

4:80
874.4

25,534

University of Vermont
Jl

FROM THE LIBRARY OF

JOHN HENRY WHEELER, Univ. Va.

THE GIFT OF

LOUISE F. WHEELER

ms. 1.

John H. Wheeler

Dec. 1878.

Digitized by the Internet Archive
in 2024

SEX. AURELII PROPERTII

C A R M I N A

E M E N D A V I T

AD CODICUM MELIORUM FIDEM

ET ANNOTAVIT

CAROLUS LACHMANNUS

LIPSIAE, APUD GERHARD FLEISCHER JUN.

1816.

C. A. R. M. I. N. A.

P R A E F A T I O.

Propertii carmina ut post varia, quae per saeculorum decursum experta sunt, fata novo studio novaque cura etiam expolita in publicum prodantur, multos quidem hodie optare videmus: sed quod ego id negotium hoc potissimum tempore in me susceperim, eique perficiendo me parem futurum esse judicaverim, id sane plerosque reprehensuros esse satis intelligo. Etenim hunc scriptorem et a veteribus librariis pessime habitum constat, nec sollerti virorum doctorum diligentia adhuc effectum esse, ut legi omnia, nedum intelligi et placere legentibus possint; omnium vero communem expectationem jamdudum a viro tum ingenii tum eruditionis copiis instructissimo, Immanuele Gottlieb Huschkio, ut eorum, qui Propertium amant, desideriis opera in hujus poëtae editione ponenda satisfaciat, expetere et flagitare; neminem autem dubitare, quin hic vir, qui nihil nisi egregia, praeclara, absoluta dare consuevit, spem de se conceptam re etiam longe longeque superaturus sit. Nihilominus ego cum hominem praestantissimum diutius, quam ii, quibus haec res curae est, vellent, tardari, nonnullos autem spes suas et expectationis fiduciam jam abjecisse viderem,

et, quamquam viribus meis diffiderem, aliquid tamen me ad hujus poëtae salutem conferre posse existimarem, nec caeteris neque ipsi Huschkio ingratham rem me facturum putavi, si id, quod possem, praestarem, itaque hac leviori opera Huschkianae quasi praeluderem, quin etiam, si fieri posset, viro egregio parvam laboris partem mea diligentia demerem.

Itaque omisso interpretis officio, cui hanc juvenilem aetatem, discendo rectius sane quam docendo occupandam, neque a doctrinae copiis aut ab diuturna exercitatione satis instructam, sufficere non posse sentirem, cum praeterea his, quae alii praeclare monuissent, repetendis actum agere nollem, omnia autem post me haud paullo melius pleniusque praestitum iri intelligerem, ad criticam partem omnes animi vires contuli; in qua id efficere anniterer, quod critici omnes profitentur, pauci attingunt, ut quam maxime similem sui Propertium redderem, universa lectione ad optimarum membranarum fidem et ad veri aut verisimilitudinis normam accuratissimo studio exigenda. Quo in negotio, praeter ipsa verba poëtae probabiliter et ad regulas eriticas constituenda, in annotatione de sex rebus maxime dicendum esse putavi, quas si ita, ut volebam, pertractarem, nec voluntatem vires saepe destituerent, neque annotationem ipsam, nec textus recensionem, cujus rationes in illa continentur, aequis iudicibus displicere posse confidebam. Prima igitur cura fuit, ut, quoties a scripturis Burmannianis discidium fecissem, id indicarem; tum ut optimorum codicum lectiones, ubi aut a nobis aut a Burmanno rejectae essent, annotarem; tertio loco, cum ad lectionum causas evolvendas perventum esset, librorum manu scriptorum auctoritate quid efficeretur, exponerem;

porro quid ratio ad scripturae veritatem dijudicandam valeret, declararem. Postea quintum negotium erat ea, quae viri docti de conjectura in ordinem receperant, examinare; denique ultimum, criticae proximam interpretationis partem, quae in sententiarum cohaerentia ac vinculis reperiendis cernitur, passim, ubi opus erat, attingere.

Sed, quia de his rebus sigillatim uberius agendum est, ante omnia ne quid clam lectore novaretur, quod a multis cum magno optimorum scriptorum detrimento factum est, singulis locis, in quibus a Burmanni exemplo descivissem, fideliter indicandis, qua fieri potuit diligentia cavimus. Et in hoc quidem genere ne levissima quidem omissa fuere, his, quae minutiora erant, quam ut indicari in annotatione possent, in mediis paginis una cum reliqua, quae majoris momenti esset, varietate lectionis indicatis, nisi quod multa ad orthographiam aut ad interpunctionem pertinentia taceri necessario debuerunt. Hanc, interpunctionem dico, quae pessime adhuc instituta fuit, ad regulas in aliis scriptoribus plerisque probatas, quamvis saepe repugnante judicio meo, revocavi: rationem autem scribendi ad morem saeculi Augustei, quantum fieri potuit aut debuit, accommodavi. Huc pertinet, quod praeter caetera accusativos plurales permultos non in *es*, sed in *is* terminatos exhibui; qua in re Prisciani et caeterorum grammaticorum, nec non Valerii Probi apud Gellium N. A. XIII, 20. regulas sequentem Virgilio codicum caeteris accuratiorum usus, quin et ipsi Propertiani, qui, utpote recentes, non semper quidem, plerumque tamen, quid faciendum esset, indicarent, tam non mediocriter adjuverunt, ut nusquam fere locus esset dubitationi; quamquam in hoc neque omni

aevo omnes, neque eodem tempore singulos idem secutos esse cum aliunde satis constaret, tum ex Varrone, qui de lingua Latina libro VII. pag. 120., loco a G. J. Vossio de analogia II, 16. omisso, *genteis* quidem a genitivo *gentium*, a *mentium* vero *mentes* tantum dici tradit, Lucretii codicibus in libro IV, 570., Virgilianis autem ter quaterque contradicentibus.

In talibus igitur interdum aliquanto plus sapere librariis necessarium duximus, quos nec in caeteris rebus cum superstitione sequi voluimus, si certae, quibus eorum fides elevaretur, rationes nobis in promptu essent. Sed ea tamen religione usi sumus, ut ubicumque aut nos de divinatione aliquid primi reposuissemus aut repositum a Burmanno aliisque retinuissemus, optimorum codicum scripturae, quod erat alterum annotationis nostrae argumentum, indicarentur. Sed has quidem solas commemorari sufficiebat: caeterum ut omnis ex omnibus libris annotaretur scripturae diversitas, postulari a me non posse existimabam, cum id modo efficere vellem, ut ne lectori de cujusquam scripturae auctoritate non constaret, et si quis forte solos codices in hoc auctore ubique sequendos censeret, nihil agere sese intelligeret. Hanc rem igitur tanta cum cura gessimus, ut vix ullum verbum in hoc auctore a me exhibitum esse putem, quod non aut in veteribus libris ita scriptum legatur aut aliter ibi scriptum esse monuerim. Caeterum si quid ejusmodi tamen curam meam effugerit, veniam quidem non exopto, caeterum excusationem ab his, qui accurationi in talibus obesse taedium sciunt, paratam mihi fore confido.

Jam autem porro, ut pateat, quinam sint illi, quos diximus, libri optimi, dicendum nobis hic erit de sin-

gulorum fide et auctoritate, ut, cur singulos audientes aspernandosve in annotatione perpetuo moneamus? constare possit lectoribus nostris. Rem igitur expositurus sum levem aspectu, ut sunt omnia in hac critica arte multorum iudicio levia, sed qua rectius, quam ante factum erat, exquirenda aliquantum mihi ad veram cuiusque loci scripturam investigandam profecisse videor.

Nam cum intelligerem priores criticos, omnes, qui exstant, codices Propertianos recentes pronunciasse contentos, nullo dilectu facto, nunc ex hoc, nunc ex illo scripturas elegantiae quidem specie non raro blandientes, a caeteris vero omnibus plerumque miro modo discrepantes, secure satis recipere, cumque ego id criticae genus valde lubricum ac periculosum deputarem, visum est mihi in rem omnibus notam, sed intentiore cura adhuc indignam visam, eo, quo fieri posset, studio inquirere. Scilicet cum inter omnes constaret, saeculis post decimum quarto quintoque viros in Italia, ut illorum temporum ratio ferebat, doctissimos in omnibus paene scriptoribus, in his autem amorum triumviris emendandis Johannem Jovianum Pontanum prae caeteris non sane infelicem operam posuisse, caeterum multa non intellecta a se perperam et inani temerariorque conatu immutavisse, horum vero commenta in nova, quae ex eorum codicibus describerentur, exempla transiisse: nemo tamen inventus est, qui hanc rem aut hos poetas ea cura dignos censeret, ut, qui codices veterem ac sinceram scripturam tenerent, qui a doctis Italis interpolati essent, data opera ac diligenti mentis intentione investigaret. Hoc vero si factum fuisset, dubium non est, quin illa carmina jamdudum multis partibus meliora et pristinae, quam ab auctoribus suis

acceperant, formae haud paullo minus dissimilia habituri essemus. Quam multa enim editores immutatuos fuisse putas, si scivissent inter octo Broukhusianos Propertii codices duos tantum, tres quatuorve ex his, quorum excerpta Burmanno praesto fuerunt (habuit autem enotatas lectiones librorum ferme triginta), in codicum non quidem optimorum aut antiquorum (omnes enim admodum corrupti sunt ac praeterea recentes), sed bonorum tamen ac genuinorum numerum esse referendos, caeteros autem, quibus illi usi sunt, omnes Sardos venales esse, qui numerum facerent, carerent pondere, eorum scripturas autem nihilo majorem, quam virorum doctorum divinationes, auctoritatem habere, veritatem ac fidem a calamo et membrana non adipisci? Caeterum cum tam multi ex hoc deterrimo genere codices collati sint, ut eorum lectionibus jam ad fastidium usque saturati simus, nemo mihi, ut opinor, vitio vertet, quod, uno tantum, sed eo quidem perbono codice, post Nicolaum Heipsium tamen, usus, alios, non rationibus solum ac facultatibus meis vetantibus, sed etiam dehortante sperandae utilitatis cogitatione, nihil quaesivi, quorum quantumvis magna lateat in bibliothecis copia, tantum non omnes ex Italorum officina prodiisse hoc argumento conjicio, quod illam Tibullianorum codicum haud parvam sane multitudinem a doctissimo viro Johanne Henrico Vossio undecumque conductam paene omnem foedissimis Italorum interpolationibus contaminatam esse usu et examine instituto comperi.

Sed quoniam hanc rem movimus, jure a nobis postulari videtur, ut singulis, quos Propertii editores usurpaverunt, codicibus quae fides tribuenda sit, accurate exponamus, ne hi, qui hunc poëtam legunt, a cri-

ticis recentia pro antiquissimis venditare consuetis ulterius decipi sese patiantur, aut ipsi, si codices scriptos adhibere velint, veri ignorantia in errorem incidunt. Nam cum omnes libri Propertiani recentēs sint, nemo umquam, qui veterem ac genuinam lectionem exhibeant, intelligere poterit, nisi eos cum bonis ac sinceris plerumque facere compererit. Certe eodem modo et nos quoque, dum, qui libri inter se conspirarent, dissiderent a reliquis, qui aperta manus emendatricis vestigia tenerent, quibus librariorum stultitia tantum et oscitantia, non correctorum audacia nocuisset, animadvertimus, non difficili, sed taediosa opera, in utram classem singuli referendū essent, indagavimus. Eamdē autem operam hos, qui de nostris studiis iudicare volent, impendere oportebit: argumenta, quibus ducti singulis libris locum suum assignavimus, per totum opus dispersa invenient. Multo autem plura ipsi codicum lectiones ab aliis enotatas excutiendo reperient; hic enim enumerare ea sine nostra et lectorum molestia nequiquam possumus.

Bonitate igitur, fortasse non item vetustate (certe nihil ejusmodi annotatum ab eis, qui librum inspexerunt, video) principatum inter codices Propertianos tenent membranae *Groninganae* in Italia conscriptae. Hujus libri lectiones Janus Mellerus Palmerius, Franciscus Modius, Janus Broukhusius, Petrus Burmannus enotaverunt, nemo tamen omnes, ut quamvis hos cunctos inspicias, tamen de multis locis dubites. Caeterum ne cui temere credas, singuli aliquoties fallunt, Palmerius tamen et Burmannus caeteris frequentius. Quae vero idem Burmannus abhibuit, *excerpta Francisci Modii*, eorum pars ex hoc libro est, alia ex aliis deterioribus, quod ex ipsis scripturis cum alibi tum

libro II, 10 (nobis III, 3), 1. apud Burmannum intelliges.

Codicem Groninganium, qui veram multorum locorum lectionem unus omnium indicat, proxime subsequuntur membranae *Neapolitanae*, quas Heinsius satis negligenter et cum festinatione contulit, Neapoli ad S. Johannem Carbonarium visas: nunc Guelferbytanum tenet inter codices Gudianos insignitas numero 224., unde cum caeteris ad breve tempus ante hoc triennium in urbem nostram translatis nos, venia ab solita et omnibus nota eorum virorum, qui bibliothecae Gottिंगensi praefecti sunt, humanitate facillime impetrata, majore cum cura nec sine fructu excussimus. Hic autem codex, Groningano vix inferior bonitate, et ab omni parte integer, nisi quod carminis postremi pars (v. 17 — 74) intercudit, extra Italiam scriptus est ante annos ferme quingentos, unde satis antiquus dicitur Heinsio in adversariis II, 6. pag. 247. et ad Ovidium art. amat. III, 154. Caeterum Laurentius Santenius in praefatione pagina IV. a Burmanno aliquoties Neapolitanum secundum laudari miratur, quod non modo frequentius, quam ille animadvertit, facit, sed et quintum commemorat I, 4, 22. 6, 22. 11, 28. et, si recte memini, saepius. Scilicet inde errorem natum esse constat, quod Heinsius ad exemplum Gryphianum et Neapolitani et quinque Vaticanorum scripturas notaverat; ne Santenium sequamur, Neapolitani secundi lectiones in exemplo Vossiano bibliothecae Leidensis, Historic. n. 418., haberi conjectantem. Certe quod Santenius in IV, (V), 11, 94. a Vossio ex codice Neapolitano afferri notat, id ipsum me in nostro Guelferbytano legisse profiteor.

Tertium locum jure vindicat sibi codex *Mentelianus*, membranaceus, in Italia exaratus, cujus varietatem Burmannus bis a se poni non animadvertit, *Menteliani* nomine a Nicolao Heinsio collati, et *Leidensis primi* a Francisco Oudendorpio, quamquam hunc Leidensem Jacobi Mentelii olim fuisse, ne quid dubites, ipse narrat in praefatione Santenii pag. III. Neque alius *Francianus secundus* est a Broukhusio adhibitus, qui et *suorum alterum* appellat, a Menteliano non diversum agnoscens ad librum II, 25, 39. pag. 238. Caeterum illa res Burmannum Propertii bono latuit, quandoquidem nunc, cum codex ter collatus sit, de ejus lectionibus minus dubitare possumus, quamquam singulos oscitantia saepius errasse nunc satis appareat. Hic Mentelianus, Heinsii judicio omnium librorum mss. optimus, qui Broukhusio eam aetatem, cui Neapolitanum ascripsimus, facile excedere videtur, est sane bonus codex, caeterum ab imperito librario negligentissime scriptus.

Idem judicamus de *Palatinis* duobus, *chartaceo* altero, altero *membranaceo*, ab Jano Gebhardo collatis, quos, cum interpolati non sint, omnium, qui exstant, vitiosissimos dicerem, nisi pari loco duo alii habendi essent, quorum varietatem Johannes Antonius Vulpus minus accurate enotavit, alter *Bononiensis* chartaceus, *Guarnerianus* alter in membrana saeculo XV. elegantissime scriptus.

Praeter septem hosce nihil mali a correctorum Italarum temeritate passos unus commemoratur *Bernardini Vallae* liber antiquissimus, cujus scripturas omnes, quas a Francisco Puccio anno MDII. annotatas haberet, si Laurentius Santenius apponere voluisset, haud paullo rectius, ni fallor, de multarum lectionum

fonte et origine judicare possemus; quamquam cautione vel in his *Francisci Puccii excerptis* adhibendis opus erit, quem multa de conjectura cum sua tum aliena reposuisse non suspicor, sed certo scio. Nunc cum Puccii opera nobis carendum esset, his, quae ex *Antonii Perreji excerptis* notantur, usi sumus, caute tamen, cum praeter Puccii librum alios quoque eosque non leviter passim interpolatos adhibuerit, in quibus et Vaticanorum primum ac secundum fuisse existimo, non item quintum. Vaticanos et ipsos, et fortasse solos *Angela Colotio* visos esse conjicio, cujus excerptis non majorem, quam *M. Antonii Pocchi* et *Octaviani Ferrarii*, e quibus pauca allata vidi, fidem praestandam esse contendo. Caeterum Lipsius alium *Colotii* codicem passim laudat in antiquis lectionibus, sed hunc quoque Italorum audaciae testem.

Sensim, ut vides, et furtim quasi ad alteram codicum classem delapsus sum, quos *Italicos* appellare soleo, non quod omnes in Italia scriptos putem, sed quia a doctis Italis recensiti sunt. Caeterum et hi, ne singulos inter se admodum similes esse credas, habent classes suas et familias; nec mirum, cum alii ex aliis exemplaribus ducti sint, alii alijs correctores nacti. Ita Heinsianus fere cum Borrichiano consentit, *Colotii* et *Perreji* codices cum Vaticanis Heinsii; *D'Orvilliani* autem quasi medii sunt inter utrosque.

Sed ut ordine agamus, Italicorum agmen ducunt *Vaticani*, quibus nulli licentius ab emendatoribus habiti exstant. Horum unum, neque antiquum nec probum, *Johannes Livinejus* excussit, ex optimo illum exemplo deductum, quin et interdum unum omnium cum Groningano facientem, caeterum ab ingenioso correctore plurimis locis vexatum. Non alium hoc esse

eum, quo Lipsius usus est, disces cum ex aliis multis, tum collatis, quae Livinejus notat ad I, 11 (12), 11. et Lipsius antiq. lect. IV, 11. Ab hoc autem multum differunt quinque alii, quos Nicolaus Heinsius vidit, *primum* ubique fere *secundo* concinentem, utrumque a docto homine interpolatum, a doctiore etiam *quintum*. Hos enim tres Vaticanos Burmannus appellare solet: *tertium quartumve* sex tantum locis commemorari recorder. *Josephus Scaliger* quoque Vaticanum vidit a correctorum manu non liberum, cujus *excerptis* Burmannus usus est. Idem Scaliger alio codice (nos *Cujacianum* plerumque aut *Scaligeri* librum dicimus) ad Propertium recensendum usus est, quem recentissimum, ut ipse ait, adde interpolatum a docto homine, sed cum caeteris Italicis raro consentientem, Valentiae Cavarum ab Jacobo Cujacio commodatum accepisse testatur ad I, 21, 12. Nihil constat mihi de *Pici Mirandulani* codice, quem Philippus Beroaldus, variis per totum opus codicibus bonis malis usus, ad librum III, 3, 1. commemorat, ubi veram scripturam solus exhibuit. *M. Antonii Mureti* librum, Lipsio quoque visum, scriptum autem anno MCCCCLX., Italicis annumero, de *Fulvii Ursini* codice et *Farnesiano*, e quibus pauca per Lipsium innotuere, iudicium sustinens. Certius scio de *Hieronymi Berchemii* codice, a Palmério in spicilegiis saepe laudato, certius etiam de *Memmiano* et caeteris, quos *Johannes Passeratius* vidit, a reliquorum lectione mirifice plerumque dissidentes. Nec majoris facio, quas faeces e pessimis libris *Latinus Latinus* collegit operum volumine II. pag. 57. seqq., quibus longe doctiorem interpolatorem *Hieronymi Commelini* membranae expertae sunt, a Gebhardo accuratius, quam merebantur, collatae. De codice *Jacobi Grasseri*,

ad quem exactum exemplar mihi non visum anno MDCVII. prodiisse commemorant, judicare non possum, nec de *Thuaneo*, e quo Franciscus Guyetus pauca ab Heinsio notis suis inserta exscripsit. Sed nec *Dresensem* a Friderico Gottlieb Barthio collatum fide et auctoritate ulli alii praestare concedo; neque ullum eorum, quos Heinsius, Broukhusius, Burmannus praeter hos, de quibus dictum jam fuit, excusserunt, ab Italorum audacia multas labe traxisse nego. *Heinsianum* trinominem dico (nam Burmannus et Nicolai Heinsii codicem et suum priorem, Broukhusius Petri Francii primum appellat; nec res prorsus fugit Burmannum, quem vide in praefatione Santenii pag. IV. et ad librum I, 2, 13.), tum *Borrichianum*, porro quatuor Parisinos, duo *Regios*, *Colberinos* duo, saeculo XV. exaratos, praeter hos *Leidensem* alterum, quatuor *Vossianos*, quorum primo Nicolaus Heinsius usus est, duos item *D'Orvillianos*, *Burmanni* alterum et *Antonii Askewii* et *Harlejanum*; ex quibus omnibus nihil boni fere praeter bonas aliquot Italorum conjecturas in Propertium redundasse memini. De membranis *Venantii Lupacchini* anno MCCCCLX., qui annus et Mureti librum peperit, conscriptis, tum de duobus membranaceis *Gulielmi Vlamingii* (ex illis Santenius ad Propertium et in observationibus, ex his Hemsterhusius et Burmannus pauca indicavere) quid judicandum sit, nescio: *Vallierianum* autem vel pauca illa, quae Hushkii ex eo annotavit, interpolationum Italicarum arguunt.

Omnes, nisi forte nos unus aut alter fugit, codices, quorum varietas vel integra vel ex parte vulgata esset, enumeravimus, ut, quo pretio singulos aestimandos censerem, constaret: ego quorum fide subnixus Propertii carmina recensere aggressus sim, quibus dif-

fidere, immo nihil credere maluerim, satis quidem ex his apparere existimo. Caeterum cum totum opus hoc modo instituendum putarem, quasi numquam ante me Propertius editus esset, nullamque lectionem ideo, quod in libris impressis exhiberi consuevisset, probandam aut aliis praeferendam censerem, ne vetustis quidem exemplis conferendis multum temporis insumere volui, praesertim cum primos editores multas Pontani aliorumque emendationes in sua exempla transcribendas dedisse librariis, non vero, quod Santenius sibi persuaserat, libros optimos ubique expressisse animadverteram. Quatuor tamen vetera ex hoc genere exempla adhibui, quorum lectiones, ubi necessarium duxi, in annotatione indicare gravatus non sum, unum *Vinceniae* per magistrum Johannem Renensem et Dionysium Berthochum anno MCCCCLXXXI. impressum, cui praefatur inter alia *Joannes Calphurnius*, gloriari posse non solum emendasse se id opus, quod Venetiis impressum fuisset, (quod fuit omnium primum anno MCCCCLXXII. vulgatum), sed fere totum exscripsisse, ut quemvis deprendere posse collato utroque exemplari; tum alterum solius Propertii (nam illud Catullum quoque et Tibullum cum Statii silvis complectitur), quod *Antonius Volsus* recognovit, impressit Romae edissime Eucharius Silber anno MCCCCLXXXII. ante idus Januariarum; porro Bononiense *Philippi Leroldi*, quod hujus commentarios anno MCCCCLXXXVI. editos, proxime autem insecuto impressos fert; denique alteram *Volsi* editionem cum commentario, impressum opus Venetiis per magistrum Andream de Paltascichis Caetarensem MCCCCLXXXVIII. kl. Februa. Praeterea non neglexi *Domitii Calderini* Veronensis, secretarii apostolici, elucubrationem in quaedam Propertii loca, quae

difficiliora videbantur, ad Franciscum Aragonium Ferdinandi regis Neap. F., cujus primam editionem Romae anno MCCCCLXXV. proditam cum nancisci non potuerim, usus sum exemplo Statii Venetiis impresso per Octavianum Scotum Modoetiensem MCCCCLXXXIII., in cujus extrema parte post ejusdem Domitii commentarios in Sappho Ovidii legebatur.

Sed cum et alibi et melioribus libris in diversa discedentibus, vera ac genuina scriptura ratione tantum et sollerti mentis intentione cognosci possit, quantum hoc mihi, dum Propertii editionem suscipio, officium impositum esse existimavi, ut veritatis aut verisimilitudinis argumenta, quod a prioribus saepe minus accurate factum vidi, non rimarer solum et ponderarem, sed et breviter quidem, luculenter tamen exposita lectoribus traderem. Hoc ergo ita perficere volui, ut, quae manifesta essent et a viris doctis ante nos animadversa, ea indicarem tantum; res notas tritasque longis ambagibus denuo non inculcarem; reliqua vero explicare satis haberem, caeterum illustrare, quod ad interpretis quam ad critici munus potius pertinet, non tentarem; ad alios scriptores autem, ne ab hoc, in quo satis superque agendum erat, animum ad alia delatum sevocarem, numquam facile, qui multorum mos est, excurrerem. Quin ego saepe etiam, rem uno alterove, quod sufficeret aut ad persuadendum aptius esset, argumento confecisse contentus, alia, quae dici poterant, sciens praetermisi, ne omnia cum pulvisculo excutere velle viderer, quod ut saepe utile est, ita, ubi necessarium non est, acutioribus, dum se frustra teneri sentiunt, taedium creare solet.

Quinto, ubi divinando et conjectura agenda res esset, cum cavendum mihi in primis censerem, ne ea,

quae ab aliis egregie excogitata erant, prae meis stulta jactantia contempsisse aut aliena involasse arguerer, aliorum libris diligenter examinatis, horum, quae cum et ipse vidissem, ab aliis occupata inveniebam, mihi nihil, sed singula his, qui primi repererant, tribui; caetera, quae non probanda ducerem, si tamen digna commemoratione essent, publice sub judicium vocavi, rationibus, quibus ea everti putabam, sincere et cum cura explicatis. Caeterum quoties aliquid aut ipse auderem aut in aliorum ausa inquirerem, Huschkius mihi, quo magis caverem, in aurem insusurrabat, in Propertio emendando divam Criticen raro viris doctis propitiam fuisse; quod cum ego, a viro egregio in analectis criticis pag. 44. positum, ipse quoque experiundo verum didicissem, coepissemque ejus rei causas indagare, praeter alias permultas unam maximam et latissime patentem hanc inveni, quod omnes fere, qui in hoc poëta emendando jam a saeculo decimo quinto inde elaborarunt, nimio elegantiae, de qua tamen hominum saepissime diversa judicia sunt, studio abrepti, veritatis curam non raro seposuerunt, si quid modo ad suum sensum facere intellexere, id an verum sit et ab eo, cui tribuunt, auctore profectum, nihil solliciti. Mirum videri queat, sed certum est, Josepho Scaligero, in quo viro eruditio tanta erat, ut elegantiam non curaret, prae ipsa autem eruditione sua interdum id, quod verum est, non videret, tum Johanne Livinejo, cui judicii plus quam ingenii praesto erat, exceptis, omnes fere plerumque non tam veritatis argumenta, quam elegantiae sensum secutos esse, sed suum. Hoc Nicolai Heinsii, hoc Jeremiae Marklandi pulchre exculta ingenia, hoc Janum Broukhusium, hominem judicii subtilitate illis inferiorem, elegantia parem, hoc

ante illos Johannem Jovianum Pontanum cum caeteris Italis, postea Petrum Burmannum plerumque transversos egit; hoc idem studium viros eruditos, sed minime elegantes, Janum Mellerum Palmerium, Johannem Passeratium, Janum Gebhardum, ut omnia quamvis inepta, modo ipsis placerent, conarentur, permovit; itaque factum est, ut infinita, ingeniose partim, alia absurde, sed pleraque otiose et inutiliter excogitata, proderentur, caeterum veritas, quamquam ita saepe in aperto posita esset, ut videre eam viros egregios noluisse quam non potuisse credibilius sit, lateret multis in locis et variis pigmentis obduceretur. Atque haec quidem non eo consilio dixisse videri volumus, ut cuiquam nihil paene palma dignum a prioribus ad hunc poetam allatum esse persuaderemus, quorum laboribus ita nos adjutos esse grato animo profitemur, ut sine eorum opera nostra nulla futura fuisset; sed ut scires, quid nobis maxima cum cura cavendum duxerimus, neve multa nos virorum optimorum commenta atque inter ea non pauca egregia ne commemorasse quidem demirareris.

At restabat aliud, supra sexto et ultimo loco a nobis enumeratum, in quo si hos, qui nobis anteiverant, superare possemus, operae nos pretium facturos esse existimabamus. Scilicet Josephum Scaligerum, qui primus de sensus cohaerentia in hoc poeta accuratius quaesivit, cum in multis sententiarum ordinem non recte procedere sentiret, nulla librorum scriptorum reverentia, omnia audaci conatu, eventu infeliciore, ita, ut libebat ipsi, pervertisse ac transposuisse satis constat. Sed de his quidem Scaligeri transpositionibus, quamquam eas acceperit Broukhusius, Burmannus autem ulterius propagaverit, jamdudum inter viros do-

ctos conclamatum est: hoc dubium est, an Vulpium, qui in codicibus scriptis habetur, versuum ordinem bene semper tuitus sit, et singulorum carminum argumenta sententiarumque connexum recte ubique exposuerit. Hoc ut olim Johanni Schradero persuaderi non potuit, ita neque hodie omnibus, certe optimis, nondum persuasum esse, fidem facit, quod vir praestantissimus, Henricus Carolus Abrahamus Eichstadius, in libello academico Jenae anno MDCCCVI. in publicum prodito, quo nonnulla novo Tibullieditori vel cavenda, vel faciunda disputat, a Propertii editore jura exspectari scribit, ut, desertis Scaligeri transpositionibus, mutilum poetam et laceratum iu multis, fragmenta potius carminum, quam carmina ipsa, exhibeat. Me vero, quo minus de hujus judicii, quod ei praeter alios Hemsterhusius fere praeiverat, veritate dubitarem, magna viri auctoritas prohibere non potuit, a quo dissentium in re, quae opinione nititur, leniter et consueta humanitate latum iri confido. Nam dissentire me omnibus curiose examinatis profiteor, qui multa a Vulpio non bene explanata agnoscam, cui, quoties non satis faciebat, subveni; multa quoque corrupte ac perverse scripta videam, quibus corrigendis omnem, quam potui, operam impendi; pauca etiam disticha, in locum suum a nobis reducta, ibi, quo in libris scriptis reposita sunt, turbare sensum concedam; aliquot autem carmina, quae male avulsis aut assutis partibus feruntur, his, quae jungenda erant, jungendis, aliis, quae separanda, separandis integra facienda esse putaverim: caeterum lacunam majorem, praeter eas, quae me, ut libros, qui hactenus ferebantur, quatuor in quinque dispescerem, coegerunt, nullam in toto opere invenire potuerim.

Sed haec quidem passim suis locis in annotatione nostra exposuimus: nunc de hoc ipso, quod modo commemoravimus, auso nostro pluribus agendum est, ut rem, quam nullis codicum scriptorum suffragiis adjunctus perficere non erubui, si fieri possit, veram ac necessariam fuisse ostendam, meque audaciae ac temeritatis, qua nihil critico turpius, crimine quam maxime purgem atque exsolvam.

Primum igitur, quod Eichstadii non minus, quam nostrae sententiae favet, Propertii carmina nostro tempore non integra, sed sui parte truncata legi aliorum scriptorum testimoniis evincitur. Nam Fulgentius grammaticus in libello de prisco sermone n. 34. in vocabulo *dividia* hunc sub Propertii nomine pentametrum habet, quem nostra exempla nusquam agnoscunt:

Dividias mentis conficit omnis amor.

Sed eum quidem viri docti Petronio ascribere malunt, quem tamen in versu pentametro hoc vocabulo obsoleto uti potuisse non credo; neque haec ratio, opinor, huius grammatici auctoritatem penitus subvertit, quod ea, quae in *catillare* n. 22. Propertio tribuit, ab alio auctore profecta esse apparet: *Catillata geris vadimonia, publicum prostibulum.* Aliud Propertii fragmentum Servius exhibet ad Virgilii ecl. V, 21.

— — — — *Testes sunt sidera nobis.*

Idem ad georg. I, 19. *uncique puer monstrator aratri, Alii, inquit, Triptoleum, alii Osirim volunt, quod magis verum est, ut dicit Propertius vel Tibullus* [I, 7, 29]. *Nam Triptolemus frumenta divisit.* Haec quoque eripere nobis tentant, jure an injuria non facile dicam, priora verba referentes ad illa II, 10, 41.

Sidera sunt testes et matutina pruina,
in altero loco haec verba *vel Tibullus* tribuentes corre-

cturo errorem, qui Propertio commemorando commissus fuerit. Sed certe non omnia nostri poëtae scripta superesse locupletem testem habemus Ovidium, qui tristium II, 461. de Tibullo ita loquitur:

Multaque dat talis furti praecepta, docetque,

Qua nuptae possint fallere ab arte viros:

Nec fuit hoc illi fraudi, legiturque Tibullus,

Et placet, et iam te principe notus erat.

Tum subjicit de Propertio:

Invenies eadem blandi praecepta Properti:

Districtus minima nec tamen ille nota est.

Ubinam, quaeso, inveniemus, cum ejusmodi praeppta nulla hodie in Propertii carminibus legantur?

Jam vero, si veteres scriptores ea a Propertio scripta commemorant, quae in his, quae exstant, carminibus non camparent, mirabile esse non potest aliquot lacunas in illis carminibus interrupto sententiarum filo passim se prodere. At cum nos in notis nostris nihil usquam, nisi in libri secundi priore parte, quae tota lacera ad nos pervenit, periisse docuerimus, nihil superest, nisi ut quaeramus, si forte indicio aliquo intelligi possit, quantam Propertii carminum partem illae, quae in libro secundo sunt, lacunae haurire potuerint. Id vero qui ostendat, unus locus est, qui cum adhuc interpretibus fuerit difficillimus, omnem hanc rem insperata luce ita perfundit, ut ipse rursus ab eadem re lucem sibi debitam accipiat. Scilicet in libro secundo [nunc III, 3, 25] duo versus legimus, quos non ad secundum, sed ad tertium librum pertinere ipsa eorum sententia arguit:

Sat mea sat magna est, si tres sint pompa libelli,

Quos ego Persephonæ maxima dona feram.

Cautior caeteris hic Josephus Scaliger, *Nescio quomodo*, inquit, *jubet tres libellos sibi πομπεύειν, quos nondum*

scripserat, ut qui ne secundum quidem dimidium confecerit. Broukhusio ista videntur huc esse tracta ex libro tertio. Burmannus locum in libro tertio, in quo reponat, quaerit. Leviore etiam conjectura Nicolaus Heinsius in notis Propertianis pag. 689. *Forte, inquit,*

Magna satis duo tresve mei sint pompa libelli,

Vulpus non Propertii, sed Mimnermi, Callimachi et Philetæ libellos intelligit, cui commento quantumvis inepto Burmannus, ut est levis et mutabilis, et ipsi assentitur. Fridericus Gottl. Barthius in vita Propertii pag. LXXXIII. *si quis ex se quaerat, cur haec libro secundo legantur, nec demum tertio, facilem esse responsionem dicit, quoniam nimirum neque Propertius neque Horatius carmina sua ordine chronologico composita ediderint, sed ille promiscue coniecerit in illos duos libros (secundum ac tertium intelligit), quicquid elegiarum ad manus esset, sicuti Horatius odas libri I et II, uno tempore conjunctim editi, promiscue ordinaverit.* Damus hoc: sed absurde tamen egit poeta, si hoc carmen, in quo trium librorum mentio injicitur, nulla quidem necessitate cogente, secundo inseruit. Hoccine igitur, an potius hoc carmen olim in libro tertio lectum fuisse, postea autem, cum secundi magna pars intercidisset, hos duo libros pro uno habitos esse existimabimus? Accedit, quod unum est inter illa fragmenta, quod cum locum, cui debetur, argumento suo clare indicet, conjecturam nostram nova confirmatione in tuto collocat. Nempe hi versus, *Sed tempus lustrare* etc. [nunc III, 1], quibus puellam suam jam satis sibi scriptam narrat, res ab Augusto gestas celebraturum promittens, quem, ut adhuc parva sacra benigne accipere velit, rogat, — hi versus, inquam, alibi, quam in capite libri Augusto dedicati, poni non

potuerunt. Quid dubitamus igitur, quin liber tertius ab eo carmine, cujus haec particula superest, initium cepisse, sequentes autem libri, qui adhuc pro tertio quartoque habiti sunt, quartus quintusque numerari debuerint?

His ita positis cum magnam partem eorum, quae Barthius de tempore editionis librorum Propertii, vanis hariolationibus magis, quam certis rationum argumentis confisus, disputavit, everti appareat, de hac re visum est ea, quae omnia huc pertinentia anquirendo reperi, nonnullis de vita Propertii, quae parum explorata viris doctis esse animadverti, adjectis, curiose ac diligenter exponere. Primum igitur (nam hinc ordiendum est) Propertius ipse sibi testis est Cynthiam per quinque annos fideliter amavisse IV, 24, 25.

Quinque tibi potui serviro fideliter annos.

Hoc cum vidisset Barthius, hunc amorem fidenter anno urbis conditae Varroniano DCCXXIII. et quatuor hunc insecutis assignavit, conjectura ductus, quam rei explicandae non idoneam alius locus ostendit IV, 15, 9.

Peccaram semel, et totum sum pulsus in annum,

qui versus isti calculo omnem fidem, fundamenta omnia demit. Quomodo enim Propertium illo anno, per quem pulsus fuit, Cynthiae serviisse censebimus? Quod si illud discidium forte post annum DCCXXVIII, quo Barthius amorem desiisse vult, factum esse putes, in primo libri primi, quem anno DCCXXIV editum ponit, carmine illius mentio facta est:

Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis,

Contactum nullis ante cupidinibus.

Tum mihi constantis dejecit lumina fastus

Et caput inpositis pressit Amor pedibus,

Donec me docuit castas odisse puellas

Improbis, et nullo vivere consilio.

Et mihi jam toto furor hic non deficit anno,

Cum tamen adversos cogor habere deos.

Interpretes quidem ibi nescio quid de Musis et Gratiis somniant, alii Cynthiam libidinosam et prostituti pudoris mulierem dici opinantur: tu ne dubita, quin poeta se, Cynthia et castis puellis relictis, (hoc erat illud: *Peccaram et totum sum pulsus in annum*), jam per totum annum viles quaerere et sine consilio queratur vivere, adversa tamen Venere et Cynthiae desertae memoria animum assidue subeunte. Hunc verum sensum esse certius fit ex his ejusdem carminis versibus:

Hoc, moneo, vitate malum. sua quemque moretur

Cura, neque assueto mutet amore lacum.

Jam igitur, quando illud Cynthiae Propertioque discidium venerit, facile constaret, si modo de anno DCCXXIV, cui Barthius libri primi editionem tribuit, certa res esset, neque in hoc quoque conjectorem ratio fefellisset. Nobis hoc, nulla amplius ejus errorum mentione facta, exquirere placet.

Illud frigus illasque inimicitias ante medium annum DCCXXVI finem habuisse, ex elegia VII. libri secundi colligimus, in quo carmine circa illa tempora scripto omnia jam composita esse cernimus. Hoc carmen autem post editum librum primum, in quo illud infortunium commemorari vidimus, factum esse hi versus ostendunt, in quibus, *Hinc*, inquit, nempe a Cynthiae laudibus,

Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,

Gloria ad extremos lata Borysthenidas.

Porro uno mense post librum primum editum pacem factam tumque secundum scribi coeptum narrat II.

Liber eram et vacuo meditabar vivere lecto:

At me composita pace fefellit Amor.

et eleg. 5, 1.

Qui nullam tibi dicebas jam posse nocere,

Haesisti; cecidit spiritus ille tuus.

Vix unum potes infelix requiescere mensem,

Et turpis de te jam liber alter erit.

Viden? Liber erat, nullam sibi nocere posse jactabat (et sane libri primi prooemio amoris valedicebat): vix unum mensem duraverat, cum pace facta denuo falleretur et sese Cynthiae servitio dederet. *Compositam* enim *pacem* qui confictam, simulatam, fallacem interpretantur eo argumento, quod *causas* et *fraudes* et *insidias componi* dicimus, sermoni vim faciunt, cum pax integrato amore cum Cynthia facta intelligenda sit. Livius II, 13. *His conditionibus composita pace exercitum ab Janiculo deduxit Porsena et agro Romano excessit.* Virgilius Aen. VII, 339.

Disjice compositam pacem, sere crimina belli.

Jam vero haec sub initium anni DCCXXVI acta esse inde apparet, quod Cynthiae amorem ultra annum DCCXXX vel XXXI protractum non esse aliunde compertum habemus. Eum etiam tum viguisse ex III, 25, 19. manifestum est:

Num jam, dura, paras Phrygias nunc ire per undas,

Et petere Hyrcani litora nota maris?

quae ad bellum, quod Augustus tum Parthis inferre meditabatur, quodque Romani latius extentum iri sibi persuadebant, pertinere Virgilius fidem facit Aen. VII, 606.

Sive Getis inferre manu lacrimabile bellum

Hyrcanisve Arabisve parant, seu tendere ad Indos

Auroramque sequi Parthosque reposcere signa.

Paullo autem post abiisse amorem illum ex libri tertii

elegia prima, ubi satis scriptam a se puellam suam dicit, apparet. Cum igitur quinque annos numerat, eos, qui illud discidium praecesserant, omittit, horum tantum, per quos fideliter se et constanter Cynthiae serviisse scribit, ratione habita. Hoc igitur constat, illum annum, per quem rejectus fuit, esse ab urbe condita DCCXXV. Quot vero annis ante jam amaverit Cynthia, ex alio loco eruimus IV, 14., ubi ante Cynthia se sub primam adolescentiam Lycinna quadam arsisse confitetur:

Ut mihi praetextae pudor est velatus amictu,

Et data libertas noscere amoris iter,

Illa rudes animos per noctes conscia primas

Imbuit heu nullis capta Lycinna datis.

Jam tu mihi sequentia considera:

Tertius, haud multo minus est, cum ducitur annus,

Vix memini nobis verba coisse decem.

Cuncta tuus sepelivit amor, nec femina post te

Ulla dedit collo dulcia vincla meq.

Haec certe post illum annum, quo pulsus fuit, scribere non auderet, sed aut ante inimicitias, aut, quod credere malo, cum inciperent. Hinc igitur constat, si non diutius, certe biennio ferme post excussam Lycinam Propertium, antequam rejiceretur, cum Cynthia vixisse. Hoc autem biennium complectetur annos ab urbe condita DCCXXIII et DCCXXIV. Tum ante hos si Lycinnae amoris unum ferme annum dederimus, eundemque Propertii aetatis sextum et decimum, quo in eunte togam virilem tum sumi solitam viri docti statuunt, reputaverimus, natales ejus in annum quasi DCCVI aut DCCVII incident, quae ratio Ovidio optime concinit, qui se natum anno DCCXI. sodali Propertio usum narrat tristium IV, 10, 45.

*Saepe suos solitus recitare Propertius ignes,
Jure sodalitii qui mihi junctus erat.*

His fundamentis jactis, jam paullo certius, quo tempore singuli libri editi fuerint, dicere videmur posse. Et primum quidem liquidum est, anno DCCXXV vergente vel certe XXVI ineunte librum primum in publicum prodisse; tum enim, quod ex supra dictis patet, prooemium exaratum est. Secundum uno mense post, quod supra ostendimus, coeptum quando ediderit, nescio, nisi una cum tertio evulgatum suspicor. Libro tertio 16, 1.

*Tu loqueris, cum sis jam noto fabula libro,
Et tua sit toto Cynthia lecta foro?*

Noto libro dicit, non *libris*, ut unum modo editum significare videatur. Sed nisi id carmen jam ante, quam liber secundus publici juris fieret, compositum est, potuit totum hoc Propertii opus *Cynthiae* inscriptum nomine unus *liber* dici; vide nos ad III, 5, 26. Librum tertium anno DCCXXX vel XXXI editum esse prooemium eo tempore scriptum testatur. Hoc Barthius quoque viderat, cui ne in hoc quidem repugno, quod tertium quartumque simul editos contendit. Nullum enim in neutro carmen legitur anno DCCXXXI posterius; illum ipsum annum certo sibi vindicat unum libri quarti, XVII; in utroque *Cynthiae* amorem valere jubet: in tertio 1, 8.

*Bella canam, quando scripta puella mea est.
Nunc volo subducto gravior procedere vultu,
Nunc aliam citharam me mea Musa docet.*

in quarto 24, 15.

*Ecce coronatae portum tetigere carinae,
Trajectae Syrtes, ancora jacta mihi est.
Nunc demum vasto fessi resipiscimus aestu,
Vulneraque ad sanum nunc coëre mea.*

Sed de libro quinto quam concepit sententiam Barthius, eum ab ipso Propertio editum non esse, hanc nos in annotatione nostra novis nec contemnendis argumentis confirmavimus. Carminum, quae complectitur, nulum post annum DCCXXXIX. scriptum esse videri idem Barthius rationibus allatis ostendit. Sed jam tu, his nugis omissis, Propertium ipsum, quam nostra et aliorum commentaria, diligentius lege; quod si paullo minore cum difficultate atque etiam jucundius nunc facere poteris, operae pretium me fecisse existimabo. Tu interim ne obliviscare viro optimo, Godofredo Henrico Schaefero, qui ne hic liber vitiis typographicis oneraretur magna cum cura providit, maximam gratiam meo tuoque nomine referre. Nam eum hic a me laudari neque opus est, cum ejus nomen in omnium ore sit; nec decet, quia ipse, ne hae laudes a typographis aliqua macula aspergantur, cavere debet; nec mihi otium suppetit, cui eo festinandum est, quo hoc tempore viros omnes, quorum apta armis aetas est, pio ac forti animo properare decet. Scribebam Gottingae, a. d. XXV. mensis Maji MDCCCXV.

SEX. AURELII

P R O P E R T I I

CYNTHIA

M O N O B I B L O S.

SEX. AURELII
PROPERTII
ELEGIARUM
LIBER PRIMUS.

I.

Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis,
Contactum nullis ante cupidinibus.

V. 2. Cupidinibus.

ANNOTATIO IN LIBRUM PRIMUM.

I.

2. ANTE CUPIDINIBUS] Nihil in operis limine boni librarii, at aliquid post eos critici peccarunt, prima littera caeteris elatiore *Cupidinibus* scribendo. Multa quidem loca de Amore deo et animi motu simul intelligi magna poëtarum promiscue de his loquentium audacia postulat. At nostrum verum ad deos Cupidines non pertinere sequentia ostendunt. Nam nimis ineptum est, captum a puella, quem ante *Cupidines* nulli petiverint, tum ab uno ex ea turba *Amore* perdomitum narrari. Aut eundem, cui tum servire cogeatur, Amo-

rem pepercisse sibi, aut horum levium deorum ommissa mentione se debuit dicere

Contactum nullis ante cupidinibus.

Hoc si verum est, patet etiam, non vulneratum hic significare *contactum*, sed tentatum ac temeratum amore; frustra que huc applicari illud *Τὸν μὲν Ἠρόδοις ἄρρωστον* ex Meleagri epigrammate XXXVII., cujus caetera sententia huic loco persimilis est; et ex hoc ipso poëta, libro III, 31, 60.

Quem te igit factu certus ad ossa deus.

Nec sano, ut se aut Meleagrum

Tum mihi constantis dejecit lumina fastus
 Et caput inpositis pressit Amor pedibus,
 Donec me docuit castas odisse puellas
 Inprobus et nullo vivere consilio.
 Et mihi jam toto furor hic non deficit anno;
 Cum tamen adversos cogor habere deos.
 Milanion nullo's fugiendo, Tulle, labores
 Saevitiam durae contudit Iasidos.
 Nam modo Partheniis amens errabat in antris,
 Ibat et hirsutas ille videre feras.

5

10

V. 12. ferire.

imitatus sit, necessarium est. Nobiscum praeter rem ipsam Ovidius facit metamorph. IX, 482.

*Gaudia quanta tuli! quam
 me manifesta libido
 Contigit! ut jacui totis resolu-
 ta medullis!*

12. ILLE FERIRE FERAS] *Ferire* pro *Videre* scribendum esse Nicolao Heinsio Broukhusius et Burmannus crediderunt; quam emendationem vel ipsa asperitas boni *Ferire feras* improbabilem facit. Nam quae placent in hoc genere, *Morere* erit, *Amore mori*, *In amore moras*, *Amore fore*, *Voce* vocantem, *Parere* parabat, *Arenas* arenas, non repetitam insuaviter eandem vocalem habent, sed diversas. Caeterum codicum omnium scripturam,

*Ibat et hirsutas ille VIDERE
 feras;*

exemplis allatis Vulpius, sed aptioribus tuetur Marklandus apud Burmannum, nihilominus nescio quas elegantias veri-

tati temere praeferebantem. *Videre* pro *adire*, *experiri*, dixerunt frequenter, ut Ovidius metam. XIV, 126.

*quae me loca mortis adire,
 Quae loca me visae voluisti
 evadere mortis.*

Apollonius Rhodius I, 174.

*μῖγα δ' ἔστο Κολχίδα γαῖαν
 Αὐτόν τ' Αἰήτην ἰδέειν ση-
 μέντορα Κόλχων.*

asseclam nactus Manilium libro V, 44.

*totumque volet tranare pro-
 fundum*

*Puppibus, atque alios menses
 aliumque videre*

*Phasin, et in cautes Tiphyn
 superare trementem.*

ubi male Bentlejum atque alios *Minyas* repensuisse patet: alios menses Valerius Flaccus vindicat VI, 324.

*Tu, qui faciles hominum-
 que putasti*

*Has, Argive, domos, alium
 hic miser aspicias annum,
 Altricemque nivem, festina-
 que taedia vitae.*

Ille etiam Hylaei percussus vulnere rami
Saucius Arcadiis rupibus ingemuit.

Porro apud Virgilium georg.
II, 501.

*nec ferrea jura
Insanumque forum aut popu-
li tabularia vidit,*

Vidit, expertus est interpretatur Philargyrius; nec Burmannum latuit pauca sed bona afferentem ad Ovidii hoc trist. V, 5, 51.

*Si nihil infesti tristis vidisset
Ulixes.*

cui nihil similis eo, quod apud Lygdamum est (Tibull. III.) eleg. IV, 82.

Ah ego ne possim tanta videre mala!

Sed huic propius Callimacheum epigr. XXIV.

*"Αξιον οὐδὲν ἰδὼν θανάτου
κακόν, ἀλλὰ Ἰηλείου
"Εν, τὸ περὶ ψυχῆς, γράμμι
ἀναλεξάμενος.*

in quo causae nihil est, cur alteram scripturam "*Αξιον οὐτὶ παθὼν*" praeferre velimus.

13. HYLAEI PERCUSSUS VULNERE RAMI] Corrector Italus in codice Vaticano apud Livinejum *percussus ab arbore*: voluit, puto, *ab arbore ramo* (non enim *arbore teli*; Burmanni ita afferentis error est), ex Ovidio art. amat. II, 179., ubi ad hanc ipsam Milanionis historiam tendit:

*Flectitur obsequio curvatus
ab arbore ramus.*

Porro est, qui e Passeratii libro et e Dresdensi arripit lectionem nec Heinsio et Brouk-

husio *spretam percussus pondere rami*. Bene habet sane *pondere rami*. Silius V, 244.

Et quatiens acer nodosi pondera rami.

Lucretius V, 966.

*Missilibus saxis et magno
pondere clavae.*

Sed omnia ista Italorum commenta audacia est. Utrumque, quod in vulgari optimorum librorum scriptura offendebat, *vulnere percuti*, et *vulnus rami*, id est, ramo inflictum, uno eodemque loco tuetur Cicero Academ. I, 3, 11. Nunc vero et Fortunae gravissimo percussus vulnere, et administratione rei p. liberatus, doloris medicinam a philosophia peto. De vulneris vocabulo ita usurpato ante alios Gellius annotavit N. A. IX, 12. Nostro proximum exemplum Silius praebet loco praedicto versu 251.

*Ac simul infesto Lateranum
vulnere truncae*

Arboris urgebat.

In his igitur sequamur meliores libros: gratia habenda Italici est de nominibus *Hylaei* hic et *Milanionis* versu 9. feliciter restitutis: illum *Psillum* vel *Psillum*, hunc *Minaliona* fecerant, qui minime corruperant, librarii. Primus, ni fallor, Antonius Volsceus anno MCCCCLXXXII *Hilaei* edidit; *Hylei* in quibusdam codicibus legi quadriennio post Philippus Beroaldus narravit, exemplaria editionis Volsci

Ergo velocem potuit domuisse puellam? 15
 Tantum in amore preces et benefacta valent?
 In me tardus Amor non ullas cogitat artis,
 Nec meminit notas, ut prius, ire vias.
 At vos, deductae quibus est fallacia lunae,
 Et labor in magicis sacra piare focis, 20
 En agedum dominae mentem convertite nostrae,
 Et facite illa meo palleat ore magis.
 Tunc ego crediderim vobis, et sidera et amnes
 Posse Cytaeaeis ducere carminibus.
 Aut vos, qui sero labsum revocatis, amici, 25
 Quaerite non sani pectoris auxilia.
 Fortiter et ferrum, saevos patiemur et ignis:
 Sit modo libertas quae velit ira loqui.
 Ferte per extremas gentis et ferte per undas,
 Qua non ulla meum femina norit iter. 30

V. 15. puellam. 16. valent. 25. Et. 28. volet.

fortasse indicans; tum anno MDXXVIII Antonius Perrejus ita legendum monuit. Nec Guyetus laude careat, cui forma Cytaeaeis ex aliis vitiosis eruta debetur in hoc disticho (23. 24.):

*Tunc ego crediderim vobis,
 et sidera et amnes*

Posse Cytaeaeis ducere carminibus.

in quo Nosse ex Heinsii libro praeferentes A. Sabini *Posse* vindicantis non meminerunt epist. I, 39.

*Utraque se nobis mortalia
 demere fila*

*Spondebat, Stygiis utraque
 posse vias,*

nec vobis ut male positum incusare decebat eos, qui probarent mihi eleg. IV, 1.

*Quid mihi tam multas laudando, Basse, puellas
 Mutatum domina cogis
 abire mea?*

Ibi me cogis ex mihi, e vobis hic vos posse intelligitur.

25. ET VOS] *At vos* habet Groninganus et excerpta Scaligeri: caeteri omnes *Et*. Neutrum verum esse, sed *AUT vos* scripsisse Propertium tam liquidis rationibus Hemsterhusius ostendit, ut nec dubitari possit, neque nobis quicquam dicendum relictum sit. Lege tamen quae de universa carminis sententia in praefatione moneo.

28. QUAE VOLET IRA] Non multum interest, revoca tamen immerito rejectam librorum tantum non omnium scriptu-

Vos remanete, quibus facili deus adnuït aure;
Sitis et in tuto semper amore pares.

V. 31. ore.

ram *Quas VELIT ira*. Solus Gebhardus *Volet* in codice Palatino reperit, de quo dixit ad Tibulli librum III, 5, 32., non ad librum IV., ut hic narrat.

[31. FACILI DEUS ADNUIT ORE] Scripti omnes habent *Facili aure*, nisi quod Heinsio *Ore* reponenti Commelinianus apud Gebhardum, D'Orvillianus secundus et excerpta Scaligeri astipulantur, mali quidem libri, sed nulla fere in talibus codicum auctoritas est. Sic ubique *luminis* et *aëris auras*, dissentientibus quamvis sæpe libris, non *oras* scribimus, quia *aëris auras* Lucretium libro I, 208. 801. 1086. dedisse certum est. Apud Statium Theb. XII, 222. omnes:

*Vadit atrox visu, nec corde
nec aure pavescens.*

Tamen et falsum ibi *aure* esse et *ore* legi debere Valerius Flaccus docet libro IV, 664.

*Terrificique ruunt tonitrus,
elisaque noctem*

*Lux dirimit; pavor ora vi-
rûm, pavor occupat aures.*

Scilicet *aure pavent*, quorum aures cum terrore sonitus feriit.

At *pavemus ore*, cum
*timor informem ducit in ore
notam.*

ut Propertius loquitur libro I, 5, 16. Idem Flaccus V, 374.

*Regina, attonito quamquam
pavor ore silentem*

Exanimet, mirata tamen.

Sallustius in Jugurth, CVI. *Post, ubi castra locata et diei vesper erat, repente Maurus incerto vultu pavens ad Sullam occurrit.* Silius IX, 38.

*At Paullus, jam non idem
nec mente nec ore.*

quod illi Statiano, ut correximus, geminum est: ex prius dictis alii ejusdem Thebaidis carmini lux, quod male intelligunt I, 366.

*Ille tamen modo saxa iugis
fugientia ruptis*

*Miratus, modo nubigenas e
montibus amnes*

*Aure pavens, passimque in-
sano turbine raptas*

*Pastorum pecorumque domos,
non segnius, amens,*

*Incertusque viae, per nigra
silentia vastum*

Haurit iter.

Sic enim scribe, *Miratus*, non *Miratur*, quia cohaerent ista. *Tamen non segnius haurit iter:* Aure pavebat ille amnium e montibus fugientium fragorem. Similiter Valerius Flaccus II, 43.

*Ac velut ignota captus regione
viarum,*

*Noctivagum qui carpit iter,
non aure quiescit,*

Non oculis.

Sed haec obiter. Apud Propertium utrumque bene habet, *facili ore annuit et facili aure.* In epicedio Drusi v. 260. habes *faciles vultus:*

In me nostra Venus noctis exercet amaras,
 Et nullo vacuus tempore deficit amor.
 Hoc, moneo, vitate malum. sua quemque moretur 55
 Cura, neque adsueto mutet amore locum.
 Quod si quis monitis tardas adverterit aures,
 Heu referet quanto verba dolore mea!

II.

Quid juvat ornato procedere, vita, capillo,
 Et tenuis Coa veste movere sinus?
 Aut quid Orontea crinis perfundere murra,
 Teque peregrinis vendere muneribus,
 Naturaeque decus mercato perdere cultu, 5
 Nec sinere in propriis membra nitere bonis?

V. 5. prodero.

*Uritur heu decor ille viri, ge-
 nerosaque forma,
 Et faciles vultus, uritur
 ille vigor.*

Martialis II, 24. ab Heinsio
 allatus:

*Mecum eris ergo miser: quod
 si deus ore sereno
 Annuerit, felix, Candide,
 solus eris.*

Contra bonas aures dicit noster
 III, 3, 15.

*Quae si forte bonas ad pa-
 cem verterit aures,
 Possum inimicitias tunc ego
 ferre Jovis.*

et Jovem facilem, qui praebet
 aurem, Horatius sermon. I, 1,
 21.

*nec se fore posthac
 Tam facilem dicat, votisque
 praebeat aurem.*

Sed aliquanto suavius est hoc
 concise dictum *facili aure an-*
nuit, pro eo, quod auctor pa-

negyrici ad Messalam (nam Ti-
 bulli opus esse nondum per-
 suadeor) odiosa garrulitate di-
 luit v. 132.

*Juppiter ipse levi vectus per
 inania curru*

*Adfuit, et caelo vicinum li-
 quit Olympum,*

*Intentaque tuis precibus se
 praebuilt aure,*

*Cunctaque veraci capite an-
 nuit.*

Et haec quidem ratio, ut li-
 brorum meliorum scriptura
 praeferenda sit, efficit:

*Vos remanete, quibus facili
 deus annuit AURE.*

neque aliud fuit magni Hem-
 sterhusii, rectius de omnibus,
 quam editores Propertii, sta-
 tuentis, *judicium.*

II.

5. PRODERE CULTU] Super-
 vacanea Burmanni correctio,

Crede mihi, non ulla tuae est medicina figurae;

Nudus Amor formae non amat artificem.

Aspice, quos summittit humus formosa colores,

Ut veniant hederæ sponte sua melius, 10

V. 9. quot submittat. 10. Et.

ipso, ni fallor, invito recepta, cum omnes ante eum recte edidissent Mercato PERDERE cultu.

8. NUDUS AMOR FORMAE NON AMAT ARTIFICEM] Nicolaus Heinsius viris doctis, non Formae, sed Formam artificem legendum esse persuasit, Flacci Valerii loco tueri aggressus libri VI, 465.

Da, precor, artificis blanda aspiramina formae,

Ornatusque tuos terrâ caeloque potentes.

At ibi Juno formam artificem, hoc est, arte factam quaerit, venturam sibi per nobile illud cingulum Veneris. Cynthia vero, quae vel inornata capiebat Propertium, forma culta facienda non egebat, sed erat formae suae artifex, arte curans, emendans, adjuvans formam. Nam rei alicujus artificem saepe dicunt, non qui rem facit, sed qui artem adhibet rei et arte adjuvat. Ita libro II, 1, 58.

Solus amor morbi non amat artificem,

Ovidius libro artis I, 655.

Justus uterque fuit; neque enim lex aequior ulla est,

Quam necis artifices arte perire sua.

Idem metamorph. XIII, 551.

Vadit ad artificem dirae Polymestora caedis.

Sallustius Jugurth. XXXV. Bomilcar mature regis mandata exsequitur, et per homines talis negotii artifices itinera egres- susque eius, postremo loca atque tempora cuncta explorat,

9. ADSPICE, QUOT SUBMITTAT HUMUS FORMOSA COLORES] Plura hic videnda sunt, parum accurate hactenus quaesita. Primum Quot ab Heinsio est; quamquam et Volscus anno MCCCCLXXXVIII. id jam expressit; Quod habent pauci Italici; rectius in scriptis melioribus quos colores; nam de qualitate hic, non de copia agitur. Id perspexit Vulpium. Porro Summittat habent boni libri, Neapolitanus, duo apud Vulpium; Palatinorum alter; Summittit itidem perboni, Groninganus et alter Palatinus: hoc Beroaldus, illud Volscus praeoptavit. Utraque bona constructio est; Burmanno enim, semper fere apud veteres post Aspice coniunctivum sequi affirmanti ne credas, Virgilium vide ecl. IV, 52. et quos ibi laudat Heynius. Sed et neutram Propertius ignorat; en exempla:

Aspice me quanto rapiat Fortuna periclo.

Aspice, uti caelo modo sol modo luna ministret.

Aspice, ut in toto nullus mihi
corpore surgat Spiritus.

Aspice me —

Ut regnem mixtas inter con-
viva puellas.

Aspice, quam saevas incre-
pat unda minas.

Quin et in uno disticho utra-
que utitur III, 7, 29.

Aspice, quid donis Eriphyle
invenit amaris;

Arserit et quantis nupta
Creusa malis.

qui locus ut tentari non debuit,
ita quid in nostro verum sit
docet. Nam hic poeta, ubi plu-
res indicativos aut conjuncti-
vos ponere poterat, variata po-
tius structura orationem distin-
guere amat. Libro II, 1, 51.

Seu mihi sunt tangenda nover-
cae pocula Phaedrae,

Pocula privigno non noci-
tura suo,

Seu mihi Circaeō pereundum
est gramine, sive

Colchis Iolciacis urat ahena
focis.

Libro III, 26, 7.

Ut Semela est combustus, ut
est perditus Io,

Denique ut ad Troiae tecta
volavit avis.

Eleg. 28, 35.

Quamvis Ida Parim pasto-
rem dicat amasse, —

Hoc et Hamadryadum specta-
vit turba sororum.

Eleg. 31, 33.

Nam cursus licet Aetoli refe-
ras Acheloi,

Fluxerit ut magno fractus
amore liquor,

Atque etiam ut Phrygiō fal-
lax Maeandria campo

Errat et ipsa suas decipit
unda vias,

Qualis et Adraști fuerit vo-
calis Arion,

Tristia ad Archemori fu-
nera victor equus.

Libro V, 4, 9.

Quid tum Roma fuit, tubi-
cen vicina Curetis

Cum quateret lento mur-
mure saxa Jovis,

Atque, ubi nunc terris dicun-
tur jura subactis,

Stabant Romano pila Sa-
bina foro?

Eleg. 6, 47.

Nec te, quod classis centenis
remiget alis,

Terreat; invito labitur illa
mari;

Quodque vehunt prorae Cen-
taurica saxa minantes:

Tigna cava et pictos expe-
riente metus.

In primis libr. IV, 4, 26—46.
considera, ubi perpetuus est in
hac structurae variatione. Ad
ista exempla igitur hic quoque
non Summittat scribendum est,
sed

Aspice, quos SUMMITTIT
humus formosa colores,

quia veniant et surgat et sciat
sequuntur. Illud vero mirum
est, hic, ubi naturam confert
arti, summittit nude poni, cum
et coacta arte humus summit-
tat flores. Sed nempe sponte
sua e proximo versu huc ar-
cessi debet; compendium tale
orationis fecit Propertius, qua-
lium exempla multa Gronovius
dedit ad Statii Theb. I, 112. et
Observation. IV, 4. Nam aliam
quam formosam humum hic

Surgat et in solis formosius arbutus antris,

Et sciat indociles currere lympa vias.

Litora nativis conlucent picta lapillis,

Et volucres nulla dulcius arte canunt.

V. 13. nativos per se dent picta lapillos. 14. canant.

nolim, quae καλή est, *daedala tellus* Lucretio; quamquam Heinsio *nemorosa* placuit, non *vorsa* Wakefieldio ad Lucretium II, 673., non animadvertentibus, prata quam nemora potius amoena florum commendari varietate, terram autem aratro versam non pauciores deterioresve, quam non versam, flores proferre, sed nullos, neque id agi hic, ut evanescere ac perire arte, quae natura bona sint, doceatur, sed arte minus bene quam natura habere.

10. ET VENIANT] Perspicuum est, vacillantem constructionem adjuvari oportere rubricatoris errore corrigendo ita: UT *veniant hederæ*. Id vidit ante alios Italus corrector in Achillis Statii codice, hactenus male sedulus, quod et in sequentibus *Surgat ut et Ut sciat* contra Propertii morem reposuit. Recte Venetiis anno MD. *Ut veniant* expressum est, in sequentibus relicta particula copulativa.

11. SURGAT ET IN SOLIS FORMOSIUS ARBUTUS ANTRIS] Vocabulum *formosius*, quia *humus formosa* praecessit, impugnatum a criticis, Hemsterhusius, negligentiam huic et aliis poetis familiarem inter-

ponens, tuetur: sed non persuadet. Nam ubi multa, ut hic fit, enumerantur, repetitio, quia legentem minus fallit, plus offensionis habet. Quare huc e proximo disticho id vocabulum irrepsisse ut credam, adducor facile: Heinsio et Bentlejo, *pomiosior*, *frondosior*, *animosior* substituentibus non item assentior, quia *formosior* in nullo codice lectum esse videtur; certe de Neapolitano id falsum est, in quo et ipso *formosius* exstat, nota litterarum us paullo hic, quam alibi, figurae litterae o propiori. Verius fortasse sit:

Surgat et in solis felicius arbutus antris.

Sed in re natura sua dubia et incerta nihil affirmari praestiterit.

13. LITORA NATIVOS PER SE DENT PICTA LAPILLOS, ET VOLUCRES NULLA DULCIUS ARTE CANANT] Haec sunt ab ingeniosa, sed audaci Jos. Scaligeri emendatione; in quibus hoc tantum displicet, quod *nativos et per se dent* otiose copulata sunt, Cynthia vero avium cantum jubetur aspicere. At in libris scriptis alia omnia: *Canunt* habent cuncti, Heinsiano et altero D'Orvilliano, deterrimis codicibus, exceptis;

Non sic Leucippis succendit Castora Phoebe, 15
 Pollucem cultu non Hilaira soror;
 Non, Idae et cupido quondam discordia Phoebo,
 Eueni patriis filia litoribus;
 Nec Phrygium falso traxit candore maritum
 Avecta externis Hippodamia rotis: 20
 Sed facies aderat nullis obnoxia' gemmis,
 Qualis Apelleis est color in tabulis;
 Non illis studium volgo conquirere amantis;
 Illis ampla satis forma pudicitia,

tum maiorem versum duobus
 maxime modis scriptum si-
 stunt:

*Litora nativis persuadent pi-
 cta lapillis.*

*Litora nativis collucent picta
 lapillis.*

Nam caetera, *Perfundent et
 Persudent*, sive a correctoribus
 sive ab errore venerunt, non
 plus probabilitatis habent, quam
 reliqua, quae correctoribus de-
 beri scimus, commenta febricu-
 losa, *Pellucent, Perrident,
 Placeant ut, Ridet ut*. Jam
 ego, unde illa scriptura *Per-
 suadent* venerit, non sane ex-
 puto: Propertium contendo
 scripsisse:

*Litora NATIVIS COLLUCENT
 picta LAPILLIS,*

*Et volucres nulla dulcius
 arte CANUNT.*

Ita omnium optimae membra-
 nae Groninganae, ita non mi-
 nus sincere Palatinae, praeter-
 ea libri minoris auctoritatis
 sex. Sic Ovidius fastor. V,
 363.

*Vet quia purpureis collucent
 floribus agri.*

quem locum Marklandus attul-
 lit. Virgilius Aen. X, 539.

*Totus conlucent veste atque
 insignibus armis.*

Ovidius metam. II, 24.

*In solio Phoebeus claris lu-
 cente smaragdus.*

At oratio, inquit, non effugiet
 notam; nam exemplis versui
 9, appositis effectum non est,
 ut haec variatio ferenda sit;
*Aspice quos summittit, Ut ve-
 niant, Surgat et, Et sciat, Li-
 tora collucent, Et volucres can-
 nunt*. In illis enim aut com-
 paratio repetebatur, aut iunge-
 bantur particulae propositiones,
 aut utrumque: quorum nihil
 fit in *Litora collucent*. Sed
 bono animo: interpungendo
 ante haec *Litora nativis* oratio-
 nem lucrabimur ita prorsus
 structam, ut Virgilius struxit
 Aeneid. X, 20.

*Cernis, ut insultent Rutuli,
 Turnusque feratur*

*Per medios insignis equis, tu-
 midusque secundo*

*Marte ruat, non clausa tegunt
 jam moenia Teucros.*

Non ego nunc vereor, ne sim tibi vilior istis: 25

Uni si qua placet, culta puella sat est,
Cum tibi praesertim Phoebus sua carmina donet,
Aoniamque libens Calliopea lyram,
Unica nec desit jucundis gratia verbis,
Omnia quaeque Venus quaeque Minerva probat. 30
His tu semper eris nostrae gratissima vitae,
Taedia dum miserae sint tibi luxuriae.

V. 25. sis mihi.

25. NON EGO NUNC VEREOR, NE SIS MIHI VILIOR ISTIS] Idem quod Scaligero, paullo plus saeculo ante doctis Italis in mentem venit; nam *Sis mihi* e Memmiano et Vaticano primo enotatur. Nec reprehendo, nisi quod *Non vereor* minus aptum est, pro quo *Ne verere* positum voluissim; neque *Istis* de heroinis recte dicitur, cum praecesserit *Illis*,

Illis ampla satis forma, pudicitia.

At vero caeteri, quotquot sunt, libri aliud exhibent, quod qui recte ceperit verum esse intelliget:

*Non ego nunc vereor, ne
SIM TIBI vilior istis.*

*Uni si qua placet, culta
puella sat est,*

Cum tibi praesertim etc.

Non vereor, inquit, ne me minoris, quam illos de vulgo amatores, facias. Quid igitur operoso corporis cultu istos captas? Uni mihi si places, culta satis es, cum tibi praesertim tanta formae animique bo-

na dii concesserint. Ovidius, epist. XII, 187.

*Si tibi sum vilis, communes
respice natos.*

*Istis ad priora referre potes,
Non illis studium vulgo con-
quirere amantes.*

Sed et nude *Istum* rivalem dicunt cum contemptu. Libro II, 10, 1.

*Iste quod est, ego saepe fui.
sed fors et in hora*

*Hoc ipso ejecto carior alter
erit.*

Libro I, 8, 3.

*Et tibi jam tanti, quicumque
est, iste videtur.*

ubi male subdistinguitur *quicumque est iste, videtur*: Ant. Volsus in prima editione posuit *Ille*. Ita et libro II, 10, 48. *Ille vir*:

*Ille vir in medio fiat amore
lapis.*

et *Ille* apud Terentium Eunuchi. I, 1, 20.

*Egone illam? quae illum, quae
me quae non! sine modo.*
id est, *Egone illam adeam?
quae illum recipit, quae me
quae non (τι οὐ) pati facit!*

III.

Qualis Thesea jacuit cedente carina
 Languida desertis Gnosia litoribus,
 Qualis et adcubuit primo Cepheia somno
 Libera jam duris cautibus Andromede,
 Nec minus adsiduis Edonis fessa choreis 5
 Qualis in herboso concidit Apidano,
 Talis visa mihi mollem spirare quietem
 Cynthia non certis nixa caput manibus,
 Ebria cum multo traherem vestigia Baccho,
 Et quaterent sera nocte facem pueri. 10
 Hanc ego nondum etiam sensus deperditus omnis
 Molliter inpresso conor adire toro.
 Et quamvis duplici conreptum ardore juberent
 Hac Amor hac Liber, durus uterque deus,
 Subjecto leviter positam tentare lacerto, 15
 Osculaque admota sumere et arma manu,

V. 16. ad ora.

III.

16. OSCULAQUE ADMOTA SUMERE AD ORA MANU] Ab Joh. Fred. Gronovio haec lectio est, perquam acute excogitata, sed quam non veram ipsa sensus ambiguitas arguat. Ipse enim Observat. IV, 6. pag. 85. exponit: prehensis genis mentove labra jungere; nec minus recte cum Burmanno possis Propertium suam manum ad os Cynthiae accipiendū osculo admovere aut Cynthiae manum ori suo applicare voluisse intelligere. Potius est igitur, ut cum libris scriptis universis legamus:

*Osculaque admota sumere
 ET ARMA manu.*

Ne tamen, ut olim factum est, in obscenum interpretemur sensum, non *arma* illa pars audit, sed *telum* vel *tela*, praeterquam quod semel Priapus spurcissimo carmine XXXII. sui *ventris arma* appellat. Immo *arma sumere*, quod militum est, ad Venereum hoc bellum Propertius transtulit. Amor mihi, inquit, et Bacchus suadebant, ut jacentem puellam submisso lacerto leviter tentarem, oscula sumerem, admota corpori manu me ad hoc dulce bellum pararem. Simile illud libro IV, 20, 6.

Quam multae ante meis cedent sermonibus horae,

Non tamen ausus eram dominae turbare quietem,
Expertae metuens jurgia saevitiae:

V. 18. verbera.

*Dulcia quam nobis concitet
arma Venus.*

Similiter Petronius quoque cap. 130. *Illud unum memento, non me, sed instrumenta peccasse. Paratus miles arma non habui. Quis hoc turbaverit, nescio; forsitan animus antecesserit corporis moram; forsitan, dum omnia concupisco, voluptatem tempore consumsi. Arma, ut vides, voluptatem dicit, turpius nostro, qui nihil ad corpus respiciens, illam intelligit solam. Orationis forma nostris paria, re magis ob scena Ovidius habet amor. I, 4, 63.*

*Oscula jam sumet: sed non
tantum oscula sumet:*

*Quod mihi das furtim, jure
coacta dabis.*

Quanto pudicior omnibus his Callimachus, cujus epigramma XLIV. Propertio haec scribenti fortasse ante animum obversabatur:

*Εἰ μὲν ἐκὼν, Ἀρχὴν, ἐπεκώ-
μασα, μυρία μέμψα*

*Εἰ δ' ἄκων ἤκω, τὴν προ-
πέτειαν ὕρα.*

*Ἀρεῖτος καὶ Ἔρως ἔμ' ἀνάγκα-
σαν, ὣν ὁ μὲν ἀντῶν*

*Εἰλκεν, ὁ δ' οὐκ εἶα σώ-
φρονά θυμὸν ἔχειν.*

*Ἐλθὼν δ' οὐκ ἐκώησα τίς ἤ-
τινος, ἀλλ' ἐφίλησα*

*Τὴν φιλίην. εἰ τοῦτ' ἐξ ἀδι-
κείν, ἀδικῶ.*

Pari temperantia si noster usus esset, non opus erat, ut nos de re turpicula tam multa verba faceremus inviti.

18. METUENS VERBERA SAEVITIAE] Dubium est, *verbera* intelligenda sint proprie, an, quae Horatius dicit, *linguae*. Erunt etiam, qui sensu magis generali accipi velint, ut apud Paulum Silentiarium epigr. XXIV.

*Θέλεις δὲ σαῖς χαρίτεσσιν ἐμὴν
φρένα· μηδ' ἐμὲ μάστιγι.
Πότνα, κατασφύζῃ καὶ οἷο
καὶ μακάρων.*

Equidem de hoc non quaero: injuriam poëtae factam esse ajo, recenti et interpolato Scaligeri codici honore nimio habito. Caeteri omnes exhibent:

*Expertae metuens JURGIA
saevitiae.*

quod reprehendi nulla ratione potest. Sed Italus corrector *jurgia saevitiae* non ferebat. Ita tamen Lygdamus (Tibull. III.) 5, 13.

*Nec nos, insanae meditantes
jurgia mentis,*

*Impia in adversos solvi-
mus ora deos.*

Sic enim libri meliores, non *linguae*. Propertius libro IV, 8, 54.

*Parthorum astutae tela re-
missa fugae.*

ubi remissa tela dicit (ut *laxum arcum* Horatius carm. III, 8, 23.,

Sed sic intentis haerebam fixus ocellis,

Argus ut ignotis cornibus Inachidos.

20

Et modo solvebam nostra de fronte corollas,

Ponebamque tuis, Cynthia, temporibus;

Et modo gaudebam labros formare capillos;

Nunc furtiva cavis poma dabam manibus,

Omniaque ingrato largibar munera somno,

25

Munera de prono saepe voluta sinu.

bellum remissum Valerius Flaccus V, 666. 682.) fugae astutae Parthorum, id est, Parthorum astute nec sine victoria fugientium. Nam perperam Gronovius Observat. I, 11. pag. 101. fugae pro a fuga positum autumnat, causae videlicet serviens suae, eique non optimae. In Manilii enim libro I, 756.

An fortes animae dignataque numina caelo,

Corporibus resoluta suis, terraeque remissa,

Iluc migrant ex orbe, suumque habitantia caelum

Aethereos vivunt annos mundoque fruuntur?

in his igitur pariter terrae remissa pro a terra dici contendit, cum contrarium potius indicet. Quod videns Bentlejus non terrae debuit scribere, sed rectius distinguendo rem conficere:

Corporibus resoluta suis, terraeque remissa

Iluc migrant ex orbe,

id est, ex orbe terrae remissa huc migrant.

20. IGNOTIS CORNIBUS INACHIDOS] Satis contorte dictum pro ipsa Inachide Argo ignota.

Egregie corrigunt homines ingeniosi:

Argus ut ignotae cornibus Inachidos.

Verum ita non scripsit Propertius. Eccas similes ineptias. Libro IV, 18, 11.

Testis, Cretaei fastus quae passa juvenci,

Induit abiegnae cornua falsa bovis.

Libro V, 4, 41.

Prodit quid mirum fraterni cornua monstri?

In eadem historia A. Sabinus epist. II, 11.

Qui socerum Minoa gravi sibi fecit ab hoste,

Mirantem monstri cornua victa sui.

Idem epist. III, 35.

Imperat ille deis; cum vult, in cornua tauri,

Cum vult, in pennas destruit ille Jovem.

Ovidius metam. II, 535.

Tam nuper pictis caeso pavonibus Argo,

Quam tu nuper eras, cum candidus ante fuisses,

Corve loquax, subito nigra-tes versus in alas.

Et quotiens raro duxti suspiria motu,
 Obstupui vano credulus auspicio,
 Ne qua tibi insolitos portarent visa timores,
 Neve quis invitam cogeret esse suam; 30
 Donec diversas percurrens luna fenestras,
 Luna moraturis sedula luminibus,
 Conpositos levibus radiis patefecit ocellos.
 Sic ait, in molli fixa toro cubitum:
 Tandem te nostro referens injuria lecto 35
 Alterius clausis aspulit a foribus?

V. 36. expulit e.

36. CLAUSIS EXPULIT E FORIBUS]. Deliberandum est, quomodo quis e clausis foribus expellatur: mihi nondum liquet. Nec cepit Scaliger, qui cum in suo codice, eodem illo, de quo versu 18. diximus, *rettulit* invenisset, edidit *reppulit e foribus*. Voluit haud dubie *reppulit a foribus*, ut Heinsius quoque, *reppulit* in vetere codice Italico legisse testatus. Probum quidem id est, et Ovidius confirmat amor. III, 11, 9.

Ergo ego sustinui, foribus
 tam saepe repulsus,

Ingenuum dura ponere corpus
 humo?

Sed propius, quam fecerunt
 Itali, ad litterarum ductus accedi potuit scribendo:

Tandem te nostro referens
 injuria lecto

Alterius clausis ASPULIT A
 foribus?

neque aliud ego a Propertio profectum existimo. De verbo *aspellere* Bentlejus notavit ad Terentii Heaut. II, 3, 20. A

pro *E* in duobus scriptis Burmannus invenit, sive id vera lectio vestigium sui reliquerit, seu librariorum ab errore originem traxerit. At quae sequuntur, receptum et expulsum indicare videntur:

Namque ubi longa meae consumasti tempora noctis,

Languidus exactis heu mihi
 sideribus?

scilicet obscenam Burmanni *languidus mihi* conjungentis explicationem sequentibus; non, si *heu mihi* a caeteris separamus, unde nuper male factum est *heu mihi*, cum *heu me* dicatur, sed *heu mihi*; non, si *languidum* interpretamur fessum, ut versu 2. hic:

Languida desertis Gnosia
 litoribus.

Neque injuria aut perfidia fuisset alterius puellae, quae Propertium non statim, sed diu retentum apud se exacta nocte tandem abire jussisset. Neque in libri III. elegia XXIV., quae in argumento versatur huic si-

Namque ubi longa meae consumsti tempora noctis,
Languidus exactis, hei mihi, sideribus?

O utinam talis producas, improbe, noctis,

Me miseram qualis semper habere jubes!

40

Nam modo purpureo fallebam stamine somnum,

Rursus et Orpheae carmine, fessa, lyrae;

Interdum graviter mecum deserta querebar

Externo longas saepe in amore moras;

Dum me jucundis labsum sopor inpulit alis.

45

Illa fuit lacrimis ultima cura meis.

IV.

Quid mihi tam multas laudando, Basse, puellas

Mutatum domina cogis abire mea?

Quid me non pateris, vitae quodcumque sequetur,

Hoc magis adsueto vivere servitio?

V. 42. carmine fessa lyrae. 4. ducere.

mili, ab alia puella recipitur,
sed ante alienas fores oberrat:

*Haec te non meritum totas
expectat in horas:*

*At tu nescio, quas quaeris
inepte fores.*

Caeterum versu proximo tales
perducas, improbe, noctes male
scribitur in codicibus: *pro-
ducas* Gryphius jam anno
MDXXXIV. edidit.

42. RURSUS ET ORPHEAE CAR-
MINE FESSA LYRAE] Burman-
nus, „Male, inquit, Guyetus
Rursus eram *Orpheae* etc., quod
a nullo codice probatur, et per
se subintelligitur.“ Non po-
test: sed distinctione opus:

*Nam modo purpureo fallebam
stamine somnum,*

*Rursus et Orpheae carmine,
fessa, lyrae.*

IV.

4. ADSUETO DUCERE SERVI-
TIO] Sic multi codices, in his
Neapolitanus ac Mentelianus.
At membranae Groninganae et
Palatinae cum tribus aliis li-
bris:

*vitae quodcumque sequetur,
Hoc magis adsueto vivere
servitio.*

Burmannus, *vitam vivere recte*
dici concedens, *vitae quod re-
stat vivere* negat, ipsum Pro-
pertium ita loqui oblitus IV,
16, 19.

Quod superest vitae, per te
et tua cornua vivam.

Utra igitur praeferatur lectio,
nihil refert, nisi quod tantum
de lectoribus Propertii codex
Groninganus meruit, ut *VIVERE*
ejus auctoritate jure asciscatur;

Tu licet Antiopes formam Nycteidos et tu 5
 Spartanæ referas laudibus Hermiones,
 Et quascumque tulit formosi temporis aetas:
 Cynthia non illas nomen habere sinet;
 Ne dam, si levibus fuerit conlata figuris,
 Inferior duro iudice turpis eat. 10
 Haec sed forma mei pars est extrema furoris;
 Sunt majora, quibus, Basse, perire juvat:
 Ingenuus color et multis decus artibus et quae
 Gaudia sub tacita ducere veste libet.

V. 5. Antiopae. 6. Spartanam Hermionen.

et receperat ante Burmannum
 Janus Broukhusius.

5. TU LICET ANTIOPAE.
 6. SPARTANAM REFERAS LAU-
 DIBUS HERMIONEN] A Brouk-
 husio haec ita sunt, Beroaldo,
 qui tamen *Hermionam* dederat,
 praeëunte, concinnata. Sed ge-
 nitivos *Spartanae Hermionae*
 scripti omnes agnoscunt; ii
 quoque, ne Broukhusio credas,
 quos Lipsius vidisse se testa-
 tur Antiq. Lect. IV, 11. Tu
 cum Burmanno ANTIOPES scri-
 be et SPARTANAE HERMIONES,
 formis Graecis, quas aliquot
 apud eum libri sistunt et Dres-
 densis Barthii, tum Romanum
 Antonii Volsi exemplum anno
 MCCCCLXXXII. impressum.
 In nostro codice *Antiopæ* est et
Hermione, quomodo genitivi
 in *es* finiti in eo exarari so-
 lent.

13. INGENUUS COLOR ET
 MULTIS DECUS ARTIBUS] Locus
 a multis vexatus, sed frustra,
 me quidem iudice. Primum
colorem ingenuum negant ferre;

quid majus forma habeat boni
 Cynthia, hic indicari; colorem
 esse partem formae. At vero
 tam in prava forma quam in
 pulchra habet locum ingenuus
 color, sive ingenuae testem in-
 dolis, seu, quod Propertium
 voluisse existimo, nativum et
 arte nulla infucatum colorem
 ingenuum dicamus. Sic Teren-
 tius quoque loco ab aliis jam
 huc allato, in Eunuchō II, 3,
 26. *colorem verum*, nostro in-
 genuum dictum, a *figura oris*,
 hoc est, a forma separat:

*Quid tua istaec? Nova
 figura oris. Papae.*

*Color verus, corpus solidum
 et succi plenum. Anni? An-
 ni? sedecim.*

Sed nec caetera multis decus ar-
 tibus tentari a viris eruditis de-
 buisse contendo, quibus puella

*Docta atque ingenio suo de-
 cora*

indicatur, ut cum Statio loquar
 Silv. II, 7, 83. *Decus nostrum*
 dicimus id, quo ornati insignes
 sumus atque egregii. Vide Cor-

Quo magis et nostros contendis solvere amores, 15
 Hoc magis accepta fallit uterque fide.
 Non inopine feres, sciet haec insana puella,
 Et tibi non tacitis vocibus hostis erit.
 Nec tibi me post haec committet Cynthia, nec te
 Quaeret: erit tanti criminis illa memor; 20
 Et te circum omnis alias irata puellas
 Differet: heu nullo limine carus eris.
 Nullas illa suis contemnet fletibus aras,
 Et quicumque sacer, qualis, ubique, lapis.
 Non ullo gravius tentatur Cynthia damno, 25
 Quam sibi cum raptō cessat amore deus,

V. 17. hoc. 24. qualis ubique,

tium ad illud Sallustii in Jug.
 III, 4. *Nisi forte quem inho-*
nesta et perniciosa libido tenet,
potentiae paucorum decus at-
que libertatem suam gratificari.
 Cynthiae decus multae erant,
 quas callebat, artes: psallere,
 saltare elegantius, quam ne-
 cesse est probae; posse versus
 facere, jocum movere, sermone
 uti vel modesto vel melli vel
 procaci, ut ait idem Sallustius
 in Catil. XXV. Nihil vero mi-
 rum in Propertii verbis praeter
 ablativorum absolute posito-
 rum usum, cujus rationem mu-
 tat, non tollit caeterum per-
 bona Bentleji correctio multis
 decor artibus. Quantum sibi in
 eo genere permissum esse Pro-
 pertius voluerit, innumeris
 exemplis cognoscas licet. No-
 stro simillima haec sunt: libro
 I, 2, 2.

*Et tenues Coa veste movere
sinus.*

Libro III, 4, 7.

*Desit odoriferis ordo mihi
lancibus —*

Eleg. 16, 12.

*Et manibus dura frigus ha-
bere pila.*

*Deus eloquio diceret noster,
quod Silio VIII, 413. est:*

nec deinde relinquet

*Par decus eloquii cuiquam
sperare nepotum.*

Versu proximo libri scripti ha-
bent:

*et quae Gaudia sub tacita di-
cere veste libet:*

sed non fefellit doctos Italos
vitium. Nam ducere recte dant
duo Vaticani, Colotii, alter
D'Orvillianus et Commelini
membranae.

17. SCIET HOC INSANA PUEL-
LA] Hoc e quatuor libris Bur-
mannus: sed optimus quisque
HAEC exhibent; nec, cur id re-
jiciendum sit, video; Burman-
nus enim, nō quis hanc insa-
nam puellam intelligat, frustra
veretur. Codex Neapolitanus

Praecipue nostro, maneat sic semper, adoro;
Nec quicquam ex illa, quod querar, inveniam.

V.

Invide, tu tandem voces conpesce molestas,
Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.
Quid tibi vis, insane? meae sentire furores?
Infelix, properas ultima nosse mala,
Et miser ignotos vestigia ferre per ignis, 5
Et bibere e tota toxica Thessalia.
Non est illa vagis similis, conlata, puellis;
Molliter irasci non solet illa: time.
Quod si forte tuis non est contraria votis,
At tibi curarum milia quanta dabit! 10
Non tibi jam somnos, non illa relinquet ocellos.
Illa feros animis adligat una viros.

V. 27. nostri. 3. meos. 8. sciet illa tibi.

notam habet, qua haec non minus quam hoc significatur; non enim ad diplomaticorum indices talia, sed ad ejusque liberrarii morem exigenda sunt.

27. PRAECIPUE NOSTRI] Una littera totam sententiam pervertit. *Raptum amorem sui* dicit, hoc est, Cynthiae in se. Atqui Bassus Cynthiae amorem Propertium eripere studebat, non Cynthia Propertio. Repone ergo:

Quam sibi cum rapto cessat amore deus,

Praecipue NOSTRO.

Ita Heinsius, ita apud Gebhardum liber Commelinianus, quod indicio est, fuisse jam saeculo XV. lectores Propertii attentos et Latinitatis gnaros.

V.

3. MEOS SENTIRE FURORES] Meos amores, Cynthia, Livinejus intelligit, usu loquendi abnuente: alii, hos, quos ego sentio, vehementis amoris cruciatus, ut eleg. VI, 23. *nostros labores*, et apud Callimachum epigr. XXXII. *ἡ γὰρ ἐκ δαίμων Ὀδυσσεὺς ἔχει*; de quo Valckenarium vide ad Callimachea pag. 23. Sed ea locum essent habitura, si post versum 9. haec legerentur: at hic iram Cynthiae significat. Scribe igitur:

Quid tibi vis, insana? MEAE sentire furores?

cum Hemsterhusio fuisse et praecclare de hoc loco disputante apud Burmannum pag. 925.

8. MOLLITER IRASCI NON

Ah mea contemptus quotiens ad limina cures,

Cum tibi singultu fortia verba cadent,

Et tremulus maestis orietur fletibus horror,

15

Et timor informem ducet in ore notam,

Et quaecumque voles fugient tibi verba querenti,

Nec poteris, qui sis aut ubi, nosse miser!

Tum grave servitium nostrae cogere puellae

Discere, et exclusum quid sit abire domo;

20

V. 20. domum.

SCIET ILLA TIBI] *Non sciet,* pulchrum correctoris commentum, in codice Cujaciano reperit Scaliger. Libri sinceri non solet. Servato solet lenius nos et, ni fallor, verius formamus:

*Non est illa vagis similis
conlata puellis;*

*Molliter irasci non solet
illa: TIME.*

20. ET EXCLUSUM QUID SIT ABIRE DOMUM] Ita libri omnes, demto Bononiensi, in quo excelsam legitur, ut exclusam in Askewiano, librariorum oscitantia. Nihilominus certa conjectura corrigo:

*Tum grave servitium nostrae
cogere puellae*

*Discere, et exclusum quid
sit abire domo.*

Domo scilicet et foribus puellae perfidia clausis. Nam in codicum lectione non otiosum tantum et quavis beta languidius abire domum est; sed et falsum; quis enim τὸν δεσπόζοντα domum abire cogeret? Erraret in platea, sub divo excubaret; puella vetare nollit. Hoc, ut opinor, perspicuus Hein-

sus, sed vitiosum secutus exemplum eleg. 3, 36.

*Alterius clausis expulit e
foribus,*

hic conjectavit legendum:

*Discere et e clusa quid sit
abire domo.*

cum tamen abitus e clusa domo nisi per fenestram nullus sit. Aliud autem vitium an perspexerit nescio, in re positum a nemine hactenus, quod sciam, explicata. Nempe hanc consonantiam exclusum domum metri leges ferre pernego, solerti observatione edoctus, ὁμοιοτέλειον in hemistichiis versus pentametri locum non habere, nisi quinque modis iisque ab hoc nostro diversis. Primum permissae poëtis consonantiae genus est, cum versus sententia duabus partibus constat, in quibus plerumque aliquid oppositionis inest, ut in his:

*Cynthia prima fuit, Cynthia
finis erit.*

*Sive ea causa gravis, sive
ea causa levis.*

*Ambos una fides auferet,
una dies.*

Nec jam pallorem totiens mirabere nostrum,
Aut cur sim toto corpore nullus ego.

*Atque satur cibo sit, ma-
deatque mero.*

Porro alii versus sunt, in quibus postrema prioris hemistichii dictio cum omnium ultima conjungit sensus, vel ita, ut ad unum subjectum utraque pertineat, hoc modo:

*Neve quis invitam cogeret
esse suam.*

*vitaeque fateri
Tot mala perpessae taedia
nata meae.*

vel uti alterum ab altero suspensum sit, sive (quod omnium frequentissimum genus) adjectivum substantivo adhaereat, ut:

*Tulle, neque Aegaeo ducere
vela salo.*

sive genitivus adjectivi loco ponatur, qualis est terrae in hoc versu:

*Et maris et terrae caeca
pericla viae.*

viae terrae, viae terrestris. Tertium genus est, quod in alterutro loco habet eam partem orationis, quae Verbum dicitur:

*Et breve in exiguo marmore
nomen ero.*

*Unum impetrassem terevo-
cante diem.*

*Pristina vota novo munere
dissoluo.*

*Et mihi si non vis parcere,
parce tuis.*

Ejusmodi versus apud Tibullum et Lygdamum invenies

nullos: sed neque his similes, si recte memini:

*Posse frui. fruar & solus
amore meo.*

*Cacus. et Alcides sic ait:
ite boves.*

*Ipse sono tenui dixit: Elis-
sa veni.*

*Nec numeros Danaï militis:
ipse veni.*

quales caeteri sibi permiserunt, similitudinem soni minus apparituram sperantes, sensus et interpunctionis beneficio. Denique vero multa sunt, quae consonare nobis fortasse videntur, sed, si bene pronunciaveris, differunt:

*Aut cur sive toto corpore
nullus ego.*

*Et Veneris pueris utilis ho-
stis eris.*

*Me miseram quales semper
habere jubes.*

*Enumerat miles vulnera, pa-
stor oves.*

Aliae enim vocales in toto et pueris, quam in ego et eris sunt; tum qualis et ovis leges, non quales ovesque. Huc et Tibulli illud pertinet I, 2, 52.

*Sola feror Hecates perdo-
muisse canes.*

Littera e in canes aliud, aliud sonat in Hecates nomine; ne ibi viro praestantissimo ad suum potius quam antiquitatis sensum disputanti auscultes. Jam vero nihil horum omnium, quae de homoeoteleutis dixi-

Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti;

Nescit Amor priscis cedere imaginibus.

Quod si parva tuae dederis vestigia culpae,

25

Quam cito de tanto nomine rumor eris!

Non ego tum potero solatia ferre roganti,

Cum mihi nulla mei sit medicina mali:

Sed pariter miseri socio cogemur amore

Alter in alterius mutua flere sinu.

30

Quare, quid possit mea Cynthia, desine, Galle,

Quaerere; non inpune illa rogata venit.

VI.

Non ego nunc Hadriae vereor mare noscere tecum,

Tulle, neque Aegaeo ducere vela salo,

Cum quo Rhipaeos possim conscendere montis,

Uteriusque domos vadere Memnonias:

Sed me complexae remorantur verba puellae,

5

Mutatoque graves saepe colore preces.

Illa mihi totis argutat noctibus ignis,

Et queritur nullos esse relictos deos;

Illa meam mihi se jam denegat; illa minatur,

Quae solet ingrato tristis amica viro,

10

V. 3. Rhipaeos.

mus, in hunc versum cadere
patet:

*Discere et exclusum quid sit
abire domum.*

Nam si quae aures forte consonantiam audire negant, vellicandae sunt et ut litterae mugientis strepitum percipiant hortandae. Quid est igitur, cur magis tolerem hoc, quam apud Ovidium epist. XIV, 82.

Et queritur factum sanguinis esse parum,

aut in nostri libro V, 2, 12.

*Vertumni rursum creditur
esse sacrum.*

in quibus locis facti et rursus habent bona exemplaria. Quin neque apud Tibullum libro IV, 4, 22. paterer mihi aequis auribus occini:

Uno servato restituisset duo,
vel si nullus liber haberet, quod habent omnes, duos: nec apud Propertium libro III, 26, 8. Rubnkenii commentum probare possum,

His ego non horam possum durare querelis;

Ah pereat, si quis lentus amare potest!

An mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas,

Atque Asiae veteres cernere divitias,

Ut mihi deducta faciat convicia puppi 15

Cynthia, et insanis ora notet manibus,

Osculaque ut posito dicat sibi debita vento,

Et nihil infido durius esse viro?

V. 17. opposito.

*Denique ut ad Trois tecta
volarit avis.*

VI.

9. ILLA MEAM MIHI SE JAM DENEGAT] Ita Broukhusius et tacite ante eum Heinsius Adversar. II, 6. pag. 251. Scripti *Illa meam mihi jam se denegat*, eadem syllaba, eaque quidem in litteram *m*, qua nulla minus grata auribus est, exeunte, bis sub Ictu posita, Talia excidisse aliquoties Propertio scimus, sed ubi tam facile vitari vitium poterat, malo librarios criminari. Infra libro III, 15, 7. *Et rursum puerum ne in consensu quidem codicum ferrem.* Apud Tibullum II, 4, 22.

Ne jaceam clausam flebilis ante domum,
clausae legendum censeo; nam et qui se inclusit ipse, clausus dicitur; vide Tibullum II, 3, 77. Statium Theb. III, 572. Versu sequente Ingrato Broukhusius ex certa Heinsii emendatione dedit, quam anticipavit Italus in uno Vaticano et excerptis Colotii: reliqui vitiose Irato,

17. OSCULAQUE OPPOSITO DICAT SIBI DEBITA VENTO] Et hanc ab optimis quibusque libris agnitam scripturam et diversa commenta interpretum una verissima observatione P. Fonteinus et I. G. Huschkus evertunt, nullo indicio constare (Fonteinii verba sunt) *veteres nudum epitheton oppositus pro votis alicujus contrarius umquam adhibuisse. Hi igitur, consentiunt scribendum esse:*

*Osculaque opposito dicat sibi debita ponto,
Et nihil infido durius esse viro.*

In quibus primum non intellico, qua vi quove ad sententiam emolumento *oppositus* dicatur *pontus*. Haud paullo aptius saltem *infesto* *salo* posuit Propertius loco statim laudando. Tum *dicere* in talibus vix admittit consuetudo sermonis Latini, quamquam *λέγειν* Euripides ita usurpavit in Med. 57. Iphig. T. 43. Certe aliter Ennius in Medae loco vertendo;

*Cupido cepit miseram nunc
me proloqui*

*Caelo atque terrae Medaei
miserias.*

aliter Plautus in prologo Mercatoris v. 4.

*qui aut Nocti aut Die
Aut Soli aut Lunae miserias
narrant suas.*

ac Silius Italicus III, 430.

*Et promissa viri silvis nar-
rabat opacis.*

Lygdamus quoque (Tibull. III.)
6, 40.

*Gnosia, Theseae quondam
perjuria linguae*

*Flevisti ignoto, sola relicta,
mari.*

et Noster I, 16, 12.

*Sederat, injusto multa lo-
cuta salo.*

Quid vero, si ne absolutus qui-
dem in illa emendatione sensus
sit, sed *ἡμῶν* et interruptus?
Nam cur oscula sibi debita
narret fluctibus Cynthia; quid
de illis osculis factum sit, non
dicat? Plinium compara Epist.
VII, 4. De Ciceronis epigram-
mate loquitur:

*Nam queritur, quod fraude
mala frustratus amantem*

*Paucula coenato sibi debita
savia Tiro*

*Tempore nocturno subtraxe-
rit.*

Viden? Non *savia* sibi debita
queritur, sed quod *savia* sibi
debita subtracta sint. Haeret
igitur haec res, nisi alio, at-
que illi, modo succurrimus.
Sed latet sane alibi, quam ubi
quaerebant illi, vitium, ejus-
que sedem excerpta Modii,
quorum pars e Groningano est,

indicant; ex his enim *Apposi-
to* enotatur. Repono:

*Ut mihi deducta faciat con-
vicia puppi*

*Cynthia, et insanis ora
notet manibus,*

*Osculaque ut posito dicat sibi
debita vento,*

*Et nihil infido durius esse
viro.*

Ita omnia clara sunt. *Oscula*
Propertii Cynthia sibi posito
vento debita narrat, concessa
sibi venti cessantis beneficio,
qui navigaturum vetaret sol-
vere. Non infrequens ista aman-
tium querela est. Dido Naso-
niana Epist. VII, 41.

*Quo fugis? obstat hiems; hie-
mis mihi gratia prosit.*

*Aspice, ut eversas concitet
Eurus aquas.*

Quod tibi maluerim, sine me
debere procellis.

*Justior est animo ventus
et unda tuo.*

Hypsipyle apud Valerium Flacc.
II, 407.

*Ergo moras caelo cursumque
tenentibus undis*

Debuimus? dixit lacrimans.
ad quem locum Burmannus no-
strum eo fere, quem diximus,
sensu exposuit; frustra tamen,
nisi posito vento legas; quo-
modo Lucanus III, 543.

*Et posito Borea pacemque
tenentibus Austris*

Servatum bello jacuit mare,
Ovidius Epist. VII, 49.

*Jam venti ponent, strataque
aequaliter unda*

*Caeruleis Triton per mare
curret equis.*

Virgil. Aen. VII, 27. X, 103.

Tu patrui meritas conare anteire securis,

Et vetera oblitis jura refer sociis,

20

Nam tua non aetas umquam cessavit amori,

Semper et armatae cura fuit patriae;

Et tibi non umquam nostros puer iste labores

Adferat et lacrimis ultima nota meis.

V. 20. referre foris. 22. at, 24. vota,

20. JURA REFERRE FORIS] Sic vetus codex Perreji, Vaticanus secundus, Heinsianus et Burmanni alter, nescio an e Vallae libro; de conjectura enim non videtur positum. Potest tamen et recentius erratum esse. Certe unice verum est, quod caeteri habent, *Oblitis jura refer sociis*: vide Hemsterhusium pag. 926. Caeterum mirari subit, lectionem *referre sonis*, quam Heinsius in quibusdam codicibus invenisse vult, apud Burmannum copiis Heinsianis usum non apparere.

22. SEMPER AT ARMATAE] Scribe et ex Groningano et aliis sex septem libris. Nam non necessaria hic et minus grata tam expressa antithesis est. Hemsterhusius vult:

Semper at armato cura fuit patriae.

Sed recte *Armatae patriae*. Lucanus II, 574.

*An vanae tumuere minae,
quod fama furoris*

Expulit armatam patriis e sedibus urbem?

23. ET TIBI NON UMQUAM NOSTROS PUER ISTE LABORES ADFERAT ET LACRIMIS ULTIMA VOTA MEIS] Locus spinosus, in quo accurate nobis agen-

dum est, ut verus sensus una cum vera lectione eruatur. Primum igitur, quod interpretes fefellit, *Non adferat* hic expones: *Nón, ut puto, afferet*. Nam haec aptior, quam si votum credatur esse, sententia est: Tu negotiis publicis incumbere, qui nec amavisti hactenus, neque umquam *amabis*. Quin Latinitas quoque postulare videtur, quae *Ne afferat* in voto magis probat quam *Non*. Nihil autem magis pervulgatum est, quam conjunctivum ita pro futuro poni; nec mirum, cum Graeci optativum cum particula *άν*, conjunctivum vero etiam nudum in futuri significatione usurpaverint, ut Homerus Iliad. XV, 350.

*Ὅν δ' άν ἐγών ἀπάνευθε νεῶν
ἐτέρωθεν νοήσω,*

*Αὐτῆς οἱ θάνατον μητίσσομαι,
οὐδέ νυ τόνγῃ*

*Ἰνωτοί τε γνωταί τε πρὸς λε-
λάχῳσι θανόντα,*

*Ἄλλὰ κύνες ἐρύσαι πρὸ ἄερος
ἡμετέροιο.*

et, quod aliquoties repetiit, *Καί ποτέ τις εἴπῃσι — ὥς πο-
τέ τις ἐρεῖσι*. Soleo ego Italos mirari, qui saepe male corrigendo melius se quam insecutos interpretes hunc poetam in-

tellexisse ostendunt; hic e Vos-
siano quarto *Adferet* enotatur.
At sequantur difficiliora:

*et lacrimis omnia nota
meis.*

Hoc enim scripti plerique ha-
bent. Quo vero illud *Omnia*?
Immo *tot mala* vel certe *illa*
debuit dicere, qui jejune et
inepte nollet loqui. Hoccine
igitur Propertio dignum? Non
credo, quamquam inventus nu-
per sit, qui, Propertium sic
elegantem adjectiva neutra fre-
quentare a Barthio suo, acuto
in primis elegantiae iudice, edo-
ctus, pro *vera lectione* vendi-
tare non sit veritus. Jure ne-
gans id Broukhusius ex opti-
mae notae codice Franciano se-
cundo (qui idem est cum Men-
teliano et Leidensi primo, ne
te Burmannus hic, ut ubique
in hac re, errans secum trahat)
reposituerat:

*Et tibi non umquam nostros
puer iste labores*

*Adferat, et lacrimis ultima
vota meis.*

et *ultima vota* pro morte dici
monuerat. Demus hoc: an sen-
tentiae consentaneum sit, videam-
us. Hoc dicit: Tu potes mu-
nera administrare publica; nam
tibi Amor neque hos labores
nostros, nec mortem mihi to-
ties exoptatam afferet. Quae
ratiſcinationo quamque otiosa!
Sane mortuus id non poterat;
et te vel non monente, Propertii,
constabat. Alia res, si *Ad-
ferat*, id quod interpretibus
placet, optantis sit; Ne tibi
Amor haec mala et mortem,
votum quotidie nostrum, affe-

rat! Peream, si quid Tullo ap-
precari ineptius poterat, quem
si quando arcu hic deus suo pe-
tebat, potius ut moreretur opta-
tum oportuit; mortem enim
sibi certe amanti *votum* dicit
esse Propertius. Neque ulla
causa aderat, cur mortem Tul-
lo deprecaretur, quam illi ab
amore immissum iri periculi
nihil erat, quando nec Propertius
amando perierat. Sed ne-
scio an alio potius modo (nam
clare non loquitur). Broukhu-
sius illa *Ultima vota* intellexe-
rit. Nam et hic sensus esse
possit: Non vereor, ne tibi
amor tanta mala allaturus sit,
ut eodem, quo ego nunc, mo-
riendi voto tenearis. Eaque
aptior quidem paullo sententia
est, sed mire dictum *afferat
vota* pro *Efficiat* ut *voveas*.
Nec magis in hac, quam in al-
tera interpretatione suus ser-
moni honos constat. Quis enim,
nisi qui intelligi non vult, *Ul-
tima vota* ponit nude, mortis
votum aut mortem ipsam a se
optatam indicaturus? At Ovi-
dus, inquit, mortem *ultima
vota* dixit Pontic. IV, 14, 5.
Recte: sed quid adjecerit vide:

*Ipsa quoque est invisā salus;
suntque ultima vota,*

Quolibet ex istis scilicet
ire locis.

Nonne haec aliquantum diffe-
runt, *Amor tibi non afferat ul-
tima vota mea*, et

sunt ultima vota,
Quolibet ex istis scilicet ire
locis?

Hic *ultima vota* sibi mortem
dicit esse, ut Amor, II, 5, 1.

*Nullus amor tanti est (abeas,
pharetrate Cupido)*

*Ut mihi sint toties maxima
vota mori.*

itaque Seneca Phoeniss. 75.

extingui cupis,

*Votumque, genitor, maximum
mors est tibi?*

et Troad. 579.

*Si vis, Ulixè, cogere Andro-
macham metu,*

*Vitam minare. nam mori vo-
tum est mihi.*

versu 1174.

*Sola, Mors, votum meum,
Infantibus, violenta, virgi-
nibus venis.*

côntra ea Noster ita loquitur,
quasi, si modo ultima vota di-
xerit, omnes mortem per se in-
tellecturos speret. In quo qui-
dem spei haud dubie falsus est,
cum mors nequaquam omnibus
ultima vota sint. Myrrha, Ovi-
diana Metam. X. 485.

*Ne violè vivosque superstes,
Mortuamque extinctos, am-
bobus pellite regnis,*

*Mutataeque mihi vitamque
necemque negate.*

*Numen confessis aliquod pa-
tet. ultima certe*

Vota suos habuere deos.

Apud eundem Polyxena Me-
tam. XIII, 469.

Si quomodo tamen ultima nostri

*Vota movent oris, Priami vos
filia regis,*

*Non captiva, rogat, genitrici
corpus inemptum*

Reddite.

Silius I, 503.

*Trahit instanti languentia
leto*

*Membra pavens Murrus, su-
premaque vota capessit:*

*Conditor Alcide, cujus vesti-
gia sacra*

*Incolimas, Terrae minitan-
tem avertit procellam.*

Aliter Coroeus Statii Theb.
I, 655.

*Sed quid fando tua tela
manusque*

*Demoror? exspectant matres
supremaque fundunt*

*Vota mihi. satis est; merui,
ne parcere velles.*

Aliter Petronius cap. 103. Unus
fortè ex vectoribus — notavit
sibi ad lunam tonsorem intem-
pestiva inhaerentem negotio,
exsecratusque omen, quod imi-
taretur naufragorum ultimum
votum, in cubile rejectus est.
Quod illud ultimum naufrago-
rum votum sit, paullo post di-
cit cap. 104.: *Audio enim non
licere cuiquam mortalium in
nave neque ungues neque capil-
los deponere, nisi cum pelago
ventus irascitur. His omnibus
recte consideratis, cum neque
Ultima vota in hoc loco stare
posse intelligatur, nec Omnia
nota, quid jam faciendum su-
perest, quam ut videamus, si
forte e duabus minime probis
codicum lectionibus tertia ea-
que vera et auctore Propertio
digna erui queat? Id vero fiet,
si ita formabimus:*

*Et tibi non umquam nostros
puer iste labores*

*Adferat, et lacrimis ULTI-
MA NOTA meis.*

Hoc et verum est et elegans, sed
ab imperitiis librariis non sane

intelligendum; nec nos singula explicare gravabimur. *Ultima* igitur sunt summa mala. Ita *ultimos cruciatus* Livius dicit XXI, 44., *ultima supplicia, mala, vitia* alii; vide Vulpium ad Eleg. 5, 4. Sed *Ultima* quoque ita usurpant nullo substantivo adjecto, ut *ioxara* apud Sophoclem Oed. Col. 217. Idem Livius III, 47. *Quid prodesse, si, incolumi urbe, quae, capta, ultima timeantur; liberis suis sint patienda?* et libro XXII, 60. *Tandem ultima ausi passique, cum omnia subsidia vitae abessent.* Ovidius Metamorph. XIV, 483.

Ultima jam passi comites belloque fretoque.
Idem Trist. II, 187.

*Ultima perpetior medios pro-
jectus in hostes.*
Trist. III, 2, 11.

Ultima nunc patior —
Silius Ital. II, 620.

*Et rabie cladum perpessaeque
ultima vitae.*
versu 459.

Et propius suprema vident.
Virgilius Aen. I, 220.

*Sive extrema pati, nec jam
exaudire vocatos.*
Statius Theb. I, 475.

*partitum extrema superbo
Thesea Pirithoo.*

Porro *Nota* mihi ne exspectes potius, quam *Nota* lacrimis meis: Eleg. XX, 20. habes:

*Cara tamen lacrimis ossa
futura tuis.*
quod haud paullo suavius quam tibi, et desiderii in se includit significationem. *Nota* autem lacrimis, quae cum his conjun-

cta, quae cum lacrimis facimus aut patimur. Ita libro III, 24, 38.

*Aspice, ut in toto nullus mihi
corpore surgat
Spiritus admisso notus
adulterio.*

ad quod exemplum non profecto male Francius libro III, 14, 4.

*O nimis exitio nota theatra
meo!*

quamquam nata ibi vera lectio est. Ovidius Pontic. III, 2, 55., nec muto:

*Femina sacra facit tediae non
nota jugali.*
Noster I, 10, 20.

infernae vinculanosse rotae.
et I, 5, 4.

*Infelix, properas ultima
nosse mala.*

qui locus nostro geminus est, pariter atque Apollonii Rhod. hic II, 152.

*μᾶλα δ' ἤμῶν αὐτὸς ἕκαστος
Εἴσεται ἐλομένην ἄτην,
ἀπάνευθεν ἔντρος.*

Eleg. 13, 13.

*Nunc demum longas solus co-
gnoscere noctes
Cogor.*

Eleg. 9, 20.

*Ista meam norit gloria cani-
tiem!*

ubi Passeratium cum sua hypallage plorare iubemus. Sic Catullus quoque LXI, 147.

*Scimus haec tibi, quae licent,
Sola cognita: sed marito
Ista non eadem licent.*

Ex quibus et illud Statii lucem accipit Silv. II, 2, 51.

*haec tecta sonoros
Ignorant fluctus, terraeque
silentia malunt.*

Me sine, quem voluit semper fortuna jacere,

25

Hanc animam extremae reddere nequitiae.

Multi longinquo periere in amore libenter,

In quorum numero me quoque terra tegat.

Non ego sum laudi, non natus idoneus armis:

Hanc me militiam fata subire volunt.

50

At tu seu mollis qua tendit Ionia, seu qua

Lydia Pactoli tinguit arata liquor,

Seu pedibus terras, seu pontum carpere remis

Ibis, et accepti pars eris imperii,

V. 25. semper voluit.

25. QUEM SEMPER VOLUIT]
Ex tribus apud Burmannum
libris repono:

*Me sine, quem voluit semper
fortuna jacere.*

Nam in talibus, quae neminem
sponte sua mutasse constat, vel
deteriorum codicum aliqua au-
ctoritas est. Hic autem *Semper*
potius quam *Voluit* primum
accentum expostulat. Quan-
tum hoc intersit, ex Elegiae
sequentis v. 15. intelliges.

*Tē quoque si certo puer hic
concusserit arcu.*

*Puer hic contemptum dicit: at
longe aliud, si scribas,*

*Tē quoque si puer hic certo
concusserit arcu.*

quasi eatenus incerto tantum
arcu et levi sagitta vexaverit.
Ex hac observatione illud et
intelliges et tueberis lib. III,
2, 1.

*Quicumque ille fuit, puerum
qui pinxit Amorem.*

Apud Virgilium Ecl. V, 45.
Valerio Probo auctore scriben-
dum est:

*Tale tuum nobis carmen,
divine poeta,*

Quale sopor fessis in gramine.

Male vulgo *Carmen nobis*, qua-
si in *Nobis* et *Fessis* sit expres-
sa antithesis.

34. ACCEPTI PARS ERIS IM-
PERII] Jure viri docti, quo-
modo haec accipienda sint, du-
bitant. Vulpius: „An *accepti*
imperii, grati sociis et modera-
ti? an honoris, quem accipi-
sti ab Augusto?“ Utrique in-
terpretationi obest, quod *par-*
tem imperii Tullum dicit, alieni
haud dubie, non sui. Nam *im-*
perii pars est, quod alicujus
imperio subjectum. Antholog.
Lat. III, 37.

*At nunc Oceanus geminos in-
terluit orbes.*

*Pars est imperii, terminus
ante fuit.*

Recte autem *Pars de homine*.
Noster I, 22, 4.

*Pars ego sum vestrae proxi-
ma militiae.*

Ita *militiae partem de homine*
Ovidius Epist. VIII, 46. Me-

Tum tibi si qua mei veniet non inmemor hora,
Vivere me duro sidere certus eris.

55

tam. VII, 483. XI, 216. Virgilius Aen. X, 427. 737.; ita partem patriae idem Ovidius Epist. III, 46., tum rerum tuarum partem Metam. IX, 20. Pont. IV, 1, 35.; ita Virgilius Georg. II, 40.

*O decus, o famae merito pars
maxima nostrae.*

hoc est, qui maxime, ut mihi fama sit, efficiis. Sic pars imperii erit, qui alterius imperio pareat. Sed unde accepti quidem? F. G. Barthius viro cui-dam claro et consulari concessum ab Augusto singulare imperium intelligit, in cuius cohorte hic Tullus fuerit. Hic vero ipse vir consularis, in quo exquirendo Barthius se tam anxie torquet, nominandus haud dubie poetae erat, nisi inepte volebat loqui. Idem Heinsiano commento opponi potest,

et asserti pars eris imperii.
Immo asserti ab Augusto debuit dicere, nisi griphos et aenigmata lectoribus obficere voluit. Quare videndum est, an nobis felicius cesserit emendatio. Hoc enim Propertium dedisse suspicor:

*Seu pedibus terras, seu pontum
carpere remis*

*Ibis, et accepti sors erit
imperii.*

hoc est, si tibi imperium accipere continget. Livius XXII, 22. Circumspectis igitur omnibus, quae fortuna potestatis ejus

poterat facere. id est, ea potestate; quam ipsi fortuna dederat. Cap. 45. Itaque Varro, cui sors ejus diei imperii erat. imperium sorte datum. Ovidius Fast. III, 463. de Ariadna Bacchi uxore,

Sorte tori gaudens, Quid flebam rustica? dixit.

Propertius I, 18, 7.

*Nullane placatae veniet fortuna
procellae?*

et Eleg. 20, 19.

*Quamvis te longae remorentur
fata senectae.*

Silius Italicus IV, 406.

Quis vos heu vobis pavor abstulit? horrida primi

*Si sors visa loci, pugnaeque
laccessere frontem,*

Post me state, viri.

Versu 734.

cur fata tenemus?

*Pelle moras. brevis est magni
fortuna favoris.*

Antholog. Lat. II, 131, 9.

*Eatribus heu fratres, patribus
concurrere natos*

*Impia sors belli fataque
saeva jubent.*

Flaccus Valerius I, 807.

tum vobis si quod inausum

*Arcanumque nefas et adhuc
incognita leti*

Sors superest.

Lucanus IV, 737.

leti fortuna propinqui

Tradiderat fatis juvenem.

Ovidius Trist. IV, 1, 61.

*Nec tamen, ut veni, levior
fortuna malorum est.*

VII.

Dum tibi Cadmeae dicuntur, Pontice, Thebae

Armaque fraternae tristia militiae,

Atque, ita sin felix, primo contendis Homero,

Sint modo fata tuis mollia carminibus,

Nos, ut consuemus, nostros agitamur amores;

5

Atque aliquid duram quaerimus in dominam;

VII.

6. ATQUE ALIQUID DURAM
QUAERIMUS IN DOMINAM] Cor-
rigit Burmannus:

*Atque aditum duram quae-
rimus ad dominam.*

ex Tibullo II, 4, 19, a quo
aditus poterat sumere suaviore
sono. Melius Petrus Francius:

*Atque aliquid duram ludi-
mus in dominam.*

Quin propius etiam ad vulga-
tam scripturam accedere lice-
bat scribendo:

*nostros agitamur amores
Atque aliquid duram carmi-
nis in dominam.*

Sed certum est, recte habere,
quod in scriptis legitur omni-
bus. Nam in dominam, hoc
est, de domina, multa Proper-
tius carmina fecit: quaerere au-
tem aliquid, pro, excogitare,
probum est. Cicero de leg. I,
5, 15. Sic inter has proceris-
simas populos in viridi opaca-
que ripa inambulantes, tum
autem residentes, quaeramus
iisdem de rebus aliquid uberius
quam forensis usus desiderat.
Tum ut quaerere hic, ita in-
venire de carmine apud Statium
silv. V, 5, 54.

viso sic vulnere carae

*Conjugis invenit caneret quod
Thracius Orpheus.*

*Carmina quaero, quod ibidem
habet Statius versu 48., ab hoc
loco alienum est; minus for-
tasse alienus, ante quam cor-
rumperetur, fuit versus in Ci-
ri 5. ad nostri illustrationem
nuper allatus:*

*Num mea quaeret eo dignum
sibi quaereret carmen?*

Certius exemplum Passeratius
excitavit e Pseudolo Plauti I,
4, 8.

*Sed quasi poeta, tabulas
quom cepit sibi,*

*Quaerit, quod nusquam est
gentium, reperit tamen.*

quos versus qui praecedunt,
eos si turpi vitio obiter libera-
bo, non ingratum fore lectori-
bus spero. Il autem ita ha-
bent:

*Postquam illic hinc abiit, tu
astas solus, Pseudole,*

Quid nunc acturus —

*Cui neque parata gutta certi
consili,*

*Neque adeo argenti, neque
nunc quid faciam scio,*

*Neque exordiri primum unde
occipias habes,*

*Neque ad detexundam telam
certos terminos.*

Nec tantum ingenio, quantum servire dolori

Cogor et aetatis tempora dura queri.

Hic mihi conteritur vitae modus; haec mea fama est;

Hinc cupio nomen carminis ire mei. 10

Me laudent doctae solum placuisse puellae,

Pontice, et injustas saepe tulisse minas;

Me legat adsidue post haec neglectus amator,

Et prosint illi cognita nostra mala.

Te quoque si certo puer hic concusserit arcu, 15

Quod nolis nostros evoluisse deos,

V. 16. nolim.

Unus omnium his aliquid ulceris subesse odoratus Franciscus Guyetus, audaciai columen, reposuit: neque scis quid facturus sit. Nos: neque nunc quid facias scio; nam Pseudolus hic secum non loquitur tantum, sed colloquitur, facetiam mere Plautina. Sic in Epidico I, 1, 86.

At enim tu praecave. Nihil est istuc; plane hoc corruptumst caput.

Nequam homo es, Epidice.

Qui lubricos male loqui?

Quia tute tute deseris. Quid faciam? Mene tu rogas,

Tu qui antihac aliis solebas dare consilia mutua?

15. PUER HIC CONCUSSE-
RIT ARCU] Idem Guyetus et Valchenarius percusserit legi voluere, itaque Lipsius affert scriptum antiq. lect. IV, 11. Sed concusserit est molliverit et de statu dejecerit. Venus apud Valerium Flaccum VI, 476. dato Junoni cingulo.

Omne, ait, imperium natorumque arma meorum

Cuncta dedi; quascumque libet nunc concute mentes.

Stattius silv. III, 4, 68. de alio tamen ac turpiore vulnere:

haud ulli puerum mollire potestas

Credita, sed tacita juvenis Phoebeus arte

Leniter et (f. a) nullo concussum vulnere corpus

De sexu transire jubet.

16. QUOD NOLIM NOSTROS EVOLUISSE DEOS] Difficilem hunc versum Broukhusius ita capit: Non spero fuses istos furori tuo destinatos a diis nostris, amorum praesidibus, jam fuisse evolutos, hoc est, ad finem volutos. Eam interpretationem ferunt verba: sed rei finitae significatio, quam verbo evoluisse tribuit, in particula e non est, sed in forma praeteriti. Vixit, qui mortuus est; Parcae fata evoluisse dicuntur, cum evolvere, deducere colo desierunt. At loci nostri sen-

Longe castra tibi, longe miser agmina septem

Flebis in aeterno surda jacere situ;

Eti frustra cupies mollem componere versum;

Nec tibi subjiciet carmina serus Amor.

20

Tum me non humilem mirabere saepe poëtam;

Tunc ego Romanis praeferar ingeniis;

V. 21. Tunc.

tentia obstat Broukhusio: sciebat Propertius, illa stamina nondum esse evoluta; nondum enim Ponticus amaverat. Quid igitur ista adjecisse nostrum oportebat, non tam optantem, quam desperantem et illa fila jam evoluta esse fatentem? Ante Broukhusium *evoluisse* pro *evolvere* dictum accipiendum fecerant id ne fieret precantem poëtam, quod optabat maxime. Fortasse sequare hos ita, ut ironiam esse dicas: Vide, quam tibi amicus sim: nolim tibi hoc mali deos nostros evolvere. Sed illa quidem debilis ironia est, in hoc carmine, quo gravissime in Ponticum ubique invehitur. Quare et hic aliquid ista ironia fortius acerbiusque posuisse Propertium suspicor, non nolim, sed

Quod nolis nostros evoluisse deos.

De hac formula Quod nolis Burmannum vide ad librum IV (V), 5, 2. Caeterum *Evoluisse* Philippus Beroaldus in vetusto codice legisse ait; alii in Italicis tantum reperere, e quibus in exemplar Vicentinum MCCCCLXXXI. venire potuit: sed quemcumque auctorem habeat, verum est. Libri scripti

plerique et editi a Volsco et aliis *evoluisse* habent.

21. TUNC ME] Ante consonam *Tunc* a bonis poëtis non usurpari verissima est Joh. Henr. Vossii observatio, exposita ab eo ad Tiballum I, 1, 21.; eamque in Propertio Codex optimus Neapolitanus planissime confirmat, qui in singulis locis, ubi vulgo *Tunc* ante consonam legitur, *Tum* exhibet:

TUM me non humilem mirabere saepe poëtam.

TUM magis Armenias cupies accedere tigres.

TUM vero longas condimus Iliadas.

TUM me vel tragicæ vexetis Erinyes.

nonne tuæ TUM cecidere manus?

In uno tamen loco III, 4, 3. 5., ubi Burmannus dedit:

Nec mea tunc longa spatietur imagine pompa.

Nec mihi tum fulcro sternatur lectus eburno.

Neapolitanus bis habet *tunc*. Nos eum ad caeterorum normam dirigere nihil dubitantes *tum* longa scribimus, quod etiam ex codice D'Orvilliano secundo enotatur.

Nec poterunt juvenes nostro reticere sepulcro:

Ardoris nostri magne poëta, jaces.

Tu cave nostra tuo contemnas carmina fasti.

25

Saepe venit magno fenore tardus Amor.

VIII.

Tune igitur demens, nec te mea cura moratur?

An tibi sum gelida vilior Illyria,

Et tibi jam tanti, quicumque est, iste videtur,

Ut sine me vento quolibet ire velis?

Tune audire potes vesani murmura ponti

5

Fortis, et in dura nave jacere potes?

Tu pedibus teneris positas fulcire pruinas,

Tu potes insolitas, Cynthia, ferre nives?

O utinam hibernae duplicentur tempora brumae,

Et sit iners tardis navita Vergiliis,

10

Nec tibi Tyrrhena solvatur funis arena;

Neve inimica meas elevet aura preces;

V. 3. est iste, 11. in ora.

VIII.

7. FULCIRE PRUINAS] *Pruinas* habent impressi ante Scaligerum omnes, scriptus autem, praeter Harlejanum, aliquot impressis libris, opinor, recentiore, nullus. Tamen *ruinas* nolim tueri cum Hemsterhusio; *fulcire* idem ab Italarum *sulcare* reponentium temeritate vindicat recte explicando: nobis bene ab aliis tractata requere non vacat.

11. NEC TIBI TYRRHENA etc.]

In hoc perplexo loco singula nobis considerata sunt, ut vera lectio partim eruatur, partim a criticorum audacia vindicetur. Unam rem servamus nobis ad Eleg. XVIII, 5. evol-

vendam, cur recte ferri possit boditum optimorum scriptura Antonio Volsco jam anno MCCCCLXXXII. probata in hoc versu,

*Nec tibi Tyrrhena solvatur
funis ARENA.*

nec debuerit Burmannus de patris sui et Hemsterhusii sententia vocabulum *arena* demtum ex illo in hunc transferre,

Et me defixum vacua patiaris IN ORA.

Ad sensum vero nihil interest, cum *arenam* pro litore saepe dici ipse Burmannus fateatur, et utrumque usu frequentetur, *vacua arena* et *vacuum litus*. Lucanus VIII, 62.

Atque ego non videam talis subsidere ventos,
Cum tibi propectas auferet unda rates,

*jam fane ligato
Litoribus, lustrat vacuas
Pompeius arenas.*

Propertius III, 18, 7.

*Putris et in vacua requiescit
navis arena.*

Ovidius amor. II, 19, 45.

*Ille potest vacuo furari li-
tore arenas.*

Silius II, 420.

*Nec procul Aeneadam, va-
cuo jam litore, classis
Aequora nequicquam revo-
cante petebat Elissa.*

Sed omnem hujus loci ambi-
tum videamus, ut ea, in qui-
bus haerere aliquis possit, ap-
pareant.

*O utinam hibernae duplicen-
tur tempora brumae,*

*Et sit iners tardis navita
Vergiliis,*

*Nec tibi Tyrrhena solvatur
funis arena.*

Ne tibi repositum volunt: fru-
stra. Omnia haec eo pertinent,
ne hiems cessans Cynthiae, ut
solvat navem, permittat. Tum
id ne irritum votum sit, pre-
catur:

*Neve inimica meas elevet
aura preces!*

Quodsi tamen fuerit tandem
profecta, nolle se hos hiemales
ventos spirare desinere, sed ut
mare nautasque turbent optat:

*Atque ego non videam tales
subsidere ventos,*

*Cum tibi propectas auferet
unda rates.*

Recte habet Non videam subsi-
dere, ne videam cessare tales

ventos, haec, quae modo dixit,
hibernae tempora brumae. In
his quae viri eruditi tentarunt,
temere ingenio obsequentes in-
cassum ausi sunt. At sequen-
tia sane nec mihi explicabilia
videntur:

*Et me defixum vacua patiaris
arena*

*Crudelem infesta saepe vo-
care manu.*

Varia igitur excogitaverunt:

*Cum tibi propectas auferet
unda rates,*

*Ut me defixum vacua patiaris
in ora*

vel,

*Et me defixum vacua patieris
in ora*

*Crudelem infesta saepe vo-
care manu.*

Sensus quidem et constructio
ita recte habent: sed multum
offendor in hoc, quod *patitur*
Cynthia Propertium desertum
queri: immo *cogas* debuit dici
vel aliquid ejusmodi. Itaque
rectius, opinor, sentiunt, qui
codicibus aliqd subindicantibus
aurem praebent. *Patiaris* au-
tem a Beroaldo quidem et ante
eum Vicentiae MCCCCLXXXI.
expressum video, caeterum o
nullo codice disertim enotatur,
puto tamen in quibusdam ita
scriptum legi. Sed *Patietur* ha-
bent membranae Groninganae,
Neapolitanae, Guarneriana, Cu-
jacianus Scaligeri et apud Huesch-
hium Vallierianus; neque ali-
ter Volscus edidit, sed praeter-

Et me defixum vacua patienter in ora
Crudelem infesta saepe vocare manu!

15

V. 15. patiaris arena.

ea, ut sermoni lux sua et ordo
constaret, in prima editione
Et mutato in Nec:

Nec me defixum vacua patia-
tur in hora

Crudelem infesta saepe vo-
care manu.

alii correxerunt:

Cum tibi provectas auferet
unda rates,

Et me defixum vacua patie-
tur in ora etc.

neutri intelligentes, magis in-
epte etiam id undam pati dici,
quam Cynthiam. Scaliger mu-
tato versuum ordine rem me-
lius habere opinatur, iuvante
sententiam Huschkio, *Aut prae-*
terea pro Atque reponendo ex
codice Vallieriano:

Nec inimica meas eleuet
aura preces,

Et me defixum vacua patia-
tur arena

Crudelem infesto saepe vo-
care mari;

Aut ego non videam tales
subsistere ventos,

Cum tibi provectas auferet
unda rates.

Ita sane egregie omnia cohae-
rent: iterum me pungit unum
illud, quod aura patitur plo-
rare Propertium. At ego to-
tum locum verissime restitui-
tum iri iudico, si, nullo versu
in alium locum transmissio, una
littera unoque apice mutato pro
patiatu scribamus *patienter*,
hoc modo:

Atque ego non videam tales
subsistere ventos,

Cum tibi provectas auferet
unda rates,

Et me defixum vacua PATIEN-
TER in ora

Crudelem infesta saepe vo-
care manu.

ea sententia: Nolim hoc mali
experiri, ut hi flatu hiberni,
cum tu abibis, subsistant, ego-
que cum summo dolore in li-
tore vacuo defixus crudelem re-
vocem. De *videndi* significa-
tione ea ad eleg. I, 12. dictum,
Catullus LXIV, 57.

Utpote fallaci quae tum
primum excita somno

Desertam in sola miseram
se cernit arena.

Patienter autem eo facilius li-
brarios fefellit, quod novo nec
pervulgato sensu hic positum
est. Nempe ut *patientem* di-
cunt, cui male est, ita *patient-*
ter est aegre, cum dolore et
malis. Ita Ovidius usurpat
amor. I, 14, 25.

Cum graciles essent tantum et
lanuginis instar,

Heu-mala vexatae quanta
tuleris comae!

Quam se praebuerant ferro
patienter et igni,

Ut fieret torto flexilis orbe
sinus!

Praeterea vero nihil mutandum
censeo. Non laudo enim, quod
Huschkio, ut praedixi, divi-
navit:

Sed quocumque modo de me, perjura, mereris,

Sit Galatea tuae non aliena viae;

Vites felici praevecta Ceraunia remo;

Accipiat placidis Oricos aequoribus.

20

V. 19. Ut te felici provecta,

Et me defixum vacua patia-
tur arena

Crudelem infesto saepe vo-
care mari.

In quo vocare improbaret Hey-
nius, ut improbabat in Virgi-
lii ecl. V, 23.

Cum complexa sui corpus mi-
serabile nati,

Atque deos atque astra vocat
crudelia mater.

ita intellectum, *Astra dicit esse*
crudelia; recte monens ille, si
quid video; sed tum demum
satisfactorius, si ad *cum comple-*
xa, aliorum errori cauturus,
est arcessi debere annotasset,
quia particula *atque* non ita ut
et uni Verbo bis jungitur: nam
et *deos et astra vocat* dicimus,
non *vocat atque deos atque*
astra. Ut illuc redeam, nolim
mutari in Propertio:

Crudelem infesta saepe vo-
care manu.

quod est insigni affectus veri-
tate conspicuum, quam pauci
fortasse poëtae aequarunt. Re-
vocat crudelem dominam de-
sertus amator, blandus voce,
sed minaci infestae manus gestu
simul increpans. Eodem infe-
sto gestu navem Romanam Si-
lianus Hannibal prosequitur
II, 25.

Hic alto Poenus fundentem
vela carinam

Incessens dextra, Nostrum,
pro Juppiter, inquit,
Nostrum ferre caput parat
illa per aequora puppis,

Sceleratum Thesea Ariadna apud
Nasonem Epist. X, 35., ut hic
crudelem Cynthiam, revocat:

Quo fugis? exclamo, scele-
rate revertere Thesey.

Burmānus iis, quae apud Ovi-
dium sequuntur, nostrum lo-
cum illustrare tentat frustra,
quia non sibi, sed Cynthiae
infestam manum dicit.

19. UT TE FELICI PROVECTA
CERAUNIA REMO] Nescio cur
provecta Burmannus nolente
sensu revocaverit: recte Brouk-
husius, nec sine bonis libris,
Menteliano ac Neapolitano,
PRAEVECTA ediderat, quod pro
prætervecta dicitur. Lucanus
X, 308.

Inde plagas Phoebi, damnum
non passus aquarum,

Praeveheris, sterilesque diu
metiris arenas.

Tacitus annali II, 6. *servatque*
nomen et violentiam cursus,
qua Germaniam praevehitur,
donec Oceano misceatur. No-
tarunt eum usum ex aliis mul-
ti. Sed hic orationis structura
non caret labe:

Ut te, felici praevecta Cerau-
nia remo

Nam me non ullae poterunt conrumpere taedae,
Quin ego fida tuo limine verba querar;

V. 22. ego, vita, t. l. vera.

Accipiat placidis Oricos
aequoribus.

Praevecta quinto casu, de ea, quae Romam nondum reliquerat, tolerari nequit. Quanto rectius Flaccus Valerius I, 392.

Tu quoque *Phrixeo's* remo,
Pocantie, Colchos,

Bis *Lemnon* visure, petis.
Laudo igitur Italos hoc vitium eluere conatos, per saeva *Ceraunia* scribendo, et vectam per caerula remo, et provectam (*praevectam*) felice *Ceraunia* remo, nisi quod audentes fortuna destituit. Haud paullo melius post victa *Ceraunia* *Heinsius*; nec tamen probo, non quod vinci praenavigando *Ceraunia* posse cum viris doctis negem, *Ovidium* ita loqui memor *metamorph.* XIV, 76.

Hanc, *Scyllam* dicit, ubi
Trojanae remis avidamque *Charybdin*

Evicere rates.

et *tristium* I, 10, 33. de navi, post multa litora commemorata:

Haec, precor, evincat, propulsaque flantibus *Austris*

Transeat instabiles strenua
Cyaneas.

sed ita ablativi *felici* remo parum scite collocantur; et in *praevecta* latere vitium quis credat? Repono:

Sed quocumque modo de me,
perjura, mereris,

Sit *Galatea* tuae non aliena
viae;

VITES *felici* *praevecta* *Ceraunia* remo;

Accipiat placidis Oricos
aequoribus.

parva mutatione ex *Vtte* (nam litteram s quae sequitur faborsit) *Vites* facto. Sed sollemne hoc est, vitare *Ceraunia*. *Ovidius* *remed. amor.* 739.

Haec tibi sint *Syrtes*, haec
Acroceraunia vita.

Pontic. *epist.* II, 6, 9.

Cum poteram recto transire
Ceraunia velo,

Ut fera vitarem saxa monendus eram.

metamorph. XIV, 74.

scopulam quoque navita
vitat.

Statius Theb. IV, 224.

Quos *Pylos* et dubiis *Malea*
vitata carinis.

Ac ne quem pronomen te ad accipiat e praecedentibus repetendum moveat, idem fieri debet libro II, 5, 24.

Nec tibi connexos iratus carpere crines,

Nec duris ausim laedere pollicibus?

Pariter nobis omissum est libro I, 13.

Ecquid te —

Nostri cura subit memores
ah ducere noctes?

Ecquis in extremo restat
amore locus?

22. QUIN EGO, VITA, TUO

Nec me deficiet nautas rogitare citatos:

Dicite, quo portu clausa puella mea est?

LIMINE VERA QUERAR] In hoc disticho hæc fere in libris scriptis varietas obtinet:

*Nam me non ullae poterunt
corrumper* { *taedae,*
 { *de te*

Quin ego, vita, tuo { *limine*
 { *lumine*
 verba querar.

Reliqua e libris Italicis enotata in censum non veniunt: *Jam me, et corrumpere dirae, et Quin ego tata vel victa, et meo limine, denique verba loquar.* Jam vero *de te* et *lumine* bene habere Scaligero affirmanti caeteri se recte opponunt: de *limine* dicetur mox; de *taedis* explicabimus ad librum II, 7, 5. Sed caetera egregia essent, si id, quod Beroaldus vult, dicerent: Nullus amor alterius puellae poterit efficere, quin ego conquerar et lamentationis plena verba pronunciem. Quem sensum quia repudiant verba, critici varia, at parum similia veri excogitavere: *Quin ego sueta — verba querar, tuo limine dura vel acerba querar;* Broukhusii et Burmanni assensum retulit Livineji aliorumque commentum *Vera querar.* Id an verum sit, expendendum nobis restat. Quamvis male, inquit, de me mereris, tamen feliciter naviges; nam me nullus umquam novus amor corrumpet, quin ego in tuo limine vera querar. Quaero, quando vera queri velit. Si modo

factum ais, nego. Objurgando crudelem exagitavit, tempestatem imprecatus est, tum suadente amore revocavit vota: haecine querelae sunt? At futuro tempore vera questurum dicis. Recte quidem: Bene naviga; nam me novi amores nulli, quo minus tuo limine semper vera querar, subigent; et nautas de te fatigabo; nec te aliquando meam futuram desperabo. Praeclare omnia et venuste: id unum male positum *Vera querar.* Quid enim *vera* se questurum promittit? Scilicet ut pungat animum Cynthiae. Id vero nunc magis agendum est, ut flectat etiamnum, si fieri possit, duram puellam. Ea vero hoc audito indignabitur potius, quam movebitur, ut mirum sit, si glorietur postea:

Vicinus! assiduas non tulit illa preces.

Hanc ego non auro, non Indis flectere gemmis,

Sed potui blandi carminis obsequio.

Quae cum ita sint, actum est de commento Livineji. Repono igitur:

*Nam me non ullae poterunt
corrumper* *taedae,*

*Quin ego FIDA tuo limine
VERBA querar.*

servato *verba* ex libris omnibus, *fida* scripto pro *vita*, de quo vitiorum genere Joh. Schraderus notavit in Emendationi-

Et dicam, licet Atraciiis considat in oris,
Et licet Eleis: Illa futura mea est.

25

IX. [VIII. 27.]

VIII. Hic erit, hic jurata manet. rumpantur iniqui.

Vicinus; adsiduas non tulit illa preces,
Falsa licet cupidus deponat gaudia livor;
50 Destitit ire novas Cynthia nostra vias.
Illi carus ego et per me carissima Roma
Dicitur; et sine me dulcia regna negat.

5

V. 26. Eleis, illa. 5. ego: et.

bus. Nullo novo amore se temeratum iri dicit, semper Cynthiae addictum fido animo questurum. *Verba queri* Ovidius metam. IX, 304.

moturaque duros

Verba queror silices.

Noster libro I, 5, 17. loco frustra sollicitato:

*Et quaecumque voles fugient
tibi verba querenti.*

Evolvimus ita: Quaecumque verba queri voles querenti tibi aufugient. Denique tuo limine, in amore tuo. Sic Eleg. 14, 34.

*Tu vero, quoniam semel es
periturus amore,*

*Utere; non alio limine
dignus eras.*

Haustum id a Graecis. Propriam significationem cum nova hac Theocritus conjungit II, 60.

Θίςυλι, νῦν δὲ λαβοῖσα τὸ τὰ

θρόνα ταῦθ' ὑπόμαζον

Τὰς τήνῳ φλὶ ᾤς καθυπέτερον,

ἃς ἔτι καὶ νῦν

Ἐν θυμῷ δέδεμαι ὁ δὲ

μὲν λόγον οὐδένα ποιεῖ,

Neque aliter atque limen hic,

infra domum dicit librō II, 8, 14.

*Improba, qui tulerim teque,
tuamque domum.*

et duplici sensu, ut Theocritus, libro II, 1.

*Una meos quoniam praedata
est femina sensus,*

*Ex hac ducentur funera
nostra domo.*

et libro III, 17, 8.

*In primis una discat amare
domo.*

25. LICET ATRACIIIS. 26. LICET ELEIS] Lege de hoc loco Burmannum, qui Autariis Propertium dedisse censet et Isseis. In Illyrico isti populi sunt. Assentior, rationum motus pondere, non codicum, in quos ista de Itali alicuius conjectura venerunt.

IX. [VIII. 27.]

1. HIC ERIT] Hos, qui sequuntur, versus, in libris scriptis editisque junctos praecedentibus, separatim ponendos esse tam egregie, ut melius fieri non possit, Lipsius docuit

Illa vel angusto mecum requiescere lecto
 Et quocumque modo maluit esse mea,
 55 Quam sibi dotatae regnum vetus Hippodamiae,
 Et quas Elis opes ante pararat equis. 10
 Quamvis magna daret; quamvis majora daturus,
 Non tamen illa meos fugit avara sinus.
 Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,
 40 Sed potui blandi carminis obsequio.
 Sunt igitur Musae, neque amanti tardus Apollo; 15
 Quis ego fretus amo. Cynthia rara mea est.
 Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis;
 Sive dies seu nox venerit, illa mea est;
 45 Nec mihi rivalis certos subducit amores,
 Ista meam norit gloria canitiem! 20

X. [IX.]

Dicebam tibi venturos, inrisor, amores,
 Nec tibi perpetuo libera verba fore:
 Ecce jaces supplexque venis ad jura puellae,
 Et tibi nunc quovis inperat emta modo,

V. 19. subducet.

Var. Lect. II, 18. Passeratio errare eum pronuncianti, Broukhusio minus recte facere censi, Vulpio denique novam tantum affectionem induci et argumentum triste exhilarari nuncianti quod opponam nihil habeo, praeter ipsam disputationem Lipsii attentis lectoribus satisfacturam.

19. NEC MIHI RIVALIS CERTOS SUBDUCIT AMORES] Rectius est, ut cum libris scriptis plerisque omnibus SUBDUCIT legamus, quia mea est antecessit. Caetera ne quis tangat, suo exemplo Burmannus monet, dum nimis inepte lecto

subducet tentat. Nec trium codicum scripturae *summi* aut *somnus* pro *certos* aliud subest, quam librariorum ad *summa* sidera aberrantium error. Nilominus apud Tibullum IV, 6, 7. aliquid huic ineptissimo *somnus subducit amores* similimum patienter fertur:

*At tu, sancta, fave, ne
 nox divellat amantes.*

quod Italorum commentum est, ut et *ne quid divellat*. Nos habent libri meliores; puto;
Ne fors divellat amantes,

X. [IX.]

4. NUNC QUOVIS] Ita expres-

Non me Chaoniae vincant in amore columbae 5
 Dicere, quos juvenes quaeque puella domet,
 Me dolor et lacrimae merito fecere peritum:
 Atque utinam posito dicar amore rudis!
 Quid tibi nunc misero prodest grave dicere carmen,
 Aut Amphioniae moenia flere lyrae? 10
 Plus in amore valet Mimnermi versus Homero;
 Carmina mansuetus lenia quaerit Amor.
 I, quaeso, et tristis istos compone libellos,
 Et cane quod quaevis nosse puella velit.
 Quid, si non esset facilis tibi copia? nunc tu 15
 Insanus medio flumine quaeris aquam.
 Necdum etiam palles, vero nec tangeris igni;
 Haec est venturi prima favilla mali.
 Tum magis Armenias cupies accedere tigris,
 Et magis infernae vincula nosse rotae, 20

V. 9. ducere. 19. Tunc.

sum ante Scaligerum Vicentiae
 anno MCCCCLXXXI. libris
 paucis Italicis consentientibus.
 Caeteri, ni fallor, omnes ha-
 bent *quaevis*. Volscus anno
 MCCCCLXXXII. dedit *Et ti-*
bi quivis nunc. Sed recte *quo-*
vis modo.

7. MERITO FECERE PERITUM]
 Burmannus tentat: Veri *fecere*
peritum; Jacobsius ad antho-
 logiam Graecam I, 2. pag. 266.

Me dolor et lacrimae merito
fecere peritum

Vatem: *utinam posito di-*
car amore rudis.

uterque negantes *peritum* nude
 poni posse. At ita de officiis
 Cicero I, 41. *Nec vero ali-*
quid est, ad ea eligenda, quae

dubitationem afferunt, adhibere
doctos homines, vel etiam usu
peritos, et quid iis de quoque
officii genere placeat exquirere.
 Tibullus quoque in simili sen-
 tentia *perdocuit* absolute ponit
 I, 8, 6. et *rudem* noster IV,
 14, 5. 16, 7. *Merito*, quod
 friget Burmanno, interpretor:
 jure per labores multos *qua-*
sito. Vide Terent. Andr. III,
 2, 51. Nec facile mihi *atque*
utinam eripi patiar, quod tan-
 tum amat cum noster tum alii.

9. DUCERE CARMEN. 21. TO-
 TIS] Immerito obtrusas Pro-
 pertio elegantias hic ostentant
 exemplaria. Alterius commenti
 totis medullis auctor exstat Ja-
 nus Dousa filius: *ducere car-*

Quam Pueri totiens arcum sentire medullis,

Et nihil ingratae posse negare tuae.

Nullus Amor cuiquam facilis ita prae-buit alas,

Ut non alterna presserit ille manu:

Nec te decipiat, quod sit satis illa parata.

25

Acrius illa subit, Pontice, si qua tua est;

Quippe ubi non liceat vacuos seducere ocellos,

Nec vigilare alio nomine cedat Amor,

V. 21. totis. 22. iratae. 23. nomine, cedat Amor?

men Ant. Volsus jam dedit
MCCCCLXXXII, non obse-
quente Beroaldo. Scripti om-
nes, ne uno quidem demto,
habent:

*Quid tibi nunc misero prodest
grave DICERE carmen?*

*Quam pueri TOTIENS arcum
sentire medullis.*

Quis jure impugnet? quis tanti
ducat defendere?

22. ET NIHIL IRATAE POSSE
NEGARE TUAE] Amantis mise-
rias narrat: nihil posse negare
suae. Cur vero *iratae*? quasi
et blande oranti obsequi non
saepe durum sit. Quin *irata*
si poscit, amanti dulce est, red-
integratum ita amorem iri
speranti. Errorem librariis Pro-
pertianis perquam familiarem
agnosco, ita corrigendum:

*Et nihil INGRATAE posse
negare tuae.*

Ingratae, quae beneficiis tuis
tamen nullam habeat gratiam.
Vel, si mavis, *Ingrate*: Nihil
negare poteris, sed ingratae ser-
vies. Ovidius amator. art. II,

435.

*Sunt quibus ingrata timida
indulgentia servit.*

Vel denique *ingratis* eo sensu,
quo dicit infra I, 11, 23.

*Nen, si quid petit, ingrata
fronte negâris;*

nihil negare poteris invitus et
tristi vultu: omnia libenter
facies servili ingenio. Distichi
sequentis interpretationem ab
alio cave petas, quam ab ex-
actissimo Huschkiô in anale-
ctis criticis pag. 44.

23. NEC VIGILARE ALIO NO-
MINE, CEDAT AMOR?] Brouk-
husii explicationem jam nostri
codicis scriptor posito in fine
interrogandi signo agnoscere
videtur. Sed non hic id agit
poëta, ut amorem, si se det
puella, loco semel occupato ce-
dere neget, sed *acrius subire*
contendit, non fieri lenem et
facile ferendum. Ita igitur po-
tius distingue:

*Acrius illa subit, Pontice,
si qua tua est;*

*Quippe ubi non liceat vacuos
seducere ocellos,*

*Nec vigilare alio nomine
cedat Amor.*

Cedere non aliud saepe esse ac
concedere ad Horatium Bent-
leius docet epist. II, 1, 67.

Qui non ante patet, donec manus adtigit ossa.

Quisquis es, adsiduas ah fuge blanditias.

30

Illis et silices possunt, et cedere quercus:

Nedum tu possis, spiritus iste levis.

Quare, et si pudor est, quam primum errata fateri.

Dicere, quo pereas, saepe in amore levat.

V. 30. effuge. 31. et possunt. 33. Quare, ni pudor.

30. ADSIDUAS EFFUGE BLANDITIAS] Divinatio e codice Commeliniano petita correctoris Itali, *aufuge*, quod caeteri habent, Latinum non esse ante Passeratium et Broukhusium perspicientis. Probabilius corrigunt *O fuge* Passeratus et *ah fuge* Boltius in silva critica pag. 73. Hoc posterius verum puto, ut ex *a fuge* natum sit *aufuge*.

31. ET POSSUNT] Meliore positu et numerosiore Groninganus:

Illis et silices POSSUNT ET cedere quercus.

Neapolitanus, plaudentibus Heinsio, Broukhusio, Burmanno: *et possint*. Non accipio. Vide lib. III, 3, 16. 6, 40. 31, 18.

33. QUARE, NI PUDOR EST, QUAM PRIMUM ERRATA FATERE] Libri meliores cuncti *Si pudor est*. Id Marklandus ita interpretatur cum Passeratio: si quid pudoris reliquum habes; nisi id facias, te impudentissimum dicam. At impudentiae non magis quam pudoris est fateri amorem suum. Possis et hoc modo interpretari: si pudet te errati tui. Sed causa quidem nulla erat, cur

quorum puderet fatentem audire Propertius mallet. Hoc sentientes Itali ante Beroaldum reposuere:

Quare, si pudor est quam primum errata fateri,

Dicere quo pereas saepe in amore levat.

Ita eodem tempore Joh. Calphurnius Vicentiae, Romae Ant. Volsceus ediderunt, sed praeterea *juvat pro levat*, ne a Beroaldo primum invecitum esse Broukhusio credas. Et bene quidem ferri posset ea lectio *fateri*, nisi illud *Quare* esset, quod quo refert structura orationis, inde secludit sententia. Alius igitur corrector in Ang. Colotii libro et post eum Doussa, non tacto verbo *fateri*, *Ni pudor est* reposuerunt, hoc sensu, si puderet Ponticum, ut ne fateretur erratum. Quid vero, si sic quoque scire volebat Propertius? Et voluisse, ex eo, quod subiecit, apparet:

Dicere, quo pereas, saepe in amore levat.

Nam etiam in pudendo amore id levat. Repone:

Quare, et si pudor est, quam primum errata fateri.

Etsi pudet te fateri, inquit, ta-

XI. [X.]

O jucunda quies, primo cum testis amori
 Adfueram vestris conscius in lacrimis!
 O noctem meminisse mihi jucunda voluptas,
 O quotiens votis illa vocanda meis!
 Cum te complexa morientem, Galle, puella 5
 Vidimus et longa ducere verba mora.
 Quamvis labentis premeret mihi somnus ocellos,
 Et mediis caelo Luna ruberet equis,
 Non tamen a vestro potui secedere lusu;
 Tantus in alternis vocibus ardor erat. 10
 Sed quoniam non es veritus concedere nobis,
 Accipe commissae munera laetitiae.
 Non solum vestros didici reticere calores:
 Est quiddam in nobis majus, amice, fide.
 Possum ego diversos iterum conjungere amantes, 15
 Et dominae tardas possum aperire fores,

V. 13. dolores.

men dicito. Naso remed. amor.
 359.

Multa quidem ex illis pu-
dor est mihi dicere.
 metamorph. XIV, 18.

pudor est promissa preces-
que

Blanditiasque meas contemta-
que verba referre.

Lygdamus (Tibull. III.) 2, 7.

Nec mihi vera loqui pudor
est vitaeque fateri

Tot mala perpeSSae taedia
nata meae.

XI. [X.]

11. CONCEDERE NOBIS] Ita
 emendantem Beroaldum caete-
 ri recte secuti sunt. *Concedere*
 est in libris scriptis.

13. VESTROS DIDICI RETICE-
 RE DOLORES] Quos dolores, et
 unde susceptos? Immo laeti-
 tiam, ut erat versu proximo.
 Nec lacrimae profecto, quas
 versu 2. et eleg. XIV, 16. com-
 memorat, doloris fuere; et
 Passeratio tristitia sua umbram
 faciebat, aegritudines et amoris
 mala intelligenti, quia *morien-*
tem dixerit supra versu 5. Est
 qui hoc videat, aliud ita non
 videat, ut, cum reprehendi se
 sciet, causam ignoraturus sit.
 Scilicet *dolorem* ille *vocabulum*
de amore solenne appellat. Sed
 nihil dico, ne, qui nesciunt
 rem, a me discant, scientes
 doctoris gravitatem rideant.
 Scribe:

Et possum alterius curas sanare recentis,
 Nec levis in verbis est medicina meis.
 Cynthia me docuit semper quaecumque petenda
 Quaeque cavenda forent; non nihil egit Amor. 20
 Tu cave, ne tristi cupias pugnare puellae,
 Neve superba loqui, neve tacere diu;
 Neu, si quid petiit, ingrata fronte negaris;
 Neu tibi pro vano verba benigna cadant.
 Inritata venit, quando contemnitur illa, 25
 Nec meminit justas ponere, laesa, minas:
 At quo sis humilis magis et subjectus amori,
 Hoc magis effecto saepe fruire bono.
 Is poterit felix una remanere puella,
 Qui numquam vacuo pectore liber erit. 30

XII. [XI.]

Ecquid te mediis cessantem, Cynthia, laeis,
 Qua jacet Herculeis semita litoribus,

V. 28. effectu.

*Non solum vestros didici
 reticere calores.*

Ita ante me, quod Burmanno
 praetermissum, Guyetus et
 Heinsius. Minus bene, sed ut
 intellexisse, quod multos latuit,
 videas, Antonius Volscus his
 edidit *reticere furores*.

17. ALTERIUS CURAS SANARE RECENTES] Iterum ille vir
 amandi magistrum agit. „*Curas
 recentes*, inquit, eorum,
 qui in amore tirocinia ponunt:
cura de amore apud poetas ob-
 vium. v. Barth. ad Claudian. I,
 in Eutrop. 362. p. 1330: Burm.
 Anthol. Lat. T. I. p. 672. “ De
cura ita verum, ut de *dolori-
 bus*: male virorum doctorum
 aliud, quam ipse vult, dicen-

tium abutitur auctoritate. Tum
 cujus iudicii est, tironem face-
 re veteranum amatorem Gal-
 lum! Egregie et ingeniose, ut
 semper, Fridericus Jacobsius:
curas sanare recentes. Sed *re-
 centes* curas ita cape: dum *re-
 centes* sunt, necdum invetera-
 tae. Neque aliter apud Tibul-
 lum intellige libro I, 2, 1.

*Adde merum, vinoque no-
 vos compeſce dolores.*

28. EFFECTU] Ita primi, ni
 fallor, Scaliger et Dousae. Sed
 cur scriptam lectionem reji-
 ciamus?

*Hoc magis effecto saepe
 fruire bono.*

Promisce enim illa vocabula
 usurpari consueverunt, parva ab

Et modo te Protei mirantem subdita regno
Proxima Misenis aequora nobilibus

V. 3. Thesproti.

initio differentia significationis discriminata, ut *effectus* temporis praesentis, *effectum* autem praeteriti; et *eventus* pariter, quod *evenit*, quod *evenit*, *eventum*.

XII. [XI.]

2. QUA JACET HERCULEIS SEMITA LITORIBUS] Burmannus vult *Qua patet*, *jacere* negans recte dici de semita. Non ausim assentiri; nam et *jacet* via, quae neque ascendit nec descendit, ut Manilius I, 241.

Et pariter surgente via pariterque cadente;
et situm simpliciter indicare potest id vocabulum: Ovidius trist. IV, 7, 21.

Innumeri montes inter me
teque, viaeque,

Fluminaque et campi, nec
freta pauca, jacent.

Caetera autem, quae Burmannus hic, librarii Groningani litora pro *Cynthia* versu primo exhibentis errori confusus, praeterea tentat, ea ut oblivioni cum aliis perimultis mandentur, auctor sum. Nec *Et quid* probanti Burmanno accedent, qui Bentlejum inspexerint ad Terent. Andr. prol. 25.

3. ET MODO THESPROTI. 4. PROXIMA] Hanc scripturam, in libris optimis aut expressam aut subindicatam, variis expo-

sitionibus, quarum partem Burmannus aliis omissis attigit, illustrare frustra conati sunt. Josephus Scaliger codicem Cujacianum secutus *Et modo* iterat:

*Et modo Thesproti mirantem
subdita regno*

*Et modo Misenis aequora
nobilibus.*

aequora Puteolis et Misenis subjecta intelligens. Sed quis ita loquitur: portui *subditum* mare? Quis *Thesproti regna* appellat regnum Abantum a Thesprotia Epiri, cui Thesprotus nomen fecit, in Campaniam transmissorum? Valeat igitur, qui *repetitionem* vs et modo *orationem* magis *vividam* reddere et Propertii genio *apprime convenientem esse* ex sepulta praeteritaque doctrina narrat, *vocem proxima omnino a grammatico margini adscriptam fuisse et inde in textum irrepsisse videri sibi testatus*. Burmanno unice probatur sententia Sannazarii corrigentis:

*Et modo te Prochytae mirantem
subdita regno*

*Proxima Misenis aequora
nobilibus.*

Prochyta insula est in eo tractu sita. Sed emendationem Latinitas respuit. Nam quod afferunt ex Virgilio Aen. VII, 734. *Teleboum Capreas cum regna teneret*, id quidem diversum

Nostri cura subit memores alii ducere noctis?

5

Ecquis in extremo restat amore locus?

An te nescio qui simulatis ignibus hostis

Sustulit e nostris, Cynthia, carminibus?

V. 7. quis.

est, quia Virgilius *aequora Caprearum regna* non dixit. Quale nomen hic lateat, Janus Parrhasius egregie percepit, id, puto, in primis animum advertens, non regionem aliquam, sed aequora huic regi subdita narrari. Quod reputans nemo, opinor, ei adversabitur repONENTI:

Et modo TE PROTEI mirantem subdita regno

Proxima Misenis aequora litoribus.

Proteus enim ad Capreas portui Miseno et Bajis vicinas habitare fingitur. Vide Silii locum a Parrhasio jam allatum, libro VII, 409—421.

5. *AN DUCERE*, Merito Scalliger hanc emendationem suam *perspicue veram* appellat, codice Groningano confirmante, in quo est *aducere*: caeteri *adducere*.

6. *ECQUIS IN EXTREMO RESTAT AMORE LOCUS*] Mirum profecto loquendi genus. Hoc modo praeter interpretum mentem intelligo: Ecqua mihi parva amoris tui pars residua est? non magnum in me amorem tuum esse scio: sed ecquisnam in eo mihi locus est? *Extremum* pro minimo dici videbis supra eleg. IV, 11., apud Nemesianum in cyneg. 231., in

Statii silv. I, 2, 100. Credo igitur Propertium ita scripsisse. Certe Passeratii divinationem probare nequeo,

Ecquis in externo restat amore locus?

quae verba ambigua sunt et difficiles explicatus habent. Primum potes ita capere: Ecquis mihi in amore tuo, exteris vel alienis nunc dato, locus restat? Ita *externum amorem* dixit noster I, 3, 44. III, 28, 31. Ovidius epist. V, 102. metam. XIV, 380. Sabinus epist. II, 16. Sed parum aptum est, ut externos amatores hic jam sciat adesse, de quibus sequente disticho demum suspicatur. *Externus vero amor* aliter quoque dicitur, ejus qui absentem amat; vide Statium silv. I, 2, 204.; ut exponere possis: Ecquis mihi quoque inter absentes, quos amas, locus relictus est? Sic vero dixisset rectius: Num ego tibi *externus amor* sum? ut alios, quos Cynthia amatores Romae reliquisset, excluderet. Quae cum ita sint, vulgaris omnium codicum scriptura me quidem iudice maneat in loco suo.

7. *NESCIO QUIS*] Exigua pars negligentiae, quae huic disticho intolerabilem *συναρτησις* irrepere passa est, recte pote-

Atque utinam mage te remis confisa minutis
 Parvola Lucrina cumba moretur aqua, 10
 Aut teneat clausam tenui Teuthrantis in unda
 Alternae facilis cedere lymphæ manu,
 Quam vacet alterius blandos audire susurros
 Molliter in tacito litore compositam,
 Ut solet amoto labi custode puella 15
 Perfida, communis nec meminisse deos;
 Non quia perspecta non es mihi cognita fama,
 Sed quod in hac omnis parte veretur amor.

V. 18. timetur.

rit in librarios transferri, qui male scripserunt *An te nescio quis simulatis pro Nescio qui.*

11. TEUTHRANTIS] Suum nomen restitutum sibi Teuthras sive fluvius sive euripus (nam aliunde notus non est) Josepho Scaligero debet. Codices habent fere *Teutantis*.

18. SED QUOD IN HAC OMNIS PARTE TIMETUR AMOR] Iste versiculus loci suavissimi sententiam penitus intervertit. Quid enim dicit? Ideo se Cynthia Bajis versari nolle, quod in hac parte timeatur omnis amor. Quaerendum, in hac parte quid sit. Si locum intelligit, Bajas, omnis caret sensu: timet amator abens, ne suo amoris externus noceat, omnem amorem non timet. Sin ad fidem refert, omnis amor erit, vel certissimus: ei timetur sane, at non timetur ipse amor. Repone:

*Non quia perspecta non es
 mihi cognita fama,
 Sed quod in hac omnis parte
 te veretur amor.*

Hoc erat, quod volebat. In hac parte (fidem dicit) omnis amor timidus est, quia

Res est solliciti plena timoris amor.

Ovidius epist. XIX, 107, loco huic persimili:

*Nec, quia venturi dederis mihi
 signa doloris,*

*Haec loquor, aut fama
 sollicitata nova:*

*Omnia sed vereor; quis enim
 securus amavit?*

Cogit et absentes plura timere locus.

Recte autem *vereri* absolute positum est, hoc est, neque accusativo, neque infinitivo, nec conjunctivo adjectis. Terentius Adelp. IV, 5, 64.

Nisi tam misere hoc esse cupio verum; eo vereor magis.

Actu V, 3, 41.

video eos sapere, intelligere, in loco

Vereri, inter se amare.

Plautus Bac. I, 2, 50.

Satis historiarum est. Hic vereri perdidit.

Ignoscas igitur, si quid tibi triste libelli

Adtulerint nostri; culpa timoris erit.

20

Ah mihi non major carae custodia matris

Aut sine te vitae cura sit ulla meae.

Tu mihi sola domus, tu, Cynthia, sola parentes,

Omnia tu nostrae tempora laetitiae.

V. 21. An.

Omnem amorem dicit, amoris eam esse naturam significans. Noster apud Fulgentium de prisco sermone:

Dividias mentis conficit omnis amor.

Ovidius Remed. amor. 462.

Successore novo vincitur omnis amor.

Tibullus I, 5, 60.

nam donis vincitur omnis amor.

quo loco qui non reponunt, vincitur male intellexerunt, quod quid sit, docet Lygdamus quoque (Tibull. III.) VI, 4.

Saepe tuo cecidit munere victus amor.

ubi frustra tentant cessit, cum alterum Catullus tueatur XI, 22.

Nec meum respectat, ut ante, amorem,

Qui illius culpa cecidit, velut prati

Ultimi flos, praetereunte postquam tactus aratro est.

21. AN MIHI NON MAJOR CARAE CUSTODIA MATRIS, AUT SINE TE VITAE CURA SIT ULLA MEAE? Sic libri meliores cuncti, nullo quidem sensu, aut ei, qui debet esse, contrario. Libri Italici: *An mihi sit major.* Burmannus: *At mihi non*

major — Ut sine te. Beckius: *An mihi nunc major.* Repone:

ΑΗ, mihi non major carae custodia matris

Aut sine te vitae cura sit ulla meae.

Sit, esse potest, foret; ut saepe.

24. OMNIA TU NOSTRAE TEMPORA LAETITIAE] Passeratius exponit: Quocumque tempore laetamur, id tibi omne acceptum ferimus. Immo potius: Tu laetitiam nobis et facis et aufers; tu es omne momentum laetitiae meae, bona et adversa nostrae laetitiae tempora. Nam tempus ut fortunam adversam significat; vide Manutium ad Ciceron. ad Div. I, 9.; ita pro secunda quoque fortuna dicitur. Valerius Flaccus I, 543.

Accelerat, sed summa dies, Asiamque labantem

Linquimus, et poscunt jam me sua tempora Graii.

ut Pindarus Pyth. I, 56.

Οἷτω δ' ἱέγωνι θεὸς ὀρθοτῆρ πέλοι

Τὸν προσέροντα χρόνον, ὃν ἔραται, καί τοι δίδῃς.

Sed et μεῶς, ut hic noster, usurpat Lucretius V, 1275.

Sic volvunda aetas commutat tempora rerum:

Seu tristis veniam seu contra laetus amicis, 25
 Quicquid ero, dicam: Cynthia causa fuit.
 Tu modo quam primum corruptas desere Bajae;
 Multis ista dabant litora dissidium,
 Litora, quae fuerant castis inimica puellis.
 Ah pereant Bajae crimen amoris aquae! 30

XIII. [XII.]

Quid mihi desidia non cessas fingere crimen,
 Quod faciat nobis conscia Roma moram?
 Tam multa illa meo divisa est milia lecto,
 Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano;
 V. 28. dabunt. 29. fuerunt. 4. Quanta.

*Quod fuit in pretio, nullo sit
 denique honore;*

*Porro aliud succedit et e con-
 temptibus exit.*

*tempora, fortunam, sortem.
 Neque aliter Thuoydides I, 36.
 Ὅταν ἐς τὸν μέλλοντα καὶ ὅσον
 παρόντα πόλεμον, τὸ αὐτὴν
 περισκοπῶν, ἐνδοιάξῃ χωρίον
 προσλαβεῖν, ὃ μετὰ μέγιστον
 καιρὸν οἰκιστὰς τε καὶ πολε-
 μέτας. civitatem, quam amicam
 adversamve habuisse magni mo-
 menti fuerit.*

28. DABUNT LITORA DISSI-
 DIUM] Recte Burmannus DA-
 BANT corrigit e Vossiano, vo-
 lente etiam meliore codice Bo-
 noniensi. Frustra enim, praeser-
 tim fuerant vel fuerunt sequen-
 te, dabunt pro dant vel dare
 solent positum comminiscun-
 tur. Sed discidium Burmannus
 e Neapolitano et tribus aliis
 (nam Neapolitanum, in quo
 ita legi testis sum, et quintum
 Vaticanum et duo D'Orvillianos
 videtur velle, dum quintum Ne-

apolitanum et D'Orvillianos di-
 cit) non debuit praefendum
 judicare. Redire Bajis Cyn-
 thiam poeta cupit, ne amori-
 bus implicata ibi a se dissideat.
 Discidium jam eo, quod puel-
 la abiverat, passus erat; id cu-
 piebat tolli, ne e discidio, ut
 aliis multis, per delicias Bajan-
 as oriretur dissidium. Haec
 notae Jo. Fr. Gronovii ad Li-
 vium XXV, 18. observationi
 convenienter disputata sunt,
 ubi et nostrum locum obiter
 tangit, ut eum Burmannus ad
 suam sententiam tuendam ad-
 vocare nequitiam debuerit.

29. QUAE FUERUNT] Scripti
 omnes et editi ante Scalige-
 rum FUERANT, idque cum
 praeterito dabant melius concin-
 nit, quam praesens fuerunt.
 Praeterea Cannegieterum vide
 ad Avianum pag. 316. et Pro-
 pertium I, 17, 1. lib. III, 4,
 22. 27, 7.

XIII. [XII.]

4. QUANTA HYPANIS] Hein-

Nec mihi consuetos amplexu nutrit amores
Cynthia; nec nostra dulcis in aure sonus.

5

V. 6. sonat.

sii emendatio, necessaria futura, si dissidet abesset: nunc libros scriptos QUANTUM exhibentes sequamur. Livius XXII, 1. *Matronaeque, pecunia collata, quantum conferre cuique commodum esset, donum Junoni Reginae in Aventinum ferrent.*

6. NEC NOSTRA DULCIS IN AURE SONAT] In his verbis explicandis interpretes in diversa abeunt. Vulpius eum, cui

neque amare aliam, neque ab hac discedere fas est,

nōn amplius dulce sibi Cynthiae nomen dicere opinatur. Melius Broukhusius intelligit de Cynthia dulces poëtae suo nugas in aurem garriente. Burmannus de tinnitu aurium, tristitia amatori de absentis fide narrantium, cum felici contra, ut ait Lucretius IV, 1058.

si abest, quod amet, praesto simulacra tamen sint

Illius, et nomen dulce obversetur ad aureis.

Horum uterque praesidium sententiae suae arcessunt ex epigrammate Anthologiae Latinae III, 202., quod totum apponimus elegantiae ergo et ut emendetur:

Garrula quid totis resonas mihi noctibus auris?

Nescio quem dicis nunc, meminisse mei.

Hic quis sit, quaeris? resonant tibi noctibus aures,

Et resonant totis: Delia te loquitur.

Non dubie loquitur me Delia: mollior aura

Venit, et exili murmure dulce fremit.

Delia non aliter secreta silentia noctis

Submissa ac tenui rumpere voce solet,

Non aliter teneris collum complexa lacertis

Auribus admotis condita verba dare.

Agnovi, verae venit mihi vocis imago,

Blandior arguta tinnit in aure sonus.

Ne cessate, precor, longos gestare susurros.

Dum loquor haec, jam vos obticuisse queror.

Versu secundo lege:

Nescio quem dicis num meminisse mei?

Tum: Hem, quis sit, quaeris.

In fine velim: longos garrire susurros. Nam gestare verba,

quod e Seneca epist. CXXIII. accient, differt: Hi sunt, qui

vitia tradunt, et alio aliunde transferunt. Pessimum genus

hominum. videbatur, qui verba gestarent: sunt quidam, qui

vitia gestant. Verba gestant, qui

Olim gratus eram. non illo tempore cuiquam
Contigit, ut simili posset amare fide.

differunt alios tacenda vulgando. E Plauto discas, qui gestare crimina, id est, criminationes, dixit Pseud. I, 5, 12.

*Homines, qui gestant, quique
auscultant crimina,*

*Si meo arbitrato liceat, omnes
pendeant,*

*Gestores linguis, auditores
auribus.*

Haec in transcurso. Sed Broukhusius, Martiale addito III, 63.

*Inter femineas tota qui nocte
cathedras*

*Desidet atque aliqua semper
in aure sonat.*

quinti sextique ex illo epigrammate distichi assensu contentus est: Burmannus totum in usus suos convertit, allato insuper Meleagri epigrammate LIII., e quo et ipso eximemus vitium:

*Αἰεὶ μοι δύνει μὲν ἐν ἑαυτῇ
ἡχὸς ἔρωτος,*

*ὄμμα δὲ σῶγα πόθοις τὸ γλυκὺ
καὶ δάκρυ φέρει.*

*οὐδ' ἢ νύξ, ἢ φέγγος ἐκοίμα-
σεν, ἀλλ' ὑπὸ φίλτρων*

*ἤδη πρὸς καρδίᾳ γνωστὸς ἐνεστὶ
τύπος.*

*ὦ πτανοί, μὴ καὶ ποτ' ἐπι-
πτασθᾶι μὲν, Ἔρωτες,*

*οἶδατ', ἀποπτήναι δ' οὐδ'
ὅσον ἰσχύετε.*

Lege: ὦ πτανοί μοι αἰεὶ ποτ' ἐπιπτασθᾶι. Jacobsius: μὴ μοι ποτ', quod non magis verum censeo, quam quod Meleagrum versu primo putat dicere, se nihil audire et accipere, nisi quae ad amores suos spectent.

Jam utra verior loci Propertiani explicatio sit, Broukhusiane an Burmanni, certo dici vix potest. Broukhusianam vidi qui praeferrent, quod ea, quae Cynthiae absentia amiserat, enumerare videretur:

*Nec mihi consuetos amplexu
nutrit amores-*

*Cynthia, nec nostra dulcis
in aure sonat.*

Sed utut hoc sit, vitio laborat oratio. Aut enim jungenda haec sunt sonat dulcis. Quid vero hoc est? Nam sonat dulcis quid sit, intelligo: non, quid dulcis sonat. Aut Cynthiae epitheton dulcis est:

*Cynthia nec nostra dulcis
in aure sonat.*

Id vero alieno loco ponitur, cum jam praecesserit illa. Aut denique dulcis substantivi loco est, quomodo formosam usurpant Romani, nos autem omnia, die süsse, die schöne, die gute. At Latini nec dulcem ita dicunt, nec candidam; et ne te Tibullus fallat IV, 4, 19.

*At nunc tota tua est; te solum
candida secum*

*Cogitat; et frustra credula
turba sedet.*

recte id Heynius cum Vulpio interpretatur; candide, candida mente cogitat. Apud Propertium vero repone:

*Nec mihi consuetos amplexu
nutrit amores*

*Cynthia; nec nostra dulcis
in aure sonus.*

Invidiae faimus. num me deus obruit, an quae

Lecta Prometheis dividit herba jugis? 10

Non sum ego, qui fueram; mutat via longa puellas.

Quantus in exiguo tempore fugit amor!

Nunc primum longas solus cognoscere noctis

Cogor et ipse meis auribus esse gravis.

Felix, qui potuit praesenti flere puellae: — 15

Non nihil aspersis gaudet Amor lacrimis; —

Hoc si in Broukhusii sententiam interpretari vis, Meleagri epigrammate tuemur CVI.

Ναὶ τὸν Ἐρωτα, θεῶν τὸ
παρ' οὐρανῶν Ἡλιο-
δώρας

Φθέρμα κλέειν, ἢ τὰς Λα-
τοῖδεω κιδάρας.

Sin Burmannum sequeris, nos quoque ex isto Latino epigrammate proficiemus, in quo habes:

Blandior arguta tinnit in
aure sonus.

9. NUM ME] Sic unus, quantum constat, codex Heinsianus; recte tamen. Plerique non, cum quibus Neapolitanus facit: nunc Groninganus. Caeterum ne quid tentes cave. Quae post an pro aliqua positum est. Reliqua Hemsterhusius optime expedit.

11. NON SUM EGO QUI FUERAM. MUTAT VIALONGA PUELLAS] Burmannus vult: Non sum ego quod fueram; scilicet quia ita Ovidius loquitur trist. III, 11, 25. Sed certior imitatore testis exscriptor, Maximianus eleg. I, 5.

Non sum qui fueram; perit
pars maxima nostri.

Aliter tamen, quam illi, noster

hoc usurpat. Intelliges ex libro II, 10, 1.

Iste quod est, ego saepe fui.
sed fors et in hora

Hoc ipso ejecto carior alter
erit.

et III, 18, 36.

Essem ego quod nunc tu:
tempore vincor ego.

Mutari autem dicuntur, qui ab amore desciscunt. Propertius saepe:

Mutatam domina cogis abi-
re mea.

Quid tantum merui? quae te
mihi crimina mutant?

At me non aetas mutabit to-
ta Sibyllae.

Nil ego non patiar. numquam
me injuria mutat.

Quod si forte aliqua nobis
mutabere culpa.

Catullus LXVII, 7.

Dic. agedum nobis, quare
mutata feraris

In dominum veterem dese-
ruisse fidem.

Ovidius amor. I, 10, 10.

Nec facies oculos jam ca-
pit ista meos.

Cūr sim mutatus, quaeris.
quia munera poscis.

Idem tristium IV, 7, 19.

Aut si despectus potuit mutare calores:

Sunt quoque translato gaudia servitio.

Mi neque amare aliam neque ab hac discedere fas est:

Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

20

XIV. [XIII.]

Tu, quod saepe soles, nostro laetabere casu,

Galle, quod abrepto solus amore vacem:

At non ipse tuas imitabor, perfide, voces;

Fallere te numquam, Galle, puella velit.

Dum tibi deceptis augetur fama puellis,

5

Certus et in nullo quaeris amore moram,

Perditus in quadam tardis pallescere curis

Incipis et primo labeus abire gradu.

Haec erit illarum contemti poena doloris;

Multarum miseras exiget una vices;

10

Haec tibi vulgaris istos conpescet amores;

Nec nova quaerendo semper amicus eris.

Haec ego, non rumore malo, non augure doctus:

Vidi ego; me, quaeso, teste negare potes?

*Haec ego cuncta prius, quam
te, carissime, credam*

*Mutatum curam deposuisse
mei.*

Nimis abrupta, ni fallor, oratio. Puto: *Perditus en quadam*, ut libro III, 26, 7.

*Ut Semela est combustus, ut
est deperditus Io.*

His consideratis virorum doctorum divinationes improbabis.

Vel:

17. AUT SI DESPECTUS] *Aut qui* Heinsio et Hemsterhusio placet scribi, quia *felix qui antecessit*. Sed alterum elegantem orationi varietatem infert. Libro III, 17, 31.

*Perditus en quamdam tardis
pallescere curis*

Incipis.

*Dura est, quae multis simulatum fingit amorem,
Aut se plus uni si qua parare potest.*

Pallere accusativo junctum illustrat Huschkius in analectis criticis pag. 29. Ibidem pag. 155. *abire* in versu minore, quod, e Palatino chartaceo et Heinsiano tantum enotatum, caeteri fere in *adire* mutaverunt, ab Italis amore vel amare

XIV. [XIII.]

7. PERDITUS IN QUADAM]

Vidi ego te toto vinctum languescere collo 15
 Et flere injectis, Galle, diu manibus,
 Et cupere optatis animam deponere labris,
 Et quae deinde meus celat, amice, pudor.
 Non ego complexus potui diducere vestros;
 Tantus erat demens inter utrosque furor. 20
 Non sic Haemonio Salmonida mixtus Enipeo
 Taenarius facili pressit amore deus;

reponentibus et a caeteris correctoribus pulcherrima expositione defendit.

17. OPTATIS ANIMAM DEPONERE LABRIS] *Deponere verbis omnes in scriptis suis reperere: Labris* Passeratius e libro vetusto, hoc est, ex verissima Itali divinatione. *Optatis* languere viri eruditi censent, non ego, qui expono de osculis diu petitis, quae negata prius tum avido ore Gallus imbibebat. Ita habebimus, quod Hutschius quaerebat, *verbum, quo puellae prius reluctantis, mox cedentis amatori actio ob oculos ponatur.* Sic Catullus LXIV, 373.

Quare agite, optatos animi conjungite amores.

Statius Silv. I, 2, 20.

Amplexum niveos optatae conjugis artus.

Idem Theb. IV, 774.

Sed quid ego haec, fessosque optatis demoror undis?

Antholog. Lat. III, 272.

Candida jam nostris aptentur crura lacertis,

Suspensio maneat poplite noster amor.

Lusibus optatis noctis luctemur in umbris,

Pervigiles laudet jam rubicunda dies.

ubi *versum secundum ita scribo:*

Suspensio tumeat poplite noster amor.

eo sensu, quo apud Tibullum accipiunt I, 8, 36.

Dum tunc et teneros conspexit usque sinus.

Id tamen de juventutis flore potius intelligendum recte docet in Observationibus Aeschyleis Wunderlichius; itaque etiam auctorem epigrammatis Anthol. Lat. III, 227. posuisse suspicor:

Quid saevis, Sybari? domiti modo, terga juveni

Quid premis, et tenerum currere cogis equum,

Dum tunc ac novus est, et adhuc non novit amorem?

Parce: premendus erit, cum veteranus erit.

ubi vulgo *Dum stupet* legitur. Sed jam pudet nequitiarum: ineptiae repellendae veniunt.

21. MIXTUS ENIPEO] Ubi Passeratius: „Quasi mare ipsum, inquit, mixtum fuerit cum aqua dulci, hoc est, Neptunus confusus cum Enipeo, assumpta

Nec sic caelestem flagrans amor Herculis Heben
Sensit ab Oetaeis gaudia prima jugis.

ejus specie. " Tu egregium
istud commentum missum fa-
cito: hujus usus exempla accipe.
Propertius III, 24, 5.

Mixtam te varia laudavi sae-
pe figura,

Ut quod non esses esse pu-
taret amor.

Statius Theb. V, 155.

tu Martia testis Enyo,

Atque inferna Ceres, Stygiae-
que Acheronte recluso

Ante preces venere deae: sed
fallit ubique

Mixta Venus; Venus arma
tenet, Venus admonet
iras.

In eadem historia alio nec mi-
nus raro loquendi genere Flac-
cus Valerius II, 174.

Has inter medias Dryopes in
imagine maestae

Flet Venus et saevis ardens
dea planctibus instat.

Sic tamen Ovidius quoque me-
tam. II, 444.

Et timuit primo, ne Juppiter
esset in illa.

Apud eundem metam. III, 463.
Narcissus ad imaginem suam,

In te ego sum; sensi, nec me
mea fallit imago.

quomodo ibi ex codice Medi-
ceo Heinsius rectissime edidit.
Idem Remed. Amor. 384.

Peccat, in Andromache
Thaïda si quis agat.

ubi ex grammaticorum decre-
tis Andromacha scribendum
est; vide Valerium Probum pag.
1446. Tristium III, 4, 29.

Nec natum in flamma vidis-
set, in arbore natus.

Inde est, quod Virgilius Georg.
IV, 444. dixit:

Verum ubi nulla fugam repe-
rit pellacia, victus

In sese redit, atque hominis
sic ore locutus.

quomodo Appulejus quoque
metam. III. pag. 59. Pric. Nam
rosis tantum demorsicatis exi-
bis asinum, statimque in meum
Lucium postliminio redibis.
Hinc corrupto Ovidii loco sa-
lus Amor. II, 15, 9. ubi anu-
lum alloquitur:

O utinam fieri subito mea
munera possim

Artibus Aeaeis Carpathiive
senis.

Tunc ego te dominae cupiam
tetigisse papillas,

Et laevam tunicis inseruis-
se manum.

Elabar digito, quamvis an-
gustus et haerens,

Inque sinum mira latus ab
arte cadam.

Medium distichon ineptissi-
mum est, praesertim cum ela-
bar et cadam sequantur. Suam
elegantiam versibus restitues
scribendo,

Tunc in te dominae cupiam
tetigisse papillas.

Longiores in his, quam pro
suscepti operis ratione, fui-
mus, cum quia intererat no-
stra, ut elegantes illi Nasonis
versiculi emendatiores in po-
sterum legerentur, tum quod

Una dies omnis potuit praecurrere amores;
Nam tibi non tepidas subdidit illa faces,

25

V. 25. amantes.

Hemsterhusium illud Luciani de Jove, Dial. Deor. XX. ὁπό-
τε ἦδη ἐν τῷ ἀετῷ ἦν, nul-
lis exemplis tuitum esse intel-
legebam. Sed apud Graecos
nihil ejusmodi reperi.

24. AB OETAIS GAUDIA PRI-
MA ROGIS] Sic Scaliger, *Ab*
Oetaeis, et vere, ni fallor:
scripti *In Oetaeis*. Johannes
Schraderus:

Sensit ab Oetaeis gaudia
prima rogis,

pulchre, seu librariorum erro-
rem seu Propertium ipsum cor-
rexerit.

25. UNA DIES OMNES PO-
TUIT PRAECURRERE AMANTES]
Audi hic interpretem. Illud
Eleganter moris sui praefatus,
tempori, quod erat hominis,
tribui dicit; hoc velle poetam:
una die potuisti furore, ardo-
re, omnes superare et vincere
amantes. *Lepida* sane sententia!
Una die omnes, qui omni aevo
amaverant, suo ardore supera-
vit Gallus. Cur vero non una
hora potius, unove momento?
Id tamen majus etiam erat. Sed
totum sententiae ambitum vi-
de: Non sic Tyro Neptunus,
nec sic Hercules Heben arsit;
tu una die omnes amatores su-
perasti. Quid, malum, *una*
die? Immo illa die tu unus ac
solus. Aliter, puto, Heinsius
et Burmannus acceperunt; certe
ita legi volunt:

Una adeo haec (vel en) omnes
potuit praecurrere aman-
tes.

hoc, ni fallor, sensu: Omnes,
quae ante amaverant, puell-
las haec una de gradu dejecit.
Immo vero: in quarum tu va-
gaberis amore aut vagaberis.
Repone:

Una dies omnes potuit prae-
currere AMORES.

hoc est, Una dies, qua tu hanc
puellam vidisti, amoribus tuis
(nam amoris desultorem fuisse
supra dixit) finem imposuit.
Sequentia confirmant:

Nam tibi non tepidas sub-
didit illa faces,

Nec tibi praeteritos passa est
succedere fastus,

Nec sinet abduci: te tuus
ardor aget.

Similia, sed de alia die, Lucre-
tius habet III, 911.

misero misere, aiunt, omnia
ademit

Una dies infesta tibi tot prae-
mia vitae.

Praecurrere est praevertere, au-
ferre. Idem Lucretius I, 372.

Illud in his rebus ne te dedu-
cere vero

Possit, quod quidam fingunt,
praecurrere cogor.

Valerius Flacc. I, 804.

mors sera viam tentataque
claudat

Effugia, et nostras nequeat
praecurrere diras.

Nec tibi praeteritos passa est succedere fastus,

Nec sinet abduci; te tuus ardor aget.

Nec mirum, cum sit Jove dignae proxima Ledaë

Et Ledaë partū, gratior una tribus,

50

Illā sit Inachiis et blandior heroinis,

Illā suis verbis cogat amare Jovem.

Tu vero, quoniam semel es periturus amore,

Utere; non alio limine dignus eras.

V. 29. digna, et. 34. Urere.

Amantes et Amores a librariis confundi videbis apud Tibulum I, 8, 71. 9, 1. Ibi cave teneros amores scribas e libris futilibus. Recte habet:

Quid mihi, si fueras miseros laesurus amores.

Misere amare notum: miserum amorem Catullus dicit XCI, 2.

Non ideo, Gelli, sperabam te mihi fidum

In misero hoc nostro, hoc perduto amore fore.

et XCIX, 15.

Quam quoniam poemum misero proponis amori.

29. QUUM SIT JOVE DIGNA, ET PROXIMA LEDAE] Burmannum ita interpretantem: cum Juno sit et Ledaë proxima, refutari nihil opus est. Tres heroínas Ledam cum Helena atque Clytaemnestra dici satis constat. Sed ita dignam Jove puellam frustra narrat, cum sequatur:

Illā suis verbis cogat amare Jovem.

Recte Heinsius:

Nec mirum, cum sit Jove dignae proxima Ledaë.

Apollonius Rhodius I, 146. de Leda:

τοὺς δ' ἤγε δέμοις ἐν Τυνδα-
ρείοιο

Τηλυγέτες ὠδῶνι μὴ τέκεν,
οἷδ' ἀπείθησεν

Νισσομένοις Ζηνὸς γὰρ
ἐπαξία μὴδε το λεί-
κτρον.

34. URERE] Hoc a Beroaldo primum editum praeter duos Italicos, Perreji et secundum Vaticanum, liber nullus videtur agnoscere; de Palatino enim mendacium dicit, ut alibi quoque non raro, Burmannus. Probum est, quod omnes exhibent, UTERE. Locis a Burmanno allatis, nostri IV (V), 5, 58. et Tibulli I, 9 (8), 48. adde ex eodem Tibullo I, 5. 75.

Nescio quid furtivus amor parat. utere, quaeso,

Dum licet; in liquida nat tibi linter aqua.

Versum proximum nescio an omnes recte intelligant:

Tu vero, quoniam semel es periturus amore.

Proclive Germanis interpretari weil nun doch einmal, quod Latinis est quoniam tamen. Tu

Quae tibi sit, felix quoniam novus incidit error; 55
Et quotcumque voles, una sit ista tibi.

V. 35. sit felix, quoniam.

particulam *semel* ita capias, ut
apud Ovidium *epist. V, 104.*

*Tu quoque clamabis. nulla
reparabilis arte*

*Laesa pudicitia est: depe-
rit illa semel.*

Quia hoc ipse intelligis (id in
quoniam latet, et ita differt a
quia), fatale esse tibi semel
neque iterum umquam vere
amare, utere, ama.

35. QUAE TIBI SIT FELIX,
QUONIAM NOVUS INCIDIT ER-
ROR] *Felicem* benignam et fa-
cilem interpretantur; quomodo
non nisi de divis usurpari re-
cordor, ut apud Virgilium *ecl.*
V, 65. et Aen. I, 330.

Sis bonus o felixque tuis.

*Sis felix, nostrumque leves
quaecumque laborem.*

Verum sit sane felix Gallo Ve-
nus sua: quid rei illud alterum
est, quoniam novus incidit er-
ror? Quae argumentatio! Haec
tibi facilis sit, quoniam novus
tibi amor venit. Non intelli-
go, nec si sequamur ita acci-
pientes: quoniam novus tibi
et insolitus unius puellae amor
adest. Age igitur, mecum ita
distingue:

*Quae tibi sit, felix quoniam
novus incidit error.*

Tua maneat haec puella, inquit,
quia felicem illum errorem
agnoscis, felicia amoris retia,
in quae, dum Veneri vulgivagae
studes, necopinus incidisti.

*Quae tibi sit Tibullus vindicat
IV, 6, 3.*

*Tota tibi est hodie, tibi se
laetissima comsit.*

Flaccus Valerius non pariter,
cujus locum ibi ut similem af-
fert Broukhusius *V, 247.*

*Membra toris rapit ille tre-
mens, patriumque pre-
catur*

*Numen, et Eoo surgentes li-
tore currus.*

*Haec tibi, fatorem genitor
tutela meorum*

Omnituens.

Nam ei quidem loco sensus
non constat, nisi legamus:
*Haec ibi, dixit nempe. Sed
tuetur se Propertius ipse repe-
tendo in proximis:*

*Et quotcumque voles, una
sit ista tibi.*

Neu repetitionem culpes, recte
habet: Haec semper tua sit, et
quamvis multas voles, haec
una tua sit. Nam ita capienda
haec esse et Janum Dousam
optime correxisse *quotcumque*,
cum in libris scriptis tantum
non omnibus esset *quocumque*,
primi autem editores praeter
Volscum, qui anno MCCCC-
LXXXVIII. *quocumque* redu-
xit, *quodcumque* reposuissent,
epigramma quoque Anthol.
Lat. III, 191. comprobatur:

*Sic tua sit, quamcumque tuam
vis esse puellam:*

XV. [XIV.]

Tu licet abjectus Tiberina molliter unda
 Lesbia Mentoreo vina bibas opere,
 Et modo tam celeris mireris currere lintris,
 Et modo tam tardas funibus ire rates,
 Et nemus omne satas intendat vertice silvas, 5
 Urguetur quantis Caucasus arboribus:
 Non tamen ista meo valeant contendere amori.
 Nescit Amor magnis cedere divitiis.
 Nam sive optatam mecum trahit illa quietem,
 Seu facili totum ducit amore diem, 10
 Tum mihi Pactoli veniunt sub tecta liquores,
 Et legitur rubris gemma sub aequoribus;
 Tum mihi cessuros spondent mea gaudia reges,
 Quae maneant, dum me fata perire volent.
 Nam quis divitiis adverso gaudet Amore? 15
 Nulla mihi tristi praemia sint Venere!
 Illa potest magnas heroum infringere vires,
 Illa etiam duris mentibus esse dolor.
 Illa neque Arabium metuit transcendere linen,
 Nec timet ostrino, Tulle, subire toro, 20
 Et miserum toto juvenem versare cubili:
 Quid relevant variis Serica textilibus?
 Quae mihi dum placata aderit, non ulla verebor
 Regna, neque Alcinoi munera despiciere.

V. 24. nec.

Sic, quamcumque volas,
 mutuus ignis edat.

XV. [XIV.]

5. ET NEMUS OMNE SATAS
 INTENDAT VERTICE SILVAS]
 Verius est fortasse, ut scriba-
 mus:

Et nemus unde satas inten-
 dat vertice silvas.

quod sit suspensum a mireris.

Nam *nemus omne* cur dicat, non
 patet; certe aliter et majore
 jure Virgilius ita loquitur Ge-
 org. II, 429.; nec *satas sil-*
vam faciebat nemus, sed *silvam*
nemus satum. Contra illud
 bene habet: unde ortam spon-
 te ac sine satione silvam inten-
 dendis a vertice ramis efficiat
 rarum antea nemus.

24. NEC ALCINOI.] Sic Gro-

XVI. [XV.]

Saepe ego multa tuae levitatis dura timebam,
 Hac tamen excepta, Cynthia, perfidia.
 Aspice, me quanto rapiat Fortuna periclo:
 Tu tamen in nostro lenta timore venis,
 Et potes hesternos manibus componere crinis,
 Et longa faciem quaerere desidia,
 Nec minus Eois pectus variare lapillis,
 Ut formosa novo quae parat ire viro.

5

V. 7. radiare.

ninganus cum aliis nonnullis, in quibus et Leidensem primum Burmannus uumerat, nihilominus e Menteliano, qui idem ac Leidensis est, vel *Alcinoi* afferens. Hoc plerique habent, in his Vulpiani et nostri: sed recte Wolfius ad Tacitum annal. I, 32. pag. 73. „Disjunctivum *vel* negare, inquit, paucissimis exemplis doceri poterit.“ Nam de his, quae observata nobis pauca et huic fere dissimilia, dicitur ad librum IV, 21, 25. Praevaleat igitur codicis Groningani fides, cum *non* sequente *nec* familiare nostro sit, ut I, 10, 27. IV, 6, 9. et alibi. Ita et post *non* sic ponit *nec* sic vel *nec*; vide ad lib. III, 5, 3. At mire Tibullus I, 6, 45. inverso ordine:

*Haec ubi Bellonae motu est
 agitata, nec acrem*

*Flammam, non amens ver-
 bera torta timet.*

Sic tamen et noster quoque IV,
 1, 51.

Nec mea Phaeacas aequant
 pomaria silvas,
 Non operosa rigat Mar-
 cius antra liquor.

Nempe od post οὐτς a Graecis frequentari magna exemplorum vi Schaeferus docet ad L. Bossii ellipses pag. 229. Caeterum NEQUE *Alcinoi*, non *nec*, scribendum esse, ad librum V, 5. 50. ostendemus. Versu superiore Marklandus ingeniose tentat:

*non Lyda verebor
 Regna vel Alcinoi munera
 despicere.*

Sed *non ulla* hic, ut saepius, non magna cum vi positum teneamus licet. Flaccus Valerius II, 296.

*Non populos, non dite solum,
 non ulla parenti*

Regna peto.

Propertius I, 8, 21.

*Nam me non ullae poterunt
 corrumpere taedae.*

Virgilius Aen. II, 726.

*Et me, quem dudum non ulla
 injecta movebant*

*Tela neque adverso glomera-
 ti ex agmine Graji.*

XVI. [XV.]

7. PECTUS RADIARE [CAPIL-
 LIS] Libri scripti VARIARE:
 probe. Ovidius amor. I, 2, 41.

At non sic Ithaci digressu inmota Calypso
 Desertis olim fleverat aequoribus. 10
 Multos illa dies incomtis maesta capillis
 Sederat, injusto multa locuta salo;
 Et, quamvis numquam post haec visura, dolebat
 Illa tamen, longae conscia laetitiae.
 Nec sic Aesoniden rapientibus anxia ventis 15
 Hypsipyle vacuo constitit in thalamo:
 Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
 Ut semel Haemonio tabuit hospitio.
 Conjugis Euadne miseros ablata per ignis
 Occidit, Argivae fama pudicitiae. 20

V. 9. mota. 13. posthac: V. 15—20. *Burm.* 17—22.

V. 21. 22. *Burm.* 15. 16. V. 19. [21.] elata.

*Tu, pennas gemma, gemma
 variante capillos,*

*Ibis in auratis aureus ipse
 rotis.*

Supra librariorum tamen captum est, Burmanno iudice, lectio radiare, quam ex Commelini membranis produxit Gebhardus. At non supra captum ingeniosi Itali, cujus ille codex innumeras interpolationes exhibet.

9. ITHACI DIGRESSU MOTA] Optimus omnium codex Groninganus digressum mota, unde Graevius:

*At non sic Ithaci digressu
 INMOTA Calypso.*

eo sensu, quo Virgilius: *Mens inmota manet*, ac Statius Achil. II, 282.

*Talia dicentem non ipse im-
 motus Achilles*

Solatur.

Hoc admissio melius variabitur oratio, cujus forma in vulgari,

quam Burmannus minus cepit, lectione nihil plane differt a sequentibus:

*At non sic, Ithaci digressu
 mota, Calypso*

*Desertis olim fleverat ae-
 quoribus.*

*Nec sic, Aesoniden rapien-
 tibus anxia ventis,*

*Hypsipyle vacuo constitit
 in thalamo.*

13. NUMQUAM POSTHAC] POST HAEC legitur in Groning. Neapolit. et duobus aliis apud Burmannum. Hoc poetae magis frequentant; neque aliter usquam Propertius:

*Nec tibi me post haec com-
 mittet Cynthia.*

*Me legat assidue post haec
 neglectus amator.*

*Dehinc domiti post haec ae-
 qua et iniqua ferunt.*

Male et partim contra optimorum codicum fidem apud Tibullum I, 5, 6, et IV, 5, 16.

Alphesiboea tuos ulta est pro conjuge fratres,
 Sanguinis et cari vincula rupit amor.
 Quantum nulla tuos potuit convertere mores,
 Tu quoque uti fieres nobilis historia.
 Desine jam revocare tuis perjuria verbis,
 Cynthia, et oblitos parce movere deos,
 Audax ah nimium, et nostro dolitura periclo,
 Si quid forte tibi durius inciderit.

25

V. 27. nimium nostro.

posthac editur. Nam quod Horatius ter quaterque in sermonibus ita loquitur, ad hos poetas nihil facit.

19. (21.) CONJUGIS EUADNE MISEROS ELATA PER IGNES] Nimis commune epitheton miseros esse ajunt, seros vel mixtos corrigendum. Recte contra Illesterhusius egregium ac venustum esse docet, firmante Heynio in observat. Tibull. I, 2, 89. Adde Ovid. metam. XIV, 751. Valer. Flac. III, 273. Stat. silv. V, 5, 34. Confer etiam, quae Huschkius nuper ad Tibullum notavit. Sed id, quod vitiosum hic erat, criticos fefellit. Euadna enim elata numquam est, quae se vivam in mariti rogam praecipitaverit. Recte de Alcestide Ovidius art. amat. III, 20.

*Proque sui est uxor funere
 lata viri:*

de Euadna nihil tale potuit dici. Repone:

*Conjugis Euadne miseros
 ABLATA per ignes.*

Naso metam. IX, 263.

*Interea quodcumque fuit po-
 pulabile flammae*

Mulciber abstulerat.

Propertius III, 1.

*Omnia, crede mihi, secum
 uno munera lecto*

*Auferet extremi funeris atra
 dies.*

Horatius epod. V, 65.

*Cum palla, tabo munus in-
 butum, novam*

Incendio nuptam abstulit.

21. (15.) ALPHESIBOEA SUOS] Hoc distichon, veterum librorum culpa post illud *Et quamvis positum*, quatuor versibus post, ante *Conjugis Euadne*, collocandum esse Jer. Marklandus et Joh. Schraderus censent. Vulgo non suo loco legi, certa res est: sed malo post illud poni, *Conjugis Euadne*. Nam verisimile est errorem natum esse ex simili pentametrorum exitu, 14. *laetitia* et 22. *pudicitiae*. Sed et amores ita majore intervallo ab amore distabant. [17. 22.: Markl. 17. 20.]

27. AUDAX AH NIMIUM NOSTRO DOLITURA PERICLO, SI QUID FORTE TIBI DURIUS INCIDERIT] Viris doctis placet scribi; Si quid forte mihi. Se

Muta prius vasto labentur flumina ponto,

Annus et inversas duxerit ante vices,

50

Quam tua sub nostro mutetur pectore cura :

Sis quodcumque voles, non aliena tamen.

Nam mihi ne viles isti videantur ocelli,

Per quos saepe mihi credita perfidia est!

V. 29. labantur. 33. Quamve mihi.

gravius alterum ac verius: Do-
lebis laboribus nostris, si mor-
bo forte aut alio malo tentabe-
re; hoc enim tua in me injuria
meritam senties. Sed hoc vide,
posteriorem versum ad illa
tantum pertinere: nostro doli-
tura periculo; contra *Audax* ah
nimium ad praecedentia. Ea-
propter scribimus:

Audax ah nimium; ET nostro
dolitura periculo,

Si quid forte tibi durius
inciderit.

29. MUTA PRIUS VASTO LA-
BANTUR] *Multa* habent codi-
ces scripti, sed verissimum est,
quod Muretus divinavit, *Mu-
ta*. Sed LABENTUR, quod est
in omnibus aut certe optimis,
mutari non debuit. Nam cum
sequente duxerit optime coit,
quod et ipsum rem futuram
significat. Libro III, 4, 11.

Tu vero nudum pectus lace-
rata sequeris,

Nec fueris nomen lassa vo-
care meum,

Osculaque in gelidis pones
suprema labellis.

33. QUAMVE MIHI VILES] Ita
constituta haec a Philippo Be-
roaldo caeteri acceperunt. Sed
non placet, ut praecedentia, in
quibus rei summa inest,

*Sis quodcumque voles, non
aliena tamen,*

tamquam accessoria neque ne-
cessaria caeteris immisceantur.
In libris scriptis est *Quam mihi
ne viles,* vel *Quam tibi ne vi-
les*. Ex priore scriptura in
prima tantum littera laborante
veram elicit Ernestus Schul-
zius noster, ita corrigens:

*Sis quodcumque voles, non
aliena tamen.*

NAM mihi NE viles isti vide-
antur ocelli,

Per quos saepe mihi credi-
ta perfidia est!

Id probabit, qui priorem pen-
tametrum a Passeratio non re-
cte explicatum accuratius intel-
lexerit. *Alienum*, qui proprie
cognato vel propinquo oppo-
nitur (v. Cicer. pro Caecina
5, 14. Ovid. metam. IX, 326.
X, 340.), eum dicimus, quem
non curamus aut aversamur.
Hinc Vellejus Paterculus II, 3.
*Patriam cognationi praeferens,
et quicquid publice salutare non
esset, privatim alienum existi-
mans*. Ovidius tristium IV,
3, 67.

*Nec Semele Cadmo facta est
aliena parenti,*

*Quod precibus perit ambio-
tiosa suis.*

Hos tu jurabas; si quid mentita fuisses, 55
 Ut, tibi subpositis exciderent manibus.
 Et contra magnum potes hos adtollere Solem,
 Nec tremis admissae conscia nequitiae?
 Quis te cogebat multos pallere colores,
 Et fletum invitis ducere luminibus? 40
 Quis ego nunc pereo, similis moniturus amantes:
 O nullis tutum credere blanditiis!

XVII. [XVI.]

Quae fueram magnis olim patefacta triumphis,
 Janua Tarpejae nota pudicitiae,
 Cujus inaurati celebrarunt limina currus,
 Captorum lacrimis humida supplicibus,
 Nunc ego, nocturnis potorum saucia rixis, 5
 Pulsata indignis saepe queror manibus;
 Et mihi non desunt turpes pendere corollae
 Semper, et exclusi signa jacere faces;
 Nec possum infamis dominae defendere noctes,
 Nobilis obscenis tradita carminibus. 10
 [Nec tamen illa suae revocatur parcere famae,
 Turpior et saeculi vivere luxuria.]

Terentius Phorm. III, 3, 12.

*Verum hic dicit. 'Quid? ego
 vobis, Geta, alienus
 sum? Haut puta.*

Hoc igitur dicit Propertius:
 Licet me fallas, tamen mihi
 cara eris. Absit enim, ut oculos
 istos, quibus quamvis perfidis
 toties credidi, contemnā!

XVII. [XVI.]

8. EXCLUSI SIGNA] Codicum
 scripturam exclusis verissime
 correxit Lipsius, nec plura postea
 ab aliis tentari debuere.

11. NEC TAMEN ILLA SUAE
 REVOCATUR PARCERE FAMAE,

TURPIOR ET SAECULI VIVERE
 LUXURIA]. Notat ad hunc locum
 Johannes Antonius Vulp-
 pius: „Animadvertite, lector,
re revocatur, quod est in supe-
 riore versu, accessum simul et
 recessum significare: illa etenim
 femina non revocabatur *ad par-*
cendum famae suae (ut Cicero
 dixit in Epistolis ad Atticum,
revocare ad severitatem): ne-
 que a *vivendo* turpiter, flagi-
 tiuose, ac luxuriose.“ Sic ille,
 artibus quidem suis vim fa-
 ciens orationi. Quanto nobi-
 liori artificio is utitur, qui ita

Has inter gravibus cogor deflere querelis,

Supplicis a longis tristior excubiis.

Ille meos numquam patitur requiescere postis, 15

Arguta referens carmina blanditia:

Janua, vel domina penitus crudelior ipsa,

Quid mihi tam duris clausa taces foribus?

V. 13. Haec. 14. ah longas tristior excubias.

exponit: „Nec tamen potest revocari, et eo reduci, ut fa-
mae suae consulat, nec vivat
turpior hominibus hujus aeta-
tis corruptissimis, turpior ipsa
seculi sui luxuria.“ Viden ge-
nerosum facinus? Pro et fur-
tim nec substituit callidus.
Quid jam qui utriusque com-
menta aspernetur faciat? Nihil,
me quidem auctore, tentet in
disticho subditio. Nam nec
Has inter, quod sequitur, ad
noctes referendum, sic ista in-
terposita patitur. Quare ve-
lim hos versus pro panno assu-
to ab homine balbutiente haberi.

13. HAEC INTER GRAVIBUS
COGOR DEFLERE QUERELIS SUP-
PPLICIS AH LONGAS TRISTIOR
EXCUBIAS] Hos versus a Brouk-
husio audacter interpolatos ve-
terum membranarum fides ita
scribendos evincit:

HAS inter gravibus cogor de-
flere querelis,

Supplicis A LONGIS tristior
EXCUBIIS.

Has habent libri omnes: *Haec*
ab Italis est, e veteri codice a
Passeratio enotatum, itemque
ex alio ab Heinsio adversario-
rum II, 15. pag. 327. *Deflere*
sine accusativo positum Mani-
lius tuetur IV, 747.

*Virgine delapsa cum fratrem
ad litora vexit,*

*Et minui dessevit onus dor-
sumque levare.*

Appulejus metamorphoseos IV.
extr. *Psyche* paventem ac tre-
pidam et in ipso scopuli vertice
deflentem. Sed si quis hoc Pro-
pertio indignum aut duriuscu-
lum cum Broukhusio judica-
bit, minima mutatione repo-
nat: *Has igitur gravibus*. Sed
certum est hoc dicere Januam,
se per has infames noctes con-
tinuo flere, augmentibus tristi-
tiam perpetuis *et* *diversos*
querelis. Ita recte dicit *tristio-
rem* se fieri, quod vocabulum
in altera scriptura, cum Brouk-
husius *longas excubias* non mi-
nima, ut ait, sed maxima li-
centia reposuisset, intellectu
difficile erat. *Ah* in minore
versu unus Palatinorum habet
et Heinsianus: sed id male hic
inculcatur. Recte caeteri *A
longis tristior excubiis*. Ovidius
tristium IV, 3. 36.

*Tempus et a nostris exige
triste malis.*

Neque aliter infra libro V, 7, 5.

*Cum mihi somnus ab exsequiis
pendebat amarus.*

17. PENITUS CRUDELIOR]

Cur numquam reserata meos admittis amores,
 Nescia furtivas reddere mota preces? 20
 Nullane finis erit nostro concessa dolori,
 Tristis et in tepido limine somnus erit?
 Me mediae noctes, me sidera prona jacentem,
 Frigidaque Eo me dolet aura gelu:
 Tu sola humanos numquam miserata dolores 25
 Respondes tacitis mutua cardinibus.
 O utinam trajecta cava mea vocola rima
 Percussas dominae vertat in auriculas!
 Sit licet et saxo patientior illa Sicano,
 Sit licet et ferro durior et chalybe: 30
 Non tamen illa suos poterit compescere ocellos,
 Surget et invitis spiritus in lacrimis.

V. 25. labores,

Penitus comparativo junctum Burmannus tolerare renuit: Rulnkenius ad Vellejum II, 27. poëtae concedit, historicum *penitus* Romano nomine infestissimum scripsisse negat. Equidem usu quidem minus probari, caeterum nulla ratione impugnari illud genus loquendi arbitror posse. Non dissimile certe in *primis* superlativo junctum a Sallustio in Jugurth. VII, 5. *Ac sane, quod difficultumum in primis est, et praelio strenuus erat et bonus consilio.* Majore fortasse jure in versu 22.

*Tristis et in tepido limine
 somnus erit,*

Heinsius *rigido* tentat reponere, et Burmannus suavius in *gelido limine*. Interpretes tamen, me non adversante, limen incubando tepidum intelligant;

quam expositionem non solum Catulli, quem afferunt, locus LXIII, 65., sed Persius quoque adjuvat I, 109.

ne majorum tibi forte

Limina frigescent.

25. HUMANOS NUMQUAM MISERATA LABORES] Primus, ni fallor, Scaliger tacite *Labores* dedit, quod et in duobus scriptis reperisse se Heinsius narrat in notis Propertianis pag. 671. In adversariis II, 15. pag. 328. Mentelianum laudat et suum: Burmannus eisdem libris, Heinsianum tamen a manu secunda, DOLORES exhibere narrat; quod, quia caeteri meliores, Groning. Neapol. Pallat. confirmant, nec quicquam interest, revocamus, quamquam *quinque* versibus ante (id Heinsius ac Burmannus taxant) idem vocabulum erat:

Nunc jacet, alterius felici nixa lacerto:

At mea nocturno verba cadunt Zephyro.

Sed tu sola mei, tu maxima causa, doloris,

55

Victa meis numquam, janua, muneribus.

Te non ulla meae laesit petulantia linguae,

Quae solet ingrato dicere torva loco,

Ut me tam longa raucum patiare querela.

Sollicitas trivio pervigilare moras,

40

At tibi saepe novo deduxi carmina versu,

Osculaque impressis nixa dedi gradibus.

Ante tuos quotiens verti me, perfida, postis,

Debitaque occultis vota tuli manibus!

Haec ille, et si quae miseri novistis amantes,

45

Et matutinis obstrepit alitibus.

Sic ego nunc dominae vitiis et semper amantiis

Fletibus aeterna differor invidia.

XVIII. [XVII.]

Et merito, quoniam potui fugisse puellam!

Nunc ego desertas adloquor alcyonas.

V. 38. iratus dicere trita. 1. puellam,

Nullane finis erit nostro concessa dolori?

38. QUAE SOLET IRATUS DICERE TRITA LOCO] Difficilis et hiulca, quin inepta satis oratio est in his a Scaligero infeliciter excogitatis. Boni codices. universi *Irato dicere teta loco*. Non dubito, quin Heinsius recte divinaverit:

Quae solet INGRATO dicere TORVA loco.

Cactera ejusdem et aliorum commenta unius assis facienda nego. Carmine extremo Marktandus:

*Sic ego nunc dominae vitiis,
nunc semper amantiis
Fletibus, alterna differor
invidia.*

Lusus est, ut opinor, sed mehercule pulcher, Propertius ipse, si rediret, acciperet: critico tam facili esse non licet. Quin ut temeritatem caveamus, hujusmodi commenta, specie sua nimis blandimenta credulis, plerumque ne commemoramus quidem. Quorum ut nonnulla meliorum codicum auctoritate fidem fortasse olim accipiant, ita haecenus ut ingeniosa lau-

Nec mihi Cassiopes statio visura carinam est,

Omniaque ingrato litore vota cadunt.

Quin etiam absenti prosunt tibi, Cynthia, venti; 5

Aspice, quam saevas increpat aura minas.

V. 3. Cassiope solito. 6. increpet.

dari debent, caeterum vera existimari non possunt.

Antiope et Hermione pro genitivis scripta habuimus supra eleg. IV, 5.

XVIII. [XVII.]

3. NEC MIHI CASSIOPE SOLITO VISURA CARINAM EST] Dubitant interpretes, sitne Cassiopea intelligenda, signum caeleste, an Epiri Corcyraeve portus Cassiope. Priorem interpretationem futurum *visura* excludit: in utraque vocabulum *solito*, sive adjective capias, ut *Soliti rediere Pelasgi* apud Valerium Fl. III, 45, seu pro *ex solito* contra bonorum scriptorum consuetudinem positum opineris, mercatorem facit Propertium nostrum, quod Virgili quoque interpretum Horatianorum culpa accidit. Sed ista incommoda ne correctorum quidem ullus vitavit praeter virum doctum in Bibliotheca critica II, 2. pag. 10. tentantem reponere *solidam visura carinam est*; modo ne *carinam* otioso epitheto ornasset; nam ut *solidam* intelligamus integram et incolumem, fieri non potest. Equidem repono:

Nec mihi CASSIOPE STATIO
visura carinam est.

Portum Cassiopen stationem
dicit, uti est in illo:

Nunc tantum sinus et statio
male fida carinis.

5. QUIN ETIAM ABSENTI PROSUNT TIBI, CYNTHIA, VENTI] Hanc consonantiam *absenti venti*, quae viris doctis dudum displicuit, Waardenburgius tollit corrigendo *adversi venti*. Vereor ne frustra ingeniosus fuerit. Nam iste sonus Romanas aures non offendit, si versus ex arte legatur. Sed scilicet paucos hodie inveniri, qui versus Latinos recte pronunciare sciant; quod ii demum recte facient, qui in Italicis artem usu didicerint. Habent suos accentus singula vocabula, habet et versus syllabas ictas depressasque: haec inter se plerumque dissidentia qui recte conjunxerit, ita ut ipsi veteres leget veterum poetarum versiculos. Est ubi magis audiatur accentus versus, ut in his;

Quin etiam absenti prosunt
tibi, Cynthia, venti.

Nec tibi Tyrrhena solvatur
funis arena.

Tum caput orantis nequicquam
et multa parantibus.

Vir precor uxori, frater succurre
sorori.

Nullane placatae veniet fortuna procellae?

Haecceine parva metum funus arena teget?

Tu tamen in melius saevas converte querelas;

Sat tibi sit poenae nox, et iniqua vada.

10

An poteris siccis mea fata reponere ocellis,

Ossaue nulla tuo nostra tenere sinu?

Ah pereat, quicumque rates et vela paravit

Primus et invito gurgite fecit iter!

Nonne fuit levius dominae pervincere mores —

15

Quamvis dura, tamen rara puella fuit —,

V. 15. melius.

Servat enim formaturam servatque figuram.

Item in his:

Trajicit. i. verbis virtutem include superbis.

Quot caelum stellās, tot habet tua Roma puellas.

Plaga recens, plenis tumescunt guttura venis.

Quās velit; ast aliis durās inmittere curas.

quamquam hi minus facile feruntur, quoniam postrema syllaba in vocabulis Latinis acui non vult. Interdum vocabulorum accentus praevalet, tamquam in hoc:

Oraque velatarum obvertimus antennarum.

et si qua alia sunt, in quibus ultima syllaba liquescente accentus retrahitur.

6. INCREPET AURA] Burmannus: Sic, inquit, edidi auctoritate veterum codicum, non increpat, ut Broukhusius. Ne de omnibus codicibus intelligas, ad eleg. 2, 9. sic e codd. Voss. corrigendum notat, quorum nulla apud nos fides est. IN-

CREPAT ad dictum locum firmavimus.

15. NONNE FUIT MELIUS] Hoc excusum est Vicentiae anno MCCCCLXXXI. et in exemplari Beroaldino anni MCCCC-LXXXVII., et in posteriore editione Volsci; Burmannus quoque in suo priorē reperisse videtur; verbis transpositis habet D'Orvillianus secundus, Nonne fuit dominae melius. At Antonius Volscus anno MCCCCLXXXII. edidit Nonne fuit LEVIUS; idque non solum Neapol. ac Bonon., sed et caeteri, opinor, meliores confirmant: certe majorem veritatis speciem habet. Horatius carm. I, 24, 19.

Durum, sed levius fit patientia,

Quicquid corrigere est nefas.
Versu sequente,

Quamvis dura, tamen rara puella fuit,

quominus cara ex aliquot libris probaretur, perfectum fuit prohibere potuit. Tam certum est, hic rara legendum esse, ut

Quam sic ignotis circumdata litora silvis
 Cernere, et optatos quaerere Tyndaridas?
 Illic si qua meum sepelissent fata dolorem,
 Ultimus et posito staret amore lapis,
 Illa meo caros donasset funere crinis,
 Molliter et tenera poneret ossa rosa.
 Illa meum extremo clamasset pulvere nomen;
 Ut mihi non ullo pondere terra foret.
 At vos aequoreae formosa Doridè natae,
 Candida felici solvite vela choro.
 Si quando vestras labens Amor adtigit undas,
 Mansuetis socio parcite litoribus,

XIX. [XVIII.]

Haec certe deserta loca et taciturna querenti,
 Et vacuum Zephyri possidet aura nemus.
 Hic licet occultos proferre inpuhe dolores,
 Si modo sola queant saxa tenere fidem.
 Unde tuos primum repetam, mea Cynthia, fastus? 5
 Quod mihi das flendi, Cynthia, principium?
 Qui modo felicitis inter numerabar amantis,
 Nunc in amore tuo cogor habere notam.
 Quid tantum merui? quae te mihi crimina mutant?
 An nova tristitiae causa puella tuae? 10

V. 24. Tum.

ex hoc loco non minus, quam
 ex illo in inscriptionibus sol-
 lempni FEMINAE RARISSIMAE,
 fidem accipiant loca ea, in qui-
 bus sensus utrumque admittit,
 ut apud nostrum I, 9, 16.

Quis ego fretus amo, Cyn-
 thia rara mea est.

et V, 11, 52.

Claudia, turritae rara mini-
 stra deae.
 et in Silvis Statii II, 1, 200.

Mox ubi delicias et rari pi-
 gnus amici

Sensit.

24. TUM MIHI] Sic Passera-
 tius ex malo codice Memmiano,
 in quo erat Tu mihi. Caeteri
 universi ut mihi, quod cur
 non revocemus?

XIX. [XVIII.]

9. CRIMINA MUTANT] Ita ve-
 rissime Lipsius, et ante eum.

Sic mihi te referas levis, ut non altera nostro

Limine formosos intulit ulla pedes.

Quamvis multa tibi dolor hic meus aspera debet,

Non ita saeva tamen venerit ira mea,

Ut tibi sim merito semper furor, et tua flendo 15

Lumina dejectis turpia sint lacrimis.

An, quia parva damus mutato signa calore,

Et non ulla meo clamat in ore fides?

Vos eritis testes, si quos habet arbor amores,

Fagus et Arcadio pinus amica deo. 20

corrector Italus apud Perrejum
atque Colotium, Caeteri car-
mina.

17. MUTATO SIGNA CALORE]

Burmānus praefert, quod li-
bri tantum non omnes habent,

*An quia parva damus mutato
signa colore?*

ut indicet, inquit, *in certo se
colore esse*. Bene; sed ea causa
nulla erat, cur Cynthia irasce-
retur. Unde enim in alia il-
lum, non in se pallere sciebat?
Porro autem illam scripturam
in alium quoque sensum inter-
pretari possumus, qui clarior
fit emendatione Burmanni:

*An quia rara damus mutato
signa colore?*

ut interroget Cynthiam (Bur-
manni expositio est), *an ideo
fidem suam haberet suspectam,
quia raro colorem mutabat ne-
que semper in ea pallescebat. Et
hoc quidem ferri potest, ea ta-
men conditione, ut rara signa
scribamus, non parva, ne Cyn-
thia Propertium, quod non
multum pallesceret, improbasse
dicatur. Maneat tamen potius*

honor suus Jano Broukhusio
et membranarum optimis Gronin-
ganis, quibus auctoribus lega-
tur:

*An quia parva damus mutato
signa colore?*

Cujus enim rei signa intelligi
velit, ex adjectis patet; nempe
caloris. Ita Ovidius fastor. II,
152.

*Magnaue discedens signa
reliquit hiems.*

Idem metamorph. VII, 725.

culpa domus ipsa carebat,

*Castaue signa dabat, domi-
noque erat anxiarapto.*

Lucretius III, 520.

*Ergo animus, sive aegrescit,
mortalia signa*

*Mittit, ut edocui, seu flecti-
tur a medicina.*

*Mutato autem calore, ut Ovi-
dus metam. XIV, 39.*

*Sospite quam Scylla nostri
mutentur amores.*

Noster libro I, 16, 31.

*Quam tua sub nostro mute-
tur pectore cura.*

Vide quae notavimus ad eleg.
XII, 11,

Ah quotiens vestras resonant mea verba sub umbras,
Scribitur et teneris CYNTHIA corticibus!

An, tua quod peperit nobis injuria curas,

Quae solum tacitis cognita sunt foribus?

Omnia consuevi timidus perferre superbae

25

Jussa, neque arguto facta dolore queri.

V. 21. teneras. 22. vestris. 26. ficta.

21. AH QUOTIENS TENERAS
RESONANT MEA VERBA SUB
UMBRAS, SCRIBITUR ET VE-
STRIS CYNTHIA CORTICIBUS.]
Teneras umbras non ferunt cri-
tici; quorum judicio accedo.
*Tenuēs parvi discriminis um-
bras* in opere textili Ovidius
commemorat *metam.* VI, 62.
Levem umbram dicit idem me-
tam. V, 336., quae incerta Vir-
gilio *ecl.* V, 5. *Mollem um-
bram* noster IV, 2, 1. ac Vir-
gilius *georgic.* III, 464. pro
molli gramine in luo umbro-
so. Sed *umbrae tenerae* quae
sint, non possum exputare;
quamquam est, qui locum sa-
num pronunciet, affirmans *Pro-
pertium in mente habuisse Grae-
corum ἀπαλὸς. h. e. mollis, te-
ner.* Sed qua mente id positum
velit, neque ex adjectis Germa-
nicis *sanfte Schatten* apparet,
neque ex iis, quae tamquam
similia affert. Quid enim ἀπα-
λὸν εἶμα ad *teneras arbores*,
quae *novellae* sunt Floro *Anthol.* Lat. T. I. p. 687,? Quan-
tum ab his differunt ἀπαλὸι
κᾶποι apud Theocritum XV,
113. πεφυλαγμένοι ἐν ταλαρι-
σκοῖς Ἀργυροῖς! quantum, quas
ultimo loco posuit, *molles um-
brae* apud Virgilium! Sed alii

critici alia moliantur: omnium
conamina longe longeque su-
perat Schraderi et Koppiersii
divinatio, scribentium:

*Ah quoties VESTRAS resonant
mea verba sub umbras,
Scribitur et TENERIS Cyn-
thia corticibus.*

Burmannus non improbandam
transpositionem appellat, quam
praeclaram ac verissimam me-
rito pronunciare potuit. In se-
quente disticho nescio quid
inepti reperisse sibi nonnulli
visi sunt. At poeta, An, in-
quit, tristitiae tuae causa est
(id et huic versui et 17. ex de-
cimo applicandum), quod in-
fidiam tuam me aegre tulisse
credis? Mene injuria tua offen-
di posse? Ego omnia jussa
tua timidus fero, nec me in-
juria tibi mutare potest.

26. NEQUE ARGUTO FICTA
DOLORE QUERI.] Memmiani
codicis apud Passeratium scri-
ptura est, quam Broukhusio et
Marklando fucum fecisse miror.
Nam nec ficta crimina dicit,
sed vera; nec ficta se, simula-
to dolore, queri: immo nihil
omnino, ne gravissimum qui-
dem puellae facinus aegre ferre
affirmat, omnia jussa dominae
superbae patienter tolerare. Diu

Pro quo, dī, nivei montes, et frigida rupes,
 Et datur inculto tramite dura quies;
 Et quodcumque meae possunt narrare querelae,
 Cogor ad argutas dicere solus avis. 30
 Sed qualiscumque es, resonent mihi CYNTHIA silvae,
 Nec deserta tuo nomine saxa vacent.

V. 27. vivi fontes.

est, cum de conjectura reposui,
 quod postea omnes fere praeter
 Memmianum codices habere intellexi:

— neque arguto FACTA dolore queri.

Facta, hoc est, injurias tuas, infidiam, crimina. Propertius IV, 5, 21.

Ille potest nullo miseram me linquere facto?

Ovidius epist. XI, 143.

Per lacrimas oro, quas tua facta movent.

Idem amor. III, 11, 43.

Facta movent odium: facies exorat amorem.

et remed. amor. 299.

Saepe refer tecum sceleratae facta puellae.

27. PRO QUO, Dī, VIVI FONTES] Ita Scaliger, emendatione parum probabili. Jucundae enim rei, vivorum fontium, mentio ab hoc loco, ubi dura et aspera omnia, nimis aliena est. Libri scripti habent *divini fontes*, quod per exclamationem accipiendum erit. Cur vero hic *divinos fontes* potius, quam caeteros deos omnes invocet, non intelligo. Agamemno Homericus, ubi universae naturae praesides juris jurandi testes facit, Terram quoque et

Fluvios appellat; *Fontisque Fluviosque* itidem in foedere sanciendo vocat Aeneas Virgilii XII, 181.; Scheriae *Fluvio* Ulixes supplicat, sed quem *ἔγρω προφύοντα*, ut cursum sisteret; Fluminum *Fontes* apud Aeschylum Prometheus una cum aëre ventoque et mari caeloque ac terra malorum suorum testes invocat. At nihil tale apud nostrum. Recte igitur viri docti Propertium aliud scripsisse censent: Gruterus *Clitumni fontes*, nuperus criticus *deveri fontes*. Sed ad fontes *deverexos*, leniter in declive labentes, sedere non sane triste est. Heinsius *dumosi, deveri, continui montes*: dī, nudi montes Marklandus. Pari, hoc est, exigua veri similitudine possis, *clivosi montes*, ut apud Ovidium fast. III, 415. Scribe vero:

Pro quo, dī, NIVEI MONTES,
 et frigida rupes,

Et datur inculto tramite
 dura quies.

Ita Lucretius V, 202.

montes silvaeque ferarum
 Possedere, tenent rupes vastaeque paludes.

Hóratius carm. III, 27, 61.

Sive te rupes et acuta leto

XX. [XIX.]

Non ego nunc tristis vereor, mea Cynthia, Manis,
 Nec moror extremo debita fata rogo:
 Sed ne forte tuo careat mihi funus amore,
 Hic timor est ipsis durior exsequiis.
 Non adeo leviter nostris Puer haesit ocellis, 5
 Ut meus oblito pulvis amore vacet.
 Illic Phylacides jucundae conjugis heros
 Non potuit caecis inmemor esse locis,
 Sed cupidus falsis adtingere gaudia palmis
 Thessalis antiquam venerat umbra domum. 10
 Illic, quicquid ero, semper tua dicar imago;
 Trajicit et fati litora magnus amor.
 Illic formosae veniant chorus heroinae,
 Quas dedit Argivis Dardana praeda viris:
 Quarum nulla tua fuerit mihi, Cynthia, forma 15
 Grator; et Tellus hoc ita justa sinat.
 Quae tu viva mea possis sentire favilla!
 Tum mihi non ullo mors sit amara loco.
 Quamvis te longae remorentur fata senectae,
 Cara tamen lacrimis ossa futura tuis. 20

V. 19. 20. ante 17. 18. V. 20 (18). meis.

Saxa delectant.
 Propertius I, 21, 13.
 — montes et frigida saxa.
Niveum montem apud Catul-
 lum habes LXIV, 241.
ceu pulsae ventorum flami-
ne nubes
Aërium nivei montis liquere
cacumen.

XX. [XIX.]

16. ET TELLUS HOC ITA JU-
 STA SINAT] Burmannus ten-
 tat: et Venus hoc, si dea justa,
 sinat, calida hercle conjectura,
 nisi quod ille calidior, qui car-

minis textui infulsit. Quid ve-
 ro in codicum scriptura repre-
 hendi queat, non video. *Tel-*
lurem dicit inferos; quod omni-
 bus poëtis sollemne; itaque
χθόνα Graeci usurpant. Ita ju-
 stos inferos sperat, ut se Cyn-
 thiam heroinis praeferre patian-
 tur. Tenerrimum votum, cu-
 jus nullam litteram perire vo-
 lumus.

17. QUAMVIS TE LONGAE RE-
 MORENTUR FATA SE-
 NECTAE,
 18. CARA TAMEN LACRIMIS
 OSSA FUTURA MEIS;

Quam verëor, ne te contemto, Cynthia, busto
Abstrahat a nostro pulvere iniquus Amor,

19. QUAE TU VIVA MEA POSSIS
SENTIRE FAVILLA,

20. TUM MIHI NON ULLO
MORS SIT AMARA LO-
CO.]

Hunc locum satis obscurum sibi Burmannus fatetur: caeteri, interpretando et hic illic aliquid non nimia cum veri similitudinis specie sollicitando, varia primo aspectu blandientia, sed omnia rimanti vana apparitura extundunt. Ea tute, si voles, examinabis: nos tibi locum unius distichi transpositione facta (quatuor autem hic ab eadem syllaba incipiunt) verissime, ni fallor, restitutum dabimus. Sic igitur hæc omnia formanda sunt:

*Illic formosae veniant chorus
heroinae,*

*Quas dedit Argivis Darda-
na praeda viris:*

*Quarum nulla tua fuerit mihi,
Cynthia, forma*

*Gratior; et Tellus hoc, ita
justa, sinat.*

17 Quae tu viva mea possis
sentire favilla!

18 Tum mihi non ullo mors
sit amara loco:

19 Quamvis te longae remio-
rentur fata senectae,

20 Cara tamen lacrimis ossa
futura tuis.

*Quam vereor, ne te contem-
to, Cynthia, busto*

*Abstrahat a nostro pulvere
iniquus Amor!*

Vix ulli sunt in Propertii car-

minibus versiculi suaviores aut intimi amoris indices magis veri. Tentemus explicare hoc, quod, ut Broukhusius hic ait ad v. 11., *multo est tenerrimum, neque capi satis potest ab hominibus duris atque invenustis*. Optat, ut Cynthia viva in ipsis cineribus sentiat, quantum vel a mortuo ametur. Hoc si fieri possit, mortem sibi tristem negat, cum puellae se, quamvis diu superstiti, mortuum quoque carum fore sciat. Id unum vereri, ne puella se a busto insidiis Amoris abstrahi patiatur. Matrem suam post obitum mariti a tumulto deduci non potuisse Statius narrat silv. V, 3, 242.

*Certe sejungere matrem,
Jam gelidis nequeo bustis.*
Sequitur:

*te sentit habetque,
Te videt, et tumulos ortuque
obituque salutat.*

quod huic nostro simillimum:
*Quae tu viva mea possis sen-
tire favilla.*

Neque non tuetur loquendi rationem Ovidius metam. XIII, 504.

*cinis ipse sepulti
In genus hoc saevit; tumulo
quoque sensimus ho-
stem.*

*Cara lacrimis tuis cur malue-
rit dicere, quam tibi, ad Eleg.
VI, 23. monuimus. Tuis au-
tem pro Meis Scaliger tacite
dedit; quod verum ajo esse,*

Cogat et invitam lacrimas siccare cadentis!
 Flectitur adsiduis certa puella minis.
 Quare, dum licet, inter nos laetemur amantes.
 Non satis est ullo tempore longus amor.

25

XXI. [XX.]

Hoc pro continuo te, Galle, monemus amore,
 Id tibi ne vacuo defluat ex animo:
 Saepe imprudenti fortuna occurrit amanti.
 Crudelis Minyis dixerit Ascanius.
 Est tibi non infra speciem, non nomine dispar,
 Thiodamanteo proximus ardor Hylae.
 Huic tu, sive leges umbrosae flumina silvae,
 Sive Aniena tuos tinxerit unda pedes,
 Sive Gigantea spatia litoris ora,
 Sive ubicumque vago fluminis hospitio,
 Nympharum semper cupidas defende rapinas —
 Non minor Ausoniis est amor Hydriasin —,

5

10

V. 12. *ah Dryasin. et absunt interruptae orationis signa.*

adversantibus, quantum pote,
 librariis. Ossa Nostrum pro
 Manibus saepissime ponere, ne-
 mo ignorat et viri docti pas-
 sim docuerunt.

XXI. [XX.]

7. HUIC TU — 11. CUPIDAS
 DEFENDE RAPINAS] Ita viri
 docti correxere quod in libris
 scriptis erat, *Hunc tu*. Gro-
 ninganus tamen et Vaticanus
 apud Livinejum, praeterea ex-
 cerpta Modii ac Pocchi habent:

Hunc tu —

*Nympharum semper cupidis
 defende rapinis.*

Mihi, utra lectio a Propertio
 sit, admodum incertum vide-
 tur, nec multum refert.

12. NON MINOR AUSONIIS EST
 AMOR AH DRYASIN] *Ah* Scali-
 geri inventum est, sed insua-
 ve. Melius Itali in *Dryasin*,
 Lipsius et *Dryasin*. Ex Codi-
 cum meliorum scriptura est
 amor *Hadriacis* id quod verum
 est facili negotio elicitur. Re-
 pone:

*Non minor Ausoniis est
 amor HYDRIASIN.*

Liber Guelferbytanus (Gudian.
 293.) Tusculanorum Cicero-
 nis in libro III, 19, 43. pro
hydrauli habet *Hrariali*. De
 istoc Nympharum nomine,
Hydriades, Munckerus annota-
 vit ad Albricum de deorum
 imaginibus cap. VII. Adde Pla-
 tonem epigr. XIV.

Ne tibi sit — durum! — montis et frigida saxa,
Galle, neque expertos semper adire lacus;

V. 13: duros montes et torrida saxa.

Αἱ δὲ περὶ θάλαροισι χορὸν
ποσὶν ἐξήσαντο

Ἵδριάδες Νύμφαι, Νύμ-
φαι Ἀμαδρῆδες.

et Paullum Silentiarium epigr.

XLVII.

Ἵδριάδες Νύμφαι δὲ σὺν
ἰλιόμοισι χορείαν

ἔτεον, ἐπεὶ καὶ τὰς πολ-
λάς ἐξεφύβει.

Hermocreon in *Analectis Brun-*
ckii Tom. II. pag. 252.

Νύμφαι Ἐφρυδιάδες, ταῖς
Ἑρμοκρέων τάδε δῶρα

Εἶσατό, καλλιπὰς πίδακος
ἀντιτυχόν.

13. NE TIBI SIT DUROS MON-
TES ET TORRIDA SAXA, GALLE,
NEQUE EXPERTOS SEMPER ADI-
RE LACUS] In hujus distichi
scriptura variant codices etiam
optimi. Principio pars *Nec* ha-
bent, alii *Ne*; neque sine dif-
ferentia sensus. Hoc dicit *Nec*:
Puerum tuum, quoties ad flu-
mina versaberis, a Nympharum
rapinis defende; *nec* mon-
tes et saxa lacusve adeas. De
fluminibus igitur et lacubus
his narrat: cur quaeso? Saxa
autem montesque cur caveat,
cui a fluminum Nymphis peri-
culum est? Lege igitur *Ne*, et
expone: Nympharum fraudes
vita, ne tibi per montes et sa-
xa lacusque errandum sit, quem-
admodum Herculi olim Hy-
lam amissum quaerenti. Theo-
critus XIII, 64.

Ἡρακλῆς τοῖστος ἐν ἀντίπτου-
σιν ἀκάνθαις

Παῖδα ποθῶν δεδοτάτο, πο-
λὸν δ' ἐπελάμβανε χῶ-
ρον.

Σχέτλιοι οἱ φιλέοντες. ἀλώμε-
νος ὅσο' ἐμύγησεν

Ὠρεὰ καὶ δρυμῶς.

Porro *duros montes* commen-
tum Lipsii est; neque ei acce-
dit auctoritas ex codice, in
quo ita legi Passeratius auctor
est. Codices Neapol. Palat. pa-
pyr. Guarner. Bonon. *Ne (Nec)*
tibi sint (sim) duri montes;
quod est nihili. Caeteri boni,
Gröning. Mentel. Palat. membr.
Ne (Nec) tibi sit durum. Hoc
modo aliquid infertur alieni:
Ne tibi difficile, molestum, in-
gratum sit (vide quae excitabi-
mus ad II, 6, 15.) *saxa montes-*
que et lacus pervagari. Immo,
Ne adeas, Ne adire cogaris.
Nihilominus haec scriptura ve-
rissima est, sed Gronovio Fran-
cioque praeſuntibus distinctio-
ne adjuvanda:

Ne tibi sit (DURUM) montes
et frigida saxa,

Galle, neque expertos sem-
per adire lacus.

De ejusmodi exclamationibus
notavit Burmannus ad Anthol.
Lat. T. I. pag. 196. Hanc for-
mulam *Ne sit tibi adire* Hey-
nius illustrat ad Tibullum I, 6,
24. et Huschkius in epistola
critica pag. 61. Porro libri non-

- Quae miser ignotis error perpessus in oris 15
 Herculis indomito fleverat Ascanio.
 Namque ferunt olim Pagasae navalibus Argo
 Egressam longe Phasidos isse viam,
 Et jam praeteritis labentem Athamantidos undis
 Mysorum scopulis adplicuisse ratem. 20
 Hic manus heroum, placidis ut constitit oris,
 Mollia composita litora fronde tegit.
 At comes invicti juvenis processerat ultra
 Raram sepositi quaerere fontis aquam.
 Hunc duo sectati fratres, Aquilonia proles, 25
 Hunc super et Zetes, hunc super et Calais,

V. 21. placitis.

nulli habent *turbida saxa* vel
tumbida, unde Gronovius *tor-*
rida fecit. Sed *FRIGIDA saxa*
 libri meliores cuncti tueri vi-
 dentur. Ita libro V, 7, 66.

nec meritas frigida
saxa manus.

I, 19, 27.

nivei montes et fri-
gida rupes.

Unde tamen ista scripturae va-
 rietas sit, ignoramus: scire-
 mus fortasse, si Santenius Puc-
 cii excerpta edere quam in scri-
 niis premere maluisset. In mi-
 nore versu *lacus non expertos*
 interpretor, quos numquam
 adiisti. Virgilius I. Aen. 201.

vos et Cyclopia saxa

Experti.

Valerius Flaccus I, 566.

sic ecce meus, sic, orbe
peracto

Liber, et expertus terras re-
meavit Apollo.

Silius Italicus III, 496.

Primus inexpertas adiit Ti-
rynthus arces.

17. ARGO] *Argon scripti*, et
 versu 26. *Zetus pro Zetes. Ar-*
go ac Zethes jam anno MCCCC-
 LXXXII. dedit Antonius Vol-
 scus.

21. PLACITIS UT CONSTITIT
 ORIS] Ita N. Heinsius. Libri
 scripti *PLACIDIS oris*, quod
 recte servari poterat. Eleg.
 XVIII, 28.

Mansuetis socio parcite li-
toribus.

Libro IV, 18, 7.

Et placidum Syrtes portum,
et bona litora nautis
Praebeat hospitio saeva
Malea suo.

Ovidius trist. IV, 4, 58.

Nec placidos portus hospita
navis adit.

Idem ex Ponto I, 2, 62.

Mollia naufragiis litora
posse dari.

et libro II, 9, 9.

Oscula suspensis instabant carpere palmis;

Oscula et alterna ferre supina fuga.

Ille sub extrema pendens secluditur ala,

Et volucres ramo submovet insidias. 30

Jam Pandioniae cessit genus Orithyiae:

Ah dolor! ibat Hylas, ibat Hamadryasin.

V. 27. plumis. 31. cesset. 32. dolor ibat.

*Excipe naufragium non duro
litore nostrum.*

Ἀπαλόν pro εὐόρου dixit Cratinus, teste Phrynicho Arabio Προπαρασκενῇ Σοφιστικῇ MS. apud Ruhnkenium epist. crit. II. pag. 157.

27. PLUMIS] Ex emendatione Joh. Livineji est. Codices PALMIS, quod recte probat Mitscherlichius in lectionibus Catullianis pag. 159. Ita ταρσοὺς pro *alis* usurpant Graeci. Vide Eustathium ad Odyss. 4. pag. 349, 34. et Oudendorpium ad Appuleji metam. V. pag. 366.

29. ILLE SUB EXTREMA PENDENS SECLUDITUR ALA] Sic codices; nam *subducitur* a librariorum oscitantia est, caetera indigna memoratu. Heinssii insignem in hoc versu interpolando temeritatem accurata interpretatione facile refutes. Hylas non inepte se a Boreadum oculis defendit. Eorum alterum, cum supra caput suum *suspensis palmis*, ut *oscula supina* ferret, vagantem videt, sinistra manu *extremam alam*, hoc est, remigum penarum longissimam arripit, itaque, dum ille altius volare nititur, *sub ala* pondere deorsum tracta pendet, qua arte ab

ore appetentis *secluditur* ac *removetur*: alterius *volucres insidias ramo* in dextram sumto a se *submovet*. Haec ideo exponenda fuere, quia Vulpium rem minus perceperat. *Extremam alam* ita dicit, ut *extremas manus* Valerius Flaccus I, 293.

*Quis tibi, Phrixæ, dolor,
rapido cum concitus aestu*

*Respiceres miserae clamantia
virginis ora,*

*Extremasque manus, sparsosque
per aequora crines?*
quae sunt *primae palmae* Propertio III, 19, 11.

*At tu vix primas extollens
gurgite palmas,*

*Saepe meum nomen jam
peritura vocas.*

et ipsi Valerio VII, 621.

*Aequat humo truncos, rutilum
thoraca sequenti,*

*Aut primas a matre manus;
premit obvius ante.*

Neque aliter illud Catulli intelligendum videtur II, 3.

*Quoi primum digitum dare
adpetenti*

Et acris solet incitare morsus.

31. CESSET GENUS ORITHYIAE] Nihili est iste con-

Hic erat Arganthei Pegae sub vertice montis

Grata domus Nymphis humida Thyniasin,

Quam supra nullae pendebant debita curae

55

Roscida desertis posita sub arboribus,

Et circum inriguo surgebant lilia prato

Candida purpureis mixta papaveribus.

Quae modo decerpens tenero pueriliter ungui

Proposito florem praetulit officio;

40

Et modo formosis incumbens nescius undis

Errorem blandis tardat imaginibus.

Tandem haurire parat demissis flumina palmis,

Innixus dextro plena trahens humero.

Cujus ut accensae Dryades candore puellae

45

Miratae solitos destituere choros,

Prolabsum leviter facili traxere liquore.

Tum sonitum rapti corpore fecit Hylas.

Cui procul Alcides iterat, responsa det: illi

Nomen ab extremis fontibus aura refert.

50

V. 33. Pegæ. 49. iterat responsa: sed illi.

unctivus. Aut cessat lege cum Gronovio et uno codice Regio, aut CESSIT ex Groningano, Menteliano ac duobus aliis.

33. HIC ERAT ARGANTHI PEGE] In his librarii omnes cespitarunt. Neapolitanus (nam de hoc, ut in aliis multis, quae non commemoramus, fallit Burmannus) *Hic erat arganthei pegae subvertite montis.* Repone PEGAE cum Scaligero, Apollonii ejusque scholiastae auctoritate. Burmannus hic varia et partim bona, sed parum cohaerentia notat.

49. CUI PROCUL ALCIDES ITERAT RESPONSA: SED ILLI] Neque hanc, quam libri omnes praeferunt, scripturam probare

possum, nec ingeniosam Fonteinii Huschkiique emendationem scribentium ex Theocrito:

Cui procul Alcides ter Hyla responsat: at illi.

quia quae praecedunt,

Tum sonitum rapti corpore fecit Hylas,

de clamore Hylae intelligi nequeunt, quem aliis et orationibus verbis poeta indicaturus fuisset: sin referuntur, quo sane referenda sunt, ad sonitum, quem in aquam decedendo faciebat (quomodo apud Ovidium est metam. III, 36.

demissaque in undas

Urna dedit sonitum,)

non potuit eum sonum Hercu-

His, o Galle, tuos monitus servabis amores
Formosum Nymphis credere fisus Hylan.

XXII. [XXI.]

Tu, qui consortem properas evadere casum,
Miles; ab Etruscis saucius aggeribus

V. 51. monitis serv. amores, 52. tutus. 2. aggeribus,
Quid — torques?

les procul audire, ut respon-
dendi facultas esset. Magis
probae hoc nomine, nisi alia
obstarent, sunt divinationes
Jani Rutgersii et Nicolai Hein-
sii:

*Tum sonitum rapto corpo-
re fecit. Hyla*

*Cui procul Alcides iterat. Re-
sponsa sed illi*

*Nomen ab extremis fonti-
bus aura refert.*

*Quem procul Alcides iterat.
Responsa sed illi*

*Nomen ab extremis monti-
bus aura refert.*

At una littera mutanda integri-
tas sua his versibus redibit, si
scribas mecum det pro set:

*Cui procul Alcides iterat, re-
sponsa DET: illi*

*Nomen ab extremis fonti-
bus aura refert.*

Semel iterumque vocabat Her-
cules Hylan, hortans simul,
ut responderet.

51. HIS, O GALLE, TUOS MO-
NITIS SERVABIS AMORES, FOR-
MOSUM NYMPHIS CREDERE TU-
TUS HYLAN] Quibus monitis?
Ad initium carminis referunt;
quam parum apte, nemo non
videt. Repone MONITUS ex co-
dice Neapolitano, quem quin-

que Italici sequuntur. De fine
versus majoris distinctionem
tollendam esse Marklandus mo-
nuit, ut *servabis* exponeretur
cavebis. *Tutus* enim securum
significat, qui se tutum credit:
ita habes libro III, 2, 11.

*Ante ferit quoniam, tuti
quam cernimus hastem.*
et apud Horatium art. poet.
266.

tutus, et intra

Spem veniae cautus.

Sed illud ipsum vocabulum *tu-
tus*, quamvis aptum sententiae,
tamen sincerum non est, sed
ex uno illo, quo nosti, Cujaciano
Scaligeri derivatum. Omnes
boni libri habent *visus*; sub
quo quid aliud latere po-
test, quam *fisus*? Sic scribe:

*His, o Galle, tuos MONITUS
servabis amores*

*Formosum Nymphis crede-
re FISUS Hylan.*

Noli, inquit, puerum tuum
Nymphis credere, earum vir-
tuti et continentiae nimis con-
fusus. Dativus *Nymphis* bis
intelligendus est: *confusus Nym-
phis et Nymphis credere*.

XXII. [XXI.]

Poëmatium non inelegans,

Qui nostro gemitu turgentia lumina torques,
Pars ego sum vestrae proxima militiae.

sed male sedula criticorum cura
probe corruptum, nos melio-
rum codicum ope ductaque re-
stituimus. Jam de singulis ex-
ponemus. Primos versiculos
ita scriptos omni tempore cri-
tici dedere:

*Tu qui consortem properas
evadere casum,*

*Miles ab Etruscis saucius
aggeribus,*

*Quid nostro gemitu turgentia
lumina torques?*

In quibus nostro gemitu pro
gemitu nostri positum volunt,
eo sensu, quo Livius XXII, 5,
4. *gemitus vulnerum* dixit. Eo
modo Aeschylus Prometh. 388.

*Μὴ γὰρ σε θεῶν οὐ μὲς
εἰς ἔχθραν βάλλῃ.*

Ita ergo exponunt: *Quid tor-
ques, crucias, vel, ut Passera-
tius, flectis et volvis huc et
illuc lumina meum fatum ge-
mendo tumida?* At vero a ge-
mitu non tument oculi, sed a
fletu; nec lugere Gallum po-
terat miles, qui commilitonem
suum ne agnosceret quidem,
cuique hoc ut diceretur opus
esset,

*Pars ego sum vestrae pro-
xima militiae.*

Jure meritoque igitur optimam
codicis Groningani scripturam
Johanni quoque Livinejo pro-
batam asciscimus: Qui nostro
gemitu, mutata insuper distin-
ctione. Gallus militem fugien-
tem alloquitur, qui gemitu au-
dito oculos fletu turgentibus a

clade Perusina ad loquentem
convertebat. Ita enim jungen-
da verba sunt: *lumina torques
ab Etruscis aggeribus.* Ovi-
dus metam. VI, 515.

*et nusquam lumen detor-
quet ab illa.*

Horatius epist. II, 1, 127.

*Torquet ab obscenis jam nunc
sermonibus aurem.*

Porro Gallus militem fugiendo
se ipsum, ut parentes gaudeant,
servare jubet et fletum compe-
scere, ne soror (Galli puta, non
ejus, quem alloquitur), quam
male res Perusina gesta sit, ex
ejus lacrimis sentiat. Aperta
sententia, modo teneas, Gal-
lum omnia non ignoto homini
sed sibi cognato diceré (ideo
versu 4. dicit:

*Pars ego sum vestrae pro-
xima militiae;*

ne Passeratio credas exponenti
nuper), nec, quod interpreti-
bus placet, hoc carmen inscri-
ptum fingi sepulcro Galli, quip-
pe qui humatus numquam fuit
(v. 9. XXIII, 8.) neque a Gal-
lo moribundo pronunciari, (est
enim, qui hominem dispersis
ossibus (v. 9.) proximum morti
fuisse censeat) sed ab umbra et
εἰδώλῳ interemti, cum gemitu
(v. 3.) sueto more prodeunte.
At criticis haec ita potius inter-
polare libuit:

*Sic te servato possint gaudere
parentes,*

*Haec soror Acca tuis sen-
tiat e lacrimis.*

Sic te servato, ut possint gaudere parentes;

5

Nec soror acta tuis sentiat e lacrimis.

Gallum per medios ereptum Caesaris ensis

Effugere ignotas non potuisse manus,

Et quaecumque super dispersa invenerit ossa

Montibus Etruscis, haec sciat esse mea.

10

XXIII. [XXII.]

Qualis, et unde genus, qui sint mihi, Tulle, Penates,

Quaeris pro nostra semper amicitia.

V. 5. servato possint. 6. Haec soror Acca.

trium commentis in unum coactis, Passeratii, Beroaldi, Scaligeri. Nam ut ante possint delendum praecepit Passeratus; frustra. Cur enim nolimus hoc? *Serva te, ut parentes gaudere possint.* At idem Passeratus Scaligeri divinationem improbabat, a quo erat repositum *Acca*, quod nomen unde Cornelii Galli sorori venisset intelligere nequibat. N. Heinsio *uda* vel *aucta* placuit, quorum illud nemo probabit, hoc scurrile et Plautinum esse a Bentley discas ad Terentii Heaut. II, 2, 3. Nihil autem codicum scriptura verius est *Acta* exhibentium, modo ne mandata morientis intelligas, sed res bello gestas. Ita Statius Theb. II, 651.

sine tristia Thebis

Nuncius acta feram, vulgique per ora paventis

Contento te rege canam.

Sallustius Jug. 53. *Igitur pro metu repente gaudium exortum, milites alius alium laeti adpel-*

lant, acta edocent atque audiunt, sua quisque fortia facta ad caelum ferre. Denique etiam *Nec soror recte habet, vel, si id mavis, Neu; Ne* autem, quod habent libri quidam, vitiosum est. *Haec* debetur Philippo Beroaldo non videnti, *sciat* ex versu postremo ad illa quoque revocandum esse, *Gallum per medios* etc. Duae res sunt, quas scire sororem Gallus cupit: se, postquam milites Caesaris evasisset, in ignotas manus incidisse (interpretes accuratius, quam ipse Propertius, rem incertam edocti, a latronibus interfectum scribunt), tum ossa sua, ne forte quaerat integrum corpus, in montibus Etruscis passim esse dispersa. Caeterum et huic et sequenti carmini aliquid epigrammatici inesse ipse, opinor, sentis: ut nihil nos cogat Heinsium sequi, in adversariis II, 15. pag. 335. et hoc et illud maioris carminis fragmenta esse judicantem.

Si Perusina tibi patriae sunt nota sepulcra,
 Italiae et duris funera temporibus,
 Cum Romana suos egit discordia civis —
 Sic, mihi praecipue, pulvis Etrusca, dolor,

V. 3. sepultae Italiae duris. 6. Sis.

XXIII. [XXII.]

3. SI PERUSINA TIBI PATRIAE SUNT NOTA SEPULTAE ITALIAE DURIS FUNERA TEMPORIBUS] Ita Scaliger, *sepultae*, accedente, quae tamen nulla est, codicis Memmiani auctoritate. Sed insuavis illa compositio est, *patriae sepultae Italiae*. Scripti meliores universi habent *Sepulcra*, quomodo Catullus LXVIII, 89.

Troja (nefas) commune sepulcrum Europae Asiaeque.

Vide Bentlejum ad Horat. epod. IX, 25. At neque ita orationi suus honor constat. Repone:

Si Perusina tibi patriae sunt nota SEPULCRA,

Italiae ET duris funera temporibus.

Patriae sepulcra et Italiae funera, plane ut Petronius cap. 121.

Thessaliaeque rogos et funera gentis Iberae.

6. SIS MIHI PRAECIPUE] Non felicius hic Scaligero divinatio cessit. Codices plerique *Sit mihi*; Heinsius *Fis*; *Tu mihi* Marklandus. Veram scripturam liber Mentelianus cum tribus aliis servavit, e quibus repono:

sic, mihi praecipue, pulvis Etrusca, dolor,

Tu projecta mei perpessa es membra propinqui.

Sic, in his bellorum civilium turbis. Hoc enim illa partieu-la significat: In hac rerum conditione, Cum aliud quid sit aut esset. Propertius III, 18, 39.

At vos, qui officia in multos revocatis amicos,

Quantum sic cruciat lumen vestra dolor!

Sic, cum illud facitis. Ita libro IV, 14, 34.

Siccadit inflexo lapsa puel-la genu.

quem locum male intelligunt, ut ibi dicemus. Sed et priorem frustra sollicitant, et V, 11. versum 9.

Sic moestae cecinere tubae,

quod est Ideo. Neque ista recte capiunt I, 3, 34.

Sic ait in molli fixa toro cubitum.

in quibus *Sic* ad praecedentia referendum ita exponi debet: Cum Luna oculos compositos suis radiis patefecisset. Cave igitur *Hic* ibi vel *Tunc* scribas: neque *ais* reponendum est, cum ista puellae minus apte narrentur, et *ait* tueatur ipse Propertius III, 24, 1. et 23. 31. seqq. Particula *sic* Statius quoque ita usus est III. Theb. 254.

Tu projecta mei perpressa es membra propinqui;

Tu nullo miseri contegis ossa solo —,

Proxima subposito contingens Umbria campo

Me genuit, terris fertilis uberibus,

10

Dixit; et attoniti jussis (mortalia credas

Pectora) sic cuncti vocemque animosque tenebant.

nisi praestat illa aliter distinguere:

Dixit; et attoniti jussis. mortalia credas

Pectora; sic cuncti vocemque animosque tenebant,

Certior Virgilii auctoritas Aen. I, 225.

Et jam finis erat, cum Jupiter aethere summo

Despiciens mare velivolunt terrasque jacentis.

Litoraue et latos populos sic vertice caeli

Constitit, et Libyæ defixit lumina regnis.

ubi Heynium adi, et, qui Graeca contulit, Wunderlichium ad Aeschinem contra Ctesiph. pag. 226.

SEX. AURELII
 PROPERTII
 ELEGIARUM
 LIBER SECUNDUS,

I.

Quaeritis, unde mihi totiens scribantur amores,
 Unde meus veniat mollis in ora liber.
 Non haec Calliope, non haec mihi cantat Apollo:
 Ingenium nobis ipsa puella facit.

V. 2. liber? 3. dictat.

IN LIB. II.

I.

3. NON HAEC MIHI DICTAT APOLLO.] Verbum *dictat*, postquam divinando Livinejus invenerat, ab Heinsio in notis Propertianis pag. 677. libro *Palatino* ascriptum, Burmannus auctoritate codicum *Palatinum* sese edidisse ait; Jano Gebhardo, qui solus libros *Palatinos* vidit, tacente. Retineamus ergo certioris auctoritatis lectionem,

Non haec Calliope, non haec
 mihi CANTAT Apollo,
 cui vindicandae vel illud suffi-

cit *Μῆνιν ἄειδε θεά*. Scilicet poëtae Musarum et Apollinis *ὑποφῆται* sunt; quamquam et aliorum poëtarum *ὑποφῆτην* facere se Theocritus videtur; ita tamen, ut secum pugnet ipse, non alios, sed Musam secuturum sese promittens, XXII, 116.

Εἰπέ θεά, σὺ γὰρ οἶσθα· ἐγὼ δ' ἐτέρων ὑποφῆτης

Φθέγξομαι, ὅσ' ἐθέλεις σὺ, καὶ ὅπως τοι φίλον ἀντῆ.

Repone:

Sive lyrae carmen digitis percussit eburnis,

5

Miramur, facilis ut premat arte manus.

Seu vidi ad frontem sparsos errare capillos,

Gaudet laudatis ire superba comis;

Sive illam Cois fulgentem incedere coccis,

Hoc totum in Coa veste volumen erit;

10

V. 5—10. hoc ordine positi 9. 10. 7. 8. 5. 6. V. 5. (9). percurrit. 9. (5). inc. totis. 10. (6). e Coa.

ἐγὼ δ' ἐπέων ὑποφίτης
Φθίγξομαι.

Nam non θῆε tantum, sed
ἐπέων quoque ὑποφίτην recte
dici Apollonius Rhodius fidem
facit I, 20.

Νῦν δ' ἂν ἐγὼ γενεήν τε καὶ
ἔνομα μνησάμην

Ἥρώων, δολιχῆς τε πόρος
ἀλός, ὅσσα τ' ἔρξαν

Πλαζόμενοι· Μῦσαι δ' ὑπο-
φίτορες εἶεν ἀοι-
δοῖς.

qui tamen Musas sibi ὑποφί-
τορας cupit, ut Catullus LXVIII,
45. ad Musas:

Sed dicam vobis: Vos porro
dicite multis

Milibus, et facite haec
charta loquatur anus.

5. (9.) LYRAE CARMEN DIGI-
TIS PERCURRITE EBURNIS] Male
receptum a Burmanno commen-
tum Doussæ percurrit. Scrip-
tam lectionem percussit et
caetera, quae Burmannus et
alii sollicitant, egregie vindic-
avit Huschkius in epistola cri-
tica pag. 8—12., quem vide.
Mox,

Miramur, faciles ut premit
arte manus,

habet Groninganus cum Guar-
neriano aliisque pro ut premat.

Utra sit vera scriptura, dici non
potest, nisi quod conjunctivo
favet alius locus III, 8, 7.

Vel tu Sisymphios licet admi-
rere labores,

Difficile ut toto monte vo-
lutet onus.

7. (5.) Sive illam Cois fulgen-
tem incedere totis,

Hoc totum e Coa veste
volumen erit;

Seu vidi ad frontem spar-
sos errare capillos,
Gaudet laudatis ire su-
perba comis.]

Versus suavissimi, sed vitio
non uno turpiter inquinati;
quare, ut vera scriptura e libra-
riorum erroribus prodeat, in-
tentis viribus annitendum est.
Primus igitur versus in libris
scriptis ita legitur:

Sive illam Cois fulgentem in-
cedere cogis,

sensu aut inepto aut nullo. In-
cedere togis habent perpauci,
idquæ Volscus dedit anno
MCCCCLXXXVIII. Idem in
prima editione cum Beroaldo
et exemplari Vicentino aliis-
que Sive togis illam fulgentem
incedere Caeis vel Cois. Brouk-
husius, togatam non ferens in-
genuam, Cois fulgentem ince-

Seu cum poscentis somnum declinat ocellos,

Invenio causas mille poeta novas.

dere totis, non nimis aperto sensu, si forte id voluit, quod Burmannus patruus expressit melius corrigendo *fulgentem incedere totam*, Marklando placuit *Cois textis* vel *Coa veste*; Heinsio et Astio primorum editorum vestigia legentibus *Sive illam tunicis* et *Sive vagis illam fulgentem incedere Cois*. Magna, ut vides, commentorum vis, sed Sardi venales, alius alio nequior. Nemo totam sententiam sanam fecit, vitio satis gravi non animadverso. Vitium est enim illud, quicquid dicant, primi versus structuram a tertio pendere, vidi in tertio posito, quod ad primum pertinebat. Nam in his propositionibus, quae per bina *sive* ita, ut duae apodoses assint, junguntur, priorem quidem apodosin a posteriore suspendi licet; licet etiam in protasi posteriore aliquid e priore supplendum omittere. Utrumque apud Ovidium habes amor. II, 7, 9.

Sive bonus color est, in te quoque frigidus esse,

Seu malus, alterius dicor amore mori.

At protasin priorem cum posteriore ita copulari, ut ex hac demum illa intelligi possit,

permissum non est. Lucani exemplo rem probabo lib. I, 376.

Pectore si fratris gladium juguloque parentis

Condere me jubeas, plenae, que in viscera partu

Conjugis, invita peragam tamen omnia dextra;

Si spoliare deos ignemque immittere templis,

Numina miscebit castrensis flamma Monetae;

Castra super Tusci si ponere Tibridis undas,

Hesperios quidam veniam metator in agros.

Rectissime Lucanus et regulae, quam dixi, convenienter: sed periculum facit transponendi verbi *jubeas* e versu secundo in quartum: orationem tortuosam lucrabere ac male impeditam, sed ei, quam hic noster locus ostentat, simillimam. Huic igitur vitio longe caeteris feliciorum Itali saeculi XV. medellam attulere scribendo:

Sive illam Cois fulgentem incedere vidi,

quod e Vaticano ac Vossiano quarto, utroque Italicae propaginis, Livinejus et Burmannus *) annotarunt. Hoc ergo, quod ante pauca saecula edolum nesciret, Johannes Schra-

*) Eam scripturam et sequente versu *Totam de offerre duos Vossii codices in emendationum libro cap. VI. scribit Joh. Schraderus pag. 113, 114.*

Seu nulla erepto mecum luctatur amictu,
Tum vero magnas condimus Iliadas.

VI. 14. Tunc.

derus auctore Propertio dignum
judicavit: ego ut probum esse
assentior, ita pro vero accipere
negito. Huschkias quoque im-
probat, repetitionem verbi *vi-*
di nescio quid ingrati habere
dicens, me aliter sentiente; id
monens rectè, quomodo illud
cum *cogis* commutari potuerit,
non apparere; quod ita verum
est, ut idem de Huschkii emen-
datione dicendum sit,

Sive illam Cois fulgentem in-
cedere novi,

si vel maxime cognovi ad hoc
novi illustrandum in margine
compendiose ascriptum fuerit.
Jam vero et alia menda succed-
dit in istis:

Hoc totum e Coa veste vo-
lumen erit,

quorum sensum cum caeteri
subobscurè et per nebulam qua-
si lectoribus ostendissent cauti,
unus aperte exponere ausus est
Frid. Gottl. Barthius: hoc di-
cere Propertium, se hunc ipsum
librum secundum, si libitum
sit, ex hac levi licet materia,
nempe veste bombycina; tam-
quam filum e tenui lana dedu-
cere, et integrum conficere
posse volumen. Hanc ille *ele-*
gantem imaginem appellat. Haud
vidi magis elegantem. Aliud
certe ejusdem Joh. Schraderi
ejusdemque Itali, Vossiani
quarti interpolatoris, judicium
fuit, corrigentium,

Totum de Coa veste volu-
men erit,

nimis libera tamen et audaci
conjectura. Post horum omnium
conatus nos locum aliter con-
cinnatum damus, et speramus
fore, ut nos hic saltem operam
non luisset dicat. Ità igitur
hi versus scribendi sunt:

Seu vidi ad frontem sparsos
errare capillos,

Gaudet laudatis ire super-
ba comis;

Sive illam Cois fulgentem in-
cedere coccis,

Hoc totum in Coa veste
volumen erit.

Pro codicum scriptura *Cogis*
repositum est *Coccis*. *Coa cocca*
appellat, quas Horatius *purpu-*
ras Coas dicit earm. IV, 13, 13.

Nec Coae referent jam tibi
purpurae,

Nec cari lapides tempora,
quae semel

Notis condita fastis

Inclisit volucris dies.

ubi interpretes vide. Nuper de
his purpuris Cois Mongezium
accurate disputasse comperi-
mus. In versu minore *Hoc*
interpretor Ideo; ne quis *hoc*
volumen conjungat. Sed volu-
men suum *totum* futurum in
Coa veste dicit, eaque celebra-
nda totum occupatum iri. Te-
rentius Adel. IV, 2, 50.

Ctesipho autem in amore est

Seu quicquid fecit, sive est quodcumque locuta, 15
Maxima de nihilo nascitur historia.

totus. ego jam prospiciam mihi.

Ovidius metam. III, 586. et XIII, 546.

poenaeque in imagine tota est.

Idem fastor. VI, 251.

In prece totus eram. caelestia
numina sensi.

Horatius serm. I, 9, 2.

Nescio quid meditans nugaturum, totus in illis.

Idem epist. I, 1, 11.

Quid, verum atque decens
curo et rogo, et omnis
in hoc sum.

Sed praeterea ordo versuum mutandus fuit, ut lux sua et ordo redderetur orationi, quae jam Lucani loco supra excitato prorsus gemina est. Nec nimia hic dici potest ea licentia, ubi singula disticha ab *Seu* et *Sive* incipiunt. Quid? quod amplius hic turbatum esse versuum ordinem aliud orationis vitium ostendit. Id est in versu 11.

Seu cum poscentes somnum
declinat ocellos,

Invenio causas mille poeta
novas.

Qui Latine scit, conjunget *Sive invenio*: at id vetat sensus. Neque in superioribus est, unde *seu* pendeat; nam *Sive percussit* praecesserat. Nonne manifestum est, et hic quoque particulam *cum* ad illud *vidi* pertinere? Transponendum igitur est, quia singula verba nullam

praebent corruptelae suspicionem. Jam vero hi versiculi quatuor modis sine constructionis damno ordinari possunt; quorum primus tortuosam orationem reddit: *Sive lyrae carmen, Seu vidi ad frontem, Seu cum poscentes, Sive illam Cois, Seu nuda erepto*; alterum praeterea sententiarum cohaerentia non probat: *Seu vidi ad frontem, Seu cum poscentes, Sive illam Cois, Sive lyrae carmen*; nec tertius ordinem bonum praestat: *Seu vidi ad frontem, Sive illam Cois, Seu cum poscentes, Sive lyrae carmen*. Una ratio superest, quae vel subtili iudicio satisfaciat, si versus 5. 6. quae cum 9. ac 10. commutaverimus, hoc ordine:

Non haec Calliope, non haec
mihi cantat Apollo:

Ingenium nobis ipsa puella facit.

Sive lyrae carmen digitis percussit eburnis,

Miramur, faciles ut premat arte manus.

Seu vidi ad frontem sparsos errare capillos,

Gaudet laudatis ire superba comis;

Sive illam Cois fulgentem incedere coccis,

Hoc totum in Coa veste volamen erit;

Seu, cum poscentes somnum declinat ocellas,

Invenio causas mille poeta
novas.

Quod! mihi si tantum, Maecenas, fata dedissent,
 Ut possem heroas ducere in arma manus,
 Non ego Titanas canerem, non Ossan Olympo
 Inpositam, ut caeli Pelion esset iter;

20

V. 20. Inpositum, ut caelo.

*Seu nuda erepto mecum lu-
 ctatur amictu,*

*Tum vero longas condimus
 Iliadas.*

*Seu quicquid fecit, sive est
 quodcumque locuta,*

*Maxima de nihilo nascitur
 historia.*

Hoc ordine positis versibus mira est in singulis vocabulis orationis elegantia. Tute ipse considera; nam nobis alio properandum est.

20. INPOSITUM] In codice Neapolitano invenio; *Non Ossan Olympo* IMPOSITAM, et probo, quamquam annotare ex eo libro hanc varietatem Hein-
 sius et Burmannus neglexerunt. Alibi tamen praeferrī talia codicum auctoritate solent; itaque Ovidius cum saepius, tum amorum II, 1, 14.

*Ausus eram, memini, caele-
 stia dicere bella,*

*Centimanumque Gygen, et
 satis oris erat;*

*Cum male se Tellus ulta est,
 ingestaque Olympo*

*Ardua devexum Pelion Os-
 sa tulit.*

20. UT CAELO PELION ESSET
 TER] Libriscripti omnes CAE-
 LI iter habent, cui lectioni di-
 vinatione Broukhusii debuit co-
 dere. Apud Flaccum Valerium
 I, 565. scripti plerique:

*durum vobis iter et grave
 caeli*

Institui.

nec rejiciendum ideo, quod in
 codice uno aut altero caelum
 exstat. Idem Valerius I, 793.

*Da placidae mihi sedis iter,
 meque hostia vestris*

Conciliet praemissa locis.
 et eodem sensu *viam leti* Ovi-
 dius metam. XI, 792.

*furit Aesacos, inque pro-
 fundum*

*Pronus abit, letique viam
 sine fine retentat.*

Lucanus IV, 267.

*Ut leti videre viam, conver-
 sus in iram*

Praecipitem timor est.

Seneca Phoeniss. 304.

*Ideoque leti quaero maturi
 viam.*

Tibullus I, 10, 4.

*Tum brevior dirae mortis
 aperta via est.*

ubi vide Broukhusium et Schae-
 ferum in meletem. critic. I. pag.
 90. et ad Sophoclis Philoct. 43.
 pag. 345. Apud eundem Ti-
 bullum I, 3, 49.

*Nunc Jove sub domino cae-
 des et vulnera semper,*

*Nunc mare, nunc leti mille
 repente viae,*

non tantum leto reposuit
 Broukhusius, sed etiam nunc
 vulnera et multa reperta via,

Non veteres Thebas, nec Pergama, nomen Homeri,
 Xerxive imperio bina coisse vada,
 Regnavit prima Remi, aut animos Carthaginis altae,
 Cimbrorumve minas et benefacta Mari:
 Bellaque resque tui memorarem Caesaris, et tu 25
 Caesare sub magno cura secunda fores.
 Nam quotiens Mutinam, aut civilia busta Philippos,
 Aut canerem Siculae classica bella fugae,
 Eversosve focos antiquae gentis Etruscae,
 Aut Ptolemaeae litora capta Phari, 30

V. 22. Xerxis et. 24. Cimbrorumque. 29. Eversosque.
 30. Et.

quae omnia a correctoribus Ital-
 lis excogitata esse censeo, non
 videntibus *semper* haud minus
 quam *repente* languere. Scribo:

*Nunc Jove sub domino cae-
 des et vulnera; aper-
 tum*

*Nunc mare, nunc leti mille
 repente viae.*

in quibus *Nunc* pro Tum po-
 nitur; *apertum* ad utrumque,
 mare et leti viam, refertur.
 Praeter locum Tibulli ante ex-
 citatum compara Valerium Flac.
 I, 7. 169. Statium Achill. I, 62.

21. NON VETERES THEBAS]
 Aliquot codices et in prima
 editione Volscus *Nec veteres*.
 Sed *Non* praestat, quod res di-
 vinas ab humanis accuratius
 distinguit.

22. XERXIS ET IMPERIO] Co-
 dex Heinsianus et, si Burman-
 no fides, alii *Persis* exhibent,
 quod vellet admittere, modo
 grammaticorum praeceptis con-
 grueret, Burmannus patruus
 ad Lucan. II, 672. Sed *Xer-
 sis* aut *Xerxis* melior quisque,

quo tamen genitivo qui usus
 sit, bonum scriptorem ne unum
 quidem novi. Praeterea vero
 particula *et* ferri non potest;
 quid enim Xerxes ad bellum
 Trojanum? Lego:

XERXIVE imperio bina cois-
 sevada.

Eam formam *Xerxi* habet Cor-
 nelius Nepos XXI, 1, 3. Con-
 fer Heinsium ad Ovid. Epist.
 VIII, 9.

24. CIMBRORUMQUE] Cor-
 rige:

*Cimbrorumve minas et be-
 nefacta Mari.*

29. EVERSOSQUE. 30. ET. 33.
 AUT] Nulla librariorum erran-
 tium habita ratione, scribe ex
 historiae fide:

*Nam quoties Mutinam aut
 civilia busta Philippos
 Aut canerem Siculae clas-
 sica bella fugae,
 Eversosve focos antiquae
 gentis Etruscae,
 Aut Ptolemaeae litora ca-
 pta Phari;*

Aut canere inciperem et Nilum, cum tractus in urbem
Septem captivis debilis ibat aquis,

V. 31. canerem Aegyptum.

Aut canerem Aegyptum et
Nilum, cum tractus in
urbem

Septem captivis debilis ibat
aquis,

ET regum auratis circumdata
colla catenis,

Actiaque in Sacra currere
rostra Via.

Priora ad res gestas, ultima ad
triumphum pertinent. Neque
in hujusmodi enumeratione
negligentiae locus est.

31. AUT CANEREM AEGYPTUM ET NILUM] Codices
aut omnes aut certe optimi,
Groning. Mentel. Guarner. (nam
de Palatinis et Bononiensi ni-
hil constat) habent *Aut cane-
rem Cyprum et Nilum*, Neapo-
litanus *Cyptum*. Id cum hi-
storiae non conveniret, *Aegy-
ptum* primi editores substitue-
runt, probantibus, qui post-
hac hunc poetam attigerunt,
omnibus. Sed quo tandem con-
silio *Aegyptum* commemorat,
qui jam dixerat antea

*Ptolemaeae litora ca-
pta Phari?*

Quid, quod hic de rebus ge-
stis in Aegypto (has enim *Ae-
gypti* nomen sic nude positum
indicabit) non amplius agitur,
sed de triplici triumpho, *Ae-
gyptio*, *Illyrico*, *Actiaco*:

*Nilum, cum tractus in
urbem,*

*Septem captivis debilis ibat
aquis,*

*Et regum auratis circumdata
colla catenis,*

*Actiaque in Sacra currere
rostra Via.*

Neque duci in triumpho imago
potuit, septem ostiis tarde in-
cedentem Aegyptum referens,
sed Nilum. Praeterea, ut de
soni rusticitate nihil dicam et
intolerabili *μνηδὺν* canerem
Aegyptum et Nilum cum, ha-
bet etiam metrica ars, quod
admissum contra suas regulas
culpet. Nam in penthemimeri
particulam *et* ita poni vetat,
ut breve vocabulum sequatur,
sensu cum praecedentibus, non
cum his, quae subjiciuntur,
conjunctum:

*Aut canerem Aegyptum et
Nilum, | cum tractus
in urbem.*

Vide ab hoc versu quantum dif-
ferant illi:

*Tela fugacis equi, | et braci-
cati militis arcum. |*

*Sacra diesque canam, | et
cognomina priscae lo-
corum. |*

*Armâ tuli quondam, | et (me-
mini) laudabar in il-
lis. |*

*Et praeceps Anio, | et Ti-
burni lucus | et rda.*

*Inclamat voce, | et, | Licet
antestari? | ego vero.*

Et regum auratis circumdata colla catenis,
 Actiaque in Sacra currere rostra Via,
 Te mea Musa illis semper contexeret armis,
 Et sumta et posita pace fidele caput,
 Theseus infernis, superis ceu fatur Achilles,
 Hic Ixioniden, ille Menoetiaden.

35

V. 33. Aut. 37. testatur.

Quae cum ita sint, librorum
 lectio Aut canerem Cyprum fa-
 cile nos ducit eo, ut repona-
 mus:

*Aut canere INCIPEREM et
 Nilum, cum tractus in
 urbem*

*Septem captivis debilis ibat
 aquis,*

*Et regum auratis circumdata
 colla catenis,*

*Actiaque in Sacra currere
 rostra Via.*

Ex canere inciperem postea-
 quam factum erat canerem ci-
 perem, nihil mirum jam est,
 inde Cyprum promanasse. Ita
 vero particula et sese sustinere
 potest, praedicens nova, non
 sequentia prioribus copulans;
 et amat Propertius sic ponere
 incipiendi vocabulum, tamquam
 libro IV, 3, 15.

*Inque sinu carae nixus spe-
 ctare puellae*

*Incipiam, et titulis oppida
 capta legam.*

Libro III, 11, 19.

Incipiam captare feras —

Libro III, 31, 43.

*Incipe jam angusto versus in-
 cludere torno.*

Libro IV, 5, 7.

*Nunc mihi, si qua tenes, ab
 origine dicere prima*

*Incipe: suspensis auribus
 ista bibam.*

Libro V, 10, 1.

*Nunc Jovis incipiam causas
 aperire Feretri.*

35. CONTEXERET] Sic im-
 pressi, quos vidi, omnes prae-
 ter exemplar Venetum Volsci
 MCCCCLXXXVIII., in quo
 contexerit est, ut in scriptis,
 quantum constat, omnibus:
 contexuit in Groningano.

37. THESEUS INFERNIS, SU-
 PERIS TESTATUR ACHILLES,
 HIC IXIONIDEN, ILLE MENOE-
 TIADEN] Hoc distichon care-
 bit sensu, nisi quale caput cum
 Mureto suppleas. Id quia non
 Latinitas, sed omnis humani
 sermonis ratio vetat, Burman-
 nus aut desiderari nonnulla
 judicat, aut haec male huc
 aliunde intrusa esse; quin et
 alium locum, quo reponeret,
 invenit. Nobis interim parva
 mutatione lux sua his versibus
 restitui posse videtur scri-
 bendo:

*Te mea Musa illis semper
 contexeret armis;*

*Et sumta et posita pace
 fidele caput,*

*Theseus infernis, superis CEU
 FATUR Achilles,*

Sed neque Phlegraeos Jovis Enceladique tumultus

Intonet angusto pectore Callimachus, 40

Nec mea conveniunt duro praecordia versu

Caesaris in Phrygios conderè nomen avos.

Navita de ventis, de tauris narrat arator,

Enumerat miles volnera, pastor ovis,

Nos contra angusto versantes praelia lecto. 45

Qua pote quisque, in ea conterat arte diem.

V. 45. versamus. 46. pote, quisque in ea.

*Hic Ixioniden, ille Menoe-
tiaden.*

Fidele Augusto caput Maecena-
tem dicit, quales sibi Pirithoum
et Patroclum fuisse superis in-
ferisque Achilles ac Theseus
referunt. Nam mortui apud in-
feros sua fata narrant. Vide
Nostrum V, 7, 63 seqq. III, 22,
27. Virgil. Aen. VI, 619. Dii
autem (hos enim *superos* intel-
ligo) apud Homerum et alios
res ab hominibus gestas in ani-
mum sibi saepius revocant.

45. NOS CONTRA ANGUSTO
VERSAMUS PRAELIA LECTO]
Falsa sententia. Imparem se
rebus militaribus canendis di-
cit, huic leviori carminum ge-
neri operam dare. Quo igitur
hic *versamus praelia*, quod est,
committimus? Immo narra-
mus, celebramus debuit dici.
Quis est igitur, quin malit
accipere, quod scripti omnes
habent:

*Navita de ventis, de tauris
narrat arator,*

*Enumerat miles vulnera,
pastor oves,*

*Nos contra angusto VERSAN-
TES praelia lecto.*

Nos, inquit, enumeramus aman-
tium delicias praelia angusto
lecto versantium. Ita, ut dixi,
codices scripti universi et im-
pressus Vicentinus; eamque le-
ctionem, cui anno MCCCC-
LXXXII., Beroaldo et caeteris
omnibus assentientibus, sub-
stituerat *versamus*, Ant. Vol-
scus recte demum anno MCCCC-
LXXXVIII. reduxit. Caete-
rum *versari praelia* nemo for-
tasse dixit praeter nostrum et
Ciceronem. In Verrem lib. III,
53, 124. *Quaenam in Sicilia
tanta clades, aut quod bellum
tam diuturnum, tam calamito-
sum, te praetore, versatum
est?* pro Archia 9, 21. *Mi-
thridaticum vero bellum, ma-
gnum atque difficile, et in mul-
ta varietate terra marique ver-
satum, totum ab hoc expres-
sum est.* At hic noster con-
tra *versantes praelia* dicit, alte-
rum nempe contra alterum, ut
libro IV, 10, 13.

*Ausa ferox ab equo contra
oppugnare sagittis*

*Masotis Danaum Penthe-
sileas rates.*

Laus in amore mori; laus altera, si datur uno
 Posse frui. fruâr ô solus amore meo!

Post v. 48. inserti eleg. IV. v. 1. 2.

ne forte *contra* pro autem positum existimes.

47. LAUS IN AMORE MORI;
 LAUS ALTERA, SI DATUR UNO
 POSSE FRUI. FRUAR O SOLUS
 AMORE MEO!] Itâ quidem libri
 meliores plerique: sunt tamen
 in quibus legatur,

laus, si datur, altera,
 vivo

Posse frui.

quod interpretres optimus Johannes Livinejus praeoptat. Sed praeter confusam orationem hoc in illa lectione vitii inest, quod laus altera dictum est pro laus quoque. Altera enim laus est, quam priori accedere volumus. Pindarus Pyth. I. 99.

Τὸ δὲ παθεῖν εἶ, - πρῶτον
 ἄθλων· εἰ δ' ἀκρίειν
 δευτέρᾳ μοῖρᾳ· ἀμ-
 φοτέροισι δ' ἀνὴρ
 "Ὅς ἂν ἐγνῆρσεν καὶ ἔλῃ, ἐξα-
 νον ὑψιστον δέδεκται.

Simonidis scolion:

Ἐγναίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ
 θνατῷ·

Δεύτερον δέ, φνὴν καλὸν
 γενέσθαι·

Τὸ τρίτον δέ, πλετεῖν
 ἀδούλως·

Εἴτα τέταρτον, ἡβᾶν
 μετὰ τῶν φίλων.

Contra alterum egregium est:
 laus altera, si datur uno Posse
 frui, modo ne interpretes se-
 quare, qui uno pro uni posi-
 tum autumant, connexum et

cohaerentiam sententiarum ni-
 hil curantes. Sic igitur haec
 capienda sunt: Laus est in uno
 apto amore ad mortem usque
 perstare; laus altera, si illius
 unius amoris fructum percipere
 licet ex mutuo amore puellae.
 Redamari enim hoc est, *frui*
amore. Libro IV, 20, 20.

Semper amet, fructu semper amoris egens.

Tibullus I, 5, 17.

*Omnia persolvi: fruitur nunc
 alter amore.*

*Et precibus felix utitur ille
 meis.*

id est, amoris mei fructum alter percipit, mea benefacta red-
 duntur alteri. Ita enim is lo-
 cus explicandus est, Ovidio in-
 terpretationem praeunte epist.
 VI, 75.

*Vota ego persolvam? votis
 Medea frustur?*

Aliam dicit Veneris fructum
 Lucretius IV, 1069.

*Nec Veneris fructu caret is,
 qui vitat amorem.*

quamquam et hunc amoris fru-
 ctum Catullus minus proprie
 appellavit LV, 19.

*Si linguam clauso tenes in
 ore,*

*Fructus projicies amoris om-
 nines;*

*Verbosa gaudet Venus lo-
 quela.*

Pergit Propertius: fruâr o so-
 lus amore meo! Utinam mihi

Si memini, solet illa levis culpae puellas,

Et totam ex Helena non probat Iliada: 50

Seu mihi sunt tangenda novercae pocula Phaedrae,

Pocula privigno non nocitura suo,

Seu mihi Circaeο pereundum est gramine, sive

Colchis Iōlciacis urat athena focis,

V. 49—70. *Burm. vers. 51—72. V. 49. (51.) Sed. 51. (53.)*
sint. 53. (55) est *omissum.*

uni omnium meo amore liceat
frui! Solus est, insignis prae
aliis amatoribus, unus omnium.
Plautus in Curcul. II, 1, 33.

*Vah solus hic homost, qui
sciat divinitus.*

Virgilius ecl. VIII, 10.

*En erit, ut liceat totum mihi
ferre per orbem*

Sola Sophocleo tua carmina
digna cothurno.

Aeneid. XI, 821.

*Tum sic expirans Accam ex
aequalibus unam*

Adloquitur, fida ante alias
quae sola Camillae.

Antholog. Lat. III, 168.

Solus vera probas iucundi
verba poetarum.

Propertius III, 12, 35.

*Hoc mihi perpetuo jus est,
quod solus amator*

*Nec cito desisto, nec teme-
re incipio.*

et ne longe quaeramus in vicini-
nia posita, hoc ipso carmine
v. 65.

*Hoc si quis vitium poterit
mihi demere, solus*

*Tantaleae poterit tradere
poma manu.*

49. SED MEMINI] Sic solus
Vaticanus Livineji: caeteri si
memini, quod unice verum est.

Versibus 49—56. illustratur sen-
tentia distichi modo a nobis
expliciti. Quare nullus hic est
particulae adversanti locus, ne-
que ei disticho, quod suo loco
motum ante hoc posuit Scali-
ger, *His saltem ut tenear*, de
quo dicemus in tempore, ad
elegiam IV, quam ab eo dice-
mus inchoandam esse: Vulpio
erat eleg. III. vers. 45. et 46.
Mox post versum 72 (70) Bra-
chia etc. quatuor disticha ex-
stirpanda sunt, *Non hic herba,
Quippe ubi nec, Non eget hic,
Ambulat et subita.* Ista in li-
bris scriptis et editis ante Sca-
ligerum recte ponuntur ante
elegiae II. versum 7, qui apud
Vulpium est eleg. IV, 15., no-
bis eleg. IV. 25tus.

51. SEU MIHI SINT TANGEN-
DA. 53. CIRCAEO PEREUNDUM
GRAMINE] Scripti aut omnes
aut certe plerique habent:

*Seu mihi sunt tangenda no-
vercae pocula Phae-
drae,*

*Seu mihi Circaeο pereundum
EST gramine, sive*

*Colchis Iōlciacis urat athena
focis.*

*Est agnoscunt omnes: Broul-
husius dequum ejecit.*

- Una meos quoniam praedata est femina sensus, 55
 Ex hac ducentur funera nostra domo.
 Omi s humanos sanat medicina dolores:
 Solus amor morbi non amat artificem.
 Tarda Philoctetae sanavit crura Machaon,
 Phoenicis Chiron lumina Phillyrides; 60
 Et deus exstinctum Cressis Epidaurius herbis
 Restituit patriis Androgeona focis;
 Mysus et Haemonia juvenis qua cuspide volnus
 Senserat, hac ipsa cuspide sensit opem.
 Hoc si quis vitium poterit mihi demere, solus 65
 Tantaleae poterit tradere poma manu;
 Dolia virgineis idem ille repleverit urnis,
 Ne tenera adsidua colla graventur aqua;
 Idem Caucasia solvet de rupe Promethei
 Brachia, et a medio pectore pellet avem. 70

Post vers. 70. (72.) inserti el. IV, 17 — 24.

habent praeter alios Neapolitanus, Mentel. et Palatini: de Groningano et Vulpianis nihil innotuit. Sint tamen impressi omnes exhibent; nec sane multum refert. Nam de hac modorum variatione ad librum I, 2, 9. satis dictum est. Caeterum seu hic si vel significat. Vide Wunderlichium ad Tibull. I, 6, 21., cuius notatis adde ex nostro III, 18, 10.

Sive ego Tithonus, sive ego
 Nestor ero.

et ex Statio Theb. IV, 756.

Da fessis in rebus opem, seu
 turbidus amnis,

Seu tibi foeda palus.

54. COLCHIS IOLCIACIS] Ita Scaliger, praeclara emendatione: codices scripti Colchiacis.

66. TANTALEAE POTERIT

TRADERE [POMA MANU] *Tantalea* est in libris scriptis omnibus, sed a Beroaldo correctum egregie. Nihilominus praeter Heinsium, cui *radere*, Broukhusio recte obnitente, placebat, Burmannus et ante eum Latinus Latinus operum vol. II. pag. 59. a. tentant:

*Tantalea poterit carpere
 poma manu.*

Sed cur Tantalea manu? Quidni potius, sua manu poma Tantali? Cur non ornaverit ita rem Propertius, ut eum, a quo ipse sanaretur, Tantalo quoque aeternum cruciatum adimere eique poma diu captata tandem tradere posse diceret? Ita certe antea quoque de Danaidibus et Prometheo locutus erat; nec fellit Broukhusium elegantia.

Quandocumque igitur vitam mea fata reposcent,

Et breve in exiguo marmore nomen ero,

Maecenas, nostrae spes invidiosa iuventae,

Et vitae et morti gloria justa meae,

Si te forte meo ducet via proxima busto,

Esseda caelatis siste Britanna jugis,

Taliaque inlacrimans mutae jace verba favillae:

Huic misero fatum dura puella fuit.

75

II.

Liber eram, et vacuo meditabar vivere lecto:

At me composita pace fefellit Amor.

Cur haec in terris facies humana moratur?

Juppiter, ignoro pristina furta tua.

Fulva coma est, longaeque manus, et maxima toto 5

Corpore, et incedit vel Jove digna soror,

V. 71—78. *Burm.* 81—88. *Tum eleg.* III, 1—4. — *Eleg.*

II, 1. 2. *Burm.* II, 5. 6. V. 1. (II, 5.) *quaerebam.*

3—16. *Burm.* II, 55—68.

II.

1. QUAREBAM VIVERE]

Quaerebam primus Scaliger dedit: errore, puto, quia sequebatur ex ejus dispositione, *Quaerebam sicca* (III, 5.). Scripti omnes et olim impressi: *Vacu* MEDITABAR vivere lecto. Ita Horatius *serm.* II, 3, 262.

*Ne nunc, cum me vocat
ultra,*

*Accedam? an potius mediter
finire dolores?*

Silius IV, 178.

avia namque

*Dum petit, ac laevo medi-
tatur fallere gyro.*

Male autem Scaliger hoc distichon a sequentibus avulsit; nam bene cohaerent; quod et vidit

Vulpius, et si clarius exposuisset, Johanni Schradero persuasurus erat. Iterum se Amoris insidiis captum Propertius dicit; nec mirum esse in hac forma. Cur tantum haec facies ab Jove terris nondum erepta sit? Esse sane dignam, qua et Juppiter capiatur. Ut modo per longos annos incolumis maneat.

6. ET INCEDIT VEL JOVE DIGNA SOROR, AUT QUUM DULICHIAS PALLAS SPATIA TUR AD ARAS] Per appositionem capiendae ista sunt: *incedit digna vel Jove soror*, et *incedit Pallas*. Sed Burmannus *Jove dignam* pro *Junone* dici vult, itaque et lib. I, 14, 29. intelligit;

Aut cum Dulichias Pallas spatiatur ad aras,
 Gorgonis anguiferae pectus operta comis;
 Qualis et Ischomache, Lapithae genus heroinae,
 Centauris medio grata rapina mero, 10
 Mercurio et sanctis fertur Boebeïdos undis
 Virgineum Brimo conposuisse latus.
 Cedite jam, divae, quas pastor viderat olim
 aeis tunicam ponere verticibus.
 Hanc utinam faciem nolit mutare senectus, 15
 Etsi Cumæae saecula vatis aget.

V. 15. (67.) vetustas.

*Nec mirum, cum sit Jove
 digna et proxima Le-
 dae.*

Ne forte erres, cum sit Jove
 digna explicat cum Juno sit.
 Eadem arte efficiemus, Liviam
 Augusti sororem fuisse, itaque
 prorsus Junonem sui Jovis, ex
 Ovidiano, fast. I, 650.

*Sola toro magni digna re-
 perta Jovis.*

Nos illa Jove digna soror ita
 potius interpretemur: Jove
 digna fratre, Digna quam so-
 rorem habeat Juppiter. Caete-
 rum admodum dura est haec,
 quam diximus, appositio, ut
 suspicio sit scripsisse Propert-
 ium:

*et incedit, vel Jove dignus
 amor,*

*Ut cum Dulichias Pallas spa-
 tiatur ad aras,*

*Gorgonis anguiferae pe-
 ctus operta comis.*

Id probabilius videtur, quam
 quod Heinsio in mentem venit,
 seu Jove digna vira. Pro Aut
 vero Ut Livinejus jam voluit

et Italus in libro Colotii. Sed
 quod *Munychias aras* faciunt
 e *Dulichiiis*, non caret specie,
 tametsi non duco necessarium.

II. MERCURIO ET SANCTIS]

In hac scriptura codicis Men-
 teliani fiduciâ acquiescamus li-
 cet, sed addita particula *et*,
 quam scripti ignorant. Eam
 si abesse non posse meminisset
 Burmannus, nollet conjectasse,

*Mercurio Ossaeis (vel Os-
 saeae) fertur Boebeï-
 dos undis.*

Sed verum illud sanctis nolim
 contendere, cum omnes prae-
 ter Mentelianum boni habeant
Mercurio satis. Utramque scri-
 pturam Domitius Calderinus
 commemorat, a quo est illa le-
 ctio *Mercurio Sais*. In mino-
 re versu *Brimus* nomen Tur-
 nebi acumen restituit, pro quo
 scripti omnes exhibent *primo*.

15. VETUSTAS] Hoc quoque
 non sponte, opinor, inductum
 a Scaligero recentiores imitati
 sunt. Scripti, quantum con-

III.

Qui nullam tibi dicebas jam posse nocere,
 Haesisti; cecidit spiritus ille tuus.
 Vix unum potes infelix requiescere mensem,
 Et turpis de te jam liber alter erit,
 Quaerebam, sicca si posset piscis arena, 5
 Nec solitus ponto vivere torvus aper,
 Aut ego si possem studiis vigilare severis:
 Differtur, numquam tollitur ullus amor.
 Nec me tam facies, quamvis sit candida, cepit —
 Lilia non domina sint magis alba mea; — 1
 Ut Maeotica nix minio si certet Hiberno,
 Utque rosae puro lacte natant folia —,
 Nec de more comae per levia colla fluentes,
 Non oculi, geminae, sidera nostra, faces;
 Nec sic Arabio lucet bombyce puella — 15
 Non sum de nihilo blandus amator ego —,

Eleg. III. *Burm. eleg. II. Post v. 4. inserti eleg. II, 1.*
 2. V. 5—8. *Burm. 7—10. Post v. 8. inserti eleg.*
 IV, 3—10. V. 9—44. *Burm. vers. 19—54. V. 10.*
 (20.) sunt. *Signa parentheses eos absunt. 15. (25.) si*
qua. 16. (26.) Signa parentheses eos absunt,

stat, omnes: nolit mutare. SE-
 NECTUS. Sequenti versu pro
 Etsi *Cumaeae saecula vatis*

aget,
 Palatinus prior cum Comme-
 liniano et Latinus Latinus
 pag. 59. a. dant *Et sic agat*,
 Marklando ac Burmanno pro-
 batum. Sed alterum pulchrius
 est, ut longos annos Cynthiae
 non optet, sed eos fore ei per-
 suasum habeat.

III.

I. QUI NULLAM] Sic Hein-
 sius et Broukhusius verissime.
 Librorum tamen *nullum* habent-
 tium consensum miror,

10. SUNT MAGIS ALBA]
 Omnes, ni fallor, impressi
 ante Burmannum et codices
 boni, demto Menteliano, SINT
 exhibent: *Sunt* minus rectam
 Broukhusius dicit, sed perinde
 est. Notatu dignius est, hunc
 versum cum sequentibus duo-
 bus a vicinis separandos esse,
 utpote mediae orationi inser-
 tos. Idem monemus de versu
 16. Editores Propertii inter-
 punctionem nihili facere solent.
 Nos quae in hoc genere corre-
 ximus, longum est et putidum
 lectoribus annumerare.

15. NEC SI QUA ARABIO. 17.

Quantum cum posito formose saltat Iaccho,
Egit ut euantis dux Ariadna choros,

V. 17. (27.) quod.

QUANTUM QUOD POSITO] Totam orationis formam ac rationem considera:

Nec me tam facies, quamvis sit candida, cepit,

Nec de more comae per levia colla fluentes,

Non oculi, geminae sidera nostra faces,

Nec si qua Arabio lucet bombyce puella,

Quantum, quod posito formose saltat Iaccho,

Egit ut euantes dux Ariadna choros,

Et quantum, Aeolio cum tentat carmina plectro,

Par Aganippeae ludera docta lyrae.

Hanc sentis esse non structuræ libertatem, sed meram sribliginem: *Non tantum cepit me, si qua puella lucet bombyce*, et, *Cepit me, cum tentat carmina*. Nam *Quantum quod et Quantum cum ferrem conjuncta*, si caetera recte procederent. Ita certe Lucretius IV, 1131.

Aut quom conscius ipse animus se forte remordet,

Desidiose agere aetatem lustrisque perire,

Aut quod in ambiguo verbum jaculata reliquit,

Quod cupido adfixum cordi vivescit ut ignis,

Aut nimium jactare oculos aliumve tueri

Quod putat in voltuque videt vestigia risus.

Adde quod inepte prorsus inter medias Cynthiae laudes aliarum mentionem facit:

Nec si qua Arabio lucet bombyce puella.

Quod vitium augeat, qui interpretando conantur tollere, tam illi, qui intervertunt sententiam, nec tam pro nec positum opinati, ut neget se Propertius aliarum ornatu capi posse, quam qui mirum, ita ipsi appellant, loquendi genus comminiscuntur, quod certam puellam incerto sermone designet, et magis miram rationem, cur eo utatur poeta, nempe quod et alias Cynthiam ob nimium formae cultum vituperarit; utrique obliti, non *capit* aut *capiet* praecedere, sed *cepit*, quod illa commenta prorsus evertit. Meliore igitur consilio Franciscus Puccius correxit: *Nec si quando Araba lucet bombyce puella*, et Heinsius praeterea *Arabae puellae*; tum Guyetus *Aeolio quod tentat carmina plectro*. Sed vel sic laborat structura. Repone:

Nec sic Arabio lucet bombyce puella,

Quantum quom posito formose saltat Iaccho,

Et quantum, Aeolio cum tentat carmina plectro.

Non tantum, inquit, in veste bombycina lucet Cynthia, quantum lucet, cum saltat et canit. De *lucendi* vocabulo notavit

Et quantum, Aeolio cum tentat carmina plectro,

Par Aganippeae ludere docta lyrae,

20

Et sua cum antiquae committit scripta Corinnae,

Carminaque Erinnēs non putat aequa suis.

Num tibi nascenti et primis, mea vita, diebus

Candidus argutum sternuit omen Amor?

V. 23. (33.) *abest et.* 24. (34.) Aureus.

ad II, 1, 5. Broukhusius. Comparatio ut hic indicatur his, *Nec tam, Nec sic, Quantum*, ita libro III, 5, 1—9. respondent sibi *Non ita, Nec sic, Quantum*, et *Nec tantum, Nec sic, Quantum*, apud Ovidium fast. IV, 917—919.

22. CARMINAQUE ERINNES] Merito Burmannus cum aliis probavit hanc scripturam e monstrosi librarij corruptelis ab Antonio Volsco feliciter erutam. Volsco tamen male dedit *Carmina quae pro Carminaque*, neque operarum vitio, ut Burmanno videtur, sed suo.

23. NUM TIBI NASCENTI PRIMIS, MEA VITA, DIEBUS AUREUS ARGUTUM STERNUIT OMEN AMOR] Plura hic sunt, quae sigillatim tractari postulant. Primum recte habet *Num*, nolim reponi *Nam*. Dubitans ait: Num tibi Amor nascenti sternutavit? certe dei haec dona sunt, non matris. Tum in longiore versu praeteriit criticos grave vitium, ubi per plures dies nasci Cynthiam facit. Qui solus animadvertit, Wopkensius, non bene curat; nam nec *nascendi omen dari primis*

diebus potuit, sed primo; nec plures *dies nascendi* habet unus homo, sed *nascendi diem*, ut ait Manilius I, 55. id indicaturus, quod alibi *tempus nascentis* appellare solet:

*Nascendi quae cuique dies,
quae vita fuisset;*

quamquam Bentlejus ibi *Nascenti* reposuit, alterum tuente Ovidio metam. VI, 406.

Concolor huic humerus, nascendi tempore, dextro

Corporeusque fuit.

Sed addita particula *et*, quam alibi quoque omissam vidimus, salus sua restituetur versui, ita:

*Num tibi nascenti et primis,
mea vita, diebus.*

ad exemplum Homerici illius:

ὥς Κρονίων

*Ὀλβον ἐπικλώσῃ γαμέοντι
τε γειναιμένῳ τε.*

Multo minus certa est versus brevioris scriptura in primis duobus vocabulis; nam tertium, *sternuit*, pro quo in scriptis plerisque habetur *stertuit*, confirmat praeter Macrobiū in de differentiis et societate Graeci Latinique verbi pag. 692. optimus codex noster Neapolitanus. Sed *aurei* epitheton, satis otio-

Haec tibi contulerunt caelestia munera divi;

25

Haec tibi ne matrem forte dedisse putes.

Non, non humani sunt partus talia dona;

Ista decem menses non peperere bona.

31 Nec semper nobiscum humana cubilia vides:

30 Romana accumbes prima puella Jovi.

50

V. 29—31. *inverso ordine.* (41. 40. 39.) V. 30. (40.)
Romano.

sum hic, Hemsterhusio iudice, habet ab N. Heinsio Amor: codices partim *Aridus* exhibent, quod est et in aliis permul- tis et in Neapolitano (*Aridus* enim apud Burmannum aut ca- lami festinationi aut typothe- tae errori debetur); alii *Ar- dus*, cum quibus Groninganus facit; pars etiam *Aridus* cum Menteliano. Bene igitur sit Macrobio, qui veram scriptu- ram CANDIDUS servavit; hoc enim verum esse, et natum in- de *Aridus* et caetera, vix du- bito. Ei vindicando Pontanus ad Macrobiū commodē admo- vit locum Catulli ab Jos. Sca- ligero sibi subministratum, LXVIII, 134.

Quam circumcursans hinc il-
linc saepe Cupido

Fulgebat crocina candidus
in tunica.

Sed de secundo vocabulo Ma- crobius, *Augustae* exhibendo, scrupulum iniecit, sine *augu- stum* omen legendum de conje- ctura Pontani, an *argutum* e codicibus Propertianis. Illud mihi pariter atque Hemsterhu- sio praefendum videri confi- teor; recipere, cum alterum

non ineptam interpretationem admittat, non audeo.

25. HAEC TIBI CONTULE-
RUNT] Hanc esse veram lectio- nem Beroaldus ait, et recte qui- dem. Impressi veteres *Haec ubi contulerint*. Codices quo- que, ut videtur, omnes *contu- lerint* vel *conculerant*. Neapo- litanus *Haec contulerint*, omis- so tibi. Versu sequente codi- ces aliquot Italici:

*Haec tibi ne matrem, stulta,
dedisse putes.*

Nolo judicare ante, quam, unde haec scriptura venerit, scivero.

30. ROMANO ACCUMBES PRI-
MA PUELLA JOVI] Nescio quem lenonem fecerunt hic e Proper- tio critici. Scripti aut omnes aut plerique *Romana accum- bens*. Lego cum Vulpio aliis- que:

ROMANA accumbes prima pu-
ella Jovi.

quam scripturam Burmannus quoque ad hanc ipsam elegiam v. 57. (nobis II, 5.) *veram* pro levitate sua dicit. Sed de cae- teris in hoc loco non fallor, esse hic transpositionem facien- dam. Vide an ista tolerare pos- sis;

29 Gloria Romanis una es tu nata puellis;
 32 Post Helenam haec terris forma secunda redit.
 Hac ego nunc mirer si flagret nostra juventus?

Pulchrius hac fuerat, Troja, perire tibi.
 Olim mirabar, quod tanti ad Pergama belli 35
 Europae atque Asiae causa puella fuit:
 Nunc, Pari, tu sapiens, et tu, Menelaë, fuisti,
 Tu, quia poscebas, tu, quia lentus eras.
 Digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles;
 Vel Priamo belli causa probanda foret. 40

V. 35. (45.) cur. 40. (50.) fuit.

*Gloria Romanis una es tu
 nata puellis:*

*Romana accumbes prima
 puella Jovi,*

*Nec semper nobiscum humana
 cubilia vises.*

*Post Helenam haec terris
 forma secunda redit.*

in quibus omnia divina huma-
 naeque mirifice confusa et per-
 mixta sunt. Duo hexametri
 loca sua commutent, singula
 in ordinem redibunt, hoc modo:

*Non, non humani sunt par-
 tus talia dona;*

*Ista decem menses non pe-
 perere bona.*

*Nec semper nobiscum hu-
 mana cubilia vises:*

*Romana accumbes prima
 puella Jovi.*

*Gloria Romanis una es tu na-
 ta puellis:*

*Post Helenam haec terris
 forma secunda redit.*

35. MIRABAR, CUR] Sic e
 Groningano Broukhuisius; non
 bene, sequente fuit. Rectius
 caeteri omnes;

*Olim mirabar, quod tanti ad
 Pergama belli*

*Europae atque Asiae causa
 puella fuit.*

40. VEL PRIAMO BELLI CAU-
 SA PROBANDA FUIT] Spinosus
 locus, in quo scripturae ambi-
 guitas sensum quoque ambi-
 guum reddit. Primum, quid
 codices ferant, videamus. *Vel*
Priamus habent omnes praeter
Perreji librum et *Neapolitanum*,
 in quibus *Priamo* est; in hoc
 tamen ab eadem manu corre-
 ctum us. In fine fuit plerique:
foret Groninganus et Heinsius
 teste Mentelianus. Ratione igitur
 potius quam codicum au-
 ctoritate res agenda videtur.
 Atqui totum locum in dupli-
 cem sententiam interpretari
 possumus, quarum altera ita se
 habet: Digna fuit facies, pro
 qua heroës perirent; hoc est,
 Non nego, faciem ac pulchritu-
 dinem unius mulieris justam
 Graecis Trojanisque bellandae
 causam fuisse. His, ut vides,
foret non concinit, sed fuit.

Si quis vult fama tabulas anteire vetustas,
Hic dominam exemplo ponat in ante meam.

V. 42. (52.) arte.

*Sin Priamus scribitur, male
haec nudo ponuntur: belli cau-
sa probanda fuit. Aut enim
probanda est dicendum fuit,
aut, quis eam immerito culpa-
verit, adjiciendum. Quare huic
interpretationi Broukhussii Bur-
mannique scriptura satisfacit:*

*Digna quidem facies, pro qua
vel obiret Achilles.*

*Vel Priamo belli causa
probanda fuit.*

Est vero aliud quoque, quod
Propertius voluisse videri po-
test: Pulchrius Trojae fuisse,
si propter Cynthiam perire po-
tuisset, dignam profecto, pro
qua vel Achilles et alii maximi
viri cecidissent. Haec senten-
tia foret scribi postulat, caeter-
um et Priamus legi patitur,

*Digna quidem facies, pro
qua vel obiret Achilles,*

*Vel Priamus; belli causa
probanda foret.*

neque alterum, *Priamo*, asper-
natur,

*Digna quidem facies, pro qua
vel obiret Achilles;*

*Vel Priamo belli causa
probanda foret.*

Jam trium commodarum lecti-
onum quae vera sit, dici non
potest; quae optima, potest.
Primae obest, quod suavius
est, ut ipsa Cynthia altera He-
lena, quam prior illa, laudi-
bus a Propertio extollatur;
quod et in proximis fit;

*Si quis vult fama tabulas au-
teire vetustas,*

*Hi dominam exemplo po-
nat in arte meam.*

Duarum reliquarum posterior
eo magis placet, quod Priamus,
quamquam Helenae causa inter-
iit, tamen pro ea non pugna-
vit, quod et ipsum velle poeta
videtur. Sic igitur, me judi-
ce, hi versus scribendi sunt:

*Digna quidem facies, pro
qua vel obiret Achil-
les;*

*Vel Priamo belli causa pro-
banda foret.*

Quid, quod ita scriptos legisse
videtur auctor epigrammatis
Anthol. Lat. III, 275., qui ita
imitatur v. 73.

*Tu poteras Priamo validissi-
ma causa fuisse,*

*Nulla ut cura foret regna
perire sua.*

42. IN ARTE] Habent pauci
libri, ex emendatione haud du-
bie. Meliores in ante; idque
verissimum est:

*Si quis vult fama tabulas an-
teire vetustas,*

*Hic dominam exemplo po-
nat in ante meam.*

Id est, Ante quam alias tabu-
las ponat, pro exemplo pingat
dominam nostram. Ponere de
pictoribus pervulgatum est.
Verborum ordinem tuetur Ovi-
dius metamorph. II, 524.

— Argolica quod in ante
Phoronide fecit.

Sive illam Hesperiiis, sive illam ostendet Eois;
Uret et Eoos, uret et Hesperios.

Post v. 44. (54.) sequuntur eleg. II, 3—16. tum IV, 12
seqq.

43. SIVE ILLAM OSTENDET
EOIS] Sic codices plerique, in
quis Neapolitanus; probe. Li-
bro III, 18, 10.

Sive ego Tithonus, sive ego
Nestor ero.

Codex Groninganus Ostendat;
nec male. Libro II, 1, 53.

sive
Colchis Iolciacis urat athena
focis.

Porro Burmannus, „Notari
etiam forte meretur, inquit,
eodem in disticho *Eois* et *Eoos*
prima brevi et producta hic
occurrere.“ Ea observatione
vir doctus lepide abutitur ad
docendum, in nominativo *mea*
posteriorem syllabam produci
posse. Nam emendationem
quamdam suam, qua versum I,
20, 17. (19, 19.) tentat, propu-
gnaturus, „Offendit quidem,
inquit, in hac lectione *mea*.
Sed poeta noster etiam II, 3,
43. in eodem disticho *Eois* et
Eoos prima brevi et producta
bis usurpavit.“ Nobis, missa
hac nova dialectica, omnibus
prosodiarum regulis letale vul-
nus inflictura, placet exempla
quaedam producere hujus va-
riationis, qua boni poetæ sæ-
pissime utuntur in repetitione,
ne idem vocabulum eodem ac-
centu eademque syllabarum
quantitate recurrat. Sic alibi
Propertius:

Cum tibi nec frater, nec sit
tibi filius ullus,
Frater ego et tibi sim filius
unus ego.

Contendat mecum ingenio,
contendat et arte.

Cinge caput mitra, speciem
furabor Iacchi;

Furabor Phoebe, si modo
plectra dabis.

Tibullus II, 6, 31.

Illam mihi sancta est; illius
dona sepulcro

Et madefacta meis sarta
feram lacrimis;

Illius ad tumultum fugiam
supplexque sedabo.

Idem I, 5, 25.

Consuescet numerare pecus;
consuescet amantis.

Ovidius metam. XII, 181.

— a quo sit victus, si victus
ab ullo est.

Catullus LXI.

ô Hymenæe Hymén,

Hy'men ô Hymenæe.

Nam basi iambica in illo car-
mine non utitur. Item Lucre-
tius IV, 406.

Quom coeptat natura, suprà-
que extollere monteis,

Quos tibi tum suprà sol mon-
teis esse videtur.

V, 837.

Androgynem, inter utrâs, nec
utrâmq, utrîmq
remotum.

quamquam in his quantitas tan-

tum variatur, non accentus: in
his autem utrumque VI, 950.

Séntimus; sentimus item
transire per aurum.

961.

Corpora quomque ab rebus,
eódem praedita sensu,
Atque eodém pacto rebus sunt
omnibus apta.

Eodém illa apud Virgilium per-
tinent:

Clamassent, ut litus Hylá
Hyla omne sonaret.

Et longum formose valé vale
inquit, Iola.

Saepius accentum, manente
quantitate, mutari videas; cu-
jus generis pauca ascripsimus.
Propertius:

Nón haec Calliope, non haéc
míhi cantat Apollo.

Quaerebam, sicca si pósset
piscis arena —

Aut ego si possém studiis vi-
gilare severis.

Nóli nobilibus, noli conferte
beatis.

Haéc di condiderunt, haec di
quoque moenia servant.

Virgilius Aen. X, 375.

Numina nullapremunt: mor-
táli urguemur ab hoste

Mórtales.

Ovidius epist. III, 89.

Própter mé mota est, própter
me destitit ira.

Quem solum de hac re aliquid
dicere memini, Bentejum ad
illud Horatii A. P. 461.

non sit qui tollere cúret.

Si cúret quis opem ferre et
demittere funem.

cumdem miror hanc variatio-
nis suavitatem negare Terentio.
Nihilominus multa apud eum

ejus generis restant, ut in Andr.
I, 5, 46.

Unum hoc scio, esse meritam,
ut mémor essés sui.

Memor éssem? o Mysis,
Mysis —

Eunuch. III, 1, 31.

Numquám tibi dixi? núm-
quam: sed narra ob-
secro.

V, 2, 17.

Quid feceras? paullúm quid.
eho paullum, impudens?

An paullum hoc esse tibi vi-
detur —

Heaut. III, 3, 52.

Máne, mané, quid est, quod
tam a nobis graviter
crepuerunt fores?

IV, 4, 14.

Perii hercle. Bacchis, mané,
mané: quo mittis istanc
quaeso?

IV, 5, 7.

Cotidiano fieri, nec fieri mo-
dum.

Adelph. IV, 5, 56.

Quid fierét? qua fieret? si
te mi ipsum puduit di-
cere,

Quá resciscerem?

Hecyr. I, 2, 1.

Senex si quaéret me, modo
isse dicito —

Audin quid dicam, Scirte?
si quaéret me, uti

Tum dicas: si non quaéret,
nullus dixeris.

III, 5, 5.

Ipsus est, de quo hoc age-
bam tecum. sálve, mi
pater.

Gnato mi, salvé.

III, 5, 45.

Matris servibo commodis.
quo abis? mané.

Mane, *inquam*; quó abis?
quæ hæc, est pertinacia?

Phorm. V, 8, 56.

Noló voló: volo nólo rursum: cape, cedo.

V, 8, 88.

In ius eamus. in ius? huc, si quid lubet.

Cur igitur hæc similia illis mutari debueré? Eun. III, 5, 56.

Quid tûm? quid Quid tum, fatue?

Adelph. IV, 2, 17.

— quid ais, bône vir? est frater domi?

Quid malum Bone vir mihi narras? —

Phorm. V, 9, 31.

Quamóbrem te oro, ut alia facta tua sunt, æquo animo hoc feras.

Quid ego æquo animo?

Nemo autem talia magis frequentavit Plauto, ex quo per pauca subiciemus. Amphitr. I, 3, 32.

Ne corrumpes oculos. redibo actutum. Id actutum diiust.

Bacchid. I, 1, 23.

Egomet, apud me si quid stulte facere cupias, prohibeam.

Sed ego apud me te esse ob eam rem, miles cum veniat, volo,

Quia, cum tu aderis, huic mihiq; haud faciat quicquam injuriam

Tu prohibebis, et eadem opera tuo sodali operam dabis.

Menaechm. II, 2, 8.

Quos tu convivas quaeris? parasitum tuum.

Meum parasitum? certe hic insanus homo.

71.

Mones quidem hercle recte. tum demum sciam

Recte monuisse, si tu recte caveris.

Mostell. I, 3, 12.

Quin tu te exornas moribus lepidis, cum lepida tota es?

Non vestem amantes mulieris amant, sed vesti farctum.

Ita me di ament, lepidast Scapha; sapit, scelestam multum.

Ut lepide res omnes tenet sententiasque amantur.

23.

ain meam speciem alios inridere?

Ego verum amo, verum volo mihi dici, mendacem odi.

Pseudol. I, 1, 25.

Cur inolementer dicis lepidis litteris,

Lepidis tabellis lepida conscriptis manu?

IV, 1, 11.

Nimis tandem ego abs te contemnor. quippe ego te

Ni contemniam, stratioticus homo qui eluear?

15.

Quid properas? platide ne time. ita ille faxit Jupiter,

Ut ille palam ibidem assiet, quisquis ille est, qui adest a milite.

H

IV.

His saltem ut tenear jam finibus. heī mihi, si quis,
Acrius ut moriar, venerit alter amor!

Eleg. IV, 1. 2. Eleg. I, 49. 50. V. 1. (I, 49.) aut mihi.
2. (I, 50.) Venerit alter amor, acrius ut moriar.

*Numquam edepol ille potior
erit harpax quam ego,
habe animum bonum.*

Trucul. II, 5, 13.

*Id illi morbo, id illi senio
est, ea illi miserae mi-
seriast.*

Sed tandem finis faciendus est, cum praesertim res ipsa ab annotationis nostrae ratione paulum diversa sit. Quare nulla, quamquam nobis in promptu sunt, ex poetis Graecis exempla apponimus. Italique haec perquam familiaria sunt, nec nostris, poetis Anglisve aliena.

IV. [III, 45—IV.]

Audaciam Scaligeri ne improbasse simul, ejus transpositionibus rejiciendis, et imitati esse nova audendo videamur, ratio nobis reddenda est, cur decem versus a carmine praecedente revulsos huic praefigendos putaverimus. Nam cum Vulpus hic quoque libros scriptos plane sequendos esse pronuntiasset, veram et propriam poetarum elegiacorum μέθοδον esse ἀντιθέειν testatus, qualia intelligere non esse omnium, sed eorum tantum, qui Gratiis litaverunt: editores Germanici δεισιδαιμονία tacti nihil ausi

sunt, expositionem Vulpīi repetivisse contenti.

Sic igitur ille: „Initio hujus Elegiae dixerat poeta, se dimissos amores revocavisse, inductum et coactum forma Cynthiae, quam postea describit. Nunc ait: *Si mihi necessario amandum est, ac mala omnia fortiter perferenda quae in amore sunt*, hoc mihi saltem dii largiantur, ut unam tantummodo amare possim, ne videlicet, si plures amare coepero, amoris incommoda mihi duplicentur et augeantur.“ Jam si forte quaeras, ubinam illa verba, quae affingit Propertio, legerit, abutentur hic quoque illo, quod saepe alienis locis applicant, praecepto, quo interpretes etiam non scripta intelligere jubetur. Quare, ut cavillationes effugiamus, consideremus potius, quam apte querula haec tam magnificas laudes sequantur. Quis ferat post illa,

Uret et Eoos, uret et Hesperios,

ita pergentem:

His saltem ut tenear jam finibus —,

quorum illud exsultantis est, hoc desperantis? Nimis mirum profecto, eum, qui modo do-

minae suae dotes elato spiritu efferebat, intimo pectoris sensu prolato omnes alias prae sua contemnens, nunc repente mutatum ad miseram querelam descendere, se, quoniam necessario omnia mala, quae in amore sunt, perferre debeat, uni huic puellae libenter cedere, ne hi cruciatus duplicentur. Hunc cino, quem talia nihil offendant, interpretem sub Italico caelo credamus natum?

Porro autem, illis prioribus paulisper sepositis, elegiae quartae principium animadvertite:

*Multa prius dominae delicta
queraris oportet,
Saepe roges aliquid, saepe
repulsus eas.*

Ea prius esse dicendo terminum aliquem finemve amatoris querelarum statuit: sed quid post illa in multa mala eventurum sit, nusquam ostendit. Interpretes igitur, ingeniosi vel potius divini, de suo largiuntur Propertio, quod ipsi defuit. Passerati, caeteris plaudentibus: „*Ἀλλεψις*, inquit; subaudiendum, quam ejus lecti copia tibi fiat, et ea certa demum et fideli tuto frui possis.“ Quid vero, si multa alia eadem veri similitudine subaudire possumus? Quid, si poetam alio modo intelligi voluisse vincimus?

Nam cum neque illi decem versus *His saltem* etc. prioribus commode conjungi queant, et hi versus *Multa prius* etc., in carminis principio po-

siti, difficiles intellectus habeant, quid probabilius est, quam illos decem versus ad hoc posterius carmen pertinere, si modo eorum sensus et cohaerentia initium fieri ab illo *His saltem* etc. et hos *Multa prius* etc. superioribus annecti patiantur? Id autem recte fieri posse, accurate omnia rimanti facile patebit. Hoc enim Propertius dicit, Nolle se aliam post hanc puellam amare; domi enim experiri, feroces amatores mox perdomitos aequa et iniqua ferre; nec novum id esse, cum Melampus amoris causa vel furtum facere sustinuerit. Multa tamen prius, quam ita humiles fiant et Amori subjecti, aegre eos et cum dolore ferre, sed frustra amoris repugnare, cum nullum exstet hujus diri cruciatus remedium. Id sibi quoque accidisse, tam graves sese dolores expertum, ut mulieris amorem hostibus imprecetur, amicos mitius puerorum imperium subire malit.

Diu nobis de his omnibus constabat, cum eorum partem Johanni Schraderi quoque perspectam fuisse vidimus. Is enim in Emendationum libro cap. VI. pag. 119. positae elegiae III. v. 47 (*Ac veluti* etc.) — 54. et IV, 1 — 4. ita pergit: „Sic versus in pervulgatis et mss. libris ponuntur. At qui diligenter attenderit, statim sentiet finem Elegiae tertiae, et initium quartae cohaerere. Nihil itaque vetat versus conjungere, praesertim cum in mss.

Ac veluti primo taurus detractat aratra,
Post venit adsueto mollis ad arva jugo,

Vers. 3—10. *Burm. II, 11—18. V. 3. (II, 11.) ara-*
tro, Mox.

libris Elegiae modo conjungan-
tur, modo disjungantur."

1. HIS SALTEM UT TENEAR
JAM FINIBUS: AUT MIHI SI
QUIS VENERIT ALTER AMOR,
ACRIUS UT MORIAR] Si in
alius puellae amorem incidat,
optat sibi amoris incommoda
duplicari. Mirum in eo, qui
queribundus et quasi desperans
dixerat: Si amore carere non
possum,

His saltem ut tenear jam fini-
bus!

Vide, quid hic egerint Vulpus
et recentiores. Reductum in se-
dem pristinam hocce distichon
non aliter scriptum dederunt,
ac Scaliger, qui alio loco re-
posuerat alia prorsus ratione
interpretandum, nempe post
versum 48. elegiae primae:

Laus in amore mori: laus
altera, si datur uno

Posse frui. fruar ò solus
amore meo,

His saltem ut tenear jam fini-
bus, aut, mihi si quis

Venerit alter amor, acrius
ut moriar.

Nam libri scripti, quotquot
sunt, pentametrum inverso he-
mistichiorum ordine exhibent:

Acrius ut moriar, venerit al-
ter amor,

nullo quidem idoneo sensu, sed
unde bonam sententiam eruere
parvo negotio possis, non ta-

men aut mihi ne quis reponen-
do, quod Franciscus Puccius
fecit, particula *aut* id negante,
sed hoc ipso *aut* mutato in *hei*,
ut legatur:

His saltem ut tenear jam fini-
bus! HEI mihi, si quis,
ACRIUS UT MORIAR, VENE-
RIT ALTER AMOR!

Quoniam mihi, inquit, amare
fatale est, utinam saltem in hoc
uno amore me contineam! Hei
mihi, si ad hunc novus, qui
me crudelius exerceat, amor
accesserit! Recte habet illud *Hei*
mihi, si. Ovidius epist. II, 16.

Hei mihi, si, quae sim Phyl-
lis et unde, rogas!

Idem Pontic. II, 2, 5.

Hei mihi, si lecto vultus tibi
nomine non est

Qui fuit, et dubitas caete-
ra perlegere!

Perire autem, qui amant, di-
cuntur frequentius, quam mo-
ri; sed hoc quoque. Propertius
I, 11, 5.

Cum te complexa morientem,

Galle, puella

Vidinus.

Ovidius I. amat. art. 372.

Tum de te narret, tum per-
suadentia verba

Addat, et insano juret amore
mori.

Idem amor. II, 7, 10.

Seu malus, alterius dicer
amore mori.

Sic primo juvenes trepidant in amore feroces, 5
 Dehinc domiti post haec aequa et iniqua ferunt.
 Turpia perpressus vates est vincla Melampus,
 Cognitus Iphicli subripuisse boves;
 Quem non lucra, magis Pero formosa coëgit,
 Mox Amythaonia nupta futura domo. 10
 Multa prius dominae delicta queraris oportet,
 Saepe roges aliquid, saepe repulsus eas,

Post v. 10. sequuntur eleg. III, 19—54. V. 11—16. Eleg. III, 1—4.

Sed *acrius mori* ita dictum est, ut I, 10, 26.

Aerius illa subit, Pontice, si qua tua est.

3. AC VELUTI PRIMO TAURUS DETRACTAT ARATRO] Hoc ad eum modum Bröukhusius dictum censet, quo *negare* jungitur tertio casui; quae tamen diversa res est, quia id verbum *negare* in talibus pronomini *se* significationem includit, tamquam apud Ovidium quoque non addito dativo, art. I, 127.

Si qua repugnarat nimium, comitemque negarat;
 et in Horatii carm. I, 35, 22.

Te Spes et albo rara Fides colit

Velata panno, nec comitem abnegat.

Porro neque absolute poni *detractare* posse constat, ne *prima aratro* pro ablativis habeas cum Burmanno patruo ad Lucanum II, 646. Quare melius est, ut *detractat ARATRA* ex libris melioribus revocemus, praesertim cum alterum non nisi in tribus quatuorve Italianis exstet. At particulae *Ac* si-

gnificatio ab hoc loco aliena est. Vide, an Siliii Italici loco tueri velis IV, 304., ubi *Ac veluti* habes, mira cum abundantia particulae connectentis. Possis hic *En* scribere: sed mihi veri similis fit, Propertium dedisse:

Unca velut primo taurus detractat aratra.

Ita Virgilius georg. I, 19.

uncique puer monstrator aratri.

Ovidius metam. VII, 210.

Vos mihi taurorum flammam hebetastis, et unco

Haud patiens oneris collum pressistis aratro.

Idem metam. V, 341.

Prima Ceres unco glebam dimovit aratro.

4. MOX VENIT] Hoc quoque a Scaligero est, et mira ratione propugnat Bröukhusius. „Libri, inquit, habent *Post.* sed *et* *mox* aptius est: id enim notat tractum temporis, interdum etiam satis longum.“ Nos revocamus *post venit*, confisi libris omnibus et his, quae so-

Et saepe inmeritos conrumpas dentibus unguis,
 Et crepitum dubio suscitet ira pede.
 Nequicquam perfusa meis unguenta capillis, 15
 Ibat et expenso planta morata gradu.
 Non hic herba valet, non hic nocturna Cytacis,
 Non Perimedee gramina cocta manus,
 Quippe ubi nec causas nec apertos cernimus ictus,
 Unde tamen veniant tot mala, caeca via est. 20
 Non eget hic medicis, non lectis mollibus, aeger;
 Huic nullum caeli tempus et aura nocet.
 Ambulat; et subito mirantur funus amici.
 Sic est incautum, quicquid habetur amor.
 Nam cui non ego sum fallaci praemia vati? 25
 Quae mea non decies somnia versat anus?

V. 17—24. *Eleg. I, 73—80.* V. 18. (I, 74.) Perimedeae gr.
 secta manu. V. 25—32. *Burm. III, 7—14.*

quantur: *Dehinc domiti post
 haec et Multa prius.*

18. NON PERIMEDEAE GRAMI-
 NA SECTA MANU] Codicum
 meliorum scripturam aperte vi-
 tiosam,

*Non per Medeeae gramina
 cocta manus,*

Muretus ita correxit:

*Non Perimedeae gramina co-
 cta manu.*

*Gramina secta sunt a Brouk-
 husio singularem illam, ut ap-
 pellat, locutionem manu coque-
 re improbante. Nescio an ve-
 rissima sit Italorum correctio
 scribentium:*

*Non PERIMEDEAE gramina
 COCTA MANUS.*

Id quosdam libros habere Be-
 roaldus dicit, qui et ita edidit;
 enotatum quoque a Scaligero et
 Colotio reperimus. *Perimedeae*

*manus veneficae sunt, quomo-
 do apud Horatium est serm. I,
 4, 141.*

*Multa poetarum veniet ma-
 nus —*

et apud Propertium III, 24, 2.

*Nec me servorum duceret
 ulla manus.*

Caeterum hoc distichon cum tri-
 bus sequentibus a Scaligero in
 carmen primum transposita huc
 revocavimus. Utrobique au-
 tem haec bene leguntur, sed
 huc reposita de amore non tol-
 lendo, sed levando accipienda
 sunt; dolores ex amore mulie-
 ris ejusque fastu susceptos nul-
 lis remediis, ex amantis animo
 eximi ait, saepe proximum mor-
 ti amatorem esse, ita denique
 mollem subjectumque fieri, ma-
 lis discere quod non didicisse
 mallet.

Hostis si quis erit nobis, amet ille puellam:

Gaudeat in puero, si quis amicus erit.

Tranquillo tuta descendis flumine cumba;

Quid tibi tam parvi litoris unda nocet?

50

Alter saepe uno mutat praecordia verbo;

Altera vix ipso sanguine mollis erit.

V.

Hoc verum est, tota te ferri, Cynthia, Roma,

Et non ignota vivere nequitia?

Hoc merui sperare? dabis mihi, perfida, poenas;

Et nobis aliquo, Cynthia, ventus erit.

Inveniam tamen e multis fallacibus unam,

5

Quae fieri nostro carmine nota velit,

V. 27. (III, 9.) puellas. — Eleg. V. *Burm. eleg. IV.*

V. 4. Aquilo.

27. AMET ILLE PUELLAS] E duobus libris non bonis enotatur PUELLAM. Id sive a correctore venerit, sive e codice meliore (nam ista uno parvulo apice differunt in scriptis), verum esse aequantia docent:

Altera vix ipso sanguine mollis erit.

de amore non potest, sed ventus. Libro III, 2, 8.

Nostraque non ullis permanet aura locis.

Eleg. 18, 27.

Mendaces ludunt flatus in amore secundi.

Egregie igitur Burmannus corrigit:

Et nobis alio, Cynthia, ventus erit.

V.

4. ET NOBIS AQUILO, CYNTHIA, VENTUS ERIT] Verissime Burmannus *ventum Aquilonem* huc pertinere negat. Nam Roma se abiturum non dicit Propertius: caeteras interpretationes loquendi usus non admittit, qui ex Ovidio disci poterat epist. XVII, 202.

Qui ferat in patriam, jam tibi ventus erit.

Aquilo figurate ac translate dici

ex alio factum aliquo causam vitio praeuisse censens. Sed hoc ipsum ALIQUO verum est, non alia, atque illud alterum, significatione capiendum, nisi quod additam habet loci incerti notionem. Brutus in Cicer. epist. XI, 1. *Dandus est locus fortunae; cedendum ex Italia, migrandum Rhodum aut aliquo terrarum arbitror.*

Nec mihi tam duris insultet moribus, et te
 Vellicet. heu sero flebis amata diu.
 Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus:
 Si dolor afuerit, crede, redibit amor. 10
 Non ita Carpathiae variant Aquilonibus undae,
 Nec dubio nubes vertitur atra Noto,
 Quam facile irati verbo mutantur amantes;
 Dam licet, injusto subtrahe colla jugo.
 Nec tu non aliquid, sed prima nocte, dolebis; 15
 Omne in amore malum, si patiare, leve est.
 At tu, per dominae Junonis dulcia jura,
 Parce tuis animis, vita, nocere tibi.
 Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
 Verum etiam instanti laesa repugnat ovis. 20
 Nec tibi perjuro scindam de corpore vestem,
 Nec mea praeclusas fregerit ira fores,
 Nec tibi connexos iratus carpere crinis,
 Nec duris ausim laedere pollicibus.
 Rusticus haec aliquis tam turpia praelia quaerat, 25
 Cujus non hederæ circuire caput.
 Scribam igitur, quod non umquam tua deleat aetas:
 CYNTHIA FORMA POTENS, CYNTHIA VERBA LEVIS.

V. 10. abfuerit. 27. tua quod numquam deleverit aetas. 28. forma levis.

27. SCRIBAM IGITUR TUA
 QUOD NUMQUAM DELEVERIT
 AETAS] Sic Broukhusio teste
 codex Mentelianus (suum se-
 cundum appellat), in quo ta-
 men quod non umquam legi
 Heinsius auctor est pag. 683.
 Caeteri universi:

Scribam igitur, QUOD NON
 UMQUAM TUA DELEAT
 aetas,

quorum consensum tutius reve-
 rebimur.

28. CYNTHIA FORMA POTENS,
 CYNTHIA FORMA LEVIS] Hanc
 scripturam in infimi loci libros
 aliquot, Mureti, Heinsianum,
 Borrichianum, ex mera libra-
 riorum oscitantia, irrepsisse exi-
 stimo. Quid vero in eo repre-
 hendi potest, quod habent cae-
 teri,

Cynthia forma potens, Cyn-
 thia VERBA LEVIS?

Certe Graecismus iste poëtis
 nimis familiaris est, quo levem

Crede mihi, quamvis contemnas murmura famae,
Hic tibi pallori, Cynthia, versus erit.

50

VI.

Non ita conplebant Ephyreae Laidos aedes,
Ad cuius jacuit Graecia tota fores;
Turba Menandreae fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua populus lusit Erichthionius;
Nec, quae deletas potuit componere Thebas,
Phryne tam multis facta beata viris;
Quin etiam falsos fingis tibi saepe propinquos,
Oscula nec desunt qui tibi jure ferant.
Me juvenum pictae facies, me nomina laedunt,
Me tener in cunis et sine voce puer;

6

10

Eleg. VI. *Burm. V. V. 8. ne desint. 9. facies pictae,
me numina.*

Cynthiam Propertius indicat, cuius verba nihil ponderis habeant, certi nihil. Neve quem capiat illa repetitionis, quam Broukhusius *unice exosculabatur*, elegantia, videndum est, ne alia penitus sit *forma levis*, quam quae huc pertineat. Libro I, 4, 9.

Nedum, si levibus fuerit collata figuris.

VI.

6. TAM MULTIS] Quia comparationi nihil respondeat, Burmannus quaedam hic excidisse opinatur. Eodem jure hoc suspiceris in I, 2, 15. I, 16, 9. III, 3, 4. Vide viros doctos ad Virgil. ecl. VI, 30.

8. NE DESINT] Pulchra scriptura codicum Commeliniani

et Dresdensis: sed quia a correctore venit, revocemus potius, quod caeteri exhibent,

Oscula NEC DESUNT qui tibi jure ferant.

Nam hoc et ipsum bonum probumque est.

9. ME JUVENUM FACIES PICTAE, ME NUMINA LAEDUNT] Omnes fere scripti habent: *Me juvenum PICTAE FACIES*, quod praestat, quia arte conjungenda ista pronunciando sunt: *pictae facies*, non separanda: *juvenum facies*, *pictae* quoque: nam veras quidem quod timebat, nihil mirum. Porro *numina* deorum icones intelligunt; quae quam recte ita dicantur, ignoro. Codices scripti, uno Passeratii excepto *), *Me NOMINA laedunt*; idque

*) Gebhardum quoque *numina* in libris praeis invenisse Brouk-

Me laedit, si multa tibi dedit oscula mater,
 Me soror, et cum quae dormit amica simul;
 Omnia me laedunt; — timidus sum; ignosce timori; —
 Et miser in tunica suspicor esse virum.
 His olim, ut fama est, vitiis ad praelia ventum, 15
 His Trojana vides funera principis.

V. 12. quae. V. 15 — 22. *Burm. eleg. VII, 9—16.* V.
 15. (VII, 9.) ventum est.

ego tenendum ajo. Me, inquit,
 vel picturae juvenum apud te
 visae et nomina eorum, quos
 amatores tuos suspicor, a te
 pronunciata terrent.

12. ME SOROR, ET CUM QUA
 DORMIT AMICA SIMUL.] Quid
 amica, cum qua soror Cynthiae
 dormiebat, Propertio nocere
 potuerit, dictu difficile est. Re-
 cte igitur Janus Doussa filius:

*Me soror, et cum quae dor-
 mit amica simul.*

Cum quae et si quae dicebant
 eo aevo; vide Francisc. Fabri-
 cium ad Ciceronem de offic.
 II, 25.

15. HIS OLIM] Haec octo di-
 sticha hinc submovit Scaliger,
 bene tuitura locum suum, si
 non de rivalitate virorum, sed
 de mulierum libidine accipias,
 quam efficere dicit, ut jure me-
 ritoque aliquis timeat.

15. UT FAMA EST, VITIIS
 AD PRAELIA VENTUM EST]
 Vel disseantibus librariis *Est*
 in fine versiculi dele, non fe-

rendum post illa *Ut fama est.*
Caeterum est post brevem vo-
 calem in extremo versu melius
 ponitur, quam abest: post lon-
 gam syllabam, ut hic, ubi fieri
 potest, omittitur. Recte libro
 III, 29, 16. codices scripti et
 impressi:

*Cur tibi tam longa Roma
 petita via?*

recte quoque ibidem v. 14.

*Juppiter, idcirco facta su-
 perba dea es?*

In hoc genera multa peccavit
 in Tibullo J. H. Vossius. Male
 edidit v. c. I, 9 (8), 51.

*Parce, precor, puero; non
 illi sontica causa.*

sed optime I, 7 (6), 1.

*Illam quidem tam multa negat,
 sed credere durum;*

cum praeterea *est* post *durum*
 omitti usitatus sit; vide Bent-
 lejum ad Horat. serm. I, 9, 42.
 addito ex eodem Horatio carm.
 I, 24, 19.

*Durum: sed levius fit patien-
 tia.*

husius scribit: verum ille non suos, sed Passeratii veterem
 librum indicat scribendo: „V. C. Numina. Deorum imagi-
 nes sive icones.“

Aspera Centauros eadem dementia jussit
 Frangere in adversum pocula Pirithoum.
 Cur exempla petam Grajum? tu criminis auctor,
 Nutritus durae, Romule, lacte lupae.
 Tu rapere intactas docuisti inpune Sabinas;
 Per te nunc Romae quidlibet audet Amor.
 Felix Admeti conjunx et lectus Ulixi,
 Et quaecumque viri femina limen amat.

*

Templa Pudicitiae quid opus statuuisse puellis,
 Si cuivis nuptae cuilibet esse licet? 25

V. 23—40. *Burm. V, 15—32. V. 23. (15.) Ulyxis.*
 26. (18.) quidlibet.

Apud Ovidium quoque epist.
 XXI, 13. omitti velim:
Jamque venire videt, quos
non admittere durum;
 quamquam tentari non debuit,
 quod est in epigrammate Antholog. Lat. II, 51.

Dextera quid dubitas? durum
est jugulare Catonem?
 tuente etiam Juvenale VI, 98.
Si jubeat conjux, durum est
conscendere navem.

Post brevem syllabam melius
 addi verbum substantivum dixi;
 est enim ubi fieri non possit,
 tamquam apud Propertium
 V, 1, 132.

Mox ubi bulla rudi dimissa
est aurea collo,
Matris et ante deos libera
sumta toga.
 et in Tibulli lib. I, 6, 4.

Quid tibi, saeve puer, mecum
est? an gloria magna,
Insidias homini composuisse deum?

23. LECTUS ULYXIS] Ita quidem impressi omnes et scriptus noster, *Ulixis*. Nihilominus ULYXI scribe, ut *Achilli* II, 10, 13. V, 11, 39.

26. SI CUIVIS NUPTAE QUIDLIBET ESSE LICET] Quid, inquit, opus fuit puellis Pudicitiae fana exstruere, si tamen nuptis impune peccare licet? Nupta igitur Cynthia fuit. Broukhusius affirmat, Vulpus negat ad elegiam sequentem. Certe maritum habuit, cum Propertius elegiam XV. libri III. scribebat; quin etiam, cum librum secundum componebat, quo dabat praecepta,

Qua nuptae possint fallere
ab arte viros.

Sed hoc tamen loco mentionem mariti inepte injicit is, cui unice curae est, ut nupta in conjugem peccet, amatori autem fidelis sit. Bene igitur Broukhusius (nam Toupitii commen-

*

Quae manus obscenas depinxit prima tabellas,
 Et posuit casta turpia visa domo,
 Illa puellarum ingenuos corrupit ocellos,
 Nequitiaeque suae noluit esse rudis. 50
 Ah gemat, in terris ista qui protulit arte
 Jurgia sub tacita condita laetitia!
 Non istis olim variabant tecta figuris;
 Tum paries nullo crimine pictus erat.

*

Sed non inmerito velavit aranea fanum,
 Et mala desertos occupat herba deos. 55

*

tum nihil est): *Si cuivis nurui.*
 Sed reponere:

*Si cuivis nuptae cuilibet
 esse licet.*

Hanc scripturam habent membranae Menteliana et Palatina cum codice Heinsii et uno Vossiano, subindicant Palatinus alter et prior Leidensis. Caeteros librarios exquisitior loquendi ratio fefellit, quam illustravit Heinsius ad Ovidium epist. XIV, 64. *Nubere autem de illegitimo quoque amore dici etiam lexica docent.*

35. SED NON IMMERITO] Hoc distichon praesertim hoc loco positum intelligi nullo modo potest. Post inepta aliorum commenta Burmannus, poetam hic post commemoratam impudentiae praecipuam causam *e diverticulo quasi*, ut ait, ad Pudicitiae fanum redire sentiens, legendum censuit *Sed nunc emeritum*. Hac correctione probata vir doctus, dispersa membra colligens, optima

perfecto conjectura hoc distichon post v. 26. inserendum putat. Hujus sententiam ego quoque secutus essem, parva adhibita verbis corruptis mutatione, hoc modo:

*Templa Pudicitiae quid opus
 statuisset puellis,*

*Si cuivis nuptae cuilibet
 esse licet,*

Si non e merito velavit aranea fanum,

*Et mala desertos occupat
 herba deos?*

nisi tamen his admissis ante hos versus, *Templa Pudicitiae*, et post eos in hoc, *Quae manus*, maxime autem in ultimis distichis hiaret sententia, idque fidem faceret, ab hoc carmine initium cepisse illam cladem, qua multa carmina libri secundi multosque eorum, quae restant, versiculos periisse post hac omnibus manifestum erit, cum nos singula loca, in quibus certa erant lacunarum indicia, asteriscis interpositis no-

Quos igitur tibi custodes, quae ad limina, ponam,

Quae numquam supra pes inimicus eat?

Nam nihil invitae tristis custodia prodest;

Quam peccare pudet, Cynthia, tuta sat est. 40

Nos uxor numquam, numquam diducet amica:

Semper amica mihi, semper et uxor eris.

V. 37. (29.) *abest* ad. V. 41. 42. *Burm. VI, 21. 22.*

V. 41. (VI, 21.) *Uxor me n., n. me ducet.*

taverimus. Quare nihil magnum hic audendum esse existimavi, quamquam nonnulla de suo loco migrasse in his fragmentis negare nolim.

37. QUOS IGITUR TIBI CUSTODES, QUAE LIMINA PONAM] *Limina* quomodo alicui ponantur, quia nemo commode explicare potuit, Burmanno certissima visa est Heinsii correctio scribentis:

Quos igitur tibi custodes ad limina ponam?

Sed satius est id vocabulum scripturae vulgari adjici:

Quos igitur tibi custodes, quae ad limina, ponam,

Quae numquam supra pes inimicus eat.

vel *Quin umquam*, si te ista repetitio offendit, *quos, quae, quae*. Nam particula *quin* librariorum manus raro effugit.

41. UXOR ME NUMQUAM, NUMQUAM ME DUCET AMICA] Hoc distichon Scaliger ab hac elegia resecauit, ut in fine sequentis collocaret, a qua tamen *amicae* mentio aliena est. Hic quo sensu retinendum esset, Vulpus aperuit: „Monitis ad-

huc et aliorum exemplis fidem et constantiam in amore laudavit: nunc demum exemplo suo Cynthiam hortatur, ut mutuum sibi voluntatem praebeat.“ Sed quem versum ut his similem apposuit III, 13. 19.

Nos quocumque loco, nos omni tempore tecum, ex eo poterat intellexisse, illum sensum, qui pronomen *me* acui postulat, huic versui inesse non posse:

Uxor me numquam, numquam me ducet amica.

Sed hic quidem a Beroaldo est. Scripti omnes:

Nos uxor numquam, numquam me ducet amica.

Quis jam dubitet, quin verissima lectio sit, quam Antonius Volsus Romae anno MCCCCLXXXII, sive e codicibus, sive de conjectura, deducit:

Nos uxor numquam, numquam deducet amica:

Semper amica mihi, semper et uxor eris.

Ita III, 18, 9.

At me ab amore tuo deducet nulla senectus.

Utrouque tamen *deducet* pe-

VII.

Gavisa es certe sublatam, Cynthia, legem,
 Qua quondam edicta flemus uterque diu,
 Nî nos divideret; quamvis diducere amantis
 Non queat invitos Juppiter ipse duos.
 At magnus Cæsar. sed magnus Cæsar in armis; 5
 Devictæ gentes nil in amore valent.

Eleg. VII. *Burm. VI.*

tius scribendum est. Vide Burmannum ad locum posteriorem [II, 19, 45].

VII.

1. GAVISA ES] Sic recte Burmannus, Joh. Schraderus et P. H. Koppiersio auctoribus. Codices *Gavisa est*.

5. AT MAGNUS CÆSAR. etc.] Nescio cur viri docti hæc sollicitent. At, inquit, magnus Cæsar dividere amantes poterat. Sed Cæsar bello tantum magnus est: in amore nihili aestimatur. nationes devicisse; virum bello insignem amantes timere nesciunt. Sic alibi:

*Tantum in amore preces et
 benefacta valent.*

Plus in amore valet Minnermi versus Homero.
 Sed hoc Passeratius bene per-
 spexit. At in sequentibus,
*Quam possem nuptac perdere
 re amore faces,*
 et itidem libro I, 8, 21.

*Nam me non ullae poterunt
 corrumpere taedae,*
 falluntur, qui *faces* et *tuedas*
 pro puellis poni opinantur.
 Amatores a dominis suis uri
 facibus dici, nota res; vide

Propertium I, 14, 26. Unum Tibulli locum afferre juvat, II, 4, 5. a Christiano Bunsenio nostro conjectura palmaria ita restitutum:

*Eheu quid merui? heu quid
 peccavimus? uror,
 Uror io! remove, saeva
 puella, faces.*

Ea conjectura facta, anno post fuerunt nova Tibulli exemplaria divulgata, quae praeter novam nec ferendam interpretationem attulerunt enotatam ex codice Vindobonensi scripturam *Heu heu quid merui?* Jam ex hoc loquendi usu hoc dictionis genus derivatum est, quo *faces* pro amoribus, non pro puellis, usurpantur. Horatius suavissima imagine carm. III, 9, 13.

*Me torret face mutua
 Thurini Calais filius Ornyti.*
face mutua, ut Ovidius metam. VII, 803. de Cephælo et Procride:

*— aequales urebant pectora
 flammae.*

Idem epist. XIII, 160. de Laodamia ac Protesilao:

*Perque pares animi conjugum
 gūgæ faces.*

Nam citius paterer caput hoc discedere collo,

Quam possem nuptae perdere amore faces.

Aut ego transirem tua limina clausa maritus,

Respiciens udis prodicta luminibus?

10

Ah mea tum qualis caneret tibi, Cynthia, somnos

Tibia, funesta tristior illa tuba!

*

Unde mihi Parthis gnatos praebere triumphis?

Nullus de nostro sanguine miles erit.

V. 9. ANNE. 11. tibia. 13. patriis.

Sabinus epist. II, 3.

*Nec face Demophoon alia
nec conjuge captus.*

et iterum epist. III, 20.

*Cumque petant Satyri connu-
bia cum tua Panes,*

*Rejectae memor es tu ta-
men usque facis.*

*Rejectae facis, amoris rejecti,
plane ut noster, faces perdere.*

Statius Achill. I, 636.

*quin etiam dilectae vir-
ginis ignem*

*Aequaeuaniue facem captus
noctesque diesque*

Dissimulas?

9. ANNE EGO] Hoc reposue-
runt, cum in alteram editio-
nem Volsci MCCCCLXXXVIII.
aliasque non paucas irrepsisset
An ego. At recte scripti uni-
versi cum priore Volsci ac
Beroaldina aut ego transirem.

11. CANERET TIBI TIBIA
SOMNOS, TIBIA] Ita Neapoli-
tanus cum Menteliano et aliis
nonnullis. Caeteri:

*Ah mea tum qualis caneret
tibi, CYNTHIA, somnos*

Tibia!

quod pulchrius est; nam quia
hunc sonum libenter ferat tibi
tibia? Ingeniose Huschkius,
minus suaviter tamen:

*Ah mea tum quales caneret
tibi Lydia somnos*

Tibia!

13. UNDE MIHI] Libri scri-
pti omnes aliud carmen hinc
ordiuntur: primus Antonius
Volscus in editione secunda
MCCCCLXXXVIII. ex duo-
bus unum fecit; *Elegiam se-
parare*, inquit, non ausim, quo-
niam ex eodem ducitur argu-
mento. Non nego, omnia ad
unum carmen pertinere: sed
quia non satis bene collaerent,
non dubito, quin antiquus li-
brarius interstitio lacunam in-
dicare voluerit.

13. UNDE MIHI PATRIIS NA-
TOS PRAEBERE TRIUMPHIS]
Burmannus interpretatur: „Non
ego sum isto genere natus, ut
possim filios producere, qui
summos honores et triumphos
nanciscantur; vel ut milites
gignerem, qui triumphos pa-
trios, id est, Romanos Caesa-

Quod si vera meae comitarent castra puellae, 15
Non mihi sat magnus Castoris iret equus.

V. 15. Romanae comitarent.

ris prosequerentur. " Neutrum probare possum. Quid enim dedecoris est, currum imperatoris triumphantis militem sequi? aut quam inepta modestia filios suos honore triumphantem prosequendi dignari nolentis! Quam stulta vero arrogantia, filios nolle, nisi qui, non dicam, imperatores fiant, sed quibus triumphus, honor paucissimis datus, contingat! Tu cum Ruhkenio reponere:

*Unde mihi PARTHIS natos
praeberet triumphis?*

Sed triumphos non, ut ille, Augusti, sed a Parthis agendos intellige. Contra ea nihil mutandum est versu ultimo:

*Hic erit et patrio sanguine
pluris amor,*

quem Passeratius et Livinejus male interpretantur; ille: *Mihi sic eris carior, quam parentes, liberi et propinqui omnes; hic: Patrio sanguis, sobole, quae patriae debetur. Sed patrum sanguinem cognationem dicit, communionem sanguinis, quae patri cum filiis intercedit. Cicero pro Roscio Amer. XXIV, 66. (quem locum Passeratio debemus): Magnam vim, magnam necessitatem, magnam possidet religionem paternus maternusque sanguis.*

15. QUOD SI ROMANAE COMITARENT CASTRA PUELLAE]
Ita Scaliger; Heinsius: *Quod*

mea si tenerae. Considera, quae sequuntur:

*Hinc etenim tantum meruit
mea gloria nomen.*

Hinc, nempe a puellis Romanis, vel a teneris puellis, quas celebravit. Porro:

*Tu mihi sola places, placeam
tibi, Cynthia, solus.*

Quid jam? num hic idem ille est, qui modo a puellis Romanis gloriam adeptus erat? De testandum hercle amatorem et excludendum, qui in uno eodemque carmine et solam dominam suam et omnes puellas Romanas amare testetur. Quid igitur agamus potius, quam ut, prava Scaligeri emendatione omissa, corruptam omnium librorum scripturam revoce-

*Quod si VERA MEAE comita-
rent castra puellae?*

Sub ea quid lateat, me non intelligere fateor; nec quicquam facile hic audendum est, cum singula disticha non satis bene cohaereant. Nemini igitur conjecturae meae veritatem persuadere volo, qua ductus aliquando tentavi scribere:

*Quod si cura meae comitari
castra puellae,*

*Non mihi sat magnus Ca-
storis iret equus.*

Hoc tamen certe commodam sententiam parit: Si puellas suae, Cynthiae, esset curae, ut

Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
Gloria ad hibernos lata Borysthenidas.

Tu mihi sola places: placeam tibi, Cynthia, solus.

Hic erit et patrio sanguine pluris amor. 20

VIII.

Eripitur nobis jam pridem cara puella:

Et tu me lacrimas fundere, amice, vetas!

Nullae sunt inimicitiae, nisi amoris, acerbae;

Ipsum me jugula, lenior hostis ero.

Possum ego in alterius positam spectare lacerto? 5

Nec mea dicetur, quae modo dicta mea est?

Omnia vertuntur; certe vertuntur amores.

Vinceris aut vincis, haec in amore rota est.

Magni saepe duces, magni cecidere tyranni,

Et Thebae steterunt, altaque Troja fuit. 10

Munera quanta dedi! vae, qualia carmina feci!

Illam tamen numquam ferrea dixit Amor.

*

Ergo tam multos nimium temerarius annos,

Inproba, qui tulerim teque tuamque domum?

Post v. 20. additi eleg. VI, 41. 42. — Eleg. VIII. Burm. VII. Post v. 6. inserti lib. IV, 17, 29. 30. deinde eleg. VI, 15 — 22. tum IX, 13 — 24. V. 7 — 10. in- verso ordine 31. 32. 29. 30. Post hos X, 1. 2. V. 11 = 16. Burm. 35 — 40. 11, (35.) vel.

se comitaretur, non filios se mi-
litatum missurum esse, sed
ipsum cum illa in castra pro-
fecturum; hanc enim solam
carminis sui, hanc gloriae cau-
sam esse, hanc unam prae omni-
bus sibi placere.

VIII.

10. STETERUNT] Sic Scali-
ger: scripti codices male stete-
rant.

11. MUNERA QUANTA DEDI,
VEL QUALIA CARMINA FECI]
*Vel pro et deterioris aevi est;
aliter intelligi sensus non pati-
tur. Repone:*

*Munera quanta dedi! VAE,
qualia carmina feci!*
Ovidius amor. III, 6, 101.

*Huic ego, VAE, dement nar-
rabam fluminum amo-
res.*

13. ERGO TAM MULTOS etc.]

Ecquandone tibi liber sum visus? an usque
In nostrum jacies verba superba caput?

15

★

In primis; hujus carminis verbis ne quid excidisse suspicemur, fortasse interpretando cavere poterimus. Ibi amicum alloquitur: „Reprehendis me, inquit, quod Cynthiam ab alio mihi ereptam doleo. At nihil, quam in amore turbare, acerbius. At, dicis, nulla quidem stabilis fortuna est; jure igitur amores quoque vertuntur. Accipio: sed meus non vertitur; nam illa me numquam amavit.“ Ita illa interpretari possumus, non nimis tamen, ut mihi videtur, probabiliter. At qui sequuntur quatuor versiculi, quid huc faciant, non intelligo:

Ergo tam multos nimium temerarius annos,

Improba, qui tulerim teque tuamque domum?

Ecquandone tibi liber sum visus? an usque

In nostrum jacies verba superba caput?

Quid, quod eorum sententia prorsus obscura est ac difficilis. Interpretibus quidem nihil durum est: „*Temerarius*, inquit, h. l. pro stulto. Supplendum vero: *sum vel fui*.“ Ego vero scire velim, quo jure in his *Ergo nimium temerarius?* omitti verbum substantivum possit, quod addi sermonis puritas exigit. Nec *temerarium* pro stulto dici bonis exemplis probant. *Temere* qui-

dem, hoc est, sine causa aut consilio, et stulti agunt et audaces; hinc res *temerarias* dicimus, quae inconsulte fiunt, vel audacter nimis vel stulte: at *temerarium* hominem audacem tantum, non stultum. Aliis enim notionum terminis ratio et origo, aliis et plerumque angustioribus vocabula usus circumscribit. Non frustra igitur N. Heinsius et P. Francius conjectasse videntur, scribendum esse:

Ergo ego tam multos nimium temerarius annos,

Improba, qui tulerim teque tuamque domum?

Nam si ego accesserit, verbum substantivum recte omittitur. Itaque omnia capiam hoc sensu: „Ergo ego nimis temerarius? egone audax, qui amorem tuum poscam? cum tamen tam multos annos imperium tuum patienter tulerim. Jam dubito, sinne tibi umquam liber visus, an usque me pro servo tuo habitura sis.“ Sed nihil haec, ut dixi, ad praecedentia. Jam vero qui versus hos excipiunt, *Sic igitur prima*, in libris omnibus conjuncti prioribus, ii ad aliud penitus carmen pertinent. Illic enim secum loquitur, cum domina sese interficere parat, mortem inhonestam Achillis exemplo excusat: priora ad amicum scribebat, nihil de morte, nulla

IX.

Sic igitur prima moriere aetate, Properti?

Sed morere; interitu gaudeat illa tuo.

Exagitet nostros Manis, sectetur et umbras,

Insultetque rogis, calcet et ossa mea.

Quid? non Antigones tumulto Boeotius Haemon

5

Conruit ipse suo saucius ense latus,

Et sua cum miserae permiscuit ossa puellae,

Qua sine Thebanam noluit ire domum?

Sed non effugies. mecum moriaris oportet:

Hoc eodem ferro stillet uterque cruor,

10

Quamvis ista mihi mors est inhonesta futura.

Mors inhonesta quidem: tu moriere tamen.

Ille etiam abrepta desertus conjuge Achilles

Cessare in tectis pertulit arma sua.

Viderat ille fugas, fractos in litore Achivos,

15

Fervere et Hectorea Dorica castra face;

Eleg. IX. *Burm. VII. V. 1—12. Burm. 79—90. 5. (83.)*

Antigona. Post v. 12. (90.) positi X, 41—48. V.

13—24. Burm. 17—28. V. 14. (18.) Teucros.

Fortitudo animi, nil nisi miserae rejecti amoris querelae.

"Ἰππες ἡμιόνους τε· γέγων δ'
ἰθὺς τις οἴκου,

Τῇ δ' Ἀχιλλεύς ἔξωκ' Αἰὼ φι-
λογ.

IX. [VIII, 17.]

5. ANTIGONAE] ANTIGONES
scribendum esse dicemus ad
librum III, 14, 31.

14. CESSARE IN TEUCROS]
Sic Commelinianus et in mar-
gine D'Orvillianus secundus,
Italicus uterque et interpolatus.
Caeteri omnes:

*Cessare in TECTIS pertulit
arma sua.*

Recte. Ita Achillis tentorium
appellat Homero praeunteliad.
XXIV, 471.

Ἰδαῖον δὲ κατ' αὐτὴν ἔλπεν· ὁ
δὲ μέμνεν ἐφύκων

Nec mirum post ea, quae ibi-
dem habes de Achillis tentorio,
versu 449 seqq.

15. VIDERAT ILLE FUGAS,
FRACTOS IN LITORE ACHIVOS]
Ita Hieronymi Berchemii liber
apud Palmerium Spicileg. pag.
802., et hoc ferri optime po-
test. V. Virgil. Aen. XII, 1.
Propert. V, 11, 39. Libro IV,
10, 60.

*Et Pyrrhi ad nostros gloria
fracta pedes,*

ubi Carolum Feam in nuperis
ad Horatium commentariis glo-

Viderat informem multa Patroclon arena

Porrectum et sparsas caede jacere comas;

Omnia formosam propter Briseida passus.

Tantus in crepto saevit amore dolor. 20

At postquam sera captiva est reddita poena,

Fortem illum Haemoniis Hectora traxit equis.

Inferior multo cum sim vel matre vel armis,

Mirum, si de me jure triumphat Amor?

X.

Iste quoniam est, ego saepe fui: sed fors et in hora

Hoc ipso ejecto carior alter erit.

Penelope poterat bis denos salva per annos

Vivere, tam multis femina digna procis;

Conjugium falsa poterat differre Minerva, 5

Nocturno solvens texta diurna dolo;

Visura et quamvis numquam speraret Ulixen,

Illum expectando facta remansit anus.

Eleg. X. *Burm. VII. V. 1. 2. Burm. 33. 34. Tum VIII, 11 — 16. V. 3 — 40. Burm. 41 — 78.*

fra tracta reponere audimus; sed frustra, alterum tuente Virgilio Aen. VII, 332.

ne noster honos infractave cedat

Fama loco.

In nostro versu caeteri codices plerique habent *fuga tractos* vel *fugas tractos*, quod non est commodum. Sed pro *fugas* Heinsianus trinominis, excerpta Scaligeri, Vossianus tertius exhibent *Phrygas*. Hinc Heinsius: *Viderat ille Phrygas, stratis*, (Hemsterhusius *fractis*), in *litore Achivis*. Verum videtur:

Viderat ille pyras, fractos in litore Achivos.

Pyras ad septimum Iliadis librum refero, in quo mortuos per totum diem cremari meministi. Caeterum illi codices Italici quidem sunt, nihilominus *lectionem Phrygas grammatico originem suam debere* nemini facile vir doctus persuaserit.

23. VEL MATRE VEL ARMIS] Ita bene correxerunt Itali, quod erat in libris priscis, *vel Marte*.

X. [IX.]

8. ILLUM EXPECTANDO FACTA REMANSIT ANUS] *Passeratus: „Remansit, pro permansit, ut Eleg. 10. lib. 1. (I, 11, 39.)*

*Is poterit felix, una remanere
puella.*

Quid igitur? num remansit
anus, ut ille potest felix per-
manere? Nimis ineptum. Pos-
sis ita intelligere, Penelopam
noluisse novum maritum sequi
et Ulixis domo abire. Hoc ab
Homero saepius repetitum me-
ministi, tamquam in illis:

*Ἦὲ μένει παρὰ παιδὶ
καὶ ἔμπεδα πάντα φυ-
λάσσει.*

et,

*Καὶ λίην κείνη γὰρ μένει τε-
τληότι θυμῷ*

Σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν.

et,

*Ἢ αὐτὴ παρ' ἐμοὶ τὸ μέ-
νη καὶ δῶμα κομίζει.*

et,

*Εἴ μοι ἔτ' ἐν μεγάροισι μή-
τηρ μένει, ἢ τίς ἤδη*

Ἄνδρῶν ἄλλος ἔχηται.

et ita Euripides Orest. 583. de
Penelopa:

*οὐ γὰρ ἐπεγόμεν πόσει πό-
σιν,*

*μένει δ' ἐν οἴκοις ὑγιὲς
ἐὐνασήμερον.*

quem locum Livinejus optime
admovit versui hujus elegiae
tertio. Propertius de eadem
Penelopa IV, 12, 37.

*Nec frustra, quia casta domi
persederat uxor.*

At remanere eo sensu quomodo
possit nude poni non intelligo.
Optimum igitur erit, ut Pro-
pertium hic ea ratione loquendi
usum esse censeamus, quam
Itali etiam nunc frequentant,
cum verbum *rimanere* partici-
piis jungunt, verbi substantivi

significatione. In eodem genere
venire aeyo Augusteo pro *esse*
usurpari coeptum est, quod Ita-
lis omni tempore sollemne fuit.
Et omnino sunt quaedam apud
veteres ex hodierno Italarum
usu explicanda, cujusmodi et
apud Horatium illud est, *carm.*
I, 37, 24.

Classē cito reparavit oras.

Nam *riparare* dicunt pro *rico-
verare*. Si quis tamen in no-
stro loco vitium potius latere
censuerit, non adversabor; mo-
do ne Waardenburgium sequa-
mur corrigentem.

*Illum expectando casta re-
mansit anus.*

in quo, ut illud bene habeat,
casta remansit; vide Sabinum
epist. I, 50. Priap. LXX, 21.
Tibull. I, 3, 83. Ovid. amor.
III, 4, 23, 34; ita vocabulum
anus habet magnam offensio-
nem. Immo, si quid mutan-
dum est, velim:

*Illi expectando facta re-
mansit anus.*

Illi remansit, hoc est fida fuit,
anus facta expectando. Sic li-
bro III, 12, 17.

*Me tibi ad extremas mansu-
rum, vita, tenebras.*

Neque aliter Ovidii locus ex-
plicandus est *epist.* V, 133.

*At manet Oenone fallenti
casta marito;*

male ille a Waardenburgio pro
sententia sua allatus, quia *ca-
stam marito* non recte dicimus,
quapropter Heinsius illic *fida*
scribendum videbatur. Sed *ma-
nere* eodem modo Valerius Flac-
cus quoque usurpavit II, 138.

Nec non exanimem amplectens Briseis Achillen

Candida vesana verberat ora manu, 10

Et dominum lavit maerens captiva cruentum,

Adpositum flavis in Simoënta vadis,

Foedavitque comas, et tanti corpus Achilli

Maximaque in parva sustulit ossa manu,

Cum tibi nec Peleus aderat, nec caerula mater, 15

Scyria nec viduo Deïdamia toro.

Tunc igitur veris gaudebat Graecia natis;

Tunc etiam felix inter et arma pudor.

At tu non una potuisti nocte vacare,

In pia, non unum sola manere diem. 20

Quin etiam multo duxistis pocula risu;

Forsitan et de me verba fuere mala.

Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit.

Di faciant, isto capta fruire viro!

*

V. 9. (47.) exanimum. 13. (51.) Achillei. 21. (59.) duxisti.

*Et primam Eurynomen ad
proxima limina Codri*

*Occupat exesam curis castum-
que cubile*

*Servantem. manet illa viro,
famulasque fatigat*

Velleribus.

ubi nollem Burmannum viros
ex codice Regio praetulisse.

9. EXANIMUM] Omnes ante
Breukhusium, EXANIMEM am-
plectens. Hocce an illud Ro-
manae aures praetulerint, non
datur nobis judicare.

12. FLAVIS — VADIS] Egregie
Nicolaus Heinsius; codices flu-
vius.

13. CORPUS ACHILLEI] Sic
teste Breukhusio membranae
Groninganae: Livinejus ex eis-

dem ACHILLI enotat. Hoc, in
Neapolitano quoque aliisque
lectum, praetuli; vide quae
passim ad Virgilium annotata
sunt. Caeterum ne plura hic
tentantes audias, lege accuratis-
simum Huschkium in epistola
critica pag. 15.

16. VIDUO DEÏDAMIA TORO] Hoc in margine libri sui Scali-
ger invenit, et duo Colbertini
confirmant. Reliqui *Viro pro
toro*, errore non infrequenti.

21. DUXISTI POCULA] Codex
Perreji, et, quod majoris mo-
menti est, sed a Burmanno
neglectum, Neapolitanus ha-
bet DUXISTIS. Altero hoc haud
paullo elegantius est. Vide
quae praeceptor meus Conradus

Haec mihi vota tuam propter suscepta salutem, 25
 Cum capite hoc Stygiae jam poterentur aquae,
 Et lectum flentes circumstaremus amici!
 Hic ubi tum, pro di, perfida, quisve fuit?
 Quid, si longinquos retinerer miles ad Indos,
 Aut mea si staret navis in Oceano? 30
 Sed vobis facile est verba et componere fraudes;
 Hoc unum didicit femina semper opus.
 Non sic incerto mutantur flamine Syrtes,
 Nec folia hiberno tam tremefacta Noto,

Heusingerus notavit in praefatione ad Ciceronem de officiis pag. XLVII.

25. HAEC MIHI VOTA] Pro-nomen *haec* non habet, quo referatur. Aut hic quoque aliquot versiculi exciderunt, aut latet vitium. Guietus et Hein-sius tentant *At*, Burmannus *En*. Neutrum placet. Vir do-ctus nuper dedit:

*Quae mihi vota tuam propter
 suscepta salutem!*

suavissima quidem et summo-pere laudanda emendatione. Veritatis tamen species in illa non respondet elegantiae: pu-tem potius librarios hic suo more errasse, *Haec pro Et* scri-bendo, ut legendum sit:

*Et mihi vota tuam propter
 suscepta salutem!*

Tu alios petis, inquit: et ego olim vota pro salute tua susce-pi! *Et* ita usurpatum videbis libro II, 8, 2. I, 16, 37. in Epiced, Drusi 7. apud Virgil. Aen. I, 48. georg. II, 433. et alibi.

33. INCERTO MUTANTUR FLA-MINE SYRTEs] Palatinus char-

taceus *Incertae Syrtes*, quod Burmannus praefert. Sic Sta-tius Theb. I, 637.

*et si quos incerto litore
 Syrtes*

Destituunt,
 Lucanus I, 686.

*dubiam super aequora
 Syrtim*

Arentemque feror Libyam.
 Idem IX, 686.

*dubiis hinc Syrtibus or-
 bem*

Abrumpens.
 Similiter Virgilius ecl. V, 5.
*Sive sub incertas, Zephyris
 mutantibus, umbras.*
 ubi *mutantibus* firmari potest hoc Propertiano *mutantur fla-
 mine*; quomodo et Statius Achill. II, 2.

*Jamque per Aegaeos ibat
 Laërtia fluctus*

*Puppis, et innumerae muta-
 bant Cycadas aerae.*

Neque illa diversa sunt, quam-
 quam de terrae motibus dicant-
 tur, Lucretii V, 1236.

*Concussaeque cadunt urbes
 dubiaeque minantur.*

et Claudiani de R. Pros. I, 158.

Quam cito feminea non constat foedus in ira, 35
 Sive ea causa, gravis, sive ea causa levis.
 Nunc, quoniam ista tibi placuit sententia, cedam,
 Tela, precor, Pueri, promite acuta magis.
 Figite certantes, atque hanc mihi solvite vitam,
 Sanguis erit vobis maxima palma meus. 40

*

Sidera sunt testes, et matutina pruina,
 Et furtim misero janua aperta mihi:
 Te nihil in vita nobis acceptius umquam;
 Nunc quoque eris, quamvis sis inimica mihi;
 Nec domina ulla meo ponet vestigia lecto: 45
 Solus ero, quoniam non licet esse tuum.
 Atque utinam, si forte pios eduximus annos,
 Ille vir in medio fiat amore lapis.

* *

Post v. 40. (78.) inserti IX; 1—12. V. 41—43. Burm.
 91—98. V. 46. (96.) tub.

dubiae nutant cum moe-
 nibus urbes.

Sed alterum quoque probum
 est, incerto flamine; Idem Clau-
 dianus de R. P. I. praef. 3.

Qui dubiis ausus committere
 flatibus alnum.

Lucretius V, 504.

sinit haec violenteis omnia
 vorti

Turbinibus, sinit incerteis
 turbare procelleis.

Propertius II, 5, 12.

Nec dubio nubes vertitur
 atra Noto.

Ovidius epist. XXI, 41.

Ipsa velut navis jactor, quam
 certus in altum

Propellit Boreas, aestus et
 unda refert,

Idem trist. III, 12, 42.

Huc aliquem certo vela de-
 disse Noto.

41. SIDERA SUNT TESTES]

Haec quidem cum superioribus
 non sane nimis bene coeunt.
 Illic enim desperat amator,
 puellae infideli cedit, Cupidi-
 nes se omnibus spiculis ita, ut
 prorsus pereat, configere jubet:
 nunc repente solum ac viduo
 toro victurum sese promittit.
 Putamus igitur et haec quoque
 ad aliud carmen pertinuisse.
 Vulpius enim hic, ut alibi,
 operam et oleum perdit cum
 sua explicatione.

46. NON LICET ESSE TUO]

Recte scripti omnes, quoniam
 non licet esse tuum. Sed Hein-

Non ob regna magis diris cecidere sub armis
 Thebani media non sine matre duces; 50
 Quam, mihi si media liceat pugnare puella,
 Mortem ego non fugiam morte subire tua.

* * *

THEBANA

sus elegantiae studio talia non praecedentem desinere carmen,
 ferebat. neque haec adjungi prioribus.
 49. NON OB REGNA] Alia la- neque ab his nova elegia ini-
 cuna. Nam neque in versum tium capere potest.

SEX. AURELII
 PROPERTII
 ELEGIARUM
 LIBER TERTIUS.

I.

* * *

Sed tempus lustrare aliis Helicon choreis,
 Et campum Haemonio jam dare tempus equo.

LIBER III. apud Burmannum *adhaeret secundo*. — Eleg.
 I. Burm. II, VIII, 5—36.

IN LIB. III. [II, X—XXXIV.]

I. [X.]

1. SED TEMPUS] Hoc et quae sequuntur carmina quibus indicium ad librum tertium, non, ut hactenus factum fuit, ad secundum retulerimus, in praefatione expositum est. Ab initio autem carminis aliqua perisse, ipsa verba faciunt fidem. „Nihil quidem Vulpio iudice vetat, novam Elegiam ab hac particula *Sed* incipere, quum Epici poetae initio novi libri particulam *at* non semel ponant, *ἰσοδύναμον τῇ sed*.“ Scaliger autem, conquestus „magnum scelus, quo sese implaverint ii, qui praecedentes quatuor versus

Non ob regna ita cum superioribus alienis conjunxerint, ut sequentia *Sed tempus*, quae illorum propria sint, divellerent, hoc voluisse Propertium contendit: Verum est, me paratum nullum a capite meo deprecari periculum pro amica mea: sed ut addictus illi sim, quemadmodum antea fui, hoc vero quominus faciam, impedit me novum consilium a me initum. alio me vocat institutum meum.“ Haec illi, quae posuisse refutationis loco est.

2. ET CAMPUM HAEMONIO]
 Hic *equus Haemonius* interpre-

Jam libet et fortis memorare ad praelia turmas,

Et Romana mei dicere castra ducis.

Quod si deficient vires, audacia certe

5

Laus erit; in magnis et voluisse sat est.

Aetas prima canat Veneres, extrema tumultus;

Bella canam, quando scripta puella mea est.

Nunc volo subducto gravior procedere voltu;

Nunc aliam citharam me mea Musa docet.

10

Surge, anime, ex humili; jam, carmina, sumite vires.

Pierides, magni nunc erit oris opus.

Jam negat Euphrates equitem post terga tueri

Parthorum, et Crassos se tenuisse dolet;

India quin, Auguste, tuo dat colla triumpho,

15

Et domus intactae te tremit Arabiae;

Et si qua extremis tellus se subtrahit oris,

Sentiat illa tuas post modo capta manus.

V. 18. (22.) Sentiet.

res frustra exercuit. Vere, ni fallor, Heinsius Aonio.

11. SURGE, ANIME, EX HUMILI; JAM, CARMINA] Ita rectissime Burmannus, tametsi anima est in libris omnibus, carmine in plerisque. Versu proximo Broukhusius e Groningano dedit:

magni nunc erat oris
opus.

quod est falsum; nam erat in talibus indicat tempus jam paene aut proxime elapsum. Santenius tentat: nunc eat oris opus. Sed haec formula aliter concipi solet. Ovidius amat, art. II, 14.

Casus inest illic, hic erit artis opus.

Idem fast. III, 724.

sed non est carminis hujus opus.

Manilius V, 354.

Hoc est artis opus non exspectare gementes.

In Priapeis carm. LXX, 26.

Sive illi laterum, seu fuit artis opus.

18. SENTIET ILLA] Scripti omnes videntur SENTIAT habere; quod teneo; nam utrumque probum est. Nempe Sentiat, effice ut sentiat. Ovidius art. I, 179.

Parthe, dabis poenas; Crassique gaudete sepulti.

Versu 201.

Vincuntur causa Parthi: vincantur et armis;

Eoas Latio dux meus addat opes.

Sentiet dedit Vicentiae MCCCC-LXXXI. Joannes Calphurnius, Antonius Volscus Romae anno proximo: Sentiat idem Vol-

Haec ego castra sequar. vates tua castra canendo
 Magnus ero. servent hunc mihi fata diem! 20
 Ut caput in magnis ubi non est tangere signis,
 Ponitur hic imos ante corona pedes,
 Sic nos nunc, inopes laudis conscendere carmen,
 Pauperibus sacris vilia tura damus.
 Nondum etiam Ascracos norunt mea carmina fontis, 25
 Sed modo Permessi flumine lavit Amor.

*

Scribant de te alii vel sis ignota, licebit;
 Laudet, qui sterili semina ponit humo.
 Omnia, crede mihi, secum uno munera lecto
 Auferet extremi funeris atra dies;
 Et tua transibit contemnens ossa viator, 30
 Nec dicet: Cinis hic docta puella fuit.

*

V. 19. (23.) sequar vates:

scus MCCCCLXXXVIII. et Phil.
 Beroaldus MCCCCLXXXVII.

[XI.]

SCRIBANT DE TE ALII] Hi
 versus quo pertineant, nec scio,
 nec scire laboro. Pro integro
 carmine quidem nemo haec ac-
 cipiet, sensu quidem non ca-
 rentia, sed lucem atque elegan-
 tiam a caeteris demum acceptu-
 ra. Scaliger eadem, qua cae-
 tera, felicitate cum elegia prae-
 cedente consarcinavit. Quaero
 apud Propertium, quibus ver-
 bis concepta sit sententia, quam
 invenit ille in eo carmine, quod
 confecit ex his sex versibus et
 XXX. praecedentibus, plenum,
 si ipsi fides, affectus amatorii,
 nec nisi a politis ingeniis in-
 telligendum; „Non recuso pro

te omne periculum subire, sed
 consilium non est mihi amplius
 de te scribere, neque frustra
 tempus in tuis laudibus prae-
 dicandis, quod antea feci, con-
 terere: de te alii scribant, an
 taceant, id vero susque deque
 fero.“ Haec quibus non pla-
 ceant, *inficeta capita* appellat.
 Cum multis, ut opinor, aliis
 ego et ipse Propertius

*In his poeta nomen profite-
 tur suum.*

CINIS HIC] Codex Dresden-
 sis habet cuius (l. cinis) haec;
 Neapolitanus quoque haec, sed
 a correctore. Fortasse tamen hoc
 verum est. Ita et alii loquun-
 tur et hic suavius est, cum se-
 quatur *docta puella*. Nonius
 III, 51. Cinis feminino apud
 Caesarem et Catullum et Cal-

II.

Quicumque ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,
 Nonne putas miras hunc habuisse manus?
 Hic primum vidit sine sensu vivere amantis,
 Et levibus curis magna perire bona.
 Idem non frustra ventosas addidit alas,
 Fecit et humano corde volare deum;
 Scilicet alterna quoniam jactamur in unda,
 Nostraque non ullis permanet aura locis.
 Et merito hamatis manus est armata sagittis,
 Et pharetra ex humero Gnosia utroque jacet;
 Ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hostem,
 Nec quisquam ex illo volnere sanus abit.
 In me tela manent, manet et puerilis imago:
 Sed certe pennas perdidit ille suas;
 Evolat heu nostro quoniam de pectore nusquam,
 Adsiduusque meo sanguine bella gerit.
 Quid tibi jucundum siccis habitare medullis?
 Si pudor est, alio trajice tela tua.
 Intactos isto satius tentare veneno:
 Non ego, sed tennuis vapulat umbra mea;

Eleg. II. *Burm. IX.*

vum lectum est; quorum vacil-
lat auctoritas. Cum jam fulva
cinis fueris. Locus non est in-
teger: Nonius haud dubie po-
su- rat ex Caesare, apud quem
hodie frustra quaeras, exem-
plum, tum Catulli LXVIII, 90.
et CI, 4. Pro his nunc legi-
mus inepta illa: quorum vacil-
lat auctoritas; quae Burman-
nus ad Antholog. Lat. IV, 39.
a sciolo glossatore profecta esse
judicat, ista verba Cum jam
fulva cinis fueris recte ascribens
Calvo Licinio. Charisius I. pag.
78. Quid, quod aequè femini-

no genere dixit cinerem Calvus.
in carminibus: Cum jam fulva
cinis fuero. Item: Forsitan hoc
etiā gaudeat ipsa cinis. Hunc
posteriorem, versum esse ex iis
Calvi carminibus,

Quis cecinit miseræ funera
Quinctiliae,
Catullus fidem facit, ad eum
respiiciens XCVI, 5.

Certe non tanto mors imma-
tura dolori est

Quinctiliae, quantum gau-
det amore tuo.

II. [XII.]

15. HEU NOSTRO] Male co-

Quam si perdideris, quis erit, qui talia cantet, —
 Haec mea Musa levis gloria magna tua est —,
 Qui caput et digitos et lumina nigra puellae
 Eb canat, ut soleant molliter ire pedes?

III.

Non tot Achaemeniis armantur Susa sagittis,
 Spicula quot nostro pectore fixit Amor.
 Hic me tam gracilis vetuit contemnere Musas,
 Jussit et Ascræum sic habitare nemus;
 Non ut Pieriae quercus mea verba sequantur, 5
 Aut possim Ismaria ducere valle feras,
 Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia versu.
 Tunc ego sim Inachio notior arte Lino.
 Non ego sum formae tantum mirator honestae,
 Nec si qua inlustris femina jactat avos: 10
 Me juvet in gremio doctae legisse puellae,
 Auribus et puris scripta probasse mea.

V. 23. Quae. 24. canit. — Eleg. III. Burm. eleg. X,
 1—16. V. 11. juvat.

dices *Evolat e nostro*: Muretus
 correxit.

23. QUAE CAPUT. 24. ET
 CANIT] Libri aut omnes aut
 plerique habent *Qui: Canat* Nea-
 politanus, Mentelianus, Guar-
 nerianus cum quinque aliis.
 Haud paullo hoc altero elegan-
 tius est:

*Quam si perdideris, quis erit,
 qui talia cantet,*

(*Haec mea Musa levis glo-
 ria magna tua est*)

*Qui caput et digitos et lumi-
 na nigra puellae*

*Et CANAT, ut soleant mol-
 liter ire pedes?*

III. [XIII.]

I. ARMANTUR SUSAE] Hanc

verissimam scripturam Susa
 Philippus Beroaldus anno
 MCCCCLXXXVII. ex codice
 Joannis Pici Mirandulani dedit,
 et in altera editione Antonius
 Volscus MCCCCLXXXVIII.
 Antea exhibuerat *armantur*
Etrusca, quod et caeteri omnes
 habent, nisi quod Modius *tura*
 annotavit, *Itura* Passeratius et
 e Vaticano secundo Burman-
 nus. Hoc postremum a Pon-
 tano excogitatum Ant. Perrejus
 narrat, ut illis libris quae ha-
 benda fides sit videas.

11. ME JUVAT] Membranae
 Groninganae, Mentelianae et
 nostrae, codex Palatinus cum
 aliis apud Burmannum, item

Haec ubi contigerint, populi confusa valetō

Fabula; nam domina iudice tutus ero;

Quae si forte bonas ad pacem verterit auris, 15

Possum inimicitias tunc ego ferre Jovis.

IV.

Quandocumque igitur nostros mors claudet ocellos,

Accipe, quae serves, funeris acta mei.

Nec mea tum longa spatietur imagine pompa,

Nec tuba sit fati vana querela mei;

Nec mihi tum fulcro sternatur lectus eburno, 5

Nec sit in Attalico mors mea nixa toro.

Desit odoriferis ordo mihi lancibus: at sint

Plebeji parvae funeris exsequiae.

Sat mea sat magna est si tres sint pompa libelli,

Quos ego Persephonae maxima dona feram. 10

Eleg. IV. *Burm. eleg. X, 17—58. V. 1. (17.) nox. 3. (19.)*
tuno. 7. (23.) adsint.

excusi antiquitus, *Me JUVET.*
Rectius, quia sequitur, *Haec*
ubi contigerint, nempe quae
nondum contigerant.

IV. [XIII, 17—58.]

Haec, quae sequuntur illum
versum, *Possum inimicitias* etc.
a superioribus separanda Hem-
sterhusius, Schraderus, Jacob-
sius intellexerunt. Sed Hemster-
husius elegiam tertiam secun-
dae continuari voluit, non re-
cte; nec Jacobsio accesserim,
octo postrema quarti carminis
disticha tamquam alterius ele-
giae fragmentum a caeteris se-
paranti, cum nec sensu neque
indole a prioribus differant.

1. NOSTROS NOX CLAUDET
OCELLOS] Scripti omnes MORS

exhibent: *Nox* de emendatione
Heinsii dedit Broukhusius, re-
cte ab Hemsterhusio castigatus,
cujus verba, posita in *Adden-*
dis Santenii pag. 939., cum non
intellexisset, Burmannus com-
mentum Heinsianum loco inju-
ria occupato dejicere veritus
est.

7. DESIT — ADSINT] Quis haec
in uno eodemque versu con-
juncta ferat? quamquam Vir-
gilius *Absint* et *Adsint* ita po-
suit, sed sex versibus interje-
ctis, *georg. IV, 13. 19.* Vere
Heinsius, nulla mutatione:

Desit odoriferis ordo mihi
lancibus: AT SINT
Plebeji parvae funeris ex-
sequiae.

9. SAT MEA SAT MAGNA EST]

Tu vero nudum pectus lacerata sequeris,
 Nec fueris nomen lassa vocare meum,
 Osculaque in gelidis pones suprema labellis,
 Cum dabitur Sýrio munere plenus onyx.
 Deinde, ubi subpositus cinerem me fecerit ardor, 15
 Accipiat Manis parvola testa meos.
 Et sit in exiguo laurus superaddita busto,
 Quae tegat extincti funeris umbra locum.
 Et duo sint versus: QUI NUNC JACET HORRIDA PULVIS,
 UNIUS HIC QUONDAM SERVUS AMORIS ERAT. 20
 Nec minus haec nostri notescet fama sepulcri,
 Quam fuerant Phthii busta cruenta viri.
 Tu quoque si quando venies ad fata, (memento)
 Hoc iter ad lapides cana veni memores.

V. 11. (27.) sequare. 13. (29.) ponas. 24. (40.) itere —
 venire meos.

Libri plerique *Sat mea sit magna. si tres*; Palatinus chartaceus *Sat mea sat magna si*. Vulgarem scripturam factio Italica agnoscit, duo Vaticaní, Perreji codex et Colotianus. Vera tamen haec est et certissima. Caetera ad hunc locum pertinentia in praefatione exponimus.

11. LACERATA SEQUARE. 13. PONAS] Libri optimi, Groning. Neapol. Mentel. SEQUERIS et PONES, quod quantum praestet Burmannus docuit. *Sequare* in fine versus ipsa metrica ars respuit.

23. MEMENTO HOC ITERE AD LAPIDES CANA VENIRE MEOS] Ita haec Scaliger de conjectura formavit, contra quem disputare non libet; neque aliorum commenta excutimus. Recte codices universi:

*Tu quoque si quando venies
 ad fata, memento
 Hoc iter. ad lapides cana
 veni memores.*

In his quod *iter* intelligendum sit, dubium est; de illo accipiunt, quod Cynthia funus Propertii prosequendo factura sit. Id meminisse eam velle, ut mortuam se in eodem loco condijubeat. Sed offendit gravitas illa, qua, ut hujus itinervis recordetur, hortatur; rem non difficilem, nec tam magni momenti, quam alterum, ut loci ac sepulcri memoriam habeat, eodemque concedere post obitum velit. Aliena inferunt, qui Cynthiam, ut se mortalem cogitet, moneri existimant. *Memores lapides* Passeratius Manes non oblituros Cynthiae interpretatur. Accuratissimus Hushkius in analectis criticis.

Interea cave sis nos aspernata sepultos;

25

Non nihil ad verum conscia terra sapit.

Atque utinam primis animam me ponere cunis

Jussisset quaevis de tribus una soror!

pag. 129., collatis cum hoc disticho Callimacheis h. in Dian.

131.

οὐδ' ἐπὶ σῆμα

ἔρχονται, πλὴν εὔτε πολυχρόνιον
τι φέρωσιν,

„Lapides memores, inquit, sunt
μνήματα, σήματα, monumenta.

Venire ad lapides memores i.

q. venire ad fata, ἔρχεσθαι ἐπὶ
σῆμα, mori: cana, πολυχρόνιος.“

Recte omnino lapides memores
interpretatur, quae conservent
memoriam mortui inscripto no-
mine. Valerius Flaccus IV, 314.

Pollux ego missus Amy-
clis

Et Jove natus, ait. nomen
mirantibus umbris

Hoc referas; sic et memori
noscere sepulcro.

Canam quoque tuetur merito,
quamquam inventus sit, qui
notionem, quae inest τῷ cana,
jam expressam esse verbis, Si
quando venies, diceret. Sed
quod venire ad lapides memo-
res non differre ait a veniendo
ad fata, non assentior. Nam
si Cynthia suo proprioque se-
pulcro, quod illa interpretatio
postulat, condetur, tum, quod
iter meminisse debeat, difficile
intellectu erit. Sed alia distin-
ctione inducta sententia sua his
versibus constabit:

Tu quoque si quando venies
ad fata, (memento)

Hoc iter ad lapides cana

VENI MEMORES.

Hoc dicit: Tu quoque cum mo-
rieris, illo supremo mortis iti-
nere ad monumentum nostrum
te conferre ibidemque componi
memineris, ut mixtis ossibus
(ita alibi loquitur) ossa teram.
Propertii monumentum intelli-
gendum esse, versus proximi,
in quibus multa ejus mentio,
fidem faciunt. Hoc iter et illam
viam saepius dicunt pro extre-
ma poëtae, tamquam Propertius
IV, 17, 22.

Est mala, sed cunctis ista
terenda via est.

Venire autem iter et ire iter,
ἵκεν, ἔρχεσθαι, βαίνειν ὁδόν,
recte dicuntur. Vide Muncke-
rum ad Hygini fab. XXXVIII.
Lucretius III, 1043.

iterque dedit legionibus
ire per altum.

Propertius III, 21, 16.

Concessum nulla lege redi-
bit iter.

Neque aliter V, 10, 3.

Magnum iter ascendo, sed
dat mihi gloria vires.

et IV, 21, 1.

Magnum iter ad doctas pro-
ficisci cogor Athenas.

quod simillimum est illi in ex-
cerptis Festi mss. apud Muncke-
rum: Profecturi viam Herculi
aut Sanco sacrificabant.

Nam quo tam dubiae servetur spiritus horae?

Nestoris est visus post tria saecula cinis. 30

Cui si tam longae minuisset fata senectae

Ilius Iliacis miles in aggeribus,

V. 31. (47.) Quis tam longaevae meminisset. 32. (48.) Gallicus.

31. QUIS TAM LONGAEVAE MEMINISSET FATA SENECTAE GALLICUS ILIACIS MILES IN AGGERIBUS?] Non facile haec quisquam intelliget, nisi adhibeat interpretes, qui explicant: Quibus debuisset Nestor commemorare aerumnas senectae suae nimium vivacis? *Longaeva* autem *senecta* quam bene dicatur, ignoro. Vulpius non injuria dubitat, an Latinum sit, meminisse alicui, pro memorare. *Gallicum* militem dici Nestorem, quia tendebat juxta Phrygiae fluvium Gallum, eruditione sua non recte utentium commentum est. Magna in codicibus scripturae varietas est, sed ab omnibus, in primis a Burmanno, negligenter annotata. Ex Menteliano et Groningano affert *Qui vel Quis si tam longae minuisset*: Livinejo si qua fides, Groninganus habuit: *Quis tam longaevae*. Sic enim ille, cum in suo exemplo lectionem a Beroaldo MCCCCLXXXVII et a Volso MCCCCLXXXVIII jam exhibitam reperisset, *Si tam longaevae minuisset*: „Si] *Quis* P. Cui puto, et subintelligendum *si*.“ In Neapolitano quoque est *Quis tam longaevae minuisset*, et in Palatinis, item

in Guarneriano; sed in hoc *meminisset*. Ex aliis libris quas diversitates Burmannus notat, nihil curamus. In altero vitio *Gallicus miles* omnes consentiunt, certe quorum aliqua auctoritas est. Virorum doctorum molimenta afferre non juvat. Recte tamen agunt, qui ex illa scriptura *Quis si tam longae* eliciunt *Cui si*. Repōne:

CUI SI TAM LONGAE MINUISSET fata senectae

ILIUS Iliacis miles in aggeribus,

Non ille etc.

Longae fata senectae, ut lib. I, 20, 19.

Quamvis te longae remorentur fata senectae.

Ovidius metam. VI, 675.

Hic dolor ante diem longaeque extrema senectae

Tempora Tartareas Pandiona misit ad umbras.

Ilius autem miles, Iliacus, ut IV, 12, 61.

neque enim Ilia quondam Verax Pergameis Maenas habenda malis.

et libro V, 1, 53.

Ilia tellus

Vivet.

Horatius carm. saec. 37.

Roma si vestrum est opus, Iliacue

Non ille Antilochi vidisset corpus humari,
 Diceret aut: O mors, cur mihi sera venis?
 Tu tamen amisso non numquam flebis amico; 55
 Fas est praeteritos semper amare viros.
 Testis, cui niveum quondam percussit Adonin
 Venantem Idalio vertice durus aper.
 Illic formosis jacuisse paludibus, illuc
 Diceris effusa tu, Venus, isse coma. 40

V. 33. (49.) humati. 37. (53.) qui. 39. (55.) Illis formosum.

Litus Etruscum tenuere turmae.

Idem epod. XVII, 11.

Luxere matres Iliae addictum feris

Alitibus atque canibus hominidam Hectorem.

33. VIDISSET CORPUS HUMATI] Sic impressi omnes: at codices plerique, certe praeter alios Groning. Neapol. Mentel. Bonon. habent HUMARI, quod est magis proprie dictum.

37. TESTIS, QUI NIVEUM] Ita quidem codices universi: sed testimonium apri non magis hic ferri potest, quam apud Ovidium epist. XX, 101., de quo loco post alios Jo. Schraderus dixit in emendat. cap. X. pag. 187. Unice verum est, quod Huschkius acutissime eruit:

Testis, cui niveum quondam percussit Adonin

Venantem Idalio vertice durus aper.

Inania aliorum commenta, quove mendacio prava Marklandi emendatio nuper sustentata fuerit, commemorare veritate re-

perta nihil attinet, praesertim cum difficilia instant.

39. ILLIS FORMOSUM JACUISSE PALUDIBUS, ILLUC DICERIS EFFUSA TU, VENUS, ISSE COMA] In quibus nimis profecto inepte atque otiose de Adoni dicitur, *jacuisse illic formosum*. Nam Bionis illud diversi generis est, *Κεῖται καλὸς Ἀδωνίς ἐν ὥρεσι*. Praeterea Latinitas postulabat nominativum *formosus*. Quamvis enim Lucretius quoque utramque constructionem conjunxerit III, 592.

Saepe aliqua tamen e causa labefacta videtur

Ire anima, ac toto solvi de corpore mentem.

et Ovidius amorum II, 17, 15.

Creditur et Nymphe mortalis amore Calypso

Capta reluctantem detinuisse virum;

Creditur aequoream Phthio Nereida regi,

Egeriam justo concubuisse

Numae,

Vulcano Venerem.

Sed frustra mutos revocabis, Cynthia, Manis.
Nam mea quid poterunt ossa minuta loqui?

neuter tamen, quod hic factum est, secundam et tertiam personam copulavit. Recte igitur critici aliter scripsisse Propertium censent, modo non omnia tam dira libidine urendo caedendo pervertissent. Quid, quod ne Hushkio quidem caeteris continentiori hic tam bene, quam alibi, conjectura cessit, scribenti:

Illic formosum flevisse, paludibus illis

Diceris effusa tu, Venus, isse coma.

Nam *flevisse*, quod a Beroaldo quoque exhibitum e codice Valeriano assumpsit, ab Italis haud dubie edolatum est. Hoc retinendum Hushkius dicit, donec meliora quis edoceat. Ipse iudex esto, an nobis faverit Critica ita scribendum conjectantibus:

ILLIC FORMOSIS jacuisse paludibus, illuc

Diceris effusa tu, Venus, isse coma.

Illic habent libri Palatini et Commelinianus. Paludes autem pro aquis dici notum est, et monuit hic Burmannus. Recte igitur *formosae paludes*, ut lib. I, 2, 9.

Aspice quos summittit humus formosa colores.

eleg. 21, 41.

Et modo formosis incumbens nescius undis.

et hoc libro 11, 25.

Qua formosa suo Clitumnus flumina luco

Integit.

Paludibus vero, ad paludes. I, 15, 1.

Tu licet abjectus Tiberina molliter unda.

II, 2, 11.

Mercurio et sanctis fertur Boebeidos undis

Virgineum Brimo composuisse latus.

et V, 2, 8.

Ustus et Eoa decolor Indus aqua.

Sic et addita praepositione in locuti sunt. Horatius serm. II, 3, 292.

Frigida si puerum quartana reliquerit, illo

Mane die, quo tu indicis jejunia, nudus

In Tiberi stabit.

Nam sequitur, In gelida fixum ripa. Propertius I, 3, 6.

Qualis in herboso concidit Apidano.

Vide Burmannum ad Ovid. metam. I, 689. Denique haec optime conjunguntur, Illic formosis paludibus, ut I, 20, 7.

Illic Phylacides jucundae conjugis heros

Non potuit caecis immemor esse locis.

quibus simillimum Anacreontium est IV, 6., si Brunkium sequimur:

Ἡδὴν ἐκείτῃ δὲ μ' ἀπελθεῖν
Ἐπὶ νερτέρων χορταῖα.

V.

Non ita Dardanio gavisus Atrida triumpho,
 Cum caderent magnae Laomedontis opes,
 Nec sic errore exacto laetatus Ulixes,
 Cum tetigit carae litora Dulichiae,
 Nec sic Electra, salvum cum aspexit Oresten, 5
 Cujus falsa tenens fleverat ossa soror,
 Nec sic incolumem Minois Thesea vidit,
 Daedaleum lino cum duce rexit iter,
 Quanta ego praeterita conlegi gaudia nocte.
 Immortalis ero, si altera talis erit. 10
 At dum demissis supplex cervicibus ibam,
 Dicebar sicco vilior esse lacu.
 Nec mihi jam fastus opponere quaerit iniquos,
 Nec mihi ploranti lenta sedere potest.
 Atque utinam non tam sero mihi nota fuisset 15
 Conditio! cineri nunc medicina datur.
 Ante pedes caecis lucebat semita nobis;
 Scilicet insano nemo in amore videt.
 Hoc sensi prodesse magis: contemnite, amantes;
 Sic hodie veniet, si qua negavit heri. 20

Eleg. V. eleg. XI. V. 1. triumpho est. 3. Non. 19. contendite.

Noster IV, 14, 5.

*Illa rudes animos per noctes
 conscia primas*

*Imbuit, heu, nullis capta
 Lycinna datis.*

et IV, 18, 15.

*Crimen et illa fuit, patria
 succensa senecta,*

*Arboris in frondes condita
 Myrrha novae.*

V. [XIV.]

I. GAVISUS ATRIDA TRIUMPHO EST] Dele est, quod aliquot libri excludunt, neque

agnoscit Charisius libro I. pag. 51.

3. NON SIC ERRORE] *Nontypo-* pothetae culpa irrepsit. Omnes ante Burmannum *NEC sic*. In libro I, 2, 19. Groninganus cum Guarneriano et quinque aliis *Non Phrygium* habet; male. Vide I, 14, 21. 23. I, 16, 9. 15. II, 10, 33. 34. Mox Burmannus fallit, cum *Electre* affert ex Neapolitano, in quo est *Electra*.

19. CONTENDITE] Recte libri omnes praeter Cujacianum con-

Pulsabant alii frustra dominamque vocabant:

Mecum habuit positum lenta puella caput.

Haec mihi devictis potior victoria Parthis,

Haec spolia, haec reges, haec mihi currus erunt.

Magna ego dona tua figam, Cytherea, columna; 25

Taleque sub nostro nomine carmen erit:

V. 26. munere.

TEMNITE, amantes. Paullo
ante v. 12. corruptum censuit
Ruhnkenius,

*Dicebar sicco vilior esse
lacu.*

Vide an tueatur satis Ovidius
epist. XIX, 145.

*Turpe deo pelagi juvenem
terrere natantem,*

*Gloriaque est stagno quo-
libet illa minor.*

25. TUA FIGAM CYTHEREA
COLUMNA] Groninganus cum
Commel. Heins. et Borrich.
*Tuae columnae, quae constru-
ctio rarior est, neque aptis ex-
emplis a Burmanno munita. Ha-
bet tamen Statius silv. III, 1, 93.*

*nostro qui tot fastigia
monti,*

*Tot virides, lucos, tot saxa
imitantia vultus,*

*Aeraque, tot scripto, viventes
lumine ceras*

Fixisti.

et Flaccus Valerius I, 548.

*sed nulla magis sententia
menti*

Fixa meae.

26. TALEQUE SUB NOSTRO
MUNERE CARMEN ERIT] *Mu-
nere* solus Cujacianus: caeteri
Nomine,

*Taleque sub nostro NOMINE
'carmen erit.'*

Nec mutari debuit, cum sequa-
tur:

*Has pono ante tuam tibi, di-
va, Propertius aedem
Exuvias.*

Sic Ovidius trist. II, 551.

*Idque tuo nuper scriptum sub
nomine, Caesar,*

*Et tibi sacratum sors mea
rupit opus.*

Propertius V, 7, 77.

*Et quoscumque meo scripsisti
nomine versus,*

*Ure mihi; laudes desine ha-
bere meas.*

ex quo loco patet, non recte
vulgo Primum tantum librum
nomine CYNTHIAE inscribi,
quod quatuor aut certe tres pri-
ores sibi vindicant. Nec sane
Martialis primum librum signi-
ficat solum XIV, 187.

Cynthia, facundi carmen ju-
venile Properti,

*Accepit famam, nec minus
ipsa dedit.*

Certe juvenem fuisse Proper-
tium, cum moreretur, in
praefatione demonstramus. *Mo-
nobilis* nomen, quod codices
Martialis Propertiique agno-
scunt, iisdem libris, qui quasi
unius instar haberent, imposi-
tum fuisse censeo, ut eo aut a
quarto quintoque aut a quinto

HAS PONO ANTE TUAM TIBI, DIVA, PROPERTIUS AEDEM

EXUVIAS, TOTA NOCTE RECEPTUS AMANS.

Nunc da te, mea lux. venit mea litore navis

Servata: an mediis sidat onusta vadis?

30

V. 29. ad te, m. l. veniat.

certe, qui nihil ad Cynthiam pertinet, segregarentur.

27. ANTE TUAM AEDEM] Sic optime Scaliger. Scripti omnes *Tuas aedes*.

29. NUNC AD TE, MEA LUX, VENIAT MEA LITORE NAVIS SERVATA, AN MEDIIS SIDAT ONUSTA VADIS] Recte notat Burmannus, si hanc plurimorum codicum scripturam sequamur, hiare sensum. Quae viri docti excogitarunt, quamquam diversissima sunt, in duas quasi classes referri possunt. Plerique enim verba emendando in eum sensum studuerunt deflectere, quem caeteris et elegantius et apertius D'Orvillius expressit scribendo:

*Nunc in te, mea lux, veniat
sua litora navis*

*Servata, an mediis sidat
onusta vadis.*

ut in te est more Graeco dicere-
tur, quem nec Ovidius sprevit
metam. VII, 24.

vivat an ille

Occidat, in dis est.

Sententia quidem proba est, neque ab re, sed ab hujus amatoris persona aliena; qui ubi post haec frigida et languida, quibus in puellae potestate positum dicit, in portum veniat navis an in medio cursu sidat, ubi post haec perrexerit dicere:

*Quod si forte aliqua nobis
mutabere culpa,*

*Vestibulum jaceam mortuus
ante tuum.*

mirum ni Cynthia hunc lentum ac frigidum amatorem mori potius jusserit, quam aliis calidioribus praetulerit. Ab altera parte Marklandus stat, qui hos versus ita refingit:

*Nunc ad te, mea lux, veniet
mea litore navis*

*Servata? an mediis sidet
onusta vadis?*

Hic quidem melior est, et cui quamvis timido puella libentius cedat. Sed illa ipsa timiditas hunc ipsum non decet,

*Quocum habuit positum lenta
puella caput.*

Quare nobis novam rationem ingressis aliud hic latere visum est, nempe hoc:

*Nunc da te, mea lux. VENIT
mea litore navis*

*Servata: an mediis sidat
onusta vadis?*

hoc sensu: „Nunc tu mihi te totam dede. Jam navis mea in altum felici remo provecta est: vis tu hanc in mediis undis sedere, ne portum speratum attingat?“ Compara cum his simillimum Ovidii locum art. amat. II, 9.

*Quid properas, juvenis? me-
diis tua puppis in undis*

Quod si forte aliqua nobis mutabere culpa,
Vestibulum jaceam mortuus ante tuum!

VI.

O me felicem! o nox mihi candida! et o tu,
Lectule, deliciis facte beate meis!

Eleg. VI. *Burm. XII.*

*Navigat, et longe, quem
peto, portus abest.*

*Non satis est, venisse tibi me
vate puellam:*

*Arte mea capta est, arte te-
nenda mea est.*

Caeterum non magna, ut vides,
mutatione rem-gessimus. Ex
ad te transpositis litteris feci-
mus da'te, de qua formula vide
Heinsium ad Ovidii epist. XVI,
161.

*Da modo te; quae sit Paridi
constantia nosces.*

et Burmannum Sec. ad Antho-
log. Lat. Tom. I. pag. 637.
Porro venit non nimia licentia
reposuimus, cum in aliis veniat
esset, *veniet* in aliis perbonis,
Neapolitano ac Bononiensi.
Sed mea lux et mea navis jam,
distinctione interposita, vix
morosissimos offendunt. *Litore*
habent aliquot meliores, Gro-
ninganus, in quo ita scriptum
est, *litor*, Neapolitanus, Pala-
tinus papyraceus, non *litora*.
Burmannus hic suorum varie-
tatem negligentius annotavit.

31. QUOD SI FORTE] Sic Ne-
apol. Mentel. Palat. papyr. et
alii: sed membranae Palat. et
Groning. cum aliis *Quae si*

habent. Neutrum neutri prae-
tulerim. Nam *Quae* tuentur
similia Propertii loca I, 15. 19.

*Illa neque Arabium metuit
transcendere limen,*

*Nec timet ostrino, Tulle,
subire toro,*

*Et miserum toto juvenem ver-
sare cubili;*

*Quid relevant variis serica
textilibus?*

*Quae mihi dum placata ade-
rit, non ulla verebor*

*Regna, neque Alcinoi mu-
nera despicere.*

et III, 14, 11.

*Interea vestri quaerunt sibi
vulnus ocelli,*

*Candida non tecto pectore
si qua sedet,*

*Sive vagi crines puris in fron-
tibus errant,*

*Indica quos medio vertice
gemma tenet;*

*Quae si forte aliquid vultu
mihi dura negarat,*

*Frigida de tota fronte ca-
debat aqua.*

Sed in libro III, 3, 15. *Quae*
si rectius est quam *Quod si*, et
confirmat praeter multos dete-
rioris praestantissimus codex
Neapolitanus.

Quam multa adposita narramus verba lucerna,
 Quantaque sublato lumine rixa fuit!
 Nam modo nudatis mecum est luctata papillis, 5
 Interdum tunica duxit operta moram.
 Illa meos somno labros patefecit ocellos
 Ore suo, et dixit: Sicciné lente jaces?
 Quam vario amplexu mutamus brachia! quantum
 Oscula sunt labris nostra morata tuis! 10
 Non juvat in caeco Venerem corrumpere motu:
 Si nescis, oculi sunt in amore duces.
 Ipse Paris nuda fertur periisse Lacaena,
 Cum Menelaëo surgeret e thalamo;
 Nudus et Endymion Phoebi cepisse sororem 15
 Dicitur et nudae concubuisse deae.
 Quod si pertendens animo vestita cubaris,
 Scissa veste meas experire manus;
 Quin etiam, si me ulterius provexerit ira,
 Ostendes matri brachia laesa tuae. 20
 Necdum inclinatae prohibent te ludere mammae:
 Viderit hoc, si quam jam peperisse pudet.
 Dum nos fata sinunt, oculos satiemus amore.
 Nox tibi longa venit; nec reditura dies.

V. 3. 4. *Burm.* 9. 10. V. 5—10. *v.* 3—8.

VI. [XV.]

3. QUAM MULTA] Hoc distichon, quod Broukhusius et Burmannus Jano Doussa suasore ante versum 11. collocaverant, huc ad sedem suam retraximus. Particula *Nam* post versum 2. ingrata erat: versu 11. quis loqueretur indicari, non necessarium; quin, si non fieret, suavius.

17. VESTITA CUBARIS] Ita Muretus, nescio an primus, sed recte. Scripti, ut opinor, omnes *Cubares*, quod et Volscus bis

dedit: Calphurnius ac Beroaldus *Cubare*.

24. NEC REDITURA DIES] Burmannus, quia proximum distichon et ipsum in *diei* vocabulum desinit, hic *Nec reditura quies* legi vult, non *redituro* affingens aeterni significationem. Ego vero ne id quidem, quod venturum est, *rediturum* recte dici contendo, quomodo Heinsius interpretatur apud Silium II, 223.

Heu blandum caeli lumen!
tantone cavetur

Atque utinam haerentes sic nos vincere catena
Velles, ut numquam solveret ulla dies.

25

Mors reditura metu, nascentique addita fata.

Ibi scribo *Mors aditura*, ut
apud Propert. III, 21, 2.

*Quaeritis et qua sit mors
aditura via.*

quod Simonides praeiverat epi-
gr. XXXI.

*Μάντιος, ὃς τότε κῆρας
ἐπερχομένας σάφα
εἰδώς*

*Οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας
προλεπεῖν.*

Diem redituram ipse Propertius
vindicat III, 9, 12.

*Maturos iterum est questa
redire dies.*

Versu superiore pro *Dum nos
fata sinunt* Burmannus mallet:

Nos, dum fata sinunt, ocu-
los satiemus amore.

At illud haud paullo suavius est.
Naso trist. V, 3, 5.

*Inter quos, memini, dum me
mea fata sinebant,*

*Non invisa tibi pars ego
saepe fui.*

Manilius IV, 481.

*Si te fata sinant, quartam ne
selige partem*

Centauri.

25. ATQUE UTINAM HAEREN-
TES SIC NOS VINCIRE CATENA
VELLES, UT NUMQUAM SOLVE-
RET ULLA DIES] Quemnam al-
loquitur? Cynthiae certe, nisi
aliena inferre volumus. Neque
est, quod reprehendas. Ita Paul-
lus Silentarius epigr. XXX.

*Εἴη μοι μελέεσσι τὰ Λήμνιος
ἡρμούσεν ἄκμων*

*Δεσμά, καὶ Ἡφαίστε πάσα
δολορῶσα φή.*

*Μῶνον ἐγὼ, χαρίεσσα, τὸν
δέμας ἀγκῶς ἐλίξας*

*Θελοῦμην ἐπὶ σοῖς ἄψε-
σι βαλλόμενος.*

Haerentem vero se tantum di-
cit Propertius, non Cynthiae
quoque; ne huc illud Petronii
referas cap. 114. *Haec ut ego
dixi, Giton vestem deposuit,
meaque tunica contextus exse-
ruit ad osculum caput; et ne
sic cohaerentes malignior flu-
ctus distraheret, utrumque zona
circumvenienti praecinxit. Qua-
re nihil opus est Burmanni
emendatione tentantis:*

*Atque utinam haerentes sic
nos vincere catena*

Vellent,

*nempe fata, quia praecessit,
sed toto versu interjecto:*

*Dum nos fata sinunt, oculos
satiemus amore.*

At fata eo modo amantes jun-
gere non dicuntur, sed Venus.
Lucretius IV, 1109.

*Usque adeo cupide in Vene-
ris compagibus hae-
rent.*

Idem IV, 1142.

*Nam vitare, plagas in Amo-
ris ne jaciatur,*

*Non ita difficile est, quam
captum retibus ipseis*

*Exire, et validos Veneris
perrumpere nodos.*

Tibullus IV, 5, 13.

*Nec tu sis injusta, Venus:
vel serviat aequae*

Exemplo junctae tibi sint in amore columbae,
Masculus et totum femina conjugium.

*Vinctus uterque tibi, vel
mea vincla leva.*

*Sed potius valida teneamur
uterque catena;*

*Nulla queat post haec nos
soluisse dies.*

Ovidius epist. IV, 135.

*Illā coit firma generis jun-
ctura catena,*

*Imposuit nodos cui Venus
ipsa suos.*

Hactenus placet magis, quod
Guyetus excogitavit:

*Atque utinam haerentes sic
nos vincire, Cythere,*

Velles,

nisi quod catenam ita nobis eri-
pi non facile patimur. Quod
si quos offendit dies in fine du-
orum distichorum positum, eis
accedere me profiteor, qui Pro-
pertium ita scripsisse existimo:

*Atque utinam haerentes sic
nos vincire catena*

*Velles, ut numquam solveret,
Idalie.*

Id nomen, quo Venerem Vir-
gilius, Ovidius alique saepius
salutant, indoctos librarios fa-
cile decipere potuit. *Solvere*
autem pro solvi, more satis
pervulgato, et Propertio quo-
que familiari; haec enim ejus-
dem generis sunt:

*O utinam trajecta cava mea
votula rima*

*Percussas dominae vertat
in auriculas:*

*— volutantes nec jacuisse
duos.*

*Vel tremefacta cavo tellus
diducat hiatu.*

*Trajicit alterno qui, leve
pondus, equo.*

Quin hoc ipsum *solvere* ita po-
suit, si Italicis aliquot codici-
bus fides habenda est, libro IV,
11, 69.

michi cymba volenti

Solvit,

quod tamen, quamvis exqui-
sitius visum Santenio, libri
meliores non comprobant. At
in Pervigilio Veneris v. 26. ita
intelligendum plane censeo:

*Facta Cypris (vel Cypridis,
codd. prius) de cruore,
 deque Amore osculis,*

*Deque gemmis, deque flam-
mis, deque Solis pur-
puris,*

*Cras ruborem, qui latebat
veste tectus ignea,*

*Unico, marita, nodo non pu-
debit solvere.*

Rosam alloquitur, Veneris jus-
su cras nuptam futuram, v. 22.

*Ipsa jussit, mane ut udae
virgines nubant rosae.*

Cras, inquit, ô marita, rubo-
rem tuum non pudebit, unico,
quo cophibebatur, nodo sese
exsolvere, flore aperto. *Unico*
nodo se solvet rosa, sicut Ca-
tullus dicit LXI, 53.

tibi virgines

Zonulâ solvunt sinus.

Aliorum interpretationem La-
tinitas non admittit. Certe apud
Plantum Epid. II, 1, 2.

*Ibi eos deserit pudor, cum (l.
ubi) usust, ut pudeant,*
libri qua scripti qua impressi
veteres habent *ut pudeat*.

Errat, qui finem vesani quaerit amoris:

Verus amor nullum novit habere modum.

30

Terra prius falso partu deludet arantis,

Et citius nigros Sol agitabit equos,

Fluminaque ad caput incipient revocare liquores,

Aridus et sicco gurgite piscis erit,

Quam possim nostros alio transferre calores:

35

Hujus ero vivus, mortuus hujus ero.

Quod mihi si secum talis concedere noctis

Illa velit, vitae longus et annus erit:

Si dabit haec multas, fiam immortalis in illis;

Nocte una quivis vel deus esse potest.

40

Qualem si cuncti cuperent decurrere vitam,

Et pressi multo membra jacere mero,

Non ferrum crudele esset neque bellica navis,

Nec nostra Actiacum verteret ossa mare,

V. 41. vellent. 43. neque esset. 44. verreret.

35. TRANSFERRE CALORES] Scripti omnes dolores. Volscus notat: *Dolores et calores legitimus*. Hoc posterius Phil. Beroldus dedit, rectissime. Idem vitium habuimus libro I, 10, 13.

41. CUNCTI VELLENT] Libri plerique non *Vellent*, sed:

Qualem si cuncti CUPERENT decurrere vitam,

numeris aptioribus. *Cupere* est rei alicuius faciendae curam gerere. II, 24, 13.

Et cupit ingratum talos me poscere eburnos.

Lucretius V, 169.

Quidve novi potuit tanto post ante quietos

Inlicere, ut cuperent vitam mutare priorem?

43. NON FERRUM CRUDELE, NEQUE ESSET] Ita alii codices;

Neapolitanus quoque, ne Burmanno credas: alii,

Non ferrum crudele ESSET, NEQUE bellica navis.

Neuter versus habet optimos numeros: sed certe Bacchius in illa sede (*Neque esset*) vitiosus est, neque amphibracho melior. Fateor tamen Propertium in hac re aliquando negligentiore fuisse; vide II, 1, 51. III, 29, 9. IV, 5, 25. V, 7, 41. Apud Virgilium Ecl. V, 15. praestat scriptura,

Experiar: tu deinde iubeto, ut certet Amyntas.

ut accedente interpunctione et vocali elisa vitium minus appareat.

44. VERRERET OSSA MARE]

Ita fere Claudianus de Raptu Pros. II, 295.

Nec totiens propriis circum oppugnata triumphis 45

Lassa foret crines solvere Roma suos.

Me certe merito poterunt laudare minores;

Laeserunt nullos pocula nostra deos.

Tu modo, dum licet, hunc fructum ne desere vitae;

Omnia si dederis oscula, pauca dabis. 50

V. 50. Omnia, si d. o. p., dabis.

*Quicquid alit tellus, quicquid
salis aequora verrunt.*

et Statius Theb. IV, 712.

*Inachus, adverrensque na-
tantia saxa Charadrus.*

Ovidius quoque metam. XI,
499.

*Pontus cum fulvas ex imo ver-
rit arenas.*

quod ibi Heinsius alteri scri-
pturae *Vertit* praetulit. In no-
stro tamen loco codicum quan-
tum exstat, habent,

*Nec nostra Actiacum ver-
teret ossa mare.*

quod revocamus, quia Home-
rum imitari videtur Odyss. A,
161.

*Ἀνέρος, ἃ δὴ πρὸς λείαν ὄρετα
πύθεται ὕμπερ,
Κεῖμεν' ἐπ' ἡπίρος, ἣ εἰν ἄλλ'
κῦμα κελὶν δει.*

quamquam Virgilius in hac re
rolvere maluit ponere Georg.
IV, 525.

*Tum quoque, marmorea ca-
put a ceruice revolsum
Gurgite cum medio portans
Oeagrius Hebrus*

Volueret.

Nautae vero verrunt mare, et
venti et remi, quin et delphi-
nes in Virgilii Aen. VIII, 674.

*Et circum argento clari del-
phines in orbem*

*Aequora verrebant caudis as-
stumque secabant.*

Sed et *vertere* aequora nautae
dicuntur Statio Theb. V, 309.

*non arua viri, non ae-
quora vertunt.*

nempe quia et *arant* aequora
(vide Heinsium ad Ovid. Amor.
II, 10, 53.); quod genus omnium
audacissime Callimachus fragm.
436. poetam appellat

ἀρόταν κίματος Ἀονίς.

Ventis mare *verti* Ovidius Fast.
III, 592.

*Assiliunt fluctus, imoque a
gurgite pontus*

*Vertitur, et canas alveus
haurit aquas.*

et Virgilius Aen. I, 43.

*Disjecitque rates, evertitque
aequora ventis.*

quamquam illud Homericum,
*Σὺν δ' Εὐρώς τε Νότος τ' ἐπε-
σιν, Ζήφυρος τε δυσηΐς,
καὶ βορέης αἰθρηγενέτης μέγα
κῦμα κελὶν δων.*

Aeneidos I, 86. ita expressit,

*Una Eurusque Notusque ru-
unt, creberque procel-
lis*

*Africus, et vastos volvunt
ad litora fluctus.*

49. DUM LICET, HUNC FRU-
CTUM] *Hunc libri omnes omit-*

Ac veluti folia arentis liquere corollas,
 Quae passim calathis strata natare vides,
 Sic nobis, qui nunc magnum spiramus amantes,
 Forsitan includet crastina fata dies.

VII.

Praetor ab Illyricis venit modo, Cynthia, terris,
 Maxima praeda tibi, maxima cura mihi.
 Non potuit saxo vitam posuisse Cerauno?
 Ah, Neptune, tibi qualia dona darem!
 Nunc sine me plena fiunt convivia mensa; 5
 Nunc sine me tota janua nocte patet.
 Quare, si sapis, oblatas ne desere messis,
 Et stolidum pleno vellere carpe pecus.
 Deinde ubi consumpto restabit munere pauper,
 Dic alias iterum naviget Illyrias. 10
 Cynthia non sequitur fascis, nec curat honores:
 Semper amatorum ponderat illa sinus.
 At tu nunc nostro, Venus, ô, succurre dolori,
 Rumpat ut adsiduis membra libidinibus.
 Ergo muneribus quivis mercatur amorem? 15
 Iuppiter, indignum! merce puella perit!

Eleg. VII. *Burm. XIII*, 1—56. *V. 16.* indigna merce.

tunt; multi dum liceat vel dum
lucet. Sed recte Jo. Calpurnius
 MCCCCLXXXI. et Volsus
 MCCCCLXXXVIII. et Beroal-
 dus *Hunc fructum* dedere. Lu-
 cretius III, 927.

*brevis hic est fructus
 homulleis;*

*Jam fuerit, neque post ite-
 rum revocare licebit.*

50. OMNIA, SI DEDERIS OS-
 CULA PAUCA, DABIS] Ita Bur-
 mannus Jano Doussa filio au-
 ctore distinxit. Sed haec mo-
 destia et continentia ab hoc lo-

co aliena est, qui aut hunc sen-
 sum postulat: Si pauca oscula
 dabis, omnia dederis; aut eum,
 quem distinctio antea recepta
 parit:

*Omnia si dederis oscula,
 pauca dabis.*

53. MAGNUM SPIRAMUS] Be-
 ne correctum; scripti omnes
Speramus.

VII. [XVI.]

16. INDIGNA MERCE] Par-
 rum vitium; et quod minus

Semper in Oceanum mittit me quaerere gemmas,

Et jubet ex ipsa tollere dona Tyro.

Atque utinam Romae nemo esset dives, et ipse

Straminea posset Dux habitare casa!

20

Numquam venales essent ad muntus amicae,

Atque una fieret cana puella domo.

Non quia septenas noctes sejuncta cubaris,

Candida tam foedo brachia fusa viro,

Non quia peccaris, testor te, sed quia volgo

25

Formosis levitas semper amica fuit.

Barbarus excussis agitat vestigia lumbis,

Et subito felix nunc mea regna tenet.

Aspice quid donis Eriphyle invenit amaris,

Arserit et quantis nupta Creusa malis.

30

V. 29. Eriphyla.

attentum facile fallat. Vide
quid dicat:

*Ergo muneribus quivis mer-
catur amorem?*

*Juppiter, indigna merce
puella perit.*

Recte poterat ita loqui: Ergo
gemmis, auro, vestibus amo-
rem quivis mercatur? Juppi-
ter, indigna merce pereunt
puellae! hoc est, Indigna her-
cle ista merx est, qua puella
veneat. Nunc cum generale
vocabulum munera posuisset,
illud subjicere non debuit. Re-
pone:

*Juppiter, INDIGNUM! merce
puella perit.*

Sic Palmerio teste liber Posthii,
id est, Groninganus; Indignam
Palatinus apud Gebhardum.
Caeterum ita poni indignum
Bentlejus docet ad Horat. serm.
II, 5, 79. Heinsius ad Ovid.

amor. I, 6, 1. Burmannus ad
Anthol. Lat. Tom. I. pag. 196.

25. PECCARIS] Omnes scripti,
ut puto, habent *Peccarim*: Phi-
lippus Beroaldus correxit.

29. ERIPHYLE INVENIT] Scri-
be ERIPHYLE, ut apud Virgi-
lium Aen. VI, 445. *maestam-
que Eriphylen*, et *Eriphyle
maesta* apud Ausonium Cupid.
cruc. 26. Sic semper Propertius.
Nam quod scripsit IV, 12, 57.

*Tu quoque, ut auratos gere-
res*, Eriphyla, *lacertos*,
metri necessitati tribuerim:
haec vero auribus dedit:

*Et Circae fraudes lotosque
herbaeque tenaces.*

*Et Niobae lacrimas suppri-
mat ipse lapis.*

Sed *Ariadna* dicitur ei Latina
forma, communi omnium poe-
tarum consuetudine. Neque
Helenae nomen Graece solet in-

Nullane sedabit nostros injuria fletus?

Ah dolor hic vitiis nescit abesse tuis.

V. 32. An — suis?

flecti. Ovidius quidem art. amator. III, 11. posuit:

Si minor Atrides Helenen Helenesque sororem.

Potuit Helenae scribere, sed noluit, ne in uno versu duplex declinatio esset, non probaturus ille, sat scio, quod apud Tibullum II, 5, 117. hodie editur:

Ipsa gerens laurus; lauro devinctus agresti

Miles Io magna voce Triumphe canet.

31. NULLANE SEDABIT NOSTROS INJURIA FLETUS? AN DOLOR HIC VITIIS NESCIT ABESSE SUIS?] Multum torquent se in hoc loco explicando interpretes, sed nihil extricant; nec mirum, cum corrupta bene explicari non possint. Dolorem haud dubie dicit amorem suum, *ἔρωτα δυσέκρωτα*, quo cruciari se sentit. Quae vero sunt illa hujus doloris vitia? nam suis vitiis illum abesse negat. Ferrem, si de animo suo vel pectore ita loqueretur, quod Ovidius fecit remedium. 53.

Utile propositum saevas extinguere flammis,

Nec servum vitii pectus habere sui.

Santenius tamen sibi, quae ista vitia essent, intelligere visus est, cujus hanc loci expositionem Burmannus affert: „Nullane praetoris vel Cynthiae in-

juria dissolvat amores eorum, atque adeo fletus meos sedabit? An hic dolor (amor infelix) nescit abesse (id est, abire, in melius mutari) vitiis suis consuetis, injuriis nempe et rixis amantium.“ Piget ista sub examen vocare: sed peream, si explanationem magis contortam umquam vidi. Hoc unum considera, ex sequentibus, *At pudeat certe, pudeat*, apparere, poetam hic jam se, si fieri posset, amorem mutaturum dixisse. Id perspexisse se Heinsius testatur audacter nimis corrigendo:

An dolor hic vitiis crescet et usque tuis?

Nos facili manu hos versus ita formamus:

Nullane sedabit nostros injuria fletus?

Ah dolor hic vitiis nescit abesse tuis.

Tuis, inquit, ô Cynthia, vitiis, tuis peccatis, tuis injuriis hic infelix amor meus cedere nescit: tamen me urget, obsidet, cruciat. *Tuis pro suis* ex libro Groningano, omnium, ut scis, optimo, asciscimus. Ea menda multos locos, in quibus simillimum Ovidii, adhuc turbat, amor. III, 11, 43.

Facta movent odium, facies exorat amorem.

Me miserum! vitiis plus valet illa suis!

Lege vitiis tuis; neque enim fa-

Tot jam abiere dies, cum me nec cura theatri,
 Nec tetigit Campi, nec mea Musa juvat.
 At pudeat, certe, pudeat, nisi forte, quod ajunt, 35
 Turpis amor surdis auribus esse solet.
 Cerne ducem, modo qui fremitu conplevit inani
 Actia damnatis aequora militibus.
 Hunc infamis amor versis dare terga carinis
 Jussit et extremo quaerere in orbe fugam. 40
 Caesaris haec virtus et gloria Caesaris haec est;
 Illa, qua vicit, condidit arma manu.
 Sed quascumque tibi vestis, quoscumque smaragdos,
 Quosve dedit flavo lumine chrysolithos,
 Haec videam rapidas in vanum ferre procellas, 45
 Quae tibi terra, velim, quae tibi fiat aqua.

V. 35. Ah. 43. smaragdos. 46. Qua — qua.

ciei vitia dicit, et puellam alloquitur. Porro *Abesse* hactenus retinemus, donec Guarneriani et Commeliniani scripturam *Abire* plures libri confirmabunt; haec enim melior est. Sed *Nullane* et *An* conjuncta hic ferri non potuere. Nam particulae *ne* et *an* quoties copulantur, opposita indicant, non *παράλληλα*. Hoc non animadversum criticos aliquoties in errorem induxit, ut N. Heinsium, cum in libro I, 17, 21. tentaret:

Nullane finis erit nostro concessa dolori?

Tristis an in rigido limine somnus erit?

ubi aut *Nullane* et aut *Ullane* — *an* requirebatur. Hac observatione uteris ad illa accuratius interpretanda I, 8, 1.

Tunc igitur demens, nec te mea cura moratur?

An tibi sum gelida vilior Illyria?

Tunc, inquit, demens es, nec mea cura impetum furentis retinet? (plane ut Ovid. art. I, 301.

It comes armentis, nec ituram cura moratur

(Conjugis.)

an, si hoc non est, tu amorem nostrum prae Illyria contemnitis?

35. AH PUDEAT] Neapolitanus, Mentelianus et Palatinus cum quinque aliis: AT PUDEAT certe, pudeat. Recte; ita enim sententiae artius copulantur.

43. QUOSCUMQUE SMARAGDOS] Scribe SMARAGDOS cum libris scriptis omnibus. Vide Huschkium ad Tibullum I, 1, 51.

46. QUA TIBI TERRA, VELIM, QUA TIBI FIAT AQUA] Scripti universi *Fiet*, et bis *QUAE* pro

Non semper placidus perjuros ridet amantis
 Juppiter, et surda neglegit aure preces.
 Vidistis toto sonitus percurrere caelo,
 Fulminaque aethera dissiluisse domo? 50
 Non haec Pleiades faciunt, nec aquosus Orion;
 Nec sic de nihilo fulminis ira cadit:
 Perjuras tunc ille solet punire puellas,
 Deceptus quoniam flevit et ipse deus.
 Quare ne tibi sit tanti Sidonia vestis, 55
 Ut timeas, quotiens nubilus Auster erit.

VIII.

Mentiri noctem, promissis ducere amantem,
 Hoc erit infectas sanguine habere manus.
 Horum ego sum vates, quotiens desertus amaras
 Explevi noctis, fractus utroque toro.
 Vel tu Tantalea moveare ad flumina sorte, 6
 Ut liquor arenti fallat ab ore sitim;
 Vel tu Sisypnios licet admirare labores,
 Difficile ut toto monte volutet onus:
 Durius in terris nihil est, quod vivat, amante,
 Nec, modo si sapias, quod minus esse velis. 10
 Quem modo felicem invidia admirante ferebant,
 Nunc decimo admittor vix ego quoque die;

V. 49. moto s. procurrere. 50. dissiluisse. 51. neque.
 Eleg. VIII. adhaeret superiori [XIII, 57—74].

Qua. Illud falsum est, hoc
 mutari non debuit. In vanum
 versu praecedente bene tuetur
 Wakefieldius ad Lucretium III,
 17. Manilius II, 764.

Quae nisi constiterint primis
 fundata elementis,
 Vel sua praepropere dederint
 praecepta magistri,
 Effluat in vanum rerum praepo-
 posterus ordo.

49. VIDISTIS MOTO SONITUS
 PROCURRERE CAELO, FULMI-
 NAQUE AETHERIA DISSILUISSE
 DOMO?] Hoc distichon, a cri-
 ticiis foede interpolatum, ita
 scriptum rectissime sistunt li-
 bri omnes:

*Vidistis TOTO sonitus PER-
 CURRERE caelo,
 Fulminaque aethera dis-
 SILUISSE domo?*

Nunc jacere e duro corpus jubet in pia saxo,
Sumere et in nostras trita venena manus;

V. 13. (69.) jūvat. 14. (70.) tetra.

nisi quod *dissiluisse* in nonnullis est, male tamen. Vide de singulis praeclare ac fuse disputantem Hemsterhusium. *Percurrere* absolute dici posse e Lucretii versu apparet V, 1406.

Et supera calamos unco percurrere labro.

VIII. [XVII.]

13. NUNC JACERE E DURO
CORPUS JUVAT, INPIA,
SAXO,

SUMERE ET IN NOSTRAS
TETRA VENENA MANUS:

NUNC LICET IN TRIVIIS SICCA
REQUIESCERE LUNA,

AUT PER RIMOSAS MITTERE
VERBA FORES.]

Locus haud paullo, quam interpretibus videtur, difficilior. Primum pro *Nunc licet* in libris scriptis omnibus habetur *Nec licet*, quod Philippus Berroaldus primum mutavit. Sed illud *Nec licet* verum est: *Nunc licet* post *juvat* jejunum et languidum. Cave tamen ne cum Vulpio explicare tentes ex lib. V, 7, 19. Immo ideo non licebat Propertio ante fores excubare, quia a praetore et custodibus, quos hic apposuerat domui, prohibebatur. Sed porro sequentia considera,

Quod quamvis ita sit, dominam mutare cavebo.

Recte, quamvis nihil nunc concedatur mihi, quin ne ante fores quidem perstare liceat. At quid hoc alterum? Quamvis *juvat* se de saxo sese dejicere, aut veneno hausto perire, tamen dominam nolle mutare? Neque pe mortuum aut certe cupidum mortis! Quis haec deliramenta Propertio ascribat? Repone:

*Nunc decimo admittor vix
ego quoque die.*

*Nunc jacere e duro corpus
JUBET in pia saxo,*

*Sumere et in nostras TRITA
venena manus;*

*NEC licet in triviis sicca
requiescere Luna,*

*Aut per rimosas mittere
verba fores.*

Quod quamvis ita sit, dominam mutare cavebo.

Tum flebit, cum in me senserit esse fidem.

Ita, ut vides, omnia optime coeunt, uno vocabulo *Juvat* mutato in *Jubet*, quod ita accipies ut in libro I, 3, 40.

O utinam tales producas, improbe, noctes,

Me miseram quales semper habere jubes.

Theocriti *ὀνείρων* XXIII, 22.

ἀλλὰ βαδίζω

"Ἐνθα πύ μιν κατέκρινας·

ὅπῃ λόγος ἤμεν ἀταρ-

πόν,

Nec licet in triviis sicca requiescere luna,

15

Aut per rimosas mittere verba fores.

Quod quamvis ita sit, dominam mutare cavebo.

Tam flebit, cum in me senserit esse fidem.

IX.

Adsiduæ multis odium peperere querelæ:

Frangitur in tacito femina saepe viro.

V. 15. (71.) Nunc. — Eleg. IX. Burm. XIV.

Ξενὸν τοῖσιν ἐγὼσι τὸ πάρα-
νον, ἐνθα τὸ λάθος.

Quod præterea revocavimus,
Trita venena, Broukhusius mu-
taverat ex uno Regio et aliis
perpaucis, quorum auctoritatem
fidei optimorum non antepono,
quamquam *terra venena* habeant
libri omnes infra eleg. XVII,
11. Quin apud Lygdamum quo-
que (Tibull. III.) 5, 10. anti-
quissimus Cujacianus me mo-
vet, ut probem,

*nec cuiquam trita venena
dedi.*

Nam *certa venena*, quæ ibi
frustra tuetur J. H. Vossius, non
rectius dici existimo, quam *cer-
tam pompam* apud eundem
Lygdamum 1, 3.

*Et vaga nunc certa discurrent
undique pompa*

*Perque vias urbis munera
perque domos;*

ubi *crebra pompa* legendum vi-
detur. Caeterum, ut verum
fatear, hic locus noster Proper-
tius fortasse nondum persä-
natus est, tum demum, ni fal-
lor, ab omni parte placiturus,
si versibus alio ordine positis
legamus:

Nunc decimo admittor vitæ
ego quoque diæ;

Nec licet in triviis sicca re-
quiescere luna,

Aut per rimosas mittere
verba fores;

Nunc jacere e duro corpus
jubet in pia saxo,

Sumere et in nostras trita
venena manus.

Quod quamvis ita sit etc.

Sed hanc quidem transpositio-
nem certam præstare nolo: hoc
scio, nihil juvare sensum emen-
dationem Guyeti scribentis,
*Nunc libet in triviis; aut Aura-
ti commentum,*

*Nunc jacere e duro corpus ju-
vat in freta saxo,*

quod posterius Burmanno pla-
cet (argumenta considera), quia
imitatus videatur Theocritum
III, 25. et V, 15., et quia for-
tasse respiciat ad saltum e Leu-
cade saxo, desperatorum aman-
tium asylo. Quanto satius erat,
tam vano conjectori unum Pro-
pertii locum opposuisse II, 10, 20.

*At tu non una potuisti nocte
vacare,*

*Impia, non unum sola ma-
nere diem.*

Si quid vidisti, semper vidisse negato;

Aut si quid doluit forte, dolere nega.

Quid, si jam canis aetas mea candeat annis,

5

Et faciat scissas languida ruga genas?

V. 5 — 20. *Burm.* 7 — 22. V. 5. (7.) caneret. 6. (8.) faceret.

IX. [XVIII.]

Hanc elegiam Janus Livinejus cum superiore optime cohaerere judicat, ut disjungendae minime videantur. Indoles tamen utriusque paullum differt, et ille versus,

Tum flebit, cum in me senserit esse fidem,

aptius aut majore cum vi alibi quam in extremo carmine collocari non potuit. At vero quae versus 22. sequuntur, ea alius penitus argumenti esse neque ad hoc carmen pertinere adeo perspicuum est, ut id ante nuperum editorem nemini in mentem venisse admirer. Sed nimium oberant eis, quominus hoc viderent, Scaligeri transpositiones, magis hic quam alibi inane; tum perversa, quam Vulpus ac Burmannus discusseret, versus 20. interpretatio; multos quoque sensum carminis intellexisse visos esse credibile fit, si ita cepissent, ut exposuit Vulpus: „Blanditur puellae, Aurorae ac Tithoni exemplum affert, ut eam sibi conciliet, Nimum formae cultum, et praecipue fucum, in feminis damnat.“ Unum viro docto nobisque, qui eum hic sequimur, objici potest, in fine abruptam nimis esse sententiam:

*Quin ego deminuo curant,
quod saepe Cupido*

*Huic malus esse solet, cui
bonus ante fuit.*

Sed hoc quoque amatoris secum querentis animum decet; et eadem brevitate Corydon Virgilianus, Theocritosis praefunte XI, 72 seqq., querelam suam desinit:

*Quin tu aliquid saltem, potius
quorum indiget
usus,*

*Viminibus mollique paras de-
texere junco?*

*Invenies alium, si te hic fa-
stidit, Alexim.*

Caeterum gemina Propertianae sententia est, qua puella apud Asclepiadem epigr. XI. tristitiam ab infidia amatoris susceptam solatur:

*Πρόσθε μοι Ἀρχεῖδος ἐθλί-
βετο νῦν δὲ τάλαινα
οὐδ' ὄσπον παίζων εἰς ἐμ' ἐπιστρέφεται.*

*Οὐδ' ὁ μελιχρὸς Ἐρως αἰεὶ γλυ-
κὺς ἀλλ' ἀνιήσας*

*Πολλὰνις ἡδίων γίνετ' ἐρῶσι
θεός.*

Nihil erit diversitatis, si cum Guyeto scribamus:

*Huic bonus esse solet, cui
malus ante fuit.*

Sed recte interpretando effugiemus emendationis temeritatem. Puella illa Amorem sibi

At non Tithoni spernens Aurora senectam

Desertum Eoa passa jacere domo est.

Illum saepe suis decedens fovit in ulnis,

Quam prius abjunctos sedula lavit equos. 10

Illum ad vicinos cum amplexa quiesceret Indos,

Maturos iterum est questa redire dies,

Illa deos currum conscendens dixit iniquos,

Invitum et terris praestitit officium;

Cui majora senis Tithoni gaudia vivi, 15

Quam gravis amisso Memnone luctus erat.

Cum sene non puduit talem dormire puellam,

Et canae totiens oscula ferre comae:

At tu etiam juvenem odisti me, perfida, cum sis

Ipsa anus haud longa curva futura die. 20

propitium fore sperat, qui nunc adversus sit: Propertius deum Cynthiae et rivali suo nunc bonum olim malum futurum confidit.

5. QUID SI JAM CANIS AETAS MEA CANERET ANNIS? ET FACERET SCISSAS] Tempus est, ut ineptum illud *Cāneret*, quod tamen in multis codicibus extat, e Latinitatis terminis atque ex hoc Propertii loco multorum suffragiis tandem expellatur. Quid vero reponendum sit, difficile dictu est. Burmannus codicis Neapolitani scripturam probat:

Quid, mea si canis aetas canesceret annis?

vel *candesceret* potius, cum Heinsio. Quis reprehendat? Nescio tamen quomodo in illa lectione aliquid fraudis, sed satis quidem antiquae, latere suspicor. Quare hic quoque Propertium codici Groningano sa-

lutem debere malo, ut reponatur:

Quid, si jam canis aetas mea CANDEAT annis,

ET FACIAT scissas languida ruga genas?

Ita haec in Groningano scripta testantur Livinejus et Broukhusius: *Faciant* ex Modii excerptis Burmannus notat; ex iisdem Heinsius adversar. II, 17. *Aetas me candeat annis Et faciat*. Vaticanus quoque apud Livinejum habet *Faciat*; *Candeat* autem multi, in quibus Mentelianum Burmannus numerat, negante Broukhusio. Tibullus I, 10, 43.

Sic ego sim, liceatque caput candescere canis.

9. DECEDENS FOVIT IN ULNIS. 10. ABJUNCTOS] Scripti, puto, omnes *In undis* et *Adjunctos*, quorum illud Beroaldus, hoc Scaliger praeclare et vere correxit. Pro *decedens*

Quin ego deminuo curam, quod saepe Cupido
Huic malus esse solet, cui bonus ante fuit.

X.

Nunc etiam infectos, demens, imitare Britannos,
Ludis et externo tincta nitore caput?

V. 21. 22. *Burm.* 5. 6. — *Eleg. X. Burm. XIV*, 23—38.

V. 1. 2. *Burm.* 25. 26.

Marklandus *descendens vult:*
sed nihil muto, Virgilius *ecl.*
II, 67.

Et sol crescentis decedens du-
plicat umbras,

georg. II, 222.

Gnosiaque ardentis decedat
stella Coronae.

X. [XVIII, 23—38.]

Hoc carmen a superiore se-
parandum esse nuper a viro do-
cto observatum diximus, qui
tamen hactenus fallitur, quod
tria postrema disticha alio per-
tinere putat. Scilicet turbatus
versuum ordo quo pacto resti-
tuendus sit, non animadvertit;
quae res Scaligero quoque hic
male successit. Nam in libris
scriptis ita leguntur:

Ut natura dedit, sic omnis
recta figura;

Turpis Romano Belgicus
ore color.

Illi sub terris fiant mala mul-
ta puellae,

Quae, mentita suas, vertit
inepta comas.

De me, mi certe poteris for-
mosa videri;

Mi formosa sat es, si modo
saepe venis.

An, si caeruleo quaedam sua
tempora fucō

Tinxerit, idcirco caerulea
forma bona est?

Cum tibi nec frater, nec sit
tibi filius ullus,

Frater ego et tibi sim fi-
lius unus ego etc.

Vides interrumpi sensum illo
disticho interposito, *An, si cae-*
ruleo; quod ubi ante illum ver-
sum posuerimus, *Illi sub ter-*
ris, nihil erit amplius quod de-
sideres. Ecquisnam sibi sen-
tentiarum cohaerentiam expli-
cari postulat? Fucum, quo pi-
cta Cynthia amatores sibi con-
quirere studebat, execratus,
Tu mihi, inquit, formosa sa-
tis es, si saepe venis *). Veni
igitur ad me, tamquam fratrem
aut filium **). Caeterum pu-
dice vivito, neu nimio corpo-
ris cultu amatores allicere stu-
deas; peccata tua, mihi crede,

*) Vide Heinsium ad Ovid. art. II, 11.

**) Honestis vocabulis amatorem subinducat; vide interpretes
ad Minucium Felicem cap. 9.

Ut natura dedit, sic omnis recta figura est:

Turpis Romano Belgicus ore color.

An, si caeruleo quaedam sua tempora fuco

5

Tinixerit, idcirco caerulea forma bona est?

Illi sub terris fiant mala multa puellae,

Quae mentita suas vertit inepta comas!

De me, mi per te poteris formosa videri:

Mi formosa sat es, si modo saepe venis.

10

Cum tibi nec frater, nec sit tibi filius ullus,

Frater ego et tibi sim filius unus ego.

Ipse tuus semper tibi sit custodia lectus,

Nec nimis ornata fronte sedere velis.

Credam ego narranti, noli committere, famae,

15

Et terras rumor transilit et maria,

V. 3. 4. *Burm.* 29. 30. V. 3. (29.) *omissum est.* V. 5. 6. *Burm.* 27. 28. V. 7—10. *Burm.* 31—34. V. 9. (33.) *certe.* V. 11. 12. *Burm.* 23. 24. V. 13—16. *Burm.* 35—38. V. 15. (37.) *committere Famae.* 16. (38.) *terram.*

fama ad me perferet. Quid clarius? Unum addo, versu secundo *ludendi* verbum frustra a viris doctis ad sensum turpem traduci. Ludere puellam queritur parum severam et constantem, quae alios, se spreto, amatores quaerat. Ovidius *amor. I, 8, 43.*

Ludite formosae. casta est, quam nemo rogavit.

Art. amat. III, 62.

Dum licet et veros etiam nunc editis annos,

Ludite: eunt anni mora fluentis aquae.

3. RECTA FIGURA] Adde est ex Neapolitano ac Dresdensi, Dictum de talibus ad lib. II, 6, 15.

9. DE ME, MI CERTE POTE-

RIS FORMOSA VIDERI] Satis plene et otiose loquitur: *De me, mi certe:* alterum vero, *Poteris formosa videri*, aut breviter nimis, cum deberet dicere, inornatam quoque sibi Cynthiam formosam videri; aut iterum otiose, cum sequatur, *Mi formosa sat es.* Repone:

De me, mi per te poteris formosa videri.

Libro III, 24, 30.

Heu quantum per se candida forma valet.

10. SAT ES] Sic optime Hein-
sius: libri scripti *satis.*

16. ET TERRAM RUMOR
TRANSILIT ET MARIA] Oratio-
nis vitium tolles cum Guyeto,

XI.

Etsi me invito discedis, Cynthia, Roma,
 Laetor, quod sine me devia rura coles.
 Nullus erit castis juvenis corruptor in agris,
 Qui te blanditiis non sinat esse probam;
 Nulla neque ante tuas orietur rixa fenestras, 5
 Nec tibi clamatae somnus amarus erit:
 Sola eris, et solos spectabis, Cynthia, montis
 Et pecus et finis pauperis agricolae.
 Illic te nulli poterunt conrumpere ludi,
 Fanaque peccatis plurima causa tuis: 10
 Illic adsidue tauros spectabis arantis,
 Et vitem docta ponere falce comas;
 Atque ibi rara feres inculto tura sacello,
 Haedus ubi agrestis conruet ante focos;
 Protinus et nuda choreas imitabere sura, 15
 Omnia ab externo sint modo tuta viro.
 Ipse ego venabor, jam nunc me sacra Dianae
 Suscipere et Veneri ponere vota juvat.

Eleg. XI. *Burm. XV. V. 2. colis,*

scribendo TERRAS. Praeterea vero hic nihil novandum est.

XI. [XIX.]

2. RURA COLIS] Mentelianus cum duobus aliis *Devia rura coles*; vere, ne dubita.

18. VENERI PONERE VOTA JUVAT] *Ἀναθήματα* haud dubie dicit, quibus solvat vota. Jam vero quia vota ante rem peractam non solvuntur, sed suscipiuntur tantum, cadit Jacobsii emendatio scribendum conjicientis: *et Fauno ponere vota juvat*. Veneri ponit vota abiturienti, ὡς ἠδελὲν τυχόν, ut est apud Leonidam Tarentinum

epigr. V., ne dea absentis curam commodare desinat. Sed illa ipsa res, quae hic vulgari scripturae fidem addit, ea quae sequuntur suspecta facit: *et reddere pinu Cornua*. Certe non satis apto loco inter ipsa venandi officia votum diis venaticis solvendum commemoratur. Ita enim illa verba accipienda esse Ovidius docet *metam.* XII, 266.

*etlique habet instar, in
 alta*

*Quae fuerant pinu, votivi
 cornua cervi.*
 et pleni sunt eo more Graecorum Romanorumque libri. Sed

Incipiam captare feras et reddere pinu
 Cornua et audacis ipse monere canes; 20
 Non tamen ut vastos ausim tentare leones,
 Aut celer agrestis cominus ire sues:
 Haec igitur mihi sit lepores audacia mollis
 Excipere et stricto figere avem calamo,
 Qua formosa suo Clitumnus flumina luco 25
 Integit, et niveqs abluit unda boves.
 Tu quotiens aliquid conabere, vita, memento
 Venturum paucis me tibi Luciferis.
 Sic me nec solae poterunt avertere silvae,
 Nec vaga muscosis flumina fusa jugis, 30
 Quin ego in adsidua mutem tua nomina lingua,
 Absenti nemo ne nocuisse velit.

XII.

Quid fles abducta gravius Briseïde? quid fles
 Anxia captiva tristius Andromacha?
 Quidve mea de fraude deos, insana, fatigas?
 Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
 Non tam nocturna volucris funesta querela 5
 Attica Cecropiis obstrepit in foliis,

V. 24. structo. — Eleg. XII. Burm. XVI.

et reddere pinui bene dictum,
 ne suspendere pinu tentes cum
 Heinsio. Valerius Flaccus I, 56.

Tu, cui jam curaeque vigent
 animique viriles,

I, decus et pecoris Nephelaei
 vellera Graia

Redde tholo.

Ita ille locus distinguendus est,
 ne aut detrimentum capiat ora-
 tio, aut cum Heinsio *In decus,*
i, substituamus. Notetur po-
 tius et post *i* positum, quod
 saepius omitti Heinsius ad Clau-
 dianum docuit de raptu Proa.

I, 92., aliquoties tamen addi
 observat Wunderlichius ad Ti-
 bullum I, 1, 76. Propertius
 IV, 3, 10.

Ite, et Romanae consulite
 historiae.

Juvenalis X, 166.

*i, demens, et saevas cur-
 re per Alpes.*

quamquam Burmannus ad An-
 thol. Lat. Tom. I. pag. 510. Ju-
 venalis versui illam criticis ni-
 mis caram repeti *i* elegantiā
 infulcire tentaverit.

24. STRUCTO FIGERE AVEM

Nec tantum Niobe, bis sex ad busta, superne
Sollicito lacrimas defluit a Sipylo.

V. 7. superba. 8. depluit e.

CALAMO] Libri omnes STRICTO, quod Hemsterhusius apud Burmannum jure tuetur.

XII. [XX.]

7. NEC TANTUM NIOBE BIS SEX AD BUSTASUPERBA SOLLICITO LACRIMAS DEFLUIT A SIPYLO] Ita Broukhusius haec non sine temeritate formavit; alii alia commenti sunt, quibus omissis codicum scripturas potius examinemus. Primum igitur *A Sipylo* habent omnes, quod cur mutari Heinsius voluerit, non possum intelligere. Tum *Depluit*, quod Palmerius Groningano non recte tribuit, nullus liber exhibet; nec displicet *defluere* transitive positum, *defluit lacrimas*, ut *lacrimans*, quod membranae Palatinae et pauci alii habent, neutiquam probem. *Effluere* Claudianus active usus est, in Prob. et Olyb. Cons. 51.

Quantum stagna Tagi rutilis stillantia venis

Effluxere decus.

Idem in de laudibus Stilich. II, 263.

Post has Oenotria lentis Vitibus intorquens ederas, et palmite longo

Vina fluens.

Apud Ovidium tamen II. trist. 559.

Pauca, quibus prima surgens ab origine mundi

In tua defluxi tempora, Caesar, opus.

viri docti deduxi opus merito praetulere. Sed porro vide, quam inepte hic Niobe *superba* dicatur, quae *flebilis* rectius appellari poterat, nisi utrumque conjungere volebat, quod Ovidius fecit epist. XX, 105.

Quaeque superba parens, saxo per corpus oborto, Nunc quoque Mygdonia flebilis astat humo.

Praeterea illud epitheton nimis insecite profecto collocatum est, quasi *busta superba* dicat. Ad hoc libri meliores non *Superba* habent, sed *Superbe* aut *Superbae*; unde veram lectionem nullo negotio extundimus. Repono:

Nec tantum Niobe, bis sex ad busta, SUPERNE Sollicito lacrimas DEFLUIT A Sipylo.

Superne a Sipylo defluit, hoc est, desuper. Lucretius I, 496.

Quando utrumque manu, retinentes pocula rite.

Sensimus, infuso lympharum rore superne.

II, 1154.

Haud, ut opinor, enim mortalia saecula superne

Aurea de caelo demisit funis in arva.

Quod superest, mirum multis visum, *Tantum defluit, ne to*

Me licet aeratis astringant brachia nodis,
 Sint mea vel Danaë's condita membra domo: 10
 In te ego et aeratas rumpam, mea vita, catenas,
 Ferratam Danaë's transiliamque domum.
 De te quodcumque, ad surdas mihi dicitur auris:
 Tu modo ne dubita de gravitate mea,
 Ossa tibi juro per matris et ossa parentis, — 15
 Si fallo, cinis heu sit mihi uterque gravis! —
 Me tibi ad extremas mansurum, vita, tenebras;
 Ambos una fides auferet, una dies.
 Quod si nec nomen, nec me tua forma teneret,
 Posset servitium mite tenere tuum. 20
 Septima jam plenae deducitur orbita lunae,
 Cum de me et de te compita nulla tacent:
 Interea nobis non numquam janua mollis,
 Non numquam lecti copia facta tui.
 Nec mihi muneribus nox ulla est emta beatis: 25
 Quicquid eram, hoc animi gratia magna tui.
 Cum te tam multi peterent, tu me una petisti.
 Possum ego naturae non meminisse tuae?
 Tum me vel tragicæ vexetis Erinnyes, et me
 Inferno damnes, Aeacæ, judicio, 30
 Atque inter Tityi volucres mea poena vegetur,
 Tumque ego Sisyphio saxa labore geram,

V. 29. Tunc.

moretur: ita elegia sequente
v. 2.

Tantum illi Pantho na sit
amica Venus.

Claudianus de R. P. II, 95.

quae vellera tantum
Ditibus Assyrii spumis fucan-
tur aëni?

Noster III, 18. 40.

Quantum sic cruciat lumina
vestra dolor!

Sic et tam verbis jungere amat,
ut III, 3. 3.

Hic me tam graciles vetuit
contemnere Musas.

II, 10. 33.

Non sic incerto mutantur fla-
mine Syrtes

Nec folia hiberna tam tre-
mefacta Noto.

Eo modo tam frequenter poni
docet ad Claudianum in Eutrop.

Nec tu supplicibus me sis venerata tabellis:
 Ultima talis erit, quae mea prima fides.
 Hoc mihi perpetuo jus est, quod solus amator 55
 Nec cito desisto, nec temere incipio.

XIII.

Ah quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
 Tantum illi Pantho ne sit amica Venus!
 Sed tibi jam videor Dodona verior augur?
 Uxorem ille tuus pulcher amator habet.
 Tot noctes periere. nihil pudet? aspice, cantat 5
 Liber: tu nimium credula sola jaces;
 Et nunc inter eos tu sermo es; te ille superbus
 Dicit se invito saepe fuisse domi.
 Dispeream, si quicquam aliud quam gloria de te
 Quaeritur; has laudes ille inaritus habet. 10
 Colchida sic hospes quondam decepit Iason:
 Ejecta est; tenuit namque Creusa domum;
 Sic a Dulichio juvene est elusa Calypso:
 Vidit amatorem pandere vela suum.

Eleg. XIII. *Burm. XVII. V. 1. At.*

I, 65. et ad Ovidii metam. VIII,
 64. Nicolaus Heinsius.

pulit. Post caeteros Huschkius,
 dubitanter tamen:

*Vidit amatorem nam dare
 vela suum.*

XIII. [XXI.]

1. AT QUANTUM] Hoc Brouk-
 husius Scaligerum maluisse scri-
 bit, apud quem nullum est ejus
 vocabuli vestigium: sed maluit
 Heinsius ad Ovid. epist. XII,
 1. frustra tamen: recte libri
 tantum non omnes *Ah quantum
 de me.*

13. SIC A DULICHIO JUVENE
 EST ELUSA CALYPSO: VIDIT
 AMATOREM PANDERE VELA
 SUUM] Structurae ratio viros
 doctos, ut varia tentarent, im-

Nolim, quia Homerus Ulixem
pandere vela facit in hac ipsa
 historia, Odyss. V, 269.

Ἰηθεόωνος δ' ὅρῳ πέτασ'
ἰεῖτα δῖος Ὀδυσσεύς.

Confer Ciceron. Tusc. IV, 5, 9:
 Virgilium Aen. III, 520. Ovid.
 art. amat. III, 500. Claudian.
 de R. Pros. I. praef. 8. Mihi,
 si quid mutandum est, rectis-
 sime legi videtur:

*Sic a Dulichio juvenem de-
 lusa Calypso*

Ah nimium faciles aurem praebere puellae, 15
 Discite desertae non temere esse bonae.
 Huic quoque quî restat? jam pridem quaeritur alter.
 Experta in primò, stulta, cavere potes.
 Nos quocumque loco, nos omni tempore tecum
 Sive aegra pariter sive valente sumus. 20

XIV.

Scis here mi multas pariter placuisse puellas,
 Scis mi hinc, Demophoon, multa venire mala.

V. 17. Nunc q., q. restet, — Eleg. XIV. *Burm. XVIII.*
 V. 2. mihi.

*Vidit amatorem pandere
 vela suum.*

Nam *juvene est delusa* habet
 codex Groninganus, qui et in
 versu praecedente veram lectio-
 nem, ut saepe, solus servavit.
*Juvenis a Dulichio, ut Pastor
 ab Amphryso, et alia id genus*
 innumera. Structurae ratio ea-
 dem fere est in Priapeo III, 5, 6.

*Quodque Jovi dederat, qui
 raptus ab alite sacra*

*Miscet amatori pocula gra-
 ta suo.*

quod carmen Ovidium aucto-
 rem habet, si Senecae fides
 controvers. I, 2.

17. NUNC QUOQUE, QUI RE-
 STET, JAM PRIDEM QUAERI-
 TUR ALTER.] Ita Broukhusius,
 ut restet intelligamus, maneat,
 constanter amet. Quanto recti-
 us erat, id, quod scripti omnes
 habent, interpunctione tantum
 mutata servare:

HUIC quoque quî RESTAT?
 jam pridem quaeritur
 alter.

Experta in primo, stulta,
 cavere potes.

Huic quoque, inquit, quem
 perfidumprehendit, videre
 quid opponat: jam pridem
 alium, a quo fallatur, quaerit.
Restare pro resistere multis lo-
 cis Livius usurpavit. Proper-
 tius III, 18, 18.

*At nullo dominae teritur mo-
 limine amor, qui*

*Restat et immerita sustinet
 aure minas.*

Libro IV, 7, 31.

*Dum vincunt Danai, dum
 restat barbarus Hector.*

Male Burmannus eodem trahit
 Ovidianum Fastor. II, 749.

*Postmodo victa cades; meli-
 oribus, Ardea, restas.*

Immo servabatur Ardea, ut a
 melioribus expugnaretur. Li-
 vius XXII, 14. *Gallorum Ro-
 ma esset, quam vereor, ne, sic
 cunctantibus nobis, Hannibali
 ac Poenis toties servaverint ma-
 jores nostri.*

XIV. [XXII, 1 — 42.]

2. SCIS MIHI, DEMOPHOON.]

Corrige:

Scis mi hinc, Demophoon,
 multa venire mala.

Nulla meis frustra lustrantur compita plantis;

O nimis exitio nata theatra meo,

Sive aliquis molli diducit candida gestu

5

Brachia, seu varios incinit ore modos!

Interea nostri quaerunt sibi vulnus ocelli,

Candida non tecto pectore si qua sedet,

Sive vagi crines puris in frontibus errant,

Indica quos medio vertice gemma tenet;

10

Quae si forte aliquid voltu mihi dura negarat,

Frigida de tota fronte cadebat aqua.

Quaeris, Demophoon, cur sim tam mollis in omnis:

Quod quaeris, Quare non habet ullus amor.

V. 4. Omnia in exitium — meum. 5. deducit. 14. quare — amor?

Hinc, nempe a puellis. Id nisi addimus, haec intelligi nequeunt.

4. OMNIA IN EXITIUM NATA THEATRA MEUM.] Hoc Passeratus in suis reperit, ex Vossiano quarto et D'Orvilliano secundo, quorum non major auctoritas est, Burmannus enotat. Caeteri meliores:

O NIMIS EXITIO nata theatra MEO!

quod ne firmare laboremus, Heinsii notata ad Ovid. remed. 220. efficiunt. In perniciem suam theatra et spectacula nata dicit,

Sive aliquis molli diducit candida gestu

Brachia, seu varios incinit ore modos.

Nam interea, inquit, dum puellae illos artifices spectant,

Interea nostri quaerunt sibi vulnus ocelli,

Candida non tecto pectore si qua sedet,

Sive vagi crines etc.

Paullo accuratius haec interpungendo clarissimam his versibus lucem feneramur, ut transponendum cum viris doctis minime videatur.

5. MOLLI DEDUCIT CANDIDA GESTU BRACHIA.] Argutiae sunt, quibus hanc scripturam tuentur. Haud dubie DIDUCIT scribendum est cum Passeratio, vel dissentientibus librariis. Vide Marklandum ad Statii silv. III, 5, 66. Confer Bentlejum ad Manil. V, 425.

nunc aequore mersas

Diducet palmas, furtivus remus in ipso.

qui hic quoque *diducit* legendum vidit, Wakefieldio teste ad Lucretium IV, 773.

14. QUOD QUAERIS, QUARE NON HABET ULLUS AMOR?] Haec corrupta esse non dubitant critici. Caeterorum commenta Huschkianum elegantia longe superat:

- Cur aliquis sacris laniat sua brachia cultris, 15
 Et Phrygis insanos caeditur ad numeros?
 Unicuique dedit vitium natura creato:
 Mi fortunâ aliquid semper amare dedit.
 Me licet et Thamyrae cantoris fata sequantur,
 Numquam ad formosas, invide, caecus ero, 20
 Sed tibi si exilis videor tenuatus in artus,
 Falleris: haud umquam est culta labore Venus.
 Percontere licet, saepe est experta puella
 Officium tota nocte valere meum.
 Juppiter Alcmenae geminas requieverat Arctos, 25
 Et caelum noctu bis sine rege fuit:
 Nec tamen idcirco languens ad sidera venit.
 Nullus amor vires eripit ipse suas.
 Quid? cum e complexu Briseïdos iret Achilles,
 Num fugere minus Thessala tela Phryges? 50

V. 18. Natura.

*Quod quaeris, curae non ha-
 bet ullus amor.*

Sed ne te species fallat; verum
 est, quod scripti omnes exhi-
 bent,

*Quod quaeris, QUARE non
 habet ullus amor.*

Hoc Quare, ait, quod tu quae-
 ris, rationem cur aliquis amet,
 non habet ullus amor. Simili-
 ter nos Germani loquimur:
ein warum hat die liebe nicht.
 Eodem prorsus modo Petroni-
 us cap. 137.

*Juris consultus. PARET NON
 PARET habeto,*

*Atque esto quicquid Ser-
 vius et Labeo.*

18. MI NATURA ALIQUID]
 Non elegantissima, me iudice,
 repetitio:

*Unicuique dedit vitium Natu-
 ra. creato:*

*Mi Natura aliquid semper
 amare dedit.*

Ferrem tamen, si haec esset
 optimarum membranarum le-
 ctio: nunc, cum e Commeli-
 nianis tantum recepta sit, re-
 voco, quod libri meliores ple-
 rique habent:

*Mi FORTUNÂ aliquid sem-
 per amare dedit.*

Hoc vitium sibi a natura tri-
 butum dicit, ut semper forte
 fortuna aliquid amet. Livius
 XXII, 23. *tandem eum militiae
 magistrum delegisse Romanos,
 qui bellum ratione, non fortuna
 gereret.* In versu majore Bur-
 mannus vult *Natura creatrix.*
 Sed bene *creato*, cum crearetur.
 Auctor panegyrici in Pisonem
 v. 5.

*Hinc tua me virtus rapit et
 miranda per omnes*

Quid? ferus Andromaches lecto cum surgeret Hector,
 Bella Mycenaeae non timere rates?
 Ille vel hic classis poterat vel perdere muros;
 Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
 Aspice, uti caelo modo sol modo luna ministret: 35
 Sic etiam nobis una puella parum est.
 Altera me cupidis teneat foveatque lacertis,
 Altera si quando non sinit esse locum,
 Aut, si forte irata meo sit facta ministro,
 Ut sciat esse aliam, quae velit esse mea. 40
 Nam melius duo defendunt retinacula navem,
 Tutius et geminos anxia mater alit.

V. 31. Andromachae. 38. Altera, si quando.

*Vita modos, quae, si dees-
 set tibi forte creato*

*Nobilitas, eadem pro nobili-
 tate fuisset.*

Manilius IV, 18.

*Hinc et opes et regna fluunt
 et saepius orta*

*Paupertas, artesque datae
 moresque creatis,*

*Et vitia et clades, damna et
 compendia rerum.*

Sic enim recte Bentlejus pro
 vulgato *creati*.

31. ANDROMACHAE LECTO]

Passim a doctissimis viris ita
 statui videas, in his nomini-
 bus *Antiopae*, *Andromachae*,
Antigonae et aliis poetas Roma-
 na genitivi forma potius quam
 Graeca usos esse. Equidem,
 cum rei rationem videam nul-
 lam, probo apud Ovidium amor.

I, 9, 35. et remed. 383. *Andro-
 maches*, et hic ita scribo, AN-
 DROMACHES lecto; et libro I,
 4, 5. *Antiope*; et II, 9, 5.
Antigones, quod ibi Vossia-
 nus habet, cum in Neapolitano
 sit *Antigone*, de quo dictum ad
 I, 4, 5. Caeterum quod *Cly-
 taemnestrae* nomen et *Ledae*
 et *Andromedae* *) et *Cinarae*
 Latine semper flectuntur, ratio
 est, quod Graeci quoque, certe
 οἱ νεωτοί, aliter ista quam cae-
 tera efferunt. Hinc et *Electra*
 est apud Nostrum et apud alios
 alia, in quibus tamen primum
 casum aliquando in *e* termina-
 tum invenias, ut *Andromede*
 et *Hypermetre* apud Ovidium
 epist. XV, 36. in Nostris libro
 I, 2, 4. et V, 7, 63. 67.

*) Vide Heinsium ad Ovid. epist. XVIII, 149.

XV.

Aut, si es dura, nega: sin es non dura, venito.

Quid juvat in nullo ponere verba loco?

Eleg. XV. *Burm. XVIII, 43 seqq.* V. 1—16. *Burm. XVIII, 43—58.* 2. (44.) pondere v. loqui?

XV. [XXII, 43—50. XXIII.]

Octo versus, qui in libris scriptis elegiae superiori adhaerebant, cum hac conjuximus, quo pacto nobis eae, quae antea connexui sententiarum intelligendo objiciebantur, tenebrae optime dispelli posse videbantur. Nam illud distichon *Aut, si es dura* etc. prioribus non cohaerere Marklandus monuit, quod ad hunc locum vix pertinere D'Orvillii judicium fuit. Hos secutus Burmannus et hoc distichon et sequentium nonnulla alio partim referenda, partim ordine mutato legenda hariolatur, caeterum de suis transpositionibus liberum viro- rum doctorum judicium esse patitur. Scaliger nonnullis transpositis de tribus carminibus unum fecerat, temerario nec felici incepto. Caeteri plerique in carminibus diligente cura non sane dignissimis de sententiarum cohaerentia nihil laborarunt. Jam tu sis rationes, quibus ducti id, quod diximus, ausi simus, sigillatim percipe.

Primum hoc carmen cum superiore conjungere nolimus, quoniam in illo se multarum amorem libere quaerere dicit, cui una puella non satisfaciat: in hoc, excussa Cynthia, vilioribus sese, libertinis ac pere-

grinis, tutius et minore sumtu studere profitetur; illic unam sibi placere negat, hic nuptae amorem recusat. Hac autem utriusque carminis differentia intellecta, non est obscurum, ad utrum illi octo versus *Aut, si es dura* etc. pertineant. „Quanta in miseria, inquit, versantur, qui ingenuas depereunt! Hoc ego in Cynthia olim expertus, nunc de trivio mulieribus indulgens jam dudum vitam felicioram ago.“ Illam priorem sententiam comico, ita appellant, exordio, quo lectorem in mediam rem rapit, ornavit. Ponit aliquem ingenuae et nuptae amatorem; mulierem aut alio recepto aut mariti metu venire negasse. *Aut promittere noli, infelix amator* inquit; aut, si promisisti, venire memento. Hinc poeta ad infelicem eorum, qui nuptarum amore capti teneantur, sortem conquerendam transit: his se in vilium puellarum studio beatiorum conditionem experiri profitetur.

2. QUID JUVAT IN NULLO PONDERE VERBA LOQUI] Ita primus Philippus Beroaldus; nec, si boni libri addicerent, negarem accipere. Sed codices quotquot sunt, longe aliud prae se ferunt:

Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,

Speranti subito si qua venire negat.

Quanta illum toto versant suspiria lecto,

5

Cum recipi, quem non noverit illa, putat,

V. 6. (48.) noverit, ita vetat.

Quid juvat in (vel et) nullo

PONERE *verba* LOCO?

eamque lectionem, quamvis inepta videatur criticis, unice veram esse existimo, hoc sensu: Cur nihili facis verba, id est, promissa tua? Proximum est illud Ciceronis de finib. II, 28, 90. *Idque Socratem, qui voluptatem nullo loco numerat, audio dicentem; et alia similia, In artis loco reponere, et In virtute ponere, et In uxoris loco habere.* Propertii versum I, 20, 20.

Tum mihi non ullo mors sit amara loco.

non recte capiunt interpretes: mortem amaram nullius sibi momenti et nequaquam gravem fore dicit, si puellam sibi fidelem sciat.

6. QUUM RECIPi, QUEM NON NOVERIT, ILLA VETAT. Hujus vexatissimi versiculi scripturam quo tutius indagemus, omnem meliorem codicum varietatem apponere libet. Sic igitur Groninganus:

Cur recipi quem non noverit ille putat.

Puccii liber, hoc est, Bernardini Vallae, ut ajunt, antiquissimus:

Cum recipi quem non noverit illa putat.

Membranae Neapolitanae et Palatinae:

Cur recipi quae non noverit ille vetat.

Mentelianus:

Cum recipi quem non noverit ille vetat.

Palatinus papyraceus:

Et recipi quae nam noverat ille vetat.

Bononiensis:

Et recipi quae num voverit ille vetat.

Guarnerianus denique:

*Quom recipi quae non [noverit illa vetat *].*

In his *Cur* non minus quam *Et* oscitantiae librariorum deberi existimo. Nam ut hoc versu querula quaedam amatoris verba contineri censeamus, verborum, quae sequuntur, structura non patitur; neque Antonii Volsci correctio habet, quo commendetur:

Cur recipi cum non noverit ille vetat,

ex quo sensus est, inquit: Doleat et vexatur amans, cum non noverit, cur illa vetat recipi. Porro neque illae varietates, Quae et Nam et Noverat vel

*) Ita videtur; nam haec postrema verba quomodo in codice Guarn. legantur scripta, non dicit Vulpius.

Et rursus puerum quaerendo audita fatigat,
 Quem, quae scire timet, quaerere plura jubet.

V. 7. (49.) rursum, 8. (50.) dicere.

Voverit, in censum venire pos-
 sunt; ut omnis, quae aliquid
 momenti habeat, diversitas in
 duobus postremis vocabulis sit,
 ex qua hae quatuor lectiones
 oriuntur:

Cum recipi, quem non no-

verit, { ille vetat.
 illa vetat.
 ille putat.
 illa, putat.

Harum quae vera sit, ut diju-
 dicare possimus, age prius rem
 omnem, ut gesta fingitur, ani-
 mo informemus. Amator alie-
 nam uxorem, quae se ventu-
 ram promisit, exspectat: illa
 per servulum missum negante,
 suspirans in lectulo vertitur,
 anxie a puero, quid agat illa,
 cur venire nolit, exquirat. Jam
 primam illarum lectionum ferri
 non posse apparet. Nam quid
 proderat tum, ne alios recipe-
 ret, vetare? Idem secundae ob-
 stat, si ita scribis:

Cum recipi, quem non no-
verit illa, vetat.

Sed si aliam interpunctionem
 adhibeamus, difficilius erit eam
 in hunc sensum interpretari,
 quem Heinsius et Marklandus
 magis aperuere scribendo:

Cum recipi, ceu (vel quasi)
non noverit, illa vetat.

Id vero aliud est, quam de quo
 nunc agitur, infortunium, cum

amator quasi non notus exclu-
 ditur. Tum certe in lecto non
 est, sed in platea: *vetuit* igitur
 oportuit dictum, non *vetat*.
 Et quid post haec puella (nam
 mutantur vices) e puero sive
 suosive amatoris quaerat? Ter-
 tia scriptura prioribus haud
 paullo probabilior est, sed *quem*
non noverit satis languide et
 inepte positum. Quod si ita,
 ut nuper factum est, interpun-
 gas, *quem non noverit ille, pu-*
tat, plorabit Grammatica, quae
ipse pro *ille* expostulat. Quae
 cum ita sint, non dubito unice
 verum dicere, quod ex Vallae
 codice sumtum quarto loco po-
 sui,

Quanta illum toto versant su-
spira lecto,

Cum recipi, quem non no-
verit illa, PUTAT!

Caecus ira amator, quia puel-
 la venire negat, statim alium
 recipi suspicatur, sine causa,
 cum puella eum, quem sibi
 praelatum putat, ne noverit
 quidem. Caeterum Bernardini
 Vallae libro, de quo Santenius
 in praefatione pag. X. XI. mul-
 tis disputat, hic unus locus,
 si recte memini, salutem debet:
 alia plura, quae nunc de con-
 jectura vel e libris deterioribus
 reposita sunt, ejusdem codicis
 auctoritate olim fortasse com-

Cui fuit indocti fugiēda et semita vulgi,

Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.

10

Ingenuus quisquam alterius dat munera servo,

Ut promissa suae verba ferat dominae,

V. 9. (51.) indocto fug. haec.

probabuntur. Quod autem Santenius l. c. in solo Vallae libro haberi censet, *Ocno* in libro V, 3, 21., id ego in codice Neapolitano, dum ille in hac urbe fuit, omnibus litteris clare perscriptum legi.

7. ET RURSUM] Scribe ex Groningano, Neapolitano aliisque, *Et rursus puerum*. Dixi ad I, 6, 9.

8. QUEM, QUAE SCIRE TIMET, DICERE PLURA JUBET] Ita Philippus Beroaldus: priores et scripti universi non *dicere* habent, sed *QUAERERE*. Recte sane: Puerum, qui se causam, cur puella non veniat, scire negavit, plura, quae ipse timet scire, quaerere jubet. Quid, si non puellae, sed amatoris servus sit, qui nuncium retulerit? Tum *dicere* ne ferri quidem potest. Caeterum hic versiculus libro Neapolitano exsulat, quare confirmatur id, quod de proximo versu dicturi sumus.

9. CUI FUIT INDOCTO FUGIENDA HAEC SEMITA VULGI] In hoc Beroaldus anno MCCCC-LXXXVII. et post eum Volscus dedere *haec semita*: *Indocto* est ab Josepho Scaligero. Sed ne sic quidem satis constat, utram viam dicat *semitam vulgi*, prioremne illam, an hanc quam nunc sequatur. Quis igitur

dubitet, quin ante hunc versum, quem scripti omnes interstitio a prioribus separant, pauci versiculi interierint, quibus se quoque olim in illa factione fuisse significaverat. Revocemus igitur potius codicum manu scriptorum lectiones:

*Cui fuit INDOCTI fugiēda
ET semita vulgi.*

Indoctum vulgus, ut apud Ovidium *metam.* X, 308.

Desinite indoctum pana dulcedine vulgus

Fallere.

12. UT PROMISSA SUAE VERBA FERAT DOMINAE] Broukhusianam hujus loci expositionem non impugno: sed si adicerent libri, mallet:

*Ingenuus quisquam alterius
dat munera servo,*

Ut promissa suae vera ferat dominae?

Ita res facilius explicabitur. Vera promissa sibi amator ferri vult, ne id experiatur, quod Tibullus conqueritur II, 6, 45.

*Lena vocat miserum Phryne,
furtimque tabellas*

Occulto portans itque reditque sinu:

Saepe, ego, cum dominae dulces a limine duro

Agnosco voces, haec negat esse domi.

Et quaerit totiens: Quaenam nunc porticus illam
 Integit? et: Campo quo movet illa pedes?,
 Deinde, ubi pertuleris, quos dicit fama, labores 15
 Herculis, ut scribat: Muneris ecquid habes?,
 Cernere uti possis vultum custodis amari,
 Captus et immunda saepe latere casa?
 Quam care semel in toto nox vertitur anno!
 Ah pereant, si quos janua clausa juvat! 20
 Contra, rejecto quae libera vadit amictu,
 Custodum et nullo saepta timore, placet,
 Cui saepe immundo Sacra conteritur Via socco,
 Nec sinit esse moram, si quis adire velit.

*Post v. 16. (58.) inserti XVI, 11—16. V. 17—32. Burm.
 eleg. XVIII, 65—80. V. 17. (65.) avari.*

*Saepe, ubi nox promissa mihi
 est, languere puellam
 Nunciat, aut aliquas exti-*
muisse minas.

*Ita enim illic legendum esse
 censeo, Lena vocat, proprio
 in ea re vocabulo, ut apud Propertium:*

*Quamvis te persaepe vocet,
 semel ire timeto.*

Codices sinceri habent *vetat*, interpolati *necat* de conjectura Pontani: neutrum probum est, cum sequentia de commercio litterario Tibulli cum Nemesi intelligenda esse ipsa orationis structura ostendat. Caeterum ne quem fallat, quae praeter illas commemoratur, scriptura *Lena vetat miserum recipi*, eam esse a Francisco Puccio excogitatam non sine idonea ratione conjicio: sed id non est hujus loci.

17. CUSTODIS AVARI] Hoc primus Beroaldus dedit, uno

Heinsii codice astipulante. Caeteri omnes *Vultum custodis AMARI*; quod rectius est. Nam amaritudo vultui magis convenit; *amarus* enim est, qui morosus. Terentius Hecyr. IV, 4, 88.

Amarae mulieres sunt, non facile haec ferunt.

Cicero ad Attic. XIV, 21. *Amariorem enim me senectus facit; stomachor omnia. Vel amarum ingratum intellige, qui amanti multa mala faciat; quod praefero. Propertius III, 29, 5.*

Quae dea tam cupidos toties divisit amantes,

Quaecumque illa fuit, semper amara fuit.

Apud Virgilium Aen. X, 900. Mezentius filio interempto Aeneam alloquitur:

Hostis amare, quid increpitas mortemque minaris?

Horatius carm. III, 14, 23.

Differet haec numquam, nec poscet garrula, quod te 25
 Astrictus ploret saepe dedisse pater;
 Nec dicet: Timeo; propera jam surgere, quaeso;
 Infelix, hodie vir mihi rure venit.
 Hae, quas Euphrates et quas mihi misit Orontes,
 Me capiant: nolim furta pudica tori. 30
 Libertas quoniam nulli jam restat amanti,
 Nullus liber erit, si quis amare volet.

XVI.

Tu loqueris, cum sis jam noto fabula libro,
 Et tua sit toto Cynthia lecta foro?

V. 25. (73.) quae te. 29. (77.) Et quas. — Eleg. XVI,
 1—10. *Burm.* XVIII, 81—90.

Si per invisum morā janito-
 rem fiet, abito.

25. NEC POSCET GARRULA,
 QUAE TE] Johannes Schraderus *garrulam* puellam cum re, de qua Propertius agit, convenire negat: *grandia* vult ab amatore posci. Sed poëta mulieres dulci garrulitate amatores munera queritur poscere, tam suavi eloquentia, ut negare nequeant. Caeterum *Quae te* habent impressi: codices fortasse omnes QUOD te; Groninganus quoque, Broukhusio teste, ex quo Livinejus *quid te* annotaverat.

29. ET QUAS EUPHRATES]
 Invitis quidem membranis, at sensu ita exigente, repono:

HAE, quas Euphrates et quas
 mihi misit Orontes,

Me capiant.

Hae et haec saepissime cum et permutari nemo ignorat.

XVI. [XXIV, 1—16.]

Dubium non est, quin haec

in codicibus recte a superioribus separata sint, quamquam Scaliger continuaverit, tribus tamen postremis distichis in alium locum traductis. Sed primi versus aliquanto, quam interpretes opinantur, difficiliore sunt. Nempe satis patet, amicum, cui elegia hanc antecedens transmissa erat (eum fuisse puto, qui in elegia XIV. Demophoon dicitur), in hanc sententiam respondisse, quam Propertius ponit:

Tu loqueris, cum sis jam noto
 fabula libro,

Et tua sit toto Cynthia lecta
 fora?

Non credo, inquit, tibi Cynthiam gravem esse, quam totus populus Tuam legit. Sic ista potius, quam ut interpretibus placet, accipienda sunt. Respicitur ad librum I, 9, 15.

Sunt igitur Musae, neque
 amanti tardus Apollo,

Cui non his verbis aspergat tempora sudor?

[Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor.]

Quod si tam facilis spirares Cynthia nobis,

5

Non ego nequitiae dicerer esse caput;

Nec sic per totam infamis traducerer urbem,

Urerer et quamvis, nomine verba darem.

Quare ne tibi sit mirum me quaerere viles.

Parcius infamant, num tibi causa levis?

10

V. 3. (83.) surdo. 8. (88.) quamvis nomine, *Versum* 10.
(90.) excipit eleg. XVII, 1.

Quis ego fretus amo. Cynthia
thia rara mea est.

Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis;

Sive dies seu nox venerit,
illa mea est.

Hactenus igitur bene, neque insequentibus quid agat obscurum est. Non ita, ut amicus opinetur, esse dicit: se a Cynthia non amari, sed miseris modis per totam urbem differri. At in illo disticho ab omni parte haeremus:

Cui non his verbis aspergat
tempora surdo

Aut pudor ingenuus, aut
reticendus amor?

Cui non aspergantur tempora? Rubore scilicet aut sudore. Hoc si apertius dixisset, melius erat, quam adjecisse *surdo*, hoc est, vel surdo; quod qua vi positum sit, quove sententiae commodo, non possum intelligere. Jam quaere, unde ille rubor sudorque oriri potuerit. Aut ira, opinor, quod falso oburgatus esset; aut pudore et conscientia, si mentitum se

sciret. Quae vero hic enumerantur causae?

Aut pudor ingenuus, aut
reticendus amor.

Recte pudor: sed eum aut falso aut otiose dicit *ingenuum*, sive innatum, sive ingenuae indicem indolis intelligas. Sed porro *reticendus amor* quomodo nunc ruborem movet Propertio? Num forte vulgaverat amicus hunc amorem, quem reticere cupiebat? Nihil minus, sed ipse Propertius libro in vulgus dato professus erat. Quid igitur? num hic quippiam intelligis? Ego certe nihil intelligo. Quare de hoc loco aut prorsus desperandum est, aut aliquid saltem faciendum, quod tuto fieri possit. Nempe ejecta correctione Scaligeri (ab hoc enim est illud *surdo*) revoceamus, quod libri scripti omnes exhibent,

Cui non his verbis aspergat
tempora sudor?

Ita certe in hoc versu nihil desiderabis: sed de altero plane actum est. Insanum enim hoc:

Haec modo pavonis caudae flabella superbae,

Et manibus dura frigus habere pila,

Et cupit ingratum talos me poscere eburnos,

Quaeque nitent Sacra vilia dona Via.

V. 11 — 16. *eleg. XVIII*, 59 — 64. 11. (59.) Et — superbi.
13. (61.) iratum.

*aspergat tempora sudor,
Aut pudor ingenuus, aut
reticendus amor.*

Quid igitur de hoc pentametro fiet? Si me audis, ejiciemus ut spurium et subditivum. Cum genuinus pentameter, quod saepius factum est, excidisset, hic in ejus locum suppositus fuit a sciolo aliquo, qui bene quidem, unde sudor in amore saepe oriretur, sciret, caeterum, hic quid ageretur, non prorsus perspicere.

11. ET MODO PAVONIS CAUDAE FLABELLA SUPERBI] Hic quoque, quicquid librarii dissentiant, haec modo scribendum est. Sed in fine versus SUPERBAE lege ex libris omnibus, quod quam temere Broukhusius mutaverit, viri docti abunde patefecerunt.

13. ET CUPIT IRATUM TALOS ME POSCERE EBURNOS] Iratum se munera posci dicit, non cum bonus ac facilis sit. Mirum, nec persuadeor. Heinsius *Et subit iratam*. Repone et hic: *Et cupit ingratum talos me poscere eburnos*.

Ingratus praebebat munera Proptertius, cui, quicquid faceret daretve, gratia tamen referret nulla. Ita Catullus LXXIII.

Desine de quoquam quicquam bene velle mereri,

Aut aliquem fieri posse putare pium.

Omnia sunt ingrata; nihil fecisse benigne est.

Virgilius Aen. II, 101.

Sed quid ego haec autem nequicquam ingrata revolve?

Idem Aen. VII, 425.

I nunc, ingratis offer te, invise, periclis;

quae si subeas, nemo gratificetur. Silius Italicus IV, 549.

Sed tristes superi, atque ingrata maxima cura

Victima Tarpejo frustra nutrita Tonanti.

Statius Theb. I, 700.

Seu Trojam Thymbraeus habes, ubi fama volentem

Ingratis Phrygios humeris subiisse molaes;

ubi pretium statutum a Laomedonte non solum significat. Eodem modo *gratum* passive ponit Terentius Eun. III, 1, 6.

est istuc datum

Profecto, ut grata mihi sint quae facio omnia.

et Heautont. II, 3, 21.

Quod tamen nunc faciam: tum, cum gratum mihi esse potuit, nolui.

Ah peream, si me ista movent dispendia: sed me 15
Fallaci dominae jam pudet esse jocum.

XVII.

Hoc erat in primis quod me gaudere jubebas?
Tam te formosam non pudet esse levem?
Una aut altera nox nondum est in amore peracta,
Et dicor lecto jam gravis esse tuo.
Me modo laudabas, et carmina nostra legebas: 5
Ille tuus pennas tam cito vertit amor?
Contendat mecum ingenio, contendat et arte;
In primis una discat amare domo;
Si libitum tibi erit, Lernaeas pugnet ad hydras,
Et tibi ab Hesperio mala dracone ferat; 10
Tetra venena libens et naufragus inbibat undas,
Et numquam pro te deneget esse miser;

V. 15. (63.) verum. — Eleg. XVII. *Burm. eleg. XIX.*
V. 11. ebibat.

16. JAM PUDET] Melius fuerit:

Fallaci dominae tam pudet esse jocum.

Vide nos ad III, 12, 9. Caeterum in fine versus superioris *Verum* primus, nescio unde, Scaliger dedit. Impressi ante eum plerique habent *Sed me*, idque codices nonnulli agnoscunt: caeteri *Si me*, quod Volscus edidit MCCCCLXXXVIII. *Verum* potest placere, quia praecessit *si Me ista*: sed regulae criticae *SED ME* scribendum vinctum.

XVII. [XXIV, 17—52.]

Hoc carmen, librariorum incuria cum superiore conjunctum, quin Scaliger ab illo re-

cte separaverit, unus Vulpus, codicum scriptorum mancipium, dubitavit.

11. NAUFRAGUS EBIAT UNDAS] Nimirum profecto hoc est, quod rivalem maris undas ebibere vult. Cavere eum oportebat sibi, qui his subjecturus erat:

Quos utinam in nobis, vita, experiare labores!

Neque ita Ovidius amor. II, 10, 34.

Quaerat avarus opes, et quas lassarit eundo

Aequora perjuro naufragus ore bibat.

aut epist. VII, 62.

Neu bibat aequoreas naufragus hostis aquas.

Ad quae exempla hic rescribo:

Quos utinam in nobis, vita, experiare labores! —:

Jam tibi de timidis iste superbus erit,

Qui nunc se in tumidum jactando venit honorem; 15

Discidium vobis proximus annus erit.

At me non aetas mutabit tota Sibyllae,

Non labor Alcidae, non niger ille dies.

Tu mea conpones et dices: Ossa, Properti,

Haec tua sunt. heu heu tu mihi certus eras. 20

Certus eras heu heu, quamvis nec sanguine avito

Nobilis, et quamvis non ita dives eras.

Nil ego non patiar; numquam me injuria mutat.

Ferre ego formosam nullum onus esse puto.

Credo ego non paucos ista periisse figura: 25

Credo ego sed multos non habuisse fidem.

Parvo dilexit spatio Minoida Theseus,

Phyllida Demophoon, hospes uterque malus;

Jam tibi Iäsonia votum est, Medea, carina,

Et modo servato sola relictä viro. 30

V. 16. Dissidium. Versum 16. sequuntur 31. 32. V. 17—
30. *Burm.* 19—32. 26. (28.) Credo ego, sed. 29. (31.)
nota est.

*Tetra venena libens et nau-
fragus INBIBAT undas.*

16. DISSIDIUM VOBIS] Hic
vero DISSIDIUM scribe cum
Livinejo, ex Neapolitano, Pa-
latino papyraceo et Commeli-
niano. Non dissidium et rixas
futuras dicit, sed discessum fa-
ctum iri, levem illum amato-
rem alias puellas petiturum:
contra in se fidem unicam esse.

22. NON ITA DIVES ERAS]
Ita Joannes Jovianus Pontanus
et Philippus Beroaldus corre-
xere quod in scriptis est *Navi-
ta dives*. Egrégie, nisi quod
mirum est, hoc vidisse, qui
solito in libro I. 18, 3. fere-

bant. Heinsius *Haud ita dives*,
quod fortasse verius est; certe
nihil fere in codicibus mss.
Nauita differt ab *Hauita*. Sed
Itali laude sua nequaquam fru-
strandı sunt. Caeterum quod
codex Borrichianus *Non ita*
exhibet, id eum suspectum fa-
cit potius, quam laudandum.

29. JAM TIBI IASONIA NOTA
EST MEDEA CARINA] Singula
rimanti et inter sese conferenti
patebit, nullum in hoc poëta
versum ineptiorem legi: nos
nunc lectoris acumini illud in-
telligendum relinquimus. Re-
pono:

Dura est, quae multis simulatum fingit amorem,

Et se plus uni si qua parare potest.

Noli nobilibus, noli conferre beatis:

Vix venit, extremo qui legat ossa die.

Iti tibi nos erimus. sed tu potius, precor, in me 35

Demissis plangas pectora nuda comis.

V. 31. 32. *Burm.* 17. 18. V. 35. ut *mo.* 36. pectore.

Jam tibi Iasonia votum est,

Medea, carina,

Et modo servato sola re-
licta viro.

Medeam alloquitur: Est tibi
votum, inquit, habes quod
optabas in navi Iasonis, tu,

Hac cui non potior domus
est Colchique carina,

ut verbis Ovidii utar meta-
morph. XIV, 169. Haec ipsa
Medea apud eundem metam.
VII, 66.

Nempe tenens quod amo, gre-
mioque in Iasonis hae-
rens,

Per freta longa trahar.

Idem metamorph. VI, 511.

At simul imposita est pictae
Philomela carinae,

Admotumque fretum remis tel-
lusque repulsa est,

Vicinus! exclamat, mecum
mea vota feruntur!

Barbarus.

Nam votum pro re votis expe-
rita dici sollemne est. Ovi-
dius epist. XVI, 93.

Utque ego te cupio, sic me
cupiere puellae:

Multarum votum sola te-
nere potes.

et versu 104.

Caerulea peterem cum mea
vota via.

Idem art. amat. I, 671.

Quantum defuerat pleno post
oscula voto?

metamorph. VIII, 291.

Nec matura metit fleturi vota
coloni.

Claudianus de r. Pros. I, 132.

tenerum jam pronuba
flamma pudorem

Sollicitat; mistaque tremat
formidine votum.

Idem de Prob. et Olyb. cons.
230.

Hic stetit, et subitum pro-
spexit ab aggere vo-
tum

Unanimes fratres juncto sti-
pante senatu

Ire forum.

35. ITI TIBI NOS] Praestiterit,
ut existimo:

Vix venit extremo qui le-
gat ossa die,

Ni tibi nos erimus.

Ibid. SED TU POTIUS, PRE-
COR, UT ME DEMISSIS PLAN-
GAS PECTORE NUDA COMIS]
Pectora habent libri scripti,
Graecismo in hac quidem com-
positione non ferendo. Pectore
nuda Scaliger, quod vereor ut
sine damno linguae admitti
possit, cum nudus sexto casui
jungatur alio sensu, ut, Nu-
dum remigio latus. Nam in il-

XVIII.

Unica nata meo pulcherrima cura dolori,
Excludi quoniam fors mea saepe vehit,

Eleg. XVIII. *Burm.* XIX, 37—84. V. 2. (38.) sors mea,
saepe venis.

lo Statii, quod affert Broukhuisius, Theb. XI, 316.

ibat

Scissa comas vultuque et pectore nuda cruento,

non est pectore nuda mater,
sed nuda fertur, pectore vultuque cruento. Repono:

Si tibi nos erimus. sed tu potius, precor, IN ME

Demissis plangas PECTORA nuda comis.

In me, propter me; vide quos Burmannus laudat ad II, 16 (III, 12), 11. pag. 557. *Pectora nuda plangere* Ovidius metam. II, 584.

Plangere nuda meis conabar pectora palmis.

Idem metamorph. III, 481.

Nudaque marmoreis percussit pectora palmis.

Fastor. III, 864.

Et ferit attonita pectora nuda manu.

et fast. IV, 454. et trist. I, 3, 78.

Et feriunt moestae pectora nuda manus.

XVIII. [XXV.]

1. UNICA NATA MEO PULCHERRIMA CURA DOLORI, EXCLUDI QUONIAM SORS MEA, SAEPE VENIS] Ita haec a viris doctis constituta sunt; quo sensu, non facile dixeris. Scilicet *venis* pro *es* positum vo-

lunt, *curam* vero medicinam interpretatur Burmannus ad librum I, 3, 46. pag. 44. Utroque dato, quam sententiam lucrabimur? Tu, inquit, quoniam saepe excludor, unica dolori meo medicina nata es. Quid hoc? Ipsane Cynthia, a qua excluditur, dolorem sanat? Nempe, si rejectum postea de novo recipit. Id vero non facit. Jam vero quae sequuntur,

Ista meis fiet notissima forma libellis,

quid faciunt ad primum distichon? Nihil profecto. Quare aliud potius e codicum scriptura eliciendum est, qui habent omnes *Excludit*, et in fine versus *Veni*, quod tamen sprellum amatorem non decet. In Neapolitano nunc quidem *veni* habetur, sed littera postrema erasa ita, ut ex eo, quod reliquum est, facile conjicias, *venit* fuisse. Repono:

Unica nata meo pulcherrima cura dolori

(*Excludi quoniam SORS mea saepe VEKIT*)

Ista meis fiet notissima forma libellis,

Calve, tua venia, pace, Catulle, tua.

Cynthiae formam, unicam, cum toties excludatur, doloris sui medicinam suavissimam, se

Ista meis fiet notissima forma libellis,

Calve, tua venia, pace, Catulle, tua.

Miles depositis annosus secubat armis,

5

Grandaevique negant ducere aratra boves,

Putris et in vacua requiescit navis arena,

Et vetus in templo bellica parma vacat:

At me ab amore tuo diducet nulla senectus,

Sive ego Tithonus, sive ego Nestor ero.

10

Nonne fuit satius duro servire tyranno,

Et gemere in tauro, saeve Perille, tuo,

Gorgonis et satius fuit obdurescere voltu,

Caucasias et jam si pateremur avis?

Sed tamen obsistam. teritur robigine mucro

15

Ferreus, et parvo saepe liquore silex:

At nullo dominae teritur * sub limine amor qui

Restat et inmerita sustinet aure minas.

V. 9. (45.) deducet. Post v. 10. (46.) collocati 35—38.

(47—50.) Vers. 11—34. Burm. 51—74. 14. (54.)

etiam. 15. (55.) et scabra teritur.

carminibus suis usque celebra-
turum promittit. Fortunam vel
fortem illud infortunium *vehere*
dicit, hoc est, dare vel afferre
sibi. Ita Lucretius III, 1098.

*Posteraque in dubio est for-
tunam quam vehat ae-
tas.*

Horatius carm. III, 29, 48.

*Quod fugiens semel hora ve-
xit.*

Virgilius georg. I, 461. e Var-
rone,

*Denique quid serus Vesper
vehat, unde serenas*

Ventus agat nubes.

9. DEDUCET] DIDUCET, scri-
be, quod Commelinianus habet
cum duobus aliis. Vide Bur-
mannum. Versu 12. nescio an

scripti omnes dent *saepe Pe-
rille*; certe Antonius Volsus
jam correxit.

15. SED TAMEN ET SCABRA
TERITUR] Apage hoc commen-
tum Heinsii. Recte Neapolita-
nus, Gebhardi codices, Val-
lierianus apud Hutschium,
multi apud Burmannum:

*Sed tamen OBSISTAM. teritur
robigine mucro*

Ferreus.

Neque aliter impressum Vicen-
tiae MCCCCLXXXI, aut in
exemplaribus Volsi et Beroal-
di. Nam Volsus in secunda
quoque editione agnoscit in no-
tis, quamquam in textu habeat
obsitam.

17. TERITUR SUB LIMINE

Ultro contemptus rogat, et peccasse fatetur
 Laesus, et invitis ipse redit pedibus. 20
 Tu quoque, qui pleno fastus adsumis amore,
 Credule, nulla diu femina pondus habet.
 An quisquam in mediis persolvit vota procellis,
 Cum saepe in portu fracta carina natet?
 Aut prius infecto deposcit praemia cursu, 25
 Septima quam metam triverit ante rota?
 Mendaces ludunt flatus in amore secundi;
 Si qua venit sero, magna ruina venit.
 Tu tamen interea, quamvis te diligit illa,
 In tacito cohibe gaudia clausa sinu. 30
 Namque in amore suo semper sua maxima cuique
 Nescio quo pacto verba nocere solent.
 Quamvis te persaepe vocet, semel ire timeto;
 Invidiam quod habet, non solet esse diu.

V. 27. (67.) secundo. 33. (73.) memento.

AMOR] De *sublimine* nugae sunt, quae critici comminiscuntur: nec *sub limine* pro in limine recte dici persuadent. Vere, ut mihi videtur (nihil enim certum hic), Davisius:

At nullo dominae teritur mo-
limine amor, qui
Restat et inmerita sustinet
aure minas.

27. MENDACES LUDUNT FLATUS IN AMORE SECUNDO] Sic Heinsius correxit, *Secundo*, et Bentlejus ad Lucretium IV, 1154. Non recte, si quid video. Nam in secundo amore et quam diu ille secundus est, nulli mendaces venti sunt, omnes propitii ac certi. Probo igitur, quod scripti omnes habent,

Mendaces ludunt flatus in
amore SECUNDI.

Fortunae, inquit, confidere noli: mendaces isti venti sunt, si qui propitii amantibus flare videntur. *Flatum secundum* Ovidius habet metamorph. XIII, 418.

Jamque viam suadet Boreas,
flatuque secundo
Carbasa mota sonant.
 ac metam. XIV, 227.

flatuque secundo
Lucibus isse novem et terram
aspexisse petitam.

Silius Ital. VII, 409.

Ecce autem flatu classis Phoenissae secundo

Litora Cajetae Laëstrygoniosque recessus

Sulcabat rostris.

33. QUAMVIS TE PERSAEPE VOCET, SEMEL IRE MEMENTO] Ineptum hoc est, immo putidum, quod, quamvis saepe a

At si saecula forent antiquis grata puellis, * 55
 Essem ego, quod nunc tu; tempore vincor ego.
 Non tamen ista meos mutabunt saecula mores.
 Unus quisque sua noverit ire via.
 At vos, qui officia in multos revocatis amores,
 Quantum sic cruciat lumina vestra dolor! 40
 Vidistis pleno teneram candore puellam,
 Vidistis fusco: ducit uterque color;
 Vidistis quamdam Argiva prodire figura,
 Vidistis nostras: utraque forma rapit;
 Illaque plebejo vel sit sandicis amictu: 45
 Haec atque illa mali volneris una via est;
 Cum satis una tuis insomnia portet ocellis,
 Una sit et cuivis femina multa mala.

XIX.

Vidi te in somnis fracta, mea vita, carina
 Ionio lassas ducere rore manus,

V. 35—38. *Burm.* 47—50. V. 35. *Et.* 39—48. *Burm.* 75—
 84. *Eleg.* XIX. *Burm.* XX, 1—20. V. 1. Vidi ego te.

puella vocetur, semel tantum,
 neque amplius, ire jubetur.
 Immo, si fieri possit, prorsus
 ne eat caveat. Repone:

Quamvis te persaepe vocet,
semel ire TIMETO.

Semel, vel *semel*, ut apud Ti-
 ballum II, 6, 42.

Non ego sum tanti, ploret
ut illa semel.

55. ET SI SAECLA FORENT
 ANTIQUIS GRATA PUELLIS]
 Scaligeri transpositionibus va-
 lere jussis, nihil vetat, quo
 minus, sensu ipso id postu-
 lante, AT pro *Et* ex Groning.
 Neapol. Palat. papyr. et caete-
 ris plerisque legamus. Postre-

ma vero hujus versiculi verba
 qui se recte intellexisse persua-
 deret, nondum inventus est. Va-
 ria igitur tentant: Janus Douza
 filius ingeniose, *antiqua his*
grata puellis; Passeratius, *an-*
tiquis gnara vel gnota puellis;
aequa Burmannus; Jacobsius
clara. Nihil tamen horum ex
 omni parte placet. Fortasse:

At si saecula forent antiquis
nostra puellis,

eo ablativi usu, de quo ante
 alios Gellius annotavit N. A.
 V, 8.

XIX. [XXVI.]

I. VIDI EGO TE] *Ego* Bur-
 mannus ex quatuor infimae no-

Et quaecumque in me fueras mentita fateri,
 Nec jam humore gravis tollere posse comas,
 Qualem purpureis agitatam fluctibus Hellen, 5
 Aurea quam molli tergore vexit ovis.
 Quam timui, ne forte tuum mare nomen haberet,
 Atque tua labens navita fleret aqua!
 Quae tum ego Neptuno, quae tum cum Castore fratri,
 Quaeque tibi excepi tum, dea Leucotheë! 10
 At tu vix primas extollens gurgite palmas
 Saepe meum nomen jam peritura vocas.
 Quod si forte tuos vidisset Glaucus ocellos,
 Esses Ionii facta puella maris,
 Et tibi ob invidiam Nereïdes increpitarent, 15
 Candida Nesaeë, caerulea Cymothoë.
 Sed tibi subsidio delphinum currere vidi,
 Qui, puto, Arioniam vexerat ante lyram.

V. 15. prae invidia. 17. subsidium.

tae codicibus inseruit, numero, ut ait, magis incitato; qualem ab hoc loco alienum esse Broukhusius viderat, mollem ac venustum praeferendum recte iudicans.

10. QVAEQUE TIBI EXCEPI TUM, DEA LEUCOTHEE] Sic primus Beroaldus, tum: codices scripti jam dea, ut III, 22, 18. et 23, 15., perquam inepte. Heinsius autem praeterea Quae tibi suscepi; nescio an Latine satis, non adjecto vota. Melius idem Quaeque tibi excegi. Sed recte dicit excepi, deos se sub conditione vocavisse significans, quod quale sit, ex Ovidio discas trist. I, 2, 99—105. 109.

15. ET TIBI PRAE INVIDIA]

Ita ante Murætum Scaligerumque Valentinus editor MCCCC-LXXXI. et Volscus MCCCC-LXXXVIII. Sed idem Volscus MCCCCCLXXXII. cum Beroaldo et scriptis plerisque, in his Groning. Neapol. Palat. utroque:

Et tibi ob invidiam Nereïdes increpitarent.

Nec possum improbare ob invidiam, quia inviderent tibi. Virgilius Aen. X, 852.

Pulsus ob invidiam solio sceptisque paternis.

et Aen. XI, 545.

Pulsus ob invidiam regno viresque superbas.

17. SED TIBI SUBSIDIUM DELPHINUM] Sic duo tresve codices: caeteri meliores SUBSIDIO,

Jamque ego conabar summo me mittere saxo,
Cum mihi discussit talia visa metus.

20

XX.

Nunc admirentur, quod tam mihi pulchra puella
Serviat, et tota dicar in urbe potens.

Non, si Cambysae redeant et flumina Croesi,

Dicat: De nostro surge, poëta, toro.

Nam mea cum recitat, dicit se odisse beatos;

5

Carmina tam sancte nulla puella colit.

Multum in amore fides, multum constantia prodest;

Qui dare multa potest, multa et amare potest.

Seu mare per longum mea cogitet ire puella,

Hanc sequar; et fidos una aget aura duos.

10

Unum litus erit sopitis, unaque tecto

Arbor, et ex una saepe bibemus aqua,

Et tabula una duos poterit componere amantis,

Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit.

Omnia perpetiar; saevus licet urgeat Eurus,

15

Velaque in incertum frigidus Auster agat,

Quicumque et venti miserum vexastis Ulixen,

Et Danaum Euboico litore mille rates,

Et qui movistis duo litora, cum rudis Argus

Dux erat ignoto missa columba mari.

20

Illa meis tantum non umquam desit ocellis:

Incendat navem Juppiter ipse licet.

Eleg. XX. *Burm.* XX, 21—58. V. 21. (41.) usquam.

quod suavis soni magis commendat. *Burmannus* quoque praefert.

Caeterum *admirentur* ita accipies, ut III, 8, 11.

Quem modo felicem invidia admirante ferebant,

quod ita, ut solet, tuetur *Huschkius* de fabulis *Archilochi* pag. 35.

XX. [XXVI, 21.]

I. NUNC ADMIRENTUR] „Non-
„viam elegiam hic inchoandam,
„Burmanno iudice, nemo facile
„negabit.“ *Vulpinus* tamen negavit, nugacibus argutiis negligentiae librariorum succurrens,

19. QUTUM RUDIS ARGUS] Ita egregie *Volscus*, cum in scriptis esset *ratis Argo*.

21. NON USQUAM] A *Brouk-*

Certe isdem nudi pariter jactabimur oris.

Me licet unda ferat, te modo terra tegat.

Sed non Neptūnus tanto crudelis amori, 25

Neptunus fratri par in amore Jovi.

Testis Amymone, latices cum ferret in Argis;

Compressa, et Lernes pulsa tridente palus.

Jam deus amplexu votum persolvit, et illi

Aurea divinas urna profudit aquas. 30

Crudelem et Borean rapta Orithyia negavit;

Hic deus et terras et maria alta domat.

V. 28. (48.) Lernaē. 29. (49.) at. 31. (51.) Borean — negabit.

husio est, praecedentia ita requirere censente. Non pejus est, quod habent scripti, *Non umquam desit*, etsi procella navigium huc et illuc jactet aut ipse Juppiter igne caelitus misso evertat.

27. IN AROIS] Sic Itali in Perreji codice et Colotiano duobusque Vaticanis; bene. Scripti plerique in arvis. Neapolitanus praeterea dum ferret pro cum.

28. LERNAE] Ista forma Virgilium decet, qui usurpavit Aen. XII, 518., non Propertium, ut saepius diximus. Aut *Lerne palus* scribe cum Broukhusio, aut, quod suavius est et, ut opinor, verius,
et LERNES pulsa tridente palus.

In Neapolitano scriptum est *Lerne*, de quo dictum ad libr. I, 4, 5.

29. AT ILLI] Hoc ipso, quod *Aurea divinas urna profudit aquas*,

Neptunus votum suum persolvit, quo voverat se pro amplexu Amymonae aquam datorum. Corrige igitur: ET ILLI. Caeterum amplexu aut ita accipies, cum amplexus esset, aut tertio casu, quomodo diis vota dicuntur solvi, et apud Manilium V, 18.

Araque divorum, cui votum solvit Olympus.

Sed quod Amymones votum hic a Neptuno persolutum interpretes volunt, haud dubie falluntur.

31. CRUDELEM ET BOREAM RAPTA ORITHYIA NEGABIT] *Negabit* Livinejus scribendum censuit, quia *mitescet* et *erunt* sequuntur. Ista vero alio pertinent. Recte libri scripti NEGAVIT. Amymone Neptunum amori facilem testificata est, Borean Orithyia. Caeterum BOREAM scribe, cujus generis pleraque apud Propertium jam sunt correcta, nec sine bonorum codicum auctoritate.

Crede mihi, nobis mitescet Scylla, neque usquam
 Alternante vorans vasta Charybdis aqua,
 Ipsaque sidera erunt nullis obscura tenebris;
 Purus et Orion, purus et Haedus erit.
 Quod mihi si ponenda tuo sit corpore vita,
 Exitus hic nobis non inhonestus erit.

55

V. 33. (53.) nec unquam Alternas revomet v. Ch. aquas.

33. NEC UMQUAM ALTERNAS
 REVOMET VASTA CHARYBDIS
 AQUAS.] Haec scriptura, a Pas-
 seratio primum commemorata,
 postea in Vaticano secundo re-
 perta, ab Italis haud dubie ori-
 ginem traxit. Multis tamen et
 vera visa est et elegantissima,
 a quorum sententia nostrum
 iudicium longe longeque diver-
 sum est. Primum enim *um-*
quam male positum est, quod
 nihil facit ad sensum. Tum
 Charybdis alternas undas non
 revomit, sed alternas ejicit et
 resorbet. Virgilius Aen. III,
 421. recte, si recte intelligas:

imo barathri ter gurgite
vastros

Sorbet in abruptum fluctus
rursusque sub auras

Erigit, alternos, et sidera
verberat unda.

Denique quid proderat aman-
 tibus, si Charybdis aquas non
 revomebat? Majus enim peri-
 culum tum erat, cum vorabat,
 quam cum emittebat. Notum
 quid Ulixis sociis acciderit, et
 quae eum Circa monuerit:

μη σῦγε καὶ δι τῶν τοις, ὅτε
σοι, ῥήσεται

Ὁ γὰρ κεν ῥέσσειτό σ' ὑπὲρ κα-
κῆ δδ' Ἐνοσίχθων.

Contra ea in aquis redeuntibus
 Ulixes auxilium reperit:

Τῆμος δὴ τότε δοῦρα Χα-
ρύβδιος ἐξεφάνθη.

Ἦκα δ' ἐγὼ καθύπερθε πόδας
καὶ χεῖρε φέροσθαι,

Μίσσῳ δ' ἐνδόπησα παρὲξ πε-
ριμήκεια δῖρα,

Ἐξόμενος δ' ἐπὶ τοῖσι διήρσα
χερσὶν ἐμῶν.

Ad haec vide, quantum illa
 scriptura a codicum omnium
 lectione differat, quae talis est:

Crede mihi, nobis mitescet
Scylla, nec umquam
Alternante vorans vasta
Charybdis aqua.

Et tamen ex ea lectione, quam-
 vis falsa et contraria sensui,
 quantillum erat una littera mu-
 tata veram eruisse! Repone:

Crede mihi, nobis mitescet
Scylla, neque USQUAM
 ALTERNANTE VORANS *va-*
sta Charybdis aqua,

Ipsaque sidera erunt nullis
obscura tenebris.

Nusquam ipsis Charybdis fore
 dicit, omnia maria tuta ac pla-
 cida. Vorantem autem Cha-
 rybdis, quia in hoc summa
 periculi erat, non in revomen-
 do. Homerus quoque primum
 illud solum ponit:

XXI.

Et vos incertam, mortales, funeris horam
 Quaeritis, et qua sit mors aditura via;
 Quaeritis et caelo, Phoenicum inventa, sereno,
 Quae sit stella homini commoda quaeque mala;
 Seu pedibus Parthos sequitur, seu classe Britannos, 5
 Et maris et terrae caeca pericla viae;
 Rursus et objectum fletis capiti esse tumultum,
 Cum Mavors dubias miscet utrimque manus;
 Praeterea domibus flammam dominisque ruinas,
 Neu subeant labris pocula nigra tuis! 10

Eleg. XXI. *Burm.* XX, 59—74. V. 1. (59.) At. 5. (63.)
 sequimur. 9. (67.) domibusque ruinas, 10. (68.) suis.

Τῷ δ' ὑπὸ δία Χάρυβδιν
 ἀναρῶ οἷόςδε μετὰν
 ὕδαρ.

Tum demum subjicit:

Τοῖς μὲν γὰρ τ' ἀνίσσιν
 ἐπ' ἡματι, τοῖς δ' ἀνα-
 ρώβδιν

Δεινόν.

Recte autem vorare de Charybdi, ut Ovidius metamorph. XIII, 731.

vorat haec raptas revomit-
 que carinas.

Denique non alternas aquas vorare Charybdi facit, quod illo altero magis verum non foret, sed vorare aqua alternante, modo emissa, modo absorpta.

XXI. [XXVII.]

1. AT VOS INCERTAM] Particula *At* in principio posita indignationis indicium est. Ea igitur hinc sententiae non convenit, sed potius *Et*, quo aliquid frustra fieri significamus:

ET VOS INCERTAM, MORTALES,
 FUNERIS HORAM

Quaeritis, et qua sit mors
 aditura via!

Ergo vos, inquit, quaeritis,
 quam mortem sitis obituri!
 Nihil agitis;

Solus amans novit, quando
 periturus, et a qua

Morte; neque hic Boreas
 flabra neque arma ti-
 met.

Sic plane Ovidius III. amor. 8.

Et quisquam ingenuas etiam-
 num suspicit artes,

Aut tenerum dotes carmen
 habere putat!

Ingenium quondam fuerat
 pretiosius auro:

At nunc barbaries grandis
 habere nihil.

5. PARTHOS SEQUIMUR] Membranae Groninganae habent sequitur; neque aliter codex Vossianus, Joh. Schradero teste, qui jure probat in emendationibus cap. VII. pag. 131.

9. PRAETEREA DOMIBUS
 FLAMMAM DOMIBUSQUE RUI-

Solus amans novit, quando periturus et a qua
 Morte; neque hic Boreae flabra neque arma timet.
 Jam licet et Stygia sedeat sub arundine remex,
 Cernat et infernae tristia vela ratis:
 Si modo clamantis revocaverit aura puellae,
 Concessum nulla lege redibit iter.

15

XXII.

Juppiter, adfectae tandem miserere puellae.
 Tam formosa tuum mortua crimen erit.
 Venit enim tempus, quo torridus aestuat aër,
 Incipit et sicco fervere terra Cane.
 Sed non tam ardoris culpa est, neque crimina caeli,
 Quam totiens sanctos non habuisse deos.
 Hoc perdit miseras, hoc perdidit ante, puellas:
 Quicquid jurarunt, ventus et unda rapit.
 Num sibi conlatam doluit Venus ipsa paremque?
 Per se formosis invidiosa dea est.

5

10

Eleg. XXII. *Burm. XXI, 1—46. Post v. 2. positi 33. 34.*
V. 3—32. Burm. 5—34. V. 9. (11.) Venus? illa per-
aeque Prae se.

NAM] Neapolitanus cum aliis
 RUINAS, quod aurium judi-
 cium praeferris uadet. Sed pu-
 tide repetitur domibus, nulla
 cum vi, nullaque gratia. Re-
 pone:

Praeterea domibus flammam,

DOMINISQUE RUINAS.

Domibus flammam nocituram
 timetis, dominis aedium rui-
 nas. Caeterum Propertius hic
 orationem negligeriter struxit,
 non fletis ex superioribus huc
 trahi postulans, sed timetis ad-
 di ex ipso sententiae ordine.
 Similia habes libro IV, 2, 43.
 et V, 6, 33.

10. NEU SUBEANT LABRIS

POCULA NIGRA SUIS] Ita Brouk-
 husius, quaesita neque com-
 moda elegantia. In libris scri-
 ptis est TUIS. Recte potest a
 plurali indefinite posito ad sin-
 gularem transiri. Sic elegia
 praeced. 47.

Vidistis pleno —

Vidistis fusco —

Vidistis quamdam Argiva —

Cum satis una tuis insomnia
 portet ocellis.

Nec dissimile illud III, 15, 15.

Ingenuus quisquam alterius
 dat munera servo —

Et quaerit toties —

Deinde, ubi pertuleris —

An contempta tibi Junonis templa Pelasgae,

Palladis aut oculos ausa negare bonos?

Semper, formosae, non nostis parcere verbis.

Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.

Sed tibi vexatae per multa pericula vitae

15

Extremo veniet mollior hora die.

Io versa caput primos mugiverat annos:

Nunc dea, quae Nili flumina vacca bibit.

Ino etiam prima terris aetate vagata est:

Hanc miser inplorat navita Leucotheen.

20

V. 19. (21.) terras.

Cernere uti possis vultum custodis amari.

XXII. [XXVIII.]

9. NUM SIBI COLLATAM DOLUIT VENUS? ILLA PERAEQUE PRAE SE FORMOSIS INVIDIOSA DEAE EST.] Insolentis amor vocabuli effecit, ut omnes lectionem falsam amplecterentur. Quid enim *peraeque* hic significat? Antonius Volscus, *Prae se invidiosa*, inquit, *prae se fert invidiam*. *Peraeque* formosis, quas secum pari forma esse cognovit. Arguit enim a minori: si *pares*, multo magis superiores odit. Non multo melius, qui *peraeque* interpretantur non minus quam Juno et Pallas, quas disticho sequente commemorat. Cautius Passerati, ita tamen, ut otiosam et incommodam sententiam inferat; *aequaliter et pariter in omnes invidiosa*. Contra eam quam venustam scripturam Groninganus, omnium optimus liber, exhibet, alii subinducant:

Num sibi collatam doluit Venus ipsa, paremque?

Num forte, inquit, cum ipsa Venere tuam formam contulisti? Hoc malum tibi dolor deae parem te sibi agnoscentis immisit. Rarum illud vocabulum librariis unde venerit, ne mireris, ex mera oscitantia natum est, cum in libris manuscriptis litterae *peq. paremque* significant lineola supra eposita, eadem supra q collocata *peraeque*; nam syllaba *par* non alio quam *per* notatur scripturae compendio. Sed ita nondum omnia sana sunt. Nam huic pulchrae lectioni sequens versiculus repugnat,

Prae se formosis invidiosa dea est.

Quomodo enim nunc formosa praee Venere, quae antea *par* ei dicebatur? At in hoc versu latet parvum vitium, quod levi manu tollimus, *p* scribendo pro *p̄*:

PER se formosis invidiosa dea est.

Jam per se Venus formosis invidet: quid mirum, si glorio-

Andromede monstribus fuerat devota marinis:

Haec eadem Persei nobilis uxor erat.

Callisto Arcadios erraverat ursa per agros:

Haec nocturna suo sidere vela regit.

Quod si forte tibi properarint fata quietem,

25

Illa sepulturae fata beata tuae:

Narrabis Semelae, quo sis formosa periclo;

Credet et illa, suo docta puella malo;

V. 23. (25.) erraverit.

sas et ipsi sese conferentes ode-
rit puniatque?

19. PRIMA TERRAS AETATE
VAGATA EST] Hanc elegantiam
forte fortuna in editiones ir-
repsisse puto: libri scripti, ut
videtur, omnes habent TERRIS,
quod et Volsus anno MCCCC-
LXXXII. dedit et in altera edi-
tione a. MCCCCLXXXVIII. in
notis agnoscit.

23. ERRAVERIT] Vitiose de-
dit Burmannus. Caeteri omnes
ERRAVERAT.

25. QUOD SI FORTE TIBI PRO-
PERARINT FATA QUIETEM, IL-
LA SEPULTURAE FATA BEATA
TUAEL] Si te fata obire volue-
rint, inquit, haec beata te post
mortem sors manet:

Narrabis Semelae, quo sis
formosa periclo —

Et tibi Maenias inter heroï-
das omnes

Primus erit nulla non tri-
buenta locus.

Nihil in his rostrum, nisi quod
sepulturam pro statu animarum
apud inferos dicit, cujus gene-
ris plura afferemus ad librum
V, 11, 8.; neque erat causa
hactenus, cur viri docti sen-

sum hujus distichi obscurum
sibi esse quererentur. Nihilo-
minus non dubito, quin his ver-
sibus aliquid vitii insit. Quis
enim sonum illum ferat, *Fata
beata*? Quis ferat *fata* priore
versu proprie posita, altero
pro sorte? Certum mihi vide-
tur *fata* ex majore versiculo in
minorem librariorum negligencia
inventa esse. Sic scribo:

Quod si forte tibi propera-
rint fata quietem,

Ipsa, sepulturae sorte bea-
ta tuae,

Narrabis Semelae, quo sis
formosa periclo,

Credet et illa suo docta
puella malo.

Ipsa e codice Palatino ac Bo-
noniensi enotatur, et fortasse
in pluribus inventum esset,
nisi editores talia negligere so-
lerent. *Sepulturae sors* pro eis
dicitur, quae Cynthiae post
mortem apud inferos eventura
sunt; quomodo apud Ovidium
trist. V, 3, 28.

Ferrea sors vitae difficilis-
que premit.

Sorte autem sepulturae vel mor-
te beata erit Cynthia, ut illa

Et tibi Maeonias inter heroidas omnis
 Primus erit, nulla non tribuente, locus. 30
 Nunc, utcumque potes, fato gere saucia morem.
 Et deus et durus vertitur ipse dies.
 Hoc tibi vel poterit, conjunx, ignoscere Juno;
 Frangitur et Juno, si qua puella perit.
 Deficiunt magico torti sub carmine rhombi, 35
 Et tacet extincto laurus adusta foco,
 Et jam Luna negat totiens descendere caelo,
 Nigraque funestum concinit omen avis.
 Una ratis fati nostros portabit amores
 Caerula ad infernos velificata lacus. 40
 Si non unius, quaeso, miserere duorum.
 Vivam, si vivet: si cadet illa, cadam!
 Pro quibus optatis sacro me carmine damno:
 Scribam ego: PER MAGNUM SALVA PUELLA JOVEM;
 Ante tuosque pedes illa ipsa adoperta sedebit, 45
 Narrabitque sedens longa pericla sua.

XXIII.

Haec tua, Persephone, maneat clementia; nec tu,
 Persephones conjunx, saevior esse velis.

V. 33. 34. *Burm.* 3. 4. V. 33. (3.) poterit conjunx ign. — *Eleg.*
 XXIII, *Burm.* XXI, 47 — 62.

apud Virgilium Aen. XI, 159.
 Felix morte tua, neque in
 hunc servata dolorem.

33. HOC TIBI VEL POTERIT
 CONJUX IGNOSCERE JUNO.] Hoc
 loco in codicibus scriptis hoc
 distichon legitur, quod viri
 docti post versum carminis se-
 cundum posuere. Sed nec ter-
 tius versus a secundo separari
 debuit; nec versus 41. intelligi
 potest, nisi hic jam Juppiter
 appelletur. Sed haec verba ita
 scilicet distinguenda sunt:

*Hoc tibi vel poterit, conjux,
 ignoscere Juno,*
 ne cui dubium sit, quin hic
 ad Junoniam conjugem diriga-
 tur oratio. Ceterum versu ab-
 hinc quinto *Et tacet* optime
 reposuerunt viri docti, ubi li-
 bri scripti omnes exhibent *ja-
 cet.*

XXIII. [XXVIII, 47.]

Hos sedecim versus a supe-
 rioribus separare ausus sum, re-
 luctantibus, fateor, libris omni-
 bus, nisi quod Neapolitanus

Sunt apud infernos tot milia formosarum:

Pulchra sit in superis, si licet, una locis.

Vobiscum est Iole, vobiscum candida Tyro,

5

Vobiscum Europe, nec proba Pasiphaë,

[Et quot Troja tulit, vetus et quot Achaia formas,

Et Phoebi et Priami diruta regna senis;]

Et quaecumque erat in numero Romana puella,

Occidit; has omnis ignis avarus habet.

10

Nec forma aeternum aut cuiquam est fortuna perennis;

Longius aut propius mors sua quemque manet.

V. 7. (53.) Iōna. 8. (54.) Thebae.

a versu prioris elegiae 35. novum carmen ordiendo, duo carmina hic in unum coaluisse suspicantem adjuvabat. Sed octo tantum disticha seorsum ponenda esse docebat sensus, quae cum se post morbum Cynthiae scripta proderent ipsa, interpretes id non perspicientes nonnulla in iis recte intelligere numquam potuerunt.

7. ET QUOT IONA TULIT. 8. ET THEBAE, ET PRIAMI. Ita haec Scaliger constituit, partim ex sua conjectura, cum *Phoebi* legeretur pro *Thebae*, partim praecedente Italo in codice Cujaciano, cujus librarius dedit *Hioa* et rectius *Hiona* in margine; nam libri meliores hoc distichon ita scriptum exhibent:

Et quot Troia tulit vetus et
quot Achaia formas,

Et Phoebi et Priami diruta
regna senis.

Mihi admodum dubium videtur, num in his duo vitia insint, an unum tantum. Sane melius videtur, ut, ubi *Troiae*

nomen positum est, Graeciae nominetur locus, modo ne *Iona* scribamus, cujus metaplasmī, *Iona* pro *Ionia*, exemplo destitui sese Burmannus quoque fatetur. Nihilominus ut *Troiae* respondent *Priami regna*, ita posset pro *Phoebi* aliud quid ponendum esse, quod conveniret *Achaiae*; nisi forte particula *et* ante *Phoebi* obstat, quae tamen et ipsa potest in menda cubare et pars esse ejus nominis, cujus postremae litterae in nomen *Phoebi* abierunt. In his igitur aliquid audere foret temerarium: nos totum distichon concellavimus potius, ne legentem moraretur. Paulo autem ante Burmannus recte dedit ex codice Groningano; *Vobiscum est Iole*. In caeteris libris fere habetur *Iōpe*, de qua Broukhuisius cum nullam apud veteres memoriam esse dicit, non meminit *Ἰόπης τῆς Ἰωνίης*, quae Thesei uxor fuit, Plutarcho referente in ejus vita cap. XXIX.

Tu quoniam es, mea lux, magno dimissa periclo,
 Munera Dianae debita redde choros;
 Redde etiam excubias divae nunc, ante juvencae; 15
 Votivas noctis et mihi solve decem.

XXIV.

Extrema, mea lux, cum potus nocte vagarer,
 Nec me servorum duceret ulla manus,
 Obvia, nescio quot pueri, mihi turba minuta
 Venerat — hos vetuit me numerare timor —,
 Quorum alii faculas, alii retinere sagittas, 5
 Pars etiam visa est vincla parare mihi.
 Sed nudi fuerant. quorum lascivior unus,
 Arripite hunc, inquit, nam bene nostis eum.
 Hic erat, hunc mulier nobis irata locavit.
 Dixit, et in collo jam mihi nodus erat. 10
 Hic alter jubet in medium propellere; et alter:
 Intereat, qui nos non putat esse deos!
 Haec te non meritum totas expectat in horas:
 At tu nescio quas quaeris, inepte, fores.

V. 13. (59.) demissa. — Eleg. XXIV. *Burm. XXII.* V. 1.
 Hesterna. 8. Abripite. 14. foris.

13. TU QUONIAM ES, MEA
 LUX, MAGNO DEMISSA PERI-
 CLO] Scribe DIMISSA cum ali-
 quot libris Italicis. Consentit
 in hoc cum caeteris criticis J.
 H. Vossius ad Tibull. I, 4, 29.
 pag. 180.

XXIV. [XXIX.]

1. HESTERNA, MEA LUX]
Hesternam noctem dicimus,
 quae diem hodiernum praee-
 dit, Hero Ovidiana epist. XIX,
 72.

*Est mare, confiteor, nondum
 tractabile nanti:*

Nocte *sed* hesterna lenior
 aura fuit.

*Cur ea praeterita est? cur
 non ventura timebas?*
 Quare fieri non potest, ut hic
 versus cum ultimo coeat:
*Ex illo felix nox mihi nul-
 la fuit.*

Verissime Nicolaus Heinsius:
 EXTREMA, mea lux, cum po-
 tus nocte vagarer.

Lygdamus (Tibull. III.) 4, 2.
*Di meliora ferant, nec sint
 insomnia vera,*

*Quas tulit extrema pessima
 nocte quies.*

14. AT TU NESCIO QUAS
 QUAERIS, INEPTÉ, FORIS] Su-

Quae cum Sidoniae nocturna ligamina mitrae

15

Solverit, atque oculos moverit illa gravis,

Adflabunt tibi non Arabum de gramine odores,

Sed quos ipse suis fecit Amor manibus:

Parcite jam, fratres; jam certos spondet amores;

Et jam ad mandatam venimus ecce domum.

20

Atque ita mi injecto dixerunt rursus amictu;

I nunc, et noctes discite manere domi.

Mane erat, et volui, si sola quiesceret illa,

Visere: at in lecto Cynthia sola fuit.

pervacanea Jani Dousae correctio. Recte scripti omnes:

*At tu nescio quas quaeris,
inepte, fores.*

Sed nimia scilicet emendationis elegantia aciem Broukhusio praestrinxerat. Strato epigr. XCI.

*Ἐμπρήσω σε, θύρη, τῇ λαμπάδι, καὶ τὸν ἔνοικον
Σεμφλέξας μεθείων, εὐθὺς
ἄπειμι φογῆς,*

Καὶ πλώσας Ἀδριανὸν ἐπ' οἶνονπα πόντον, ἀλήτης

Πωλήσω γὰρ θύρας αἰς πρὸς ἀνοίγομένους.

21. MI INJECTO DIXERUNT]

Ita optime Heinsius, quo codex Palatinus ducebat. Libri plerique: *Atque ita me injecto duxerunt.*

23. MANE ERAT etc.] Pulcher locus, sed criticorum negligentia factum, ut nihil in eo ita, ut debet, cohaereat. Vide modo haec, ut a Burmanno edita sunt:

Mane erat, et volui, si sola quiesceret illa,

Visere: at in lecto Cynthia sola fuit.

Obstupui. non illa mihi formosior unquam

Visa, neque ostrina quum fluit in tunica.

Ibat et hinc castae narratum somnia Vestae,

Neu sibi, neve mihi quae nocitura forent.

Talis visa mihi somno demissa recenti.

Heu quantum per se candida forma valet!

Quo tu matutinus, ait, speculator amicae?

Variis modis argutari in his posset, qui vellet multus esse; de puella dormiente simul et eunte et demissa somno et loquente. Praeteres, quod Broukhusius jam monuit, alterum membrum comparationis nusquam comparet. Sed ei nihil deerit, si, revocata omnium codicum scriptura, *neque ostrina cum fuit in tunica*, scribamus porro:

Ibat ut hinc castae narratum somnia Vestae.

Nempe ne tum quidem, cum id faceret Cynthia, in veste bombycina, pulchrior, quam

Obstupui. non illa mihi formosior umquam 25
 Visa, neque ostrina cum fuit in tunica,
 Ibat ut hinc castae narratum somnia Vestae,
 Neu sibi, neve mihi quae nocitura forent.
 Talis visa mihi somno dimissa recenti —
 O quantum per se candida forma valet! —, 30
 Quo tu matutinus, ait, speculator amicae?
 Me similem vestris moribus esse putas?
 Non ego tam facilis: sat erit mihi cognitus unus,
 Vel tu, vel si quis verior esse potest.
 Adparent non ulla toro vestigia presso, 35
 Signa voluptatis, nec jacuisse duos.
 Aspice, ut in toto nullus mihi corpore surgat
 Spiritus, admisso notus adulterio.

V. 26. fluit. 27. et. 29. demissa recenti. 30. Heu. 36.
 voluptatis nec.

nunc, fuerat, sed nunc talis
 ipsi, qualis tum, videbatur.
 Et tamen illo ipso tempore,
 quo ad Vestae templum in tu-
 nica purpurea ierat, primum
 ocellis suis, ut alibi dicit, ama-
 torem ceperat; nisi forte nos
 conjectura fallit ex his versibus
 ducta elegiae IX. libri quarti,
 quibus puellam in eadem veste,
 qua se primum ceperit, preca-
 tum ire jubet:

*Dein, qua primum oculos ce-
 pisti veste Properti,
 Indue, nec vacuum flore
 relinque caput;
 Et pete, qua polles, ut sit
 tibi forma perennis,
 Inque meum semper stent
 tua regna caput.*

Jam autem porro, praeterquam
 quod in sequentibus interpun-
 ctio Dousa et Hemsterhusio
 praeceduntibus mutanda est, cum

Guyeto et Marklando et Schra-
 dero, quibus duo apud Bur-
 mannum libri astipulantur, le-
 ge: *Somno DIMISSA recenti*,
 quo dicendi genere Ovidius
 quoque usus est in medio. fac.
 51. deducto ex illo Homérico,
καὶ μὴ γλῆνὴς ὕπνος ἀνῆκεν.
 Denique ne quid alieno loco
 queratur Propertius, pro *Heu*
 cum Johanne Schradero repone:

*o quantum per se candida
 forma valet!*

36. SIGNA VOLUPTATIS] Si
 quid conlaret ihi de fide co-
 dicis Farnesiani, quo Lipsius
 usus est, dedissem quod viri
 docti quasi uno consensu pro-
 bant,

*Signa volutantis nec jacuisse
 duos:*

nunc, quia felix error e se po-
 test, vulgarem scripturam di-
 stinctione meliori adjuvimus.

Dixit, et obposita propellens savia dextra,

Prosilit in laxa nixa pedem solea. 4a

Sic ego tam sancti custos excludor amoris. *

Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

XXV.

Quo fugis, ah demens? nulla est fuga. tu licet usque

Ad Tanaïm fagias: usque sequetur Amor.

V. 39. suavia. — Eleg. XXV—XXVIII. *Burm.* XXIII.
XXV. v. 1—12. *Burm.* 53—64.

39. PROPELLENS SUAVIA] Parva res, sed suavius tamen ad aures accedit, quod liber Neapolitanus habet, *propellens SAVIA*, nempe ne una syllaba quatuor tempora habeat. Explicat rem ex Juba Pompejus grammaticus, loco ad calcem Mallii Theodori posito ab J. F. Heusingero pag. 64—66.; item Priscianus libro I. pag. 573, 1. illo tamen minus accurate disserens. Apud Catullum, qui in his curiosior caeteris est, carmine IX, 9. scribe:

*Jucundum os oculosque sa-
viabor.*

41. SIC EGO TAM SANCTI CUSTOS EXCLUDOR AMORIS] Hanc scripturam Broukhusius ex librorum aberrationibus elicit, non nimis quidem malam illam, nec tamen veram, si quid video. Nam neque amoris custodem recte dici puto speculatorem amicae, quomodo locutus est poeta v. 31., aut, ut ille exponit, observatorem, speculatorem, curiosulum cum oculis emissitibus; neque excludatur tum, cum illud ma-

lum, quod sibi accidisse narrat, pateretur, Propertius. In optimis autem libris legitur *custode recludor*; in multis, sed deterioribus, *custos recludor*; membranae Palatinae et alii libri, quorum minor auctoritas, *custodis rector*; unus malus, *custos rejector*. Viri docti varia moliuntur, sed nihil probabile: Passeratius, *custos eiector*; Heinsius, *custodis cultor*, et *custodi excludor* idem cum Marklando; *custos cludor* Burmannus. Nec quicquam promitto de veritate conjecturae meae; nisi quod haud inepte ita scribi posse existimo:

*Sic ego tam sancti cultu se-
cludor amoris.*

Tibullus II, 4, 52.

*Vera quidem moneo, sed pro-
sunt quid mihi vera?*

*Illius est nobis lege colen-
dus amor.*

XXV. [XXX, 1—22.]

In hoc et sequentibus carminibus Josephus Scaliger multa transponendo omnia, ut cum

Non, si Pegaseo vectaris in aëre dorso,
 Nec, tibi si Persei moverit ala pedes.
 Vel, si te sectae rapiant talaribus auras, 5
 Nil tibi Mercurii proderit alta via.
 Instat semper Amor supra caput; instat amanti,
 Et gravis ipsa super libera colla sedet.
 Excubat ille acer custos, et tollere nusquam
 Te patietur humo lumina capta semel. 10

V. 3. (55.) aëra. 5. (57.) Vel, si. 8. (60.) ipse.

Vulpio loquar, omnino miscuit ac pervertit; itaque ejusmodi carmen effecit, cui simile si quis nunc scriberet, Johanne Schradero iudice, sensu communi carere diceretur. Burmanno ordinem Scaligeri secuto omnia in his adeo confusa et perturbata esse videntur, ut sine ope meliorum ac vetustiorum codicum ea in ordinem restitui posse vix sperandum sit. Atqui aut ego vehementer fallor, aut omnia optimo ordine in codicibus scripta sunt, hac una in re vitiosis, quod ex hac et sequente elegia unam faciunt, quibus separandis utriusque sensum, qui hactenus perquam obscurus erat, patefecisse nobis videmur. In priore igitur (nam de altera postmodo videbimus) poeta cum puella sua convivatur. Ea inter mediam laetitiam nescio qua amatoris injuria offensa abituram se et cum exercitu, Lycoridis modo, in Asiam contra Parthos militatum profecturam minatur. Tum poeta: Quo fugis? inquit, nihil agis. Licet in remotissimas orbis

partes te conferas: tamen Amor te sequetur usque et gravissimis poenis excrucietur: v. 1—10. Sed jam, quamvis peccaveris, deus ille facile placabitur, si te consilii tui poenitere viderit. Quare age, pergamus hoc convivium celebrare: v. 11—18. Cynthia, Propertii precibus mota, tandem exorari se patitur. Ita ille, jam redeunte hilaritate, submissa voce et cum leni reprehensione quaerit, num adhuc eo animo sit, ut fugere velit et militare: v. 19—22.

3. VECTERIS IN AËRA.] Bene hoc; sed itidem bene, in AËRE, quod libri meliores habere videntur. Ita certe praeter alios Neapolitanus, Palatinus uterque et quinque inter Broukhussianos.

8. ET GRAVIS IPSE SUPER.] Apago illud *Ipse*, quod sensu caret. Verissime Philippus Beronius:

instat amanti,

Et gravis ipsa super libera colla sedet.

Non amanti tantum instare hunc deum dicit, sed vel ei,

Sed jam si pecces, deus exorabilis ille est,

Si modo praesentis viderit esse preces.

Ista senes licet accusent convivia duri:

Nos modo propositum, vita, teramus iter.

Illorum antiquis onerantur legibus aures: 15

Hic locus est, in quo, tibia docta, sonet,

Quae non jure vado Maeandri jacta natasti,

Turpia cum faceret Palladis ora tumor.

Num jam, dura, paras Phrygias nunc ire per undas,

Et petere Hyrcani litora nota maris, 20

Spargere et alterna communis caede Penatis,

Et ferre ad patrios praemia dira Laris?

V. 11. (63.) Et. 13—18. *Burm.* 81—86. V. 15. (83.) onerantur. 19—22. *Burm.* 65—68.

qui excussisse se jugum opinetur. *Liber* enim dicitur, qui amore se liberavit. Sic alibi libro I, 11, 30.

Qui numquam vacuo pectore liber erit.

Libro II, 2, 1.

Liber eram, et vacuo medietabam vivere lecto.

Libro III, 13, 5.

Tot noctes periire. nihil putet? aspice, cantat

Liber: tu nimium credula sola iaces.

11. ET JAM] Repone: SED jam si pecces. Hoc Burmannum vidiſſe mirum est, cum caeterorum nihil intellexerit.

15. ONERANTUR LEGIBUS AURES] Conjunctivus non melior, quam erat ille I, 21, 31. Rectissime Neapolitanus et secundus Burmanni:

Illorum antiquis ONERANTUR legibus aures.

20. HYRCANI LITORA NOTA

MARIS] *Nota*, quae nunc bellis innotescunt. Ita interpretet. Sed id, ni fallor, ab horum versuum ratione alienum est. Heinsius *litora luta*. Puto:

Et petere Hyrcani litora nuda maris.

Statius silv. III, 1, 3.

Quod coleris majore tholo, nec litora pauper

Nuda tenes tectumque vagis habitabile nautis.

21. SPARGERE ET ALTERNA COMMUNES CAEDE PENATES] Recte editum, *Spargere et alterna*, ut libro I, 21, 28.

Oscula et alterna ferre supina manu.

Spargereque ex Menteliano aliisque duobus probat Burmannus: alterum habent Groning. Neapol. Vulpiani, prior Palatinus cum aliquot deterioribus. Sed hoc quidem perinde est: sententia versiculi habet difficultatem. Ita interpre-

XXVI.

Una contentum pudeat me vivere amica?

Hoc si crimen erit, crimen Amoris erit:

Mi nemo objiciat. libeat tibi, Cynthia, mecum

Rorida muscosis antra tenere jugis.

Illic aspicias scopulis haerere Sorores,

5

Et canere antiqui dulcia furta Jovis,

Eleg. XXVI, 1—4. *Burm.* XXIII, 25—28. V. 4. (28.)

Roscida. 5—8. *Burm.* 17—20. 5. (17.) adspicias.

tor: Num tibi adhuc sedet, nos, qui hactenus una viximus, bello et alterna tui hostiumque caede divellere? *Alternam caedem* bellum intelligo. Simile illud libro V, 5, 40., sed de alio bello:

Semper habe morsus circa tua colla recentes,

Litibus alternis quos putet esse datos.

Silius Ital. V, 530.

Atque ea dum variis permixtus tristitia Mavors

Casibus alternat.

Hinc Ovidius metam. I, 142.

— *prodit Bellum, quod pugnat utroque.*

Spargere Penates ita cape, ut apud Flaccum Valerium, non infrequentem Propertii imitorem, libro II, 596.

iterum Aeolios fortuna Penates

Spargit, et infelix Scythicum gens quaerimus amnem.

qui locus ab hoc nostro alienus censeretur non debuit. Appulejus metam. IX. pag. 199. *Pric.*, sed de auctione hereditaria: *Tunc unum Larem varie*

dispergit venditionis incertae licentiosa fortuna.

XXVI. [XXX, 23.]

In hoc carmine (ut haec ad priora nihil facere intelligas) reprehendi negat posse, quod unam constanter amet: non suam esse, sed Amoris culpam, qui omnes deos ac mortales sibi servire cogat. Id uti constet, invitat Cynthia, Musarum habitacula secum adire velit. Eas nihil nisi furta Jovis continuo carmine celebrare, ipsas quoque ab amoris contagio nequaquam liberas. Utinam et sibi in hoc choro cum puella sua canere liceat! Pervenustum carmen, cujus principium Burmannus singula sollicitando penitus miscet, neque tamen, ut ille apud inferos Sisyphus, proficit hilum.

4. ROSCIDA MUSCOSIS] *Lege RORIDA*, omnium fere codicum auctoritate, cui neque hic repugnare velim, neque supra I, 21, 36., ubi *Roscida* tuentur.

5. ILLIC ADSPICIAS] Ita Scalliger; scilicet quia haec in

Ut Semela est combustus, ut est deperditus Iō,

Denique ut ad Troiae tecta volarit avis.

Quod si nemo exstat, qui vicerit alitis arma,

Communis culpa cur reus unus agor? 10

Nec tu Virginibus reverentia moveris ora;

Hic quoque non nescit, quid sit amare, chorus;

Si tamen Oeagri quaedam compressa figura

Bistoniis olim rupibus adcubuit.

Hic ubi te prima statuent in parte choreae, 15

Et medius docta cuspide Bacchus erit,

Tum capiti sacros patiar pendere corumbos;

Nam sine te nostrum non valet ingenium.

V. 9. 10. *Burm.* 23. 24. V. 11 — 18. *Burm.* 29 — 36. V. 15.
(33.) me. 16. (34.) tecta.

alium locum transtulerat. Nunc patet sensum postulare id, quod scripti omnes habent, *ASPICIES*; quamquam inventus est, qui *Barthium*, antecedentia conjunctivum requirere, probe notasse sibi persuaderet.

15. *HIC UBI ME PRIMA*] Extremo carmine habes:

Nam sine te nostrum non valet ingenium.

ut hic debuerit dicere, se cum Cynthia Musarum choro interesse cupere. Recte Guyetus et ante eum Italus in codice Vaticano quinto:

Hic ubi te prima statuent in parte choreae.

Similiter Musae ad Minervam apud Ovidium metam. V, 269.

O nisi te virtus opera ad maiora tulisset,

In partem ventura chori, *Tritionia*, nostri.

Tibullus IV, 2.

Hanc vos, Pierides, festis cantate Kalendis,

Et testudinea Phoebe superbe lyra.

Hoc sollemne sacrum multos celebretur in annos!

Dignior est vestro nulla puella choro.

ubi libri optimi multos hoc sumet vel fumet in annos. Scribo:

Hoc sollemne sacrum multos o fumet in annos!

fumare in multos annos, quod Heynius bene dici negat, Silius Italicus habet VII, 457.

De Junone Paphos centum mihi fumet in annos.

16. *ET MEDIUS TECTA CUSPIDE*] Sic Scaliger, ex Catullo LXIV, 257.

Horum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos.

et affert alia similia Broukhuisius. Ferendum tamen censeo, quod in omnibus codicibus habetur, *DOCTA cuspide*, quamquam egregie dictum nolo contendere.

XXVII.

Quaeris, cur veniam tibi tardior, aurea Phoebō
 Porticus a magno Caesare aperta fuit.
 Tota erat in speciem Poenis digesta columnis,
 Inter quas Danaī femina turba senis.
 Hic quidam Phoebō visus mihi pulchrior ipso
 Marmoreus tacita carmen hiare lyra;
 Atque aram circum steterant armenta Myronis,
 Quattuor artifices, vivida signa, boves.

5

Eleg. XXVII. *Burm.* XXIII, 1—16. V. 3. spatium. 5.
 equidem.

XXVII. [XXXI.]

Haec quoque, quae sequuntur, majoris carminis fragmentum esse interpretes opinantur, ipso principio contrarium affirmante. Nam *Quaeris cur veniam tibi, tardior* dicendo, non *venerim*, poeta se hoc carmen vel ex tempore fudisse vel ita saltem videri velle indicat. Vocatus ad Cynthiam cum sero veniat, excusat moram, quam aperta Apollinis Palatini porticus, praetereuntem ad inspectionem sui invitans, objecerat. Hoc ut longo et absoluto carmine faciat, non poscit Cynthia: cur igitur nos poscamus?

3. TOTA ERAT IN SPATIUM] Lege IN SPECIEM cum libris omnibus. Illud de Heinsii conjectura a Broukhusio repositum recte castigat Hemsterhusius. In speciem, speciose, ita ut placeret specie. Sic passim illud scriptores usurpant, sed proxime ad nostrum locum Manilius accedit V. 152. ex certissima magni Bentleyi emendatione:

*Femineae vestes, nec in usum
 tegmina plantis,
 Sed speciem, fractique pla-
 cent ad mollia gressus.*

5. HIC EQUIDEM PHOEBO] *Equidem* hic plane vel profecto significare volunt, contra usum Virgilii et Ovidii et ceterorum illius saeculi. Verissime Marklandus:

*Hic QUIDAM Phoebō visus
 mihi pulchrior ipso
 Marmoreus tacita carmen
 hiare lyra.*

Barthius quidem dubitat, an bene dicatur *quidam marmoreus*. Scilicet id tam bene dicitur, quam *me marmoream* in epitaphio Antholog. Lat. IV, 62.

*Forma atque illecebris. Ve-
 neri vixi aemula. livor
 Saxo delicias invidus occu-
 luit.*

*Artificis pietate iterum redi-
 viva placebam,*

*Ni me vidisset Cypria mar-
 moream.*

Versu octavo pulcherrimum est et verum, quod Broukhusius

Tum medium claro surgebat marmore templum,
 Et patria Phoebocarius Ortygia. 10
 Ergo Solis erat supra fastigia currus,
 Et valvae, Libyci nobile dentis opus,
 Altera dejectos Parnasi vertice Gallos,
 Altera maerebat funera Tantalidos.
 Deinde inter matrem deus ipse interque sororem 15
 Pythius in longa carmina veste sonat.

XXVIII.

Qui videt, is peccat: qui te non viderit ergo
 Non cupiet. facti lumina crimen habent.

V. 9. Clario. 11. Auro. — Eleg. XXVIII, 1. 2. *Burm.*
XXIII, 21. 22. V. 1. (21.) qui non et. 2. (22.) cri-
 mina lumen habet.

dedit, artifices scripti artifi-
 cis exhibent.

9. CLARIO SURGEBAT MAR-
 MORE TEMPLUM] Male *Clario*,
 assentientibus *Commellini* mem-
 branis, *Scaliger*. Palatini enim
 Apollinis templum erat, non
 Clarii. Quid quod sequitur
 Phoebi nomen,

*Et patria Phoebocarius Or-
 tygia.*

Sed *Scaliger* quidem ita acci-
 piebat, ut hoc templum *Apol-
 lini carius* esse diceretur quam
Clarium et ipsa patria: stru-
 ctura tamen orationis adeo cogi
 negante. Melius *Passeratius*, *Pa-
 rio marmore*. Sed optime co-
 dices sinceri:

*Tum medium CLARO surge-
 bat marmore templum,*
 hoc est, splendente et pelluci-
 do, quae est natura marmoris
 albi (*bianco antico*), in pri-
 mis *Parii*. Ita *clari smaragdi*

apud *Ovidium metam.* II, 24.
*purpurea velatus veste
 sedebat*

*In solio Phoebus claris lucen-
 te smaragdis.*

Quin et splendorem solum hoc
 vocabulo indicant. *Plautus* in
Mostell. III, 1, 112.

*Ain tu aedis? Aedis inquam:
 sed scin cuiusmodi?*

*Qui scire possim? Vah.
 Quid est? Ne meroga.*

*Nam quid ita? Speculo cla-
 ras, clarorem merum.*

Bene hercle factum.

11. AURO SOLIS ERAT SUPRA
 FASTIGIA CURRUS] Hoc *Auro*
 unde sumserit *Beroaldus*, igno-
 ro: *Burmannus* ex uno *Vos-
 siano* enotat, et similia e duo-
 bus non melioribus; *Aurea*
Scaligeri liber; alii *Italici* *In*
quo. Omnia male: codices sin-
 ceri habent *Et quo*, unus *Pa-
 latinus* *Ex quo*. Repone:

Nam quid Praeneste in dubias, o Cynthia, sortes,

Quid petis Aeaei moenia Telegoni?

Curve te in Herculeum deportant esseda Tibur? 5

Appia cur totiens te via ducit anus?

V. 3—6. *Burm.* 41—44. V. 3. (41.) Praenestis dubias.
6. (44.) anum?

ERGO Solis erat; supra fasti-
gia currus.

eadem significatione Ergo, qua
habemus libro IV, 2, 29.

Ergo hic Musarum et Sileni
patris imago.

XXVIII. [XXXII.]

1. QUI NON ET VIDERIT]
Scripti universi, Qui TE NON
viderit, quod quoniam sequa-
mur, ordine versuum Scalige-
rano rejecto, nihil impedit.

2. CRIMINĀ LUMEN HABET]
Nisi inepta et insolita stulte
quaesivit Propertius, scripsit
haud dubie:

facti LUMINA CRIMEN
HABENT.

Hoc omnes vidisse existimo,
pauci ausi sunt dicere. Caete-
rum eodem alludit Neapolita-
nus habent exhibendo: ms. Sca-
ligeri, Heinsio teste, lumina
crimen habet.

3. PRAENESTIS DUBIAS, O
CYNTHIA, SORTES] Male di-
ctum sortes Praenestis pro
Praenestinis. Scripti omnes
(nam meros librariorum erro-
res neque hic neque alibi, nisi
perraro, enotamus):

Nam quid Praenesti dubias,
o Cynthia, sortes,

Quid petis Aeaei moenia
Telegoni?

Sed illum ablativum Priscianus

non probat, libro VII. pag. 759.
Propria ejusdem terminationis
(e scilicet) similem habent nomi-
nativum ablativo (f. nominativo
ablativum), hoc Praeneste,
ab hoc Praeneste. Virgilius
in VIII. Qualis eram, cum
primam aciem Praeneste
sub ipsa. Figurata enim ad
urbem reddidit, sub ipsa,
cum proprium oppidi neutrum
est (l. esset), ut Reate.
Idem poeta in VII. Quique
altum Praeneste viri.
Eam observationem constans,
quantum acio, scriptorum
usus comprobatur, librariis pas-
sim, ubi veram lectionem
metrum non tuetur, turbanti-
bus. Quare hic repono:

Nam quid PRAENESTE IN du-
bias, o Cynthia, sortes,

Quid petis Aeaei moenia
Telegoni?

Quid Praeneste tendis, illas du-
bias sortes quaesitum?

6. APPIA CUR TOTIES TE VIA
DUCIT ANUM] Virorum docto-
rum de hoc loco disputationes
recoquere non juvat. Unice
verum est, quod Mentelianus
et Guarnerianus cum tribus
quatuorve aliis habent:

Appia cur toties te via ducit
ANUS?

Versu superiore recte editur

Hoc utinam spatiere loco, quodcumque vacabis,

Cynthia! nam tibi me credere turba vetat,

Cum videt accensis devotam currere taedis

In nemus, et Triviae lumina ferre deae.

10

Scilicet umbrosis sordet Pompeja columnis

Porticus, aulaeis nobilis Attalicis,

Et creber platanis pariter surgentibus ordo,

Flumina sopito quaeque Marone cadunt,

V. 7—10. *Burm.* 37—40. V. 8. (38.) *sed.* 11—18. *Burm.*
45—52.

Curve te in Herculeum. Id apud Muretum primum reperio: Codices habent fere, *Cur vatem Herculeum*; Neapolitanus, *Curva te herculeum deportantes sed abitur.*

8. SED TIBI ME] Hoc sententiam turbat. Scribe ex Gronin-gano:

*Hoc utinam spatiere loco,
quodcumque vacabis,*

*Cynthia! NAM tibi me cre-
dere turba vetat,*

Cum videt accensis etc.

vel, si viae, quam caeteri li-bri omnes indicant, insistere quam unius fidem sequi malis.

*Sic tibi me cre-
dere turba vetat.*

Sic, si hoc facis, si Praeneste semper et Triviae nemus petis, probam te credere non possum, sed in illa turba hominum, quae in ea via semper versatur, vereor ne plures insint qui te visam depereant, et mox longius progressi aliquid gratiae fortasse apud te inveniant. Ita haec explicanda esse videntur, neque a re aliena sunt. Nolo tamen diffiteri, quia Propertio a turba et vulgo minus metu-

endum erat, quam ab uno aut paucis amatoribus, quibus tali occasione clanculum bene face-ret Cynthia, me aliquando haec ita legenda esse existimavisse:

*Hoc utinam spatiere loco
quodcumque vacabis,*

*Cynthia! nam tibi me cre-
dere cura vetat,*

*Cum video accensis devotam
currere taedis*

In nemus etc.

13. PARITER SURGENTIBUS] Scripti, ut videtur, omnes ha-bent *urgentibus*, qui error, cor-rectus jam ab Jo. Calphurnio, reductus a Volsco MCCCC-LXXXVIII, omnibus fere li-brariis verborum transponen-dorum ansam praebuit. Pleri-que dedere, *Et creber pariter platanis*; Neapolitanus, *Et pla-tanis creber pariter*; recte so-lus Palatinus posterior, *plata-nis pariter urgentibus*. Sequen-tem versum,

*Flumina sopito quaeque
Marone cadunt,*

nisi quis olim quasi ex machina deus subveniat, semper obscu-rum fore existimo.

Et, leviter lymphis tota crepitantibus urbe, 15
 Cum subito Triton ore recondit aquam!
 Fallor, et ista tui furtum via monstrat amoris.
 Non urbem, demens, lumina nostra fugis,
 Nil agis. insidias in me componis inanis;
 Tendis iners docto retia nota mihi. 20
 Sed de me minus est: famae jactura pudicae
 Tanta tibi miserae, quanta mereris, erit.
 Nuper enim de te nostras me laedit ad aures
 Rumor et in tota non bonus urbe fuit. —

V. 15. (49.) Et leviter nymphis. 17. (51.) Falleris. ista,
 19—30. Burn. 69—80.

15. NYMPHIS TOTA CREPITANTIBUS URBE] Monstro simile hoc est, crepitare Nymphas, quicquid de statu ab Agrippa positis Broukhusius moneat. Recte liber Groninganus:

Et leviter LYMPHIS tota crepitantibus urbe.

Sic apud Horatium epod. XVI, 48. recto iudicio praeferunt:

Levis crepante lymphade silit pede.

Nam crepantes Nympharum pedes quis ferat? Tamen probabat et ibi alteram scripturam *Nympha* Broukhusius, et apud nostrum IV, 14, 4.

Et cadit in patulos Nympha Aniena lacus,

et IV, 22, 26:

Potaque Pollucis Nympha salubris equo.

Quae cum admodum absurda sint, quidni utrobique codicem Groninganium, cum caeteris plerisque exhibentem LYMPHA, sequamur?

17. FALLERIS. ISTA TUI]

Quomodo falleris? Non falleretur Cynthia, sed fallebat. Repone:

FALLOR, ET ista tui furtum via monstrat amoris.

Sic Ovidius epist. VII, 35.

Fallor, et ista mihi falso jactatur imago.

Error autem facilis est. Cum enim vovula et forte fortuna omissa *Fallor* ista scriptum esset, syllaba sequente repetita defectus sarciri posse visus est.

23. NOSTRAS ME LAEDIT AD AURES RUMOR] Hoc codices plerique exhibent, sed an Latine dictum sit dubitari potest. Certe diversa haec esse videntur, *rumor laedit aures* et *laedit merumor*. Catullus LXIX, 5.

Laedit te quaedam mala fabula, qua tibi fertur Valle sub alarum trux habitare caper.

Ovidius fast. IV, 307.

Casta quidem, sed non et credita, rumor iniquus Laeserat, et falsi criminis acta rea est.

Sed tu non debes inimicae credere linguae; 25
 Semper formosis fabula poena fuit.
 Non tua deprenso damnata est fama veneno;
 Testis eris puras, Phoebe, videre manus:
 Sin autem longo nox una aut altera lusu
 Consumta est, non me crimina parva movent. 50
 Tyndaris externo patriam mutavit amore,
 Et sine decreto viva reducta domum.
 Ipsa Venus fertur corrupta libidine Martis,
 Nec minus in caelo semper honesta fuit;

V. 25. (75.) te. 31—62. *Burm.* 37—118. V. 33. (89.)
 quamvis. 34. (90.) Num.

Virgilius Aen. VIII, 582.
Dum te, care puer, mea sera
et sola voluptas,
Complexu teneo, gravior ne
nuntius auris
Vulneret.

Tum mirè loquitur et qui rumorem ad aures dicit, et qui ad aures laedere. Quamquam illi simile est Meleagri hoc epigr. CVI. τὸ παρ' ἑασιν Ἠλιοδώρας φθέρματα: ab altero satis differt Virgilianum Aen. II, 731.

subito cum creber ad auris
Visus adesse pedum sonitus.
 et Lucretii illud IV, 1058.
et nomen dulce obvor-
satur ad aureis.

Quare in hoc loco fortasse probanda est codicis Groningani scriptura:

Nuper enim de te nostras per-
venit ad aures

Rumor.

nisi quod haec mirabilis dissensio suspicionem moveat, neutram scripturam esse veram. Id suspicatus Huschkius tenta-

vit nostras praecedat ad aures; nec male Nicolaus Heinsius pervadit.

25. SED TE NON DEBES] Ita Scaliger egregia et se digna emendatione reposuit, hoc sensu: Ut casta sis, non postulo, sed ut rumorem vites. Fortasse tamen verum est, quod omnes scripti habent:

Sed tu non debes inimicae
credere linguae.

ut ipse se quasi alloquatur poeta, ut supra II, 5, 10. 15. Pulchrum enim hoc quoque: Malus de te rumor fuit. Sed quid ego credulus? Certe non est, non est, quod narrant: puras habet illa veneno manus; nec me parva crimina movent.

33. IPSA VENUS, QUAMVIS CORRUPTA LIBIDINE MARTIS, NUM MINUS IN COELO SEMPER HONESTA FUIT?] Num minus est ex emendatione Francii. Libri plerique et optimi habent *Nec minus*, quod, ne quis correctionis necessitatem se perspicere neget, particulam quam-

Quamvis Ida Parim pastorem dicat amasse, 35
 Atque inter pecudes adcubuisse deam;
 Hoc et Hamadryadum spectavit turba sororum,
 Silenique senes, et pater ipse chori,
 Cum quibus Idaeo legisti poma sub antro,
 Supposita excipiens Naïca dona manu. 40

V. 40. (96.) Nai, caduca.

vis ante sese non patitur. Sed veram scripturam hic unus omnium noster codex servavit, ex quo repone:

Ipsa Venus fertur corrupta libidine Martis,

NEC minus in caelo semper honesta fuit.

Quamvis ex sequentibus in hunc versum irrepsit. Caeterum Valckenarius ad fragmenta elegiarum Callimachi corrigi, *correpta libidine*. Nihil mutò: *corrupunt* mulierem, quaecumque eam ad rem turpem sollicitant. Versu 57 hic:

Uxorem quondam magni Minots, ut ajunt,

Corrupit torvi candida forma bovis.

Supra eleg. XI, 3.

Nullus erit castis juvenis corruptor in agris.

et 9.

Illic te nulli poterunt corrumpere ludi

Fanaque, peccatis maxima causa tuis.

35. QUAMVIS IDA PARIM] De Oenona hic cogitandum non esse, vel sola orationis structura docere poterat, nisi probaretur Marklandi conjectura scribentis in versu 39. Num minus pro Cum quibus. At

omnia ad Venerem referenda esse accurata Valckenarii diligentia ostendit ad Callimachea pag. 72., quem vide. Sed eadem auscultare noli male tentanti, *Quamvis Ida boum pastorem*. Recte enim de Venere:

Quamvis Ida Parim pastorem dicat amasse,

quod unus Theocritus tribus minimum quatuorve locis confirmat. Caeterum *Parim* an *Parin* scribendum sit, dubium est. Neapolitanus hic habet *Parī*, ambigue; neque aliter, si recte memini, libro IV, 1, 30.: sed *Parim* IV, 12, 63., quod ibi saltem et nostro in loco praestare puto, cum utrobique *m* pronunciari littera *p*, quae sequitur, postulet.

40. SUPPOSITA EXCIPIENS, NAI, CADUCA MANU] Hoc Scalligeri commentum, si Oenonae mentio ab hoc loco, ut diximus, aliena est, ferri non potest. Quare mihi probatur, quod est in libris omnibus,

Supposita excipiens NAICA DONA manu.

Cui enim illud adjectivum, quod, si usus non tueretur, analogia certe non aspernatur, rejiciamus?

An quisquam in tanto stuprorum examine quaerit,

Cur haec tam dives? quis dedit? unde dedit?

O nimium nostro felicem tempore Romam,

Si contra mores una puella facit!

Haec eadem ante illam inpune et Lesbia fecit: 45

Quae sequitur, certe est invidiosa minus.

Qui quaerit Tatios veteres durasque Sabinas,

Hic posuit nostra nuper in urbe pedem.

Tu prius et fluctus poteris siccare marinos,

Altaque mortali deligere astra manu, 50

45. HAEC EADEM ANTE ILLAM
INPUNE ET LESBIA FECIT] Hia-
tus litterae *m* in arsi, nisi acce-
dente interpunctione, non vide-
tur ferri posse. Certe habent
hoc illa exempla:

*Et tantum venerata virum,
hunc sedula curet.*

*O me felicem! o nox mihi
candida, et o tu.*

Ideo hic legendum conjicio:

*Haec eademne ante illam in-
pune et Lesbia fecit?*

*Quae sequitur, certe est in-
vidiosa minus.*

Nam Itolorum et Scaligeri
emendationes nemo probabit
serio, scribentium, ante illam
jam inpune, et Haec eadem
haec ante illam.

47. TATIOS VETERES, DU-
RASQUE SABINAS] Durosque
Sabinos scripti: sed alterum
rectius est, quod Broukhusius
de Jani Dousae et Nic. Heinsii
divinatione reposuit. Johan-
nes Schraderus praeterea tentat
Latias veteres, quem purae La-
tinitatis lege recte postulat Bur-
mannus. Propertius nec juve-
nes Tatios esse dicit, nec puel-

las Sabinis pares. Tatium se
esse, nempe durum et antiquis
moribus, negat Martialis XI,
105.

*Uxor, vade foras, aut mori-
bus utere nostris;*

*Non ego sum Curius, non
Numa, non Tatius.*

Tatios vero pluraliter, ut libro
III, 1, 14.

*et Crassos se tenuisse
dolet.*

et Ovidius art. amat. I, 179.

*Parthe, dabis poenas; Crassi
gaudente sepulti.*

et Horatius carm. I, 12, 57.

*Regulum et Scauros animae-
que magnae*

*Prodigum Poeno superante
Paullum.*

ejusque generis alia passim a
viris doctis observata. Quin
hoc ipsum Tatii nomen, ut in-
signe, et quasi generis signifi-
candi gratia plurali numero
Ovidius usurpavit fast. II, 135.

*Te Tatii parvique Cures
Caeninaque sensit.*

quem locum Heinsius non re-
cte interpretatur, Cures Tatios
parvosque intelligens.

Quam facere, ut nostrae nolint peccare puellae:

Hic mos Saturno regna tenente fuit,

Et cum Deucalionis aquae fluxere per orbem,

Et post antiquas Deucalionis aquas.

Dic mihi, quis potuit lectum servare pudicum? 55

Quae dea cum solo vivere sola deo?

Uxorem quondam magni Minois, ut ajunt,

Corrupit torvi candida forma bovis.

Nec minus aerato Danaë circumdata muro

Non potuit magno casta negare Jovi. 60

Quod si tu Grajas aequas imitata Latina,

Semper vive meo libera iudicio.

V. 61. (117.) seu sis — Latinas.

53. ET QUUM DEUCALIONIS]

Post Philippum Beroaldum, qui *At cum*, Johanne Schraderō consentiente, dedit, et post alia aliorum conamina Valckenarius ad elegiaca Callimachi hunc locum ita tentavit:

Hic mos Saturno regna tenente fuit:

Sed, quum Deucalionis aquae fluxere per orbem,

Et post antiqui Deucalionis aquas,

Dic mihi, quis potuit lectum servare pudicum?

Quae Dea cum solo vivere sola Deo?

Quid vero, si poeta ipse, quem in ordinem gestiunt cogere, accuratior criticis fuit? Nam deos ante diluvium Deucalionem amoribus non studuisse falsum est, si vera narravit Clymene Virgiliana georg. IV, 345.

Inter quas curam Clymene narrabat inanem

Volcani, Martisque dolos et dulcia furta,

Aque Chao densos divom numerabat amores.

Contra Propertius rectissime peccasse puellas negat,

cum Deucalionis aquae fluxere per orbem,

cum supererant duo in toto terrarum orbe mortales,

Et post antiquas Deucalionis aquas,

quia tum paucissimi erant et lapideum genus.

61. QUOD SI TU GRAJAS, SEU SIS IMITATA LATINAS] Recte haec conjungerentur, si et *seu*, si dubium esset Propertio de imitatione: nunc certum ei est Cynthia aut Graecas aut Latinas imitari, sed utras imitetur non constat; ergo in utroque membro debuit *seu* poni. Ne quis tamen tentet cum Heinsio, *Quod seu*, longe aliud quid libri subindicant. Nam omnes scripti, et impressi ante Bero-

XXIX.

Tristia jam redeunt iterum sollemnia nobis;

Cynthia jam noctis est operata decem.

Atque utinam Nilo pereat quae sacra tepente

Misit matronis Inachis Ausoniis,

Quae dea tam cupidos totiens divisit amantis! 5

Quaecumque illa fuit, semper amara fuit.

Tu certe Jovis occultis in amoribus, Iô,

Sensisti, multas quid sit inire vias,

Cum te jussit habere puellam cornua Juno,

Et pecoris duro perdere verba sono. 10

Eleg. XXIX. *Burm.* XXIV. V. 4. Ausoniis. 5. amantes,

aldu[m] alteru[m]que exemplar
Volsci, non seu sis exhibent,
sed tuque es imitata Latinas,
vel Latinos, et pauci quidam
vitato certe errore metrico tu-
que es mirata. Nihil tamen ex
his verum est; quam ineptum
enim, imitatrici veniam habere
paratiorem? Repono:

Quod si tu Grajas Aequas
imitata Latina,

Semper vive meo libera ju-
dicio.

emendatione non, ut fit, eru-
ta ex Statii silv. III, 5, 45.,
sed quae illo loco egregie fir-
mari possit:

Heu ubi nota fides totque
explorata per usus,

Qua veteres Latias Grajasque
heroidas aequas.

Versum sequentem,

Semper vive meo libera ju-
dicio,

nisi contra interpretum men-
tem ita accipimus, ut Cyn-
thiam iudicio ac reprehensione
Propertii liberam fore intelli-

gamus, non meo legendum erit,
sed tuo:

Semper vive tuo libera ju-
dicio,

hoc est, Liberam vivendi po-
testatem habes, vive tuo iudicio
tuoque arbitrato.

XXIX. [XXXIII.]

6. QUaecumque illa fuit,
SEMPER AMARA fuit] Hunc
locum rectius interpungendo
ex parte adjuvimus: nihil ta-
men affirmamus de veritate le-
ctionis; nam ea verba, *Quae-
cumque illa fuit*, intelligere
nullo modo possum. Tacent
interpretes, uno demto, qui
mire somniat, Isidem et vir-
ginem et vaccam et deam sem-
per saevam fuisse. Nos legi-
mus:

Quaecumque illa facit, sem-
per amara facit.

Quamvis bene faciat Isis cultoribus suis, amara tamen beneficia sunt, quippe quae sine secubitu non concedantur.

Ah quotiens quernis laesisti frondibus ora,
 Mansisti ut stabulis abdita, pasta, tuis!
 An, quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
 Juppiter, idcirco facta superba dea es?
 An tibi non satis est fuscis Aegyptus alumnis? 15
 Cur tibi tam longa Roma petita via?
 Quidve tibi prodest viduas dormire puellas?
 Sed tibi, crede mihi, cornua rursus erunt;
 Aut nos e nostra te, saeva, fugabimus urbe.
 Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuit. 20
 At tu, quae nostro nimium inplacata dolore es,
 Noctibus his vacui ter faciamus iter.

V. 12. *abest* ut. 21. placata dolori es.

12. MANSISTI STABULIS] Haec nullo nexu superioribus cohaerere minus suaviter, omnes videre possunt: sed scribendum esse nobiscum, particula *ut* inserta,

Ah quoties quernis laesisti frondibus ora,

Mansisti ut stabulis abdita pasta tuis!

rejicienda autem esse Heinsii ac Broukhusii commenta, quorum ille voluit *Mansisti et*, hic *Ah quoties* mente repetendum praecipit, id vero ii demum intelligere possunt, qui praecedentia, multas inire vias, recte ceperint. Pudet me primum omnium interpretum illa in obscenum sensum trahere, quem explicat Passeratius ad versum hujus carminis 22.: sed pudorem veritas vincit. Tunc igitur, cum nosset quid esset amor, bona vacca, ut erat inclusa stabulis, amatoris sui desiderio

quernis laedebat frondibus ora!

21. AT TU, QUAE NOSTRO] Si quis hos versus a praecedentibus separandos censeret, non reprehenderem. Si conjunguntur, debemus dicere, Cynthia, postquam decem noctes Isidi operata erat, patrum dierum pausam fecisse, tamque hoc carmen scriptum esse, cum puella ad nova sacra bibendo sese pararet, Propertio autem sui copiam facere nollet.

Ibid. QUAE NOSTRO NIMIUM INPLACATA DOLORI ES] A Scalligero est, *nostro dolori*, id est, *nobis dolentibus*. Scilicet ille nimis *pacatam* intellexerat, vel nimis lentam potius, quae dolentis curam gereret nullam. Potius est, ut revocata omnium codicum scriptura *dolore* cum Nicolao Heinsio reponatur:

At tu, quae nostro nimium INPLACATA DOLORE es.

Non audis, et verba sinis mea ludere, cum jam
 Flectant Icarii sidera tarda boves.
 Lenta bibis; mediae nequeunt te frangere noctes. 25
 An nondum est talos mittere lassa manus?
 Ah pereat, quicumque meracas repperit uvas,
 Conrumpitque bonas nectare primus aquas!
 Icare, Cecropiis merito jugulate colonis,
 Pampineus, nosti, quam sit amarus odor. 30
 Tu quoque, o Eurytion, vino, Centaure, peristi,
 Nec non Ismario tu, Polypheme, mero.
 Vino forma perit, vino conrumpitur aetas,
 Vino saepe suum nescit amica virum.
 Me miserum! ut multo nihil est mutata Lyaeo! 35
 Jam bibe; formosa es; nil tibi vina nocent,
 Cum tua praependent demissae in pocula sertae,
 Et mea deducta carmina voce legis.
 Largius effuso madeat tibi mensa Falerno,
 Spumet et aurato mollius in calice. 40
 Nulla tamen lecto recipit se sola libenter;
 Est quiddam, quod vos quaerere cogat Amor.
 Semper in absentis felicior aestus amantes:
 Elevat adsiduos copia longa viros.

XXX.

Cur quisquam faciem dominae jam credat Amori?
 Sic erepta mihi paene puella mea est.
 Expertus dico, nemo est in amore fidelis;
 Formosam raro non sibi quisque petit.
 Polluit ille deus cognatos, solvit amicos, 5
 Et bene concordēs tristia ad arma vocat.
 Hospes in hospitium Menelao venit adulter;
 Colchis et ignotum nonne secuta virum est?
 Lynceus, tunc meam potuisti, perfide, curam
 Tangere? nonne tuae tum cecidere manus? 10

V. 36. nocent. 33. legis; — Eleg. XXX. *Burm.* XXV.

V. 9. tangere. 10. Perfide, — tunc.

Quid? si non constans illa et tam certa fuisset,
 Posses in tanto vivere flagitio?
 Tu mihi vel ferro pectus, vel perde veneno:
 A domina tantum te modo tolle mea.
 Te socium vitae, te corporis esse licebit; 15
 Te dominum admitto rebus, amice, meis:
 Lecto te solum, lecto te deprecor uno;
 Rivalem possum non ego ferre Jovem.
 Ipse meas solus, quod nil est, aemulor umbras,
 Stultus, quod stulto saepe timore tremo. 20
 Una tamen causa est, qua crimina tanta remitto,
 Errabant multo quod tua verba mero.
 Sed numquam vitae fallat me ruga severae:
 Omnes jam norunt, quam sit amare bonum.
 Lynceus ipse meus seros insanit amores; 25
 Solum te nostros laetor adire deos.
 Quid tua Socraticis tibi nunc sapientia libris
 Proderit, aut rerum dicere posse vias?
 Aut quid Lucreti prosunt tibi carmina lecta?
 Nil juvat in magno vester amore senex. 30
 Tu * satius memorem Musis imitare Philetam,
 Et non inflati somnia Callimachi.

V. 29. tibi prosunt. 31. Musis meliorem.

XXX. [XXXIV.]

9. MEAM POTUISTI TANGERE
 CURAM? PERFIDE] Boni libri
 omnes, uno fortasse Mentelia-
 no excepto, certe Groning. Nea-
 pol. Palat. Bonon. Guarner. cum
 multis aliis:

Lynceu, tunc meam potuisti,

PERFIDE, curam

*TANGERE? nonne tuas tum
 cecidere manus?*

quod cur Broukhusio minus
 erectum minusque efficax vi-
 deatur, non percipio.

29. AUT QUID LUCRETI TIBI
 PROSUNT] Ita Turnebus et

Scaliger, pulchre quidem, for-
 tasse tamen non vere. Frustra
 sunt, qui probant, quod mul-
 ti libri habent, *Cretaei*; id
 enim de quocumque nomine
 dicatur, male dicitur, cum
 gentile non sit, sed possessi-
 vum. *Erechthei*, quod altera
 codicum pars variis modis in-
 dicat, viri docti pariter reji-
 ciendum esse recte judicant.
 Caeterum Groninganus cum ali-
 quot aliis meliore ordine col-
 locat verba: PROSUNT TIBI
carmina vatis.

31. TU SATIUS MUSIS MELIO-

Nam, cursus licet Aetoli referas Acheloi,
 Fluxerit ut magno fractus amore liquor,
 Atque etiam ut Phrygio fallax Maeandria campo 55
 Errat et ipsa suas decipit unda vias,
 Qualis et Adrasti fuerit vocalis Arion,
 Tristia ad Archemori funera victor equus,
 Non magna Amphiarææ prosunt tibi fata
 Quadrigæ, aut Capanei grata ruina Jovi. 40

V. 33. Non rursus licet. 34. Luxerit. 39. Amphiarææ
 nil prosunt fata quadrigæ, 40. Aut Capanei magno.

REM IMITERE PHILETAM] Hanc
 scripturam nullus bonus liber
 agnoscit. Optimi:

*Tu satius MEMOREM Musis
 imitere Philetam.*

Sed ne sic quidem hæc intel-
 ligi possunt. Apparet tamen
 vitii sedes, quia, Joh. Schra-
 dero observante, optimorum
 scriptorum consuetudo fert, ut
 dicatur, *Satius est imitari Phi-
 letam*. Nam unum illum Var-
 ronem locum de re rust. I, 2,
 26. pariter corruptum esse cen-
 seo: *Ego, quod magis, in-
 quam, pertineat ad Fundanii
 valetudinem, et in eo libro est,
 satius dicam: sive ibi potius
 scribendum est, sive latius di-
 cam ex aliis codicibus*. Locum
 Propertianum ita corrigendus
 esse videtur:

*Tu Battus memorem Mu-
 sis imitere Philetam.*

Amicam Philetæ potuit Batto
 dicere; nam idem nomen est
Battus et *Barris*. Battidem duo-
 bus locis Ovidius appellat, *Ber-
 tida* Hermesianax, mendose,
 ut opinor.

33. NON RURSUS LICET AE-

TOLI REFERAS ACHELOI LUXE-
 RIT UT MAGNO FRACTUS AMO-
 RE LIQUOR] Scripti meliores
 NAM pro *Non*, rectissime. Tum
 pro *rursus*, quod quocumque
 modo accipiat, ineptum est,
 CURSUS in Groningano et qui-
 busdam aliis, FLUXERIT autem,
 quod Heinsius ac Broukhusius
 demum mutarunt, in omnibus.
 Utrumque firmat Ovidius me-
 tam. IX, 17.

*Regem me cernis aqua-
 rum,*

*Cursibus obliquis inter tua
 regna fluentem.*

Caeterum fractus amore Johan-
 nes Calphurnius jam dedit an-
 no ccccclxxxI. et in pri-
 ore editione Volscus cum Bero-
 aldo: libri scripti habent *factus*.

38. TRISTIA AD ARCHEMORI]
 Nisi argutias captare volumus,
 prae hac Broukhusii emenda-
 tione codicum scriptura *Tri-
 stis* spernenda est.

39. AMPHIARAEAE NIL PRO-
 SUNT FATA QUADRI-
 GAE,
 AUT CAPANEI MAGNO
 GRATA RUINA JOVI.]

Incipe jam angusto versus includere torno,
Inque tuos ignis, dure poeta, veni;

V. 41—44. *inverso ordine* (43. 44. 41. 42.)

Ita haec Muretus constituit
primus ex suo codice, in quo
erat:

*Amphiaraae nil prosunt tibi
fata quadrigae.*

Omnes autem libri, praeter
hunc recentissimum nec magni
faciendum, ad hanc lectionem
alludunt:

Non Amphiaraeae prosunt
tibi fata quadrigae;
in minore autem versu magno
omittit Groninganus cum aliis.
Lego:

NON MAGNA *Amphiaraeae*
prosunt tibi fata

Quadrigae, aut Capanei
grata ruina Jovi.

Recte enim Non prosunt, ut
apud Tibullum II, 4, 13.

Nec prosunt elegi, nec car-
minis auctor Apollo.

et I, 8, 70.

Nec prodest sanctis tura de-
disse focis.

De magnis fati vide quae no-
tat Bentlejus ad Horatium epist.
II, 1, 6.

41. DESINE ET AESCHYLEO
CONPONERE VERBA CO-
THURNO,

DESINE, ET AD MOLLES
MEMBRA RESOLVE CHO-
ROS.

INCIPE JAM ANGUSTO VER-
SUS INCLUDERE TOR-
NO,

INQUE TUOS IGNES, DURE
POETA, VENI.

TU NON ANTIMACHO, NON
TUTIOR IBIS HOMERO.

DESPICIT ET MAGNOS RE-
CTA PUELLA DEOS.

SED NON ANTE GRAVIS TAU-
RUS SUCCUMBIT ARA-
TRO,

CORNUA QUAM VALIDIS
HAESERIT IN LAQUEIS.

NEC TU TAM DUROS PER TE
PATIERIS AMORES.

TRUX TAMEN A NOBIS AN-
TE DOMANDUS ERIS.

HARUM NULLA SOLET RATIO-
NEM QUAEERERE MUN-
DI]

In his versibus transpositionem
factam esse, qui attenderit, fa-
cile animadvertet. Laxata illa
orationis vincula indicium rei
faciunt: *Desine et, Sed non*
ante, Trux tamen, Harum,
quae singula non habent, quo
referantur. Jam eo ordine, quo
nos haec omnia posuimus, sin-
gula optime coeunt. Quia tibi
epica tua poësis nihil prodest
in amore, jam tu potius levio-
ra argumenta tracta et gravia
illa ac severa relinque. Sed te
quidem amoris, cujus omnem
vim nondum experiris, tam fa-
cile non esse cessurum video:
tamen antea a nobis domabitur
superbia tua. Audi igitur tu:
Si vel Homerus sis et Antima-
chus, ubi mollium carminum
nihil attuleris, ibis Homere
foras; despicient te gravem

Desine et Aeschyleo componere verba cothurno,

Desine, et ad mollis membra resolve choros.

Sed non ante gravi taurus succumbit aratro, 45

Cornua quam validis haeserit in laqueis,

Nec tu tam duros per te patieris amores;

Trux tamen a nobis ante domandus eris.

Tu non Antimachus, non tutior ibis Homerus;

Despicit et magnos recta puella deos. 50

Harum nulla solet rationem quaerere mundi,

Nec cur fraternis Luna laboret equis,

Nec si post Stygias aliquid restabit ad undas,

Nec si consulto fulmina missa tonent.

V. 45—48. *vers.* 47—50. V. 45. (47.) *gravis.* V. 49. 50.

Burm. 45. 46. V. 49. (45.) Antimacho — Homero.

poëtam lascivae puellae, quam nulla naturam rerum et alia id genus magna argumenta doceri cupit. Caeterum in his praeter ordinem sunt et alia pauca mutanda. Primum pro his,

Tu nor Antimacho, non tutior ibis Homero,
sententia ita jubente scribi debet:

Tu non ANTIMACHUS, non tutior ibis HOMERUS.

Non erit tibi certa puella, inquit, si Homerum aliquem sibi aut Antimachum amatorem esse sciat. Tum Vulpius recte dedit:

Sed non ante GRAVI taurus succumbit aratro,
quamquam in scriptis omnibus habeatur *gravis.*

53. NEC SI POST STYGIAS ALIQUID RESTABIT AD UNDAS] Haec scriptura contorta et praeva est librorum aliquot Italicorum. In plerisque est *resta-*

bit erumnas; in Groningano et aliis quibusdam *restaverit undas*, bene, sed forma nimis dubia. Burmannus *superaverit*; *restabimus* perbene Wasenbergius. Puto:

Nec si post Stygias aliquid restans erit undas.

Ita Ovidius fast. I, 61.

Haec mihi dicta semel, totis haerentia fastis,

Ne seriem rerum scindere cogar, erunt.

Manilius V, 388.

Has erit et similes tribuens olor aureus artes.

et 396.

Quisquis erit tali capiens sub tempore vitam.

Lucretius III, 397.

Et magis est animus vitae claustra coercens.

Idem V, 356.

Nam quaequòmq; vides vasci vitalibus aureis,

Aspice me, cui parva domi fortuna relictæ est, 55
 Nullus et antiquo Marte triumphus avi,
 Ut regnem mixtas inter conviva puellas
 Hoc ego, quo tibi nunc elevor, ingenio.
 Me juvet hesternis positum languere corollis,
 Quem tetigit jactu certus ad ossa deus: 60
 Actia Virgilium custodis litora Phœbi,
 Caesaris et fortis dicere posse rates,
 Qui nunc Aeneae Trojani suscitât arma;
 Jactaque Lavinis moenia litoribus.
 Cedite Romani scriptores, cedite Graji; 65
 Nescio quid majus nascitur Iliade.
 Nec minor his animis, aut, si minor ore, canendo
 Anseris indocto carmine cessit olor,
 Tu canis umbrosi subter pineta Galaesi
 Thyrsin et adtritis Daphnin arundinibus, 70

V. 58. Hoc, ego quo. V. 67. 68. vulgo 83. 84. V. 67. (83.) nec
 se — canorus. V. 69 — 84. vulg. 67 — 82. V. 69. (67.)
 Galesi.

*Aut dolus aut virtus aut de-
 nique mobilitas est*

*Ex ineunte ævo genus id tu-
 tata reservans.*

69. TU CANIS] Recte vir do-
 ctus evolvit cohaerentiam:
 „Neque tamen Virgilius ipse
 ab amoribus alienus est, non
 tantum heroica carmina scribit,
 sed et carmina mollia pangit.“
 Sed ea ipsa sententia nullo trans-
 itu facto superioribus perquam
 inepte adjungitur. Revoca huc
 illud distichon, quod infra ante
 versum 85. legitur nullo
 sensu nulloque cum caeteris
 nexu, etiam post Scaligeri
 emendationem:

*Nec minor his animis, nec se
 minor ore canorus*

*Anseris indocto carmine
 cessit olor.*

Alienissima sunt, quæ huc af-
 ferunt, nihil indignum maje-
 state sui carminis aut se ipso
 fecisse Virgilium, cum laces-
 situs ab aemulo Anser non
 responderit. Libri scripti pro
*nec se minor habent aut sim
 minor, unde recte factum in
 quibusdam Italicis aut si; po-
 strema verba, minor ore ca-
 norus, omittit Neapolitanus.*
 Scilicet Propertius, ad ista
 Virgilii respiciens:

*Nam neque adhuc Vario vi-
 deor nec dicere Cinna*

*Digna, sed argutos inter stre-
 pere anser olores,*
 hæc in ejus laudem dixerat:

Utque decem possint conrumpere mala puellam;

Missus et inpressis haedus ab uberibus.

Felix, qui viles pomis mercaris amores!

Huic, licet ingratae, Tityrus ipse canam.

Felix intactum Corydon qui tentat Alexin

75

Agricolae domini carpere delicias!

Quamvis ille sua lassus requiescat avena,

Laudatur facilis inter Hamadryadas.

Tu canis Ascræi veteris praecepta poëtae,

Quo seges in campo, quo viret uva jugo.

80

V.74. (72.) canat. 77. (75.) suam — avenam.

*Cedite Romani scriptores,
cedite Graji;*

*Nescio quid majus nasci-
tur Iliade.*

Nec minor his animis, —

*AUT, si minor ore,
CANENDO*

*Anseris indocto carmine,
cessit olor —*

*Tu canis umbrosi subter pi-
neta Galaesi*

*Thyrsin et attritis Da-
phnin arundinibus.*

In bucolico carmine Virgilium illo spiritu, quo Aeneam scribebat, minorem fuisse negat, nisi quod forte ore et magniloquentia cesserit epico carmini, eapropter, quod indoctum carmen cecinerit, veluti cygnus, cum suo omisso rudem anserum cantum imitatur.

74. HUIC LICET INGRATAE TITYRUS IPSE CANAT] Haec si quem habent sensum, cum habent certe, quem Heynius ex eis elicuit in vita Virgilii ad an. 717. pag. CXIV. huic puellae, licet ea ingrata sit, cum tamen amores ejus tam parvo

emantur, ipse Tityrus canat, qui Galateam amabat, nullo ad peculium fructu, ut Ecl. I, 31 sqq. Sed neque haec bona sunt, neque cur ipse adjectum sit, patet. Repone:

*Felix, qui viles pomis mer-
caris amores!*

*Huic, licet ingratae, Ti-
tyrus ipse CANAM.*

Ipse, inquit, velim Tityrus esse, si amores tam vili constant: ego, quamvis illa dura sit, non canam surdae. *Licet* adjectivo junctum, ratione nobis magis quam veteribus familiari. Ita tamen V, 11, 17.

*Immatura licet, tamen huc
non noxia veni.*

Ovidius metam. XV, 62.

*isque, licet caeli ratio-
ne remotos,*

Mente deos adiit.

Statius Theb. I, 286.

*Equidem haud rebar te
mente secunda*

*Laturam, quodcumque tuos,
licet aequus, in Argos
Consulërem.*

Tale facis carmen, docta testudine quale

Cynthius inpositis temperat articulis.

Non tamen haec ulli venient ingrata legenti,

Sive in amore rudis, sive peritus erit.

Haec quoque perfecto ludebat Iasone Varro,

35

Varro Leucadiae maxima flamma suae.

Haec quoque lascivi cantarunt scripta Catulli,

Lesbia quis ipsa notior est Helena.

Haec etiam docti confessa est pagina Calvi,

Cum caneret miserae funera Quinctiliae.

90

Et modo formosa quam multa Lycoride Gallus

Mortuus inferna vulnera lavit aqua!

Cynthia quin etiam versu celebrata Properti,

Hos inter si me ponere Fama volet.

V. 81. (79.) carmen d. testudine, gr. qui.

Sed paullo ante rectissime
Broukhusius reposuit:

Utque decem possint corrumpere mala puellam;

scripti omnes male puellas.

91. ET MODO FORMOSA QUI
MULTA LYCORIDE GALLUS MOR-
TUUS INFERNA VULNERA LA-
VIT AQUA] Viri docti hoc di-
stichon variis modis tentarunt,
quorum omnium conamina non
attigunt elegantia Marklandia-
num, *qui flente Lycoride*.
Quid vero, si hic quoque Itali
criticis fucum fecerunt, vera
ac genuina scriptura temere
ejecta? Ita autem sane videtur.
Nam *qui multa et quis multa*
e tribus tantum libris (si modo

*tres sunt, Vaticanus primus et
quintus et Colotianus) enota-
tur. Caeteri omnes, Neapolita-
nus quoque, ne Burmanno
fidem habeas:*

*Et modo formosa QUAM mul-
ta Lycoride Gallus*

*Mortuus inferna vulnera
lavit aqua!*

Gallum Lycoride mortuum di-
cit, sive hanc ei mortis cau-
sam existisse velit (nam scis
diversas rationes, quibus mo-
tus sibi mortem consciverit, a
scriptoribus commemorari);
sive ita mortuum dicat, ut su-
pra habuimus II, 4, 2.

*hei mihi, si quis,
Acrius ut moriar, veneris al-
ter amor.*

SEX. AURELII
 PROPERTII
 ELEGIARUM
 LIBER QUARTUS.

I.

Callimachi Manes et Coi sacra Philetæ,
 In vestrum, quaeso, me sinite ire nemus.
 Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
 Itala per Grajos orgia ferre choros.
 Dicite, quo pariter carmen tenuastis in antro, 5
 Quove pede ingressi? quamve bibistis aquam?
 Ah valeat, Phoebum quicumque moratur in armis!
 Exactus tenui pumice versus eat,
 Quo me Fama levat terra sublimis, et a me
 Nota coronatis Musa triumphat equis, 10

LIBER IV. vulgo tertius. V. 10. Nata,

IN LIB. IV. [vulgo III.]

I.

9. ET A ME NATA] Haec
 scriptura, *Musa a me nata*, de-
 fensorem nacta est Janum
 Broukhusium. Id uti miror,
 ita alios eum secutos esse non
 miror: nos tamen audebimus
 flagitante sensu reponere:

*Quo me Fama levat terra su-
 blimis, et a me*

NOTA coronatis Musa tri-
 umphat equis,

conjectura et nostra et Italorum
 saeculi XV., a quibus venit in
 Passeratii librum et Askevianum.
 Libro V, 1, 126.

Murus ab ingenio notior
 ille tuo.

Ovidius metam. XIII, 715.

*Ambraciam, Actiaco quas
 nunc ab Apolline nota
 est.*

Silius Ital. IV, 106.

Et mecum in curru parvi vectantur Amores,
 Scriptorumque meas turba secuta rotas.
 Quid frustra missis in me certatis habenis?
 Non datur ad Musas currere lata via.
 Multi, Roma, tuas laudes annalibus addent; 15
 Qui finem imperii Bactra futura canant:
 Sed, quod pace legas, opus hoc de monte Sororum
 Detulit intacta pagina nostra via.
 Mollia, Pegasides, vestro date sarta poetæ:
 Non faciet capiti dura corona meo. 20
 At mihi quod vivo detraxerit invida turba,
 Post obitum duplici fenore reddet Honos.
 Omnia post obitum fingit majora vetustas;
 Majus ab exsequiis nomen in ora venit.
 Nam quis equo pulsas abiegnō nosceret arces, 25
 Fluminaque Haemonio cominus isse viro,

V. 16. canent.

*Accipiter media tendens a li-
 mite Solis,*
*Dilectas Veneri notasque ab
 honore Diones*
Turbabat violentus aves.
 16. CANENT] Canant habet
 codex Groninganus:
*Multi, Roma, tuas laudes
 annalibus addent,*
*Qui finem imperii Bactra
 futura CANANT.*
 quomodo Virgilius ecl. VI, 6.
*Nunc ego (namque super tibi
 erunt, qui dicere lau-
 des,*
*Vare, tuas cupiant et tri-
 stia condere bella)*
*Agrestem tenui meditabor
 arundine Musam.*
 Et hoc praestat; ita enim cla-
 rius fit, addent quoque conce-
 dentis esse, ut in illis:

*Scriberis Vario fortis et ho-
 stium*
Victor.
 et,
Laudabunt alii claram Rhod-
on.
 26. HAEMONIO COMINUS ISSE
 VIRO] Nicolaus Heinsius cor-
 rigit:
*Fluminaque Haemonium
 comminus isse virum.*
 Sic sane libro III, 11, 22.
*Aut celer agrestes commi-
 nus ire sues.*
 ubi alia a Livinejo allata vide.
 Alterum tamen Silius tuctur V,
 560.
*Et dignum sese ratus in cer-
 tamina saevo*
Comminus ire viro.

[Idaeum Simoënta, Jovis cunabula parvi,]

Hectora ter campos, ter maculasse rotas?

Deïphobumque Helenumque et Polydamanta et in armis

Qualemcumque Parin vix sua nosset humus. 30

V. 29. Poludamanta sine armis,

27. IDAEUM SIMOËNTA JOVIS CUNABULA PARVI?] Hunc ver-
sum fraudis convincit is, quem
sequitur:

Fluminaque Haemonio com-
minus isse viro.

Quo enim consilio Simoënta
commemorat post flumina, Xan-
thum nempe et eundem Si-
moënta, quem ille in auxilium
sibi advocavit? Porro ipse ver-
sus pravitatis suae indicium fa-
cit. Nam neque Simois cuna-
bula Jovis, nec (si copulam
omissam nihili facere velis) in
Ida Phrygiae fuere Jovis cuna-
bula. Ovidius metam. VIII, 99.

Certe ego non patiar Jovis
incunabula Creten,

Quae meus est orbis, tantum
contingere monstrum.

Germanicus phaenom. 31.

veteri si gratia famae,

Cresia vos (l. eas) tellus
aluit, moderator Olym-
pi

Donavit caelo; meritum cu-
stodia fecit,

Quod fidae comites prima in-
cunabula magni

Foverunt Jovis.

Denique haec ab omni hujus
loci sensu aliena ac prorsus di-
versa sunt. Hoc enim poëta
dicit, ignotam nunc Trojam
fore, nisi omnia post obitum
magis innotescerent, Quid ad

haec Jovis cunabula parvi, quae,
si vel maxime in Phrygia fuis-
sent, a Trojae exitio nomen ac
famam lucrari non potuere?
Quae cum ita sint, minus quam
caeteri culpandus erit nostri
codicis scriptor, qui certe po-
strema verba cunabula parvi
omisit: rem optime ager, qui
totum versiculum loco, quem
occupavit inter Propertianos,
indignum illuc, unde venit,
abire jubeat. Eum, qui huic
proximus est,

Hectora ter campos, ter ma-
culasse rotas,

ita a Propertio profectum esse,
ut eum a Fruterio ac Livinejo
emendatum habemus, non ne-
go. Nam quo argumento huic
controversiam moveamus? Sed
libri scripti omnes habent:
Hectora per campos.

29. DEIPHOBUMQUE, HELE-
NUMQUE, ET POLUDAMANTA
SINE ARMIS] Hoc a Scaligero
est, Polydamanta sine armis;
nam Polydamanta lingua tan-
tum, non armis potentem ab
Homero induci. Libri scripti
habent Polydamantes in armis;
unde Itali fecere sub armis.
Burmamannus recte notat, sub
armis omnes Graecos pariter ac
Trojanos fuisse: sed sine ar-
mis nec Polydamas fuit, ipse
testis sibi Iliad. M, 77.

Exiguo sermone fores nunc, Ilion, et tu
Troja, bis Oetaei numine capta dei.
Nec non ille tui casus memorator Homerus

Posteritate suum crescere sensit opus.
Meque inter seros laudabit Roma nepotes; 35

Illum post cineres auguror ipse diem.
Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulcro,

Provisum est, Lycio vota probante deo.
Carminis interea nostri redeamus in orbem;

Gaudeat in solito tacta puella sono. 40

Orphea delinisse feras et concita dicunt

Flumina Threïcia sustinuisse lyra.

V. 34. sentit. 40. ut. 41. Orpheu, te duxisse. 42. detinuisse.

Αὐτοὶ δὲ προλέες σὺν τεύ-
χεσι θωρηχθέντες
"Ευτοὶ πάντες ἐπώμεθ' ἀολ-
λίεε.

Rapono:

Deiphobumque, Helenumque,
et Polydamanta, ET IN
armis

Qualemcumque Parin vix
sua nosset humus.

Ignoti forent, inquit, Deipho-
bus et Helenus et Polydamas
et ille in armis qualisqualis Pa-
ris. *Qualemcumque in armis*
adjective dicit eum, qui stre-
nuusne an imbellis fuisset, ne-
mini etiam notum foret. Ita
eleg. 21, 16.

Qualiscumque mihi tuque
puella vale.

34. CRESCERE SENTIT OPUS]
Sentit etiam nunc, vel apud in-
feros; ita Broukhusius ex uno
Heinsiano. Caeteri *SENSIT*,
nempe jamdudum.

40. GAUDEAT UT SOLITO]

Scripti, ni fallor, omnes inso-
lito. Burmannus docte et vere:
*Gaudeat in solito tacta pu-
ella sono.*

Sic libro II, 4, 28.

*Gaudeat in puero, si quis
amicus erit.*

et V, 8, 63.

*Cynthia gaudet in exuviis
victrixque recurrit.*

41. ORPHEU, TE] Rectissi-
me Muretus et Scaliger haec,
quae sequuntur, cum superio-
ribus conjungere, quos Vul-
pius potius sequi debuit, quam
exemplaria Gryphiana et Dou-
sica, in quibus ab hoc versu
novi carminis initium fit. Nam
cum a disticho praecedente
(*Carminis interea*) cum libris
scriptis carmen ordiri non pos-
simus, multo minus ab hoc al-
tero (*Orpheu, te*) possumus,
quo illud proximum illustratur.

41. ORPHEU, TE DUXISSE.

42. DETINUISSE] Primus Brouk-

Saxa Cithaeronis Thebas agitata per artem
 Sponte sua in muri membra coisse ferunt.
 Quin etiam, Polypheme, fera Galatea sub Aetna 45
 Ad tua rorantis carmina flexit equos.
 Miremur, nobis et Baccho et Apolline dextro,
 Turba puellarum si mea verba colit?
 Quod non Taenariis domus est mihi fulta columnis,
 Nec camera auratas inter eburna trabes, 50
 Nec mea Phaeacas aequant pomaria silvas,
 Non operosa rigat Marcus antra liquor:
 At Musae comites, et carmina cara legenti,
 Et defessa choris Calliopea meis.
 Fortunata, meo si qua est celebrata libello! 55
 Carmina erunt formae tot monumenta tuae.

V. 55. es.

Lusius dedit duxisse, calide nimis, de conjectura Heinsii. Libri habent *Orphea detinuisse feras*, in minore versu nonnulli iterum *detinuisse*, sed plerique *sustinuisse*. Hoc posterius sine controversia verum est, in versu longiore latet mendum. Felicius hic quam alibi Chr. Fr. Ayrmannus veram lectionem solus vidit. Repone:

ORPHEA DELINISSE feras, et
 concita dicunt

Flumina Threicia susti-
 nuisse lyra.

Horatius epist. II, 3, 393. de Orpheo:

Dictus ob hoc lenire tigris
 rabidosque leones.

Ovidius metam. XI, 162.

Barbaricoque Midan (ade-
 rat nam forte canenti)

Carmino delinit.

Fuit, qui hoc non contentus
 reponeret; *Orpheu, te lenire fe-*

ras. Sed *Orpheu te praeter* paucos Italicos libri nulli agnoscunt.

53. ET CARMINA CARA LEGENTI] In Groningano, D'Orvilliano secundo et apud Latinum Latinum, *carmina grata legenti*; quod aut verius est, aut certe rectius. Nam ei potius cara erunt, qui legerit, quam legenti. Quin ipse Propertius confirmat III, 30, 81.

Non tamen haec ulli venient ingrata legenti.

55. SI QUA ES CELEBRATA] Scripti habent, *si qua est*:

Fortunata, meo si qua est celebrata libello;

Carmina erunt formae tot monumenta tuae.

Bene, sive eis, quae ad eleg. XII, 42. dicturi sumus, seu potius dictis libro III, 21, 10. tueri velis.

Nam neque Pyramidum sumtus ad sidera ducti,
 Nec Jovis Elei caelum imitata domus,
 Nec Mausolei dives fortuna sepulcri
 Mortis ab extrema conditione vacant.
 Aut illis flamma aut imber subducet honores,
 Annorum aut ictu pondera victa ruent.
 At non ingenio quaesitum nomen ab aevo
 Excidet; ingenio stat sine morte decus.

60

II.

Visus eram molli recubans Heliconis in umbra,
 Bellerophontei qua fluit humor equi,
 Reges, Alba, tuos et regum facta tuorum
 Tantum operis nervis hiscere posse meis;
 Parvaeque tam magnis admoram fontibus ora,
 Unde pater sitiens Ennius ante bibit,
 Et recinit Curios fratres et Horatia pila,
 Regiaque Aemilia vecta tropaea rate,
 Victricesque moras Fabii, pugnamque sinistram
 Cannensem et versos ad pia vota deos,
 Hannibalemque Laris Romana sede fugantis,
 Anseris et tutum voce fuisse Jovem:
 Cum me Castalia speculans ex arbore Phoebus
 Sic ait, aurata nixus ad antra lyra:
 Quid tibi cum tali, demens, est flumine? quis te
 Carminis heroi tangere jussit opus?
 Non hic ulla tibi speranda est fama, Properti:
 Mollia sunt parvis prata terenda rotis,
 Ut tuus in scamno jactetur saepe libellus,
 Quem legat exspectans sola puella virum.

5

10

15

20

V. 58. Elaei. 17. hinc.

II. [III.]

17. NON HINC ULLA] Itapri-
 mus in editione altera Volsceus.
 Libri scripti;

Non hic ulla tibi speranda
 est fama, Properti,

Neque id minus rectum est,
 quam I, 7, 9.

Hic mihi conteritur vitae mo-
 dus; haec mea fama
 est.

Cur tua praescripto sevecta est pagina gyro?

Non est ingenii cumba gravanda tui.

Alter remus aquas, alter tibi radat arenas;

Tutus eris: medio maxima turba mari est.

Dixerat, et plectro sedem mihi monstrat eburno, 25

Qua nova muscoso semita facta solo.

Hic erat adfixis viridis spelunca lapillis,

Pendebantque cavis tympana pumicibus,

Ergo hic Musarum et Sileni patris imago

Fictilis, et calami, Pan Tegeaeæ, tui; 50

V. 21. praescriptos evecta — gyros? 29. hic abest.

21. PRAESCRIPTOS EVECTA EST PAGINA GYROS] Sic Lipsius et Scaliger, caeteris nimis secure probantibus. Quis enim ita locutus est, *evehi gyros*, pro, ex gyris, vel extra gyros? Potior est scriptura codicum:

Cur tua PRAESCRIPTO SEVECTA est pagina GYRO? etsi nemo praeter nostrum isto vocabulo *sevehi* usus sit, quod nihilo pejus est quam *seduci*. Caeterum *praescripto* hic olim editur: Burmannus ex suis, uno demto, affert *proscripto*; noster habet, *perscripto sevecta est pagina uiro*, littera g super uiro ab eadem manu ascripta.

29. ERGO MUSARUM] Novam hic viri docti particulae ergo significationem affingunt, tum vel deinde. Nova enim ista est et ignota antiquis scriptoribus, quibus eam tribuunt. Nam apud nostrum I, 1, 15. vulgo interpunctio male instituitur; nos illum locum cum interrogatione ita scriptum dedimus:

Ergo velocem potuit domuisse puellam?

Tantum in amore preces et benefacta valent?

Personati Albinovani versui in elegia in obitum Maecenatis 114. (Anthol. Lat. T. I. p. 277.) eadem ratione jam subvenit Petrus Pithoeus in Epigr. veter. pag. 223. editionis Genev. 1596. (quae editio a Burmanno ignorata penes me est, titulo tantum ab altera Genevensi 1619. differens):

Redditur arboribus florens revirentibus aetas:

Ergo non homini, quod fuit ante, redit?

Apud Virgilium ecl. V, 58.

Candidus insuetum miratur limen Olympi

Sub-pedibusque videt nubes et sidera Daphnis.

Ergo alacris silvas et caetera rura voluptas

Panaque pastoresque tenet Dryadasque puellas.

ergo pro ideo positum esse videtur. Apud eundem Aen. VI, 384. postquam

Et Veneris dominae volucres, mea turba, columbae
Tinguunt Gorgoneo punica rostra lacu ;

*His dictis curae emotae, pul-
susque parumper*

Corde dolor tristi, —

*Ergo iter inceptum peragunt
fluvioque propinquant.*

ubi non differt ab igitur, quod
et ubique illi substitui potest,
non autem vice versa ergo pro
igitur, usu vetante; ne credas
viris doctis, ergo potuisse lo-
cum habere in hoc versu Plau-
ti, quem Broukhusius affert:

*Jam ubi liber ero, igitur da-
mum instruam agrum,
aedes, mancipia.*

Sed in nostro loco ergo haud
dubie ita positum est, ut et
alibi saepissime, cum id, de
quo dictum jam est, uberius
exponitur. Quam ob rem hic
scribendum est:

*Ergo hic Musarum et Sileni
patris imago*

*Fictilis et calami, Pan Te-
gaeæ, tui.*

Nam verbum substantivum
omitti in talibus non potest,
nisi ita fiat, ut alibi lateat, tam-
quam hoc loco in particula *hic*.
Ita scilicet latet cum in multis
aliis bonorum scriptorum locis,
tam in difficili loco Virgilii
ecl. I, 54.

*Hinc, tibi quae, semper vi-
cino ab limite saepes*

*Hyblaeis apibus florem de-
pasta salicti,*

*Saepe levi somnum suadebit
inire susurro.*

Ita cape: Hinc saepis est, quae
tibi saepe levi susurro somnum

inire suadebit. Caeterum ima-
ginem Musarum pro imaginibus
ne mirere, sic supra versu
13. arbor erat pro arboribus
vel luo:

*Cum me Castalia speculans
ex arbore Phoebus.*

Ita virgo pro virginum turba
Silio II, 84.

*nec non Veneris jam
foedera passi*

*Reginam circum, sed virgine
densior ala est.*

Apud Tibullum I, 3, 87. Vul-
pius nisi vere (nam doctissi-
mus Huschkus negat), certe
non male puellam collective ac-
cipit:

*Ac circa gravibus pensis af-
fixa puella*

*Paullatim somno fessa re-
mittat opus.*

31. ET VENERIS DOMINAE
VOLUCRES, MEA TURBA, CO-
LUMBAE] Joannes Passeratius
legendum conjecit *mea cura co-
lumbae*, ut apud Virgilium ecl.
I, 58.

*Nec tamen interea raucae,
tua cura, palumbes,*

*Nec gemere aëria cessabit
turtur ab ulmo.*

Sed quomodo hae sacrae Vene-
ris columbae in Helicone cura
Propertii esse possunt, ut illi
palumbes pastoris Tityri? Ve-
rum tamen est, non magis ap-
parere, quo jure illas columbas
suam turbam appellet. Haec
enim formula quid significet, ex

Diversaeque novem sortitae rura puellae
Exercent teneras in sua dona manus.

locis subjectis patebit. Ovidius
trist. I, 5, 34.

*Vix duo tresve mihi de tot
superestis amici:*

*Caetera Fortunae, non mea
turba fuit.*

Idem art. amat. III, 811.

*Ut quondam juvenes, sic nunc
mea turba puellae*

*Inscribant spoliis: Naso
magister erat.*

ubi Burmannus ad nostrum lo-
cum *mea cura* praefert, sed fru-
stra, docente Tibullo I, 4, 80.

*Tempus erit, cum me Vene-
ris praecepta ferentem*

*Deducat juvenum sedula
turba senem.*

Porro Claudianus sive alius de
laudibus Herculis v. 7. ad Phoe-
bum:

*namque tuam non nunc
novus incola turbam*

Ingredior.

ubi Heinsius *tuam rupem* vel
tuam Cirrham legi vult: sed
poëta se Musarum chorum ini-
re dicit; has Apollinis turbam
appellat, quomodo Ovidius
poëtas Pieridum turbam esse
ipsi Amori exprobrat amor. I,
2, 6.

*Pieridum, vates, non tua
turba, sumus.*

Apud Statium silv. I, 2, 70.

Cupidines ad matrem Venerem:

*O genitrix; duro nec enim
ex adamante creati,*

Sed tua turba sumus.

Ex his omnibus, ni fallor, ap-
paret, columbas illas haud paul-

lo rectius hic Veneris turbam
dictum iri quam Propertii.
Quid tamen dederit auctor, dif-
ficile dictu est, cum plura pari
nec nimis magna verisimilitu-
dine conjectari possint, v. c.
sacra turba, vel *pia turba*, et
alia. Verissimum tamen for-
tasse fuerit: *Veneris dominae
volucres*, sua turba, id est, pro-
pria Veneris turba. Caeterum
Groninganus ab initio versus
pro *Et exhibet Ut*, quod fortas-
se non est de nihilo. Nam ut
pro ubi veteres in loci quoque
significatione usi sunt. Catul-
lus XI, 3.

*Sive ad extremos penetrabit
Indos,*

*Litus ut longe resonante Eoa
tunditur unda.*

Idem XVII, 10.

*Verum totius ut lacus puti-
daeque paludis*

*Lividissima maximeque est
profunda vorago.*

Virgilius Aen. V, 329.

*levi cum sanguine Ni-
sus*

*Labitur infelix, caesis ut for-
te juvencis*

*Fusus humum viridesque su-
per madefecerat herbas.*

Germanicus (sive Drusus sit,
seu Domitianus, Propertio cer-
te non antiquior) in phaenom.
232.

*Sed quaerendus erit zonae ra-
tione micantis*

*Andromedae; terit hic summi
divortia mundi,*

Haec hederas legit in thyrsos, haec carmina nervis 35

Aptat, at illa manu textit utraque rosam.

E quarum numero me contigit una dearum;

Ut reor a facie, Calliopea fuit:

Contentus niveis semper vectabere cynis,

Nec te fortis equi ducet ad arma sonus. 40

Nil tibi sit rauco praeconia classica cornu

Flare, neque Aonium cingere Marte nemus,

V. 37. sororum. 40. Non. 41. praetoria. 42. nec.

Ut chelae, candens ut bal-
theus Orionis.

Aratus enim habet:

Μεσσοῖθι δὲ τρέβει μέγαν οὐ-
ρανόν, ἥ γ' ἔπερ ἄκραι
Χηλαὶ καὶ ζώνη περιτέλλεται
ῥέτινον.

Quid, quod ipse Propertius ita
fortasse scripsit libro I, 19, 1.

Haec certe deserta loca et ta-
citurna querenti,

Ut vacuum Zephyri possi-
det aura nemus.

Certe ibi particula et nihil sua-
vitatis habet, nec placet hoc ex
Guyeti libro enotatum.

37. UNA SORORUM] Libri
omnes Heinsiano meliores:

E quarum numero me con-
tigit una DEARUM.

Majorem excusationem haec
consonantia habet, quam eae,
quas ad librum I, 18, 5. com-
memoravimus, cum tam mul-
tae syllabae interjectae sint et
haec verba *E' quarum* quasi
unius vocabuli instar esse pos-
sint, cujus prima syllaba sub
ictu posita est.

40. NON TE] Lege NEC. Est
error typographi Burmanniani.

41. NIL TIBI SIT RAUO PRAE-

TORIA CLASSICA CORNU FLARE]

Singula fere verba hic dubita-
tioni obnoxia sunt. Primum
Fruterius ac Fred. Gronovius
observ. III, 3. pag. 449. repo-
nunt, *Nec tibi sit*; Passeratius;
Guyetus, Fonteinus, Husch-
kius epist. critic. p. 61. *Ne vel*
Ni tibi sit. Miror; cum re-
pugnent futura *vectabere* et *ca-*
nes v. 39. et 48. *Nil tibi sit*
idem fere sonat, quod dicit
noster libro V, 1, 142. *Nil erit*
hoc. Quid isto conjunctivi usu
vulgatius est, de quo ad I, 6,
23. monuimus? Ita et illud in-
tellige III, 3, 8.

Tunc ego sim *Inachio* no-
tior arte *Lino*.

In hac enim aemulationis signi-
ficatione futurum saepe poni-
tur, Homeri exemplo:

Ἀνδράσι δὲ προτέρουσιν ἔρι-
ζέμεν οὐκ ἐθέλω.

Sic libro III, 14, 34. liber Gro-
ninganus:

Hic ego Pelides, hic ferus
Hector ero;

quod si quis praefert, non ob-
nitor. Porro in nostro versu
Beroaldus primo dedit *praeto-*
ria classica; Legimus, inquit,

Aut quibus in campis Mariano praelia signo
 Stent, et Teutonicas Roma refringat opes,
 Barbarus aut Suevo perfusus sanguine Rhenus
 Saucia maerenti corpora vectet aqua.

45

in codice reverendae vetustatis, praetoria classica, quae lectio mihi inprimis placet. De illa codicis sui reverenda vetustate ipse viderit: certe omnes caeteri, quotquot aliis visi sunt, habent PRAECONIA classica. Hoc revocandum censeo; nam recte ita victoriarum navalium laudes dici possunt, ut classica bella II, 1, 28. Flare autem praeconia (ita Janus Doussa pro eo, quod habent libri omnes, flere) rectissime: ita Gellius N. A. I, 2. Has ille inanēs cum flaret glorias, jamque omnes finem cuperent. Sed hic flabat ore, Propertius cornu, ut Martialis XIII, 3.

At quam victuras poteramus pangere chartas,

Quantaque Pieria praelia flare tuba.

At Ponticus non potuit

grave dicere carmen,

Atque Amphioniae moenia flare lyrae,

quod Burmanno visum est, apud Propert. I, 10; 10., lectionem flere vindicante ibi auctore elegantissimi carminis in Anthologia Lat. III, 192.

Non deerit, Priamum qui defleat, Hectora narret:

Ludere, Musa, juvat: Musa severa, vale.

et Martiale VIII, 55, 20.

Qui modo vix Culicem fleverat ore rudi.

Quid, quod apud ipsum Propertium legitur IV, 8, 27.

Nec flebo in cineres arcem sidisse paternos

Cadmi.

Caeterum hiare vel hiscere oris modo humani est, non lyrae; hiscere enim dicere significat. Recte igitur Persius Sat. V, 3.

Fabula seu maesto ponatur hianda tragoedo.

et Propertius III, 27, 6.

Hic quidam visus Phoebo mihi pulchrior ipso

Marmoreus tacita carmen hiare lyra.

Turbavit viros doctos nostri carminis versus 4.

Tantum operis nervis hiscere posse meis.

quo dicit, ut opinor, nimium opus esse fidibus suis, si carmina epica canere velit.

45. BARBARUS AUT SUEVO]
 Ita Beroaldus anno MCCCC-LXXXVII., quamvis, ut ait, in multis codicibus scriptum sit, saevo sanguine. Anno proximo Volscus in editione altera et ipse dedit Suevo, hoc annotans: Saevo: placet emendes Suevo. Sed uterque Italos priores secutus est; nam Suevo ex quatuor Italicis enotatur: caeteri omnes habent saevo. Post paullo Marklandus Burmanno consentiente tentat:

Nocturnasque canes ebria signa faces.

Quippe coronatos alienum ad limen amantis,

Nocturnaeque canes ebria signa fugae,

Ut per te clausas sciat excantare puellas,

Qui volet austeros arte ferire viros.

50

Talia Calliope, lymphisque a fonte petitis

Ora Philetaea nostra rigavit aqua.

III.

Arma deus Caesar dites meditatur ad Indos,

Et freta gemmiferi findere classe maris.

Magna, viri, merces: parat ultima terra triumphos;

Tigris et Euphrates sub sua jura fluent;

Sera, sed Ausoniis veniet provincia virgis;

5

Adsuescent Latio Partha tropaea Jovi.

Ite, agite, expertae bello date lintea prorae,

Et solitum armigeri ducite munus equi.

V. 52. Philetea. 3. viae. 5. Seres et A. venient.

Sed recte habent *Nocturnae ebria signa fugae*. Quid significetur, tamen nemo non intelligit. Meleager epigr. LXIV.

Ἄσπερα καὶ ἡ φιλέρωσι καλὸν
φαίνεσθαι οὐκ ἔστιν,

Καὶ Νύξ, καὶ πῶμ' ὅν σ' ὀμ-
πλανον ὁρᾷ γάριον.

III. [IV.]

3. MAGNA VIAE MERCES] Pulcherrima Nicolai Heinsii emendatio: codicum scriptura *Magna viri merces* improbanda foret, etiamsi *deus Caesar* non praecessisset. Barthius autem inepte prorsus cavillatur: „qua-“, „si vero *heros* non simul *deus* et „*vir* sit.“ Nihilominus illa omnium codicum lectio, interpunctione mutata, optime sese sus-
tinebit:

*Magna, viri, merces: pa-
rat ultima terra trium-
phos.*

Milites cum Caesare profecturos alloquitur, ut post paullo:

*Ite agite, expertae bello da-
te lintea prorae.*

Sed ita quidem in minore ver-
su Broukhusii emendatio reti-
nenda est:

*Tigris et Euphrates sub sua
jura fluent.*

Nam si *viae merces* scribimus, *tua jura*, quod habent libri, tueri poteris iis, quae dicentur ad eleg. XII, 42. *Sua* autem *jura* intelliges debitam ditio-
nem; nam Broukhusius ipse male interpretatur.

5. SERES ET AUSONIIS VE-
NIENT] Pulchrum hoc quoque
Jani Gulielmii et Nicolai Hein-

Omina fausta cano: Crassos clademque piate;

Itē, et Romanae consulite historiae.

10

Mars pater et sacrae fatalia lumina Vēstae,

Ante meos obitus sit, precor, illa dies,

Qua videam spoliis oneratos Caesaris axes,

Ad vulgi plausus saepe resistere equos,

V. 9. cladesque. 13. onerato C. axe.

sii commentum est. Sed hic quidem Barthius recte iudicat, veram esse librorum omnium lectionem:

SERA, SED *Ausoniis* VENIET provincia virgis.

Ultima terra, inquit, sera fiet provincia, sed fiet tamen. Note elegantiae species, quam illa emendatio praebet, decipiat, Passeratium et Vulpium adi, qui verum huius versiculi sensum ante Barthium aperuerunt.

9. CRASSOS CLADESQUE PIATE] Rectius paullo Groning. Neapolit. Bonon. cum sex aliis CLADEMQUE piate.

13. SPOLIIS ONERATO CAESARIS AXE] Ita primus Muretus. Sed potest servari, quod habent scripti:

Qua videam spoliis ONERATOS Caesaris AXES,

Ad vulgi plausus saepe resistere equos.

deficiente copula, quam hic poeta in talibus aliquoties omittit, ut in secundo horum versuum IV, 8. 53.

Prosequar et currus utroque ab litore ovantes,

Parthorum astutiae tela remissa fugae,

Claustraue Pelusi Romano subruta ferro,

Antonique graves in sua fata manus.

Sed quae sequuntur, maiorem habent a constructionis duritie offensionem:

Inque sinu carae nixus spectare puellae

Incipiam et titulis oppida capta legam,

Tela fugacis equi, et braccati militis arcus,

Et subter captos arma sedere duces:

Quae ne quis sollicitet, duriores ista IV, 2, 41:

Nil tibi sit rauco praeconia classica cornu

Flare, neque Aonium cingere Marte nemus,

Aut (flare), quibus in campis Mariano praelia signo

Stent, et Teutonicas Roma refringat opes.

Paria nostro loco habes IV, 5. 11—13. et apud Ovidium amor.

III, 14, 31—34; quae ne miseris, apud poetas nostrates talia sine offensione legimus:

Lass mich der neuen freiheit geniessen,

Lass mich ein kind sein, sei es mit,

Und auf dem grünen tep-pich der wiesen

Inque sinu carae nixus spectare puellae 15
 Incipiam et titulis oppida capta legam,
 Tela fugacis equi, et braccati militis arcus,
 Et subter captos arma sedere duces.
 Ipsa tuam serva prolem Venus; hoc sit in aevom,
 Cernis ab Aenea quod superesse caput! 20
 Praeda sit haec illis, quorum meruere labores:
 Me sat erit Sacra plaudere posse Via.

IV.

Pacis Amor deus est; pacem veneramur amantes:
 Sat mihi cum domina praelia dura mea.

V. 16. Incipiam, et t. 22. Mi. — Eleg. IV. *Burm.*
 III, 23 sqq. V. 2. (24.) *Stant.*

Prüfen den leichten geflü-
 gelten schritt.

et,

Meine ruh' ist hin,
 Mein herz ist schwer,
 Ich finde sie nimmer
 Und nimmer mehr.

22. MI SAT ERIT] Optime,
 nisi in libris melioribus esset
 alia lectio non minus bona:

ME sat erit Sacra plaudere
 posse Via.

Ita praeter alios Groning. Neap.
 pol. Mentel. Bonon. Guarn.

IV. [V.]

Hoc carmen Muretus et Scä-
 liger, nullo, quod sciam, co-
 dice consentiente, cum supe-
 riore conjunxerunt; quibus si
 multi accedent, non equidem
 mirabor. Differunt tamen paul-
 lum indole sua: in hoc cum
 querela reprehendit (v. 7—18.),
 quod in illo (v. 3—10.) magni-
 ficis laudibus extollit.

2. STANT MIHI CUM DOMI-
 NA PRAELIA DURA MEA] Idem
 loquendi genus erat in eleg. II,
 44.

Aut quibus in campis Ma-
 riano praelia signo
 Stent, et Teutonicas Ro-
 ma refringat opes.

ubi dubitant interpretes, gesta
 bella an composita intelligant.
 Sed in illo quidem loco prae-
 lia commissa videtur dicere, ut
 Silius IV, 276.

Ut jussae cessere retro spa-
 tiumque dederunt

Hinc atque hinc alae, et me-
 dio stetit aequore pu-
 gna.

quod et Graeci confirmant, cum
 dicunt εἶρον ἐσθλόντες ἐν
 αὐτοῖς, et apud Sophoclem Oe-
 dip. R. 699.

Πρὸς θεῶν, διδάξον ἡμῶν,
 ἀναξ, ὅτι ποτε
 Μῆνιν τοσόνδε πρῶτοντος
 εἶλας ἔχουσ.

Nec tantum invisio pectus mihi carpitur auro,
 Nec bibat e gemma divite nostra sitis,
 Nec mihi mille jugis Campania pinguis aretur,
 Nec miser aera paro clade, Corinthe, tua.

5

V. 3. (25.) Non tamen. 4. (26.) bibit. 5. (27.) aratur.

Quin Thucydides I, 23. habet
 ἐξ ὅτε τοσούτος πόλεμος "Ελλη-
 σι κατέστη, quomodo et alibi
 et in ipso operis initio πόλεμον
 καθιστάμενον dicit, quamquam
 imitator apud Lucianum de
 conscribenda historia ξυνιστάμε-
 νον mavult dicere. Sed in no-
 stro quidem loco cohaerentiam
 vide, quae nulla est: *Pacem
 veneror; dura mihi cum domina
 bella sunt; nec tam avarus sum,
 ut militari velim.* Quis haec
 ita juncta capiat? Lege vero
 cum Johanne Livinejo ac Ni-
 colao Heinsio:

SAT mihi cum domina prae-
 lia dura mea.

Satis dura sibi haec bella esse
 profitetur, ut novorum labo-
 rum nulla cupido sit.

3. NON TAMEN INVISIO] Ite-
 rum sententiarum connexio la-
 borat:

Sat mihi cum domina prae-
 lia dura mea.

Non tamen invisio pectus mihi
 carpitur auro.

Quamquam dura mihi mea
 puella sit, quamquam pacem
 venerer, tamen avarus non
 sum. Repono:

NEC TANTUM invisio pectus
 mihi carpitur auro.

Non tam avarum se esse dicit,
 ut opum congerendarum causa
 militiam optet. Nec habent

scripti omnes praeter Gronin-
 ganum. Tamen et tantum ubique
 confunduntur; nec mirum, cum
 illud scribatur *tn̄*, hoc *tm̄*.

4. NEC BIBIT E GEMMA DIVI-
 TE NOSTRA SITIS, NEC MIHI
 MILLE JUGIS CAMPANIA PIN-
 GUIS ARATUR] Nihil est, cur
 illa multum admiremur, quae
 sententiarum ordinem incon-
 grue prorsus et subabsurde in-
 terrumpunt. Vide enim illis
 omissis caetera:

Nec tantum invisio pectus mihi
 carpitur auro, —

Nec miser aera paro clade,
 Corinthe, tua.

Avarum se pernegat. Quid ve-
 ro in mediis his, *Nec bibit,
 Nec mihi etc.?* Pauperem se
 profitetur, neque supellectile
 pretiosa nec latifundiis abun-
 dantem. Quid hoc ad rem?
 Quid, quod ea re commemo-
 randa ipse continentiam suam
 vix veram esse arguit. Re-
 pone igitur:

Nec tantum invisio pectus
 mihi carpitur auro,

Nec BIBAT e gemma divite
 nostra sitis,

Nec mihi mille jugis Campa-
 nia pinguis ARETUR,

Nec miser aera paro clade,
 Corinthe, tua.

ut omnibus hisce versibus ava-

O prima infelix fingenti terra Prometheo!
 Ille parum cauti pectoris egit opus.
 Corpora disponens mentem non vidit in arte.
 Recta animi primum debuit esse via. 10
 Nunc maris in tantum vento jactamur, et hostem
 Quaerimus, atque armis nectimus arma nova.
 Haud ulla portabis opes Acherontis ad undas:
 Nudus ad infernas, stulte, vehere rates.
 Victor cum victis pariter miscebimur Indis; 15
 Consule cum Mario, capte Jugurtha, sedes;
 Lydus Dulichio non distat Croesus ab Iro.
 Optima mors, Parcae quae venit acta die.

V. 14. (36.) ab inferna — rate. 18. (40.) parca — apta.

rum se et opum appetentem
 neget.

14. AB INFERNA, STULTE,
 VEHERE RATE] Sic Itali in
 variis codicibus apud Beroal-
 dum, Scaligerum, Burman-
 num. Quod cum Latinitatem
 non ferre videret, Joh. Schra-
 derus amplius emendavit:

*Nudus at inferna, stulte, ve-
 here rate.*

At vero libri genuini omnes
 aliud habent:

*Nudus AD INFERNAS, stulte,
 vehere RATES,*

quod est verissimum. Nam
 duas apud inferos. rates esse,
 etiam libro IV. elegia VII. nar-
 rat, sive ipse ita finxerit, sive
 a Graeco aliquo poeta sumserit.

15. MISCEBIMUR INDIS] Ex
 certissima Jani Gulielmii emen-
 datione. Groninganus *misce-
 bimur undis*. Caeteri habent
 fere *miscebitur umbris*; pauci
miscebitur undis; *miscebimur
 umbris* Commelinianus.

18. PARCA QUAE VENIT APTA
 DIE] *Parca dies*, si Scaligero
 fides, est ἡ περρωμένη ἡμέρα,
 quia glossae veteres *Parcam*
 τὴν περρωμένην interpretantur.
 At scilicet *Parcam* pro fato di-
 cunt, τῇ περρωμένη. *Parcam*
diem, ἡρᾶ ἡμέραν, nemo di-
 cere potest. Praeterea *apta*
mors quae sit, nemo facile ex-
 pediet. Repone:

*Optima mors, PARCAE quae
 venit ACTA die.*

Acta est in Neapolitano, Pa-
 latino, Bononiensi ac duobus
 Vaticanis. Firmat Propertius
 mox eleg. VI, 30.

*Ista per humanas mors ve-
 nit acta manus.*

Parcae autem *dies* est dies fa-
 talis, destinata morti. Virgi-
 lius Aen. XII, 149.

*Nunc juvenem inparibus vi-
 deo concurrere fati;*
*Parcarumque dies et vis ini-
 mica propinquat.*

- Me juvet in prima coluisse Helicon juvena,
 Musarumque choris implicuisse manus; 20
 Me juvet et multo mentem vincere Lyæo,
 Et caput in verna semper habere rosa.
 Atque ubi jam Venerem gravis interceperit aetas,
 Sparserit et nigras alba senecta comas,
 Tum mihi Naturae libeat perdiscere mores, 25
 Quis deus hanc mundi temperet arte domum;
 Qua venit exoriens, qua deficit, unde coactis
 Cornibus in plenum menstrua, Luna, redit;
 Unde salo superant venti; quid flamine captet
 Euris, et in nubes unde perennis aqua; 30
 Si ventura dies, mundi quae subruat arcis;
 Purpureus pluvias cur bibit arcus aquas;
 Aut cur Perrhaebi tremuere cacumina Pindi,
 Solis et atratis luxerit orbis equis;
 Cur serus versare boves et plaustra Bootes; 35
 Pleiadam spisso cur coit igne chorus;
 V. 19. 21. (41. 43.) juvat. 27. (49.) deficit. 36. (58.)
 imbre.

31. SI VENTURA. 39. SI JU-
 RA] Codices tantum non
 omnes *Sit ventura dies et Sint*
jura deum, corrupte. At ver-
 su 24. *Sparserit et nigras* prae-
 ter aliquot Italicos Bononiensis
 habet: caeteri plerique *Spar-*
serit integras, vel *Sparsit et*
integras; Neapolitanus *Sparse-*
rit et integras.

36. PLEIADUM SPISSO CUR
 COIT IMBRE CHORUS] *Spisso*
imbre Nicolaus Heinsius inve-
 nit, hoc sensu, cum spissus
 imber est; ne F. G. Barthium
 audias cum cavillatione quae-
 rentem, an stellae constent et
 efficiantur aqua et imbre. Me-
 lius tamen est, ut retineamus,
 quod scripti omnes habent:

Pleiadam spisso cur coit
igne chorus.

Hoc est, Quid sibi velint Pli-
 ades, quid efficiant, spisso et
 conferto stellarum choro coe-
 untes. Similiter de via lactea
 Manilius I, 753.

Anna magis densa stellarum
 turba corona

Contexit flammis, et crasso
 lumine candet?

Proxime accedit nostro Germa-
 nicus, de eisdem Vergiliis lo-
 quens, phaenom. 256.

brevis et locus occu-
 pat omnes;

Nec faciles cerni, nisi quod
coeuntia plura

Sidera communem ostendunt
ex omnibus ignem.

Curve suos finis altum non exeat aequor;

Plenus et in partis quattuor annus eat;

Sub terris si jura deum et tormenta Gigantum;

Tisiphones atro si furit angue caput; 40

Aut Alcmaeoniae furiae aut jejunia Phineï;

Num rota, num scopuli, num sitis inter aquas;

Num tribus infernum custodit faucibus antrum

Cerberus, et Tityo jugera pauca novem;

An ficta in miseras descendit fabula gentis, 45

Et timor haud ultra quam rogos esse potest.

Exitus hic vitae superet mihi! vos, quibus arma

Grata magis, Crassi signa referte domum.

V.

Dic mihi de nostra, quae sentis, vera puella;

Sic tibi sint dominae, Lygdame, demta juga.

Num me laetitia tumefactum fallis inani,

Haec referens, quae me credere velle putas?

[Omnis enim debet sine vanis esse relator, 5

Majoremque metu servus habere fidem.]

V. [VI.]

3: NUM ME] Sic libri aliquot Italici; recte. Neapolitanus Non, caeteri Dum.

5. OMNIS ENIM DEBET etc.] Hoc distichon spurium esse et alium quam caetera auctorem habere, multis indiciis manifestum fit. Primum cum prioribus per particulam enim male conjungitur; tum oratio minus culta et elegans; tota sententia vero non otiosa solum est, quaeque de domina sua aliquid scire festinantem non deceat; sed et aperte falsa, cum neque omnes nuntios vera referre oporteat; nec Propertius a Cynthiae servo, ut sibi fidus sit, postulare possit; nec

Lygdamo quicquam metuendum sit, si, quid agat Cynthia, narret. Praeterea magnum suspicioni pondus insignis lectionis varietas addit. Nam in versu majore quatuor codices confirmant lectionem, quam Volscus dedit anno MCCCC-LXXXVIII, Sine vanis esse relator: caeteri omnes, Sine vano nuntius esse. Pentameter a Mureto ita est constitutus, Majoremque-metu, cum in suo codice a prima manu invenisset scriptum, Majoremque motuens: libri caeteri universi,

Majoremque timens servus
(Neapol. servus) habere
fidem,

Gaudet me vacuo solam tabescere lecto!

Si placet, insultet, Lygdame, morte mea:

Non me moribus illa, sed herbis improba vicit.

25

Staminea rhombi ducitur ille rota;

Illum turgentis ranae portenta rubetae

Et lecta ex structis ignibus ossa trahunt,

V. 28. exsectis unguibus.

me linquere, nullo crimine commisso, et dicere, me rivalem nulla habere domo? non esse fraudes in amore ipsius? Nihil de caeteris dicam: illud est egregium, quod aequalem intelligit rivalem Cynthiae. Mihi, quomodo hic locus legi debeat, non sane certum videtur: sed in dicere latere vitium existimo, quod verbum hic liberiorum oscitantia inculcari facile potuit, propter tot infinitivorum in eadem fere omnium horum versuum sede positorum viciniam, Rumpere, Linquere, Habere, Tabescere, Suspicio igitur, Propertium dedisse:

Ille potest nullo miseram me linquere facto,

AEQUALEM nulla cui sit habere domo?

Hoc est, Me, cui aequalem parumve puellam nulla domo reperire poterit; sit pro liceat posito, quem usum praeter alios optime illustravit Heinsius ad Ovidium art. amat. II, 28. Nunc video, simile quid Burmanno in mentem venisse, tentanti:

At qualem nulla possit habere domo.

28. ET LECTA EXSECTIS UNGUIBUS OSSA TRAHUNT] Haec Broukhusius de conjectura dedit, oratione non nimis facili; nam ossa cum segminibus unguium e cadaveribus lecta intelligit. Melius Burmannus *Exsuccis unguibus*, et Mitscherlichius ad Horat. epod. V, 20. *Exsertis unguibus*; nisi quod utrumque digitis melius, quam manibus, convenit. Codices vero universi non *unguibus* habent, sed *anguibus*:

Et lecta exsectis anguibus ossa trahunt.

Jam veneno carere angues constat, nisi quod Propertio idem licebat, quod Manilio II, 44.

Ille venenatos angues, hic gramina et herbas

Fata refert vitamque sua radice ferentes.

Exsecta autem anguium ossa a veneficis ad amorem conciliandum adhibita esse, nullo indicio cognoscimus. Porro autem et alibi et in Propertii codice Groningano pro *ignes* saepe scribitur *ingues*, ut et hic aliquis *angues* illos, quibus locus non est, ex *inguibus* natos esse suspicari possit. Ita Heinsio visum est, qui voluit ex *seris*

Et strigis inventae per busta jacentia plumae,
 Vinctaque funesto lanea vitta toro: 30
 Si non vana canunt, mea, Lygdame, somnia testor:
 Poena erit ante meos sera, sed ampla, pedes;
 Putris et in vacuo texetur aranea lecto;
 Noctibus illorum dormiet ipsa Venus.
 Quae tibi si veris animis est questa puella, 35
 Hac eadem rursus, Lygdame, curre via,
 Et mea cum multis lacrimis mandata reporta,
 Iram, non fraudes esse in amore meo,
 Me quoque consimili inpositum torquerier igni.
 Jurabo, et bis sex integer esse dies. 40

V. 30. Cinctaque.

ignibus; male tamen, cum
 ignes rogales seri non possint
 dici, nisi hominis defuncti re-
 spectu habito. Rectius Mark-
 landus ex atris ignibus; sed
 nulla cum veri specie. Repono:

*Illum turgentis ranae porten-
 ta rubetae*

*Et lecta ex structis
 ignibus ossa trahunt.*

*Structi ignes, ut apud Ovi-
 dium trist. I, 3, 98.*

*Nec gemuisse minus, quam
 si nataeve meumve*

*Vidisset structos corpus ha-
 bere. rogos.*

Idem trist. III, 13, 22.

*Funeris ara mihi ferali cincta
 cupresso*

*Convenit et structis flam-
 ma parata rogis.*
 et libro IV, 10, 86.

*Si tamen extinctis aliquid
 nisi nomina restant,*

*Et gracilis structos effugit
 umbra rogos.*

Epist. XV, 116.

*Non aliter, quam si gnati
 pia mater adempti*

*Portet ad exstructos corpus
 inane rogos.*

*Exstructis in codicibus scribi-
 u*

*mur extotis, littera u supra t no-
 tata: inde facili lapsu exectis
 factum, et caetera, quae hic e
 libris manu scriptis enotantur.*

30. CINCTAQUE FUNESTO LA-
 NEA VITTA TORO] *Viro est in
 codicibus, quod Heinsius bene
 correxit. Sed praetera scribe
 Vinctaque, vel potius VIN-
 CTAQUE cum eodem: vitta
 cingebatur torus, non toro
 vitta.*

40. JURABO, ET BIS SEX] Bi-
 nas constructiones in hoc loco
 conjunctas agnoscit Huschkius
 in nuperis ad Tibullum notis
 pag. 38:

*Me quoque consimili imposi-
 tum torquerier igni*

*Jurabo, et bis sex integer
 esse dies.*

Quod mihi si tanto felix concordia bello
Exstiterit, per me, Lygdame, liber eris.

VI.

Ergo sollicitae tu causa, pecunia, vitae es;

Per te in maturum mortis adimus iter!

Tu vitii hominum crudelia pabula praebes;

Semina curarum de capite orta tuo.

Tu Paetum ad Pharios tendentem linthea portus

5

Obruas insano terque quaterque mari.

Nam dum te sequitur, primo miser excidit aevo,

Et nova longinquis piscibus esca natat;

Eleg. VI. *Burm. V.* Versus hoc ordine positi: 1—8. *tum*
55—66. (9—20.) 17—20. (21—24.) 9—16. (25—32.)
67—70. (33—36.) 25—34. (37—46.) 37. 38. 35. 36.
(47—50.) 21—24. (51—54.) 39—42. (55—58.) 53.
54. (59. 60.) 47—52. (61—66.) 43—46. (67—70.)
71. 72.

Idem, ut interpunctio mutetur, suadere non vult. Neque ego hoc velim, si particula *et* retineatur. Sed eam cum boni codices multi ignorent, mirum sit, nisi alii vocabulo, quod forte fortuna omissum erat, substituta fuerit. Puto fuisse:

*Jurabo hos bis sex integer
esse dies.*

Caeterum J. H. Vossius ad Tibull. I, 5, 81. pag. 199. lectionem hanc, *torquerier igni*, bene tuetur, male autem *imposito igni* legendum conjectat; vide Jacobsium ad antholog. Graec. II, 1. pag. 139.

41. QUOD MIHI SI TANTO]
Codex Neapolitanus *Quod nisi*

i

et tanto. Illud *nisi* ex *msi* ortum est, quod pro *mihi si* scri-

bi sollemne est, littera *i* supra *m* posita. Sed particula *et* ante *tanto* addita fortasse non est de nihilo. Ita enim, nisi fallor, Propertius scripsit:

*Quod mihi si e tanto felix
concordia bello*

Exstiterit,

proprie magis et sensu minus obscuro. Sic Cicero pro Rosc. Amer. XXVII, 75. *In urbe luxuries creatur, ex luxuria existat avaritia necesse est, ex avaritia erumpat audacia.*

VI. [VII.]

In hoc carmine Scaliger insigni temeritate nullum fere versum eo, quo in libris scriptis haberetur, loco reliquit: sed, mirum, omnia transponendo nihil effecit, nisi ut mi-

Et mater non justa piaē dare debita terrae,
 Nec pote cognatos inter humare rogos: 10
 Sed tua nunc volucres astant super ossa marinae;
 Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare est.
 Infelix Aquilo, raptae timor Orithyiae,
 Quae spolia ex illo tanta fuere tibi?
 Aut quidnam fracta gaudes, Neptune, carina? 15
 Portabat sanctos alveus iste viros.
 Paete, quid aetatem numeras? quid cara natanti
 Mater in ore tibi est? non habet unda deos.
 Jam tibi nocturnis ad saxa ligata procellis
 Omnia detrito vincula fune cadunt. 20
 Sunt Agamemnonias testantia litora curas,
 Quae notat Argynni poena, minacis aquae.

V. 12. mare. 19. Nam. 22. natantis aqua.

nus, quam antea, cohaerent. Nos veterem ordinem hic quoque reduximus, in quo nihil reprehendi potest ab iis, qui poetas in ordinem cogere nolumus. Hoc tamen memineris, familiare Propertio esse a tertia persona ad secundam frequenter transire, quod aliis exemplis docebimus ad eleg. XII, 42.; idque teneram illam, quae in hoc carmine regnat, tristitiam optime decet.

9. ET MATER.] Viri docti malunt *At* ex codice Groningano. Hoc ordo Scaligeranus necessario requirit: si libros scriptos sequimur, utraque particula recte habet.

12. OMNE MARE.] Adde *Est* ex Neapolitano, Guarneriano et aliis, *Carpathium omne mare EST*. Regula posita est ad librum II, 6, 15.

15. AUT QUIDNAM FRACTA.]

Marklandus tentat *Quianam*. Sed aliud suadent praecedentia,

Quae spolia ex illo tanta fuere tibi?

Consentaneum est, ut sequatur:
Aut quid tam fracta gaudes, Neptune; carina?

19. NAM TIBI.] Omnia egregie cohaerent. Hoc et duobus sequentibus distichis prior illa sententia illustratur: *Non habet unda deos*. Sed *Nam* putidum est, et logico quam poetam dignius. Repone:

non habet unda deos.

JAM tibi nocturnis ad saxa ligata procellis

Omnia detrito vincula fune cadunt.

Sic III, 20, 27.

Testis Anymone, latices cum ferret in Argis,

Compressa, et Lernes pulsa tridente palus.

Hic juvene amisso classem non solvit Atrides,

Pro qua mactata est Iphigenia mora.

Reddite corpus humo positumque in gurgite, venti, 25

Paetum; sponte tua, vilis arena, tegas;

V. 23. Hoc. 25. positaque — vita. 26. Paetum sponte sua — tegat.

Jam deus amplexu votum persolvit, et illi

Aurea divinas urna profudit aquas.

22. QVAE NOTAT ARGYNNI POENA NATANTIS AQUA] Sic Scaligeri codex: alia Italorum commenta in aliis exstant. Sed meliores:

Qua notat Argynni poena minantis aquae,

vel Quae; Quae nota Gröninganus. Repone:

Sunt Agamemnonias testantia litora curas,

Quae notat Argynni poena, MINACIS AQUAE.

Hoc vult, Esse, quae sententiam versu 18. positam veram probent, litora quaedam minacis, hoc est, iracundae aquae: haec Agamemnonis dolorem et querelas experta esse, haec ab Argynno aquis submerso notam traxisse. Minacem aquam dicit, ut Ovidius epist. XIX, 85.

Nam memini, cum te sasvum veniente minaxque

Non minus aut multo non minus aequor erat.

Litora autem minacis aquae, ut Catullus IV, 6.

Et hoc negat minacis Adriatici

Negare litus, insulasve Cycladas,

Rhodumve nobilem, horridamve Thraciam,

Propontida, trucemve Ponticum sinum.

in quibus orationis vitium corriges scribendo, *Horridamve Thraciae Propontida*, aut certe, mutata interpunctione, minus tamen suaviter, *Horridamve Thraciam Propontida*. Haec scripseram, cum veram nostri loci interpretationem Marcellium apud Burmannum non latuisse animadverti, nisi quod minacis pro minantis legendum esse non perspexit, et curas *Agamemnonias* pro amore *Agamemnonis* dici non recte opinatur.

23. HOC JUVENTE] Pronomen *Hoc* non minus hic sordet, quam particula *Nam* versu 19. Repone:

Hic juvene amisso classem non solvit Atrides.

25. REDDITE CORPUS HUMO, POSITAQUE IN GURGITE VITA PAETUM SPONTE SUA VILIS ARENA TEGAT] Locus graviter affectus, nec felici manu hactenus curatus. Primum, quem alloquatur, invenimus neminem. Hinc Scaliger versus 67—70. his praemisit:

O centum aequoreae Nerdo genitore puellae,

Et quotiens Paeti transibit nauta sepulcrum,

Dicat: Et audaci tu timor esse potes.

Ite, rates curvas et lēti tēxite causas.

Ista per humanas mors venit acta manus.

30

Terra parum fuerat fatīs: adjecimus undas;

Fortunae miseras auximus arte vias.

V. 27. Ut. 31. fuerat: fatīs adj. 32. Naturae.

*Et tu materno tacta dolore
Thetis,*

*Vos decuit lasso supponere
brachia mento,*

*Non poterat vestras ille
gravare manus.*

Sed post haec tam magnifica
quam debile, quam ineptum
illud est, *Nunc corpus exstincti
ex mari in terram deserte!* Hoc
autem Scaligerano versuum or-
dine rejecto cadit etiam inge-
niosa Marklandi emendatio scri-
bentis:

*Reddite corpus humo, posi-
tumque in margine ri-
pae*

Paetum etc.

una cum hac cadit aut labat
certe, quod Burmannus Guyeto
et Santenio auctoribus dedit,
Sponte sua tegat. Nam scripti
quidem omnes habent:

*Paetum sponte tua; vilis
arena, tegas.*

Videamus igitur, an in his
ipsis versibus fortasse ii, quos
poeta alloquitur, alicubi abs-
condantur. Sane ita videtur,
in his, *positaque in gurgite vi-
ta*, latere anguem in herba. Ea
enim inepte et otiose, nulla
cum vi, nulloque consilio in-
terposita sunt: *Reddite corpus
humo, et, vita in mari po-*

sita, Paetum arena tegat. Quae
cum ita sint, dubium mihi non
est, quin pro *Vita* legi debeat
Venti: caetera, codice Neapo-
litano, in quo legitur *posita*
est in gurgite, vitii sedem in-
dicante, vere, ni fallor, resti-
tuemus, *positumque* scribendo.
Sic igitur totum locum refingo:

*Reddite corpus humo posi-
tumque in gurgite,
VENTI,*

*Paetum; sponte TUA, vilis
arena, TEGAS.*

27. UT, QUOTIES] Sic Janus
Doussa: scripti et quotiens,
nec rejicio. Mox versu 29. *ra-
tes curvas* bene de Passeratii
conjectura edidere. Optimi
libri habent fere: *Iterates cur-
vae et lēti tēxite causas*; Nea-
politanus: *Ire rates curvae et
lēti tēxite causas.*

32. NATURAE MISERAS] Brunk-
husii commentum, egregium
sane, sed quod verum non di-
xerim. Codices universi ha-
bent:

*FORTUNAE miseras auximus
arte vias.*

Quid si hoc majorem altero
vim habeat? Ut viae natura-
les augerentur, id fortasse fe-
rendum fuisset: quanto stul-
tius fuit, novam viam fortu-

Ancora te teneat, quem non tenuere Penates?

Quid meritum dicas, cui sua terra parum est?

Ventorum est, quodcumque paras, haud ulla carina 55

Consenuit; fallit portus et ipse fidem.

Natura insidias pontum substravit avaris;

Ut tibi succedat, vix semel esse potest.

Saxa triumphalis fregere Capharea puppis,

Naufraga cum vasto Graecia tracta salo est. 40

Paullatim socium jacturam flevit Ulixes,

In mare cui soliti non valueret doli.

O si contentus patrio bove verteret agros,

Verbaque duxisset pondus habere mea!

V. 37. Fortuna. 43. Quod.

nae, qua nos aggrederetur, prae-
buisse, quae in terra jam satis
dura nobis fuerat! Concinit
Seneca natural. quaest. V, 18.,
quem locum Broukhusius non
recte trahit in partes suas:
*Quid maria inquietamus? Pa-
rum videlicet ad mortes nostras
terra late patet. Hoc erat illud:
Terra parum fuerat fatis: ad-
jecimus undas.*

Ita enim potius interpungam,
ut *fata* interpretemur *mortes*:
ne bis idem fere dicat, *fortu-
nam post fata* inculcando. Per-
git Seneca: *Nimis delicate for-
tuna nos tractat; nimis dura
dedit nobis corpora, felicem
valetudinem. Non depopula-
tur nos casus incurrens; emetiri
cuique annos suos ex commodo
licet, et ad senectutem decur-
rere. Itaque eamus in pelagus,
et vocemus in nos fata cessan-
tia. Miseri, quid quaeritis?
Mortem, quae ubique superest.*
Nempe ita

*Fortunae miseris auximus
arte vias.*

Sed Broukhusius hic *Naturae*
locum concessit, quia versu 37.
necessario legendum credidit:

37. FORTUNA INSIDIAS PON-
TUM SUBSTRAVIT AVARIS] Ubi
in libris omnibus NATURA le-
gitur. Ille Naturam, optimam
omnium parentem, insidias
struere mortalibus negat. Quid-
ni autem? Avaritiae hominum
necopinam mortem opponit.
Statius Theb. II, 501.

*Insidias natura loco caecam-
que latendi*

Struxit opem;
ubi vide, annon rectius possit
scribi *latenti*.

42. CUI SOLITI] Ita verissi-
me Lipsius, et ante eum Ita-
lus in vetere libro Passeratii.
Caeteri corrupte *Soli*.

43. QUOD SI CONTENTUS] Hic unus locus Scaligero ju-
stam fortasse transponendi cau-
sam praebuisse videri potest.

Viveret ante suos dulcis conviva Penatis,

45

Pauper, at in terra, nil ubi flere potis.

Non tulit haec Paetus, stridorem audire procellae,

Et duro teneras laedere fune manus,

Sed Cnidio calamo aut Oricia terebintho,

Et fultum pluma versicolore caput:

50

V. 46. potest. 47. huic pectus. 49. thyiae thalamo, aut Oriciae terebinthi Effulto.

Hic enim per has particulas
Quod si ea, quae conjungi non
debebant, conjunguntur. Scribe:

O! si contentus patrio bove
verteret agros,

Verbaque duxisset pondus
habere mea!

Horatius serm. II, 6, 8.

o! si angulus ille

Proximus accedat. qui nunc
deformat agellum!

O! si urnam argenti fors
quae mihi monstret!

Nec magna mutatio est. Nam

pro Oh fuit scriptum Qd vel
Qd.

46. NIL UBI FLERE POTEST]
Vitium est in postremo vocabulo; non enim potest debuit dici de mortuo, sed poterat aut posset aut potuisset, praesertim cum viveret praecessisset. Marklandus tentat: Nil ubi flere opus est, numeris horridis. Jacobsius: Nil ubi turbo potest, o finali contra usum illius aevi correpto. Repone, verbo substantivo deleto:

Pauper, at in terra, nil ubi
flere potis.

Nam et pote et potis aetatis Augustae poetae usurparunt: il-

lud autem in versus sine locum non habet.

47. NON TULIT HUIC PECTUS]
Hoc Scaliger excogitavit, et mutato versuum ordine ad Ulixem retulit. Sed, ut caetera mittam, quis ita locutus est: tulit huic pectus? Hic tulit dicimus, et huic fuit pectus (Sabin. epist. II, 87.): illud nusquam legere memini. Impressi veteres habent, Non tulit hic Paetus, quod nescio an qui scripti confirmant: sed ineptum est, sive jungas hic Paetus, sive hic in terra tulit. Guarnerianus, Vaticanus Livineji et alii apud Burmannum, Hunc Paetus, scilicet hunc stridorem procellae. Sed praestat, quod in Neapolitano legitur (nam Burmannus de hoc fallit), et in Palatinis teste Gebhardo:

Non tulit HAEC PAETUS, stridorem audire procellae,
Et duro teneras laedere fune manus.

49. SED THYIAE THALAMO, AUT ORICIAE TEREBINTHI EFFULTO PLUMA VERSICOLORE CAPUT] Omnia labant in his versiculis, ut, ubi machinam admoveere incipias, paene ne-

Huic fluctus vivos radicitus abstulit unguis,
Et miserum invita traxit hiatus aqua;

V. 52. niger invitam — aquam.

scias. Primum tamen constructionem laborare videbis, *Effulto* autem, quod Scaligeri commentum est, huic ex superiore disticho sublato prorsus cadere. Tum toro quidem fulciri caput scimus: thalamo quomodo fulciatur, quis intelligat? Quis porro thalamos ex thyia aut terebintho fabricatos umquam inaudivit? Nam quod thalamum pro lecto dici volunt, novum est. Vides jam ista nihili esse, thyiae thalamo aut Oriciae terebinthi, quae et ipsa a Scaligero partim, partim a primis editoribus ita transformata sunt. Libri enim meliores hoc distichon ita fere scriptum exhibent:

*Sed Chio calamo, aut Oricia
terebintho,*

*Et fultum pluma versicolore
caput;*

nisi quod Chio thalamo in paucis legitur; Aut fultum in aliquot deterioribus, et, si Burmanno fides, in Groningano, ex quo tamen Livinejus *Et fultum* annotat; *Effultus* denique in quatuor Italicis. Repono:

*Non tulit haec Paetus, stridorem
audire procellae,*

*Et duro teneras laedere
fune manus,*

*Sed CNIDIO CALAMO aut ORICIA
TEREBINTHO,*

*ET FULTUM pluma versicolore
caput:*

Hoc solum, inquit, ferro Paetus poterat, ut Cnidio calamo aut supellectile ex terebintho, facta manus laederet, et caput pulvillo, in quo fultum erat, versicolore. Decalamo Cnidio Plinius hist. nat. XVI, 36, 64. *Chartisque serviunt calami, Aegyptii maxime, cognatione quaedam papyri. Probatiores tamen Cnidii, et qui in Asia circa Anaiticum lacum nascuntur.* Ausonius epist. VII, 49.

*Nec jam fissipedis per calami
vias*

Grassetur Cnidiae sulcus arundinis.

Idem epist. IV, 75.

cum tibi

Cadmi nigellas filias,

Melonis albam filiam,

Notasque furvae sepieae,

Cnidiosque nodos prodidit.

51. VIVOS] Bene viri docti
codices Vivo.

52. ET NIGER INVITAM TRAXIT HIATUS AQUAM] Ita haec Justus Lipsius concinnavit ant. lect. II, 10., nisi quod *Invisam*, quod in libris plurimis legitur, male retinuit. Sed ille nigrum hiatus maris intelligit: quanto subtilior ille, qui, cum videret, potius dicendum hic fuisse, mare Paetum, quam aquas traxisse, haec ita interpretatus est: „Hiatus np. oris, „pro Paetus hians. niger aquam

Hunc parvo ferri vidit nox improba ligno;
 Paetus ut occideret, tot coëre mala.
 Flens tamen extremis dedit haec mandata querelis, 55
 Cum moribunda niger clauderet ora liquor:
 Di maris, Aegaei quos sunt penes aequora, venti,
 Et quaecumque meum degravat unda caput,
 Quo rapitis miseros tenerae lanuginis annos?
 Adtulimus longas in freta vestra manus. 60
 Ah miser alcyonum scopulis adfigar acutis;
 In me caeruleo fuscina sumta deo est.
 At saltem Italiae regionibus advehat aestus:
 Hoc de me, sat erit, si modo matris erit.
 Subtrahit haec fantem torta vertigine fluctus; 65
 Ultima quae Paeto voxque diesque fuit.
 O centum aequoreae Nereo genitore puellae,
 Et tu materno tacta dolore Theti,
 Vos decuit lasso subponere brachio mento;
 Non poterat vestras ille gravare manus. 70
 At tu, saeve Aquilo, numquam mea vela videbis;
 Ante fores dominae condar oportet iners.

V. 68. Thetis.

„*invitam* pro nigram aquam in-
 „*vitus*.“

Huic mandes, si quid recte
 curatum velis.

Scripti autem omnes pro niger
 exhibent *miser*:

Et miser invitam traxit
hiatus aquam.

Scribo:

ET MISERUM INVITA TRAXIT
HIATUS AQUA.

Litterae *um* a sequentibus *inu*
 facile perierunt; hunc errorem
 alter necessario secutus est.

63. ADVEHAT AESTUS] Sic
 recte Scaliger, duobus Italicis
 consentientibus: *Evehat* cas-

teri, sed male. Apud Virgi-
 lium Aen. I, 512.

ater quos aequore turbo
Dispulerat, penitusque alias
avexerat oras,

verum sine dubio est, quod
 habent alii, *advexerat*. Nam
 in his praepositionibus exigua
 est librorum scriptorum aucto-
 ritas.

63. TACTA DOLORE THETIS]
 Franciscus Puccius, Santenio
 teste, correxit *Et tu* — THETI;
 verissime, sive ipse vidit, sive
 e Vallae libro sumsit. Ovidius
 metamorph. XI, 237.

VII.

Dulcis ad hesternas fuerat mihi rixa lucernas,

Vocis et insane tot maledicta tuæ.

Cur furibunda merò mensam propellis, et in me

Projicis insana cymbia plena manu?

Tu vero nostros audax invade capillos, 5

Et mea formosis unguibus ora nota;

Tu minitare oculos subjecta exurere flamma;

Fac mea rescisso pectora nuda sinu.

Nimirum veri dantur mihi signa caloris;

Nam sine amore gravi femina nulla dolet. 10

Quae mulier rabida jactat convicia lingua,

Et Veneris magnae volvitur ante pedes,

Eleg. VII. *Burm. VI. V. 1. extremas. 3. Dum.*

*quo saepe venire
Frenato delphine sedens, The-
ti nuda, solebas.*

Neque aliter usquam caeteri
scriptores.

VII. [VIII.]

1. DULCIS AD EXTREMAS
FUERAT MIHI RIXA LUCERNAS]
Marklandus apud Burmannum
annotat: *Quomodo tot male-
dicta, si dulcis rixa?* Miror;
nam in hoc totius elegiae car-
do vertitur, quod sibi illam
rixam dulcem gratamque esse
dicit, cujus indicio se perdit
amari intelligat. Catullus XCII.

*Lesbia mi dicit semper male,
nec tacet unquam*

*De me: Lesbia me, disper-
eam, nisi amat.*

Lege vero ex codice Neapoli-
tano et aliquot Italicis:

*Dulcis ad HESTERNAS fuerat
mihi rixa lucernas,*

*Vocis et insane tot male-
dicta tuæ.*

Nam ne te consonantia sylla-
barum offendat, de hac dictum
est libro I, 18. 5.: tempus au-
tem, quo illud factum sit, hic
necessario indicari debuit. Cae-
terum *externis* habent libri ple-
rique: *extremis*, quod in Men-
teliano est, anno MCCCC-
LXXXI Joh. Calphurnius de-
dit, et proximo Volscus.

3. DUM FURIBUNDA MERO]
Ita Broukhusius, *Dum*. At co-
dices scripti aliud quid exhi-
bent:

*Cur furibunda mero mensam
propellis, et in me
Projicis insana cymbia ple-
na manu?*

Hoc probo. Felici audacia Pro-
pertius verba, quae ipse inter
rixam pronuntiaverat, ponit,
eaeque corrigens quasi subjicit:
Tu vero nostros etc. Simile
quid habes libro III, 6, 11 seqq.

11. RABIDA] Praeclare Sca-
liger. Codices *gravidia lingua*

Custodum et gregibus circum se stipat euntem,
 Seu sequitur medias, Maenas ut icta, vias,
 Seu timidam crebro dementia somnia terrent, 15
 Seu miseram in tabula picta puella movet, —
 His ego tormentis animi sum verus aruspex:
 Has didici certo saepe in amore notas.

V. 13. Custodum gregibus seu quum. 18. certas didici.

quod si vel posset dici pro *lingua gravi*, ab hac tamen re alienum foret.

13. CUSTODUM GREGIBUS SEU QUUM SE STIPAT EUNTEM] Sic Muretus, *Seu cum*, et post eum Broukhusius, qui in Franciano secundo invenisse vult *Ceu cum*. Burmannus tamen in Menteliano et Leidensi primo, quibus nominibus idem Francianus indicatur, juxta atque in caeteris tantum non omnibus *Circa se stipat* legi refert. Repono:

*Quas mulier rabida jactat
 convicia lingua,*

*Et Veneris magnae volvi-
 tur ante pedes,*

*Custodum ET gregibus CIRCA
 se stipat euntem.*

Claudianus de VI. consul. Honor. 595.

*ducibus circum stipata
 togatis Curia.*

Et, ubi versus mensura non desiderat, a librariis omissum saepe jam vidimus. Caeterum illud *seu cum* Latinum non est. Quomodo enim hae duae particulae conjunctae ad unum verbum referri possunt?

18. HAS CERTAS DIDICI] Ita Broukhusius, ex Vaticano Li-

vineji, ut ait. Sed Livinejus annotat: *didici certo*] *certas* V. *certo didici* P. ut appareat, *Has didici certas* fuisse in Vaticano, quod et alii Italici, Scaligeranus et secundus Leidensis, exhibent, in Posthiano autem, qui et Groninganus audit, *Has certo didici*. Aut hunc posteriorem sequamur, aut Neapolitanum ac Mentelianum caeterosque tantum non omnes, in quibus est:

*Has DIDICI CERTO saepe in
 amore notas.*

Has, quas modo dixit, notas in amoribus certis et constantibus saepe observasse vult. Propertius I, 9, 19.

*Nec mihi rivalis certos sub-
 ducit amores.*

Libro III, 24, 19.

*Parcite jam, fratres; jam
 certos spondet amores.*

Ovidius metamorph. IV, 156.

*Ut, quos certus amor, quos
 hora novissima junxit,
 Componi tumulto non in-
 deatis eodem.*

Idem epist. XVII, 191.

*Certus in hospitibus non est
 amor, errat, ut ipsi;*

*Cumque nihil speres cer-
 tius esse, fuit.*

Non est certa fides, quam non injuria versat:

Hostibus eveniat lenta puella meis!

20

Inmorso aequales videant mea volnera collo;

Me doceat livor mecum habuisse meam.

Aut in amore dolere volo, aut audire dolentem;

Sive meas lacrimas, sive videre tuas.

[Tecta superciliis si quando verba remittis,

25

Aut tua cum digitis scripta silenda notas.]

25. TECTA SUPERCILIIS] Distichon per quidem elegans, sed ab hujus loci sententia prorsus alienum. Ita Burmannus quoque statuit, rectissimo judicio. Sed ecce adest, qui haec bene cohaerere contendat:

*Aut in amore dolere volo,
aut audire dolentem,*

*Sive meas lacrimas, sive
videre tuas,*

*Tecta superciliis si quando
verba remittis,*

*Aut tua cum digitis scripta
silenda notas.*

Sententia, inquit, versu primo proposita exemplo illustratur versu tertio et quarto. Quomodo, quaeso? Nempe hunc versum,

*Tecta superciliis si quando
verba remittis,*

illis parèm esse opinatur, In amore dolere volo. Quid dolet vero, si cum puella nutu oculisque colloquitur? Scilicet innuit poeta Cynthiae vultum iratum, puellam superciliis minantia verba loquentem. Scire velim, unde illum iratum vultum, illa minantia verba sumserit. Nam nihil tale singula haec verba includunt, *Tecta*

verba superciliis remittis. Ovidius epist. XVII, 81.

*Ah quoties digitis, quoties
ego tecta notavi*

*Signa supercilio paene lo-
quente dari!*

Nec fuisse illa minantia signa, sequentia ostendunt:

*Orbe quoque in mensas legi
sub nomine nostro,*

*Quod deducta mero littera
fecit, Amo.*

Paullus Silentarius epigr. XXI.

Φεῦ φεῦ, καὶ τὸ λάλημα τὸ
μελέχον ὁ φθόνος
εἰργει,

Ελέμνα τε λαθροδίως
φθεγγόμενων βλε-
φάρων.

Apud eundem Ovidium metamorph. III, 460. Narcissus ad imaginem suam:

*Cum risi, arridet; lacrimas
quoque saepe notavi,*

*Me laerimante, tuas; nutu
quoque signa remittis.*

Actum, ni fallor, de minaci vultu est, et de dolore, quem Propertio inde vult nasci. Jam vero, pergit, et illam ipsam dolentem describit. Nimirum haec,

Odi ego quos numquam pungunt suspiria somnos:

Semper in irata pallidus esse velim.

Dulcior ignis erat Paridi, cum Graja per arma

Tyndaridi poterat gaudia ferre suae.

50

Dum vincunt Danaï, dum restat barbarus Hector,

Ille Helenae in gremio maxima bella gerit.

Aut tecum, aut pro te mihi cum rivalibus arma

Semper erunt: in te pax mihi nulla placet.

Gaude, quod nulla est aequae formosa; doleres,

55

Si qua foret: nunc sis jure superba, licet.

*Aut tua cum digitis scripta
silenda notas,*

refert ad priora, *Volo audire dolentem.* Qui vero Cynthiam, dum scripta sua silenda digitis notat, dolentem audire potuit? quae digitis nisi praesente marito non loquebatur, praesente autem marito digitis tantum, non ore. Sed fac haec omnia bene sese habere, cur haec affert, non alia, quibus aut se aut puellam dolere velit? Erant tamen majora, quae Propertius, ut erat humilis in amore, non detrectasset. Sed haec sufficiant ad demonstrandum, hos versus huc non pertinere. Quomodo in hunc locum venerint, quaeris: credo a docto lectore ascriptos esse ad vers. 13—18., ut haec quoque amoris indicia esse notaret. Ita in libro V. eleg. V. ante versum 55. scripti plerique repetunt distichon ex libro I, 2, 1. 2. *Quid juvât ornato etc.*, quia utrobique *Coae vestis* mentio est. Nec minus libro IV. eleg. XII. post versum 48. multi habent additum Ovidii distichon

ex art. amat. II, 277. *Aurea nunc vere etc.* propter sententiae similitudinem. Jam vero si et unde hi versus desumpti fuerint dicendum est, Propertii esse nullus dubito. Quod autem Burmannus eos post versum 80. eleg. XXIII. lib. II. (nobis III, 28, 30.) ponendos hariolatur, non modo veri simile id non est, sed aperte falsum. Immo, si conjecturae locus sit, hoc distichon fortasse ex libro secundo huc venerit, in quo his similia tradita fuisse, nempe

*Qua nuptae possent fallere
ab arte viros,*

ex Ovidio docemus in praefatione.

27. QUOS NUMQUAM. 29. GRAJA] Codices *Quae numquam*, et *Grata per arma*. Hunc errorem Fruterius et alii correxere, illum Itali in tribus scriptis.

35. GAUDE, QUOD NULLA EST etc.] Burmannus annotat: *Totum hoc distichon, praeteris, satis incitatis valde lan-*

At tibi, qui nostro nexisti retia lecto,

Sit socer aeternum, nec sine matre domus!

Cui nunc si qua data est furandae copia noctis,

Offensa illa mihi, non tibi amica dedit.

40

VIII.

Maecenas, eques Etrusco de sanguine regum,

Intra fortunam qui cupis esse tuam,

Quid me scribendi tam vastum mittis in aequor?

Non sunt apta meae grandia vela rati.

Turpe est, quod nequeas, capiti committere pondus, 5

Et pressum inflexo mox dare terga genu.

Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,

Fama nec ex aequo ducitur ulla jugo.

Eleg. VIII. *Burm. VII.* V. 8. una.

guidum et frigidum, nonnihil suspectum est, et, si abasset, praecedentia et sequentia non interrupto tenore cohaerebunt. Hoc posterius concedo; neque, si abasset hoc distichon, desiderarem: sed languere nego ita intellectum: Semper mihi aut tecum aut cum rivalibus bella erunt: tu noli aliter, ac facis, vivere; gaude te ab omnibus expeti; superba esto, et omnes contemnito; non moveor, hoc juris tibi formam dare memor.

37. NEXISTI RETIA LECTO] Libri Propertiani omnes *Tendisti* habent: sed *Nexisti* Diomedis, Prisciani ac Nestoris testimonio viri docti restituerunt. Apud Diomedem libro I. pag. 366. haec legimus: *Necto, nexui vel nexi. Virgilius [Aen. V. 425.]: — palmas amborum innexuit armis. Livius in Odyssæa: Nexabant multa*

inter se —. Maecenas: — nexisti retia lecta [scr. lecto]. Lucillius satirarum: — curarum [lege: satirarum V. tum, ex Prisciano IX. pag. 861.] retia nexit. Mirantur viri docti, unde Maecenatis nomen irrepperit. Diomedis error est; Maecenatis versiculum ex Octavia, in quo pexisti, Priscianus habet libro X. pag. 903.

40. OFFENSA ILLA] Codices, ut videtur, universi, praeter Perreji, Colotianum et duo Vaticanos, habent *Offensam*; itaque Neapolitanus, *Offensā*, lineola supra *a* notata, quam videre Heinsius poterat, nisi festinasset. Idem codex libro III, 17. 31. habet *fingit, fig̃*, non *figit*. Caeterum *Offensa* hic omnino legendum est.

VIII. [IX.]

8. FAMA NEC EX AEQUO DUC-

Gloria Lysippo est animosa effingere signa:

Exactis Calamis se mihi jactat equis.

10

In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles:

Parrhasius parva vindicat arte jocum.

Argumenta magis sunt Mentoris addita formae:

At Myos exiguum flectit acanthus iter.

V. 12. locum.

CITUR UNA JUGO] Hoc Lipsius
eruit ex vitiosa codicum scri-
ptura,

Flamma nec ex aequo duci-
tur ulla jugo.

vel rogo. Sed aequum jugum
pro eodem non videtur recte
dici. Repono:

Omnia non pariter rerum
sunt omnibus apta,

Fama nec ex aequo ducitur
ULLA jugo.

Aequum jugum est mons ascen-
su facilis. Hoc dicit: Non
omnes ad omnia nati sumus;
nec quisquam, nisi artis suae
fastigium attingit, famam acci-
pere potest: noli igitur hoc a
me poscere, quod si faciam,
gloriam tamen nullam adeptu-
rus sum. Sic infra libro V, 10, 3.

Magnum iter ascendo, sed
dat mihi gloria vires.

Non juvat ex facili lecta
corona jugo.

Ovidius trist. V, 14, 41.

Nil opus est leto pro me, sed
amore fideque.

Non ex difficili fama pe-
tenda tibi est.

11. SUMMAM SIBI PONIT]
Neapolitanus et Burmanni al-
ter:

In Veneris tabula summam
sibi poscit Apelles.

Sed illud verius est. Summam
artis suae in Veneris tabula po-
sitam ipse Apelles judicat: hac
tabula primas sibi poscit, non
summam.

12. PARRHASIUS PARVA VIN-
DICAT ARTE LOCUM] Verus
sensus, si Burmanno credimus,
est, Parvas Parrhasii tabulas
apud multos locum sibi vindi-
casse in secretiore aedium cu-
biculo. Sed hanc interpretatio-
nem nec verba nec sententia
admittit. Immo aut hoc dicit:
vindicat sibi locum inter eos,
qui parva arte usi sunt; aut
hoc: vindicat sibi parva arte
locum inter pictores; quorum
illud ita, ut dictum est, Latine
dici non potest, utrumque au-
tem falsum est. Non enim lo-
cum sibi, sed summum locum
Parrhasius vindicat, minoribus
tabulis, ut ait Plinius H. N.
XXXV, 10., libidines pingen-
do. Repono igitur:

Parrhasius parva vindicat
arte jocum.

Parrhasius jocos pingendis ma-
ximam famam adeptus est, in
hoc genere regnat, hoc sibi
unus omnium vindicat.

[Phidiacus signo se Juppiter ornat eburno:]

15

Praxitelem Paria vindicat urbe lapis.

Est, quibus Eleae concurrit palma quadrigae:

Est, quibus in celeres gloria nata pedes.

Hic satus ad pacem: hic castrensibus utilis armis.

Naturae sequitur semina quisque suae.

20

At tua, Maecenas, vitae praecepta recepi,

Cogor et exemplis te superare tuis.

Cum tibi Romano dominas in honore securis

Et liceat medio ponere jura foro,

Vel tibi Medorum pugnacis ire per astus,

25

Atque onerare tuam fixa per arma domum,

V. 16. Praxitelem Parius. 25. hostes.

15. PHIDIACUS SIGNO SE JUPPITER ORNAT EBURNO] Interpretibus nihil in his difficile est, qui Jovem, quoties augustior videatur, Olympiae imaginis suae induere formam narrant; summam artificis laudem praedicantes, ex cujus opere ornamentum ipse quaerat Juppiter. Quis autem eam sententiam his verbis indicaverit, *ornat se signo*? Et si se Juppiter ad statuæ Phidiacæ exemplum ornat, certe id *Phidiacus* ipse non facit. Non dubito, quin hic versus a librariis ita corruptus fuerit, ut de restituendo eo desperandum videatur, nisi quis hariolari velit, Propertium dedisse:

Phidiaca ars signo te, Juppiter, ornat eburno;
si modo totum hoc distichon Propertium ac non alium potius auctorem habet.

16. PRAXITELEM PARIUS VINDICAT URBE LAPIS] Ita Bur-

mannus, sine sensu, quantum intelligo, et contra librorum auctoritatem. *Parius* enim habuerunt tantum Beroaldi codices: caeteri fere omnes *Praxitelem propria*, unde Broukhuisius recte videtur fecisse:

*Praxitelem PARIUS vindicat
urbe lapis,*

quod et bene explicavit. Caeterum PRAXITELEM scribo ex Neapolitano.

25. MEDORUM PUGNACES IRE PER HOSTES] Hanc scripturam non video quomodo viri docti tueantur Valerii Flacci loco I, 438.

*tu medios gladio bonus
ire per hostes,*

Euryte,

Hoc enim vitiosum hic est neque excusari potest, quod *Medorum hostes* pro *Medis* dicit. Marklandus et Burmannus corrigunt: *Pugnaces ire per hostes*; egregie, si de alio hoste, non de Parthis ageretur, qui

Et tibi ad effectum vires det Caesar, et omni

Tempore tam faciles insinuentur opes,

Parcis, et in tenuis humilem te conligis umbras;

Velorum plenos subtrahis ipse sinus.

30

Crede mihi, magnos aequabunt ista Camillos

Judicia, et venies tu quoque in ora virum,

Caesaris et famae vestigia juncta tenebis;

Maecenatis erunt vera tropaea fides.

Non ego velifera tumidum mare findo carina:

35

Tuta sub exiguo flumine nostra mora est.

hastis suis non inclaruerunt,
sed arcu et fallaci fuga. Nec

verisimile, notissimum vocabulum in tam aperta sententia ita corrumpi potuisse. Repono:

*Vel tibi Medorum pugnaces
ire per ASTUS.*

*Pugnacem astum intellige illam
astutam Parthorum fugam, de
qua Burmannus multa veterum
loca conduxit hic ad versum*

54. Ita pavidum astum dicit
Flaccus Valerius I, 492.

*teneras compressus
pectore tigres,*

Quas astu rapuit pavido.

et timidum astum Statius Achill.
I, 385.

*Cara mihi tellus, magnao
cui pignora curae*

*Depositumque ingens timido
commisimus astu.*

*Pugnaces Parthi apud Luca-
num III, 265.*

*Inter Caesareas acies diver-
saeque signa*

*Pugnaces dubium Parthi te-
nuere favorem.*

*Astus belli est apud Silium
XVI, 32.*

*Non ars aut astus belli vel
dextera deerat,*

Si non Scipiadae concurreret.

36. TUTA SUB EXIGUO FLU-
MINE NOSTRA MORA EST.] In
omnibus fere codicibus *Tota*
legitur, Groningano excepto.
Sed idem ille habet:

*Tuta sub exiguo est flumine
nostra ratis,*

quod etiam ex Italicis quibus-
dam annotatur. Nihilominus
alterum teneo. *Moram* de loco
dicit, non de tempore, quo-
modo et nos nostro *aufenthalt*
utimur. Ovidius epist. XIX, 9.

*Vos modo venando, modo
rus geniale colendo,*

*Ponitis in varia tempora
longa mora;*

scilicet loco saepe mutato. Va-
lerius Flaccus II, 505.

*hic illum tristi dea
praeficit aras*

*Ense dato, mora nec terris
tibi longa cruentis.*

Mora pro commemoratione. Ita
apud Virgilium cape ecl. X, 11.

*Nam neque Parnasi vobis ju-
ga, nam neque Pindi*

*Ulla moram fecere, neque
Aonie Aganippe.*

Sic noster I, 11, 10. *cymba te
moretur dixit pro teneat:*

Non flebo in cineres arcem sidisse paternos

Cadmi, nec semper praelia clade pari;

Nec referam Sca eas et Pergama Apollinis arcis,

Et Danaum decimo vere redisse rates, 40

Moenia cum Grajo Neptunia pressit aratro

Victor Palladiae ligneus artis equus.

V. 39. artes, 40. undecimo. 42. arcis.

*Atque utinam magis te remis
confusa minutis*

*Parvula Lucrina cymba
moretur aqua.*

Caeterum quia viri docti in nostro loco multa perperam moliantur, non inutile erit observasse, Propertium recte se sub flumine morari dicere, cum pars navigii sub aqua sit. Ita libro III, 21, 13.

*Iam licet et Stygia sedeat
sub arundine remex.*

Statius Theb. III, 407.

*Solverat Hesperii devexo
margine ponti*

*Flagrantes Sol pronus equos,
rutilamque lavabat*

Caeruleo sub fonte comam.

39. APOLLINIS ARTES] Proba erat codicum omnium scriptura, *Et Pergama Apollinis Arces*. Nam quod *Cadmi arx* praecesserat, non est magni momenti. Sed Broukhusius elegantiae studio *Apollinis artes* reposuit.

40. ET DANAUM UNDECIMO VERE REDISSE RATES] Scripti omnes habent *Decimo vere*: sed Broukhusius rationem temporum alterum postulare scribit, quod esse notius, quam ut debeat operose probari. At vero quae in Iliade geruntur;

ea omnia ad nonum belli annum pertinent:

Ἡμῖν δ' εἰνατός ἐστι περιτροπῶν ἐνιαυτός

Ἐνθαδὲ μινύοντεςσιν.

Decimo autem anno non amplius pugnatum est: sed capta urbs, ut Calchas praedixerat:

Ὡς ἡμεῖς τοσσαὺτ' ἔττα πτολεμίζομεν αὐτῇ,

Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἰρήσομεν εὐρύαντιαν.

Sed, et eodem decimo anno abierunt, non undecimo:

Ἐνθα μὲν εἰνάτεες πτολεμίζομεν νῆες Ἀχαιῶν,

Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν Πριάμυ πέρσαντες ἔβημεν

Οἴκαδε σὺν νῆεσσιν, θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιῆς.

Vere igitur decimi anni Trojam captam esse verisimile est, quamquam caeteri scriptores exitium urbis fere ad aetatem rejiciant. Caeterum quod Propertius dicit,

*Danaum decimo vere
redisse rates,*

minus accurate ver nominat, cum nemo fortasse vere redierit, neque omnes eodem tempore: rectius tamen hoc, quam si undecimo anno redisse diceret.

42. VICTOR PALLADIAE LI-

Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,

Et cecinisse modis, Coë poëta, tuis.

Haec urant pueros, haec urant scripta puellas;

45

Meque deum clament, et mihi sacra ferant.

Hoc mihi, Maecenas, laudis concedis et a te est,

Quod ferar in partis ipse fuisse tuas.

V. 45. pueri curent, curent haec scr. puellae, V. 47. 48.
in fine carminis positi (59. 60.).

ONEUS ARCIS EQUUS] Satis dictum de arcibus in proximis distichis: lege hic *Palladiae ARTIS equus*. Nempe illum dicit, τὸν Ἐπιοῦ ἐποίησεν σὺν Ἀθῆνῃ. Artis habent libri scripti, quotquot sunt, universi: arcis de conjectura reposuit Broukhusius, qui hic mire, id est, nullis rationibus impugnat scripturam codicum eosque, qui ei firmandae Virgilii illa admo-
verant:

*Instar mentis equum divina
Palladis arte*

*Aedificant, sectaque intexunt
abiecte costas.*

44. MODIS, COË POËTA, TUIS] Beroaldi commentum est, Coë poëta, nec verisimile, cum scripti omnes habeant *dure poëta*. Scaliger reposuit *pure*:

Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,

*Et cecinisse modis, pure
poëta, tuis;*

quod probat Valckenarius ad fragmenta elegiarum Callimachi pag. 5., rectius ipso Scaligero, qui de Phileta interpretatus erat, ad Callimachum referens. Ita vero jejuna nimis oritur sententia: Satis erit, si mea carmina ita ut Callimachea

placebunt et ego hujus purissimi vatis numeris canere poterō. Ego, si *pure poëta* legatur, amplius ita locum correxerim:

*Sit cecinisse modis, pure
poëta, tuis!*

hoc sensu: Satis est mihi cum Callimacho placuisse; utinam mihi ita, ut hic fecit, liceat canere! Haec lectio mihi videtur vera esse.

45. HAEC PUERI CURENT, CURENT HAEC SCRIPTA PUELLAE] Hoc Burmannus dedit de Petri Francii sententia, nimis profecto licentiose. Nam libri sinceri omnes habent:

*Haec curant pueros, haec
curant scripta puellas.*

Vere, ne dubita, Guyetus et Passeratius:

*Haec URANT PUEROS, haec
URANT scripta PUELLAS.*

Neque aliter Antonius Volsceus in editione altera an. MCCCC-LXXXVIII.

47. HOC MIHI, MAECENAS etc.] Hoc distichon, quod libri omnes in fine carminis collocant, huc revocavimus. Tu ejus sensum contemplare:

Te duce vel Jovis arma canam, caeloque minantem

Coeum, et Phlegraeis Oromedonta jugis;

50

Celsave Romanis decerpta Palatia tauris

Ordiam, et caeso moenia firma Remo,

V. 51. (49.) Celsaque.

*Hoc mihi, Maecenas, laudis
concedis, et a te est,*

*Quod ferar in partes ipse
fuisse tuas.*

Hoc sibi a Maecenate esse proficitur, hoc laudis a Maecenate concedi, ut ejus vitae exemplum secutus esse dicatur. Quid vero? Hoccine concedebat Maecenas, qui scribendi tam vastum mittebat in aequor? quem, cum obtemperare nollet, suis exemplis superare cogeatur? ejus vitae praecepta ipso abnuente receperat? Vides, illam sententiam ab hoc carmine penitus abhorrere. Tamen verba illo loco posita alium sensum non admittunt. Jam porro vide, quam male ista cohaereant:

*Meque deum clament, et
mihi sacra ferant.*

*Te duce vel Jovis arma ca-
nam.*

Tam abrupta sunt, ut vix intelligas. Huc autem reposito disticho nihil desiderabis:

*Haec urant pueros, haec urant
scripta puellas;*

*Meque deum clament, et
mihi sacra ferant.*

Hoc mihi, Maecenas, laudis
concedis et a te est,

Quod ferar in partes ipse
fuisse tuas.

*Te duce vel Jovis arma ca-
nam, caeloque minan-
tem*

Coeum, et Phlegraeis Oromedonta jugis.

Hoc laudis, inquit, hos honores mihi poëtae habendos tu solus concedis, tibi uni debeo; quod tuum exemplum secutus res magnas non affectasse praedicabor. Quod si tu jubeas, summa argumenta carmine heroico celebranda sumam.

49. CAELOQUE MINANTEM COEUM] Codex Mentelianus *Minacem* exhibet, quod ferri posse Broukhusius censet, praefert Burmannus. Viro docto alterum *magis actum ipsum pingit*. Rem ille ex obscuro pulchri sensu dirimere conatur: at hoc potius observandum erat, *minacem* tertio casu adjecto ferri non posse, sed *minantem*. Silius Ital. IV, 2.

*Nubiferos montes et saxa
minantia caelo*

Accepisse jugum.

Virgilius georg. II, 457.

*Et magno Hylasum Lapi-
this cratere minantem.*

Statius Theb. V, 398.

*Cernimas Aeacidas murisque
immane minantem*

Ancaëum.

Pone in his minacia et minacem: orationem corrumpes.

51. CELSAQUE ROMANIS] Scribe CELSAVE, ne Graecum argumentum una cum Romano videatur tractare velle. Ad hoc

Eductosque paris silvestri ex ubere reges;
 Crescet et ingenium sub tua jussa meum.
 Prosequar et currus utroque ab litore ovariantis, 55
 Parthorum astutae tela remissa fugae;
 Claustraque Pelusi Romano subruta ferro,
 Antonique gravis in sua fata manus.
 Mollia tu coeptae fautor cape lora juventae,
 Dexteraque inmissis da mihi signa rotis. 60

IX.

Mirabar, quidnam misissent mane Camenae,
 Ante meum stantes sole rubente torum.
 Natalis nostrae signum misere puellae,
 Et manibus faustos ter crepuere sonos.
 Transeat hic sine nube dies, stent aëre venti, 5
 Ponat et in sicco molliter unda minas.
 Aspiciam nullos hodierna luce dolentis,
 Et Niobae lacrimas subprimat ipse lapis.
 Alcyonum positis requiescant ora querelis;
 Increpet absumentum nec sua mater Ityn. 10
 Tuque, o cara mihi, felicibus edita pennis,
 Surge, et poscendos justa precare deos.

Eleg. IX. *Burm. VIII.* V. 12. poscentes.

praecesserat *Te duce* vel *Jovis*
arma canam.

57. CLAUSTRAQUE PELUSI] Sic egregie Palmerius et Lipsius: scripti habent *Castraque*.

59. MOLLIA TU COEPTAE] Codices manu scripti omnes:

Mollis tu coeptae fautor cape lora juventae.

Recte tamen Broukhusius videtur *Mollia* reposuisse; *mollis* enim *fautorem* Latine dici neque ego crediderim: sed *mollia frena* sunt et *jussa* et *imperia*.

IX. [X.]

12. POSCENTES JUSTA PRECARE DEOS] Optime hic, si Burmannum audimus, „*justa* „*poscere* dicuntur Dii, praesertim, ut die natali pro vita „sibi servata gratias illis agat, „et preces ac vota in sequentium annorum felicitatem suscipiat.“ Sed dii quidem ab hominibus non *justa* poscunt, sed *debita*. Supra eleg. VI, 9.

Et mater non justa pia dare debita Terrae.

Non potest *justa* dare Paeto,

Ac primum pura somnum tibi discute limpha,
 Et nitidas presso pollice finge comas.
 Dein, qua primum oculos cepisti veste Properti, 15
 Indue, nec vacuum flore relinque caput;
 Et pete, qua polles, ut sit tibi forma perennis,
 Inque meum semper stent tua regna caput.
 Inde coronatas ubi ture piaveris aras,
 Luxerit et tota flamma secunda domo, 20
 Sit mensae ratio, noxque inter pocula currat,
 Et crocino naris murrheus unguat onyx.
 Tibia nocturnis succumbat rauca choreis;
 Et sint nequitiae libera verba tuae;
 Dulciaque ingratos adimant convivia somnos; 25
 Publica vicinae perstrepat aura viae.
 Sit sors et nobis talorum interprete jactu,
 Quem gravibus pennis verberet ille Puer.
 Cum fuerit multis exacta trientibus hora,
 Noctis et instituet sacra ministra Venus, 50
 Annua solvamus thalamo sollemnia nostrò,
 Natalisque tui ter peragamus iter.

V. 15. pridem. 32. sic.

quae diis inferis debentur. Re-
 pone:

*Surge, et POSCENDOS justa
 precare deos.*

*Dei poscuntur justa, ut Silius
 IV, 795.*

*Heu primae scelerum causae
 mortalibus aegris,*

*Naturam nescire deum! justa
 ite precati*

*Ture pio, caedumque feros
 avertite ritus.*

Ovidius metam. XIII, 466.

*Este procul, si justa peto,
 tactuque viriles*

Virgineo removete manus.

Idem metam. XIV, 785.

*Has rogat auxilium. nec Nym-
 phae justa precantem
 Sustinuere deam.*

15. QUA PRIDEM] Scripti
 omnes, *Dein qua PRIMUM ocu-
 los: perperam mutavit Brouk-
 husius, quia praecesserat, Ac
 primum pura.* Scilicet et se-
 quens distichon nostro codice
 auctore delendum fuit, ne *ca-
 put* bis in fine pentametri lege-
 retur. Subtili in talibus judi-
 cio opus est; repetitio, quam
 hic non improbamus, offende-
 bat nos in libro III, 6, 24. 26.

32. NATALISQUE TUISIC PER-
 AGAMUS ITER] Hoc quidem

X.

Quid mirare, meam si versat femina vitam,

Et trahit addictum sub sua jura virum,

Criminaque ignavi capitis mihi turpia fingis,

Quod nequeam fracto rumpere vincla jugo?

Venturam melius praesagit navita noctem;

5

Volneribus didicit miles habere metum:

Eleg. X. *Burm. IX.*

Libri plerique exhibent: vereor tamen, ut Latinitas ferat. *Vitae iter* recte dici scio; novi et illud Valerii Flacci I, 783.

Vos, quibus imperium Jovis et non segne peractum

Lucis iter:

sed unius diei iter praeter Solem quis peragere possit, non intelligo. Quare non dubito, quin Propertius dederit:

Natalisque tui TER peragamus iter.

quod Groninganus habet cum Menteliano et uno ex Vossianis; Guarnerianus utrumque conjungit, *ter sic peragamus* exhibendo. Verum tamen est, ita venustissimum carmen foede corrumpi. Nam sensus turpitudinem Passeratius recte exposuit hic et libro II, 33. (III, 29), 22. *Iter* autem natalis tui, in honorem diei festi faciendum, non aliter (paene pudet dicere) atque apud Horatium carm. III, 8, 13.

Sume, Maecenas, cyathos amici

Sospitis centum.

X. [XI.]

5. VENTURAM MELIUS PRAE-

SAGIT NAVITA NOCTEM] *Mortem* in fine versus habent libri meliores, ni fallor, omnes. Sed *Noctem* Nestoris auctoritas tuetur, quod cum nemo facile de conjectura reponere potuerit, ex Vallae libro in Italicos venisse suspicor. Caeterum, si modo caetera recte habent, utrumque probum est. Virgilius Aen. I, 90.

Intonuere poli, et crebris micat ignibus aether,

Praesentemque viris intentant omnia mortem.

Servulus Terentianus Hecyr. III, 4, 7.

Dies triginta aut plus eo in navi fui,

Cum interea semper mortem exspectabam miser;

Ita usque adversa tempestate usi sumus.

Attius apud Ciceronem Tuscul. II, 10, 23.

navem ut horrissono freto

Noctem paventes timidi annectunt navitae.

Statius Achill. I, 453.

ille Pelasgas

Ut vidit transnare rates, ter monte, ter undis

Ista ego praeterita jactavi verba juventa;

Tu nunc exemplo disce timere meo.

Colchis flagrantis adamantina sub juga tauros

Egit, et armigera praelia sevit humo, 10

Custodisque feros clausit serpentis hiatus,

Iret ut Aesonias aurea lana domos.

Ausa ferox ab equo contra obpugnare sagittis

Maeotis Danaum Penthesilea rates,

Aurea cui postquam nudavit cassida frontem, 15

Vicit victorem candida forma virum.

Omphale et in tantum formae processit honorem,

Lydia Gygaëo tincta puella lacu,

Ut, qui pacato statuisset in orbe columnas,

Tam dura traheret mollia pensa manu. 20

Persarum statuit Babylona Semiramis urbem,

Ut solidum cocto tolleret aggere opus,

Et duo in adversum missi per moenia currus

Ne possent tacto stringere ab axe latus;

V. 23. inmissi.

*Intonuit, saevaeque dedit
praesagia noctis.*

At vero aliud hic considerandum est, quo modo nauta *melius* venturam tempestatem praesagire dicatur. Nempe *melius*, inquit Livinejus, *quam rudes et inexperti maris*. At hoc quidem extrinsecus arcessitur, et quidem contra ipsam sententiam. Hoc enim vult: Quid me dominae meae tam patienter servire miraris? Timidus sum, qui, quam difficulter hoc jugum excutiat, expertus sim: sic miles quoque vulneribus timorem discit, sic nauta timens semper venturam tempestatem praesagit. Omnia, ut vides, ad timorem refert: nautae vero

melius sane ac certius, quam homines ἀθαλάσσιοι, venturam procellam praevident, sed quia nautae sunt et signorum gnari, non quia magis timent. Non frustra igitur Marklandus de hac lectione dubitavit: tamen quod reponit, *vetulus navita*, Burmannus jure culpat, cum *vetulus* absque contemptu non facile dicatur. Fortasse dedit poeta:

*Venturam pavidus praesagit
navita noctem,*
ut in Attii versibus supra allatis:

Noctem paventes timidi annectunt navitae.

23. INMISSI] Hoc quis primus excogitaverit, nescio. Cer-

Duxit et Euphraten medium, qua condidit arcis, 25
 Jussit et imperio subdere Bactra caput.
 Nam quid ego heroas, quid raptem in crimina divos?
 Iuppiter infamat seque suamque domum.
 Quid? modo quae nostris obprobria vexerat armis
 Et famulos inter femina trita suos 30
 Conjugi et obsceni pretium Romana poposcit
 Moenia et addictos in sua regna patres!
 Noxia Alexandria, dolis aptissima tellus,
 Et totiens nostro Memphi cruenta malo,
 Tris ubi Pompejo detraxit arena triumphos, 35
 Una Philippeo sanguine adusta nota.

V. 26. surgere. 31. Conjugii. Vers. 36. et 40. loca sua
 inter se commutarunt. V. 36. (40.) inusta.

te Gebhardus meliores editiones immissi habere narrat, idque Dousae dederunt anno MDXCII. Sed antiquitus editi misit exhibent, quod qui probant, frustra sunt, licet codex Mentelianus confirmet. Recte missi Beroaldus et codices plerique; vide N. Heinsium in notis Propertianis pag. 726.

26. IMPERIO SURGERE BACTRA CAPUT] Historia postulat, ut cum Burmanno patruo et Jo. Schradero scribamur:

*Jussit at imperio subdere
 Bactra caput.*

Hunc vide in emendationibus cap. VIII. pag. 155.

31. CONJUGII OBSCENI] Sic rectissime viri docti codicum scripturam Conjugis obsceni correxere, nisi quod particula copulans interjicienda erat, ita:

Quid? modo quae nostris obprobria vexerat armis

Et famulos inter femina trita suos,

CONJUGI ET obsceni pretium
 Romana poposcit
 Moenia et addictos in sua
 jura patres!

Nam quae obprobria intelligendum est quanta.

36. TOLLET NULLA DIES
 HANC TIBI, ROMA, NOTAM.
 40. UNA PHILIPPEO SANGUINE INUSTA NOTA] Intento animo percipe haec ab interpretibus minore, quam fieri debebat, cura tractata. De Aegypto loquitur:

*Tres ubi Pompejo detraxit
 arena triumphos.*

Tollet nulla dies hanc tibi,
 Roma, notam.

*Issent Phlegraeo melius tibi
 funera campo,*

Vel tua si socero colla daturus eras.

*Scilicet incesti meretrix reginae
 Canopi,*

Issent Phlegraeo melius tibi funera campo,
Vel tua si socero colla daturus eras.

Una Philippeo sanguine
inusta nota,

Ausa Jovi nostro latrantem
opponere Anubim,

Et Tiberim Nili cogere
ferre minas!

Ille versus, quo Pompejum Ptolemaei dolo interfectum Romae aeterno crimini vertit, suspensos tenuit criticos tandem delatos eo, ut Romam perfidiae ultione dimissa aeternam culpam meruisse contenderent. Sed cavendum erat Propertio, ne contumeliose in Augustum diceret. Id facit, *nulla die tollendam ignominiam praedicando*, quam Augustus ea ipsa die, qua Cleopatra victa erat, sustulerat. Praeterea nimia profecto licentia est, Memphim primum alloqui:

Et toties nostro, Memphi,
cruenta malo,
tum vero, Pompejo commemorato:

Tres ubi Pompejo detraxit
arena triumphos;

ad Romam dirigere orationem:
Tollet nulla dies hanc tibi,

Roma, notam,
tum proximo versu, Romae immemorem, ad Pompejum sese convertere:

Issent Phlegraeo melius tibi
funera campo,

Vel tua si socero colla daturus eras.

Sed porro jam majores turbas excitat versus alter:

Una Philippeo sanguine inusta nota.

Miremur poetam eorum, quae ipse dixit, oblitum. Sola Cleopatra Ptolemaeorum sanguinem dedecoravit, non Auletes ille, a quo factam Pompejo injuriam non esse ultam aeterno Romae opprobrio fuit. Nonne hic pariter ac Clytaemnestra inter Ptolemaeorum gentis dedecora numerandus? Ad hoc sanguine pro casu tertio non ferre consuetudinem Propertii, ad librum V, 8, 10. ostendemus. Sed haec quidem Scaligeri potius, quam Propertii aut librorum culpa est; nam *inusta* ab illo est, scripti omnes habent *adusta*. At hoc tam sensui quam grammaticae nocet. Sed alterum idem, uti vidimus. Aliud igitur potius hic tentandum erat, et puto me verum vidisse, nempe duos versus in idem vocabulum desinentes loca sua commutare debere, hoc modo:

Noxia Alexandrea, dolis
aptissima tellus,

Et toties nostro Memphi
cruenta malo,

Tres ubi Pompejo detraxit
arena triumphos,

Una Philippeo sanguine
ADUSTA notâ.

Issent Phlegraeo melius tibi
funera campo,

Vel tua si socero colla daturus eras.

Scilicet incesti meretrix regina Canopi —

Tollet nulla dies hanc tibi, Roma, notam — 46

Ausa Jovi nostro latrantem obponere Anubim,

Et Tiberim Nili cogere ferre minas,

Romanamque tubam crepitanti pellere sistro,

Baridos et contis rostra Liburna sequi,

Foedaque Tarpejo conopia tendere saxo, 45

Jura dare et statuas inter et arma Mari!

Nunc ubi Scipiadae classes, ubi signa Camilli,

Aut modo Pompeja Bospore capte manu,

V. 41. Anubin. Vers. 47. 48. positi ante 61. V. 48. (60.)

Et — Bospora capta.

Scilicet incesti meretrix regina

Canopi

(Tollet nulla dies hanc tibi, Roma, notam)

Ausa Jovi nostro latrantem
opponere ANUBIM,

Et Tiberim Nili cogere ferre minas!

Unam Aegyptum a Philippeo sanguine, hoc est, a progenie τῶν Διადόχων, notam et ignominiam traxisse dicit, cum Syria et Macedonia bonis regibus insignes fuerint. Uri nota frequens loquendi genus est, neque *aduri*, ut opinor, ita poni non potest, cum habeat aliquoties urendi significationem; vide Lucretium IV, 329. Ovidium epist. XII, 180. Hoc si nolis, superest ut scribas:

Una Philippeo sanguine es
usta nota;

vel etiam:

Una Philippeo sanguine
pressa nota;

ut apud Ovidium fast. VI, 610.

Certa fides facti dictus Sceleratus ab illa

Vicus et aeterna res ea
pressa nota.

Recte vero illo versu,

Tollet nulla dies hanc tibi,

Roma, notam,

crimen acceptae a Cleopatrae minis ignominiae umquam deletum iri negat. Quam culpam Roma non ulciscenda Pompeji morte contraxerat, Augustus reparare potuit: hanc ignominiam ipsi urbi factam nulla aetas abolitura erat. Caeterum *Anubim* scribe cum codice Neapolitano, et vide de talibus disputantem Huschkium in nupera ad Tibullum annotatione.

46. JURA DARE ET STATUAS] Bene additum *et*, quod scripti ignorant, nisi quod *daret ex* paucis quibusdam annotatur.

47. NUNC UBI etc.] Huic disticho nullum alium locum concedi posse, nisi ut ponatur ante illum versum, *Quid nunc Tarquinii* etc. ad v. 61. dicemus. Sed dubium est, utrum haec tria disticha, *Nunc ubi, Quid nunc, Si mulier post ver-*

Quid nunc Tarquinii fractas juvat esse securis,

Nomine quem simili vita superba notat?

50

Si mulier patienda fuit? cape, Roma, triumphum,

Et longam Augusto salva precare diem!

Fugisti tamen in timidi vaga flumina Nili;

Accepere tuae Romula vincla manus.

Brachia spectavi sacris admorsa colubris,

55

Et trahere occultum membra soporis iter.

Non haec, Roma, fuit tanto tibi cive verenda,

Nec ducis adsiduo lingua sepulta mero.

Septem urbs alta jugis, toto quae praesidet orbi,

Femineas timuit territa Marte minas!

60

sum 48. *Jura dare collocanda sint*, an potius ante 69. *Leucadius versas*, ubi hoc distichon *Nunc ubi* in libris scriptis legimus. Illud maluimus, meliorem ita sententiarum ordinem foresperantes: in altera ratione accuratior oratio est. Caeterum confusio orta esse videtur ex simili duorum versuum exitu, *arma Marii* et *capte manu*.

48. ET MODO POMPEJA BOSFORA CAPTA MANU] *Bospora capta* ferri nequit, cum Graeci *πόρον* neutro genere numquam dixerint; nec quia *Ismara*, *Maenala*, *Gargara* dicimus, licet etiam *Bospōra* usurpare. Neapolitanus et Burmanni alter habent *Bosphore capta*. Lege:

AUT modo Pompeja BOSPOR
RE CAPTE manu.

Nam *Aut*, non *Et*, exhibent libri meliores.

57. NON HAEC, ROMA, FUIT
TANTO TIBI CIVE VERENDA,
NEC DUCIS ADSIDUO LINGUA
SEPULTA MERO] Haec lectio

Nec ducis est a conjectura Danielis Heinsii, quam de loco suo non dejicimus, quia nihil habemus, quod certo substitui possit. Caeterum *ducis* Antonii hic, ubi de feminarum imperio agit, Propertium non meminisse plane censeo. Sed in codicum quidem lectione nihil sani est, qui hoc distichon ita scriptum praeferunt:

*Non hoc (vel haec) Roma
fuit tanto tibi cive verenda,*

Dixit et assiduo lingua sepulta mero.

Non hoc plerique habere videntur: *fui*, ni fallor, duo Italici tantum, Perreji et Vaticanus secundus; nam cum Burmannum de Neapolitano fallere sciamus, idem de Menteliano conjicias licet. Quid autem poeta dederit, cum propter alia, tum ideo difficile dictu est, quia dubium est, Romamne an Cleopatram hic alloquatur.

Hannibalis spolia et victi [monumenta] Syphacis,
Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes;

61. VICTI MONUMENTA SYPHACIS] Ante hunc versum viri docti, Passeratio suadente, illud distichon posuerunt, quod in codicibus medium inter vers. 68. et 69. esse paullo ante dicebamus. Cur nos denuo in alium locum transportaverimus, toto sententiae ambitu considerato intelliges:

*Septem urbs alta jugis, toto
quae praesidet orbi,
Femineas timuit territa
Marte minas!*

[Nunc ubi Scipiadae classes?
ubi signa Camilli?

Aut modo Pompeja Bospori
capte manu?]

*Hannibalis spolia, et victi
monumenta Syphacis?
Et Pyrrhi ad nostros gloria
fracta pedes?*

Curtius expletis monumenta lacunis,

Ac Decius etc.

*Haec di condiderunt, haec di
quoque moenia servant;
Vix timeat salvo Caesare
Roma Jovem.*

Primum inepte pondus orationi addit, non Bosporum modo, sed et Hannibalis spolia et victi Syphacis monumenta et fractam Pyrrhi gloriam alloquendo. Ejusdem autem Scipiadae classes mentionem facit, Scipiadae classes commemorando et victi monumenta Syphacis. Tum in sensu horum carminum inest grave vitium. Illi versus *Nunc ubi et Hannibalis spo-*

*lia ad priorem sententiam pertinent Septem urbs alta jugis etc.; quae sequuntur, Curtius expletis etc. ad hanc referenda sunt Haec di condiderunt etc. Nihilominus poeta ab illa sententia ad hanc ita transit, ut ne sentias quidem; ita increpat Romanos, ut Curtium quoque ac Decium et caeteros increpare videatur. Neque ulla erat tam acriter invelhendi causa: si Roma victa esset, poterant omnia illa periisse dici: nunc cum timeret tantum, frustra acta non erant, quin et juvare non nihil poterant. Quanto igitur rectius erit hoc distichon *Nunc ubi etc. illuc reposuisse, ubi de timore non agitur, sed de periculo urbi a Cleopatra imminente:**

*Nunc ubi Scipiadae classes,
ubi signa Camilli,*

*Aut modo Pompeja Bospori
capte manu?*

*Quid nunc Tarquinii fractas
juvat esse secures,*

*Nomine quem simili vita
superba notat?*

Si mulier patienda fuit,

Jam vero hoc effecimus quidem, ut caetera omnia, uti debent, ad illum versum referri possint,

*Haec di condiderunt, haec
di quoque moenia servant:*

caeterum oratio non nimis firmo talo incedit;

Curtius expletis statuit monumenta lacunis

Ac Decius misso praelia rupit equo;

Cochitis abscissos testatur semita pontis;

65

Est, cui cognomen corvus habere dedit.

Haec di condiderunt, haec di quoque moenia servant:

Vix timeat, salvo Caesare, Roma Jovem.

Leucadius versas acies memorabit Apollo.

Tantum operis belli sustulit una dies.

70

At tu, sive petes portus, seu, navita, linques,

Caesaris in toto sis memor Iönio.

XI.

Postume, plorantem potuisti relinquere Gallam,

Miles et Augusti fortia signa sequi?

Tantine ulla fuit spoliati gloria Parthi,

Ne faceres, Galla multa rogante tua?

V. 64. Admisso Decius. — Eleg. XI. apud Burm. X.

Septem urbs alta jugis, toto

quas praesidet orbi,

Femineas timuit territa

Marte minas!

Hannibalis spolia et victi [mo-
numenta] Syphacis,

Et Pyrrhi ad nostros glo-
ria fracta pedes.

Curtius expletis statuit mo-
numenta lacunis etc.

Nam quod Vulpinus illa vocan-
di casu, exclamandi gratia, di-
cta censet, nugae sunt. Sed
manifestus hic est librariorum
error. Nam monumenta ob
Syphacem devictum nulla Sci-
pioni posita fuerunt. Et mo-
numenta hic quidem iterari
omnino ineptum est. Quare
videtur certum, hic verum vo-
cabulum excidisse, monumen-
tis illis oscitantia in libris
Propertianis non nova ex versa

posteriore in priorem illatis.
Fortasse non incommodum ora-
tioni fulcrum praebebimus scri-
bendo:

Hannibalis spolia et victi
sunt parva Syphacis,

Et Pyrrhi ad nostros glo-
ria fracta pedes.

64. ADMISSE DECIUS] Sic
Scaliger. Scripti plerique *At*
Decius misso. Lege ex Mente-
liano et aliis quibusdam:

Ac Decius misso praelia ru-
pit equo.

quod Heinsius bene tuetur in
notis pag. 726.

66. EST CUI] Verissima
Broukhusii emendatio: codices
Et cui cognomen; et mox con-
diderant, quod Livinejus et
Scaliger correxerunt, uno Pa-
latino apud Gebhardum astipu-
lante.

Si fas est, omnes pariter pereatis avari, 5
 Et quisquis fido praetulit arma toro!
 Tu tamen injecta tectus, vesane, lacerna
 Potabis galea fessus Araxis aquam.
 Illa quidem interea fama tabescet inani,
 Haec tua ne virtus fiat amara tibi, 10
 Neve tua Medae laetentur caede sagittae,
 Ferreus aurato neu cataphractus equo,
 Neve aliquid de te flendum referatur in urna.
 Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
 Ter quater in casta felix, o Postume, Galla; 15
 Moribus his alia conjuge dignus eras.
 Quid faciet nullo munita puella timore,
 Cum sit luxuriae Roma magistrà suae?

V. 10. sibi. 12. armato. 18. sis l. norma m. tuae?

XI. [XII.]

10. HAEC TUA NE VIRTUS
 FIAT AMARA SIBI] Sibi Bur-
 mannus dedit de conjectura Li-
 vineji a tribus libris Italicis
 confirmata, scilicet quia Hero
 Ovidiana ita loquitur epist.
 XIX, 88.

Sic tu temerarius esto,
Ne miserae virtus sit tua
flenda mihi.

At quanto magis tenerum est,
 quod caeteri meliores summo
 consensu exhibent:

Illam quidem interea fama ta-
bescit inani,

Haec tua ne virtus fiat
amara tibi.

Nobis si ab his nugis criticis
 sensus pulchri ac venusti per-
 iturus est, placet hoc campo
 aliis relicto cedere.

12. FERREUS ARMATO NEU
 CATAPHRACTUS EQUO] Revoca,
 quod in scriptis omnibus ha-

betur, AURATO equo. Nihil
 difficile in hoc, si de Postu-
 mi equo intelligimus. Contra
 egregium et muliebri ingenio
 accommodatissimum, non ma-
 rito tantum, sed et equo aurato
 timere. Et quid vis? recte sen-
 tit Aelia. Quantillum enim
 Postumus, equo amisso, inter
 Parthorum equitatum poterat?

18. QUUM SIS LUXURIAE
 NORMA MAGISTRA TUAEE] Sca-
 ligeri commentum, illepidum
 et invenustum, Vulpio iudice.
 Illic probat, quod est in libris
 omnibus,

Cum sit luxuriae Roma ma-
gistra tuae:

sed tuae pro casu tertio haberi,
 regulae a nobis expositae libro
 I, 5, 20. non permittunt. Scri-
 be igitur parva mutatione et
 sensu etiam meliore:

Quid faciet nullo munita puel-
la timore,

Sed securus eas. Gallam non munera vincent,
 Duritiaeque tuae non erit illa memor. 20
 Nam quocumque die salvom te fata remittent,
 Pendebit collo Galla pudica tuo.
 Postumus alter erit miranda conjuge Ulixes.
 Non illi longae tot nocuere morae,
 Castra decem annorum, et Ciconum manus, Ismara
 capta, 25
 Exustaeque tuae mox, Polypheme, genae,
 Et Circae fraudes, lotosque herbaeque tenaces,
 Scyllaque et alternas scissa Charybdis aquas,
 Lampeties Ithacis verubus mugisse juvencos, —
 Paverat hos Phoebo filia Lampetie — 30
 Et thalamum Aeaeae flentis fugisse puellae,
 Totque hiemis noctis, totque natasse dies,

V. 25. mons, Ismara, Calpe,

*Cum sit luxuriae roma
 magistra suae?*

quomodo et Itali correxerunt
 in tribus Vaticanis, Perreji et
 Colotiano. Burmannus quo-
 que probat; nam quod *forma*
 etiam pro *Roma* legendum con-
 jectat, lusus est, nec majoris
 aestimandus quam caetera, quae
 se ingenii et facultatis poeticae
 exercendi causa suscipere pas-
 sim significat.

25. CICONUM MONS, ISMARA,
 CALPE] *Ismari montis*, cujus
 Virgilius meminit ecl. VI, 30.
 et georg. II, 37., aliena ab Uli-
 xis historia commemoratio est.
 Porro nec mons Ismara potuit
 Calpe Ciconum dici, neque
 Calpen vidit Ulixes, certe, si
 vidit, quod quibusdam scripto-
 ribus placuit, non ante Cyclo-
 pem. Puto vitium bene cor-

rectum esse a Petro Fonteinio
 scribente:

*Castra decem annorum et
 Ciconum MANUS, Isma-
 ra CAPTA.*

Vere omnino, nec solus, *Cico-
 num manus* legendum vidit:
 confirmat auctor panegyrici in
 Messalam v. 54.

*Nam Ciconumque manus
 adversis reppulit armis.*

Sed et *capta* perbene. Apud
 Homerum:

*Ἰλιόθεν με φέρον ἄνεμος Κε-
 κόνεσσι πέλασσεν,*

*Ἰσμάρων ἔνθα δ' ἐγὼ πόλιν
 ἔπραθον, ἄλεια δ'
 αἰτῆς.*

*πολλὸν ἐν ἀμφιγο-
 ρεῦσιν ἕκαστοι*

*ἠγύσαμεν, Κικόνων ἱερὸν πτο-
 λισθρον ἐλόντες.*

Nigrantisque domos animarum intrasse silentum,
 Sirenium surdo remige adisse lacus,
 Et veteres arcus leto renovasse procorum,
 Errorisque sui sic statuisset modum.
 Nec frustra, quia casta domi persederat uxor.
 Vincet Penelopes Aelia Galla fidem.

35

XII.

Quaeritis, unde avidis nox sit pretiosa puellis,
 Et Venere exhaustae damna querantur opes.
 Certa quidem tantis causa et manifesta ruinis:
 Luxuriae nimium libera facta via est.
 Inda cavis aurum mittit formica metallis,
 Et venit e rubro concha Erycina salo,
 Et Tyrus ostrinos praebet Cadmea colores,
 Cinnamon et multi pastor odoris Arabs.

5

Eleg. XII. *Burm. XI.*

38. AELIA] Ita bene correxerunt vitiosam codicum scripturam *Laelia Galla*. In capite versus nescio an scripti omnes habeant *Vincit*.

hoc offendor, quod cinnamum aut costum multi odoris dicitur, cum multus odor potius multa aromata indicare videatur. Velim:

*Cinnamon et culti messor
 odoris Arabs.*

XII. [XIII.]

6. CONCHA ERYCINA] Epitheton ineptum; Broukhusius docuit; nec censeam Propertii esse, sed potius *Erythraea*, quod et Italici visum. Lege *Burmannum*.

Tibullus IV, 2, 17.

*Possideatque, metit quicquid
 felicibus arvis*

*Cultor odoratae dives Arabs
 segetis.*

8. CINNAMON ET MULTI PASTOR ODORIS ARABS] Ingeniose, ut solet, homo acutissimus Franc. Guyetus:

Statius silv. III, 3, 33.

tu largus Eoa

*Germina, tu messes Cilicum-
 que Arabumque super-
 bis*

*Cinnamon et multi coston
 odoris Arabs.*

Merge rogis.

Sed hoc vulgari scripturae non praestat, in qua *pastor Arabs* cur displiceat, non video: in

in quo loco *Eoa* gramina scribendum esse, persuadent mihi quae *Burmannus* ad *Propertium* notat pag. 425.

Haec etiam clausas expugnant arma pudicas,
 Quaeque terunt fastus, Icarioni, tuos. 10
 Matrona incedit census induta nepotum,
 Et spolia obprobrii nostra per ora trahit.
 Nulla est poscendi, nulla est reverentia dandi;
 Et, si qua est, pretio tollitur ipsa mora.
 Felix Eois lex funeris una maritis, 15
 Quos Aurora suis rubra colorat equis.
 Namque ubi mortifero jacta est fax ultima lecto,
 Uxorum fusis stat pia turba comis,
 Et certamen habent leti, quae viva sequatur
 Conjugium; pudor est, non licuisse mori. 20
 Ardent victrices, et flammae pectora praebent,
 Inponuntque suis ora perusta viris.
 Hic genus infidum nuptarum: hic nulla puella
 Nec fida Euadne nec pia Penelope.
 Felix agrestum quondam pacata juvenus, 25
 Divitiae quorum messis et arbor erant.

V. 14. Aut — ista. 23. puella:

14. AUT SI QUA EST, PRETIO
 TOLLITUR ISTA MORA] *Ista*
Broukhusius dedit, quod im-
 pugnarem, si esset aliunde pe-
 titum, quam ex codice Com-
 meliniano. Tu lege *Ipsa mora*
 ex caeteris omnibus; sed pro
Aut reponere *Et cum Livinejo*:
Nulla est poscendi, nulla est
reverentia dandi;
 ET, si qua est, pretio tol-
 litur IPSA mora.
 Omnes puellae poscunt, inquit,
 omnes amatores praebent mu-
 nera; et, non dicam, integras
 non servat pudicitia, sed ne
 moram quidem facit libidini;
 nam ipsa mora, si qua est, pre-
 tio tollitur.

23. HIC NULLA PUELLA:]
Viri docti corrigunt: Hic nulla
pudica est. Sed locus ab sola
 interpunctione laborat. Scribe:
Hic genus infidum nuptarum;
hic nulla puella
Nec fida Euadne nec pia
Penelope.
Nulla nec duplici negatione, ut
supra:
Nulla neque ante tuas oris-
tur rixa fenestras,
Nec tibi clamatae somnus
amarus erit.
 25. PACATA JUVENTUS] Ja-
 nus Gulielmus, Burmanno
 plaudente, ingeniose tentat:
Felix agrestum quondam pa-
gana juvenus.

Illis munus erat decussa Cydonia ramo.

Et dare puniceis plena canistra rubis,
Nunc violas tondere manu, nunc mixta referre
Lilia vimineos lucida per calathos,

30

V. 27. pompa fuit.

Sed *pacata* recte habet, hoc est, pacis studiosa. Silius VII, 665.

Zeusis, Amyclaei stirps impacata Phalanti.

Quin de rusticis Manilius IV, 140.

Taurus simplicibus dictabit rura colonis,

Pacatisque labor veniet; nec praemia laudis,

Sed terrae tribuet partus.

Ita enim sane legendum videtur, quamquam *Pacatique* ex libris vetustis probant Scaliger et Bentlejus. *Pacatum* pro solo *pacato* recte dici non persuadeor, nec tuetur Horatius epist.

I, 2, 45.

incultae pacantur vomere silvae.

cui loco illud Manilii non ab- simile est IV, 182.

postes ornare superbos

Pellibus, et captas domibus praefigere praedas,

Et pacare metu silvas, et vivere raptu.

ubi bene tuetur Bentlejus *pacare metu*, Nemesianus in cyneget. 304.

Linea quinetiam, magnos circumdare saltus

Quae possit, volucresque metu concludere praedas,

Digerat innexas non una ex alite pennas.

27. ILLIS POMPA FUIT] Ita Volscus anno MCCCCLXXXVIII. et post eum alii multi: caeteri impressi veteres nostri, *Illis munus erant*. Illud non improbo: sed quoniam libri tantum Colbertini et Regii, qui recentissimi et Italici sunt, confirmant, malo cum caeteris melioribus scribere: *Illis MUNUS ERAT*. Nam *erant*, quod habent multi, ferri non potest.

30. VIMINEOS LUCIDA PER CALATHOS] Hanc virorum doctorum emendationem Burmannus admisit. *Cur autem mutes vulgatam?* Broukhusius ait; rectissime. Quis enim jure hic impugnet *VIRGINEOS calathos*, παρθενικὴς καλαθίονες? Sed paullo post primi editores jam recte dederunt *plumae versicoloris* (hoc enim ante Beroaldum Calphurnius jam exhibuit anno MCCCCLXXXI.): in scriptis est *varicoloris* et *viricoloris*. Tum egregie Scaliger *Hinulei pellis*, vel potius *Hinulei*, cum codices habeant *Atque hinuli vel humili pellis*. Porro *latas umbras* recte Beroaldus: libri veteres *lentas* habent, pauci etiam *laetas*. Haec omnia commemorasse sufficit; facimus ideo, ut quoties codices Propertiani opem a conjectura postulent intelligas, quam ei a prioribus criticis et a me

Et portare suis vestitas frondibus uvas,
 Aut variam plumae versicoloris avem.
 His tum blanditiis furtiva per antra puellae
 Oscula silvicolis emta dedere viris.
 Hinnulei pellis totos operibat amantis, 35
 Altaque nativo creverat herba toro,
 Pinus et incumbens latas circumdabat umbras;
 Nec fuerat nudas poena videre deas,
 Corniger inque dies vacuum pastoris in aulam
 Dux aries saturas ipse reduxit oves, 40
 Dique deaeque omnes, quibus est tutela per agros,
 Praebebant vestris verba benigna focis:

V. 35. Hinnulei. 39. Idaei. 42. versis v. secunda.

passim allatam ne morosos
 quidem culpatorios esse confido:
 ubi erravimus, neque illi sibi
 credi voluerunt, neque ego
 mihi veniam posco.

39. CORNIGER IDAEI] Hoc
 ab Antonio Volsco est, qui
 plura nomina propria in hoc
 auctore primus restituit, hic
 tamen, si quid video, minus,
 quam alibi, felix. Paridis enim
 hinc aliena commemoratio est,
 cum sequatur:

*Praebebant vestris verba
 benigna focis.*

Et videndum est, ne Propertius hic ad Saturnia potius Italiae saecula, quam ad Graecos respiciat. Libri veteres: Corniger atque dei. Repone:

*Corniger INQUE DIES vacuum
 pastoris in aulam*

*Dux aries saturas ipse re-
 duxit oves.*

42. VERSIS VERBA SECUNDA
 FOCIS] Haec lectio partim a

Scaligero venit, partim ab
 ejusdem libro Cujaciano. Tu
 cum caeteris omnibus scribe:

*Praebebant VESTRIS verba
 BENIGNA focis.*

Recte *Vestris* ex more Propertii ubique a tertia persona ad secundam transeuntis. De ingente exemplorum numero paucula tantum posuimus:

*Foedavitque comas et tanti
 corpus Achilli,*

*Maximaque in parva sus-
 tulit ossa manu,*

Cum tibi nec Peleus aderat.

*Illa meos somno lapsos pa-
 tefecit ocellos*

*Ore suo, et dixit: Siccine
 lente jaces?*

*Quam vario amplexu muta-
 mus brachia! quantum*

*Oscula sunt labris nostra
 morata tuis!*

*Ipsa Venus fertur corrupta
 libidine Martis etc.*

*Cum quibus Idaeo legisti po-
 ma sub antro.*

ET LEPOREM, QUICUMQUE VENIS, VENABERIS, HOSPES,
 ET SI FORTE MEO TRAMITE QUAERIS AVEM;
 ET ME PANA TIBI COMITEM DE RUPE VOCATO, 45
 SIVE PETES CALAMO PRAEMIA, SIVE CANE.
 At nunc desertis cessant sacraria lucis:
 Aurum omnes victa jam pietate colunt.
 Auro pulsa fides; auro venalia jura;
 Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor. 50
 Torrida sacrilegum testantur limina Brennum,
 Dum petit intonsi Pythia regna dei;
 At mons laurigero concussus vertice diras
 Gallica Parnasus sparsit in ora nivis.
 Te scelus accepto Thracis Polymestoris auro 55
 Nutrit in hospitio non, Polydore, pio.
 Tu quoque ut auratos gereres, Eriphyla, lacertos,
 Dilabsis nusquam est Amphiarus equis.
 Proloquar, atque utinam patriae sim vanus aruspex:
 Frangitur ipsa suis Roma superba bonis. 60

V. 46. petas.

<i>ut multo nihil est mu- tata Lyaeo!</i>	<i>Sive PETES calamo praemia, sive cane.</i>
<i>Jam bibe, formosa es: nil tibi vina nocent.</i>	<i>Et hoc Leonidas Tarentinus confirmat, cujus epigramma</i>
<i>Tres ubi Pompeji detraxit arena triumphos etc.</i>	<i>XVII. hic a Propertio expres- sum esse satis constat:</i>
<i>Issent Phlegraeo melius tibi funera campo,</i>	<i>Εὐάγρει, λαγοθήρα, καὶ εἰ πε- τηνὰ διώκων</i>
<i>Vel tua si socero colla da- turus eras.</i>	<i>Ἰξεντῆς ἦκεις τῷδ' ὑπὸ δισ- σὸν ὄρος.</i>
<i>Si mulier patienda fuit etc.</i>	<i>Καὶ μὲ τὸν ἐλῆωρον ἀπὸ κρη- μνοῦ βόασον</i>
<i>Fugisti tamen in timidi vaga flumina Nili,</i>	<i>Πᾶνα συναγρεῖσθαι καὶ κυσὶ καὶ καλάμοις.</i>
<i>Accepere tuas Romula vin- cla manus.</i>	<i>55. TE SCELUS.] Libri omnes habent Et scelus. Te tamen,</i>
<i>46. SIVE PETAS] Libri me- liores; Groning. Neapol. Men- tel. Palatt. cum aliis innume- ris:</i>	<i>quod verum est, Puccius an- notat, fortasse ex Vallae codice. 59. ATQUE UTINAM PATRIAE</i>

Certa loquor, sed nulla fides; neque enim Ilia quondam
Verax Pergameis Maenas habenda malis.

SIM VANUS ARUSPEX] In diversa hic abeunt codices scripti. *Vanus aruspex* habent quidem multi, sed inter optimos fortasse solus Mentelianus: contra major pars *Verus aruspex* prae se ferunt. Hoc posterius critici non debuerunt improbare. *Verus* patriae suae aruspex *esse*, id est, videri postulat. Sed et alterum bene habet, *Utinam patriae sim vanus aruspex*, si *sim* aliter accipias: Utinam vana sint, quae vaticinor patriae. Ita Hanno apud Livium XXI, 10. *Sagunti ruinae* (falsus utinam vates *sim*!) *nostris capitibus incident*. Recte etiam sic ponitur dativus *patriae*. Ovidius epist. XV, 123.

*Ah nimium vates miserae
mihi vera fuisti!*

Inest tamen ambiguitas aliqua huic lectioni. Nam *vanus aruspex* non tantum falsus dicitur, ut apud Silium V, 163.

dum vos augur et extis

*Quaesitae fibrae vanusque
moratur aruspex,*

sed et is, qui frustra vaticinatur, cui nemo credit; quomodo usurpavit Seneca Troad. 37.

*Quaecumque Phoebas ore lym-
phato furens,*

*Credi deo vetante, praedixit
mala,*

*Prior Hecuba vidi gravida,
nec tacui metus,*

*Et vana vates ante Cassan-
dram fui.*

Posses igitur Propertium ita in-

telligere velle: Utinam cives mei mihi non credant! quod foret contra ejus consilium.

61. CERTA LOQUOR, SED NULLA FIDES. NEQUE ENIM ILIA QUONDAM VERAX PERGAMEIS MAENAS HABENDA MALIS] Hic locus a criticorum temeritate multa mala passus est. Scilicet idem, quod Propertio, bonis librariis evenit: vera loquuntur, sed nulla fides. Ac primum quidem Burmannus iis se jure opposuit, qui *Maenada* Cassandram non ferentes *Phoebada* substituerant. Ovidius amor. I, 9, 38.

Summa ducum Atrides visa

Priameide fertur

*Maenadis effusis obstupuisse
se comis.*

Sed porro idem Burmannus cum aliis *habenda* pro *habita* positum contendit, quod ne ratione impugnaretur, duobus exemplis munivit, Propertii altero IV, 7, 39.

*Cui nunc si qua data est fu-
randae copia noctis;*

altero Ciceronis de offic. I. cap. I. *habendis praeceptis; pro furatae, inquit, et habitis. At in Propertii versu furandae noctis idem est, quod furandi noctem, neque ullam in se temporis definitionem continet. Cicero testis citatus non respondet, nisi forte Burmannus ad illa respexerit de offic. I, 2, 5. Quis est enim, qui nullis officii praeceptis tradendis philoso-*

Sola Parin Phrygiae fatum componere, sola
Fallacem patriae serpere dixit equum.

phum se audeat dicere? ubi tradendis pariter est sextus infinitivi casus; nec prorsus verum est, quod J. M. Heusinger dicit, hoc participium habere praesentis significationem, si de praesente relativo intellexit; nam habet praesentis aequalis significationem. Caeterum qui Burmannum sequuntur, videant, ne Livii locum in praefatione intelligere prorsus non possint: *Quae ante conditam condendamve urbem, poetis magis decora fabulis, quam incorruptis rerum gestarum monumentis traduntur, ea nec affirmare nec refellere in animo est.* Quae ita capienda sunt: Ante quam urbs condita esset aut conderetur, *vor dem erbautsein oder erbautwerden*: illud longinquius, hoc proximus tempus indicat. Haec de Burmanno: quid Broukhusius? Particulam enim nocere sententiae querens, Quod medicina non sanat, inquit, ferrum sanat; et admotò cultello critico innocentem particulam resecat, acriter in eos invehens una, qui hiatu in poetis Latinis non delectentur. At vero paucis annis post Richardus Bentlejus hiatum in brevi syllaba, qualis hic est, *neque Ilia*, poetas Romanos numquam admisisse docuit ad Horatium carm. III, 14, 11. Quod quia neque Alexandro Cuningamo neque aliis, ut videtur, persuadere potuit,

libet mihi hic paullum exspatiari et omnia illa loca examinare, in quibus aut Bentlejus aut Cuningamus aut nos ejusmodi hiatum invenimus, ut in singulis aut controversam lectionem esse aut vacillare sensum intelligant harum rerum curiosi. Itaque in Horatii versu,

Jam virum expertas, male ominatis parcite verbis,

interpretes dimidiam codicum partem nominatis exhibere testantur: recte, ut opinor, Bentlejus inominatis reposuit. Caeterum ne, quod nobis saepe visum est, Bentlejanam ad Horatium annotationem nimia prolixitate laborare credamus, ecce! Carolus Vanderburgius in nupera Horatii editione probat *male nominatis*, scilicet quia Bentlejus tanti non duxit annotare, *verba nominata* Latine non dici. Apud eundem Horatium epod. XII, 25.

O ego infelix, quam tu fugis —

Bentlejus optimorum codicum scripturam *non felix* recte tuetur. Nam ne ego syllaba posteriore porrecta hiare posse dicas, eam a bonis poetis semper corripit docet Heinsius ad epiced. Drusi v. 193., ad nostrum Burmannus pag. 94. Quare apud Catullum XIX, 1. inserta alloquendi particula legendum puto:

Ille furor patriae fuit utilis, ille parenti;
 Experta est veros inrita lingua deos.

65

*Hunc ego, ô juvenes, locum
 villulamque palustrem.*
 Aliud brevis syllabae non li-
 quescentis exemplum Bentlejus
 excitavit e Catullo III, 16.

*O factum male! o miselle
 passer.*

corrigere ausus non est. Vitio-
 sum esse arguunt codicum le-
 ctiones apud Achillem Statium
 et Janum Meleagrum, sub cu-
 jus nomine Balthas. Venatorem
 latere volunt. Idem Catullus
 XI, 11.

*Gallicum Rhenum, horribi-
 lisque ultimosque Bri-
 tannos.*

Recte olim impressi: horribi-
 les et. Virgilius ecl. II, 53.

*Addam cerea pruna, honos
 erit huic quoque pomo.*

Quid est, cur altera lectio reji-
 ciatur, *Et honos erit?* Porro
 georg. IV, 521.

*Inter sacra deum nocturna-
 que orgia Bacchi.*

Ita olim excusi et aliquot scri-
 pti: meliores universi noctur-
 nique. Item Aen. IX, 13.

*Rumpe moras omnis, turba-
 taque arripe castra:*

meliores et turbata. Porro
 apud Persium III, 66.

*Discite, o miseri, et causas
 cognoscite rerum,*

in bonis exemplaribus non o,
 sed io legitur. Statius Theb.
 II, 549.

*Solus in arma voco. neque
 his mora.*

Recte ex libris Gronovius Ne-

que in his mora. At in Ciri
 quod habetur versu 326. vitii
 arguit ipsa oratio:

*per me, mea alumna,
 tuumque*

*Expertum multis miserae mihi
 rebus amorem,*

*Per me, et sacra precor, per
 flumina Ilithyiae.*

Corrigit Gronovius ad Livium
 XXIX, 18.: *per, te, mea alu-
 mna, et, Per, te, sacra precor,
 per luminaque Ilithyiae.* Ibi
 haec notat inter alia: „Contex-
 „tus orationis satis indicat co-
 „pulativam excidisse. Nam
 „ita concipiuntur preces: *per,*
 „*te, precor, mea alumna, et*
 „*amorem tuum, et per sacra*
 „*perque lumina Ilithyiae.* Si
 „unam ex posterioribus conjun-
 „ctionibus demas, non tam ver-
 „sus quam sermo indecore hiat.“
 In Catulli carmine LXIII, 18.

*Hilarate excitatis erroribus
 animum.*

Sensus non constat. Octavius
 Pantagathus apud Muretum
Hilarate herae citatis. Bene
citatis erroribus, ut versu 26.

*Quo nos decet citatis cele-
 rare tripudiis:*

sed suum potius, quam Cybe-
 les animum hilarare debuerunt.
 Puto:

*Hilarate, grex, citatis erro-
 ribus animum.*

Iterum Catullus LXI, 83.

*Tardet ingenuus pudor,
 Quem tamen magis audiens
 Flet, quod ire necesse est.*

Sed moraris; abit dies;

Prodeas, nova nupta.

Necesse sit male reposuerunt.
Sed totus hic locus perturbatus est. Illa *Quem tamen* ita posita stare non possunt. Duos postremos versus libri veteres excladunt, non tantum in hac strophæ, sed etiam in præcedente. Quid igitur, si hic olim omnia alia fuerunt, ille autem versus in fine strophæ locum habuit.

Flet, quod ire necesse est?

Sed in prognosticis Germanici fragm. II, 71. legitur:

*Nubila atque imbres, aestus
ac frigora miscet.*

Is locus et ipse tam mancus et perturbatus est, ut dici non possit, quam recte Grotius *Nubilaque* reponi voluerit. Vide enim, quantæ eum lacunæ in his versibus fefellerint et ad inania tentanda impulerint:

*Ast ubi se Taurus sinuatis
cornibus effert,*

*Grandine significat Geminis
tranquilla sereni,*

*Et placidum nautis spondet
caelumque fretumque.*

*Nubila * atque imbres, aestus
ac frigora miscet.*

De Mercurio loquitur ejusque per zodiacum transitu. Postremo versu dicit de Mercurio in Cancris signo; mox post versum 76. denuo aliquid de Scorpio perit. Quis jam omnibus his, de quibus dictum est, locis consideratis, eos, in quibus hiatus illum nec sensus improbat nec librorum fortasse

auctoritas destituit, tuendos suscipiat? Ex eo genere est Ovidii versus a Cuningamo ad refutandam Bentleji doctrinam allatus, metam. V, 625.

Et bis, Io Arethusa, Io Arethusa, vocavit.

Scripsit, ni fallor:

Et bis, Io Arethusa, et, Io Arethusa, vocavit.

sicut art. amator. II, 1.

Dicite, Io Pæan, et, Io, bis dicite, Pæan.

Nam poëtas Romanos *io* priore syllaba producta usurpasse Schraderus recte videtur negare in emendationum præfatione pag. XLV. XLVI., quamquam id apud Graecos non novum esse Seidlerus docuit in de versibus dochmiacis, vol. II. pag. 277. Caeterum supererant Plauti versus non pauci, qui hiant in brevi syllaba, de quibus disputandi olim fortasse dabitur nobis occasio; nam de his quidem dicere longum est. De versu Virgilii,

*Et vera incessu patuit dea,
ille ubi matrem,*

Bentlejus ad Horatium exposuit. Sed ut ad nostrum Propertii locum tandem aliquando redeamus, restat nobis Johannis Schraderi commentum, nimis quidem temerarium illud neque a veri similitudine commendabile:

*Certa loquor, sed nulla fides,
nec credita quondam*

*Verax Pergameis Maenas
habenda malis.*

Hoc ego, si in scriptis legertur, non magis quam Broukhusianum, quod unus codex

XIII.

Multa tuae, Sparte, miramur jura palaestrae;

Sed mage virginei tot bona gymnasii,

Quod non infamis exercet corpore ludos

Inter luctantis nuda puella viros,

Cum pila velocis fallit per brachia jactus,

Increpat et versi clavis adunca trochi,

5

Eleg. XIII. *Burm.* XII. V. 5. veloci — jactu.

confirmat, probarem. Quid enim hoc est: *Mihi nemo credit, nec Cassandra olim invenit fidem?* Quae cohaerentia? Quam parum aptus sententiarum connexus! Contra ea in codicum scriptura meliora sunt omnia:

*Certa loquor, sed nulla fides;
neque enim Ilia quondam*

*Verax Pergameis Maenas
habenda malis.*

Hoc dicit: *Certa* vaticinor, nemo credit; nec mirum, cum *Cassandrae* quoque nemini persuadere fatale fuerit. Subjicit versu ultimo:

Experta est veros irrita lingua deos,

id est, *Cassandra* nemini credita veros deos habuit, vero furore impulsus fuit: sic ego certa loquor, sed nulla fides. Hoc participium *habenda* ita intelligi vult, quae haberi debuit. *Verax* habenda non fuit: fatale fuit, ut vera non haberetur. *Neque enim* simili prorsus ratione *Ovidius* posuit metam. IV, 609.

*Solus Abantiades ab origine
cretus eadem*

Acrisius superest, qui moenibus arceat urbis

*Argolicae, contraque deum
ferat arma, genusque*

Non putet esse Jovis, neque enim Jovis esse putabat

Persea, quem pluvio Danaë conceperat auro.

XIII. [XIV.]

3. LUDOS] Sic optime *Joannes Auratus*. Scripti laudes.

5. QUUM PILA VELOCI FALLIT PER BRACHIA JACTU] Ista lectio a *Scaligero* est: aliam magis planam et veram libri omnes sistunt,

*Cum pila velocis fallit per
brachia jactus,*

id est, *veloces*, ex antiquo scribendi more. *Pila per brachia*, dum inter brachia, nunc hac, nunc illa jactante, vagatur, *veloces jactus fallit*, velociter nimis jactantes decipit, in aliam, quam debuit, viam delata. *Jactus* enim jaciendi actum, non, quod *Scaliger* voluisse videtur, effectum indicat, τὸ βάλλειν, non τὸ βάλλεσθαι. *Noster* III, 30, 60.

Pulverulentaque ad extremas stat femina metas,
 Et patitur duro volnera pancratio,
 Nunc ligat ad caestum gaudentia brachia loris,
 Missile nunc disci pondus in orbe rotat, 10
 Gyrum pulsat equis, niveum latus ense revincit,
 Virgineumque cavo protegit aere caput ;

V. 12. praetegit.

*Quem tetigit jactu certus ad
 ossa deus.*

Ovidius metam. XIII, 565.

*Clade sui Thracum gens irri-
 tata tyranni*

*Troada telorum lapidumque
 incossere jactu*

Coepit.

Pila autem jactum fallit per
 brachia, inter brachia, ut Ovi-
 dius fast. VI, 343.

*Territa vocē gravi surgit dea.
 convolat omnis*

*Turba, per infestas effu-
 git illa manus.*

11. GYRUM PULSAT EQUIS]

Hoc loquendi genus cum inex-
 plicabile videretur Joanni Schra-
 dero et Petro Burmanno, pro-
 barunt, quod inter Latini La-
 tinii variantes legitur, ab in-
 genioso Italo excogitatum:

*Circum pulsat equis, niveum
 latus ense revincit.*

Eorum judicio Heynius quoque
 accedit in observat. ad Tibul-
 lum IV, 1, 94. *Circum* pro
 hippodromo Manilius quoque
 posuit V, 89.

*Aut solo vectatus equo nunc
 arma movebit,*

*Nunc ciet in longo per cur-
 sus praelia circo.*

Quid vero, si vulgaris, quam
 libri omnes retinent, scriptura

eamdem plane sententiam præ-
 bet? Id ne multis ostendere
 cogamur, otium nobis fecit
 ipse Burmannus, qui ad Antho-
 logiam Latinam III, 15, 15-
 pag. 468. 469., ne nostro qui-
 dem loco omissio, *gyros* pro
 septenis Circi spatiis dici osten-
 dit. Hinc noster, ut alii *cam-
 pum equis pulsari* dicunt, quo-
 modo v. c. Ovidius loquitur
 metam. VI, 219.

*Murus erat lateque patens
 prope moenia campus,*

Assiduis pulsatus equis,

hos gyros, haec spatia, *equis
 pulsari* facit, eodem Ovidio
 concinente metam. VI, 487.

*Jam labor exiguus Phoebo
 restabat, equique*

*Pulsabant pedibus spatium
 declivis Olympi.*

12. PRAETEGIT] Ita Brouk-
 husius ex Vaticano Livineji,
 cui Vossianus quartus astipu-
 latur. Caeteri meliores (nam
 illi Italici sunt):

*Virgineumque cavo PROTE-
 GIT aere caput.*

Recte. Claudianus in Eutrop.
 II, 120.

*Aspicias obscenum facinus?
 quid crinibus ora*

Protegis?

Ovidius metamorph. XII, 273.

Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
 Thermodontiacis turba, lavatur, aquis,
 Et modo Taygeti, crinis aspersa pruina,
 Sectatur patrios per juga longa canes.

15

Vers. 15. 16. post 13. 14. positi. V. 14. (16.) turma lava-
 tur aq.

dextraque a parte
Charaxi

Tempora perfringit fulvo
protecta capillo.

Ibidem versu 351.

Robore Nedymnum jacula-
toremque Lycotan

Sternit, et immissa prote-
ctum pectora barba

Hippason.

Statius silv. V, 3, 142.

nunc ramis Phoebi,

nunc germine Lernaë,

Nunc Athamantea protectum
tempora pinu.

13. ET MODO TAYGETI. 15.

QUALIS AMAZONIDUM etc.]

Haec disticha critici omnes
 contra codicum fidem hoc or-
 dine ponunt; quod quo jure
 faciant, toto sententiae ambitu
 considerato intelligemus:

Gyrum pulsat equis, niveum
latus ense revincit,

Virgineumque cavo prote-
git aere caput.

Et modo Taygeti crines asper-
sa pruina

Sectatur patrios per juga
longa canes.

Qualis Amazonidum nudatis
bellica mammis

Thermodontiacis turma la-
vatur aquis.

Qualis et Eurotae Pollux et
Castor arenis,

Hic victor pugnīs, ille fu-
turus equis.

Inter quos Helene nudis ca-
pere arma papillis.

Fertur, nec fratres erubu-
isse deos.

Puellam Spartanam eo modo in
 monte Taygeto venari dicit,
 quo in Thermodontē lavantur
 Amazones et Eurotae litore
 Dioscuri, sorore Helena una
 cum his armorum studia exer-
 cente. Viden? Venari illam,
 ut Amazones lavantur; venari,
 ut Pollux et Castor lavari sole-
 bant; hos in Eurotae litore lo-
 tos esse; Helenam inter lavan-
 dum arma sumsisse. Quid di-
 cis? Nonne absurda haec sunt
 et insana? Succurrit Heinsius
 scribendo:

Thermodontiacis turma va-
gatur agris,

vel equis; audacter sane, non
 tamen sine successu. At unum
 ita quoque restat, tales esse
 puellas Laconicas, qualem Ca-
 storem ac Pollucem cum sorore
 Helena. Atqui hic ipsi Laco-
 nes erant et eadem disciplina
 instituti. Quid igitur collatio
 juvare potest? Sed nos haec
 vitia tam crassa, tam puerilia,
 num digna Propertio judicabi-
 mus? Credat, qui potest; mihi
 dubium non videtur, quin re-

Qualis et Eurotae Pollux et Castor arenis,

Hic victor pugnīs, ille futurus equis,

ctius sit, servato, qui in libris
scriptis est, versuum ordine,
unum parvulum vitium mini-
ma mutatione expellere. Videamus
singula. Poëtam de femina
Spartana loqui meministi:

*Gyrum pulsat equis, niveum
latus ense revincit,*

*Virgineumque cavo protegit
aere caput.*

Jam aliud narrat, quomodo
lavetur:

*Qualis Amazonidum nudatis
bellica mammis*

*Thermodontiacis TURBA,
lavatur, aquis.*

Ita subdistingue. Lavatur puella,
ut lavantur in Thermodonti-
ae Amazones. Ne te structura
orationis moretur, par est Catulli
illud LXIV, 239.

*Haec mandata prius constan-
ti mente tenentem*

*Theseu, ceu pulsae ventorum
flamine nubes*

*Aërium nivei montis, liquere,
cacumen.*

Pro turba ex uno libro Hein-
siano turma repositum est: sed
illud praestat, quando cum
equis lavatum non ierunt. Quare
frustra hoc et aliis multis et
Statii loco tueri velles silv. I,
6, 53.

*Stat sexus rudis insciusque
ferri,*

*Et pugnas capit improbus vi-
riles.*

*Gredas ad Tanaim ferumve
Phasim*

*Thermodontiacas calere tur-
mas:*

ex quo tamen vir doctus intel-
ligere potuit, *Thermodonteis*
hic non esse, ut ipse fecit, scri-
bendum, sed *Thermodontiacis*,
quod et libri plerique exhibent,
littera o tamen in tertia sylla-
ba fere geminata. Sequente
disticho de venatione agitur:

*Et modo Taygeti, crines
aspersa pruina,*

*Sectatur patrios per juga
longa canes.*

Neque Hortatur legendum est
cum Joanne Schraderq, cui se
Huschkius recte opposuit. Ovi-
dii metam. III, 228. de Actae-
one:

*Ille fugit, per quae fuerat
loca saepe secutus;*

Heu famulos fugit ipse suos.
Canes fugit, quos olim secu-
tus erat. Idem epist. V, 20.,
ubi nostrum locum imitatur:

*Saepe citos egi per juga lon-
ga canes.*

Porro quae sequuntur, non col-
lationis causa posita sunt, sed
exempli. Nam *Qualis* non di-
cit, sed *Qualis et*, hoc est, Ta-
lis etiam:

*Qualis et Eurotae Pollux et
Castor arenis,*

*Hic victor pugnīs, ille fu-
turus equis;*

*Inter quos Helene nudis ca-
pere arma papillis*

*Fertur, nec fratres erubuisse
deos.*

Hac eadem disciplina Tyndari-
das usos esse dicit. Sed atten-
de: in Eurotae arenis (ita enim
legendum esse, non habenis,

Interque hos Helene nudis capere arma papillis
 Fertur, nec fratres erubuisse deos. 20
 Lex igitur Spartana vetat secedere amantis,
 Et licet in triviis ad latus esse suae;
 Nec timor, aut ulla est clausae tutela puellae,
 Nec gravis austeri poena cavenda viri.
 Nullo praemisso, de rebus tute loquaris. 25
 Ipse tuis: longae nulla repulsa morae.
 Non Tyriae vestes errantia lumina fallunt,
 Est neque odoratae cura molesta comae.
 At nostra ingenti vadit circumdata turba,
 Nec digitum angusta est inseruisse via. 30
 Nec quae sint facies, nec quae sint verba rogandi,
 Invenias: caecum versat amator iter.
 Quod si jura fores pugnasque imitata Laconum,
 Carior hoc esses tu mihi, Roma, bono.

V. 19. Inter quos.

quod est in scriptis omnibus, Antonius Volsus jam ante tria saecula vidit; παρ' Εὐρώταις λέειν δicit Theocritus XVIII, 23.), sed in Eurotae arenis quid fecerint non dicit. Nam venari quidem, quod praecessit proxime, in Eurotae litore non potuerunt. Neque haec debuit esse summa sententiae, Castorem et Pollucem ita institutos fuisse, sed eos una cum sorore negotia bellica tractare didicisse. Quare, ne hic pendeat constructio, laboret sententia, ita scribimus:

*Qualis et Eurotae Pollux et
 Castor arenis,*

*Hic victor, pugnis, ille fu-
 turus equis,*

INTERQUE HOS Helene nudis
 capere arma papillis

*Fertur, nec fratres erubu-
 isse deos.*

Interque hos legendum est, non *Inter quos*; ne te fallat non ignota nobis licentia pronomini-
 nis improprie poni soliti in talibus, *inter quos*, in quibus: ea licentia hic omnem sermonis et structurae vel sic satis licentiosae ordinem penitus eversura erat.

28. ODORATAE — COMAE] Optime correctum a Cantero, quod in libris omnibus erat, *domi*; in multis etiam *adoratae* legitur. Caeterum versu superiore Gröninganus, Neapolitanus, Guarnerianus cum aliis habent *Nec Tyriae vestes* pro *Non*: sed nihil refert.

XIV.

Sic ego non ullos jam norim in amore tumultus,

Nec veniat sine te nox vigilanda mihi!

Ut mihi praetextae pudor est velatus amictu,

Et data libertas noscere amoris iter,

Illā rudis animos per noctis conscia primas

5

Inbuīt heu nullis capta Lycinna datis.

Tertius, haud multo minus est, cum ducitur annus;

Vix meminī nobis verba coisse decem.

Cuncta tuus sepelevit amor, nec femina post te

Ulla dedit collo dulcia vincla meo.

10

Eleg. XIV. Burm. XIII.

XIV. [XV.]

3. UT MIHI PRAETEXTAE
PUDOR EST VELATUS AMICTU]

Versus a multis, sed frustra,
si quid video, sollicitatus.

Scaliger reposuit *pudor exvelatus*, vocabulo non Latino.

Guyetus *pudor est elatus*, ut paullo post, *Cuncta tuus sepe-*

levit amor: sed *efferre* figurate ita dici non memini, nec cum

amictu bene coit. Santenius, referente et unice probante

Ruhnkenio in praefatione lexicī Schelleriani:

*Ut mihi praetextae pudor
exsinuatus amictu,*

quod firmat epigrammate de
rosis Anthol. Lat. III, 288.

*Dum levat una caput, dum-
que explicat altera no-
dum,*

*Huic dum virgineus pudor ex-
sinuatur amictu,*

*Ne pereant, lege mane ro-
sas; cito virgo senescit,*

Haec vero ad Propertium quid
faciant non video, si modo
recte ita capio, ut rubor pu-

dens in petalis (haec sunt *ami-
ctus rosae*) se in sinum dicatur
expandere vel *solvere*, quomo-
do auctorem Pervigilii Veneris
loqui vidimus ad librum III,
6, 25. Recte autem ita intel-
ligi ex idyllio de rosis patet
Anthol. Lat. III, 292, 29.

*Vertice collectos illa exsi-
nuabat amictus.*

Quare praestat haud dubie ve-
terem ac vulgarem scripturam
hic retinere:

*Ut mihi praetextae pudor
est velatus amictu,*

ad quam vindicandam vel unus
Statii versiculus sufficere potest
silv. II, 1, 136.

*Sola verecundo deerat prae-
texta decori.*

Dictionem Lucanus confirmat
II, 360.

*Non timidum nuptae leviter
tectura pudorem.*

*Lutea demissos velarunt flam-
mea vultus.*

et Seneca Troad. 89.

Cui conjugio

Testis erat Dirce, tam vero crimine saeva,

Nycteos Antiopen adcubuisse Lyco.

Ah quotiens pulchros ussit regina capillos,

Molliaque inmitis fixit in ora manus!

Ah quotiens famulam pensis oneravit iniquis, 15

Et caput in dura ponere jussit humo!

Saepe illam inmundis passa est habitare tenebris,

Vilem jejunae saepe negavit aquam.

Juppiter, Antiopae nusquam succurris habenti

Tot mala? conrumpit dura catena manus. 20

Si deus es, tibi turpe tuam servire puellam.

Invocet Antiope quem nisi vincta Jovem?

V. 11. erit. 21. servare puellam?

*Pectora velas, captive pu-
dor?*

Cingat tunicas palla solutas.

11. TESTIS ERIT DIRCE] Cuius rei testem faciat Dircam, non apparet. Quare multi ante hunc versum aliquid excidisse opinantur, Vulpinus et Burmannus paenultimum distichon huc revocant:

*At tu non meritam parcas ve-
rare Lycinnum.*

*Nescit vestra ruens ira re-
ferre pedem.*

Testis erit Dirce.

Probarem, nisi ita initio carminis meliore facto finem corrumperent. Nam nunc ista male et sine ullo connexu post narratam historiam adjiciuntur:

*Fabula nulla tuas de nobis
concitet aures,*

*Te solam et lignis funeris
ustus amem.*

Id, quod verum est, Johannes Livinejus vidit, cum quo scribimus:

*Testis ERAT Dirce, tam vero
crimine saeva,*

*Nycteos Antiopen accubu-
isse Lyco.*

Hoc dicit: Quae te, ne saevias, moneat, Dirce est, in vero crimine nimis saeva, cum testis fuit Antiopam Lyco adcubuisse. Sic supra eleg. 12, 51.

*Torrida sacrilegum testan-
tur limina Brennum,*

hoc est, Ne nos auri cupidine sacrilegi esse velimus, Brennum, qui nobis exemplo esse possit, sacrilegum fuisse torrida limina testantur. Eleg. 6, 21.

*Sunt Agamemnonias testantia
litora curas,*

*Quae notat Argynni poena,
minacis aquae.*

hoc est, Ut caveas, Agamemnonis dolorem testantur litora.

21. SI DEUS ES, TIBI TURPE
TUAM SERVARE PUELLAM?]

In hac lectione, quam Groninganus cum aliis permultis agnoscit, verba *Si deus es* carent

Sola tamen, quaecumque aderant in corpore vires,

Regalis manicas rupit utraque manu.

Inde Cithaeronis timido pede currit in arcis.

25

Nox erat, et sparso triste cubile gelu.

Saepe vago Asopi sonitu permota fluentis

Credebat dominae pone venire pedes;

Et durum Zethum, et lacrimis Amphiona mollem

Experta est stabulis mater abacta suis.

50

Ac, veluti magnos cum ponunt aequora motus,

Eurus ubi adverso desinit ire Noto,

Litore sic tacito sonitus rarescit arenae;

Sic cadit inflexo labsa puella genu.

V. 32. in adversos — notos, 33. si.

sensu. Repone ex Neapolitano, Menteliano et aliis:

*Si deus es, tibi turpe, tuam
servire puellam.*

quod et Burmannus probat.
Sic libro III, 22, 1.

*Juppiter, adfectae tandem
miserere puellae.*

*Tam formosa tuum mortua
crimen erit.*

53. LITORE SI TACITO] Con-
sidera mihi, quaeso, hanc col-
lationem:

*Ac veluti, magnos cum po-
nunt aequora motus,*

*Eurus in adversos desinit
ire Notos,*

*Litore si tacito sonitus rare-
scit arenae,*

*Sic cadit inflexo lapsa pu-
ella genu.*

*Elegans comparatio est, si Bar-
thium audimus, quae a re pe-
nitur diversa petita sit. Nempe
adeo diversae res componun-
tur, ut ne similes quidem
omnino sint; nullum, quod*

logici dicunt, Tertium. Longe
prudentius profecto Statius hac
immagine utitur Theb. I, 479.

*Tunc quoque mulcentem di-
ctis corda aspera regem
Jam faciles, ventis ut decer-
tata residunt*

*Aequora, laxatisque diu ta-
men aura superstes*

*Immoritur velis, passi sub-
iere penates.*

Quid igitur? Num Propertium
hoc Statius pejus egisse dice-
mus? an potius, sprete Scali-
geri et codicis Groningani au-
ctoritate, caeterorum omnium
scripturam sequemur? Ea vero
ita habet:

*Ac, veluti magnos cum ponunt
aequora motus,*

*Eurus in adversos desinit
ire Notos.*

*Litore sic tacito sonitus ra-
rescit arenae;*

*Sic cadit inflexo lapsa pu-
ella genu.*

Dirca stabulis suis, hoc est,

Sera, tamen pietas, natis est cognitus error. 55

Dignè Jovis natòs qui tueare senex,

Tu reddis pueris matrem, puerique trahendam

Vinxerunt Dircen sub trucidis ora bovis.

Antiop, cognosce Jovem: tibi gloria Dirce

Ducitur, in multis mortem habiturà locis. 40

Prata cruentantur leto, victorque canebat

Paeana Amphion rupe, Aracynthe, tua.

V. 35. Sera tamen. 41. Zethi.

sibi debitis, ut quae filiorum essent, expulsa, tempestas cessavit; tunc iterum natos adiit, et feliciore, quam antea, eventu. Particula *sic* in talibus quomodo accipienda sit, monuimus ad librum I, 23, 6. *Litus* Asopi intellige, ut versu 27.

Saepe vago Asopi sonitu permota fluentis.

Poterant haec satis bona videri, nisi codex noster, Neapolitanus nos ad meliorem lectionem duceret, in quo versus 32. ita scriptus est:

Eurus sub adverso desinit ire notho.

Repone igitur:

Ac veluti magnos cum ponunt aequora motus,

Eurus UBI ADVERSO desinit ire NOTO,

Litore sic tacito sonitus rescit arenae.

Sic cadit inflexo lapsa puella genu.

Caeterum frustra interpretes *Eurus Noto* adversus exercuit, quibus verbis quid significetur, Homericus versiculus patefacit Iliad. π, 765.

Ὅς δ' Ἐὐρός τε Νότος τε

ἔριδαινετον ἀλλή-
λοιῶν.

41. PRATA CRUENTANTUR ZETHI] *Prata Zethi* frigide dictum jure notat ad Virgilium ecl. II, 23. Heynius, cui viro quid bonae litterae debeant, multi jam dudum obliti esse videntur; nos quantum ei debeamus, aeterna ejus Manium veneratione testamur. Ibidem probat, quod in quinto Vaticano legitur, ab Italis excogitatum:

Prata cruentantur; *Zethus* victorque canebat

Paeana Amphion rupe, *Aracynthe*, tua.

Sed cur victor Amphion tantum, cum tamen uterque commemoretur? Unde vero cantus Zetho? Nam Probi quidem grammatici auctoritate quis credat, Euripidem dixisse, Amphionem et Zethum cantando potuisse armenta vocare? quod et ipsum Probum voluisse negat Ruhnkenius in epistola critica II. pag. 198. Idem Heynius et Eldikius tentant laetum *Paeana*; suavius Schraderus *Prata* cruentantur late. Sed haec va-

At tu non meritam parcas vexare Lycinnam;
 Nescit vestra ruens ira referre pedem.
 Fabula nulla tuas de nobis concitet auris: 45
 Te solam et lignis funeris ustus amem.

XV.

Nox media, et dominae mihi venit epistola nostrae;
 Tibure me nulla jussit adesse mora,
 Candida qua geminas ostendunt culmina turris,
 Et cadit in patulos lymphæ Aniena lacus.
 Quid faciam? obductis committam mene tenebris, 5
 Ut timeam audacis in mea membra manus?
 At, si distulero hæc nostro mandata timore,
 Nocturno fletus saevior hoste mihi.
 Peccaram semel, et totum sum pulsus in annum;
 In me mansuetas non habet illa manus. 10
 Nec tamen est quisquam, sacros qui lædat amantis,
 Scironis media scilicet ire via.

Eleg. XV. *Burm.* XIV. V. 4. Nympha. 7. hæc distulero.
 12. medias his licet ire vias.

ga et inania commenta sunt.
 Mihi vix dubium est, quin
 Propertius dederit:

Prata cruentantur letho, vi-
ctorque canebat

Pæana Amphion rupe, Ara-
cynthe, tua.

Sic Ovidius epist. XIV, 59.

Si manus hæc aliquam pos-
set committere culpam,
Morte foret dominae san-
guinolenta suae.

XV. [XVI.]

4. NYMPHA ANIENA] Ita codicum pars, et, si haberent omnes, ferrem, quamquam ridiculum est, Nymphas cadere in lacum: nunc Groningani

et caeteros plerosque sequi malo, in quibus est:

Et cadit in patulos LYMPHA
Aniena lacus.

7. AT SI HÆC DISTULERO]
 Repone ex nostro codice:

At si DISTULERO HÆC nostro mandata timore,
quæ elegantior collocatio est
et numeros suaviores reddit.
Amant poetæ hæc futura ultima vocali liquefacta ponere.

12. MEDIAS HIS LICET IRE VIAS] Sic Heinsius: sed optime codices tantum non omnes:

Nec tamen est quisquam, sacros qui lædat amantes,

Quisquis amator erit, Scythicis licet ambulet oris;

Nemo adeo, ut noceat, barbarus esse volet.

Luna ministrat iter; demonstrant astra salubras; 15

Ipsa Amor accensas praecutit ante facis;

Saeva canum rabies morsus avertit hiantes:

Huic generi quovis tempore tuta via est.

Sanguine tam parvo quis enim spargatur amantis

Inprobus? et cursus fit comes ipsa Venus. 20

V. 15. equis. 20. exclusis.

Scironis MEDIA SCILICET
ire VIA.

Propertium ignorat, qui ei
hunc usum infinitivi non con-
cedit. Scilicet autem, ut apud
Ovidium Pontic. IV, 14, 5.

*Ipsa quoque est invisā salus;
suntque ultima vota,*

*Quolibet ex istis scilicet
ire locis.*

15. LUNA MINISTRATE EQUIS]

Broukhsius ex uno Regio ad-
misit. Sed optime caeteri uni-
versi:

*Luna ministrat ITER; de-
monstrant astra sale-
bras.*

*Iter facultatem eundi dicit. In-
fra eleg. 21, 14.*

*Jam liquidum nautis aura
secundat iter.*

Lucretius 1, 1108.

*Namque alid ex alio clarescet,
nec tibi caeca*

Nox iter eripiet.

Verbum ministrare autem, vix
dici potest, quam late pateat.
Plinius hist. nat. II, 6. de So-
le: *Hic lucem rebus ministrat,
aufertque tenebras.* Manilius
II, 658.

Ver Aries, Ceterem Can-

cer, Bacchumque mi-
nistrans

*Libra, Caper brumam geni-
tosque ad frigora men-
ses.*

Maecenas in Convivio apud
Servium ad Aen. VIII, 310.
*Idem humor ministrat faciles
oculos, pulchriora reddit omnia,
et dulcis juventae reducit bona.*
Virgilius georg. IV, 146.

*Jamque ministrantem plata-
num potantibus um-
bras.*

Seneca Troad. 78.

*Ut nulla dies moerore caret,
Sed nova fletus causa mini-
strat.*

Statius silv. I, 4, 22. ad Ruti-
lium Gallicum:

*Ipsa veni, viresque novas
animumque ministra,*

Qui caneris.

quo loco utaris licet contra
Bentlejum, in Manilii lib. I,
10. non ferentem,

*Das animum viresque facis
ad tanta canenda.*

16. PRAECUTIT] In scriptis
est percutit, quod Guyetus et
Heinsius bene correxerunt. Ovi-
dius metam. IV, 758.

Quod si certa meos sequerentur funera casus,
 Talis mors pretio vel sit emenda mihi.
 Adferet haec unguenta mihi, sertisque sepulcrum
 Ornabit, custos ad mea busta sedens.

V. 23. huc.

taedas Hymenaeus Amor-
 que
 Praecutiunt, largis satiantur
 odoribus ignes.

20. EXCLUSIS FIT COMES]
 Hoc ineptissimum est, cum
 neque ipse Propertius tum ex-
 clusus fuerit, nec de aliis ama-
 toribus exclusis sermo sit. Re-
 pone:

Sanguine tam parvo quis
 enim spargatur amantis
 Improbis? ET CURSUS fit
 comes ipsa Venus.

Duas ponit causas, cur ama-
 tori proficiscenti nihil timen-
 dum sit. Hanc conjecturam
 feceram, cum simile quid, sed
 minus probabile, Broukhusio
 in mentem venisse vidi:

in cursu fit comes ipsa
 Venus.

Caeterum viri docti frustra hic
 it comes pro fit reponere ge-
 stiunt. Tibullus II, 6, 2.

Castra Maecr sequitur: te-
 nero quid fiet Amori?

Sit comes, et collo forti-
 ter arma gerat?

Virgilius Aen. II, 711.

mihi parvus Iulus

Sit comes, et longe servet
 vestigia conjux.

Sabinus epist. III, 72.

Adjice, non laeso quod co-
 mes ipsa fuit.

Ovidius epist. XIV, 54.

Saevus, Hypermnestra, pa-

ter est tibi. jussa pa-
 rentis

Effice; germanis sit comes
 iste tuis.

amor. II, 16. 43.

At mihi te comitem juraras
 usque futuram.

metamorph. X, 533.

Hunc tenet, huic comes est,
 assuetaque semper in
 umbra

Indulgere sibi.

Abeant igitur critici cum sua
 elegantia, qua bonos auctores
 saepe illustriores facere student.
 Nimiam et affectatam elegan-
 tiam dico, non veram ac ve-
 nustam. Hanc enim quis non
 probet et amplectatur?

τι γὰρ Χαρίτων ἀγαπᾶτον
 Ἀνδρώποισ ἀπᾶνενδεν; ἀεὶ
 Χαρίτεσσιν ἄμ' εἰσιν.

21. SEQUERENTUR FUNERA
 CASUS] Marklandus tentat:

Quod si certa meos seque-
 rentur funera cursus.

Sed male. Talem mortem in
 itinere obeundam sibi vel pre-
 tio emendam esse dicit, si fu-
 nera sibi parata fore certe sciat.
 Versu sequente male critici et
 contra sensum scribi volunt:

Tali mors pretio vel sit
 emenda mihi.

Quale enim pretio? Nempe
 certo funere. Quasi id alio
 tempore non habuisset.

23. ADFERET HUC UNGUEN-

Di faciant, mea ne terra locet ossa frequenti, 25

Qua facit adsiduo tramite volgus iter!

Post mortem tumuli sic infamantur amantum:

Me tegat arborea devia terra coma,

Aut humer ignotae cumulis vallatus arenae.

Non juvat in media nomen habere via. 50

XVI.

Nunc, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris;

Da mihi bacchato vela secunda, pater.

Tu potes insanae Veneris conpescere fastus,

Curarumque tuo fit medicina mero.

Per te junguntur, per te solvuntur amantes: 5

Tu vitium ex animo dilue, Bacche, meo.

V. 29. humet—tumulus. — Eleg. XVI. *Burm. XV.*

TA MIHI] Quis unguenta afferet? Nempe Cynthia, inquit. Unde scis? Quonam vero afferet? Huccine, ubi Propertius tum erat? Immo *huc*, ajunt, ubicumque moriar. Tu neque his nec librariorum erroribus fidem habeto. Repone cum Guyeto:

Adferet HAEC unguenta mihi.

Haec, ad quam tendo, Cynthia.

29. AUT HUMET IGNOTAE TUMULUS VALLATUS ARENAE] Non offendo in hoc, *humet me tumulus*, qualia poetas omnes ab Homero inde frequentare scio. Sed *tumulum vallatum* recte dici, ecquis est, qui ostendat? Nam hunc esse eum, quem Graeci *ὄγκωτον τύμβον* dicunt, non persuadet doctissimus Huschkius in *analectis criticis* pag. 130. Quaerendum

potius est, qua re vallari tumulus possit. Ea res quia difficulter reperietur, Burmanno assentior alteram scripturam praeferenti,

Aut HUMER ignotae CUMULIS vallatus arenae.

fere ut apud Statium silv. III, 1, 24.

et mersum tumulis Eurysthea calcas.

Haec lectio et ipsa bonos libros prae se fert, Palatinos et Neapolitanum, nisi quod in hoc male scriptum est *humeri*. Cacterum *cumulis* ex eisdem libris adoptamus, quia in proximo disticho erant *tumuli amantum*. Quae si cui levior ratio videbitur, me non nolente ex Groning. Mentel. Guarner. et aliis, in quibus *tumulus* legitur, reponat:

tumulis vallatus arenae.

Te quoque enim non esse rudem testatur in astris
 Lyncibus ad caelum vecta Ariadna tuis.
 Hoc mihi, quod veteres custodit in ossibus ignis,
 Funera sanabunt, aut tua vina, malum. 10

V. 8. in. 10. vel.

Sic saltem Ovidius metam. IV,
 240.

*defodit alta
 Crudus humo, tumulumque
 super gravis addit are-
 nae.*

Virgilius Aen. XI, 103.

*Corpora, per campos ferro
 quae fusa jacebant,
 Redderet, ac tumulo sineret
 succedere terrae.*

XVI. [XVII.]

8. LYNCEBUS IN COELUM] Scri-
 be *Ad caelum* ex libris melio-
 ribus, Groning. Neapol. Pala-
 tinis, Mentel. et aliis, quia *In*
astris antecesserat:

*Te quoque enim non esse ru-
 dem testatur in astris
 Lyncibus ad caelum vecta
 Ariadna tuis.*

Caeterum Burmanno hic bis
 idem dici querenti vir erudi-
 tus peraptum locum opposuit
 I, 12, 11.

*Aut teneat clausum tenui
 Teuthrantis in unda
 Alternae facilis cedere lym-
 pha manu.*

Raro in talibus difficile dictu
 est, quid criticus ut genuinum
 ferre debeat, quid non debeat.
 Copiae non tolerandae exem-
 plum apud Tibullum est. I, 7,
 13.

*An te, Cydne, canam, taci-
 tis qui leniter undis
 Caeruleus placidis per vada
 serpis aquis?*

Exigua tantum culpae parte
 viri docti Tibullum liberant
 scribendo:

*Caeruleis placidus per va-
 da serpis aquis.*
 Diu est, cum conjeci legendum
 esse:

*An te, Cydne, canam, tactis
 qui leniter ulvis
 Caeruleus placidis per vada
 serpis aquis.*

10. VEL TUA VINA] Hoc Joh.
 Calphurnius jam dedit et post
 eum Beroaldus. Domitius Cal-
 derinus in elucubratione in
 Propertium: *Funera sanabunt,
 ut tua vina, malum. Puto le-
 gendum: Funera sanabunt, vel
 tua vina malum. Nam ait:
 hunc ardorem amoris et sollici-
 tudinem sola mors leniet, vel
 tuum vinum Bacche. Nempe
 ul, id est, vel, in libris recen-
 tissimis saepe ita scribitur, ut
 ab ut plane non differat, quod
 nupero Tibulli editori aliquo-
 ties fraudem fecit. Caeterum
 libri omnes et Antonius Volscus,
 qui a, MCCCCLXXXVIII. ut
 dedit, anno MCCCCLXXXII.
 Latinitate sic postulante, aut
 exhibuit:*

Semper enim vacuos nox sobria torquet amantis,
 Spesque timorque animum versat utroque meum.
 Quod si, Bacche, tuis per fervida tempora donis
 Arcessitus erit somnus in ossa mea,
 Ipse seram vitis, pangamque ex ordine collis, 15
 Quos carpant nullae, me vigilante, ferae,
 Dummodo purpureo spument mihi dolia musto,
 Et nova pressantis inquinet uva pedes.
 Quod superest vitae, per te et tua cornua, vivam,
 Virtutisque tuae, Bacche, poëta ferar. 20
 Dicam ego maternos Aetnaeo fulmine partus,
 Indica Nysaeis arma fugata choris,
 Vesantumque nova nequidquam in vite Lycurgum,
 Pentheos in triplicis funera grata greges,
 Curvae Tyrrenos delphinum corpora nautas 25
 In vada pampinea desiluisse rate,
 Et tibi per mediam bene olentia flumina Naxon,
 Unde tuum potant Naxia turba merum.
 Candida laxatis onerato colla corumbis
 Cinget Bassaricas Lydia mitra comas. 30
 Levis odorato cervix manabit olivo;
 Et feries nudos veste fluente pedes.
 Mollia Dircaeae pulsabunt cymbala Thebae;
 Capripedes calamo Panes hiantes canent.

V. 27. olenti flumine. 28. merum, 33. tympana.

*Funera sanabunt, AUT tua
 vina, malum.*

12. ANIMUM VERSAT UTRO-
 QUE MEUM.] Verissima lectio.
 Singulorum verborum scriptu-
 ram boni codices confirmant,
 totum autem versum ne unus
 quidem.

27. BENE OLENTI FLUMINE
 NAXON.] Sic Scaliger: sed bene
 habet scripta lectio:

*Et tibi per mediam bene
 OLENTIA FLUMINA Na-
 xon.*

Canturum se dicit, Baccho in
 media Naxo esse bene olentia
 flumina.

30. CINGET.] Sic optime Be-
 roaldus: priores et scripti, nō
 fallor, omnes habent *Cingit*,
Cingat Commelinianus.

33. PULSABUNT TYMPANA

Vertice turrigero juxta dea magna Cybebe 35
 Tundet ad Idaeos tympana rauca choros.
 Ante fores templi crater antistitis auro
 Libatum fundens in tua sacra merum.
 Haec ego, non humili, referam, memoranda cothurno,
 Qualis Pindarico spiritus ore tonat. 40
 Tu modo servitio vacuum me siste superbo,
 Atque hoc sollicitum vince sopore caput.

XVII.

Clausus ab umbroso qua ludit pontus Averno,
 Fumida Bajarum stagna tepentis aquae,
 Qua jacet et Trojae tubicen Misenus arena,
 Et sonat Herculeo structa labore via,
 Hic, ubi, mortalis dextra cum quaereret urbis, 5
 Cymbala Thebano concrepuere deo,

V. 36. cymbala. 39. sine interpunctione. — Eleg. XVII.
 Burm. XVI. V. 5. mortales.

THEBAE. 36. CYMBALA RAU-
 CA. Magnam de hoc loco resti-
 tuto gratiam Petrus Burman-
 nus Secundus meretur, qui vi-
 tium in eo latens unus vidit,
 unus correxit. Cum hoc lege,
 duobus vocabulis commutatis:
Mollia Dircaeae pulsabant
 CYMBALA Thebae,

et,

Tundet ad Idaeos TYMPA-
 NA rauca choros.

Sane et Cybelae et Bacchi sa-
 cris cymbala pariter ac tympana
 conveniunt Sed quomodo mol-
 lia tympana, quae Lucretius
 tonare dicit, reboare et remu-
 gire Catullus? Quomodo cym-
 bala rauca, quae acutum ede-
 bant sonum, et, ut idem Ca-
 tullus ait, *recrepabant*? Quan-

to igitur rectius *rauca tympana*,
 ut apud Ovidium in *Ibide* v.
 456.

Et quatiās molli tympana
rauca manu.

et metamorph. IV, 391.

*Tympana cum subito non ap-
 parentia raucis*

Obstrepuere sonis.

Quanto aptius *mollia cymbala*,
 de quibus Catullus LXIV, 262.

Aut tereti tennes tinnitus
aere ciebant.

Caeterum *Tundet ad Idaeos* ve-
 rissima emendatione Scaliger:
 codices *Fundet*.

XVII. [XVIII.]

2. FUMIDA] Praeclare idem
 Scaliger: scripti habent *Hu-
 mida*.

5. MORTALES DEXTRA QUUM

At nunc invisae magno cum crimine Bajae,
 Quis deus in vestra constitit hostis aqua?
 His pressus Stygias vultum demersit in undas,
 Errat et in vestro, spiritus, Ille, lacu. 10
 Quid genus, aut virtus, aut optuma profuit illi
 Mater, et amplexum Caesaris esse focos,
 Aut modo tam pleno fluitantia vela theatro,
 Et per maternas omnia gesta manus?
 Occidit, et misero steterat vigesimus annus. 15
 Tot bona tam parvo clausit in orbe dies.
 I nunc, tolle animos, et tecum finge triumphos,
 Stantiaque in plausum tota theatra juvent;
 Attalicas supera vestis, atque omnia magnis
 Gemmea sint ludis: ignibus usta dabis. 20
 Sed tamen hoc omnes; hoc primus et ultimus ordo.
 Est mala, sed cunctis ista terenda via est.

V. 10. vestro spiritus ille lacu. 12. amplexo. 21. huc —
 huc: 22. via.

QUAERERET URBES] Bene Guye-
 tus. corrigit MORTALIS, cum
 etiam mortalis esset, necdum
 deus, Hercules. Nihil prae-
 terea novandum est. Nam re-
 cte Broukhusius hoc loquendi
 genus tuetur, *quaerere urbes*.
 Personatus Virgilius in catale-
 ctis XI, 53.

*Atque aliam ex alia bellando
 quaerere gentem,
 Vincere et Oceani finibus
 ulterius.*

Lucanus II, 572.

*Rheni gelidis quod
 fugit ab undis,
 Oceanumque vocans incerti
 stagna profundi,
 Territa quaesitis ostendit ter-
 ga Britannis.*

9. HIS PRESSUS STYGIAS]

Franciscus Guyetus ante hunc
 versum multa deesse jodicat,
 cui Nic. Heinsius astipulatur,
 quia Marcelli nomen nusquam
 exprimitur. Sed si rectius di-
 stinguamus, erit hic, quod no-
 minis loco esse possit. Sic
 scribe:

*His pressus Stygias vultum
 demersit in undas,*

*Errat et in vestro, spiri-
 tus, Ille, lacu.*

12. AMPLEXO] Sic Scaliger,
 cum in suo libro, qui qualis
 sit nosti, amplexos reperisset,
 quod errore librarii ex sequen-
 te focos natum erat. Probere-
 liqui omnes:

*et AMPLEXUM Caesa-
 ris esse focos.*

21. SED TAMEN HUC OMNES:

Exoranda canis tria sunt latrantia colla;

Scandenda est torvi publica cumba senis.

Ille licet ferro cautus se condat et aere:

25

Mors tamen inclusum protrahit inde caput.

Nirea non facies, non vis exemit Achillen,

Croesum aut, Pactoli quas parit humor, opes.

Hic olim ignaros luctus populavit Achivos,

Atridae magno cum stetit altus amor.

30

V. 27. Achillem. 29. 30. *Hoc distichon translatum est in librum II. post eleg. VIII. v. 6. [II, 7. 7. 8.]* 30. alter.

HUC PRIMUS ET ULTIMUS ORDO] *Huc, ajunt, scilicet imus, tendimus; et inventus est, qui hanc ellipsin animo poetae commoto apprime convenire diceret. At poetae animus, quem hoc carmine prodit, non fuit commotus, sed perbene compositus. Tu scribe cum libris Groning. Neapol. et aliis:*

Sed tamen hoc omnes, hoc omnes coguntur facere, omnes sua dant ignibus regalibus. Tum porro lege:

huc primus et ultimus ordo it,

addito *It, quod, cum extra versum excurreret, omitti facile potuit: vel iterum posito hoc:*

hoc primus et ultimus ordo.

22. TERENDA VIA] *Est addunt aut omnes libri aut plerique saltem:*

Est mala, sed cunctis ista terenda via est.

Recte. Cicero Tuscul. III, 33, 79. *Ne illa quidem firmissima consolatio est, quamquam et usitata est et saepe prodest.*

Confer J. F. Heusingerum ad Ciceronem de offic. I, 8, 4.

29. HIC OLIM IGNAROS LUCTUS] Hunc versum viri doctissimi et optimi frustra tentarunt, quod facturi non erant, nisi Scaliger hoc distichon nimia profecto licentia in librum secundum et in locum non suum abire jussisset. Hoc memento, luctus esse bis intelligendum: Hic luctus Achivos olim luctus ignaros populavit.

30. ATRIDAE MAGNO QUUM STETIT ALTER AMOR] Hunc versum vir doctus Passeratium ferme secutus ita illustrat: „Atridae amor, amor Chryseidis, qui ei ingenti damno fuit, tot suorum gravi pestilentia amissis.“ Quid vero hoc: Achivos hic luctus populavit, cum Atridae suus amor magno stetit? Immo, cum iis, Achivis scilicet, Atridae amor damno fuit. Hoc poeta haud dubie voluit, nec repugnant verba. Quis vero est ille alter Agamemnonis amor? Vulpinus de Briseide intelligit, quam

At tibi, nauta, pias hominum qui trajicis umbras,
Hoc animae portent corpus inane suae:

V. 32. (30.) Huc — tuae.

Chryseidis amor praecesserit.
Sed eam neque amavit ille, nec
Achilli amoris causa abstulit.
Quin et jurisjurandi memini-
sti:

Μὴ μὲν ἐγὼ κέρη Βρισηΐδι χεῖρ'
ἐπένευκα,

Οὐτ' εὐνῆς πρόσσασιν κεχηρμέ-
νος, οὔτε τεν ἄλλῃς

Ἀλλ' ἔμεν' ἀπρωτίματος ἐνὶ
κλισίῃσιν ἐμῶν.

At vir doctus iterum praeſunte
Passeratio, „Alter amor, in-
quit, np. Chryseidis, nam
„olim amarat Argynnum pue-
rum, cujus amoris Propertius
„mentionem fecit supra eleg.
„VII [VI], 22.“ Recte qui-
dem de Chryseide intelligit,
cujus amor, λοιμὸς et μῆνιος
causa, magno sane Achivis ste-
tit. Sed quae de Argynno ad-
jicit, nugae sunt. Speciosius
Clytaemnestra huc referri po-
terat:

καὶ γὰρ ὅα Κλυται-
μνήστρης προβέβηκα,

Κερειδὴς ἀλόε', ἐπεὶ οὐ ἔθεν
ἐστὶ χερσίων.

Sed putidum est numerare ita
et per numeros indicare amo-
res Agamemnonis: primus Cly-
taemnestra vel Argynnus, alter
Chryseis, tertius, Cassandra, et
sic porro. Repono:

Atridae magno cum stetit
ALTUS amor.

Theocritus III, 42.

Ὡς ἰδεν, ὡς ἐμάνη, ὡς ἐς βα-
θρὺν ἄλλετ' ἐρωτα.

Catullus LXVIII, 117.

Sed tuus altus amor barathro
fuit altior illo.

et 107.

tanto te absorbens
vortice amoris

Aestus in abruptum detule-
rat barathrum.

Apud Propertium quoque, in
hoc libro eleg. XXII, 42. Sca-
liger dedit ex libro suo:

hic ampla nepotum

Spes, et venturae conjugis
altus amor.

ubi tamen rectius est, quod
caeteri habent, aptus amor.

Ovidius epist. IX, 32.

Si qua voles apte nabere,
nube pari.

31. AT TIBI, NAUTA etc.]

Jure Burmannus vulgarem,
quam tamen retinuit, horum
versuum scripturam exagitat:

At tibi, nauta, pias homi-
num qui trajicis um-
bras,

Huc animae portent corpus
inane tuae,

Qua Siculae victor telluris
Claudius, et qua

Caesar ab humana cessit
in astra via.

Quaenam illae Charontis ani-
mae? Venti, ajunt, aut um-
brae, quas cymba vehit, quae-
que remigant. Egregie! Sed
esto. Quomodo autem hae um-
brae aut hi venti Marcellum
Charonti, hoc est, ad Charon-
tem portabunt? Statius quidem

Qua Siculae victor telluris Claudius et qua
Caesar, ab humana cessit in astra via.

V. 34. (32.) Caesar ab h.

silv. V, 3, 284. *pios Manes
Grajumque examina vatum pa-
trem suum ducere jubet, at
scilicet cymba jam expositum,
non ad Charontem, sed
monstrare nemus, quo
nulla irrupit Erinnyis,
In quo falsa dies caeloque
simillimus aër.*

Porro dicit nobis, quo portan-
dus Marcellus sit, nempe *huc*,
Qua Siculae victor telluris
Claudius, et qua
Caesar ab humana cessit in
astra via.

Audin? Huc ad Charontem,
qua illi in astra iverunt. Belle,
quasi aut Charon in astris sit,
aut per Orcum in caelum eatur.
Quid jam dicemus de eo, qui
hos versus excellentissimos pro-
nunciat, sed, ne quid fallam,
paullo aliter scriptos, ita scili-
cet:

*At tibi, nauta, pias homi-
num qui trajicis umbras,
Huc animae portas corpus
inane suae,*

Qua Siculae etc.

*Tibi, ait, redundat, ut sae-
pius. Itane, saepius? Miseret
me grammaticorum, quorum
regulae et observationes ab iis,
qui earum rationes non intelli-
gunt, semper falso applicantur.
Haud paullo prudentius Mark-
landus:*

*At tu, nauta, pias hominum
qui trajicis umbras,*

*Huc animae portas corpus
inane suae,*

et Burmannus hunc et Hein-
sium secutus:

At tu, nauta, —

*Duc animae, Porthmeu,
corpus inane suae.*

Sed hi, dum omnem librariis
fidem abrogant, suam minu-
unt ipsi; nec tamen ea, quae
diximus, incommoda prorsus
effugiunt. Quam ob rem *Suae*
tantum pro *Tuae* ab eis accipio,
quod praeterea superest vitii,
una littera ac praeterea inter-
punctione mutanda extermino,
totum locum ita refingo:

*At tibi, nauta, pias homi-
num qui trajicis um-
bras,*

*Hoc animae portent corpus
inane suae:*

*Qua Siculae victor telluris
Claudius et qua*

*Caesar, ab humana cessit
in astra via.*

Hoc animae inane Marcelli cor-
pus inferis mandari jubet; cae-
terum ipsum vel animam ejus
pariter, ac veterem illum Mar-
cellum et Caesarem, in astra
abiisse. Corpus lecto funebri
ad Charontem portari vult, fa-
miliari sibi, ut libro V, 11, 8,
videbimus, sepulcri cum infe-
ris confusione. *Corpus inane
animae habes apud Ovidium
metam. II, 611.*

XVIII.

Objicitur totiens a te mihi nostra libido:

Crede mihi, vobis imperat ista magis.

Vos, ubi contemti rupistis frena pudoris,

Nescitis captae mentis habere modum.

Flamma per incensas citius sedetur aristas,

5

Fluminaque ad fontis sint reditura caput,

Et placidum Syrtes portum et bona litora nautis

Praebeat hospitio saeva Malea suo,

Quam possit vestros quisquam reprehendere cursus,

Et rapidae stimulos frangere nequitiae.

10

Testis, Cretaei fastus quae passa juvenci

Induit abiegnae cornua falsa bovis;

Eleg. XVIII. *Burm. XVII. V. 2. illa. 5. sedaret. 10. rabidae.*

Corpus inane animae frigus
letale secutum est.

et metam. XIII, 488.

Quae corpus complexa ani-
mae tam fortis inane.

XVIII. [XIX.]

2. IMPERAT ILLA] Hoc forte fortuna irrepsit in exemplar Burmannianum. Ipse nihil notat: caeteri omnes habent ISTA, Broukhusius quoque. Hic ascripsit: „ISTA] illa est „in nostro primo.“ Codicem Heinsianum dicit, qui nullius momenti est.

5. SEDARET] Broukhusius ex Palatino apud Gebhardum recepit. Burmannus mavult *Sedarit*, ut cum caeteris sint *reditura* et *praebet* et possit rectius coeat. Sed reliqui libri omnes:

*Flamma per incensas citius
SEDATUR aristas,*

ut illa, quam alterum praebet, elegantiae species pro mera specie habenda esse videatur.

10. ET RAPIDAE STIMULOS FRANGERE NEQUITIAE] Sic Janus Donsa, *Rabidae*, et ante eum Italus in codice D'Orviliano secundo. Sed id fortasse nimis vehemens est. Certe codicum scriptura cur contemni debeat, non video:

*Et RAPIDAE stimulos fran-
gere nequitiae.*

12. INDUIT ABIEGNAE COR-
NUA FALSA BOVIS] Hoc quis invenerit, non quaesivi. Firmavimus libro I, 3, 20., et certe rectius est, quam quod impressi veteres habent,

*Induit abiegnae cornua fal-
sa bovi.*

Sed libri omnes aliam lectionem exhibent vulgari narrationi repugnantem, fortasse tamen non prorsus ineptam:

Testis Thessalico flagrans Salmonis Enipeo,
 Quae voluit liquido tota subire deo.
 Crimen et illa fuit patria succensa senecta 15
 Arboris in frondēs condita Myrrha novae.
 Nam quid Medae referam quo tempore matris
 Iram natorum caede piavit Amor?
 Quidve Clytaemnestra, propter quam tota Mycenis
 Infamis stupro stat Pelopea domus, 20
 Tuque o Minoa venum data, Scylla, figura,
 Tondens purpurea regna paterna coma?
 Hanc igitur dotem virgo desponderat hosti!
 Nise, tuas portas fraude reclusit Amor.
 At vos, innuptae, felicius urite taedas: 25
 Pendet Cretaea tracta puella rate.
 Non tamen inmerito Minos sedet arbiter Orci.
 Victor erat quamvis, aequus in hoste fuit.

XIX.

Credis eum jam posse tuae meminisse figurae,
 Vidisti a lecto quem dare vela tuo?
 Durus, qui lucro potuit mutare puellam!
 Tantisne in lacrimis Africa grata fuit?

V. 17. referam, quo. 18. amor? 19. Clytemnestrae. —
 Eleg. XIX. *Burm.* XVIII. V. 4. tota.

*Testis, Cretasi fastus quae
 passa iuveni*

*Induit abiegnō cornua fal-
 sa bovi.*

19. QUIDVE CLYTEMNESTRAE]

Repone: *Quidve* CLYTEMNE-
 STRA? Ita nū scribis, tam in
 hoc versu, quam in sequenti-
 bus, constructio pendet. Nam
 tametsi cum Burmanno hic
Clytaemnestrae crimen et ver-
 su 17. *Medae crimen* ex versu
 15. intelligas, (quamquam ne-
 que hoc ferri potest), quid fa-

cies illis, quae sequuntur, *Tu-
 que, o Scylla?* Itaque aut lo-
 ge: *Tu quoque Minoā*, ut in
 prioribus intelligatur *ira Cly-
 taemnestrae*; aut potius, quia
*ira in Clytaemnestram non ca-
 dit, Quidve Clytaemnestra?*
 nominandi casu.

XIX. [XX, 1—10.]

4. TANTISNE IN LACRIMIS
 AFRICA TOTA FUIT] Hanc co-
 dicum scripturam explicare co-
 natos et Schottum, qui *Tan-*

At tu, stulta, deos, tu fingis inania vera?

5

Forsitan ille alio pectus amore terit.

V. 5. verba.

tine correxerat, longa et egregia disputatione Fredericus Gro-novius exposuit in Observationibus. Hic ipse quod proposuerat,

Tantine in lucris Africa tota fuit?

quamvis probatum Broukhusio, justam Burmanni censuram non effugit, cui ejusdem Broukhusii et Marklandi emendatio praeplacet conjectantium:

Tantine, ut lacrimas, Africa tota fuit?

Sed hoc horridius est et nimis liberum. Repono:

Durus, qui lucro potuit mutare puellam!

Tantisne in lacrimis Africa grata fuit?

Hoc miratur, in tantis puellae lacrimis tamen Africam infido amatori gratiorem esse potuisse. Non audax nimis conjectura: *grata* in libris vetustis

^a
scribitur *gta*, littera *a* supra ascripta.

5. AT TU, STULTA, DEOS, TU FINGIS INANIA VERBA] Horum verborum si quis est sensus, hic erit: *Tu deos fingis, deos falso testes advocas, tu verba inania fingis, falsis promissis me decipis. At eum sensum totius carminis sententia reprobatur. Interpretes igitur fingis deos ita capiunt: Persuades tibi, illum deos timere, quos*

fallere numquam audeat; vel ita: Deos tu tibi fingis, perfidiae ultores, servaturos tibi illum constantem et fidelem. Mire profecto locutus est, si pro his dixit *Tu fingis deos. At quid tum porro illud alterum erit Tu fingis inania verba?* Broukhusius exponit: Tu inania ejus verba pondus aliquod habitura reputas. Sed id quidem *verba fingere* non dicimus. Vide v. c. Sallustium in Jugurth. XIV. 20. Quos ego audio maxuma ope niti, ambire, fatigare vos singulos, ne quid de absente, incognita causa, statuatis; fingere me verba, fugam simulare, cui licuerit in regno manere. Infidus amator, ut vides, finxerat verba, non puella simplex et stulta. Vir doctus non monito lectore distinctionem mutavit ita:

At tu, stulta, deos tu fingis, inania verba.

ut dii, puto, inania verba esse dicerentur. Sed illud duplex tu quidem, praeter caetera, quid sibi velit, non percipio. Repono:

At tu, stulta, deos, tu fingis inania vera?

Forsitan ille alio pectus amore terit.

hoc sensu: Tunc fingis tibi veros deos esse, quos ille amoris testes fecerit? tunc illa in-

Est tibi forma potens, sunt castae Palladis artes,
 Splendidaque a docto fama refulget aëvo.
 Fortunata domus, modo sit tibi fidus amicus.
 Fidus ero; in nostros curre, puella, toros.

10

XX.

Nox mihi prima venit. primae date tempora noctis:
 Longius in primo, Luna, morare toro,
 Tuque o, qui aestivos spatiosius exigis ignis,
 Phoebe, moraturae contrahe lucis iter.

V. 10. sinus. — Eleg. XX. *Burm. XIX.* V. 1. data. 3.
 Tu quoque.

nia promissa vera esse tibi persuades? Forsitan ille jam alius puellae amplexu fruitur. *Deos* fingis veros esse, hoc est, ea, quae diis testibus pollicitus est. Ovidius *remed. amor.* 688.

At tu nec voces (quid enim fallacius illis?)

Crede, nec aeternos pondus habere deos.

10. IN NOSTROS CURRE, PUELLA, SINUS] Sic codex Hein-
 sianus et Borrichianus, quod bene firmat Broukhusius. Sed caeteri meliores universi TOROS habent, quod prae exigua illorum codicum auctoritate non spreverim. Caeterum quae hunc versum in libris scriptis sequuntur a prioribus non disjuncta, ea Scaliger optime separatim posuit. Quis enim in uno eodemque carmine ferat,

Fidus ero; in nostros curre, puella, toros,

et,

Nox mihi prima venit,
 quae uno eodemque tempore dici nullo modo potuere?

XX. [XX, 11—30.]

1. NOX MIHI PRIMA VENIT: PRIMAE DATA TEMPORA NOCTIS. 3. TU QUOQUE, QUI AESTIVOS] Verissima conjectura Scaliger haec disticha ordinem suum mutare jussit: antea enim hi versus *Tu quoque* etc. praecedebant illos *Nox mihi* etc. Sed miror viros doctos ferre, aut nihil prorsus aut bis idem dici in his:

Nox mihi prima venit, primae data tempora noctis.

Tu totum locum ita refinge:

Nox mihi prima venit. primae DATE tempora noctis:

Longius in primo, Luna, morare toro,

TUQUE o, qui aestivos spatiosius exigis ignes,

Phoebe, moraturae contrahe lucis iter.

Date tempora noctis ex Neapolitano, Heinsiano et septem aliis apud Burmannum. Valerius Flac. II, 324.

Quam multae ante meis cedent sermonibus horae, 5

Dulcia quam nobis concitet arma Venus!

Foedera sunt ponenda prius, signandaque jura,

Et scribenda mihi lex in amore novo.

Haec Amor ipse suo constringet pignera signo;

Testis sidereae tota corona deae. 10

Vers. 7. 8. ante 5. 6. V. 5. (7.) cedant. 10. Testes.

Venus ipsa volens
dat tempora jungi,

Dum vires utero, materna-
que sufficit aetas.

Tuque o de conjectura reponi-
mus, quia Tu quoque ferri non
potest. Nec multum differunt

ista, Tuq. o et Tu q., ut per-
mutari facile possint; quod et
saepe factum est, ut apud no-
strum III, 29, 31., ubi Tuque
o in aliis est, in aliis Tu quo-
que vel Tu quoque o.

7. QUAM MULTAE ANTE MEIS
CEDANT SERMONIBUS HORAE]

Ad praecedentia referri volunt:

Foedera sunt ponenda prius,
signandaque jura,

Et scribenda mihi lex in
amore novo.

Quibus subjunxit hoc distichon
Scaliger; in scriptis enim tur-
batur sententiarum ordo illis
interjectis *Haec Amor ipse suo*
etc. Sed nec Scaliger recte egit.
Nam quo consilio foedera fece-
rit et lege sanciverit, quot ho-
rae sermonibus cedere ante lae-
titiā deberent? Melius erat,
si non fecisset, nec necessarium.
Quid, quod ipse postea aliud
dicit, non illud se sancire foe-
dere velle, sed ne quis fidem
datam novo amore fallat. Quin

et codices universi haec ad il-
lud foedus non spectare cla-
mant, *Cedant* exhibendo, non
Cedant. Quid igitur certius
est, quam hoc distichon post
illa, de quibus paullo ante vi-
dimus, collocandum esse ita:

Nox mihi prima venit etc.

Tuque o, qui aestivos etc.

Quam multae ante meis CE-
DENT sermonibus ho-
rae,

Dulcia quam nobis concitet
arma Venus!

Foedera sunt ponenda prius
etc.

10. TESTES SIDERAE TOTA
CORONA DEAE] TESTIS et tor-
ta habent libri omnes; hoc re-
cte rejiciunt, illud Marklandus
non frustra tuetur. Caeterum
sideream deam cave Lunam di-
ci interpretibus credas: Noctem
ita appellat; vide Broukhusium
ad Tibullum pag. 225. a. Versu
superiore *Constringet* recte
Beroaldus: scripti plerique *Con-
fringet* aut *Constringit*. Hoc
in Neapolitano est, illud Livi-
nejus et Groningano affert, ut
Barmannus fallere videatur,
in hoc aliisque pluribus *Con-
stringet* haberi narrans, quod
tamen in libro antiquo legisse

Namque, ubi non certo vincitur foedere lectus,
 Non habet ultores nox vigilanda deos,
 Et quibus inposuit, solvit mox vincla, libido:
 Contineant nobis omina prima fidem.
 Ergo, qui pactas in foedera ruperit aras, 15
 Pollueritque novo sacra marita toro,
 Illi sint, quicumque solent, in amore dolores,
 Et caput argutae praebeat historiae:
 Nec flenti dominae patefiant nocte fenestrae;
 Semper amet, fructu semper amoris egens. 20

XXI.

Magnum iter ad doctas proficisci cogor Athenas,
 Ut me longa gravi solvat amore via.
 Crescit enim adsidue spectando cura puellae;
 Ipse alimenta sibi maxima praebet amor.
 Omnia sunt tentata mihi, quacumque fugari 5
 Possit: at ex omni me premit ille deus.
 Vix tamen aut semel admittit, cum saepe negavit;
 Seu venit, extremo dormit amicta toro.

V. 15. tactas. — Eleg. XXI. *Burm.* XX.

Heinsius testatur adversar. I, 9.
 pag. 92.

13. SOLVIT MOX] Libri plerique *Nox*, tum versu sequente
Omnia: utrumque correctum ab Italis.

15. ERGO QUI TACTAS IN FOEDERA RUPERIT ARAS] Mirus loquendi modus, *rumpere aras*. Sed hocce magis mirum esse dicemus, *tactas aras rumpere*, an, quod habent scripti omnes,

Ergo qui PACTAS in foedera ruperit aras?

Hoc posterius mihi tolerabilius videtur; nam *pacta* certe

dicuntur *rumpi*. Nempe Propertius propria sibi audacia *aras* dicit jura juranda per sacrum. Ita *βωμόν* usurpat Aristophanes *Acharn.* 307.

Ὅλον οὔτε βωμόν οὔτε πίστες οἷδ' ὄρκους μένει.

Vide Porsonum ad Euripidis *Medeam* v. 21.

XXI.

8. DORMIT AMICTA] Sic praeclare Scaliger: codices *amica*. Caeterum *Seu venit* oppositum est praecedenti *admittit*. Quare *nugas* agere videntur, qui *veni* substituunt; nam ita

Unum erit auxilium: mutatis Cynthia terris
 Quantum oculis, animo tam procul ibit amor. 10
 Nunc agite, o socii, propellite in aequora navem,
 Remorumque pares ducite sorte vices,
 Jungiteque extremo felicia lintea malo;
 Jam liquidum nautis aura secundat iter.
 Romanae turres et vos valeatis amici, 15
 Qualiscumque mihi tuque puella vale.
 Ergo ego nunc rudis Hadriaci vehar aequoris hospes,
 Cogar et undisonos nunc prece adire deos.
 Deinde per Ionium vectus cum fessa Lechaeo
 Sedarit placida vela phaselus aqua, 20
 Quod superest, sufferte pedes, properate laborem,
 Isthmos qua terris arcet utrumque mare.
 Inde ubi Piraei capient mea lintea portus,
 Scandam ego Theseae brachia longa viae.

V. g. mutatis, Cynthia, terris.

*Est cum veni deberet esse, non
 Seu veni.*

9. MUTATIS, CYNTHIA, TER-
 RIS] Male subdistinguant.
 Scribe:

*mutatis Cynthia terris
 Quantum oculis, animo tam
 procul ibit amor.*

11. IN AEQUORA] Recte: sed
 scripti in aequore.

21. QUOD SUPEREST, SUFF-
 FERTE PEDES, PROPERATE
 LABOREM] Non muto. Quia
 tamen multi codices *sufferre*
 habent, suspicor Propertium
 dedisse:

*Quod superest, sufferre, pe-
 des, properate labo-
 rum;*

vel potius:

*Qui superest, sufferre, pe-
 des, properate labo-
 rem.*

Sufferre laborem Lucretius fre-
 quenter; vide eum libro III,
 1012. V, 1271. 1358. Neque
 aliter scripsisse existimo in li-
 bro I, 142.

*Sed tua me virtus tamen et
 sperata voluptas*

*Suavis amicitiae quemvis suf-
 ferre laborem*

*Suadet, et inducit nocteis vi-
 gilare serenas.*

ubi nunc *efferre laborem* legi-
 tur, littera S a praecedente
 elisa.

23. CAPIENT MEA LINTEA]
 Sic Groninganus et a prima
 manu Palatinus membranaceus.
 Caeteri *Capient me litora por-
 tus*. Utra lectio verior sit, non
 possum dicere. Tu Burman-
 num adito, et nos libro V,
 6, 17.

[Illic vel stadiis animum emendare Platonis
Incipiam, aut hortis, dux Epicure, tuis.]

25

25. ILLIC VEL STADIIS etc.]
Hos versus varie a multis, sed frustra, ut opinor, tentatos libri veteres ita scriptos exhibent:

Illic vel studiis animum emendare Platonis

Incipiam, aut hortis, docte Epicure, tuis.

Persequar aut studium linguae, Demosthenis arma,

Librorumque tuos, docte Menandre, sales.

In his critici primum eorumdem vocabulorum repetitionem vituperant, studiis Platonis, studium linguae, docte Epicure, docte Menandre: jure, ut mihi videtur; nempe in enumeratione. Alii igitur, doctum Epicurum negantes, dux Epicure reponunt (sic Broukhussius) vel note; alius Incipiam, hortis aut, Epicure, tuis, hiante versu; alii, eruditionem Epicuro vindicantes, volunt culte Menandre, vel comte, vel munde. Sed hoc periculosum conjectandi genus est. Certiores, studia Platonis, quo sensu hic dicuntur, Latine dici non posse; nec Broukhussii stadiis locum esse; sed rectius habere, quod idem excogitavit, spatii, a Fonteinio Huschkioque erudite confirmatum. Nihilominus egregiam horum disputationem digniore loco positam mallet. Nam hic, etiamsi de repetitionibus con-

cedamus, tam gravibus laborat vitiis, ut facile credam ita potius interpungi debuisse, vitato illo pravo loquendi genere Platonis studia:

Illic vel studiis animum emendare Platonis

Incipiam aut hortis, docte Epicure, tuis.

ut suo errore dixerit Platonis hortos, non librariorum vitio. Jam enim reliqua peccata perpende. Scilicet praecesserat:

Scandam ego Theseae brachia longa viae.

Pergit: *Illic vel studiis. Belle!* Illic, ἐν τοῖς μακροῖς οὐκείοις, in muro Piraei Academia erit, in muro horti Epicuri, in muro animum studiis emendabit. Porro Persequar aut habes in proximo disticho, in priore *Illic vel*, variatione iis, qui hodie Latine scribere putantur, familiari, ignota veteribus, qui vel sequente aut non magis dixerunt, quam nos entweder auch — oder aber. Repetito aut vel certe pluribus membris disjunctivis antecedentibus vel poni potest, et aliquoties ita positum reperimus. Scilicet particula aut prorsus excludit alterum, vel admittit. Aut hoc aut illud, alterutrum certe est: vel hoc vel illud, possit hoc esse, possit et illud. Horatius epod. IX, 34.

Aut Chiu vina aut Lesbica,
Vel, quod fluentem nauseam coërcent.

Persequar aut studium linguae, Demosthenis arma,
Librorumque, tuos, docte Menandre, sales;

V. 28. Librorumque tuos.

Infunde nobis Caecubum,
Aut Chium, dicit, (vel Et
Chium, nam ad hanc rem per-
inde est) aut Lesbium, alteru-
trum modo, vel etiam, nam
mea non multum refert, Caec-
cubum. Virgilius Aen. VI, 841.

Quis (aut) te, magne Cato,
tacitum aut te, Cosse,
relinquat?

Quis (aut) Gracchi genus? aut
geminos, duo fulmina
belli,

Scipiadas, cladem Libyae?
parvoque potentem

Fabricium vel te sulco, Ser-
rane, serentem?

Fabricium et Serranum, ut si-
millimos, artius conjungit.
Huc referenda Ovidii exempla
sunt, quae Joh. Schraderus at-
tulit emendat. cap. XI. pag. 212.
ex metam. XV, 600. in Ibin
285. 299. 463. Accuratissime
Ulpianus fragm. II, 10. *Per*
fidei commissum libertas dari
potest tam proprio servo, quam
heredis aut legatarii vel cujus-
libet extranei: id est, aut he-
redis servo aut extranei, sive
hic extraneus sit legatarius sive
alius quilibet. Optime idem
fragm. VIII, 2. Adoptio fit
aut per populum, aut per prae-
torem vel praesidem provinciae.
Tacitus histor. II, 76. Non ad-
versus divi Augusti acerrimam
mentem, nec adversus cautissi-
mam Tiberii senectutem, ne
contra Caji quidem, aut Clau-

dii vel Neronis fundatam longo
imperio domum exurgimus.
Prudenter vel posuit: contra
Claudii vel Neronis domum,
utramque longo imperio fun-
datam; hoc quia de Cajo dici
non potuit, hunc ab illis sepo-
suit, aut praecedente, sequente
vel. Hoc exemplum est ex illo
genere, de quo Wolfius ad Ta-
citum annal. I, 32. *Disjuncti-*
vum vel negare paucissimis ex-
emplis doceri poterit. Sic ta-
men Silius quoque, nec falso,
XVI, 32.

Non ars aut astus belli vel
dextera deerat.

Item Ulpianus fragm. V, 6. *sed*
tantum fratris filiam, non etiam
sororis, nec amitam vel mater-
teram. Et Tibullus I, 9, 60.,
quamquam apud hunc certa le-
ctio non est:

Semper sint externa tuo ve-
stigia lecto,

Et pateat cupidis semper
aperta domus,

Nec lasciva soror dicatur plu-
ra bibisse

Pocula vel plures emeruisse
viros.

De hoc tamen postremo loco
admodum dubito. Nam vel
post simplicem negationem,
hoc est, uno tantum membro
disjunctivo eoque negativo
praecedente, quamquam ratio
non rejicit, usus tamen repro-
bat. Propertii enim locus I, 15,
23. pariter incertae fidei est:

Aut certe tabulae capient mea lumina pictae;

Sive ebore exactae, seu magis aere manus.

50

*Quae mihi dum placata ade-
rit, non ulla verebor
Regna vel Alcinoi munera
despicere.*

Unus tamen ejusmodi locus ex-
stat apud nostrum V, 11, 50.,
in quo tamen duplex *vel* post
non sequitur, et ita quidem, ut
particulis disjunctivis idem ex-
plicetur, quod negativa indi-
catur:

*Turpior adessu non erit
ulla meo,*

*Vel tu, quae tardam movisti
fane Cybeben,*

Vel cui —

*Exhibuit vivos carbasus al-
ba focos.*

Contra ea, ubi *vel* ante aut
positum est, alia atque ab his
diversa erit orationis structura,
tamquam apud Ciceronem de
orat. I, 12, 53. Quis enim
nescit, maximam vim existere
oratoris in hominum mentibus
vel ad iram aut ad odium aut
dolorem incitandis, vel ab hisce
iisdem permotionibus ad lenita-
tem misericordiamque revocan-
dis? Propertii autem versus,
quos Schraderus loco citato af-
fert II, 2, 6. 7., alio pertinent:

*et incedit vel Jove
digna soror,*

*Aut cum Dulichias Pallas
spatiatur ad aras.*

Ibi enim particula *vel* non ha-
bet potestatem disjungendi.
Jam si ad haec exigas illud di-
stichon *Illic vel studiis*, non
amplius, ut opinor, tueberis,

sed concedes fictum a sciolo,
qui Athenis non philosophari
Propertium non pateretur. Ni-
hilominus haud multum astit,
quin critici alterum distichon
potius impugnarent, *Persequar
aut* etc., in quo Huschkius
etiam, caetera sibi obscura esse
fassus, Burmanno *tuos libro-
rum sales* pro *sales tuorum li-
brorum* corruptum esse conce-
dit, praeterea observans, *libros
vel libellos* pro comoediis dici.
Guyetus et Heinsius audacia
nimis et vaga, partim inepta
quoque, commenti erant: *Gra-
jorumque tuos, Ludorumque
tuos, Arma Libera, tumque
tuos.* Quid vero, si una inter-
punctionis nota addita omnia
clara fiunt? Sic distingue:

*Persequar aut studium lin-
guae, Demosthenis ar-
ma,*

*Librorumque, tuos, docto
Menandre, sales.*

Hoc dicit: Aut linguae et libro-
rum studium persequar, De-
mosthenis arma tuosque, docte
Menandre, sales. *Demosthe-
nis arma* et *Menandri sales*
per appositionem posita intel-
lige. Hoc loquendi genus non
animadversum quories viros
doctos transversos egerit, di-
ci non potest. Quos fluctus in
uno parvulo Porcii Licinii epi-
grammate apud Gellium XIX,
9. excitaverit, apud Burman-
num Sec. vide ad Antholog.

Aut spatia annorum, aut longa intervalla profundi,

Lenibant tacito vulnere nostra sinu.

Seu moriar, fato, non turpi fractus amore;

Atque erit illa mihi mortis honesta dies.

V. 32. situ.

Lat. Tom. I. pag. 674., in quo
me auctore distinguas:

*Custodes ovium, teneraeque
propaginis, agnūm,*

*Quaeritis ignem? ite huc.
quaeritis? ignis homo
est.*

Non tenerae agnorum propagi-
nis, sed agnorum, tenerae
ovium propaginis. Sequentem
pentametrum unus Burmannus
recte cepit:

*Sive ebore exactae seu ma-
gis aere manus.*

Ceteri manus pro statuarum
manibus positas opinantur; ex
quibus iterum quaero, an Sta-
tium nostro multo praeclarius
locutum esse velint silv. II, 2,
69.

*Aeraque ab Isthmiacis auro
potiora favillis,*

*Ora ducum et vatum, sa-
pientumque ora prio-
rum.*

Immo artificum manus intelli-
gendae sunt et manuum opera.
Vide quos Burmannus laudat,
et Ovidium fast. III, 825.

*Et licet antiquo manibus,
collatus, Epeo*

*Sit prior, irata Pallade
mancus erit.*

Epigramma ἀδελφότητος CCCXV.
sis Πραξιτέλης ἐργα.

Λύδρια πέντα καὶ ἄλλα, ἐν

*καὶ ἑρπετ. ἀντὶς ἃ
Μῦθος*

*Φθίγγεται "Ανθρωπος, Ζεὺ
πάτερ, ἢ σοφίη.*

Audacius Posidippus epigr. XIV.
*Αἰδύπης, πλάκα συνώνης,
θαλασσὴν χεῖρ.*

Exactae autem manus ita, ut
apud eundem Ovidium fast.
III, 383.

*Mamurius morum fabraens
exactior artis,*

*Difficile est, illud, dicere,
clausit opus.*

32. LENIBUNT TACITO VUL-
NERA NOSTRA SITU] Hoc J.
Gebhardi et D. Heinsii com-
mentum, Situ, quod brühk-
husio blandiebatur, Burman-
nus recepit. Sed Huschkins in
epistola critica ad Santenium
pag. 76. jure optimo dubitat,
an epitheton tacitus ad verbum
situs hoc sensu quadret: codi-
cum omnium scripturam tacito
sinu perbene tuetur, ita ex-
plicans, in loco ab omni turba
vacuo et remoto. Sic Valerius
Flaccus II, 422.

*I, memor, i, terrae, quae
vos amplexa quieto*

Prima sinu.

Tacitus Agric. XXX. Nos, ter-
rarum ac libertatis extremos,
recessus ipse ac sinus famae in
hunc diem defendit.

XXII.

Frigida tam multos placuit tibi Cyzicus annos,
 Tulle, Propontiaca qua fluit Isthmos aqua;
 Dindymus, et sacrae fabricata iuvenca Cybebes,
 Raptorisque tulit qua via Ditis equos,
 Si te forte iuvant, Helles Athamantidos urbes, 5
 Nec desiderio, Tulle, movere meo.
 Tu licet aspicias caelum omne Atlanta gerentem,
 Sectaque Persea Phœrcidos ora manu,
 Geryonae stabula, et luctantum in pulvere signa
 Herculis Antaeique, Hesperidumque choros, 10
 Tuque tuo Colchum propellas remige Phasin,
 Peliacaeque trabis totum iter ipse legas,
 Qua rudis Argoa natat inter saxa columba
 In faciem prorae pinus adacta novae,
 Et si, qua Ortygiae visenda est ora Caystri, 15
 Et qua septenas temperat unda vias:

Eleg. XXII. Burm. XXI. V. 3. Cybebae. 15. Ortygii.

XXII.

3. SACRAE FABRICATA IU-
VENCA CYBEBAE] Sic egregie
Isaacus Vossius ad Catullum
pag. 161., nisi quod CYBEBES
scribendum est, ut libro V, 7.

Hic numerosa fides atque
aera rotunda Cybebes.

Libri veteres *Sacra fabricata*
inventa Cybelae. Neapolitanus
Cibele, ut solet in talibus.

4. TULIT QUA VIA] Diu est,
cum viri docti reposuerunt
Quae via. Sed nihil opus,
modo ista omnia recte distin-
guas, in hanc sententiam: Diu
tibi Cyzicus placuit, si te Din-
dymus forte iuvat et Hellespon-
ti urbes, qua Ditis raptoris
equos via tulit.

15. ET SI QUA ORTYGII VI-

SENDA EST ORA CAYSTRI] Lo-
cus a multis varie vexatus. Li-
bri scripti meliores habent *Et*
si qua orige vel origae, nisi
quod si nonnullis exulare vi-
detur, quamquam Burmanni
notis hic aliquid erroris asper-
sum Livinejus et Broukhusius
arguunt, qui in Groning. Men-
tel. Heins. Borrich. si legi te-
stantur, quod ille abesse notat.
Itali tentarunt *Si quave colori-*
geri, Claudiano non abnuente
ad Serenam v. 12.; tum Domi-
tius Calderinus *Si quave Gy-*
gaei; alii *Et qua Gygaei*; un-
de nuper factum *Et si qua Gy-*
gaei, quae unice vera lectio
versum uno, quem detrectat,
semipede donat; Lipsius *cycnei*,
alii aliter: sed omnia ab opti-

Omnia Romanae cedent miracula terrae.

Natura hic posuit, quidquid ubique fuit.

Armis apta magis tellus, quam commoda noxae,

Famam, Roma, tuae non pudet historiae.

20

Nam, quantum ferro, tantum pietate potentes

Stamus; victricis temperat ira manus.

Hic Anio Tiburne fluis, Clitumnus ab Umbro

Tramite, et aeternum Marcius humor opus.

Albanus lacus et socia Nemorensis ab unda,

25

Potaque Pollucis limpha salubris equo.

V. 22. illa. 25. Albanusque lacus socii. 26. Nympha.

morum librorum scriptura nimis differunt. Proxime verum, ni fallor, Isaacus Vossius *Et si qua Ortygii*, cui tamen Spanhemius ad Callimachi h. in Dian. 257. pag. 358. recte objicit, non Caystrum, sed Cenchrium fluvium Ortygiam lucum prope Ephesum perfluxisse. Sed ante omnia de structura orationis videndum erat: *Et si qua Ortygii visenda est ora Caystri*. Si qua ora, *εἰ τις ὥρῃ*, non potest jungi. Itaque ad si aliud verbum quam *visenda est* accessi debet, et quidem sis vel eas ex praecedentibus. Particula *si* non potest omitti, ita, *Et qua*, ne Iason Caystrum quoque et Nilum vidisse dicatur. Quid vero hoc, *visenda est*? Car ita loquitur, *Qua visenda est ora Caystri*; non, qua visitur, aut qua visas? Hocceine Latinitas patitur? Non sane. Itaque potius est, ut Isaacum Vossium partim sequentes, partim propius ad codicum scripturam *Origas* reponamus:

Et si, qua ORTYGIAE visenda est ora Caystri.

Qua Caystri ora est, tam vicina illa Ortygiae (vetus Ephesi nomen est; v. Plinium V. 29), ut huic videnda sit.

22. VICTRICES TEMPERAT ILLA MANUS. Hanc scripturam, a multis ante probatam, Burmannus ex quatuor libris Italicis, Borrich. Askev. Leid. sec. Vatic. quinto, recepit. Prima specie blanditur, sed falsa est. Victrices manus pietas temperare non potest, quae nulla est in hostes. Recte libri caeteri illi meliores universi:

Nam quantum ferro, tantum pietate potentes

Stamus; victrices temperat

IRA manus.

Ira suas manus victrices temperat; ira in hostem, simul ad victum videmus, cessat et manus a saeviendo retrahit.

25. ALBANUSQUE LACUS SOCII NEMORENSIS AB UNDA] Utrumque ab iisdem fontibus oriri constat. Non solum igitur Albanus ab unda socii Ne-

At non squamoso labuntur ventre cerastae,
 Itala portentis nec furit unda novis;
 Non hic Andromedes resonant pro matre catenae,
 Nec tremis Ausonias, Phoebe fugate, dapes, 30
 Nec cuiquam absentes arserunt in caput ignes,
 Exitium nato matre movente suo;
 Penthea non saevae venantur in arbore Bacchae;
 Nec solvit Danaas subdita cerva ratis;
 Cornua nec valuit curvare in pellice Juno, 35
 Aut faciem turpi dedecorare bove,
 Arboreasve cruces Sinis, et non hospita Grajis
 Saxa, et curvatas in sua fata trabes.

V. 37. Arboreasque.

morentis, sed et hic ab illius. Quid veremur ergo hanc scripturam ejicere, quam Cujacianus tantum habet, nullius fidei codex? Colotianus, Perreji, duo Vaticani *Albanusque lacus socia*, non melius, neque illorum librorum major auctoritas est. Caeteri *Albanus lacus et socii*. Scribe cum Francio et editione Veneta anni c1010 apud Barthium:

*Albanus LACUS ET SOCIA
 Nemorensis ab unda.*

26. NYMPHA SALUBRIS] Jam dictum supra de hoc loco. Recte libri tantum non omnes:

*Potaque Pollucis LYMPHA
 salubris equo.*

28. NEC FURIT UNDA] Sic recte Scaliger ex suo libro, hoc est, ab docti Itali emendatione. Membranae Neapolitanae et Guarnerianae *Nec fuit unda*; caeteri codices *Nec fuit una*:

37. ARBOREASQUE CRUCES] Repone ARBOREASVE. Prae-

terea nihil mutaverim. Supplendum ex praecedentibus habere vel adhibere. Similem structurae libertatem significavimus versu 15. Sic eleg. 2, 41.

*Nil tibi sit rauco praetoria
 classica cornu*

*Flare, neque Aonium cingere Marte nemus,
 Aut quibus in campis Mariano praelia signo*

Stent et Teutonicas Roma refringat opes.

Eleg. 4, 39.

*Sub terris si jura deum et tormenta Gigantum,
 Tisiphones atro si furit angue caput,*

Aut Alcmæoniae furiae aut jejunia Phinei,

*Num rota, num scopuli,
 num sitis inter aquas.*

Libro V, 6, 31.

Non ille attulerat crines in colla solutos,

Aut testudineae carmen in-erme lyrae,

Haec tibi, Tulle, parens, haec est pulcherrima sedes;
 Hic tibi pro digna gente petendus honos; 40
 Hic tibi ad eloquium cives, hic ampla nepotum
 Spes, et venturae conjugis aptus amor.

XXIII.

Ergo tam doctae nobis periire tabellae;
 Scripta quibus pariter tot periire bona!
 Has quondam nostris manibus detriverat usus;
 Qui non signatas jussit habere fidem.
 Illae jam sine me norant placare puellam, 5
 Et quaedam sine me verba diserta loqui,
 Non illas fixum caras effecerat aurum:
 Vulgari buxo sordida cera fuit.
 Qualescumque mihi semper mansere fideles;
 Semper et effectus promeruerunt bonos. 10
 Forsitan haec illis fuerant mandata tabellis:
 Irascor, quoniam es, lente, moratus heri.
 An tibi nescio quae visa est formosior? an tu
 Non bene de nobis crimina ficta jacis?
 Aut dixit: Venies hodie, cessabimus una; 15
 Hospitium tota nocte paravit Amor.

Eleg. XXIII. *Burm.* XXII. V. 15. Venias.

*Sed quali aspexit Pelopeum
 Agamemnona vultu,
 Egessitque avidis Dorica
 castra rogis.*

XXIII.

11. FORSITAN HAEC ILLIS
 FUERANT] Quod malit Hein-
 sius, fuerint, in nostris mem-
 branis legitur. Sed nihil tamen
 mutandum duco.

15. VENIAS HODIE] Venias
 num quis ante Scaligerum de-
 derit, ignoreo: non vituperq

tamen, si e bonis libris sit. Sic
 Ovidius *art. amat.* II, 229.

*Rure eris et dicet Venias:
 Amor odit inertes;*

*Si rota defuerit, tu peda
 carpe viam.*

Nihilominus nescio quid sua-
 vius habet altera lectio *Venies*,
 quam hi libri, quibus maxima
 fides, exhibent, Groninganus,
 Neapolitanus, Mentelianus,
 Guarnerianus, cum deterioribus
 innumeris;

Et quaecumque volens reperit non stulta puella,
 Garrula cum blandis dicitur hora dolis,
 Me miserum! his aliquis rationem scribit avarus,
 Et ponit duras inter ephemeridas.
 Quas si quis mihi rettulerit, donabitur auro.
 Quis pro divitiis ligna retenta velit?
 I puer, et citus haec aliqua propone columna;
 Et dominum Esquilis scribe habitare tuum.

20

V. 18. ducitur.

*Aut dixit: VENIES hodie;
 cessabimus una.*

Horatius epist. I, 7, 69.

*Sic ignovisse putato
 Me tibi, si coenes hodie me-
 cum. Ut libet. Ergo*

*Post nonam venies: nunc i,
 rem strenuus auge.*

17. VOLENS] Palmaria Brouk-
 husii emendatio; nec dabites,
 quin verissima sit. Scripti Et
 quaecumque dolens,

18. DUCITUR HORA DOLIS]
 Permirum hoc, scripsisse Cyn-
 thiam

*quaecumque volens re-
 perit non stulta puella,
 Garrula cum blandis duci-
 tur hora dolis.*

Immo stulta puella, quae inter
 amplexus epistolae amatoriae
 ad illum ipsum, quem ample-
 ctitur, scribendas meditetur!
 Tu ex codice Groningano re-
 pono:

*Garrula cum blandis pueri
 tua hora dolis,*

id est, condicatur. Et ita qui-
 dem Johanne etiam Schradero
 auctore scribes: blandis jocis,

quod ille ex aliquot Italicis ac-
 cipit, nolim admittere. Propert-
 tius dolos videtur mire dicere,
 quae Apollonius Rhodius iti-
 dem mire appellat *δῆψα* III,
 661.

*Ὅ: δ' ἄγε τις νύμφη θαλαρὸν
 πόσιν ἐν θαλάμοισιν*

Μύρεται —

*Τὸν δὲ τις ὤλεσε μοῖρα, πάρος
 ταρπήμεναι ἄμφω
 Δῆψαν ἀλλήλων.*

22. LIGNA] Sic verissime
 Beroaldus: scripti signa habent.
 Simile vitium apud Plautum in
 Pseud. I, 1, 40.

*Phoenicium Calidoro amatori
 suo*

*Per ceram et linum litteras-
 que interpretes*

*Salutem mittit, et salutem
 abs te expetit.*

In re seria nimis joculari et
 scurrile illud est, *per linum*.
 Recte Muretus, *Per ceram et
 lignum*. Ulpianus fragm. XX,
 9. *Haec uti in his tabulis ce-
 risve scripta sunt, ita do, ita
 lego, ita testor.*

XXIV.

Falsa est ista tuae, mulier, fiducia formae,
 Olim oculis nimium facta superba meis.
 Nos er amor talis tribuit tibi, Cynthia, laudes,
 Versibus insignem te pudet esse meis.
 Mixtam te varia laudavi saepe figura, 5
 Ut, quod non esses, esse putaret amor;
 Et color est totiens roseo conlatus Eoo,
 Cum tibi quaesitus candor in ore foret,
 Quod mihi non patrii poterant avertere amici,
 Eluere aut vasto Thessala saga mari. 10
 Haec ego, non ferro, non igne coactus, et ipsa
 Naufragus Aegaea vera fatebar aqua.
 Conreptus saevo Veneris torrebar aheni;
 Vincit eram versas in mea terga manus,
 Ecce coronatae portum tetigere carinae, 15
 Trajectae Syrtes, ancora jacta mihi est.
 Nunc demum vasto fessi resipiscimus aestu;
 Volneraque ad sanum nunc coëre mea.
 Mens bona, si qua dea es, tua me in sacraria dono.
 Exciderint surdo tot mea vota Jovi. 20
 Risus eram positus inter convivia mensis,
 Et de me poterat quilibet esse loquax.

Eleg. XXIV. Burn. XXIII, V. 19. condo.

XXIV. [XXIV. XXV.]

12. VERA FATEBAR] Scripti,
 ni fallor, omnes *Verba fatebor*;
 nec vera legendum vidit quis-
 quam ante Livinejum.

19. TUA ME IN SACRARIA
 CONDO] Sic Heinsius, Condo:
 Pono Marklandus. Retineatur,
 me iudice, quod habent scripti:
Mens bona, si qua dea es,
tua me in sacraria po-
 NO.

Ipsam se pro donario vel *ava-*
riuari donat Bonae Menti.

Versu proximo: *Exciderint a*
Livinejo est: scripti male Ex-
ciderant.

21. RISUS ERAM] Hos versus,
 quos libri omnes a praecedentibus separant, cum illis coniungendos esse critici omnes ab Italis inde iudicarunt. Recte sane. Initium et finis docet:

Falsa est ista tuae mulier fidu-
cia formae.

Eventum formae discere ti-
mere tuae,

Haec vero, *Risus eram* etc.

Quinque tibi potui servire fideliter annos:

Ungue meam morso saepe querere fidem.

Nil moveor lacrimis: ista sum captus ab arte.

25

Semper ab insidiis, Cynthia, flere soles.

Flebo ego discedens, sed fletum injuria vincit;

Tu bene conveniens non sinis ire jugum.

Limina jam nostris valeant lacrimantia verbis,

Nec tamen irata janua fracta manu.

30

At te celatis aetas gravis urgeat annis,

Et veniat formae ruga sinistra tuae;

Vellere tum cupias albos a stirpe capillos,

Ah speculo rugas increpitante tibi,

Exclusa inque vicem fastus patiare superbos,

35

Et quae fecisti, facta queraris anus.

Has tibi fatalis cecinit mea pagina diras.

Eventum formae disce timere tuae.

V. 33. cupies. 34. Et. 35. patiēre. 36. quereris.

nisi aliis praemissis, intelligi non poterunt.

Et quae fecisti, facta QUERARIS anus.

33. CUPIES. 35. PATIERE. 36. QUERERIS.] Libri boni, ni fallor, omnes (nam tum cupias, quod habet Neapolitanus, a mero errore venit *)):

Recte. Nam haec vaticinia non sunt, sed dirae:

Has tibi fatales cecinit mea pagina diras.

Vellere tum CUPIAS albos a stirpe capillos;

Exclusa inque vicem fastus PATIARE superbos.

34. ET SPECULO.] Rectius libri tantum non omnes *A speculo*, id est, *AH*. Itali viderunt et Johannes Livinejus.

*) Errat in hujus codicis lectione indicanda Burmannus quoque, qui ex eo annotat *cum cupias*.

SEX. AURELII
 PROPERTII
 ELEGIARUM
 LIBER QUINTUS.

I.

Hoc, quodcumque vides, hospes, qua maxima Roma est,
 Ante Phrygem Aenean collis et herba fuit;

LIBER V. *apud Burmannum quartus.* V. 2. Aeneam.

IN LIBR. V. [VULGO IV.]

Haud paullo brevius, nec mirabile, in hoc postremo libro, quam in prioribus, rem nostram agemus, partim quia nobis properandum est, ut experiamur, si quid majus forte, quam Propertium notis onerare, possumus. Tum multa hic, in quibus aliquis diu moretur, indigna sunt. Porro haud pauca quidem interprete indigent, sed gravissima ab aliis occupata, nec nostri negotii. Quae ad criticam pertinent, et ipsa ex maxima parte jam perfecta, ut nihil paene nobis, nisi quae codicum scripturae hic tantum non in singulis versibus locum verissimis emendationibus fecerint,

indicandum sit. Divinationibus cur nec nos facile indulerimus, neque alienis examinandis magnam operam impendere voluerimus, intelliges, ubi plura hujus libri carmina non ab ipso poeta elaborata, sed ab ejus amicis ita, ut in ceras temere conjecta, rudia quidem illa et indigesta (quod in hoc poeta non mirum, quem durum ad verba numeris includenda in prioribus libris jam perspexeris), invenerant, edita esse cognoveris. De hoc yero ne dubitares, versus Propertii, quoties rupto sententiarum filo non bene cohaerebant, spatiis intermediis vacuis relictis di-

Atque ubi Navali stant sacra Palatia Phoebō,
Euandri profugae concubuerē boves.

Fictilibus crevere deis haec aurea templa;
Nec fuit obprobrio facta sine arte casa;

5

V. 4. procubuerē.

stinximus; id quod cum saepissime debuerit fieri (et poteramus id saepius facere, nisi multa tolerassemus), et praeterea tam multa minus polita et inculta et imperfecta nemo non possit agnoscere, non speramus inventum iri, qui haec fragmenta potius, quam primas lineas et formas quasi carminum, dicere velint.

Sed de primo carmine ita statuo, priorem ejus partem alio, ac posteriorem, tempore scriptam esse. Tam enim serio agit a principio, ut omnia risus causa conflictata esse non possim credere. Et voluisse sane Propertium fastos condere ex aliis hujus libri carminibus satis constare videtur, secundo, quarto, nono, decimo et, nisi fallor, etiam sexto. Caeterum an primus ejusmodi opus susceperit, ignoro. Simile poema Aulus Sabinus, qui tamen quando obierit non constat, affectum reliquit, Ovidio teste Pontic. IV, 16, 15.

Quique suam Troezena imperfectumque Dierum

Deseruit celeri morte Sabinus opus.

Sed quem Plutarchus in Romulo commemorat, uno etiam disticho allato, *Βούρας τις, αἰ-*

τίας μυθώδεις ἐν ἐλεγείαις περὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀναγράψας, quocumque tempore vixerit, Graece scripsit, uti et Simulus ὁ ποιητής, cujus quatuor disticha Plutarchus ibidem ponit capite XVII., quorum primum ita scribendum est:

*Ἡ δ' ἀρχὴ ναῖσσα παρὰ Καπιτώλιον αἶπος
Ταρπηΐα, Ῥώμης ἐπλετο
τειχολέτες.*

I.

1. QUA MAXIMA] Bene correctum, sed jam dudum; nam ita codex Vossianus apud Heinsium. Caeteri *quam maxima*. Aliquot Italici, duo Vaticani, Perreji, Colotii, *Quae*. Versu proximo scribe AENEAN ex Groningano et Bononiensi.

4. EUANDRI PROFUGAE PROCUBUERE BOVES] Haec lectio ab emendatrice Italorum male sedulorum manu venit: Propertius dederat, quod boni libri omnes exhibent:

Euandri profugae concubuerē boves.

Non fessae procubuerunt boves, quippe navibus advectae; sed in eo loco concumbere solitae fuerunt. Non abludit ab his Pervigilium Veneris v. 81.

Tarpejusque pater nuda de rupe tonabat

Et Tiberis nostris advena hubus erat

Qua Gradibus domus ista Remi se sustulit, olim

Unus erat fratrum maxima regna focus,

10

Curia, praetexto quae nunc nitet alta senatu,

Pellitos habuit rustica corda patres.

V. 9. Quo — sustulit olim,

Ecco iam subter genistas explicant tauri latus,

Quisque tutus, quo tenetur, conjugali foedere.

Ubi male legi super genistas monuerunt Broukhusius ad Tibullum II, 1, 62. et in emendationibus pag. 20. Johannes Schraderus.

9. QUO GRADIBUS DOMUS ISTA REMI SE SUSTULIT OLIM,] Unus Broukhusius, sed hic quoque vix animadvertit, haec verba ita esse distinguenda:

Quo gradibus domus ista Remi se sustulit! Olim

Unus erat fratrum maxima regna focus.

Ita certe sensum praebent, et blanditur oppositionis elegantia. Verum ne sic quidem vitio, caret sententia. Romuli enim casa post ejus tempora altior facta non fuit: hoc tantum, in latius spatium tota urbs extenta est. Neque gradibus recte explicare videntur gradatim, cum aliter poni soleat, uti apud Virgilium Aen. I, 448.

Aerea cui gradibus surgebant limina, nexaeque

Aera trabes.

Tu repones cum Heinsio:

Qua Gradibus domus ista Remi se sustulit, olim

Unus erat fratrum maxima regna focus.

quod unus Italicus Vaticanus quintus, eoque melior Palatinus Gebhardi confirmant. Illa parvula domus, inquit, olim Romuli regia fuit. Sustulit se non ἀφίστημι, sed propria perfecti temporis, τὴν τελευτὴν ἐκστῶτος, significatione dicit: alte exstat, aliis superius posita stat. Virgilius ecl. I, 25.

Verum haec tantum alias inter caput extulit urbis,

Quantum lenta solent inter viburna cypressi.

Antholog. Lat. III, 31.

Hic, ubi Bajarum surrexit grata voluptas,

Et rudibus splendens molibus exstat opus.

Gradibus, quod adjectum est, Plutarchus illustrat in Romulo cap. XX. "Οἱ μὲν δὲ Τάτιος μὲν, ὅπως ἔστιν ὁ τῆς Μονήτης ναὸς ἵσται, Πομπήλιος δὲ παρὰ τοὺς λεγόμενους βαθυμῆς καλῆς ἀπὸ τῆς οὐρ τοῦ δὲ εἰς περὶ τὴν εἰς τὸν πρ-

Buccina cogebat priscos ad verba Quirites;

Centum illi in prato saepe senatus erat.

Nec sinuosa cavo pendebant vela theatro;

Pulpita sollemnis non oluere crocos.

15

Nulli cura fuit externos quaerere divos,

Cum tremeret patrio pendula turba sacro

Annuaque adcenso celebrare Palilia foeno,

Qualia nunc curto lustra novantur equo.

20

Vesta coronatis pauper gaudebat asellis;

Ducebant macrae villia sacra boves.

Pauca saginati lustrabant compita porci;

Pastor et ad calamos exta litabat ovis.

V. 14. erant. 25. Parva.

πόδρομον τὸν μέγαν ἐν Παλάν-
τις κατέβαιον.

14. CENTUM ILLI IN PRATO
SAEPE SENATUS ERANT] Scri-
pti omnes ERAT, quod teneo.
Propertius enim utroque modo
loquitur. En exempla:

Unus erat fratrum maxima
regna focus.

Murus erant montes.

Una sit et cuius femina
multa mala.

Haec mihi devictis potior vi-
ctoria Parthis,

Haec spolia, haec reges,
haec mihi currus erunt.

Hic erat Arganthe Pegae sub
vertice montis.

Grata domus Nymphis hu-
mida Thyniasin.

Haec videam rapidas in va-
num ferrae procillas,

Quae tibi terra, velim,
quae tibi fiat aqua.

Maecenatis erunt vera tro-
paea fides.

Nobile erit Romae pascua
vestra forum.

19. ANNUAQUE ACCENSO CE-
LEBRARE PALILIA FOENO] Non
cohaeret, nisi celebrare pro ce-
lebravere positum velis, qualia
nusquam inveniri satis constat.
Nam properare apud Catullum
LXVI, 45. corruptum est. Ita-
que scriberem:

Nulli cura fuit externos quae-
rere divos,

Annua at accenso celebrare
Palilia foeno,

nisi in hoc carmine vel potius
in his carminis rudimentis ni-
hil cohaerere scirem.

25. PARVA SAGINATI LU-
STRABANT COMPITA PORCI]
In qua re antiquorum tempo-
rum differentiam ponat, per-
pende. Non quidem in sagi-

Verbera pellitus saetosa movebat arator, 25
Unde licens Fabius sacra Lupercus habet.

Nec rudis infestis miles radiabat in armis:

Miscebant usta praelia nuda sude.

Prima galeritus posuit praetoria Lucmo

Magnaue pars Tatio rerum erat inter ovis 30

Hinc Tities Ramnesque viri Luceresque coloni,

Quattuor hinc albos Romulus egit equos.

Quippe suburbanae parva eminus urbe Bovillae,

Et, qui nunc nulli, maxima turba Gabi,

Et stetit Alba potens, albae suis omine nata, 35

Hac, ubi Fidenas longe erat ire vias.

V. 33. minus. 34. Gabii. 36. ire, via.

natis porcis; nam auctam fuisse postea Compitalium religionem nihil constat. Parva igitur compita illis temporibus videntur ascribere, quae nunc majora esse. At num majora in magna urbe compita sunt, quam in parva? Nequaquam: quin et aaepe minora fiunt, cum aedificia extra muros amplius extendi non possunt. Quo igitur hic parva compita? Scilicet, si Passeratium audimus, sues attiles mactabantur lustrandis compitis, sine sumtu et magnificentia. Ita interpretando poetam id, quod nos volumus, dicere cogimus. Immo repone:

PAUCA saginati lustrabant compita porci.

Pauca et parva in libris scriptis passim commutari docent critici ad Tibullum I, 1, 2. Propert. IV, 10, 24. (V, 10, 26.).

29. LUCMO] Sic bene Scaliger: codices *Lygmon*. Iidem versu 31. admodum variant. Sed recte, ni fallor, editur *Ti-*

ties, quod Propertius pro *Titiensibus* ponere ausus fuerit, quomodo *Ramnenses* jam tum *Ramnes* frequenter appellabantur.

33. SUBURBANAE PARVA MINUS URBE BOVILLAE] Interpretes Bovillas minus suburbanas dici volunt, cum verborum collocatio postulet, ut urbe minus parva jungamus, quod absurdum foret. Quin Bovillae tum non minus, sed plane non suburbanae erant. Repone: Quippe suburbanae parva EMINUS URBE BOVILLAE.

Bovillas, nunc suburbanas, tum parva urbe eminus fuisse indicat. Hanc conjecturam diu feceram, cum a Burmanno ex aliis, quos tamen non nominat, libris parvae minus enotatum vidi. Caeterum Bovillarum nomen restitutum debemus Italici: codices genuini omnes *Violae* habent.

36. HAC, UBI FIDENAS LONGE ERAT IRE, VIA] Minus pro-

Nil patrium, nisi nomen, habet Romanus alumnus;
Sanguinis altricem non pudet esse lupam.

Huc melius profugos misisti, Troja, Penatis.
O quali vecta est Dardana puppis ave!

40

V. 38. nunc. 40. ducta.

babile eorundem Italorum
commentum. Boni codices:

*Hac, ubi Fidenas longe erat
ire vias.*

Rectissime. Quid enim *hac
via?* An fuit Alba in ea via,
quae Româ Fidenas ducebat?
Immo *hac, ubi vias Fidenas,*
hoc est, quae Fidenas ducunt,
ire longe ire erat, quae viae
postea breves videri debuerunt.
Recte *Fidenas vias* pro Fidenati-
bus, ut alia innumera et apud
Virgilium Aen. VI, 773.

*Nomentum et Gabios
urbemque Fidenam.*

Sed recte habet structura quo-
que. Noster libro I, 21, 17.

*Namque ferunt olim Pagasae
navalibus Argo*

*Egressam longe Phasidos
isse viam.*

38. SANGUINIS ALTRICEM
NUNC PUDET ESSE LUPAM]
Non alibi in hoc carmine sui
temporis mores reprehendit, id-
que optimo consilio. Cur igitur
in hunc locum de conjectura, ni
fallor, tale quid infulserunt?
Certe omnes boni libri habent
NON PUDET vel non putet, quo-
rum illud verum est. Nec ma-
ior versiculus adversatur:

*Nil patrium, nisi nomen,
habet Romanus alu-
mnus.*

Nihil nisi nomen, inquit, Ro-
mani suis maioribus debent,
quia a parvis res Romana ini-
tiis orta est; quin lupam gene-
ris nostri auctorem esse non
diffitemur.

40. O QUALI DUCTA EST DAR-
DANA PUPPIS AVE] Ducta ex
paucis nec sane magnae fidei
libris editur: optimi habent *VE-*
CTA, neque aliter, quos vidimus,
impressi jam ante Beroaldum.
Ducta probari posset, si quam
avem vidisset Aeneas, quae na-
vem duceret, quod Batto eve-
nisse Callimachus narrat h. in
Apoll. 67.

*Φοῖβος καὶ βαδύσειον ξυγὴν πό-
λιν ἔφρασε Βάττω,
καὶ Αἰβύην ἐσιδόντι κόραξ
ἡγήσατο λαῶν
ἀξίως οἰκιστήρ.*

Quibus similia a Broukhusio
allata vide. Nunc, quia de Aenea
nihil constat ejusmodi, melius
est, ut Aeneae navis felici augu-
rio *vecta* essedicatur. *Quali ave,*
quali omine, loquendi genus a
viris doctis passim illustratum.
Audacius noster IV, 9, 11.

*Tuque o cara mihi felicibus
edita pennis.*
ut Sophocles in Oed. Col. 97.

*Ἐγὼ νῦν μὲν νῦν, ὥς με τήν-
δε τήν ἔδον*

Jam bene spondebant tunc omina, quod nihil illos
 Laeserat abiegni venter apertus equi,
 Cum pater in gnati trepidus cervice pependit,
 Et verita est humeros urere flamma pios.
 Tunc animi venere Deci, Brutique secures, 45
 Vexit et ipsa sui Caesaris arma Venus.
 Arma resurgentis portans victricia Trojae,
 Felix terra tuos cepit, Iule, deos;
 Si modo Avernalis tremulae cortina Sibyllae
 Dixit Aventino rura pianda Remo, 50
 Aut si Pergameae sero rata carmina vatis
 Longaevom ad Priami vera fuere caput:
 Vertite equum, Danaï! male vincitis. Ilia tellus
 Vivet, et huic cineri Juppiter arma dabit.

Optima nutricum nostris, lupa Martia, rebus, 55
 Qualia creverunt moenia lacte tuo!
 Moenia namque pio conor disponere versu.
 Hei mihi, quod nostro parvus in ore sonus!

V. 41. illam. 45. Decii. 47. Trojae. 57. describere.

Οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔ πεισὼν ἔξ
 δυὼν πτερόν
 'Εξήγ' ἐς τὸδ' ἄλσος.
Vehi autem dicuntur naves. Cat-
tullus LXIV, 121.

Aut ut vecta ratis spumosa ad
litora Diae.
Propertius IV, 21, 19.
Deinde per Ionium vectus cum
fessa Lechaeo
Sedarit placida vela pha-
selus aqua.

Libro I, 8, 14.

Cum tibi provectas auferet
unda rates.

Omitto, quoties *pervehi* et
praetervehi classes dicant Li-
 vius et Tacitus. Caeterum in
 versus initio *Heu* habent libri.

En Perrejus enotat, scilicet
 duobus Vaticanis. Sed *O quali*,
 undecumque venerit, verum
 est.

41. QUOD NIHIL ILLAM] IL-
 los, Penates scilicet, lege; ut et
 Johanni Schradero visum Nam
 illam ad cervicem, quae sequitur,
 referri nolim, et nolit, nisi fal-
 lor, grammatica. Ad praece-
 dentia non pertinere Schrade-
 tus docuit.

57. MOENIA NAMQUE PIO
 CONOR DESCRIBERE VERSU] *De-*
scribere habent pauci libri,
 Mentelianus, Heinsianus, mem-
 branæ Hieron. Commelini. Cae-
 teri *DISPONERE*, quod verum
 est, quamvis audacter dictum.

Sed tamen exiguo quodcumque e pectore rivi
 Fluxerit, hoc patriae serviet omne meae. 60
 Ennius hirsuta cingat sua dicta corona:
 Mi folia ex hedera porrige, Bacche, tua;
 Ut nostris tumefacta superbiat Umbria dictis,
 Umbria Romani patria Callimachi.
 Scandentis si quis cernet de vallibus arcis, 65
 Ingenio muros aestimet ille meo.
 Roma, fave, tibi surgit opus. date candida, cives,
 Omina; et inceptis dextera cantet avis.
 Sacra diesque canam et cognomina prisca locorum;
 Has meus ad metas sudet oportet equus. 70

Quo ruis imprudens, vage, dicere fata, Properti?
 Non sunt ah dextro condita fila colo.

V. 60. serviat. Post v. 70. positi 87. 88. (71. 72.) V. 71.
 (73.) vaga d. facta. 72. (74.) dextra.

Disponere carmina Lucretius
 habet III, 425. Idem I, 47.

Ne mea dona, tibi studio dis-
posta fidei,

Intellecta prius quam sint,
contempta relinquo.

et libro V, 530.

Id doceo, plureisque sequor
disponere causas

Motibus astrorum, quae pos-
sint esse per Omne.

Huic simillimum, quod hic
 legimus, *moenia versu*, hoc est,
carmine, disponere. Versu pro-
 ximo nescio an est post nostro
 habeant libri omnes: sed, re-
 ctius abest.

60. HOC PATRIAE SERVIAT
 OMNE MEAE] Multi et optimi
 codices SERVIET, quod praec-

fero, quia promptiorem animum
 indicat ne adhortatione quidem
 egentem. Firmat Ovidius quo-
 que Pontic. IV, 8, 65.

Si quid adhuc igitur vivi,
Germanice, nostro

Restat in ingenio, serviet
omne tibi.

71. QUO RUIS IMPRUDENS
 VAGA DICERE FACTA PROPER-
 TI?] Ita hunc versum de Nic.
 Heinsii sententia Broukhusius
 dedit. *Vaga facta* in nullo li-
 bro legi existimo. Nonnulli
 tamen *vaga fata* habent; *vaga*
verba, ex interpretatione, ni
 fallor, Mentelianus, Bononien-
 sis, Regiorum alter. Equidem
 nec quae *vaga facta* sint, nec
 quae *fata vaga*, intelligo; nam

Arcessis Latium, cantas: aversus Apollo,
 Poscis ab invita verba pigenda lyra.

V. 73. (75.) Aversis Charisin. V. 74. (76.) Poscitur.

Vaga pro variis Latine dici
 quis contendat? Optimi libri
Vaga dicere facta vel fata. Re-
 pone ex Neapolitano et Guar-
 neriano:

*Quo ruis imprudens, IVAGE,
 dicere FATA, Properti?*

Quo ruis? inquit, quo per lo-
 ca caeca tibi non adeunda
 vagaris, non aptus satis anti-
 quis populi nostri fati revol-
 vendis? Male tu stamina fa-
 talia de colo tua deduces,

*Non sunt ah dextra con-
 dita fila colo.*

*Vagus ruebat ille, ut apud Vir-
 gilius in Culice est v. 22.*

*Te cultrices vagus saltus fe-
 ror inter et antra.*

Nec triplex vocativus est, im-
 prudens *vage Properti*, sed im-
 prudens primo casu positum,
imprudens dicere.

72. AH DEXTRA.] Recte *Ah*
 reposuerunt pro *A*: sed dex-
 tro colo, quod habent scri-
 pti, mutatum nollem. Nam
 et Catullus *colum* genere ma-
 sculino dixit, et poetae sibi tam
 multa in talibus permiserunt,
 ut nulla sit Prisciani auctori-
 tas.

73. AVERSIS CHARISIN CAN-
 TAS: AVERSUS APOLLO POSCI-
 TUR INVITA VERBA PIGENDA
 LYRA.] Hoc distichon in co-
 dicibus insigniter corruptum
 legitur. En omnem scripturae
 varietatem:

Arcessis (lacrimis cantus
 lacrimas cantas
 aversus)
 adversus) *Apollo*

Poscis ab)
 Poscit et) *invita verba
 pigenda lyra.*

Ex his portentis Heinsius id,
 quod Burmannus dedit, concin-
 navit, ingeniose profecto: quam
 vere, videamus. Primum hoc
 nullo modo probare possum:

aversus Apollo
 Poscitur invita verba pi-
 genda lyra.

Quid enim? Num invita Pro-
 pertii lyra Apollinem carmina
 poseit? Immo ipse Propertius,
 et canendi quidem cupidissimus.
 An Apollo verba pigenda po-
 scitur, sed ejus lyra talia car-
 mina edere recusat? Utrum igitur
 pugebit illorum carminum,
 Phoebumne an Propertium?
 Nam ambiguum est. Utrum-
 que, ajunt, quod mihi impium
 videtur. Cur autem Apollinis
 lyra haec, quae Propertius po-
 scit, sonare non vult, quae
 alias et majora argumenta li-
 benter celebrat? Vides invi-
 tam *Apollinis lyram* non de-
 buisse dici, sed *Apollinem in-
 vitum posci*, qui Propertio ea,
 quae postulabat, negaret. Quan-
 tum igitur praestat, quod co-
 dices tantum non omnes exhi-
 bent:

Certa feram certis auctoribus, aut ego vates
Nescius aerata signa movere pila.

75

aversus Apollo;
poscis ab invita verba pi-
genda lyra.

Ita non ab Apolline, sed ab
sua lyra poscit carmina Propertius, ut Horatius carm. I, 32, 11

Poscimus, si quid vacui sub
antro

Lusimus tecum. quod et hunc
in annum

Vivat et plaris, age, dic La-
tinum, barbite, carmen.

Sic Virgilius:

Incipe Maenaliis mecum, mea
tibia, versus.

Horum similibus pleni sunt
omnes poetarum libri. *Lyra*
invita, quas id, quod poeta
vult, resonare recusat. Ovi-
dii amor. III, 9, 23.

Aelinon in silvis idem pater,
Aelinon, altis

Dicitur invita concinuisse
lyra.

Hac lectione igitur poteramus
esse contenti. Quia tamen
Gebhardus (nam Burmannus
falsa memorat) in codice Pala-
tino reperit *Poscis et*, Hein-
sius vero in Vossiano, Bur-
mannus in duobus aliis *Poscit*
et legi narrant (quamquam
Heinsius ad Ovidium art. amat.
III, 672. e Vossiano quoque
Poscis et enotat), dederit for-
tasse Propertius:

Poscis et invitam verba pi-
genda lyram.

Sed utat hoc fuerit, multo ar-
gutius et ingeniosius est, quod
Heinsius in maiore versu ren-

tavit, *Aversis Charisin cantas*,
adjutus tamen, quod neque
ipse diffitetur adversar. I, 2.,
a pessimis duabus Italo-
rum emendationibus, qua-
rum altera, *Aversis Musis can-*
tas, ut esset crasse nimis exco-
gitata et numeros corrumperet,
tamen Heinsio sententiam mi-
nistravit; ex altera, quae sa-
num sensum non praebebat, *Ar-*
cessis lacrimis Charites, suum
Charisin derivavit, utramque
scripturam antiquam ratu, cum
recentissimae sint, nec nisi in
paucis libris Italicis visantur.
Hactenus igitur Heinsii emen-
datio quidem infirmo nimis
fundamento nititur. Praeterea
an ullus poeta Romanus Charit-
as carminum suorum praeci-
des fecerit, valde dubito; certe
nihil ejusmodi commemini.
Quare videndum est, si forte
codicum vestigiis propius in-
sistendo veriore aliquam le-
ctionem eruere possimus. Id
fiet, ni fallor, si ita scribamus,
horoscopi, qui hic loquitur,
magniloquentiae accommodato:

ARCESSIS LATIUM; cantas
aversus Apollo;

Poscis ab invita verba pi-
genda lyra.

Tu, ait ille, omne Latium, ut
tuo carmini assit, advocas; ca-
nere jam incipis: nihil agis;
aversus Apollo est; lyra invita
carmen pigendum edere cogi-
tur. Respicit ad ea, quae Pro-
pertius versu 67. dixerat:

Me creat Archytæ suboles Babylonius Horops

Horon et a proavo ducta Conone domus.

Di mihi sunt testes non degenerasse propinquos,

Inque meis libris nil prius esse fide.

80

Nunc pretium fecere deos, et fallitur auro

Juppiter, obliquæ signa iterata rotæ

Felicesque Jovis stellas Martisque rapacis,

Et grave Saturni sidus in omne caput;

Quid moveant Pisces animosaque signa Leonis,

85

Lotus et Hesperia quid Capricornus aqua.

Dicam: Troja cades, et Troia Roma resurgens;

Et maris et terræ longa sepulcra canam.

Dixi ego, cum geminos produceret Arria natos, —

Illā dabat natis arma vetante deo —, 90

V. 77. (79.) Horos, Horos, etc. 83—86. *Burm.* 105—108.

83. (105.) stellæ. 87. 88. *Burm.* 71. 72. 88. (72.) pericla. 89—108. *Burm.* 85—104.

Roma fave, tibi surgit opus;
date candida, cives,

Omina, et inceptis dextera
cantet avis.

Sacra diesque canam et cognomina prisca locorum,

Has meus ad metas sudet
oportet equus.

Simili modo Propertium astrologus irridet versu 126., cum quo confer 66. Caeterum vide, quam accurate consentiant harum litterarum ductus, *lacium* et *lac'mis* vel *lac'mas*.

77. BABYLONIUS HOROS, HOROS, ET A PROAVO] Inepta repetitio. Libri optimi, Groninganus, Neapolitanus, Guarnerianus et alii permulti in

pentametro habent *Horon*. In versu longiore *Horos* de nescio cujus conjectura legi videtur: scripti habent *Orops* et similia. Recte:

*Me creat Archytæ suboles
Babylonius HOROPS*

HORON, et a proavo ducta Conone domus.

83. FELICESQUE JOVIS STELLÆ] Hos quatuor versus codicum auctoritate in hunc locum revoco, de coherencia neque hic neque alibi in hoc carmine sollicitus. Quare nec STELLAS, quod libri omnes habent, spernendum est.

88. ET MARIS ET TERRÆ LONGA PERICLA CANAM] Hunc quoque versum una cum proxi-

Non posse ad patrios sua pila referre Penatis:

Nempe meam firmant nunc duo busta fidem.

Quippe Lupercus, equi dum saucia protegit ora;

Heu sibi prolapse non bene cavit equo:

mo præcedente hæc, ubi in scriptis leguntur, quam post 70. ponere malui, non quod eos ad ea, quae his vicina sunt, quicquam facere existimem, sed quia nostrum non est scire, quo loco illos Propertius, si carmen ipse edidisset, repositurus fuisset. Quid vero, si hic tumor astrologo melius, quam Propertio ipsi, convenit? Hoc certe defendam, non indignum caeteris esse, quod hic præter Heinsianum libri omnes exhibent:

*Et maris et terrae longa
sepulcra canam.*

Eamdem lectionem egregie tueretur eruditissimus Huschkius in *Analectis criticis*.

93. QUIPPE LUPERCUS, EQUI.

96. ANTE AQUILAE ROSTRA
CRUENTA SUAE] Burmannus
lectores suos ludos facit, cum,
quam incommoda hæc lectio
sit,

*Quippe Lupercus, equi dum
saucia protegit ora,*

ex contorta Passeratii explicatio-
ne colligi posse dicit. Nam Re-
gius interpretes more suo inania
sibi obijciendo eo pervenerat,
ut *protegit* explicaret, *protege-
re* conatur: non enim *protexit*,
inquit, cum *saucia* dicat poeta:
Quasi vero non saucius quo-
que, ne ulterius petatur, pro-
tegi possit. Apud Virgilium

Aen. X, 800. Mezentium vul-
neratum

*socii magno clamore
sequuntur,*

*Dum genitor nati parma pro-
tectus abiret.*

Livius XXII, 49. Parte alte-
ra pugnae Paullus, quamquam
primo statim praelio funda grä-
viter ictus fuerat, tamen et
occurrit saepe cum confertis
Hannibali et aliquot locis præ-
lium restituit, protegentibus eum
equitibus Romanis. Et ibidem ad
eum Cn. Lentulus: L. Aemili,
— cape hunc equum, dum et
tibi virium aliquid superest:
comes ego te tollere possum ac
protegere, ne funestam hanc
pugnam morte consulis feceris.
Hæc igitur ratio concidit, cur
Heinsii et Marklandi *Lupercus
eques* reponentium conjectura
probanda sit; neque alter frater
Gallus, dum se, sed dum cre-
dita signa tuetur, interfectus
est. Quod si equus in uno di-
stico bis positus viris doctis
displicuit,

*Quippe Lupercus, equi dum
saucia protegit ora,*

*Heu sibi prolapse non be-
ne cavit equo,*

nihil mihi affectatum, quo hic
horoscopus unitur, dicendi ge-
nus magis decere videtur: nec
dubito, quin in altero disticho
ex Groningano, Guarneriano

Gallus at, in castris dum credita signa tuetur,

95

Concidit ante aquilae signa cruenta suae; —

Fatales pueri, duo funera, matris avarae.

Vera, sed invito, contigit ista fides.

Idem ego, cum Cinarae traheret Lucina dolores,

Et facerent uteri pondera lenta moram,

100

Junoni votum facite inpetrabile, dixi:

Illa parit; libris est data palma meis.

Hoc neque arenosum Libyae Jovis explicat antrum,

Aut sibi commissos fibra locuta deos,

V. 96. (92.) rostra. 97. (93.) funera matris.

Vulpilii et aliis apud Burmannum legendum sit:

Gallus at, in castris dum credita signa tuetur,

Concidit ante aquilae signa cruenta suae,

non Rostra cruenta. Aquilae signa dicit, ut aquilae signiferum Naso fastor. V, 586.

Romanaeque aquilae signifer hostis erit.

101. JUNONI VOTUM FACITE INPETRABILE, DIXI] Boni aliquot libri, Neapolitanus, Guarnerianus et alii:

Junonis facite votum inpetrabile, dixi.

Unde fortasse legendum est:

Junonis facito votum inpetrabile, dixi.

Quomodo fere Burmanno quoque visum est, legendum censeanti: Junoni votum facito. Nihil tamen affirmo. Nam quis neget, alios quoque praeter puerperam Lucinae vota fecisse, cum alios solvisse ejusmodi vota legamus? Certe in Phaedimi epigramm. III. in Analectis Brunckii Tom. I. pag. 261.

"Αρεμε, σοι τὰ πέδιλα Κεχρησὶς ἔσται νόος,

Καὶ πέπλων ὀλίγων πτόγμα θεμισοδίκη,

Οὐκ ἐνὰ οἱ προηία λεχοῦ δισσάει ὑπερέχες

Χεῖρας, ἄρσρ τόξσ, πόρνια, νισσομένη.

Junonis autem vota facere non minus rectum videtur, quam Junoni. Virgilius Aen. XI. 4.

Vota deum primo victor solvebat Eoo,

103. HOC NEQUE ARENOSUM LIBYAE JOVIS EXPLICAT ANTRUM] Heinsius corrigit Libyos Jovis. Bene: sed Propertius neque alibi hunc duplicem genitivum sprexit, Libro III, 21, 6.

Et maris et terrae caeca pericla viae.

quem locum Livinejus tuetur commodè allato Tibullo II, 6, 3.

Et seu longa virum terrae via, seu vaga ducent

Aequora.

et ita Flaccus Valer. V, 318.

Nec pelagi nos milla viae, nec fama fefellit.

Aut si quis motas cornicis senserit alas, 105
 Umbrave quae magicis mortua prodit aquis.
 Aspicienda via est caeli, verusque per astra
 Trames, et ab zonis quinque petenda fides.
 Exemplum grave erit Calchas. namque Aulide solvit
 Ille bene haerentis ad pia saxa rates; 110
 Idem Agamemnoniae ferrum cervice puellae
 Tinxit, et Atrides vela cruenta dedit:
 Nec rediere tamen Danaï. tu diruta fletum
 Subprime, et Euboicos respice, Troja, sinus.

V. 106. (102.) Umbra neque haec. 107. (103.) versusque. Post
 v. 108. positi 83 — 86. (105 — 108.)

Porro libro IV, 8, 54.

Parthorum astutae tela remissa fugae.

Hoc ipso libro 5, 23.

Eurypylique placet Coae texture Minervae;

ubi Heinsius frustra legit Eurypylisque. Eleg. 6, 15.

Est Phoebi fugiens ad litora portus

Actia Iuleae pelagus monumenta carinae.

106. UMBRA NEQUE HAEC MAGICIS] Non male: sed aliter scripti. Ut caeteros omit- tam, Groninganus et Palatinus papyraceus habent *Umbra neque in magicis*; Mentelianus *Umbraque ne magicis*. Sed rectius, ni fallor, Neapolitanus *Umbrave quae*, et *Umbra neque Bononiensis*. Scilicet cum Turnebo, Livinejo, Gayeto legendum est:

UMBRAVE QUAE MAGICIS MOR-
 TUA PRODIT AQVIS.

107. VERSUSQUE PER ASTRA

TRAMES] Zodiacum significari satis constat: sed *versus trames* qui sit, nemo explicat. Novi illud Ovidii metam. II, 130.

Sectus in obliquum est lato curvamine limes.
 et quod noster habet supra v. 83.
 obliquae signa iterata rotae.

Quin Virgilius georg. I, 238.

via secta per ambas,

Obliquus qua se signorum verteret ordo.

Obliquam viam omnes dicunt, versaque per hanc viam sidera: versam viam aut tramitem ver- sum nullus. Tu igitur cum Neapolitano ac Menteliano aliis- que apud criticos undecim co- dicibus lege:

Aspicienda via est caeli, VE-
 RUSQUE PER ASTRA

Trames, et ab zonis quin-
 que petenda fides.

Valerius Flaccus II, 66.

Sic ait; et certi memorat qui
 vultus Olympi,

Pleiones Hyadumque locas.

Nauplius ultores sub noctem porrigit ignis,
Et natat exuviis Graecia pressa suis.

115

Iliade victor, rape nunc et dilige vatem,
Quam vetat avelli veste Minerva sua.

Hactenus historiae: nunc ad tua devehar astra.

Incipe tu lacrimis aequus adesse novis.

120

Umbria te notis antiqua penatibus edit, —

Mentior? an patriae tangitur ora tuae? —

Qua nebulosa cavo rorat Mevania campo,

Et lacus aestivis intepet Umber aquis,

V. 116. tuis. 117. Victor Oilide. 119. devehor.

116. EXUVIIS GRAECIA PRESSA
TUIS] Sic primus, ni fallor,
Muretus. Codices universi
Exuviis suis, nec debuit mu-
tari, quamquam rarior hic usus
est, ut *exuviae meae* dicantur,
quas alii detraxi. Sic tamen
Propertius IV, 12, 12.

Et spolia opprobrii nostra
per ora trahit.

Itaque Virgilii illud explicant
Aen. XII, 94.

*validam vi conripit
hastam,*

Actoris Aurunci spoliū:

quamquam Juvenalis aliter ac-
cepit II, 100.

117. VICTOR OILIDE] Miror
et hic et in Sabini epist. I, 101.
viros doctos *Oiliden* facere,
qui Graecis *Oiliadēs* est. Sed
apud Sabinum codices fortasse
habeant consentientes: hic om-
nes litteram & agnoscunt, *Vi-*
ctor o iliade fere exhibentes.
Nihilominus aliud quid dedisse
Propertium persuadent mihi
optimae membranae Groninga-

nae, & quis Livinejus *Oilade*
victor enotat, *Oliade victor*
Burmānus. Repono:

ILIADE VICTOR, rape nunc et
dilige vatem.

De rara hac forma, quam et
Graeci usurparunt, *Iliadēs*,
quae vel doctis librariis fraudi
esse potuit, post alios dispu-
tantem audi et grammaticorum
annotata examinantem Her-
mannum de emendanda ratio-
ne Graecae grammaticae pag. 41.
Caeterum fieri potest, ut Pro-
pertius scripserit *Oiliade victor*,
Oiliadē, quod et librarius Gron-
ninganus voluisse videtur: sed
nos grammaticos Graecos tutius,
quam rationem et codicem Lati-
num, sequemur in hoc docto poe-
ta, qui Graecas elegantias probe
et nimis accurate didicerat.

119. NUNC AD TUA DEVE-
HOR ASTRA] Omnes fere boni
libri DEVEHAR habent, quod
praefero, quia magnificentius
est ideoque hunc hominem de-

Scandentisque arcis consurgit vertice murus,
Murus ab ingenio notior ille tuo.

125

Ossaque legisti non illa aetate legenda
Patris, et in tenuis cogeris ipse Laris.

Nam tua cum multi versarent rura iuveni,
Abstulit exultas pertica tristis opes.

130

Mox ubi bulla rudi dimissa est aurea collo,
Matris et ante deos libera sumta toga,
Tum tibi pauca suo de carmine dictat Apollo,
Et vetat insano verba tonare foro.

At tu finge elegos, fallax opus, — haec tua castra — 135
Scribat ut exemplo caetera turba tuo.

Militiam Veneris blandis patiere sub armis,
Et Veneris pueris utilis hostis eris.

Nam tibi victricis, quascumque labore parasti,
Eludet palmas una puella tuas;

140

est. Alterum fortuito ad aliam
rem delabentis significationem
includit, quae hinc aliena est.
In minore versu Marklandus:

*Incipe tu lacrimis aequus
adesse tuis.*

Sed *novas lacrimas* dicit, ad
illud priscum Graecorum in-
fortunium respiciens.

125. SCANDENTISQUE ARCIS]
Recte, ut opinor, ita scribunt
critici. Codices *asis* vel *axis*.

135. AT TU FINCE ELE-
gos, FALLAX OPUS] Ita vide-
tur intelligendum: quod in
fraudibus et fallaciis versatur.
Sic fere de malis carminibus
Statius silv. I, 2, 27.

*Cessent mordaces obliqui car-
minis astus.*

Neque incommode Passeratius
ista Propertii affert IV, 2, 49.

*Ut per te clausas sciat excan-
tare puellas.*

*Qui volet austeros arte fe-
rire viros,*

Sed Propertius ante, quam alio-
fallere doceret, melius erat
suam dominam sibi propitiam
reddidisse. Admodum proba-
biliter Heinsius:

*At tu finge elegos, pellar
opus.*

ad quam conjecturam firman-
dam faciunt, quae Bentleyus ad
Horatium carm. III, 7, 20. an-
notavit.

140. ELUDET PALMAS] Cer-
tissima scriptura, quam im-
pressi nostri omnes agnoscunt
praeter posterius exemplar Vol-
sci, in quo *Eludat* est. Codi-
ces cuncti, ut opinor, Dres-
densi apud Barthium excepto,

Et bene cum fixum mento decusseris uncum, —

Nil erit hoc, — rostro te premet ansa suo.

Illius arbitria noctem lucemque videbis;

Gutta quoque ex oculis non nisi iussa cadet.

Nec mille excubiae, nec te signata juvabunt

145

Limina: persuasae fallere rima sat est.

Nunc tua vel mediis puppis luctetur in undis,

Vel licet armatis hostis inermis eas,

Vel tremefacta cavo tellus diducat hiatu:

Octipedis Cancrī terga sinistra time.

150

II.

Quid mirare meas tot in uno corpore formas?

Accipe Vertumni signa paterna dei.

Tuscus ego, et Tuscis orior; nec poenitet inter

Praelia Volsanos deseruisse focos.

Haec me turba juvat; nec templo laetor eburno:

5

Romanum satis est posse videre forum.

Eludit vel Eludat. Caeterum
Burmannus hic tentat:

*Nam tibi victrices, quascum-
que labore parasti,*

*Eludet palmas una puella
duas.*

quod quomodo intelligi volue-
rit, nescio. Offenderant eum
tibi et tuas conjuncta. Sed ita
Virgilius Aen. IX, 84.

da, nate, petenti,

*Quod tua cara parens domi-
to te poscit Olympo.*

Valerius Flaccus II, 242.

*Sed tibi nunc quae digna tuis
ingentibus ausis*

Ora feram?

Sequente versu omnes libri
confixum habent pro cum fixum;
tum nostro te premet vel pra-

mit ausa. Domitius Calderi-
nus ex parte correxit, cujus
verba subjecti: *Et bene confi-
xum merito discussseris uncum*
Nil erit hoc nostro te premit
ausa suo. Totum carmen men-
dosum est, neque ullo sensu,
nisi ita emendes: *Ut bene con-
fixum mento discussseris uncum,*
Nil erit: haec rostro te premet
ansa suo. Multi libri Italici,
etiam exemplar Vicentinum
MCCCCLXXXI. habent. *Ut be-
ne confixum:* vides, unde ve-
nerit. Cum fixum Beroaldus
dedit anno MCCCCLXXXVII;
ab eodem est Rima (in versu
146., pro quo prima habent
libri scripti.

Hac quondam Tiberinus iter faciebat; et ajunt
 Remorum auditos per vada pulsa sonos:
 At postquam ille suis tantum concessit alumnis,
 Vertumnus verso dicor ab amne deus. 10

Seu, quia vertentis fructum praecepimus anni,
 Vertumni rursus credidit esse sacrum.
 Prima mihi variat liventibus uva racemis,
 Et coma lactenti spicea fruge tumet.
 Hic dulcis cerasos, hic auctumnalia pruna 15
 Cernis, et aestivo mora rubere die.
 Insitor hic solvit pomosa vota corona,
 Cum pirus invito stipite mala tulit.

Mendax fama nocet: alius mihi nominis index.
 De se narranti tu modo crede deo. 20
 Opportuna mea est cunctis natura figuris.
 In quamcumque voles, verte: decorus ero.

Indue me Cois: fiam non dura puella;
 Meque virum sumpta quis neget esse toga?
 Da falcem, et torto frontem mihi conprime foeno: 25
 Jurabis nostra gramina secta manu.

V. 12. creditur.

II.

12. VERTUMNI RURSUS CRE-
 DITUR ESSE SACRUM.] *Creditur*
 Passeratii et Perreji codices,
 quorum quam suspecta fides
 sit, jam nosti: caeteri omnes
Credidit. At hoc, ajunt, quor-
 sum referatur, non patet. Sed
 si *Creditur* legimus, versu su-
 periore scribendum erit:

Seu quia vertentis fructum
 praecepimus anni,
 cum Carolo Fea in nupero ad
 Horatium commentario. Nec

tamen bene cohaerent haec om-
 nia. Nam versu 19. menda-
 cia appellat, quae antea ut pro-
 babilia posuerat. Praestat igitur,
 ut totum locum non ela-
 boratum esse fateamur; *Prae-*
cepimus autem et *CREDIDIT*
 optimorum librorum auctori-
 tate retineamus.

19. ALIUS MIHI NOMINIS IN-
 DEX.] Quis ille alius index?
 Ipse Vertumnus scilicet. Cur
 igitur tam mire loquitur? Sa-

Arma tuli quondam, et, memini, landabar in illis;
Corbis in inposito pondere messor eram.

Sobrius ad litis: at cum est inposta corona,
Clamabis capiti vina subisse meo. 36

Cinge caput mitra: speciem furabor Iacchi;
Furabor Phoebi, si modo plectra dabis.
Cassibus inpositis venor: sed arundine sumta
Faunus plumoso sum deus aucupio.

Est etiam aurigae species Vertumnus, et ejus, 35
Trajicit alterno qui, leve pondus, equo.

V. 36. qui leve pondus equo.

spicio est primitus scriptum
fuisse:

*Mendax Fama, noces; falsa
es mihi nominis index:*

*De se narranti tu modo
crede deo.*

ut littera s sequentem f absor-
buerit. Ita Ovidius fastor. V, 191.

*Ipsa doce, quas sis. homi-
num sententia fallax.*

*Optima tu proprii nominis
auctor eris.*

31. FURABOR IACCHI] Codi-
ces scripti Achei. Ut vitii ori-
ginem et progressum videas,
Neapolitanus libro II, 3. 17.
pro Iaccho habet iaccho.

35. ET EJUS] Libri omnes et
plus vel aelus, quod vitii ge-
nus fere perpetuum est in codi-
cibus Propertianis. Caeterum
in hoc,

*Trajicit alterno qui leve
pondus equo,
quid sit leve pondus, quia non
apparet, Broukhuisius, Mark-*

landus, Schraderus tentant leve
corpus. Distinctione opus:

*Trajicit alterno qui, leve
pondus, equo.*

*Trajicit, hoc est, se trajicit,
ut apud Virgilium Aen. X, 400.*

*Tum Pallas bijugis fugientem
Rhoetea praeter*

Trajicit.

*Pondus pro equite. Stätius sil-
var. I, 1, 20.*

*exhaustis Martem
non altius armis*

*Bistonius portat sonipes, ma-
gnoque superbit*

Pondere.

Thebaid. I, 181.

*Ex quo Sidonii nequicquam
blanda juvenci*

*Pondera Carpathio jussus se-
le quaerere Cadmus*

*Exsul Hyanteos invenit regna
per agros.*

ubi nugae sunt de Sidonio tau-
ro: scribe Ex quo Sidonius —
Cadmus, ut Theb. III, 300.

Suppetat hoc, piscis calamo praedabor; et ibo
Mundus demissis institor in tunicis.

Pastor ego et baculum possum rurale vel idem

Sirpiculis medio pulvere ferre rosam.

40

Nam quid ego adjiciam, de quo mihi maxima cura est?
Hortorum in manibus dona probata meis.

V. 39. Pastorem ad — curvare, 41. cura est, 42. meis?

*Nec mihi Sidonii genitalia
foedera Cadmi*

Exciderunt.

37. SUPPETAT HOC] Suppetit non videtur absolute dici, ut contingit et alia. Bene igitur Heinsius et Marklandus:

*Suppetat hic, pisces calamo
praedabor.*

Hic, nempе calamus.

39. PASTOREM AD BACULUM POSSUM CURVARE] Sic duo Vaticana, i. unus Passeratii: caeteri meliores *Curare*. Neutrum se capere, viri docti frustra dissimulant. Ayrmannus et Lennepius:

*Pastor me ad baculum possum
curvare,*

nescio an Latine. Mihi vix dubium est, quin dederit Propertius:

PASTOR EGO ET *baculum possum RURALE vel idem
Sirpiculis medio pulvere
ferre rosam.*

Ovidius metam. XV, 655.

sed qualis in aede

*Esse solet, baculumque tenens
agreste sinistra.*

Silius Ital. XIII, 334.

*Pastorale deo baculum, pel-
lisque sinistram.*

*Velat grata latus tenerae de
corpore damae.*

Bonum vocabulum, ruralis, et jam Caesari notum B. G. III, 14. Una erat magno usui res praeparata a nostris, falces praecutae, insertae affixaeque longuriis, non absimili forma ruralium falcium. Caeterum in minore versu scripti omnes, Neapolitanus quoque, *Sirpiculis*.

41. DE QUO MIHI MAXIMA CURA EST,] Ita distingue:

*Nam quid ego adjiciam, de
quo mihi maxima cura
est?*

*Hortorum in manibus dona
probata meis.*

Negat opus esse, ut, quid praecipue curet, adjiciat: hortorum dona, quae manibus teneat, docere. Jam vides, haec neque hic optime cum caeteris cohaerere, nec si cum Johanne Schrader post versum 18. colloces, Bene vero e Groningano repositum *De quo mihi maxima cura est*: caeteri habent *fama est*. Marklandus Ovidii locum attulit trist. IV, 3, 17.

*Isse tui memorem, de qua
tibi maxima cura est.*

Caeruleus cucumis tumidoque cucurbita ventre

Me notat, et junco brassica vincta levi;

Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter

45

Inpositus fronti langueat ante meae.

At mihi, quod formas unus vertebat in omnis,

Nomen ab eventu patria lingua dedit.

Et tu, Roma, meis tribuisti praemia Tuscis,

Unde hodie vicus nomina Tuscus habet,

50

Tempore quo sociis venit Lucumonius armis,

Atque Sabina feri contudit arma Tati.

Vidi ego labentis acies et tela caduca,

Atque hostis turpi terga dedisse fugae.

Idem trist. III, 11; 70.

Est tibi de rebus maxima

cura meis.

metamorph. IX, 107.

Intrepidum pro se, curam de

conjugis agentem

Nessus adit.

Sallustius in Jugurth. XXVI,

1. *Tantum ab eo vitam paciscitur, de caeteris senatus curae fore.*

44. ME NOTAT] Explicant:

Indicat, declarat qui sim; quem usum exemplis probari velim.

Puto:

Caeruleus cucumis tumidoque

cucurbita ventre

Mi nitet et junco brassica

vincta levi.

ut ante versu 13.

Prima mihi variat liventibus
uva racemis.

48. NOMEN AB EVENTU] Johannes Schraderus tentat: *Nomen vel Nomina Vertumni. Sed recte ab eventu. Nam eventus non solum exitum et finem indicat, sed et pro evento dicitur, hoc est, pro eo, quod*

evenit aut accidit. Ovidius
fastor. I, 59.

omnibus istis,

*Ne fallare cave, proximus
ater erit.*

*Omen ab eventu est; istis
nam Roma diebus*

*Damna sub adverso tri-
stia Marte tulit.*

Ita et eventum nostrum dicimus,
quod nobis evenit. Idem trist.
I, 9, 16.

*Sunt tamen eventu vera fa-
tenda meo.*

metamorph. VII, 353.

*et eventu veteris loca no-
ta Cerambi.*

et libro X, 600.

*Non tamen eventu juvenum
deterritus horum*

Constitit in medio.

Silius XV, 403.

sed non est talis Hiberis.

Armorum eventus campis.

Propertius libro quarto extre-
mo:

*Eventum formae disce ti-
mare tuae.*

Sed facias, divom sator, ut Romana per aevom
Transeat ante meos turba togata pedes.

55

Sex superant verous; — te, qui ad vadimonia curris,
Non moror —; haec spatiis ultima meta meis.

STIPES ACERNUS ERAM, PROPERANTI FALCE DOLATUS,
ANTE NUMAM GRATA PAUPER IN URBE DEUS.

60

AT TIBI, MAMURI, FORMAE CAELATOR AHENAE,
TELLUS ARTIFICIS NE TERAT OSCA MANUS,
QUI ME TAM DOCILIS POTUISTI FUNDERE IN USUS.
UNUM QPUS EST, OPERI NON DATUR UNUS HONOS.

III.

Haec Arethusa suo mittit mandata Lycotae,

Cum totiens absis, si potes esse meus.

Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,

Haec erit e lacrimis facta litura meis;

Aut si qua incerto fallit te littera tractu,

5

Signa meae dextrae jam morientis erunt.

Te modo viderunt iteratos Bactra per ortus,

Te modo munito Sericus hostis equo,

Hibernique Getae, pictoque Britannia curru,

Ustus et Eoa decolor Indus aqua.

10

V. 10. Eoo — equo.

Mox versu 51. recte Burmannus dedit Lucumoni: scripti habent fere Lycomedius.

versias tangere. Scripti omnes:

Ustus et Eoa discolor Indus aqua.

III.

8. MUNITO SERICUS] Sic verissime Philippus Beroaldus ante pleraque aliorum infeliciora molimina. Libri scripti habent fere munitus Hericus.

10. USTUS ET EOO DECOLOR INDUS EQUO] Non juvat interpretum super hoc loco contro-

Discolor nolo defendere, quod nisi cum dativo, aut ubi is facile intelligitur, poni non existimo. Vide Heinsium ad Ovid. epist. IX, 4. metam. IV, 21. Sed EOA AQUA rectissime, hoc est, ad aquam Eoam, ut dixi libro III, 4, 39. Neque aliter Tibullus IV, 2, 20.

Haecne marita fides? hae pactae sunt mihi noctes,

Cum rudis urgenti brachia victa dedi?

Quae mihi deductae fax omen praetulit, illa

Traxit ab everso lumina nigra rogo;

Et Stygio sum sparsa lacu; nec recta capillis

15

Vitta data est; nupsi non comitante deo.

Omnibus heu portis pendent mea noxia vota;

Texitur haec castris quarta lacerna tuis.

Occidat, inmerita qui carpsit ab arbore vallum,

Et struxit querulas rauca per ossa tubas,

20

Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno,

Aeternusque tuam pascat, aselle, famem.

Dic mihi, num teneros urit lorica lacertos?

Num gravis inbellis adterit Hasta manus?

Proximus Eois colligit Indus aquis;

ubi itidem male reposuerunt
equis contra codicum fidem.

Catullus XI, 3.

*Sive in extremos penetrabit
Indos,*

*Litus ut longe resonante Eoa
tunditur unda.*

Porro ustus decolor expone:
decolor, quia ustus. Sic Ovi-
dus epist. XI, 41.

*Ah nimium vivax admotis re-
stitit infans*

*Ignibus, et tectus tutus ab
hoste fuit.*

Lucretius IV, 513.

*Ita tibi est igitur verborum
copia cassa*

*Omnis, quae contra sensus
instructa parata est.*

11. HAE PACTAE SUNT MIHI
NOCTES] Ita haec a Beroaldo
edita sunt, et ante eum Vicen-
tiae MCCCCLXXXI. et ab An-

tonio Volsco, qui tamen a.
MCCCCLXXXVIII. dedit et

pactae sunt . . . Hae veram vi-
detur, pro quo et est in scri-
ptis omnibus: Sunt nullus bo-
nus liber habet, nec placet.
Apponam optimorum lectio-
nes, quatenus notae sunt; nam
de Groningano nihil constat.
Mentelianus, Palatini, Bono-
niensis, Et pacatae mihi no-
ctes; Guarnerianus, Et pacto
ne (pro nunc, puto; ne pro nō)
mihi noctes; Neapolitanus, Et
parce avia noctes, non avia
mihi noctes, ne Heinsio ad
Ovid. epist. IV, 50. aut Bur-
manno ad hunc locum fidem
habeas: Caetera vana Italorum
commenta sunt. Aut cum Hein-
sio lege: Hae pactae num mihi
noctes? quod scripturae Guar-
nerianae proximum est; aut
mecum caeterorum vestigia se-
quitur scribendo: Hae pactae
a te mihi noctes?

Haec noteant potius, quam dentibus ulla puella 25

Det mihi plorandas per tua colla notas.

Diceris et macie voltum tenuasse; sed opto,

E desiderio sit color ille meo.

At mihi cum noctis induxit Vesper amaras,

Si qua relictæ jacent, osculor arma tua. 30

Tum queror in toto non sidere pallia lecto,

Lucis et auctores non dare carmen avis.

Noctibus hibernis castrensia pensa laboro,

Et Tyria in radios vellera secta suos.

Et disco, qua parte fluat vincendus Ataxes, 35

Quot sine aqua Parthus milia currat equus,

V. 34. ducta. 37. 38. ante V. 35. 36. positi. 36. (38.) eques.

28. COLOR ILLE] E Vaticano
Livineji. iste habent caeteri,
nec mutò.

34. ET TYRIA IN RADIOS
VELLERA DUCTA SUOS] Codices
scripti:

*Et Tyria in gladios vellera
secta suos.*

Radios bene reposuerunt Itali
in duobus Vaticanis, Perreji-
que et Colotii libris. *Ducta*
a Broukhusio est. Nos retine-
mus *secta*. Sectam dicit la-
nam et vexatam instrumento
ferreo, quo carminatur, ut exi-
mantur sordes. Idem facit haec
puella, quod illa apud Tibul-
lum I, 6, 30.

*Tractaque de niveo vellere
ducta putat,*

ubi interpretes adeundi sunt.
Aliter de textura jam absoluta
Theocritus XVIII, 34.

ὄντ' ἐν δαιδαλέῳ περικλυτέ-
ρον ἄριον ἱστῶ

Ἐπειδὴ οὐρανήλασα μηχανὴν
ἔταρ' ἐν κλισίωντων.

*In radios secta, ut libro IV,
2, 25.*

Haec hederas legit in thyrsos.

35. COGOR ET etc. 37. ET DI-
SCO etc.] Ita Broukhusius ho-
rum distichorum invertit ordi-
nem; male. Fridericus G.
Barthius, hic quidem recto ju-
dicio utens, „Quam bene, in-
„quit, sic conveniet versus
„brevior mappae geographicae?
„deinde potest quis sine ope
„ejusmodi tabulae viva voce
„discere, qua parte orbis terra-
„rum fluvius aliquis fluat. Jam
„Arethusa accuratorem noti-
„tiam flagitans cogitur ad ta-
„bularum geographicarum confugere
„disticho sequi.“

36. QUOT SINE AQUA PAR-
THUS MILLIA CURRAT EQUES]
Broukhusius scire negat, quare
hic equus malint. Sed id ha-
bent scripti omnes: eques est
a Scaligero equisonum testimo-
nio nihil periculi equo exerci-
to a siti esse recte sane conten-

Cogor et e tabula pictos ediscere mundos,
 Qualis et haec docti sit positura dei;
 Quae tellus sit lenta gelu, quae putris ab aestu,
 Ventus in Italiam qui bene vela ferat. 40
 Adsidet una soror, curis et pallida nutrix
 Péjerat hiberni temporis esse mōras.
 Felix Hippolyte! nuda tulit arma papilla,
 Et textit galea barbara molle caput.
 Romanis utinam patuissent castra puellis! 45
 Essem militiae sarcina fida tuae;
 Nec me tardarent Scythiae juga, cum Pater altas
 Arctoo in glaciem frigote nectit aquas.

V. 42. Dejerat. 48. Africanus.

dente, nisi quod hic de perlonginquo itinere agitur et puella loquitur rei equestri fortasse non gnarissima. Quare meo iudicio EQUUS hic quidem revoce-
 tur. Caeterum Burmannus quod Livinejum equus legere narrat, error est; is enim ipse jam ante Scaligerum eques scribendum divinavit.

41. PALLIDA NUTRIX DEJERAT] Sic idem Livinejus, Dejerat, bene: sed codices sequor consensu exhibentes:

Assidet una soror, curis et
 pallida nutrix
 PEJERAT hiberni temporis
 esse moras.

Quamvis et ipsa palleat curis, quamvis te perfidum sciat, tamen, ut me consoletur, jure jurando fallit, pejerat, non tuas esse has moras, sed hiberno tempori ascribendas.

47. QUUM PATER ALTAS AFRICUS IN GLACIEM FRIGORE NECTIT AQUAS] Africo hic lo-

cum non esse, eundemque patrem dici, Burmannum aliosque non fugit. Aliter enim Claudianus de R. Pros. II, 73.

Compellat Zephyrum: Pater
 o gratissime veris.

Ita tamen libri omnes, nisi quod Groninganus parat pro pater exhibet; nam Italicos non moramur. Varia, sed parum probabilia Helvetius, Eldikius, Burmannus tentant. Scribo:

Nec me tardarent Scythiae
 juga, cum Pater altas
 ARCTOO in glaciem frigore
 nectit aquas.

Sic Statius silv. III, 3, 71.

Hunc et in Arctos tenuis co-
 mes usque pruinas
 Terribilem affatu passus vi-
 suque tyrannum.

Seneca Oedip. 606.

et caelum secans

Tepente Nilo pensat Arctos
 nives.

Patrem dicit Jovem, ut Virgi.

Omnis amor magnus, sed aperto in conjuge major;
Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem.

50

Ius ter Geôrgicon primo. Caeterum rem recte tribuit Jovi. Apud Flaccum Valerium I, 513. Sol ad Jovem:

torrida saevo
Quae premis arva gelu, stri-
ctosque insedimus a-
mnes.

Vide Horatium carm. III, 10, 7.

49. OMNIS AMOR MAGNUS; SED APERTO IN CONJUGE MAJOR] Haec Schradero et Burmanno vitiosa visa sunt, quia *conjux apertus* non conveniat, et amor *in conjuge*, pro, erga maritum, non recte dicitur. De *aperto conjuge* assentior: amor erga maritum *in conjuge* Arethusa esse recte ac legitime dicitur, quod et Schraderus vidit. Quid igitur, si scribamus?

Omnis amor magnus, sed
aperte in conjuge major;
Hanc Venus, ut vivat, ven-
tilat ipsa facem.

Id. Propertium dedisse sane existimo, sententia suavissima: Omnis quidem amor multum valet, sed aperte. (hoc sentio) in nupta plus, quam in amante. Burmannus tamen, facile, ut ait, transpositis litteris ex *sed aperto*, deletis tantum, quasi haec nulla licentia esset, a et p, veram sibi versus restitutionem elicere visus est, scribendo:

Omnis amor magnus, deserta
in conjuge major,
et invenit cui persuaderet. No-

bis, si ita grassari licet; nihil usquam in ullo scriptore difficile erit. Caeterum Passeratius e suis libris enotat *sed in apto* (non *apto in*, ut Burmannus narrat) *conjuge major*, idemque olim Venetiis et Brixiae expressum editor Cantabrigiensis testatur. Non magna, ni fallor, illorum codicum auctoritas est, et vix tanta, ut suspicionem moveat olim fuisse:

Omnis amor magnus, sed
pto conjuge major.

Rapi tamen dicuntur, qui coguntur abire, non illuc modo, unde redituri non sunt, sed et in terras longinquas. Noster libro I, 16, 3.

Aspice, me quanto rapiat for-
tuna periclo.

Ovidius metamorph. VII, 731.
desiderioque calebat

Conjugis abrepti.

Idem tristium III, 3, 52.

Non tibi nunc primum, lux
mea, raptus ero.

Epist. XIII, 9.

Raptus es hinc praeceps, et,
qui tua vela vocaret,

Quem cuperent nautae, non
ego, ventus erat.

Pontic. IV, 16, 1.

Invide, quid laceras Nasonis
carmina rapti?

Stattius silv. III, 5, 6.

si egomet patrio de li-
tore raptus

Quatuor emeritis per bella
per aequara lustris

Errarem.

Nam mihi quo, Poenis si purpura fulgeat ostris,

Crystallusque meas ornēt aquosa manus?

Omnia surda tacent; rarisque adsueta kalendis

Vix aperit clausos una puella Laris;

Glaucidos et catulae vox est mihi grata querentis; 55

Illa tui partem vindicat una tori.

Florē sacella tego, verbenis conpita velo,

Et crepat ad veteres herba Sabina focos.

Sive in finitimo gemuit stans noctua tigno,

Seu voluit tangi parca lucerna mero, 60

Illa dies hornis caedem denuntiat agnis,

Succinctique calent ad nova lūcra popae.

Ne, precor, ascensis tanti sit gloria Bactris,

Raptave odorato carbasa lina duci,

Plumbea cum tortae sparguntur pondera fundae, 65

Subdolus et versis increpat arcus equis.

Sed, tua sic domitis Parthae telluris alumnis

Pura triumphantis hasta sequatur equos,

Incorrupta mei conserva foedera lecti;

Hac ego te sola lege redisse velim. 70

Armaque cum tulero portae votiva Capenae,

Subscribam: SALVO GRATA PUELLA VIRO.

V. 52. suas. 53. raris.

52. CRYSTALLUSQUE SUAS]

Male Broukhadius. Codices plerique *Tuas*. Sed recte Neapolitanus:

Crystallusque MEAS ornēt aquosa manus.

Idem codex versu superiore *Te purpura*, caeteri *Tibi*: vere, opinor, Heinsius correxit *Si*. Neque *si* a *tibi* nimis differt in scriptis: nam *t* tantum ponunt librarii, littera *i* supra appicta.

53. RARIS ADSUETA KALENDIS] Scribe RARISQUE ex manu scriptis omnibus. Caeterum

incorrupta haec praestare nolo, nec quicquam novi affero. Versu 55. *Glaucidos* scripti: *Glaucidos* debetur Scaligero.

59. STANS NOCTUA TIGNO]

Vere, ut opinor, Burmannus corrigit *teetp*, probante Huschke in epistola critica ad Santeonium pag. 83., quem vide.

62. SUCCINCTIQUE] Sic primus, quod sciam, Muretus. Priores cum libris scriptis *Succinctaeque*. Frustra vero Burmannus hos versus alio transponere gestit.

IV.

Tarpejum nemo et Tarpejæ turpe sepulcrum

Fabor, et antiqui limina capta Jovis.

Lucus erat felix, hederoso consitus antro,

Multaque nativis obstrepit arbor aquis;

Silvani ramosa domus, quo dulcis ab aestu

Fistula poturâs ire jubebat ovîs.

Hunc Tatiûs fontem vallo præcingit acerno,

Fidaque suggesta castra coronat humo.

Quid tum Rôma fuit, tubicem vicina Curêtis

Cum quateret lento murmure saxa Jovis,

Atque ubi nunc terris dicuntur jura subactis,

Stabant Romano pila Sabina Foro?

Murus erant montes; ubi nunc est Curia septa,

Bellicus ex illo fonte bibebat equus.

Hinc Tarpeja deae fontem libavit: at illi

Urguebat medium victilis urna caput.

*Et satis una malae potuit mors esse puellae,

Quae voluit flammâs fallere, Vesta, tuas?

V. 17. 18. apud Burmannum 91. 92.

IV.

§. CONSITUS ANTRO] Ita optime Itali in Colotiano et duobus Vaticanis: caeteri conditus. Versu proximo iidem Itali voluere:

Multa ubi nativis obstrepit arbor aquis.

Sed recte habet: *Lucus erat, Multaque arbor obstrepit.* Homerus *Odyss.* 4, 86.

"Ενθ' ἦτοι πλενοὶ ἦσαν ἐπηετανοί, πολὺ δ' ὕδωρ
Καλὸν ὑπεκπροοτέει, μάλα
περ' ἐνπόωντα καθήραι.

In sequentibus Itali et caeteri viri docti multa mutare gestiunt: nos libros optimos sequimur, negligentiam in multis et omnia parum elaborata agnoscimus.

17. ET SATIS UNA MALAE etc.

Vidit arenosis Tatium proludere campis,

Pictaque per flavas arma levare jubas.

20

Obstupuit regis facie et regalibus armis,

Interque oblitus excidit urna manus.

Saepe illa inmeritae causata est omina Lunae,

Et sibi tinguendas dixit in amne comas.

Saepe tulit blandis argentea lilia Nymphis,

25

Romula ne faciem laederet hasta Tati.

Dumque subit primo Capitolia nubila fumo,

Retulit hirsutis brachia secta rubis;

Hoc distichon Burmannus
Broukhusio praeunte totius
carminis paenultimum fecit:
Vulpus inepte machinam her-
meneuticam; *πρόληψιν*, contra
eos movet. Sed quocumque
loco reponatur, prava sententia
est, sive Tarpeiae iudicio seu
suo huic sceleratae puellae unam
mortem satis fuisse neget. For-
tasse fuerit:

*Urguebat medium fictilis
urna caput.*

Ei scelus! urna malae potuit
sors esse puellae,

*Quae voluit flammis fal-
lere, Vesta, tuas!*

Sors, quod sorte datum est,

Valer. Flaccus I, 478.

*Arge, tuae tibi cura ratis;
tò moenia doctum*

*Thespia Palladio dant mu-
nere; sors tibi, ne qua*

*Parte trahat tacitum puppis
mare, fissaque fluctu*

*Vel pice vel molli conducere
vulnera cera.*

Cláudianus de raptu Pros. II, 220.

*Frátris linque domos, alie-
nam desere sortem,*

Ausonius in Mosella 30.

*haud ille sinit, cui cura
secundae*

*Sortis et aequorei cessit tutela
tridentis.*

27. DUMQUE SUBIT PRIMO
CAPITOLIA NUBILA FUMO]
Male haec sollicitant. Fumum
dicit pro nebula. Ita Qvidius
metam. I, 571.

Per quae Peneus, ab imo

*Effusus Pindo, spumosis vol-
vitur undis,*

*Dejectuque gravi tenues agi-
tantia fumos*

Nubila conducit.

Lucretius VI, 460.

*Fit quoque, uti montis vicina
cacumina caelo*

*Quam sint quoique magis,
tanto magis edita fu-
ment*

*Assidue fulvae nubis caligine
crassa.*

Quod sequitur,

vicino non patienda Jovi,

variis modis, sed male inter-
pretantur. Tarpeiam Jovi pa-
tiendam fuisse negat; non de-
buisse eum tam scelestam puel-
lam in sua vicinia pati. Haec
praeter instituti nostri ratio-

Et sua Tarpeja residens ita flevit ab arce

Volnera, vicino non patienda Jovi:

30

Ignes castrorum, et Tatiae praetoria turmae,

Et formosa oculis arma Sabina meis,

O utinam ad vestros sedeam captiva Penatis,

Dum captiva mei conspicer ora Tati.

nem monnimus, a qua et hoc alienum est, quod sequentia,

Et formosa oculis castra
Sabina meis,

unaque alterum nostri versum
IV, 24, 2.

Olim oculis nimum facta
superba meis,

in quibus oculis significatur is, qui spectat, vel ipse spectandi actus, post Muschium in epistola critica pag. 85. aliis exemplis firmatus. Homerus Odyss. A, 451.

Ἡ δ' ἐπεὶ οὐδὲ περ εἶος ἐνι-
πλησθῆναι ἀνοίς

Ὅθεν ἀλμυρὸν ἔσται,

aspectu filii, voluptate, quam sentiebam filio me aspiciente. Apollonius Rhodius III, 1018.

Στάπτεν Ἐρως ἡδεῖαν ἀπὸ
φλόγα· τῆς δ' ἀμαρυ-
γὰς

Ὅθεν ἀλμυρὸν ἔσται.

rapuit et in Iasonem traxit vul-
tum ejus. Ovidius, ibi lauda-
tus Brunckio, amor. III, 11, 48.

Perque tuos oculos, qui ra-
puere meos.

et II, 19, 19.

Tu quoque, quae nostros ra-
puisti nuper ocellos.

Idem Ovidius epist. XV, 22.

O facies oculis insidiosa
meis,

mihī te aspicienti, quam rapis.

Petronius: Nec tamen adhuc sciebam, utrum magis puero irascerer, quod amicam mihi auferret, an amicae, quod puerum corrumpere. Utraque inimicissima oculis meis, et captivitate praeterita tristiora, hoc est, utrumque videbam in-vitus. Hoc alteri loco Propertiano simillimum, sed et haec Ovidii IX, 475.

Ille quidem est oculis quam-
vis formosus iniquis.

et Tibulli IV, 13, 4.

Tu mihi sola places, nec jam
te praeter in urbe

Formosa est oculis ulla
puella meis.

et Sabini epist. III, 58.

Laudata est oculis quod
Cytherea tuis.

34. DUM CAPTIVA MEI CON-
SPICER ORA TATI] Codices
plerique *Conspicer esse Tati*.
Sed verbum *conspicere* si Var-
ronem ac Sallustium decet,
Propertium certe non decet.
In Groningano, Guarneriano
et aliis est *Arma Tati*, unde
Fredericus Gronovius fecit
Ora, quod sane pulchrum.
Virgilius Aen. XII, 63.

simul haec invisa relin-
quam

Limina, nec generum Aenean
captiva video.

Romani montes, et montibus addita Roma, 35
 Et valeat probro Vesta pudenda meo.
 Ille equus, ille meos in castra reponet amores,
 Cui Tatiux dextris conlocat ipse iugas.
 Quid mirum in patrios Scyllam saevisse capillos,
 Candidaque in saevos inguina versa canes? 40
 Proditor quid mirum fraterni cornua monstri,
 Cum patuit lecto stamine torta via?
 Quantum ego sum Ausoniis crimen factura puellis,
 Inproba virgineo lecta ministra foco!
 Pallados extinctos si quis mirabitur ignis, 45
 Ignoscat; lacrimis spargitur ara meis.
 Cras, ut rumor ait, tota pugnabitur urbe:
 Tu cave spinosi rorida terga iugi.
 Lubrica tota via est et perfida; quippe tacentis
 Fallaci celat limite semper aquas. 50
 O utinam magicæ nossem cantamina Musæ!
 Haec quoque formoso lingua tulisset opem.
 Te toga picta decet, non quem sine matris honore
 Nutrit inhumanæ dura papilla lupæ.

48. TU CAVE] *Cave libri scripti: bene correctum. Mox verum 51. Burmannus probabiliter tentat:*

O utinam sagæ nossem cantamina Marsæ!

Sed retineamus magicæ cantamina Musæ. Germanicus Cæsar arcanas Musas dicit carmen de quinque planetis ex sacra Chaldaeorum doctrinâ faciendum, in Arateis 441.

Hoc opus arcanis si credam postmodo Musis,

Tempus et ipse labor, partiantur fata, docebit.

Sic et Statius Theb. III, 104. ni fallor, tectum Phoebum dixit pro obscuris oraculis;

Augur amate deis, non te caelestia frustra

Edocuit, lauroque sua dignatus Apollo est,

Et nemorum Dodona parens Cirrhæaque virgo.

Audivit tecto populos suspendere Phœbo.

Ita enim eum locum legendum censeo. Campos Elysios Maeoni vati promittit, cui vivo fuerit perpetuum cum diis commercium. Ille suspendebat populos attentione ac dubia oraculorum eventus expectatione; ut Propertius V, 1, 18.

Cum tremaret patrio pendula turba sacro.

Vulgo legitur *Audebit tacito:*

Sic hospes, * pariamne tua regina sub aula, 55
 Dos tibi non humilis prodita Roma venit.
 Si minus, at raptae ne sint inpune Sabinae!
 Me rape et alterna lege repende vices.
 Conmissas acies ego possum solvere; nuptae, 60
 Vos medium palla foedus inite mea.
 Adde Hymenaeë modos; tubicen sera murmura conde.
 Credite, vestra meus molliet arma torus.
 Et jam quarta canit venturam buccina lucem,
 Ipsaque in Oceanum sidera labsa cadunt.
 Experiar somnum; de te mihi somnia quaeram. 65
 Fac venias oculis umbra benigna meis.

V. 57. (55.) Sin minus; at, raptae — Sabinae.

sed illud *audebit* nihili est, etsi cum Barthio — cribas *At nemo- rum* ex codice, et interpretatio- nem Lutatii scholiastae sequaris, tam *carum hunc Maeona diis* fuisse, ut *obitu ejus lugentia conticescere potuerint oracula*.

55. SIC HOSPES, PARIAMNE TUA REGINA SUB AULA] Ita Neapolitanus, et alii fortasse. Sed illud *ne* evertit sensum; neque *hospes* ipsa, nec Tatius. Groninganus cum caeteris plerisque, *Pariam tua ne regina*. Si Propertius haec ipse perpolita dedisset, de vera lectione invenienda, ut opinor, non esset desperandum: nunc huriolari tantum licet. En duo commenta nostra, fortasse ne probabilia quidem:

Sic obses pariamve tua regi-
 na sub aula!
 Dos tibi non humilis prodita
 Roma venit.

et,

Si caelebs, *pariam* Tatia re-
 gina sub aula:

— — — — —
 Sin minus, at etc.

Illud postulat Scylla Ovidiana metamorph. VIII, 48.

*Me tamen accepta poterat
 deponere bellum*

Obside, me comitem, me pa-
 cis pignus habere.

hoc Salmacis metamorph. IV,
 325.

*Sed longo cunctis longeque
 potentior illis,*

*Si qua tibi sponsa est, si
 quam dignabere taeda.*

*Haec tibi sive aliqua est, mea
 sit furtiva voluptas:*

*Seu nulla est, ego sim, tha-
 lamumque ineamus
 eundem.*

Tatia autem aula, ut supra:
 Tatiac praetoria turmae.

57. SIN MINUS] Hoc saeculo
 XVI. exprimi coeptum est.
 Ante erat si minus, ut in scri-

Dixit, et incerto permisit brachia somno,
 Nescia se furiis adcubuisse novis.
 Nam Vesta, Iliacae felix tutela favillae,
 Culpam alit, et pluris condit in ossa facis. 70
 Illa ruit, qualis celerem propè Thermodonta
 Strymonis abscisos fertur aperta sinus.
 Urbi festus erat — dixere Palilia patres —
 Hic primus coepit moenibus esse — dies;
 Annua pastorum convivium, lusus in urbe, 75
 Cum pagana madent fercula deliciis,
 Cumque super raros foeni flammantis acervos
 Trajicit immundos ebria turba pedes.
 Romulus excubias decrevit in otia solvi,
 Atque intermissa castra silere tuba. 80
 Hoc Tarpeja suum tempus rata, convenit hostem;
 Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.
 Mons erat ascensu dubius, festoque remissus.
 Nec mora, vocalis occupat ense canes.
 Omnia praebebant somni: sed Juppiter unus 85
 Decrevit poenis invigilare suis.

V. 72. (70) abscisos. 73. erat. — Parilia patres. 74. esse
 dies. 85. (83.) somnos.

ptis omnibus; et poterat ferri.
 Vide Cortium ad Plinii epist.
 I, 3, 2.

68. NESCIA SE FURIIS] Ab
 Livinejo est: scripti nefariis.
 Fortasse:

*Dixit, et incerto permisit
 brachia somno,
 Nesciano ah furiis accu-
 buisse novis?*

72. ABSCISOS FERTUR APER-
 TA SINUS], Ita Broukhusius,
 recte. Libri scripti, *Abscisso
 aperta sinu*, quod nec Latinum
 nec Graecum est. Melius ta-

men ABSCISOS, et sane *absciso*
 habet codex noster.

73. PARILIA] Ita hic et eleg.
 I, 19. Neapolitanus: caeteri
Palilia. Aut hic quoque sic
 scribe, aut supra *Parilia*. Cac-
 terum distingue:

*Urbi festus erat (dixere PA-
 LILIA patres;
 Hic primus coepit moeni-
 bus esse) dies.*

Paullo infra v. 76. divitiis et 78.
immundas dapes habent scripti
 omnes.

85. OMNIA PRAEBEBANT SO-

Prodiderat portaeque fidem patriamque jacentem;

Nubeſdique petit, quem velit ipse, diem.

At Tatius, — neque enim sceleri dedit hostis honorem —

Nube, ait, et regni scande cubile mei. 90

Dixit, et ingestis comitum superobruit armis.

Haec, virgo, officiis dos erat apta tuis.

* A duce Tarpejo mons est cognomen adeptus.

* O vigil, injustae praemia sortis habes.

Post v. 92. (90.) positi 17. 18.

ingos] Scriptura sensu cassa.
Nihil enim hoc facit, quod ex
Ovidio affert Passeranius:

Nox ubi jam media est, so-
mnumque silentia prae-
bent.

Egregie Marklandus, Omnia
praebebat somnus. Sed nos ve-
rius:

Omnia praebebant somni, sed
Juppiter unus etc.

Silius Italicus IV, 725.

omnia somni
Condiderant, aegrisque da-
bant obliviam curis.

Caeterum totus hic locus neu-
triquam eliminatus est. Vide mo-
do praecedentia, in quibus duas
res perquam male conjunxit:

Mons erat ascensu dubius,
festoque remissus.

88. QUEM VELIT IPSE] Ipse
Heinsius, sensu flagitante, non
mira humanitate, ut Barthius
inepte cavillatur. Codices
Ipsa.

93. A DUCE TARPEJO etc.]
Contra hanc codicum scriptu-
ram quae jure monuerunt viri
docti, non recoquo. Vere, ut
opinor, Andreas Bassanus apud
Vulpium:

A nece Tarpejae mons est co-
gnomen adeptus.

Nec minus difficultatis habet
alter versus. Fortasse:

O vigil, injuste praemia
sortis habes,

ut Tarpejam exitus sui prae-
mia immerito accepisse dicat,
monte Tarpejo ab ea nomen
adepso. Sensum, non corre-
cto vitio, idem Bassanus per-
spexit. Vigilem videtur dice-
re, ut Ovidius fast. I, 261.

Utque levis custos armillis
capta Sabinis

Ad summas Tatium duxe-
rit arcis iter.

Hoc tamen quia antea non com-
memoravit, malis fortasse cum
Guyeto O virgo scribere, nisi
totum distichon viro docto
praesente spurium esse suspi-
cari vis. Sed ita dissimilis sui
in hoc libro quinto Propertius
est, ut, quae ab ipso, quae ab
aliis venerint, nusquam facile
dicas; et in hoc praesertim car-
mine dubia omnia atque incerta
sunt. Quare pauca hic dixi-
mus, verborum compendium
facturi etiam in proximo, cu-
jus et argumentum et tractatio
omnes ab lectione abstertere
debet.

V.

Terra tuum spinis obducatur, lena, sepulcrum;
 Et tua, quod non vis, sentiat umbra sitim;
 Nec sedeant cineri Manes, et Cerberus ultor
 Turpia jejuno terreat ossa sono;
 Docta vel Hippolytum Veneri mollire negantem, 5
 Concordique toro pessimam semper avis.
 Penelopen quoque, neglecto rumore mariti,
 Nubere lascivo cogeret Antinoo.
 Illa velit, poterit magnes non ducere ferrum,
 Et volucris nidis esse noverca suis. 10
 Quippe et, Collinas ad fossam moverit herbas,
 Stantia currenti diluerentur aqua.
 Audax cantatae leges inponere Lunae,
 Et sua nocturno fallere terga lupo,
 Posset et intentos astu caecare maritos. 15
 Cornicum inmeritas eruit ungue genas,
 Consuluitque striges nostro de sanguine, et in me
 Hippomanes fetae semina legit equae.
 Exornabat opus verbis, ceu blanda perurat,
 Saxosamque terat sedula culpa viam: 20

V. 3. at. 11. et Collinas. 15. Possit ut — maritos,

V.

3. AT CERBERUS] Sic Passeratius cum Perreji codice et Colorii et duobus Vaticanis. Rectissime caeteri:

Nec sedeant cineri Manes,
 et Cerberus ultor

Turpia jejuno terreat ossa
 sono.

Et post nec familiare omnibus,
 in primis Livio.

15. POSSIT UT] Ita duo Vaticani et Perreji. Sed possit quidem falsum de mortua,

quamquam et supra erat versu
 9. *Illam velit*. Sed rectius caeteri:

POSSET ET intentos astu caecare maritos.

Ante haec non debuit tentare Valckenarius:

Ausa excantatae leges imponere Lunae.

Recte habet Audax cantatae. Ovidius amor. II, 5, 38.

Aut ubi cantatis Luna laborat equis.

19. EXORNABAT OPUS] Exo-

Si te Eoa, Doroxanium, juvat aurea ripa,
 Et quae sub Tyria concha superbit aqua,
 Eurypylique placet Coae textura Minervae,
 Sectaque ab Attalicis putria signa toris,
 Seu quae palmiferae mittunt venalia Thebae, 25
 Murraeque in Parthis pocula cocta focis,
 Sperne fidem, provolve deos, mendacia vincant,
 Frange et damnosae jura pudicitiae.
 Et simulare virum, pretium facit. utere causis:
 Major dilata nocte recurret amor. 30
 Si tibi forte comas vexaverit utilis ira,
 Post modo mercata pace premendus erit.
 Denique ubi amplexu Venerem promiseris emto,
 Fac simules puros Isidis esse dies;
 Ingerat Aprilis Iole tibi, tundat Amycle, 35
 Natalem Majis Idibus esse tuum.
 Supplex ille sedet; posita tu scribe cathedra
 Quidlibet. has artis si pavet ille, tenes.
 Semper habe morsus circa tua colla recentis,
 Litibus alternis quos putet esse datos. 40

V. 39. circum.

*rabat codices, et ferat pro ter-
 rat. Caetera vide an Nasonis
 hoc vindicare possit epist.
 XVII, 146.*

*Difficilem culpae suspicor
 esse viam.*

21. DOROXANIUM] A Tur-
 nebo est, sed vix verum. Nea-
 politanus *Doroantum*, alii aliter.
 Quaere, si libet: mihi
 tanti non est.

29. ET SIMULARE VIRUM]
 Addunt interpretes, virum ven-
 turum. Sed *virum simulare*
 aliud est. Ovidius *metam. XI*,
 310.

*Phoebus animum simulat, prae-
 ceptaque gaudia sumit.*
 Horatius *epist. I, 19, 12.*

*Quid si quis volta torva fe-
 rus et pede nudo*

*Exiguasque togas simulet
 textore Catonem?*

Recte videtur Heinsius corri-
 gere: *Et simulare iram.* Eo-
 que etiam minus in sequenti-
 bus distinguere velim cum co-
 dice Groningano:

*Si tibi forte comas vexaverit,
 utilis ira.*

quae distinctio est in fine adji-
 ci postulat: vide nos libro II,
 6, 15.

34. ISIDIS] *Sideris esse scri-
 pti: Beroaldus corrigendum
 monuit. Versu 36. malis codi-
 ces, itidem prave.*

39. CIRCUM TUA COLLA] Ex

Nec te Medeae delectent probra sequacis;

Nempe tulit fastus ausa rogare prior:

Sed potius mundi Thais pretiosa Menandri,

Cum ferit astutos comica moecha Getas.

In mores te verte viri: si cantica jactat, 45

I comes, et voces ebria junge tuas.

Janitor ad dantis vigilet: si pulset inanis,

Surdus in obductam somniet usque seram.

Nec tibi displiceat miles non factus amori,

Nauta neque adtrita, si ferat aera, manu, 50

V. 45. brachia. 50. nec.

solo Vossiano tertio. Caeteri circa; recte. Quid in talibus Romanae aures probaverint, ex Ovidio apparet amor. I, 6, 37.

Ergo Amor et modicum circa mea tempora vinum

Mecum est.

ubi circum scribi non potest. Nec nostri locus V, 6, 62. tentandus erat. Vide et V, 9, 35.

45. SI BRACHIA JACTAT] Heinsii commentum. Scripti, Si CANTICA jactat. Virgilius in Catalectis XI, 19.

Dulcia jactantes alterno carmina versu.

Ovidius metam. XI, 153.

Pan ibi dum teneris jactat sua carmina Nymphis.

quamquam Ovidius fortasse alio sensu dixerit, nempe eo quo auctor panegyrici in Pisonem 203.

Quod si digna tua minus est mea pagina laude,

At voluisse sat est; animum, non carmina jacto.

50. NAUTA NEC ADTRITA] Scribe NEQUE adtrita, Librario-

rum in talibus negligentium nulla ratione habita. Ut carminis hujus foeditatem temperemus taedio ex observationibus grammaticis capiendo, placeat exponere, quae de hac re per otium olim perlustrando Virgilio, cujus optima et antiquissima exemplaria superesse constat, invenimus, ut aliis quoque boni aevi poetis emendandis prodesse possint. Ante vocalem igitur apud Virgilium semper scribitur *neque*, paucis vocabulis, quae statim indicabimus, exceptis. Nam quatuor loci, in quibus Heinsius *nec* ante vocalem reliquit, codicum auctoritate corrigendi sunt: Georg. II, 84. *neque Idaeis* habent omnes; Aen. II, 430. *neque Apollinis* nonnulli; Aen. IX, 129. *neque ignes* Mediceus et, Heinsio teste, caeteri vetustiores; Aen. IX, 428. *neque ausus* Romanus apud Pierium. Quin et alios quatuor, in quibus an qui libri *neque* habeant ignoramus, quamquam codex Mediceus in singulis (praeter Aen.

II, 584. quem ignorat) *nec exhibeat*, immutandos censeo: Aen. II, 432. *nec ullas*; 468. *nec ullum*; 584. *nec habet*; Aen. XI, 382. *nec inundant*: quia *neque ullae* legitur georg. III, 352. *neque habet* Aen. XI, 415. scriptis consentientibus, *neque ante* in georg. I, 426. II, 237. Aen. XI, 159. et alibi. In quibus *nec* ante vocalem probo, haec sunt: Aen. IX, 152. *nec equi*; Aen. XII, 352. *nec equis*. Causa apparet: *nec* bene novissimus editor Plauti mutavit in Amphitr. I, 1, 19.

Nec aequom anne iniquom
imperet cogitabit.

Ad id exemplum in Propertio III, 7, 51. *nec aquosus* scripsi e. Dresdensi, quomodo apud Ovidium trist. III, 3, 7. recte editur *nec aquis*. Porro ne ante *ex* quidem toleratur *neque*: Aen. V, 669. *nec exsaturabile* optimi; 781. *nec exanimes*. Noli igitur tentare, quod apud nostrum est IV, 8, 8. *nec ex aequo*. Minus patet, cur *nec* ante honos semper ponatur apud Virgilium Aen. XI, 208. XII, 135. 630: optimis tamen libris *neque* in hoc fidem negaverim. Quid, quod apud Propertium II, 4, 19. ne aliter quidem quam *nec apertos* scribere ausum, nimia fortasse librorum reverentia, sed quod idem repereram apud Ovidium trist. V, 4, 9., in Sabini epist. I, 125., apud Lucanum III, 426. At *neque Alcinoi* I, 15, 24., *neque Aonium* IV, 2, 42., *neque ulla* V, 11, 41. reluctantibus quamvis codicibus repe-

sui, et in hoc loco *neque attrita*, quia apud Virgilium legeram *neque Aonie* ecl. X, 12., *neque ullae* georg. III, 352. et *neque* ante ad ecl. IX, 35. Aen. I, 547. 727. X, 855. XI, 44.: praeterea *neque usquam* III, 20, 33., quia Virgilius *neque usquam* habet Aen. IV, 529. Libro autem V, 10, 21. pessime hactenus *nec inducta* editum est, cum optimi quique codices *neque* habeant; *neque induit* Virgilius Aen. IX, 180. Caeterum has regulas poetis Augusto recentioribus recte applicari posse, nolo contendere. Certe apud Juvenalem XIII, 98. *nec* est in fine versus, sequente in proximo versu *Archigene*. In quo et hoc novum est, quod *nec* posuit in fine versus, cum Virgilius ne quidem in tempus XIX. hexametri *neque* admiserit, quia interpunctio post tempus XVIII. non probatur; vide scholia ad Iliad. O, 360. Sed etiam ab mora octava illam particulam excludit, ubi posita numeros aut asperos aut debiliores reddit. Caeterum quoties hae particulae *neque* et *nec* ante consquam in thesi ponuntur ita, ut duo tempora habeant, utraque locum habet in secundo et quarto pede, sed in primo *neque* tantum, in tertio *nec*. Aen. X, 679.

Quo neque me Rutuli, nec
conscia fama sequatur.

In hanc regulam quoque librarii frequenter peccarunt, editores Virgiliani his tantum: georg. IV, 198.

Aut quorum titulus per barbara colla pependit,

Cretati medio cum saluere foro.

Aurum spectato, non quae manus adferat aurum.

Versibus auditis quid nisi verba feres?

Qui versus, Coae dederit nec munera vestis, 55

Istius tibi sit surda sine aere lyra.

Dum vernat sanguis, dum rugis integer annus,

Uttere, ne quid cras libet ab ore dies.

Vidi ego odorati victura rosaria Paesti

Sub matutino cocta jacere Noto. 60

V. 56. arte.

*Quod nec concubitu indulgent, nec corpora se-
gnes;*

et Aen. I, 260.

*Magnanimum Aenean; neque
me sententia vertit.*

Scribe *Quod neque ex Romano
aliisque; et in altero loco nec
me.*

[52. CRETATI] Optime correxerunt critici codicum scripturam *Caelati*.

56. ISTIUS TIBI SIT SURDA SINE ARTE LYRA] Hanc scripturam Burmannus praetulit, *Sine arte*. Sed hoc quidem nihil significat, *surda sine arte*. Ista enim jungenda sunt, non *lyra sine arte*. Nam adjectivum aut participium aut verbum ad illa adjici debet, *sine arte*. Ovidius art. amat. III; 258.

*Est illis sua dos, forma sine
arte potens.*

Idem amor. III, 13, 10.

*Ara per antiquas facta sine
arte manus.*

Propertius V, 1, 6.

*Nec fuit opprobrio facta sine
arte casa.*

eleg. 8, 40.

*Et facilis spargi munda sine
arte rosa.*

In Priapeis carm. LXXXIII, 10.

*At, o Priape, saepe floribus
novis*

*Tuas sine arte deligavimus
comas.*

In iisdem LXIV.

*Huc adde, quod me terribilem
deum fuste*

*Manus sine arte rusticae do-
laverunt.*

quem locum frustra a viris doctis sollicitari existimo, dum anapaestum in impari tantum sede admitti a grammaticis sibi persuaderi sinunt, quae regula Graecis certe numquam nota fuit. Sed apud Propertium scribe:

*Qui versus, Coae dederit nec
munera vestis,*

*Istius tibi sit surda sine
aere lyra.*

Ita Groninganus, Neapolita-

His animum nostrae dum versat Acanthis amicae,

* * *

Sed cape torquatae, Venus o regina, columbae

Ob meritum ante tuos guttura secta focos.

Vidi ego rugoso tussim concreescere collo,

63

Sputaque per dentes ire cruenta cavos,

Atque animam in tegetes putrem expirare paternas.

Horruit argenti tegula curta foco.

Exsequiae fuerant rari furtiva capilli

Vincula et immundo pallida mitra situ,

70

Et canis in nostros nimis experrecta dolores,

Cum fallenda meo pollice claustra forent.

Sit tumulus lenae curto vetus amphora collo;

Urgneat hunc supra vis, caprifice, tua.

Quisquis amas, scabris hoc bustum caedite saxis,

75

Mixtaque cum saxis addite verba mala.

V. 69. fuerunt. 74. hanc.

nus, Palatinorum alter et alii;
idque Broukhusius bono iudicio recepit. Recte, *sine aere*:

Si nihil attuleris, ibis *Homero* foras.

62. ***] Muretus recte eiecit ineptum pentametrum, quem scripti omnes agnoscunt:

Per tennes ossa sunt numerata cutes.

Tum versu 68. bene repositum *Tegula curta*; vide interpretes. Libri habent fere *pocula vel percula curva*.

69. EXSEQUIAE FUERUNT] Codices universi FUERANT. Monitum de talibus libro I, 12, 29. Mox *claustra* nullus scriptus, sed *caltra*, *coltra*, *cultura*, ut *clatra* cum Beroaldo legendum videatur, nisi quod grammatici *clatros* tantum dici contendunt.

74. URGEAT HANC SUPRA] Hanc ex mero typographi Broukhusiani errore provenisse suspicor. Certe omnes, quos vidi, ante Broukhusium, et apud Burmannum manuscripti plerique (ita semper loquitur, ubi omnes dicere debebat): URGEAT HUNC SUPRA, nempe tumulum. Libro III; 4, 17.

Et sit in exiguo laurus superaddita busto.

75. CAEDITE SAXIS] Ita Livinejus, *Caedite*; codices *Caedito*, postrema syllaba male correpta, quod ante Ovidium nemo facere ausus est, neque hic plus semel trist. IV, 3, 72.

Exemplumque mihi conjugis esto bonae.

In versu minore Burmannus suos libros *Adice* habere notat: *Addite*, quod verissi-

VI.

Sacra facit vates; sint ora faventia sacris,
 Et cadat ante meos icta juvenca focos.
 Cera Philetæis certet Romana corymbis,
 Et Cyrenæas urna ministret aquas.
 Costum molle date et blandi mihi turis honores, 5
 Terque focum circa laneus orbis eat.
 Spargite me lymphis, carmenque recentibus aris
 Tibia Mygdoniis libet eburna Cadis:
 Ite procul fraudes; alio sint aëre noxae:
 Pura novum vati laurea mollit iter. 10
 Musa, Palatini referemus Apollinis aedem;
 Res est, Calliope, digna favore tuo.
 Caesaris in nomen ducuntur carmina: Caesar
 Dum canitur, quaeso, Juppiter ipse vaces.
 Est, Phoebi fugiens Athamana ad litora portus, 15
 Qua sinus Ioniae murmura condit aquae,

V. 3. SERTA — certent. 8. cadis. 11. referamus.

munum est, noster cum Palatino
 papyraceo et Commeliniano.

VI.

3. SERTA PHILETÆIS CERTENT] Libri manu exarati:

CERA Philippeis CERTET Romana corymbis.

Sed Philetæis correxit verissime Antonius Volsceus. Cera, ni fallor, mutari a Scaligero non debuit. Tabulam ceratam dicit, in qua scribebat. Per hoc carmen autem Philetæ se coronam erepturum sperat. Versu 8. scribe Cadis littera initiali majore. Monuit Scaliger, quem Broukhusius recte secutus est.

11. REFERAMUS APOLLINIS

AEDEM] Codices, ut videtur, omnes et impressi ante Beroaldum referemus. Recte:

Musa, Palatini REFEREMUS
 Apollinis aedem;

Res est, Calliope, digna
 favore tuo.

Canet Propertius: Musæ favorem sibi expetit. Nec repugnant sequentia:

Caesaris in nomen ducuntur
 carmina,

quia in honorem Caesaris canere jam coepit. Simile est illud eleg. XI, 27.

Ipsa loquor pro me,

quod nec ipsum tentari debuit. Caeterum hoc quoque carmen Propertium Dierum vel Fastorum operi inserere voluisse su-

Actia Iuleae pelagus monumenta carinae,

Nautarum votis non operosa via.

Huc mundi coiere manus; stetit aequore moles

Pinea, nec remis aequa favebat avis.

20

Altera classis erat Teucro damnata Quirino,

Pilaque feminea turpiter acta manu:

V. 21. tenero. 22. apta.

epicor, quod in primis versus 67. confirmat, ultimo carminis decimi simillimus. Male certe Burmannus hic tentat, *Reseramus Apollinis aedem*, quod nec Musae neque Propertio convenit.

17. ACTIA IULEAE PELAGUS] Marklandus admodum ingeniose *Leucas* pro *pelagus* scribit: alia ad Horatium Carolus Fea tentasse fertur. Sed nihil opus. Nam quid illis rectius?

Est, Phoebi fugiens *Athama-*
na ad litora portus,

Qua sinus *Ioniae* murmura
condit aquae,

Actia Iuleae pelagus monu-
menta carinae,

Nautarum votis non opero-
sa via.

Una res viros doctos non vide-
tur advertisse, litora portus
jungenda esse. Sic Apollonius
Rhodius I, 559.

Ἀλλ' ὅτε δὴ λιμὲν οὐ περι-
γέλα νῆλληπον ἀντήν.

Propertius IV, 21, 23.

Inde ubi *Piraei* capient me
litora portus.

Catullus LXIV, 74.

Egressus curvis e litoribus
Piraei.

Lucanus IV, 536.

Inter semirutas magnae Car-
thaginis arces

Et *Clupeam* tenuit stationis
litora notae.

Pulchre autem *pelagus* ad lito-
ra fugere dicitur, quod facit
sinum. Valerius Flaccus II,
366.

Insequitur niger et magnis
cum fluctibus Eunus

Intonat Aegaeo, tenditque
ad litora pontus.

21. TENERO DAMNATA QUI-
RINO] Hanc lectionem Beroal-
dus non primum commentus
est, quam dederant ante eum
Joannes Calphurnius et Anto-
nius Volsus. Non impugno:
sed non deteriorem scripturam
libri omnes exhibent hanc:

Altera classis erat TEUCRO
damnata Quirino,

Pilaque feminea turpiter
ACTA manu.

Antonii classis et Cleopatrae
arma divo Quirino ab Augusti
partibus stanti damnata erant.
Sic intellige, non Augustus
pro Quirino. Contra Augustus
habet postea plena Jovis omine
vela. Horatius carm. III, 3,
23.

Ilion, Ilion

Fatalis incestusque jud

Hinc Augusta ratis plenis Jovis omine velis,
 Signaque jam patriae vincere docta suae.
 Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus, 25
 Armorum et radiis picta tremebat aqua,
 Cum Phoebus, linquens stantem se vindice Delon, —
 Nam tulit iratos mobilis ante Notos —
 Astitit Augusti puppim super, et nova flamma
 Luxit in obliquam ter sinuata facem. 30
 Non ille adtulerat crinis in colla solutos,
 Aut testudineae carmen inerme lyrae:
 Sed quali aspexit Pelopeum Agamemnona voltu,
 Egessitque avidis Dorica castra rogis,
 Aut qualis flexos solvit Pythona per orbis 35
 Serpentem, inbelles quem timuere lyrae.
 Mox ait: O longa mundi servator ab Alba,
 Auguste, Hectoreis cognite major avis,

V. 26. Armorum radiis. 29. puppem.

*Et mulier peregrina vertit
 In pulverem, ex quo destituit
 deos*

*Mercede pacta Laomedon,
 mihi*

*Castaeque damnatum Mi-
 nervae*

*Cum populo et duce frau-
 dulento.*

Silius IV, 229.

*Ibant in Martem terrae do-
 minantis alumni,*

*Damnati superis, nec jam
 reditura juvenus.*

Caeterum mirabile est Burman-
 num in codice Leidensi primo
Teuero Quirino legi narrare, e
 Menteliano autem, qui idem
 liber est, enotare *tauero da-*
mnata Perino, in quibus an Pe-
 rilli taurus ex III, 18, 12. huc
 translatus lateat ignoro: verum

in eis latere, de quo Burman-
 nus non dubitabat, pernego.
 Sed in versu minore difficilis
 structura est. Acta pro apta
 praebet Groninganus cum aliis
 nonnullis; idque verum est:

*Pilaque feminea turpiter
 ACTA manu.*

26. ARMORUM RADIIS] Ita
 Groninganus cum paucis aliis:
 sed plerique cum Menteliano et
 nostro *Armorum ET radiis*.
 Brouklusius quidem, *Venu-*
stius sane, inquit, *abest, et*
rotundius: sed orationis stru-
 ctura suavior est et facilior.
 quia sequitur *Cum Phoebus*.
 Tum pulchre in hoc versu cor-
 rigunt:

*Armorum et radiis icta tre-
 mobat aqua.*

Vince mari: jam terra tua est; tibi militat arcus,

Et favet ex humeris hoc onus omne meis.

40

Solve metu patriam, quae nunc te vindice freta

Inposuit prorae publica vota tuae.

Quam nisi defendes, murorum Romulus auctor

Ire Palatinas non bene vidit aves.

Et nimium remis audent, pro, turpe Latinis:

45

Principe te, fluctus regia vela pati!

Nec te, quod classis centenis remiget alis,

Terreat: invito labitur illa mari;

V. 43. augur. 45. proh turpe, Latinis, 47. remigat.

Sed quidni picta? Audacius
Varro apud Nonium VI, 16.

Cum pictus aër fervidis late
ignibus

Caeli choreas astricas ostenderet.

Porro versu 28. videtur verum:

Nam tulit iratos mobilis
ante Notos.

in quo ante est ab Lipsio: scripti habent unda. Versu autem 29. PUPPIM scribendum est optimorum codicum auctoritate.

43. MURORUM ROMULUS AUGUR] Murorum AUCTOR, vel repugnantibus librariis scribendum esse multis docet ad Horatium Bentlejus. Hoc quod unus codex Regius confirmat, nihil facit ad veritatem. Noli mirari, Lector, quod tam pauca hic tantaque cum brevitate singula notamus: omnia, quae ad rem nostram spectabant, ab aliis praerepta erant in hac elegia maxime. Supra versu 36. ne muta:

imbelles quem timuere lyrae.
Statius Theb. VII, 630.

dum Marte propinquo

Horrent Tyrrhenos Heliconiae
plectra tumultus.

Plectrum imbelles Ovidio metam. V, 114.

Cui procul astanti plectrum-
que imbelles tenenti.

45. ET NIMIUM REMIS AUDENT, PROH TURPE, LATINIS, PRINCIPLE TE, FLUCTUS REGIA VELA PATI] Magno molimine hic rem gerit Marklandus, scribendo:

En! nimium remis audent!
proh turpe, Latinis,
Principe te, fluctus regia
vela pati.

At quam bene mutanda interpunctione lux sua his versibus reddi poterat! Distingue:

Et nimium remis audent, pro,
turpe Latinis.

Principe te, fluctus regia
vela pati!

Caeterum scripti habent prope tarpe: recte reposuit pro Scalliger et ante eum Itali in duobus Vaticanis et in Perreji libro; quin et Puccii liber id exhibuisse fertur.

47. CENTENIS REMIGAT ALIS]

Quodque vehunt prorae Centaurica saxa minantis;

Tigna cava et pictos experiere metus.

50

Frangit et adtollit vires in milite causa;

Quae nisi justa subest, excutit arma pudor.

Tempus adest; committe rates. ego temporis auctor

Ducam laurigera Julia rostra manu.

Dixerat, et pharetrae pondus consumit in arcus:

55

Proxima post arcus Caesaris hasta fuit.

Vincit Romam fide Phoebi; dat femina poenas;

Sceptra per Ionias fracta vehuntur aquas.

V. 49. Centauros. 56. furit,

Non sunt tanti apud me Leidensis secundus et Vossianus tertius, ut hos solos sequi velim. Caeteri omnes REMIGET, quod tuemur ad librum I, 2, 9. Paulo post:

invito labitur illa mari.

Et multo labitur Groninganus cum Menteliano, Guarneriano et aliis. Sed invito noster, quod verissimum est. Ovidius epist. XIII, 125.

Hoc quoque, quod venti prohibent exire carinas,

Me movet: invitis ire paratis aquis.

Idem epist. XVIII, 195.

Sit tumidum paucis etiam nunc noctibus aequor,

Ire per invitas experiemur aquas.

Auctor Octaviae 41.

paruit liber diu

Oceanus et recepit invitus rates.

Propertius I, 18, 13.

Ah pereat, quicumque rates et vela paravit

Primo, et invito gurgite fecit iter.

Libro IV 6 52.

Et miserum invita traxit hitus aqua.

Caeterum hoc refer ad aliud, quod praecesserat:

Principe te, fluctus regia vela pati!

Nam Burmannus ne locum caperet, elegans, ut ait, gravitas loci Virgiliani Aen. VIII, 691. effecit, hoc est, studium inane conferendis aliorum poetarum locis sententiarum vincula nexusque indagandi.

49. CENTAUROS SAXA MINANTES] Guyeti commentum. Scriptorum lectio non deterior est, si recte intelligatur:

Quodque vehunt prorae CENTAUERICA saxa minantis,

vel minantes. Figuras pictas dicit Centaurica saxa minantes. Sed Broukhusius contra codicum fidem, quorum plerique minantis exhibent, junxerat prorae minantes, quas recte notat minaces certe dicendas fuisse.

56. HASTA FURIT] Sic Broukhusius ex emendatione Guyeti et Heinsii. Nempe critici poë-

At pater Idalio miratur Caesar ab astro;

Tum deus: En nostri sanguinis ista fides.

60

Prosequitur cantu Triton, omnesque marinae

Plauserunt circa libera signa deae.

Illa petit Nilum cumba male nixa fugaci,

Hoc unum, jusso non moritura die.

Di melius! quantus mulier foret una triumphus,

65

Ductus erat per quas ante Jugurthæ vias!

Actius hinc traxit Phoebus monumenta, quod ejus

Una decem vicit missa sagitta rates.

Bella satis cecini: citharam jam poscit Apollo

Victor, et ad placidos exuit arma choros.

70

Candida nunc molli subeant convivia luco,

Blandae utrimque fluant per mea colla rosae

V. 59. miratus. 60. Sum. 72. Blanditæque.

tas ubique aut furere aut magna verba aut elegantias effundere volunt. Liceat, quaeso, Propertio nostro ita loqui, ut eum locutum esse libri veteres testantur:

*Proxima post arcus Caesaris
hasta fuit.*

59. AT PATER IDALIO MIRATUS CAESAR AB ASTRO, SUM DEUS, EN NOSTRI SANGUINIS ISTA FIDES] Repone:

*At pater Idalio MIRATUR
Caesar ab astro:*

Tum deus: En nostri sanguinis ista fides.

Miratur scripti, ni fallor, omnes et impressi ante Muretum. Deum autem sese esse inepte nimis hic affirmabat Caesar, cum illud esset potius agendum, Augustum esse veram et dignam patre Caesare prolem.

72. BLANDITÆQUE FLUANT

PER MEA COLLA ROSAE] Perquam infelix Scaligeri emendatio *Blanditæque*. Scriptorum lectionem *Blanditiæque* frustra tueberis; nam *blanditias rosae* quis dixit aut quis intelligit? Viri docti rosas *Blandusias* et *Blandinas* comminiscuntur, de quibus nihil constat. Lego: BLANDAE UTRIMQUE fluant per mea colla rosae.

Ovidius metamorph. IX, 90.

Una ministrarum fuis utrimque capillis

Incessit.

Idem metamorph. VI, 168.

movensque decoro

Cum capite immissos humerum per utrumque capillos.

Scriptum erat *Blanduinque*. ex more: inde factum *Blanditiæque*. In versu superiore malunt viri docti *Subeam convivia*, quod dubito an Latinum sit,

Vinaque fundantur praelis elisa Falernis
 Terque lavet nostras spica Cilissa comas.
 Ingenium potis inritet Musa poëtis; 75
 Bacche, soles Phoeba fertilis esse tuo.
 Ille paludosos memoret servire Sicambros:
 Cepheam hic Meroën fuscaque regna canat.
 Hic referat sero confessum foedere Parthum;
 Reddat signa Remi; mox dabit ipse sua. 80
 Sive aliquid pharetris Augustus parcet Eois,
 Differat in pueros ista tropaea suos.
 Gaude, Crasse, nigras si quid sapis inter arenas;
 Ire per Euphraten ad tua busta licet.
 Sic noctem patera, sic ducam carmine, donec 85
 Injiciat radios in mea vina dies.

VII.

Sunt aliquid Manes; letum non omnia finit;
 Luridaque evictos effugit umbra rogos.

V. 75. irritat.

quamquam ineuntur convivia,
 Ovidius fast. IV, 353.

Cur vicibus factis ineant con-
 vivia, quaero.

Valerius Flaccus IV, 760.

Festa dehinc mediis ineunt
 convivia tectis,

Communesque vocant superos.
 Sed recte Subeant convivia luca.

Statius silv. III, 1, 77.

Diffugimus, festasque dapes
 redimitaque vina

Abripiunt famuli; nec quo
 convivia migrant,

— — instantes sed proxima
 quaerere nimbi

Suadebant.

75. INGENIUM POTIS IRRITAT MUSA POETIS] Scire velim, cur haec esse γρόμῳ vo-

luerint Scaliger et Livinejus, quoque nomine displicere possit, quod scripti omnes habent, IRRITET. Hoc revocamus. Sed Potis egregie Itali, cum in scriptis veterioribus esset Positis. Idem vitium apud Ovidium art amat. I, 231. viros doctos fefellit. Illic scribe:

Dant etiam positis aditum
 convivia mensis;

Est aliquid praeter vina
 quod inde petas.

Saepe illic poti teneris adducta lacertis

Purpureus Bacchi cornua
 pressit Amor.

non positi Bacchi, quod ridiculum; et positae mensae praecesserant.

Cynthia namque meo visa est incumbere fulcro,
 Murmur ad extremae nuper humata viae,
 Cum mihi somnus ab exsequiis penderet amoris, 5
 Et quererer lecti frigida regna mei.
 Eosdem habuit secum, quibus est elata, capillos,
 Eosdem oculos; lateri vestis adusta fuit;
 Et solitum digito beryllon adederat ignis,
 Summaque Lethaeus triverat ora liquor. 10
 Spirantisque animos et vocem misit: at illi
 Pollicibus fragiles increpuere manus:
 Perfide, nec cuiquam melior sperande puellae,
 In te jam vires somnus habere potest?
 Jamne tibi exciderunt vigilacis furta Suburae, 15
 Et mea nocturnis trita fenestra dolis?
 Per quam demisso quotiens tibi fune pependi,
 Alterna veniens in tua colla manu!
 Saepe Venus trivio commissa, et pectore mixto
 Fecerunt tepidas pallia nostra vias. 20
 Nec crepuit fissa me propter arundine custos,
 Laesit et objectum tegula curta caput.

V. 5. amaris. 9. solitam.

VII.

5. QUUM MIHI SOMNUS AB
 EXSEQUIIS PENDERET AMARIS]
 Vide quantum deceperit Bur-
 mannum error typographi
 Broukhusiani. Scilicet in tex-
 tu Broukhusii *amaris* legitur,
 ita conjecisse Livinejum narra-
 tur in nota. Sed exempla, qui-
 bus Livineji conjecturam fir-
 mat, ad aliam lectionem per-
 tinent, *somnus amarus*, eaque
 ipsa est Livineji emendatio.
 Haec et nobis valde probatur,
exsequiis amaris non item. Sed
 codicum scripturam non audeo
 rejicere:

*Cum mihi somnus ab exse-
quiis penderet AMORIS.*

Libro I, 18, 20.

*Illic si qua meum sepelissent
fata dolorem,*

*Ultimus et posito staret
amore lapis.*

Theocritus XXIII, 43.

*Χῶμα δὲ μοι κοίλανον, ὃ μὲν
κρύψει τὸν ἔρωτα.*

9. ET SOLITAM] Scripti so-
LITUM *beryllon*. Frustra So-
litam maluit Heinsius, dedit
Broukhusius. Utrumque enim
recte habet.

21. NEC CREPUIT, FISSA]
Hoc distichon, quod in codi-

Foederis heu taciti! cujus fallacia verba

Non audituri diripuerunt Noti.

At mihi non oculos quisquam inclinavit euntis.

25

Unum inpetrassem, te revocante, diem.

Denique quis nostro furvum te funere vidit?

Atram quis lacrimis incaluisse togam?

Si piguit portas ultra procedere, at illuc

Jussisses, lectum lentius ire meum.

30

Cur ventos non ipse rogis, ingratis, petisti?

Cur nardo flammae non oluere meae?

Hoc etiam grave erat, nulla mercede hyacinthos

Injicere, et fracto busta piarum cado.

Lygdamus uratur, candescat lamina vernae; —

35

Sensi ego, cum insidiis pallida vina bibi —;

V. 29. illud. 35—38. *apud Burm.* 43—46.

cibus ante versum 27. legitur, recte huc revocari existimo, quamquam incerta res est, nec fortasse ex iis, quae nobis restant, veteris aevi reliquiis explicanda.

27. FURVUM] Verè, ut videtur, Passeratius et Heinsius. Certe *curvum* qui aliter quam inepte explicaret, neminem vidi.

29. AT ILLUD JUSSISSES] Non debuit mutare Muretus, contra librorum consensum, qui habent ILLUC. Quantillum autem ille et illic differunt!

35. LYGDAMUS URATUR] Huc isti versiculi revocandi sunt, quos Scaliger contra codicum fidem alio transtulit. Sed ita scribe:

*Lygdamus uratur, candescat
lamina vernae; —*

*Sensi ego, cum insidiis pal-
lida vina bibi —;*

AT *Nomas* arcanas tollat ver-
suta salivas:

DICET *damnatas ignea te-
sta manus.*

At *Nomas* Groninganus cum aliis nonnullis, *Dicet* omnes. De sensu tertii versus Burmannum vide, confuse tamen ac moleste, ut fere solet, disputantem. Bene autem *Salivas* impressi: scripti plerique *Salinas*. Caeterum *damnatae manus* scelestae sunt. Petronius: *Fulminatus hac pronuntiatione, sicut eram, sine gladio in lectulum decidi, et attulissem mihi damnatas manus, si non inimici victoriae invidissem.* Si- lius IX, 126.

*Parce precor dextrae, non ut
mihi vita supersit;
Quippe nefas hac velle frui;
sed sanguine nostro
Ne damnes, o nate, manus.*

At Nomas arcanas tollat versuta salivas:
 Dicet damnatas ignea testa manus.
 Quae modo per vilis inspecta est publica noctis,
 Haec nunc aurata cyclade signat humum, 40
 Et graviora rependit iniquis pensa quasillis,
 Garrula de facie si qua locuta mea est:
 Nostraque quod Petale tulit ad monumenta coronas,
 Codicis immundi vincula sentit anus.
 Caeditur et Lalage tortis suspensa capillis, 45
 Per nomen quoniam est ausa rogare meum.
 Te patiente meae conflavit imaginis aurum,
 Ardenti e nostro dotem habitura rogo.
 Non tamen insector, quamvis mereare, Properti;
 Longa mea in libris regna fuere tuis. 50
 Juro ego Fatorum nulli revolubile carmen,
 Tergeminusque canis sic mihi molle sonet,
 Me servasse fidem. si fallo, viperâ nostris
 Sibilet in tumulis et super ossa cubet.
 Nam gemina est sedes turpem sortita per amnem, 55
 Turbaque diversa remigat omnis aqua.

V. 37. (45.) Aut. 38. (46.) Ducet. 39-46. Burn. 35-42.
 48. Ardeat. 51. stamen.

48. ARDEAT E NOSTRO DOTEM HABITURA ROGO] A Scalligero est lectio mira, nec Latina fortasse. Libri plerique, *Ardent e nostro*. Repone ex Groningano:

ARDENTI e nostro dotem
 habitura rogo.

Tibullus II, 4, 46.

At bona quae nec avara fuit,
 centum licet annos

Vixerit, ardentem flebitur
 ante rogam.

Silius Italicus II, 424.

Ardentemque rogam media
 spectabat ab unda.

51. FATORUM NULLI REVOLUBILE STAMEN] Ita Passeratii codex et unus Heinsii, haud dubie de Italorum conjectura. Groninganus *revocabile carmen*. Sed verum est, quod plerique habent:

Juro ego Fatorum nulli revolubile CARMEN.

Valerius Flacrus III, 408.

Ensifer hic atraque sedens
 in veste Celeneus

Insontes errore luit, culpamque remittens

Carmina turbatos volvit plancantia Manes.

Una Clytaemnestrae stuprum vehit, ac rate Cressae

Portat mentitae lignea monstra bovis.

Ecce, coronato pars altera vecta phaselo,

Mulcet ubi Elysias aura beata rosas,

66

Qua numerosa fides, quaque aera rotunda Cybebes,

Mitratisque sonant Lydia plectra choris.

V. 57. unaque.

Statius silv. III, 5, 185.

cui Chalcidicum fas
volvère carmen,

Lanea cui Phrygii est coma
fluminis.

57. UNAQUE CRESSAE] Sic
de Livineji emendatione Brouk-
husius: Libri veteres *Altera*
Cressae, contra sensum loci.
Sed de structura orationis la-
boro. Nam in his:

Una Clytaemnestrae stuprum
vehit, unaque Cressae
Portat mentitae lignea mon-
stra bovis,

quod interpretibus unam navem
intelligere placet, quis probet,
cum de nave nihil dictum sit?
Dicta autem haec erant:

Nam gemina est sedes tur-
pem sortita per a-
mnem,

Turbaque diversa remigat
omnis aqua.

quae neque ipsa satis clara
sunt, nisi quod sortita sedes
(Quaesita enim ex Groninga-
no nolim) quin passive dica-
tur, non dubito, de quo usu
Forcellinium vide in Latini-
tatis lexico. Nam si geminam
turbam sedes sortitam esse in-
telligere velles, ut apud Vale-
rium Flaccum II, 483. sortita-
que Lethen Corpora, deberet

esse: *Turba*, et, non *Turba-*
que. Burmannus geminam se-
dem indicari vult, quae in
cymba Charontis vectoribus as-
signetur; quod quomodo ex
sequentibus manifestum esse
contendat, non capio. Malim
igitur intelligere geminam,
piorum et impiorum, sedem
ad amnis inferi litora; quia
duas rates esse, quibus animae
ad sedes suas vehantur, in se-
quentibus aperte dicit. Tum
vero ex illis,

Turbaque diversa remigat
omnis aqua,

proximum versum explico:
Una aqua Clytaemnestram Pasi-
phaenque et harum similes ad
sedem sceleratam portat: altera
turba coronato phaselo ad cam-
pos Elysios vehitur. Hoc sen-
tentiarum filum secuti facile
reperiemus, quod ad codicum
scripturam *Altera* propius,
quam *Unaque* Livineji acce-
dat. Repono:

Una Clytaemnestrae stuprum
vehit, ac rate Cres-
sae

Portat mentitae lignea mon-
stra bovis.

Aqua Clytaemnestram vehit ac
portat rate Pasiphaen. Ovi-
dii art. amat. III, 386.

Andromedeque et Hypermnestre sine fraude maritae
 Narrant, historiae pectora nota suae.
 Haec sua maternis queritur livere catenis 65
 Brachia, nec meritas frigida saxa manus.
 Narrat Hypermnestre magnum ausas esse sorores:
 In scelus hoc animum non valuisse suum.
 Sic mortis lacrimis vitae sanamus amores.
 Celo ego perfidiae crimina multa tuae. 70
 Sed tibi nunc mandata damus, si forte moveris,
 Si te non totum Doridos herba tenet.
 Nutrix in tremulis ne quid desideret annis
 Parthenie. patuit, nec tibi avara fuit.
 Deliciae meae Latris, cui nomen ab usu est, 75
 Ne speculum dominae porrigat illa novae.
 Et quoscumque meo fecisti nomine versus,
 Ure mihi: laudes desine habere meas.
 Pelle hederam tumulo, mihi quae pugnante corymbo
 Mollia contortis adligat ossa comis. 80

V. 64, Narrant historiae.

<p> <i>Nec vos Campus habet, nec vos gelidissima Virgo, Nec Tuscus placida deve- hit annis aqua.</i> Idem epist. V, 90. <i>Denique tutus amor meus est tibi. nulla parantur Bella, nec ultrices advehit unda rates.</i> Valerius Flaccus operis initio: — <i>Caledonium postquam tua carbasa vexit Oceanus.</i> 63. ANDROMEDEQUE ET HY- PERMNESTRE SINE FRAUDE MA- RITAE [NARRANT HISTORIAE PE- CTORE NOTA SUAE] Haec ita scripta non facile intelliguntur. <i>Pignora nota vult Livineius, historias suas Marklandus. Quid</i> </p>	<p> <i>vero, si melius distinguendo rem conficimus? Scribe: Andromedeque et Hypermnestre sine fraude mari- tae Narrant, historiae pectora nota suae.</i> Andromedam et Hypermnestram pectora historiae suae nota appellat. <i>Nota historiae suae</i> non raro apud poetas lo- quendi modo. <i>Pectora cara, junctissima, fortissima, pas- sim.</i> Porro <i>maritae narrant,</i> <i>maritas se narrant.</i> Hoc quo- que vulgare. Ovidius proxime ad nostrum, <i>metam. IX, 545.</i> <i>superata fateri Cogor, opemque tuam timi- dis exposcere votis.</i> </p>
---	---

Pomosis Anio qua spumifer incubat arvis,
 Et numquam Herculeo numine pallet ebur,
 Hic carmen media dignum me scribe columna,
 Sed breve, quod currens vector ab urbe legat:
 HIC TIBURTINA JACET AUREA CYNTHIA TERRA. 85
 ACCESSIT RIPAE LAUS, ANIENE, TUAE.
 Nec tu sperne piis venientia somnia portis.
 Cum pia venerunt somnia, pondus habent.
 Nocte vagae ferimur; nox clausas liberat umbras;
 Errat et abjecta Cerberus ipse sera. 90
 Luce jubent leges Lethaea ad stagna reverti.
 Nos vehimur: vectum nauta recenset onus.
 Nunc te possideant aliae: mox sola tenebo;
 Mecum eris, et mixtis ossibus ossa teram.
 Haec postquam querula mecum sub lite peregit, 95
 Inter complexus excidit umbra meos.

VIII.

Disce, quid Esquilias hac nocte fugarit aquosas,
 Cum vicina novis turba cucurrit agris.
 Lanuvium annosi vetus est tutela draconis,
 Hic ubi tam rarae non perit hora morae,

V. 83. Hoc.

Ante, in disticho proximo,
 recte a viris doctis repositum
 est, *Atque aera rotunda Cybe-*
bes, a qua lectione optimi co-
 dices una tantum littera abeunt,
qua quaerar ut unda exhiben-
tes.

81. POMOSIS ANIO] Pulcher-
 rime restituit Broukhusius.
 Scripti: *Ramosis Anio qua spu-*
mifer.

83. HOC CARMEN] Scribe
 hic ex Groningano, Neapol.
 Mentel. Guarner. Bonon et
 aliis. Si *hoc carmen* volebat
 ponere, tum postulabat sensus:
 hoc breve carmen, sed me di-
 gnum. Tum *Hic Tiburtina ja-*
cet omnino vera lectio est,
 quam a Mureto repositam exi-
 stimo. Nam scripti omnes in
 hoc versu corrupti sunt.

Qua sacer abripitur caeco descensus hiatu,
 Qua penetrat (virgo, tale iter omne cave)
 Jejuni serpentis honos, cum pabula poscit
 Annua et ex ima sibila torquet humo.
 Talia demissae pallent ad sacra puellae,
 Cum tremere anguino creditur ore manus.
 Ille sibi admotas a virgine conripit escas:
 Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.
 Si fuerint castae, redeunt in colla parentum;
 Clamantque agricolae: Fertilis annus erit.

5

10

V. 6. penetral, 10. tenera.

VIII.

6. QUA PENETRAL, (VIRGO]
 Hoc Scaligeri commento ad-
 misso sequentia *Jejuni serpen-*
tis honos non habent, quo re-
 ferantur; quamquam fatendum
 est, neque hoc carmen esse ela-
 boratum: et erat sane majore
 cura indignum. Omnium li-
 brorum auctoritate repono:

Qua sacer abripitur caeco de-
scensus hiatu,

Qua PENETRAT (virgo, tale
iter omne cave)

Jejuni serpentis honos, cum
pabula poscit

Annua et ex ima sibila tor-
quet humo,

Qua penetrat, ubi per caecum
hiatum insinuatur jejuni ser-
pentis honos, hoc est, canistra
cibis plena ejus honori data.

10. QUUM TENERA ANGUINO
 CREDITUR ORE MANUS] Hoc
 quoque Scaliger reposuit ex
 libro suo, in quem ex Ita-
 li, alicuius emendatione ve-
 nerat. Quod boni libri omnes
 habent, non est deterius:

Cum tremere anguino credi-
tur ore manus.

In utraque scriptura ore pro
 ori est, qualia apud Propertium
 permulta agnoscunt interpretes,
 licentiam Ennio fortasse aut
 Lucilio concessam aevo Augusteo male
 tribuentes. Apposuimus loca Propertii
 pleraque, quae ita interpretando
 corruerunt. I, 4, 22.

heu nullo limine carus eris,
 id est, nulla demo. I, 8, 22.

Quin ego, vita, tuo limine
vera querar.

De eo loco multa diximus. I,
 19, 12.

non altera nostro
Limine formosos intulit ul-
la pedes.

Nulla nobis pedes per limen
 nostrum, h. e. superato limi-
 ne, intulit. III, 10, 4.

Turpis Romano Belgicus
ore color.

Nempe vulgo diceretur in ore.
 IV, 5, 20.

Est poenae servo rumpere
teste fidem.

Huc mea detonsis avecta est Cynthia mannis: 15
 Causa fuit Juno, sed mage causa Venus.
 Appia dic, quaeso, quantum te teste triumphum
 Egerit, effusis per tua saxa rotis,
 Turpis in arcana sonuit cum rixa taberna;
 Si sine me, famae non sine labe meae. 20
 Spectaculum ipsa sedens primo temone pependit,
 Ausa per inpuros frena movere locos.
 Serica nam taceo volsi carpenta nepotis,
 Atque armillatos colla Molossa canes,
 Qui dabit immundae venalia fata saginae, 25
 Vincet ubi erasas barba pudenda genas.
 Cum fieret nostro totiens injuria lecto,
 Mutato volui castra movere toro.
 Phyllis Aventinae quaedam est vicina Dianae,
 Sobria grata parum: cum bibit, omne decet. 30
 Altera Tarpejos est inter Teia lucos,
 Candida: sed potae non satis unus erit.
 His ego constitui noctem lenire vocatis,
 Et Venere ignota furta novare mea.

Fidem, cui servus testis fuit.
 IV, 5, 24.

Si placet, insultet, Lygdame, morte meae.

Ita legit Scaliger: sed poeta dicit: *insultet mihi morte mea.*
 IV, 10, 36.

Una Philippeo sanguine inusta nota.

Dictum ibi. V, 7, 77.

Et quoscumque meo fecisti nomine versus.

Expositum ad librum III, 5, 26. Non est igitur, ut hoc in loco ore pro casu tertio accipiamus et Propertio potius, quam librariis, errorem ascribamus. Recte, ut puto, Heinsianus,

Vossianus quartus, D'Orvillianus secundus et alii:

Cum TREMERE anguino creditur ore manus,

quod et ipsum laud dubie a docto aliquo Italo venit.

15. DETONSIS MANNIS] Scripti ab annis: Beroaldus correxit, a quo est etiam versu 23. *Serica nam taceo.* Hoc non est verum: si quis alius felicius verius quid ex monstris codicum scripturis eruerit, non invidebo, qui tempus aliis rebus utilius impendendum in hoc carmine emaculando non terere decreverim. Post versu 28. *Mutato vel Mutato vo-*

- Unus erat tribus in secreta lectulus herba. 35
 Quaeris concubitus? inter utramque fui.
 Lygdamus ad cyathos, vitrique aestiva supellex,
 Et Methymnaei Graja saliva meri.
 Nilotes tibicen erat, crotalistria Phyllis,
 Et facilis spargi munda sine arte rosa. 40
 Nanus et ipse suos breviter concretus in artus
 Jactabat truncas ad cava buxa manus.
 Sed neque suppletis constabat flamma lucernis,
 Recidit inque suos mensa supina pedes.
 Me quoque per talos Venerem quaerente secundos, 45
 Semper damnosi subsiluire canes.
 Cantabant surdo, nudabant pectora caeco:
 Lanuvii ad portas, hei mihi, solus eram;
 Cum subito rauci sonuerunt cardine postes,
 Et levia ad primos murmura facta Laris. 50
 Nec mora, cum totas resupinat Cynthia valvas,
 Non operosa comis, sed furibunda decens.
 Pocula mi digitos inter cecidere remissos,
 Palluerantque ipso labra soluta mero.

V. 52. comas. 54. Palluerunt.

luit scripti: volui idem Beroal-
lus. Porro v. 37. utrique codi-
ces, quod correxit Scaliger:
versu proximo Graja fecit ex
Graeca et grata Palmerius.
Nilotes autem in 39. Scaliger
reposuit pro Nile tuus; neque
in ullo bono libro crotalistria,
sed varia verborum portenta.
Ibidem Phyllis non videtur ve-
rum: Burmannus probabiliter
corrigit Phidis. Versu sequen-
te 41. Magnus in scriptis, un-
de recte factum Nanus a Bero-
aldo. Sed jam fere piget nos
instituti nostri omnia, quae
contra codicum fidem recepta
sunt, enotandi: perficiemus ta-

men victo taedio etiam inviti.

52. NON OPEROSA COMAS]
 Ita Broukhusius, Graecismi
 studio. Libri scripti COMIS,
 nec rejicio. Ovidius fast. III, 465.

Interea Liber depexos crini-
bus Indos Vincit.
 metamorph. IV, 261.

Sedit humo nuda nudis in-
comta capillis.

Paullo ante Burmannus:

Nec levia ad primos mur-
mura facta Lares.

Et levia retinemus, ut Cyn-
thia, quid suspicaretur quidque
faciendum esset, comitibus in-
susurraverit.

54. PALLUERUNT IPSO] Co-

Fulminat illa oculis, et, quantum femina, saevit: 55

Spectaclum capta nec minus urbe fuit.

Phyllidos iratos in voltum conjicit ignis;

Territa vicinas Teia clamat aquas.

Lumina sopitos turbant elata Quirites,

Omnis et insana semita nocte sonat. 60

Illas direptisque comis tunicisque solutis

Excipit obscurae prima taberna viae.

Cynthia gaudet in exuviis, victrixque recurrit,

Et mea perversa sauciat ora manu,

Inponitque notam collo, morsuque cruentat, 65

Praecipueque oculos, qui meruere, ferit.

Atque ubi jam nostris lassavit brachia plagis,

Lygdamus ad plutei fulcra sinistra latens

Eruitur, geniumque meum prostratus adorat.

Lygdame, nil potui: tecum ego captus eram. 70

Supplicibus palmis tum demum ad foedera veni,

Cum vix tangendos praebuit illa pedes,

Atque ait: Admissae si vis me ignoscere culpae,

Accipe, quae nostrae formula legis erit.

Tu neque Pompeja spatiabere cultus in umbra, 75

Nec cum lascivum sternet arena forum.

Colla cave inflectas ad summum obliqua theatrum,

Aut lectica tuae sidat operta morae.

Lygdamus in primis, omnis mihi causa querelae,

Veneat et pedibus vincula bina trahat. 80

Indixit leges. respondi ego: Legibus utar.

Riserat inperio facta superba dato.

V. 69. Exuitur. 81. respondi, Ego l. u.

dices scripti PALLUERANTQUE;
recte. Labra jam palluerant
ante, quam pocula exciderent
manibus.

69. EXUITUR] Haud dubie
vera lectio codicis Neapolitani
ERUITUR. Sed protractus ex

eodem libro non accipiendum
duco.

78. SIDAT OPERTA] Pleri-
que libri habent *Sudet*, *Sidet*
Neapolitanus. *Aperta* idem et
Bononiensis: *operta* est in
Guarneriano. *Operta* scribas

Dein, quemcunque locum externae tetigere puellae,
 Suffiit, et pura limina tergit aqua,
 Inperat et totas iterum mutare lacernas,
 Terque meum tetigit sulfuris igne caput.
 Atque ita, mutato per singula pallia lecto,
 Et sponda et toto solvimus arma toro.

85

IX.

Amphitryoniades qua tempestate juvencos
 Egerat a stabulis, o Erythea, tuis,
 Venit ad eductos pecorosa Palatia montis,
 Et statuit fessos, fessus et ipse, boves,
 Qua Velabra suo stagnabant flumine, quaque
 Nauta per urbanas velificabat aquas.
 Sed non infido manserunt hospite Caco
 Incolumes: furto polluit ille Jovem.

5

V. 88. movimus. 3. invictos nemorosa.

an *aperta*, nihil interest. Puellae vehebantur in *operta* lectica, quae aperitur, cum deposita est ad colloquendum.

84. SUFFIIT. Verissime Bezaaldus. Vicentiae impressum est *Suffocat*, bis ab Antonio Volsco editum *Sufficit*. Codicum scripturas apud alios vide. Neapolitanus: *Sufficat. pura*, non *Sufficat et*.

88. ET SPONDA ET TOTO MOVIMUS ARMA TORO] Nicolai Heinsii felicissimam, ut appellat, restitutionem exosculari sese Broukhusius scribit. Non pudebat igitur rei obscae impudica verba addidisse? Praeterea *sponda* et *torus* otiose copulantur, cum alterutrum sufficiat. Codices scripti:

Respondi, et toto solvimus arma toro.

Vitiose quidem *Respondi*, quod corrigat cui libuerit: sed recte, puto, *SOLVIMUS arma*, quamquam Broukhusio non videatur Latinum esse. Propertium certe hoc minus proprium loquendi genus non dedecet, translatum illud a *solvendis bellis* et *jurgiis* et *certaminibus*.

3. VENIT AD INVICTOS NEMOROSA PALATIA MONTES] *Nemorosa* Broukhusius ex Heinsiano recepit: caeteri *pecorosa*, quod Vulpus recte tuetur. Porro *ad invictos* impressi omnes, quod negotium facit interpretibus. Sed aliter membranæ: Groninganae, *Venit et adductos*, Neapolitanae

Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antrò,
 Per tria partitos qui dabat ora focos. 10
 Hic, ne certa forent manifestae signa rapinae,
 Aversos cauda traxit in antra boves.
 Nec sine teste deo: furem sonuere iuvenci;
 Furis et inplacidas diruit ira fores.
 Maenaliò jacuit pulsus tria tempora ramo 15
 Cacus; et Alcides sic ait: Ite boves,
 Herculis ite boves, nostrae labor ultime clavae,
 Bis mihi quaesitae, bis mea praeda, boves;
 Arvaque mugitu sancite boaria longo.
 Nobile erit Romae pascua vestra forum. 20
 Dixerat; et sicco torret sitis ora palato;
 Terraque non ullas feta ministrat aquas.
 Sed procul inclusas audit ridere puellas.
 Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus,
 Femineae loca clausa deae, fontisque piandos, 25
 Inpune et nullis sacra relecta viris.

V. 20. erunt.

et ad victos, in adductos Menteliana cum caeteris plerisque.

Repono:

*Venit ad eductos pecorosa
 Palatia montes.*

Virgilius Aen. II, 460.

*Turrim in praecipiti stantem
 summisque sub astra*

Eductam tectis.

et Aen. VI, 630.

*Cyclopum educta caminiis
 Moenia conspicio.*

et Aen. XII, 674.

*Turrim, compactis trabibus
 quam eduxerat ipse.*

Lucanus, II, 428. de Apennino:

*Longior educto qua surgit in
 aëra dorso.*

Statius Theb. III, 460.

*Mons erat audaci seductus
 in aethera dorso.*

9. INCOLA CACUS] *Insula* habent scripti: *Incola* impressi; certe Volscus quoque in notis agnoscit, quamquam anno MCCCCLXXXVIII, in textu dederit *Insula*. Sed *Accola* volebat Johannes Schraderns. Non recte. Cacus Palatini montis *accola* fuit, *incola* Velabri; vide vers. 5. 6.

20. NOBILE ERUNT ROMAE PASCUA VESTRA FORUM] Ita interpolavit Francio auctore Broukhusius. Libri omnes ERIT, et recte quidem. Ovidius fast. I, 244.

*Tantaque res paucis pascua
 bubus erat.*

Devia puniceae velabant limina vittae,
 Putris odorato luxerat igne casa,
 Populus et longis ornabat frondibus aedem,
 Multaque cantantis umbra tegebat avis. 30
 Huc ruit in siccam congesto pulvere barbam,
 Et jacet ante fores verba minora deo:
 Vos precor, o luci sacro quae luditis antro,
 Pandite defessis hospita fana viris.
 Fontis egens erro, circaque sonantia lymphis, 35
 Et cava suscepto flumine palma sat est.
 Audistisne aliquem, tergo qui sustulit orbem?
 Ille ego sum; Alciden terra recepta vocat.
 Quis facta Herculeae non audit fortia clavae,
 Et numquam ad natas irrita tela feras, 40
 Atque uni Stygias homini luxisse tenebras?

* * *

V. 35. circoque. 40. notas. 41. hominum.

Sic ibi meliores libri, non erant.

35. CIRCOQUE SONANTIA LYPHIS.] Sic Scaliger, infelici conatu. Recte Burmannus obnuitur, ipse tentans, circum antra sonantia lymphis. Nobis interim placet codices, sequi consensu exhibentes:

*Fontis egens erro, CIRCAQUE
sonantia lymphis.*

Aquae egentem se errare dicit, et quidem circa loca sonantia lymphis. Mire quidem, non nego, sonantia lymphis, nullo substantivo adjecto: sed et hoc Propertio concedatur, praesertim in hoc libro quinto. Ita tamen dicimus certe *patentia*. Caeterum superiore versu Scaliger egregie correxit *hospita fana*: scripti habent *vana vel vestra*.

40. ET NUMQUAM AD NOTAS IRRITA TELA FERAS.] Ita Broukhusius, *Notas*; satis bene: certe melius non est, quod Itali excogitaverunt, *Vastas feras*. Sed recte veteres:

Et numquam ad NATAS irrita tela feras.

Quotiescumque nova monstra nascantur, sua tela irrita negat.

41. UNI STYGIAS HOMINUM.] Sic impressi, sed scripti omnes:

*Atque uni Stygias HOMINI
luxisse tenebras.*

Sibi uni omnium homini, id est, cum tamen homo esset. Sic supra IV, 17, 5.

— mortalis dextra cum quaereret urbes.

Huic autem versui codices subijciunt versum huic loco,

Quid, si Junoni sacrum faceretis amarae?
 Non clausisset aquas ipsa noverca suas.
 Sin aliquam voltusque meus setaeque leonis 45
 Terrent et Libyco sole perusta coma,
 Idem ego Sidonia feci servilia palla
 Officia, et Lydo pensa diurna colu,
 Mollis et hirsutum cepit mihi fascia pectus,
 Et manibus duris apta puella ful. 50
 Talibus Alcides: at talibus alma sacerdos,
 Puniceo canas stamine vincta comas:
 Parce oculis, hospes, lucoque abscede verendo;
 Cede agedum, et tuta limina linque fuga,
 Interdicta viris metuenda lege piatur, 55
 Quae se summota vindicat ara casa.
 Magno Tiresias aspexit Pallada vates,
 Fortia dum posita Gorgone membra lavat.
 Di tibi dent alios fontis: haec lymph a puellis
 Avia secreti limitis una fluit. 60
 Sic anus: ille humeris postes concussit opacos,
 Nec tulit iratam janua clausa sitim.
 At postquam exhausto jam flumine vicerat aestum,
 Ponit vix siccis tristia jura labris:
 Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem 65
 Accipit; haec fesso vix mihi terra patet.

V. 43. Quod si, 43. Lyda.

non aptum, qui recurrit infra 66.

43. QUOD SI JUNONI] Aptius futurum erat: Quod si vel Junoni sacrum faceretis. Pulchrior est scriptura libri Guarneriani:

QUID, si Junoni sacrum faceretis amarae?

quam et aliquot Italici agnoscunt. Sed mox Sin aliquam Mureto debere videtur: priores cum scriptis aliquem.

43. LYDA—COLU] LYDO habent scripti et impressi ante Beroaldum. Hoc in locum suum redeat; vide quae diximus eleg. I, 72. Postea Magno versu 57. in libro vetere, hoc est, Italico, Passeratii: itaque Lipsius, praeclare: male codices Magnam, et versu 60. fuit, pro quo fluit legendum vidit Fruterius: Extremo carmine Tatiae Cures in scriptis, quod Scaliger correxit.

Maxima quae gregibus devota est Ara repertis,
 Ara per has, inquit, Maxima facta manus,
 Haec nullis umquam pateat veneranda puellis,
 Herculis eximii ne sit inulta sitis. 70
 Sancte pater salve, cui jam favet aspera Juno;
 Sancte, velis libro dexter inesse meo.
 Nunc quoniam manibus purgatum sanxerat orbem,
 Sic Sancum Tatii composuere Cures.

X.

Nunc Jovis incipiam causas aperire Feretri,
 Armaque de ducibus trina recepta tribus.
 Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria vires.
 Non juvat e facili lecta corona iugo.
 Inbuis exemplum primae tu, Romule, palmae 5
 Hujus, et exuvio plenus ab hoste redis,
 Tempore quo portas Caeninum Acronta petentem
 Victor in eversum cuspide fundis equum.
 Acron Herculeus Caenina ductor ab arce,
 Roma, tuis quondam finibus horror erat. 10
 Hic, spolia ex humeris ausus sperare Quirini,
 Ipse dedit, sed non sanguine sicca suo.

V. 4. ex. 6. exuviis. 11. Quirinīs.

X.

4. EX FACILI] Meliores:
 Non juvat E facili.

6. ET EXUVIIS PLENUS] Haec scriptura, quam in exemplaribus Muretinis primum comparuisse existimo, nullam habet a libris veteribus fidem. In his autem ii sunt litterarum ductus, quibus duae paris fere bonitatis lectiones indicari potuerunt. *Eximio* Groninganus, Mentel. Guarner. alii, *Exuvio* Neapolitanus. Quaeritur, utro modo legendum sit:

et eximio plenus ab hoste redis,

an,

et exuvio plenus ab hoste redis.

Illud Broukhusio placebat: ego hoc praestare judico, *EXUVIO plenus*. Nam hoc adjectivum *plenus* non bene hic nude poni videtur, praesertim cum victor *palma plenus* non possit dici. Praeterea summa rei in hoc non erat, ut eximius hostis, sed ut dux caederetur a duce.

11. EX HUMERIS AUSUS SPE-

Hunc videt ante cavas librantem spicula turris

Romulus, et votis occupat ante raris.

Juppiter, haec hodie tibi victima conruet Acron, 15

Voverat: et spoliū conruit ille Jovi.

Urbis virtutisque parens sic vincere suevit,

Qui tulit aprico frigida castra Lare.

Idem eques et frenis, idem fuit aptus aratris,

Et galea hirsutis comta lupina jubeis. 20

Picta neque inducio fulgebat parma pyropo;

Praebabant caesi baltea lenta boves.

Cossus at insequitur Vejentis caede Tolumni,

Vincere cum Vejos posse laboris erat,

Nec dum ultra Tiberim belli sonus, ultima praeda 25

Nomentum et captae jugera terna Corae.

V. 15. vibrantem. 20. hirsuta — juba. 21. nec. Versus 25.

26. ante 23. 24. positi. V. 26. (24.) pauca.

RARE QUIRINIS] Non tanta est
libri Cujaciani auctoritas, ut
Scaliger hoc ex eo recipere de-
buerit. Caeteri:

Hic spolia ex humeris ausus

sperare QUIRINI

Ipsa dedit.

Quod si quis forte illa elegantia
aegre caret, *humeris Quirinīs*,
soni elegantiam, qua damnum
compensetur, indicabit Gellius
noct. Att. VII, 20.

13. VIBRANTEM SPICULA]

Libri optimi, Groninganus,
Neapolitanus, Bononiensis,
Guarnerianus, Palatinus prior,
Librantem spicula. Nihil pae-
ne refert: sed *LIBRANTEM* ma-
gis proprium est, cum *vibre-*
tur hasta ab emittente. Apud
Virgilium quoque Aen. XI,
607., quo loco *vibrantem* tue-
tur Broukhadius, Johannes
Schraderus corrigebat:

hastasque reductis

Protendunt longe dextris et
spicula librant.

20. ET GALEA HIRSUTA
COMTA LUPINA JUBA] Va-
stum litterae a quinquies repe-
titaē sonum codex Groninga-
nus tollit, *HIRSUTIS JUBIS* ex-
hibendo. Quidni sequamur?
Nam Broukhadius frustra sibi
aures obturat, hunc sonum in
cultū itidem agresti displicere
posse negans.

23. NEC DUM ULTRA. 25.
COSSUS AT] Horum disticho-
rum ordo commutandus est,
omnium codicum auctoritate.
Rationes, quibus Passeratius
Broukhadius transpositionem
persuaserat, Schraderus evertit
emendationum cap. IX. pag.
181.

26. JUGERA PAUCA CORAE]
Hujus scripturae auctor non ex-

O Veji veteres, et vos tum regna fuistis,
 Et vestro posita est aurea sella foro:
 Nunc intra muros pastoris buccina lenti
 Cantat, et in vestris ossibus arva metunt. 30
 Forte super portae dux Veius astitit arcem,
 Colloquiumque sua fretus ab urbe dedit.
 Dumque aries murum cornu pulsabat ahenò,
 Vineà qua ductum longa tegebat opus,
 Cossus ait: Forti melius concurrere campo. 35
 Nec mora fit; plano sistit uterque gradum.
 Di Látias juvere manus; desecta Tolumni
 Cervix Romanos sanguine lavit equos.
 Claudius Eridanum trājectos arcuit hostis,
 Belgica cum vasti parma relata ducis 40

V. 27. Et. 34. Vineaque inductum. 40. cui.

stat, *jugera pauca*. Aliquot Italici habent *parva*: libri sinceri *jugera terra*, quo modo librarii multos Propertii locos corruerunt duobus substantiis perperam junctis. Paullo ante v. 18. a porco lare; II, 10, 12. fluvii vadis; III, 27, 3. pennis columbis; IV, 2, 18. formis rotis; IV, 4, 18. Parca die; V, 5, 70. pallia mitra; V, 7, 36. pallia vina. Hic quidem Lipsius et Scaliger bene correxerunt, *jugera TERNA*. Vide Scaligerum.

27. ET VEJI VETERES ET VOS TUM] Nihil agunt, qui et *Volscum* reponunt de Itolorum conjectura: Vejos tum fuisse non dicit, sed Vejos regna fuisse. Sed particula et nullo cum fructu repetitur. Recte probat Schraderus codicis Groningani scripturam:

O Veji veteres, et vos tum regna fuistis.

34. VINEAQUE INDUCTUM] Difficile dictu est, cuniculi cur opus inductum appellentur. Libri optimi Neapolitanus, Mantelianus, Bononiensis, Guarnerianus:

Vinea QUA DUCTUM longa tegebat opus.

Mox recte, puto, Broukhuisius et Marklandus:

— Fortis melius concurrere campo,

id est, fortes. At versu sequente bene editum:

— plano sistit uterque gradum;

quod Lipsius antiq. lect. II, 29. in vetere libro legisse testatur: caeteri *gradu*. Plano autem, ut apud Virgilium georg. II, 273.

Collibus an plano melius sit ponere vitem,

Quaere prius.

39. CLAUDIUS ERIDANUM TRAJECTOS. 40. BELGICA CUI.

Viridumari, — genus hic Rheno jactabat ab ipso,

Nobilis e tectis fundere gaesa rotis —

Illi virgatis jaculanti ut ab agmine braccis

Torquis ab incisa decedit unca gula.

Nunc spolia in templo tria condita; causa Feretri, 45

Omne quod certo dux ferit ense ducem;

Seu, quia victa suis humeris haec arma ferebant,

Hinc Feretri dicta est ara superba Jovis.

XI.

Desine, Paulle, meum lacrimis urgere sepulcrum;

Panditur ad nullas janua nigra preces.

V. 43. jaculantis. 47. huc.

43. ILLI VIRGATIS JACULANTIS AB AGMINE BRACCIS]

Libri omnes habent *Claudius a Rheno trajectos*: Guyetus *Eridanum*; bene, opinor. Sed *Belgica cum vasti retineri potuit*. Eam particulam amat *Propertius*. Libro IV, 6, 56.

Saxa triumphales fregero Caparea puppes,

Naufraga cum vasto Graecia tracta salo est.

Libro IV, 17, 30.

Hic olim ignaros luctus populavit Achivos,

Atridae magno cum stetit altus amor.

Libro V, 8, 72.

Supplicibus palmis tum demum ad foedera veni,

*Cum vix tangendos prae-
buit illa pedes.*

Eleg. 3, 65.

Ne precor ascensis tanti sit gloria Bactris,

*Raptave odorato carbasa
lina duci,*

Plumbea cum tortae sparguntur pondera fundae,

*Subdolus et versis increpat-
arcus equis.*

Sed in caeteris pendet oratio, nisi illi pro illius positum dicas cum Scaligero, quod quis ferat in Propertio? *Jaculanti ex agmine fecerunt Itali, sed nos verius ita*:

*Belgica cum vasti parma
relata ducis*

*Viridumari, (genus hic Rheno
jactabat ab ipso,*

Nobilis e tectis fundere gaesa rotis)

*Illi virgatis JACULANTI UT
ab agmine braccis*

*Torquis ab incisa decedit
unca gula.*

Nam ab inguine nolim scribi cum Italici aptius jungemus, agmen virgatis braccis. Caeterum in Viridumari nomine quot modis librarii erraverint, apud alios vide, si libet.

47. HUC ARMA FEREBANT]

Cum semel infernas intrarunt funera leges,

Non exorato stant adamante viae.

Te licet orantem fuscae deus audiat aulae:

Nempé tuas lacrimas litora surda bibent.

Qua movent superos: ubi portitor aera recepit,

Obserat herbosos lurida porta rogos.

V. 8. umbrosos.

Sic Broukhusius, frustra. Codices HAEC arma victa, id est, haec spolia, quae erant v. 45.

XI.

8. OBSERAT UMBROSOS LURIDA PARCA ROGOS.] Laurentius Santenius in hac elegia cum tot doctissimi viri elaboraverint, vix superesse sibi, in quo ingenium experiri possit, queritur; neque injuria. Nam nullus paene versiculus est, quem non variis modis, frustra saepe et inepte, partim etiam, nec raro, ingeniose tentaverint. Sed et hic cum elegantiae quam veritati magis studerent, factum est, ut operae nostrae non multa quidem, aliqua tamen relinquerentur, interpreti vero paullo etiam plura agenda supersint. Sed eum versiculum, cui haec ascribimus, Santenius ita scriptum dedit, ut legebatur in Vossiano primo, Burmanni altero, D'Orvilliano priore, Perreji codice et duobus Vaticanis, quos omnes ab Italis interpolatos esse multis documentis jam intelleximus. Vixi tamen docti, Livineji expositione, qui rogos pro umbris et Manibus poni contendit, ut par erat, rejecta,

huic scripturae, quasi e libris optimis derivata esset, confisi, dum vitium non in medio, sed in extremo versu quaerunt, varia substituere, umbrosos locos vel choros, et umbrosas domos egregie sane Hemsterhusius, Marklandus autem audacior caeteris:

Obsidet umbrosos lurida
Parca locos,

qui tamen *Obserat* servasse poterat, ut in epicedio Drusi v. 73.

Claudite jam, Parcae, nimium
reserata sepulcra.

Sed haec conamina evertit scriptura codicum praeter eos, quos indicavimus, omnium, in his Groningani, Neapolitani, Menteliani, Palatinorum, Guarneriani:

*Obserat herbosos lurida
porta rogos,*

quam ego unice veram ajo esse: ut facilis, elegans, propria videatur dictio, non postulo. Scilicet *rogum* pro sepulcro posuit, ut et libro IV, 6, 10.

*Et mater non justa piaque dare
debita terrae,*

Nec pote cognatos inter humare rogos.

Catullum audi interpretem
LXVIII, 97.

Sic maestae cecinere tubae, cum subdita nostrum
Detraheret lecto fax inimica caput.

10

*Quem nunc tam longe, non
inter nota sepulcra,*

*Nec prope cognatos com-
positum cineres,*

*Sed Troja obscena, Troja
infelice sepultum*

*Detinet extremo terra alie-
na solo.*

Contra sepulcrum pro rogo Lu-
canus III, 11.

*Visa caput moestum per hian-
tes Julia terras*

*Tollere, et accenso furi-
alis stare sepulcro.*

Ne dubites, Virgilius Aen. XI,
188.

*Ter circum adcensos cincti
fulgentibus armis*

Decurrere rogos.

Sed haec quidem minus mira-
bilia erunt *sepelire* etiam et
humare pro cremare dici cogi-
tantibus. Sed dignum obser-
vatione est, aliud etiam in hoc
loco ausum esse Propertium,
rogum vel sepulcrum pro Orco
dicere. Nam ita intelligendum
esse praecedentia evincunt:

Ubi portitor aera recepit,
inquit, hoc est, cum Charonti
naulum solutum est,

*Obserat herbosos lurida
porta rogos.*

Sed sollemne est et Propertio
et aliis, ignem et sepulcrum po-
nere pro locis inferis. Libro
III, 23, 10.

*Sunt apud inferos tot milia
formosarum —*

*Et quaecumque erat in nume-
ro Romana puella,*

*Occidit. has omnes ignis
avarus habet.*

Hic versu 2. januam videtur
sepulcro tribuere:

*Desine, Paulle, meum la-
crimis arguere sepul-
crum;*

*Panditur ad nullas janua
nigra preces.*

Primo versu propria significa-
tione sepulcrum posuit. Alibi
est sepulcrum pro Manibus, ut
apud Catullum XCVI, 1.

*Si quicquam mutis gratum
acceptumve sepulcris*

*Accidere a nostro, Calve,
dolore potest.*

Ita enim Propertius III, 4, 41.

*Sed frustra mutos revocabis,
Cynthia, Manes.*

et Catullus ipse CI, 4.

*Et mutam nequicquam al-
loquerer cinerem.*

et Tibullus II, 6, 34.

*Et mea cum muto fata que-
rar cinere.*

Nam et cinis pro Manibus: sed
et ossa pro iisdem aliquoties
noster. Quin et tumulari um-
bras facit Ovidius fast. VI, 491.

*Moesta Learchaeas mater tu-
mulayerat umbras.*

et sepulturam pro statu Ma-
nium noster dicit III, 22, 66.

*Ipsa, sepulturae sorte bea-
ta tuae,*

*Narrabis Semelae, quo sis
formosa periclo.*

Eam ipsam dicit mortem libro
V, 7, 69.

Quid mihi conjugium Paulli, quid currus avorum

Profuit, aut famæ pignora tanta meae?

Num minus inmitis habui Cornelia Parcas?

En sum, quod digitis quinque levatur, onus.

Damnatae noctes, et vos vada lenta paludes,

15

Et quaecumque meos implicat unda pedes,

Inmatura licet, tamen huc non noxia veni.

Det pater hic umbrae mollia jura meae.

Sic mortis lacrimis vitae sanamus amores,

qui locus non videtur sollicitandus esse. Eodem pertinet, quod libro IV, 17, 31. Marcelli corpus non ad rogum, sed ad Charontem portari jubet:

At tibi, nauta, pias haminum qui trajicis umbras,

Hoc animae portent corpus inane suae.

et in hoc carmine versu 3.

Cum semel intrarunt infernas funera leges.

et libro IV, 4, 14.

Nudus ad infernas, stulte, vehere rates.

Jam igitur, si rogum hic pro Orco posuit Propertius, potuit et *umbrosum* dicere, ut Italis visum est: sed *herbosum* maluit, quia sepulcra herbosa sunt, quae porta obserari dicit.

13. NUM MINUS IMMITES HABUI? Plurimum in hac elegia lectores Propertii debent codici Groningano, ex quo plus duodecim loca, quae in cæteris corrupta erant, ad veram lectionem reducta sunt, nisi quod unum alterumve ex Ita-

licis hic illic consentientes habet. Hic igitur *Num minus* et versu sequente *En ac levatur* ex illo libro praestantissimo recepta sunt. Caeterum haec annotari a nobis institutum nostrum non postulat: hoc dicendum est, *habui*, quod sine dubio verum est, certa librorum auctoritate non niti, nisi quod Puccius ita correxit, quem Vallae libro usum esse constat. Praeterea in Scaligeri excerptis inventum est, quibus non fidere consuevimus. Caeteri habuit. Paulo post Schraderus tentat:

Et quaecumque meos implicat ulva pedes.

Sed recte haec infernae paludis unda implicare pedes dicitur. Statius Theb. II, 3.

undique pigræ

Ire vetant nubes et turbidus implicat aër.

Nec scribam cum Santenio:

Damnatae noctes, et vos vada lenta paludis,

paludes tuente Ovidio metam. I, 737.

et Stygias jubet hæc audire paludes.

Aut si quis posita iudex sedet Aeacus urna;

Is mea sortita vindicet ossa pila.

Adsideant fratres juxta et Minoïda sellam

Eumenidum intento turba severa foro.

V. 20. In. 21. fratres. juxta Minoïa sella, et.

20. IN MEA SORTITA] Non opus est ea, quae ab aliis monita sunt, repetere. Heinsius verissime corrigit:

Is mea sortita vindicet ossa pila.

21. ADSIDEANT FRATRES. JUXTA MINOÏA SELLA, ET] Hoc distichon optimi quique codices ita scriptum exhibent:

Adsideant fratres juxta

(*Minoïa sella*

(*Minoïda sellam*

Eumenidum intento turba severa foro.

Nam *Minoïa sella* in plerisque legitur, *Minoïda* in Groningano et aliis paucis. Sed sive hoc sive illud probes, particulam copulativam deesse patet; quae quo loco ponenda esset, criticis dubium fuisse video. Scaliger eam cum codice suo, assentiente Puccio et aliquot libris Italicis, longi versus fini applicavit:

Adsideant fratres. juxta Minoïa sella, et

Eumenidum intento turba severa foro.

Quos igitur fratres dicit? Nempae Aeacum et Rhadamanthum. Sed de Aeaco jam dixerat:

Aut si quis posita iudex sedet Aeacus urna.

Altera lectio, et itidem positum in fine versus, priore melior non est:

Adsideant fratres juxta Minoïda sellam, et

Eumenidum intento turba severa foro.

Italorum factio Vaticana et post juxta interserit; male, si *Minoïa sella* scribimus:

Adsideant fratres juxta, et Minoïa sella:

sed optime ita:

Adsideant fratres juxta ET MINOÏDA SELLAM

Eumenidum intento turba severa foro.

Non assident fratres, sed Eumenides juxta Minoem ejusque fratres. Et recte *Assideant turba*, ut libro IV, 16, 28.

Unde tuum potant Naxia turba merum.

Hac scriptura recepta concidit, quod Santenius culpat, assessorem fieri hic Aeacum, qui disticho praecedente erat iudex. Sed haec objectio ne caeteris quidem lectionibus nocet, quandoquidem *assidere* idem fere est quod *sedere*, vel, ut accuratius loquamur, idem quod *sedere in aliquo loco*, Germanice *dasitzen*. Ita Cicero utitur *assidere* pro nostro *sich hinsetzen* Academ. I, 4, 14. Et simul, *Assidamus, inquam, si videtur*. Terentius *Heaut. I, 1, 72*.

Domum revortor maestus atque animo fere

Sisyphæ, mole vaces; taceant Ixionis orbes;
Fallax Tantaleo corripere liquor;

*Conturbato atque incerto prae
aegritudine.*

*Adsido; adcurrunt servi; soc-
cos detrahunt.*

*Eodem modo usurpatur ver-
bum astare. Tibullus I, 10, 8.*

*Faginus astabat cum scy-
phus ante dapes.*

Ita noster V, 10, 31.

*Forte super portae dux Vei-
us astitit arcem.*

et IV, 6, 11.

*Sed tua nunc volucres astant
super ossa marinae.*

Virgilius georg. III, 545.

*Interit et curvis frustra de-
fensa latebris*

*Vipera, et adtoniti squamis
astantibus hydri.*

Aen. II, 303.

*Excutor somno, et summi
fastigia tecti*

*Ascensu supero, atque adre-
ctis auribus asto.*

ac versu 328.

*Arduus armatos mediis in
moenibus astans*

Fudit equus.

et libro III, 123.

*Hoste vacare domos, sedes-
que astare relictas.*

et VII, 181.

*Saturnusque senex Janique bi-
frontis imago*

*Vestibulo astabant, aliique
ab origine reges.*

et XII, 93.

*Exin, quae mediis ingenti
adnixa columnae*

*Aedibus astabat, validam vi
conripit hastam.*

*Neque alienus iste usus Ovi-
dio. Epist. XX, 106.*

*Quaeque superba parens, saxo
per corpus oborto,*

*Nunc quoque Mygdonia
flebilis astat humo.*

metamorph. VIII, 480.

*Ante sepulcrales infelix asti-
tit aras.*

In Priapeis carmine LXII.

*Quid frustra quereris, colo-
ne, mecum,*

*Quod quondam bene fructuo-
sa malus*

*Auctumnis sterilis duobus
astem?*

*Porro accubare quoque et ac-
cumbere ita positum aliquo-
ties vidimus. Apud Proper-
tium I, 3, 3.*

*Qualis et adcubuit primo Ce-
pheia somno,*

*quod vulgo pessime et contra
naturam rei exponunt. Virgi-
lius georg. III, 334.*

aut sicubi nigrum

*Illicibus crebris sacra nemus
adcubet umbra.*

Catullus LXI, 171.

Aspice, intus ut adcubans

Vir tuus Tyrio in toro

Totus immineat tibi.

Manilius V, 428.

*Aut immota ferens in tergus
membra latusee,*

*Non onerabit aquas, summis-
que accumbet in undis,*

*Pendebitque super; totus sine
remige velum est.*

*Nec male olim apud Suetonium
in Caesare cap. 72. editum fuit:*

Cerberus et nullas hodie petat improbus umbras, 25

Et jaceat tacita labsa catena sera.

Ipsa loquor pro me. si fallo, poena sororum,

Infelix humeros urgeat urna meos.

Si cui fama fuit per avita tropaea decori,

Afra Numantinos regna loquuntur avos, 30

Altera maternos exaequat turba Libones,

Et domus est titulis utraque fulta suis.

Mox, ubi jam facibus cessit praetexta maritis,

Vinxit et acceptas altera vitta comas;

V. 34. aspersas.

ipse humi ac sub divo accubuerit; ubi nunc cubuerit legitur. Horatii vero locus carm. IV, 12, 17.

Nardi parvus onyx eliciat cadum,

Qui nunc Sulpiciis adcubat horreis,

fortasse potius ex illis Homericeis explicandus est:

Ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο παλαιῷ ἡδυπότοιο

Ἐσσαν, ἀκρητον θεῖον ποτὸν ἐντὸς ἔχοντες,

Ἐξεῖης ποτὶ τοῖχον ἀφ' ἡρώτες.

Certius est, assistere ea, quam illustramus, ratione posuisse Tacitum annal. II, 16. *Intentus paratusque miles, ut ordo agminis in aciem assisteret; et Ovidium metam. VII, 640.*

Ac se tollere humo, rectoque adsistere trunco;

item Lucretium II, 359.

completque quereleis

Frundiferum nemus adsistens.

Quid, quod Caesar ad icere ita dixisse videtur, ut nostro *hinwerfen* respondeat, de B. G. II,

21. *Et quod non longius hostes aberant, quam quo telum adjici posset. Sed haec sufficient. In sequente pentametro, Fallax Tantaleo corripere liquor,*

vellem longus esse, si possem. Sed *Tantaleus* pro *Tantalo* non magis mihi, quam caeteris interpretibus, lectum. Quare assentior Aurato et Heinsio corripentibus:

Fallax Tantaleo corripere ore liquor.

30. AFRA NUMANTINOS] Vitium perantiquum a magno Scaligero felicissime sublatum. Nam in bonis libris *Aera* legitur, scilicet *AERA PRO AFRA*.

34. VINXIT ET ADSPERSAS] *Aspersas* Lipsius in vetere codice legisse vult; enotant ex suis Puccius, Minturnus, Pochus, Ferrarius. Sed vereor, ne ab Italis venerit. Quod libri caeteri habent,

Vinxit et acceptas altera vitta comas,

simili loco firmemus licet V, 9, 49.

Jungor, Paulle, tuo, sic discessura, cubili. 55
 In lapide huic uni nupta fuisse legar.
 Testor majorum cineres tibi, Roma, verendos;
 Sub quorum titulis, Africa, tonsa jaces,
 Te, Perseu, proavi simulantem pectus Achilli,
 Quique tuas proavo fregit Achille domos: 40
 Me neque censurae legem moluisse, neque ulla
 Labe mea vestros erubuisse focos.
 Non fuit exuviis tantis Cornelia damnum:
 Quin erat et magnae pars imitanda domus.
 Nec mea mutata est aetas: sine crimine tota est. 45
 Viximus insignes inter utramque facem.

V. 36. hoc. 38. jacet: 39. Et Persen, — Achillis. 41. nec ulla. 44. et erat.

Mollis et hirsutum cepit mihi fascia pectus.

36. IN LAPIDE HOC UNI] Nimis ineptum in lapide hoc, nec defendendum ex iis, quae ad versum 8. notavimus. Recte corrigunt viri docti:

In lapide huic uni nupta fuisse legar.

In versu praecedente nihil mutato. Sic discessura dicit, hoc sensu: nunc ita, ut non sperabam, discedo. Eleganter tamen Hushkiius et ante eum Puccius non discessura tentaverunt, cum in aliquot libris Italicis cum discessura vel condissessura reperissent.

38. AFRICA TONSA JACET] Hoc ex Heinsiano et Borrichiano Santenius recepit, nimio fastidio caeterorum omnium scripturam contemnens:

Sub quorum titulis, Africa, tonsa jaces.

39. ET PERSEN, PROAVI SIMULANTEM PECTUS ACHILLIS,

QUIQUE TUAS PROAVO FREGIT ACHILLE DOMUS] In fine versus majoris scribe ACHILLI ex Heinsiano et aliis quibusdam, qua forma Propertius alibi quoque utitur. Caetera ut edita sunt, libris plerisque consentientibus, sensu carent. Groninganus habet *proavus*. Cum Achille ultima correpta in vocandi casu non videatur ferri posse, nihil unquam verisimilius excogitatum iri censeo, quam quod Santenius voluit:

TE, PERSEU, proavi simulantem pectus Achilli,
 Quique tuas proavo fregit Achille domos.

Et pro Te in versus initio scripti omnes exhibent libro IV, 12, 55.

44. QUIN ET ERAT] Groninganus Quin ERAT ET, quod Broukhusio concinnius sonat. Ejus aurium judicium Santenius contemnere non debuit. Caeterum et hoc male facit,

Mi natura dedit leges a sanguine ductas;
 Ne possem melior iudicis esse metu.
 Quaelibet austeras de me ferat urna tabellas:
 Turpior adessu non erit ulla meo, 50
 Vel tu, quae tardam movisti fune Cybeben,
 Claudia, turritae rara ministra deae,
 Vel cui, commissos cum Vesta reposceret ignis,
 Exhibuit vivos carbasus alba focos.
 Nec te, dulce caput, mater Scribonia, laesi. 55
 In me mutatum quid, nisi fata, velis?
 Maternis laudor lacrimis urbisque querelis,
 Defensa et gemitu Caesaris ossa mea.
 Ille sua nata dignam vixisse sororem
 Increpat; et lacrimas vidimus ire deo. 60
 Et tamen emerui generosos vestis honores,
 Nec mea de sterili facta rapina domo.
 Tu, Lepide, et tu, Paulle, meum post fata levamen!
 Condita sunt vestro lumina nostra sinu.
 Vidimus et fratrem sellam geminasse curulem; 65
 Consul quo factus tempore, rapta soror.
 Filia, tu specimen censurae nata paternae,
 Fac teneas unum, nos imitata, virum,

V. 48. possim. 49. Quamlibet. 66. Consule quo facto,

quod probat et *eram* a Puccio Perrejoque et e duobus Vatica-
 nis annotatum; nam versus
 hunc proxime praecedens repu-
 gnat.

48. NE POSSIM] Accuratio-
 rem dictionem praestant Gro-
 ninganus et Mentelianus, in
 quibus *Ne possem*.

49. QUAMLIBET AUSTERA:]
 Sic Livinejus et ante eum Ita-
 li. Libri sinceri omnes QUAE-
 LIBET; nec quicquam interest.
 Mox *adessu* haud dubie verum
 est, etsi liber bonus agnoscat

nullus, sed *assensu* plerique.
 Sin hoc vocabulum alibi non
 legitur, nec *memoratorem* aut
sevehi dixit alius quisquam
 praeter Propertium.

66. CONSULE QUO FACTO,
 TEMPORE RAPTA SOROR] Quid
 hoc, *tempore rapta*? Immo
fato debuit dici, vel tale quid.
 Interpretes pro *in tempore* po-
 situm volunt, tempestive, op-
 portune. Quid ineptius? Alii
 variis modis tentarunt: *ex tem-
 pore* Fruterius et Heinsius; ut
mea vel tu modo radta idem

Et serie fulcîte genus. mihi cumba volenti
 Solvitur, aucturis tot mea fata malis. * 20
 Haec est feminei merces extrema triumphî,
 Laudat ubi emeritum libera fama rogam.
 Nunc tibi commendo, communia pignora, natos.
 Haec cura et cineri spirat inusta meo.
 Fungere maternis vicibus, pater; illa meorum 75
 Omnis erit collo turba ferenda tuo.
 Oscula cum dederis tua flentibus, adjice matris.
 Tota domus coepit nunc onus esse tuum.
 Et si quid doliturus eris sine testibus illis,
 Cum venient, siccis oscula falle genis. 80
 Sat tibi sint noctes, quas de me, Paulle, fatiges,
 Somniaque in faciem credita saepe meam.
 Atque, ubi secreto nostra ad simulacra loqueris,
 Ut responsurae singula verba jace.
 Seu tamen adversum mutarit janua lectum, 85
 Sederit et nostro cauta noverca toro;
 Conjugium, pueri, laudate et ferte paternum;
 Capta dabit vestris moribus illa manus.
 Nec matrem laudate nimis; conlata priori
 Vertet in offensas libera verba suas. 90
 Seu memor ille mea contentus manserit umbra,
 Et tanti cineres duxerit esse meos,

Heinsius; Koppersius *festo tempore*; Broukhusius *fati crimine*. Repono:

CONSUL quo FACTUS tempo-
 re, rapta soror.

Fact⁹ erat scriptum; inde or-
 tum facto; hunc ablativum de-
 inde alter secutus est.

69. MIHI CYMBA VOLENTI
 SOLVITUR, AUCTURIS TOT
 MEA FATA MALIS] Locus ve-
 ratissimus et haud dubie male
 affectus. Non juvat tempus
 serere in examinandis virorum

doctorum moliminibus. Hoc
 video, quo plura hic immuten-
 tur, tanto magis a veritate ab-
 errari. Fortasse non inepte
 scribemus ita:

Et serie fulcîte genus. mihi
 cymba volenti

Solvitur, aucturis tot mea
 fata meis.

ut Cornelia se libenter mori di-
 cat, cum ampla nepotum spe
 sua fata majora factum iri vi-
 deat. De fati magnis et in-
 gentibus et maioribus Bantleju-

Discite venturam jam nunc sentire senectam,

Coelibis ad curas nec vacet ulla via.

Quod mihi detractum est, vestros accedat ad annos! 95

Prole mea Paullum sic juvet esse senem!

Et bene habet; numquam mater lugubria sumsi;

Venit in exsequias tota caterva meas.

Causa perorata est. flentes me, surgite testes,

Dum pretium vitae grata rependit humus. 100

Moribus et caelum patuit; sim digna merendo,

Cujus honoratis ossa vehantur avis.

V. 102. aquis.

ad Horatium disputavit epist.
II, 1, 6.

93. DISCITE VENTURAM JAM
NUNC SENTIRE SENECTAM] Hoc nemo probabiliter explica-
verit, neque ego possum intelli-
gere. Puto recte facere, qui
corrigit:

*Discite venturam jam nunc
lenire senectam.*

Vide Schraderum in emenda-
tionibus cap. IX. pag. 183. Cae-
tera aliorum commenta nullo
loco habenda sunt.

102. CUJUS HONORATIS OS-
SA VEHANTUR AQUIS] In di-
versa abeunt codices etiam o-
ptimi. *Equis* est in Groninga-
no: *Aquis* habent Neapolitanus,
Mentelianus, Guarnerianus, Bo-
noniensis et, ut videtur, Pala-
tini. Sed utramque lectionem
explicare conatus effectus de-
stituit. Equidem nullus dubi-
to, quin Broukhusius verissi-
me correxerit:

sim digna merendo,

*Cujus honoratis ossa ve-
hantur AVIS,*

Nam, praeter caetera a Brouk-
husio exposita, certum est
Latine ita dici, *vehi avis* pro *ad
avos*. Valerius Flaccus III,
293.

en quibus adsum

Colloquii? cui me hospitio

Fortuna revexit?

Propertius IV, 17.

*At tibi, nauta, pias homi-
num qui trajicis um-
bras,*

*Hoc animae portant corpus
inane suae.*

Lygdamus (Tibull. III.) 4, 31.

*Ut virgo juveni primum de-
ducta marito*

*Inficitur teneras ore rubente
genas.*

Ducere eo modo passim poni-
tur; neque aliter accipiendum
est nostri illud I, 6, 2.

*Tulle, neque Aegaeo ducere
vela salo,*

Tibullus I, 1, 5.

*Me mea paupertas vitae tra-
ducat inertii.*

NUMERI CARMINUM ET VERSUUM BURMANNIANI
COMPARANTUR CUM VULPIANIS ET NOSTRIS.

BURM.	VULP.	NOSTRI.
LIB. I.	LIB. I.	LIB. I.
VIII, 27-46	VIII, 27-46	IX
IX-XXII	IX-XXII	X-XXIII
[XV, 15. 16	[XV, 15. 16	[XVI, 21. 22
17-22	17-22	15-20
XIX, 17. 18	XIX, 17. 18	XX, 19. 20
19. 20]	19. 20]	17. 18]
LIB. II.	LIB. II.	LIB. II.
I, 5. 6	I, 5. 6	I, 9. 10
9. 10	9. 10	5. 6
49. 50	III, 45. 46	IV, 1. 2
51-72	I, 49-70	I, 49-70
73-80	IV, 7-14	IV, 17-24
81-88	I, 71-78	I, 71-78
II, 1-4	III, 1-4	III, 1-4
5. 6	II, 1. 2	II, 1. 2.
7-10	III, 5-8	III, 5-8
11-18	47-54	IV, 3-10
19-54	9-44	III, 9-44
[39. 41]	[29. 31]	[31. 29]
55-68	II, 3-16	II, 3-16
III, 1-6	IV, 1-6	IV, 11-16
7-14	15-22	25-32
IV-VI	V-VII	V-VII
[V, 15-32	[VI, 23-40	[VI, 23-40
VI, 21. 22]	41. 42]	41. 42]
VII, 1-6	VIII, 1-6	VIII, 1-6
	LIB. III.	LIB. IV.
7-8	XVIII, 29. 30	XVII, 29. 30
	LIB. II.	LIB. II.
9-16	VI, 15-22	VI, 15-22
17-28	VIII, 29-40	IX, 13-24
29. 30	9. 10	VIII, 9. 10
31. 32	7. 8	7. 8
33-34	IX, 1. 2	X, 1. 2
35-40	VIII, 11-16	VIII, 11-16
41-78	IX, 3-40	X, 3-40

BURM.

VULP.

NOSTRI.

LIB. II.

VII, 79-90

91-98

VIII, 1-4

5-30

31-36

IX

X

XI. XII

[XII, 3-8

9. 10]

XIII, 1-56

57-74

XIV, 1-4

5. 6

7-22

23. 24

25. 26

27. 28

29. 30

31-34

35-38

XV-XVII

XVIII, 1-42

43-50

51-58

59-64

65-80

81-90

XIX, 1-16

17. 18

19-32

33-36

37-46

47-50

51-74

75-84

XX, 1-20.

21-58

59-74

XXI, 1-46

[3. 4

5-34]

LIB. II.

VIII, 17-28

IX, 41-48

49-52

X

XI

XII

XIII

XIV. XV

[XV, 5-10

3. 4]

XVI

XVII

XVIII, 1-4

21. 22

5-20

33. 34

35. 24

31. 32

25. 26

27-30

35-38

XIX-XXI

XXII, 1-42

43-50

XXIII, 1-8

XXIV, 11-16

XXIII, 9-24

XXIV, 1-10

17-32

47. 48

33-46

49-52

XXV, 1-10

35-38

11-34

39-48

XXVI, 1-20

21-58

XXVII

XXVIII, 1-46

[33. 34

3-32]

LIB. II.

IX, 1-12

X, 41-48

49-52

LIB. III.

I

27-32

II

III. IV

V. VI

[VI, 5-10

3. 4]

VII

VIII

IX, 1-4

21. 22

5-20

X, 11. 12

1. 2

5. 6

3. 4

7-10

13-16

XI-XIII

XIV

XV, 1-8

9-16

XVI, 11-16

XV, 17-32

XVI, 1-10

XVII, 1-16

31. 32

17-30

33-36

XVIII, 1-10

35-38

11-34

39-48

XIX

XX

XXI

XXII

[33. 34

3-32]

BURM.

VULF.

NOSTRI.

LIB. II.

XXI, 47-62

XXII

XXIII, 1-16

17-20

21. 22

23. 24

25-28

29-36

37-40

41-44

45-52

53-64

65-68

69-80

81-86

87-118

XXIV. XXV

[XXV, 31-40

41. 42

43. 44

45. 46

47-50

51-66

67-82

83. 84

85-94]

LIB. III.

I, 1-40

41-68

II

III, 1-22

23-70

IV-XVII

[V, 9-20

21-24

25-32

33-36

37-46

47. 48

49. 50

51-54

55-58

59. 60

LIB. II.

XXVIII, 47-62

XXIX

XXXI

XXX, 27-30

XXXII, 1. 2

XXX, 31. 32

23-26

33-40

XXXII, 7-10

3-6

11-18

XXX, 1-12

19-22

XXXII, 19-30

XXX, 13-18

XXXII, 31-62

XXXIII. XXXIV

[XXXIV, 31-40

41. 42

43. 44

45. 46

47-50

51-66

67-82

83. 84

85-94]

LIB. III.

I

II

III

IV

V

VI-XIX

[VII, 55-66

17-20

9-16

67-70

25-34

37. 38

35. 36

21-24

39-42

53. 54

LIB. III.

XXIII

XXIV

XXVII

XXVI, 5-8

XXVIII, 1. 2

XXVI, 9. 10

1-4

11-18

XXVIII, 7-10

3-6

11-18

XXV, 1-12

19-22

XXVIII, 19-30

XXV, 13-18

XXVIII, 31-62

XXIX. XXX

[XXX, 31-40

43. 44

41. 42

49. 50

45-48

51-66

69-84

67. 68

85-94]

LIB. IV.

I, 1-40

41-68

II

III

IV

V-XVIII

[VI, 55-66

17-20

9-16

67-70

25-34

37. 38

35. 36

21-24

39-42

53. 54

BURM.

VULP.

NOSTRI.

LIB. III.

V, 61-66
 67-70]
 [VII, 47-58
 59. 60]
 [IX, 36
 40]
 [47-58
 59. 60
 61-68]
 [XII, 13. 14
 15. 16]
 [XVI, 29-32]
 XVIII
 XIX, 1. 2
 3. 4
 5. 6
 7. 8
 9. 10
 11-20
 XX-XXII
 XXIII, 1-20
 21-38

LIB. IV.

I, 71. 72
 73-84
 85-104
 105-108
 III, 35. 36
 37. 38
 IV, 17-90
 91. 92
 VII, 21. 22
 23-26
 35-42
 43-46
 X, 23. 24
 25. 26

LIB. III.

VII, 47-52
 43-46]
 [IX, 47-58
 59. 60]
 [XI, 36
 40]
 [47-58
 67. 68
 59-66]
 [XIV, 15. 16
 13. 14]
 [XVIII, 31-34]
 XX, 1-10
 13. 14
 11. 12
 15. 16
 19. 20
 17. 18
 21-30
 XXI-XXIII
 XXIV
 XXV

LIB. IV.

I, 87. 88
 71-82
 89-108
 83-86
 III, 37. 38
 35. 36
 IV, 19-92
 17. 18
 VII, 25. 26
 21-24
 39-46
 35-38
 X, 25. 26
 23. 24

LIB. IV.

VI, 47-52
 43-46]
 [VIII, 49-60
 47. 48]
 [X, 40
 36]
 [49-60
 47. 48
 61-68]
 [XIII, 15. 16
 13. 14]
 [XVII, 31-34]
 XIX
 XX, 1. 2
 3. 4
 7. 8
 5. 6
 9. 10
 11-20
 XXI-XXIII
 XXIV, 1-20
 21-38

LIB. V.

I, 87. 88
 71-82
 89-108
 83-86
 III, 37. 38
 35. 36
 IV, 19-92
 17. 18
 VII, 21. 22
 23-26
 39-46
 35-38
 X, 25. 26
 23. 24

NUMERI VULPIANI COMPARANTUR CUM NOSTRIS.

VULP.	NOSTRI.	VULP.	NOSTRI.
LIB. I.	LIB. I.	LIB. II.	LIB. III.
VIII, 27-46	IX	XXVIII, 1-46	XXII
IX-XXII	X-XXIII	47-62	XXIII,
[XV, 15. 16.	[XVI. 21. 22	XXIX	XXIV
17-22]	15-20]	XXX	XXV. XXVI
[XIX, 17. 18	[XX, 19. 20	XXXI-XXXIV	XXVII-XXXV
19. 20	17. 18]	[XXXIV, 31-40	[XXX, 31-40
		41. 42	43. 44
LIB. II.	LIB. II.	43. 44	41. 42
I, 5. 6	I, 9. 10	45. 46	49. 50
9. 10	5. 6	47-50	45-48
III, 1-44	III	51-66	51-66
[29. 31]	[31. 29]	67-82	69-84
45-54	IV, 1-10	83. 84	67. 68
IV	11-32	85-94]	85-94]
VIII, 1-16	VIII		
17-40	IX		
IX	X		
	LIB. III.	LIB. III.	LIB. IV.
X	I	I	I, 1-40
XI	27-32	II	41-68
XII	II	III-XIX	II-XVIII
XIII	III. IV	[IX, 47-58	[VIII, 49-60
XIV-XVII	V-VIII	59. 60]	47. 48]
XVIII, 1-22	IX	[XI, 36. 40	[X, 40. 36
23-38	X	47-58	49-60
[27-30	[7-10	59-66	61-68
31. 32]	5. 6]	67. 68]	47. 48]
XIX-XXI	XI-XIII	XX, 1-10	XIX
XXII, 1-42	XIV	11. 12	XX, 3. 4
43-50	XV, 1-8	13. 14	1. 2
XXIII	9-32	15-18	7-10
XXIV, 1-16	XVI	19. 20	5. 6
17-52	XVII	21-30	11. 20
XXV	XVIII	XXIV	XXIV, 1-20
XXVI, 1-20	XIX	XXV	21-38
21-58	XX		
XXVII	XXI	LIB. IV.	LIB. V.
		VII, 21-24	VII, 23-26
		25. 26	21. 22

A D D E N D A.

Pag. 4 b. versu 7. post locum Ovidii adde: Homerus Odysse.
XII, 446.

*Σύλλην δ' οὐκ ἔτ' ἔασε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Εἰσιδέειν· οὐ γὰρ κεν ὑπέκφυγον αἰπὸν ὄλεθρον.*

Pag. 8 a, 21. scribe:

Tam facilem dicat, votis ut praebeat aurem.

Tum perge: itaque Propertius III, 13, 15.

Ah nimium faciles aurem praebere puellae.

et Seneca Hippol. 415.

Amare discat, mutuos ignes ferat,

Det facilis aures. mitiga pectus ferum.

Sed aliquanto suavius est hoc concise dictum *facili aure annuit*, quod auctor panegyrici etc.

Pag. 16 b, 25. post secundum A. Sabini locum ita perge: qui locus dubium facit, an Bentleius ad Manil. II, 246. recte interpretatus sit illa Silii Italici XV, 62.

Illa ego sum, verti superum quae saepe parentem

Nunc avis in formam, nunc torvi in cornua tauri.

quae doctus explicat ita, ut paria faciat Euripideo in Bacchis 743.

Ταῦροι δ' ὑβρίζοι καὶ κέρως θυμὸς ἐν οἷ

Τοπρόσθεν, ἐσφάλλοντο πρὸς γαῖαν δέμας.

Pag. 23 b, 1. Quod quartum posui consonantiae genus, id vereor, ne sine idonea causa finxerim. Nunc ita statuo, ne apud Ovidium quidem ullum ejus exemplum inveniri. Tertius et quartus eorum versuum, quos posui, ad tertiam speciem pertinet; duo priores ad quintam reducere posse videor. Nam particula *o* ab Italis etiam nunc apertis labiis, *meo* autem ore angustiore profertur. Nec in *boves* et *Alcides* magis, quam in *Hecates* et *canes* eandem vocalem esse censeo. Graecum *ης* in his *e* aperto, *es* Latinum *e* clauso, ut cum iisdem Italis loquamur, pronuntiatum esse putem.

Pag. 25 a, 2. adde: neque apud Ovidium amor. II, 13, 10. Bentleianum,

Per septem portas in maris exit aquas.

ubi tuetur *portus* Ovidius ipse epist. XIV, 107.

Per septem Nilus pertus emissus in aequor.

Pag. 26 b, versum 11. et sequentes ita concipe: Ita omnia clara sunt. Veretur, ne Cynthia sibi oscula proficiscentis *posito vento debita dicat*, concessa sibi venti cessantis beneficio, qui navigaturum veterit solvere.

Pag. 32 b, in fine, post versus Valerii Flacci perge: Idem VII, 441.

nempe hanc animam sors saeva manebat Funeris.

Pag. 37 a, 33 — 30. ne interpretatione aliena inferantur, scribe: nec videat contra vota sua, Cynthia proficiscente, hos hiemales ventos spirare desinere:

Atque ego non etc.

Eadem b, 2. adde: Bene etiam *Atque non*, id est Neque, non Neve; hic enim ulterius, ne vota sua irrita fiant, deprecatur, In his etc.

Pag. 41 b. versus quatuor primos ita refinge: Objurgando crudelem exagitavit, ne abiret precatus est, denique, cum votis nihil effici in tam perfida puella vidisset, felicem ei navigationem, suadente amore, optavit: haecine etc.

Pag. 42. indici varietatis lect. Burm. adde: Elegia IX. *adhaeret octavae.*

Ibidem a, 1. adde pag. 71. Tum versu 15: Denique tuo limine vel proprie intelligi potest, vel in amore tuo.

Pag. 48 a, 5. post Heinsii nomen: hisque prior Janus Dousa filius.

Pag. 58 b, 11. Id tamen (nam hunc duplicem turgendi libidine et floridae juventutis significatum habet pariter ac Graeca *ὄργην* et *ὀφρυγῶν*) apud Tibullum de juventutis flore etc.

Pag. 66 a, 15 — 17. Huschki mentio facienda non fuit.

Pag. 70 b, 1 — 6. Haec accuratius ita concepta habeto: quam expositionem Catulli, quem asserunt, locus adjuvat LXIII, 65.

Mihi januae frequentes, mihi limina tepida,

Mihi floridis corollis redimita domus erat.

nisi quod utrobique limen ab amatoribus frequentantibus illud, quam ab incubantibus, tepidum factum credere malo. Nec Persii illud alienum est I, 109.

ne majorum tibi forte

Limina frigescent.

Cave, inquit, ne te maiores limina sua visere vetent. Hic tamen ad Horatium una respicit Serm. II, 1, 60.

O puer, ut sis

Vitalis metuo, et majorum ne quis amicus

Frigore te feriat.

Quem major amicus frigore ferit, is parcius venire cogitur, itaque limina frigere incipiunt.

Pag. 96 b, 6. scribe: *LEGX AUT, vel LEXIVE imperio* etc.

Pag. 99 b, 26. adde: *ἄντα μαχομένους.*

Pag. 137. in var. lect. adde: V. 49 — 52. Burm. VIII, 1 — 4.

Pag. 206 a, 17. adde: et XLV, 12.

Illo purpureo ore saviata.

Pag. 212. in var. lect. adde: 12. opus.

Pag. 217 b, 14. dubium est. *Parin* posuit Ovidius remed. 457. Neapolitanus hic etc.

Pag. 225 a, 28. Ita de Aegistho Aeschylus in Choëphoris 480.

καὶ, πᾶσι, τοιάδε σε ἥσσαν ἔχω,

quæcūq; μέγαν προσθείσαν Αἰγίσθῳ μόρον.

Pag. 227. versu 67. quid egerim nescio. Veniam dato, Lector, humanæ incogitantiae. Recte habet *canorus*.

Pag. 229 a. post versum 5. haec inserto: 77. *SUA LASSUS REQUIESCAT ARENAM*. Haec elegantia et ipsa a Scaligero venit. Eodem plane modo habes in Ciri v. 10.

In quo jure meas utinam requiescere Musas

Et leviter blandum liceat deponere amorem.

Alia viri docti passim annotaverunt. Sed hic quidem satis bonum est, quod libri scripti exhibent:

Quamvis ille SUA lassus requiescat AVENA.

Sua avena lassus, ut apud Ovidium epist. XXI, 245.

Jam satis invalidos calamo lassavimus artus.

Pag. 250. var. lect. 31. canunt mea.

Pag. 257 b, 6. Ovidius amor. II, II, 31. ubi puellam, ne navigare velit, hortatur:

*Tutius est fovisse torum, legisse libellos,
Threïciam digitis increpuisse lyram.*

Pag. 260 b, in fine haec Ovidii loca addimus: Amor. III, 6, 29.

*Quid? non Alpheon diversis currere terris
Virginis Arcadiae certus adegit amor?*

Art. amat. II, 248.

Hoc dominae certi pignus amoris erit.

Pag. 299 b, 11. scribe: Ibidem, quod in quinto Vaticano legitur *Prata cruentabat Zethus*, ab Italis excogitatum, scribit Heynius: *Prata cruentantur*; etc.

Pag. 324. var. lect. V. 29. *Andromedae.*

Pag. 380 a, 9. adde ex eodem Ovidio: epist. II, 6.

Nec vehit Actaeas Sithonis unda rates.

MINORA VITIA

nostra aut operarum culpa admissa ita corriguntor.

P. 1 b, 15. libro III, 30, 60. 6, var. lect. puellam, 7 a, 15. dele: *luminis* et. 10 a, 39. Eleg. 30, 11 a, 12. nullos; 15 a, 33. *ἐστ' ἀδίκη*, *ἀδικῶ*. 19 b, 1. quas forma majores habeat virtutes Cynthia, 20, text. 5. committet 23 a, 1. *libo* b, 19. *cur sim* Ibid. 32. *feros* 24, text. 16. complexae 25 a, 9. dele: quidem 26 a, 29. De Cicerone loquitur: 28 a, 40. hoc te 31 a, 20. quasi adhuc incerto 34 a, 5. *sis*. 35 b, 33. *tum* 37 b, 24. offendo 42 b, 17. *Issaeis*. 43 b, 5. *sidera* 45 a, 10. impugnet, aut quis 46 a, 22. 30, 18. 47, text. 6. complexa Ibid. b, 15. *dolores* 48 a, 2. CALORES. Ibid. 14. amoribus b, 17. EFFECTO 49 a, 3. praesentis esset, 51 a, v. ult. VERETUR 53 a, 13. *maximi* 55 a, 27. *ἐκτομῶν*, 60 b, 7. ante in adde: omnes, 61 a, 2. videbis lib. I, 21 (20), 3., apud b, 27. an multi non recte 70 a, 5. *nomini* Ibid. 16. fortassis 71 a, ult. Marklandus: 72 b, 26. accentus rhythmici, ut 73 b, 29. debuit. 75 a, 9. incerto b, 30. XIII, 11. 82 a, 4 dele: libri 83 a, 14. Odyss. I. 85 a, 12. *refert*. et, Quem procul. 86 b, 11. Porro militem Gallus so — gaudeant, fuga servare 93, text. 2. longas 94 b, 19. si verum 5. 96, text. 2. Xerxi aut imperio 102, text. 3. Omnis 104 b, 15. verum esse illud 110 a, 36. est, si ipsa Cynthia, tamquam altera Helena, quam si prior 110 b, 3. *Hic* 112 b, 33. quære me, 113 b, 27. *dici mihi*, 115, summa. LIBER II, 4. [3.] 117, summa. LIBER II, 4. [3. 4.] Ibid. var. lect. III, 1 — 6. 124 a, 1. nihili 129 b, 9 vae, 145 b, 14. poëtae, ut Pr. 151 a, 32. dele: ubi 155 b, 35. solunt 156 a, 13. gerere. I, 11, 21. *Tu cave, ne tristi cupias pugnare puellae*, II, 16, 13. *Et cupit* 158 a, 2. Calphurnius 165 a, 27. cum ita caperent, b, 35. accurate 169 b, ult. Quin 179 a, 27. meliorum 184, text. 3. spiraret 193 b, 13. tibi, quia excitares invidiam. 202 b, 18. cancellavimus 205 b, ult. meliore 206 b, 15. *eludor*. 219, text. 8. Conrupt 223 b, 5. homine 227, text. 13. canorus Ib. var. lect. nec, se minor, ore canorus a, 14. quod in libris omnibus infra 228 a, 7. canorus Ibid. 8. carmine cessit 229 a, 12. attingunt 234 a, ult. *lenisse* 235, text. 16. cecinit. 240 b, 21. nimis magnum 241 a, 7. *vōs*. 243 b, 21. et quod est apud 245 a, 18. libro V. 250 b, 13. praeterea 256 a, 10. *accedat*, 257 b, 24. docti: 259 b, 6. 7. *externas. extremas*, 260, text. 1. circa 262, text. 7. tecum aut 265, text. 3. 4. Est quibus a, 4. Jovem, ut aug. 270 a, 13. sed bene mollia frena et jussa 271, text. 1. *lympha*, 274, text. 6. suos, b, 6. *regna* 279, text. 1. *lacunis*, 281 a, 11. *exercendae* 284, text. 4. *virgineos* Ibid. in var. lect. 30. *vimineos*. 280 a, 5. *Pompejo* 289 b, 27. *sensus*

293 b, 29. hi 294 a, 15. Amazonidum 301, text. 5. hiantis:
 302 b, 35. Quali 310 b, 14. dele: praeterea 315 a, 21. quibus
 323, text. 10. lympa a, ult. *Origae* accedentes reponamus:
 324, text. 8. rates; 333 a, 9. saepe 337 a, 17. Virgilium
 338 a, 9. tecum; 340 a, 1. proxime 346, text. 18. sumta
 351 a, 18. *Ista* 352, text. 4. iste. Ibid. var. lect. V. 28. ille
 355, text. 5. aestu; b, 1. eumdemque inepte patrem 356, text.
 16. fictilis 370 b, ult. *judex* 379 b, 10. inferni 382 b, 1. te-
 mere 389, text. 3. saetaeque 394 b, 6. dele: et 397 b, 29. 30.
 dele: idem quod 399 a, 10. Homericis 401 b, 15. *rapta*
 402 a, 14. terere 402 b, 14. Bentlejus

In Praefatione pag. IV, 22. criticas XXI, 16, comparent

**Sumtibus Gerh. Fleischeri iun. bibliopolae
Lipsiensis hi quoque libri prodierunt.**

- Apollonii Rhodii Argonautica.** Ex recens. et cura notis R. F. P. Brunckii. Edit. noua auct. et correctior. Accedunt scholia graec. ex Cod. biblioth. Parisinae nunc primum euulgata. 2 Vol. 8 maj. 1810 et 1812.
Charta impress. 6 thlr.
Charta script. 7 thlr. 12 gr.
- Aristophanis Comoedia Plutus.** Adiecta sunt scholia vetusta. Recognouit ad veteres membranas, variis lect. ac notis instruxit, et Scholiastas locupletauit Tiber. Hemsterhuis. Edit. noua emend. et append. notarum aucta. 8 maj. 1811.
Charta impress. 3 thlr. 8 gr.
Charta script. 4 thlr.
- Aristotelis ars poëtica, cum commentariis** God. Hermann. 8 maj. 1802.
Charta impress. 1 thlr. 12 gr.
Charta script. 1 thlr. 20 gr.
- Ciceronis, M. T., de Officiis libri tres.** Recensuit et Scholiis Iacobi Facciolati suisque animaduersionibus instruxit A. G. Gernhard. 8 maj. 1811.
Charta impress. 2 thlr. 4 gr.
Charta script. 2 thlr. 12 gr.
- Euripidis Tragoediae, edit. R. Porson.** Tom. I. Editio in Germania altera correctior et auctior indicibusque locupletiss. instructa. 8 maj. 1807.
Charta impress. 2 thlr. 12 gr.
Charta script. 3 thlr.
- **Hercules furens.** Recensuit God. Hermannus. 8. 1810. 12 gr.
- **Supplices.** Recensuit G. Hermannus. 8. 1812. 12 gr.
- **Tragoediae.** Ad optim. librorum fidem recens. et brev. notis instrux. Aug. Seidler. Vol. I. Troades. Vol. II. Electra. Vol. III. Iphigenia in Tauris. 8. 1812—1815. 2 thlr.
- Gerhardii, E., Lectiones Apollonianae.** 8 maj. 1816. 1 thlr. 8 gr.
- Gronouii, I. Fr., in P. Papinii Statii Siluarum libr. V.** Diatribe. Noua editio ab ipso auctore curata. Accedunt Emerici Crucei Antidiatribe, Gronouii Elenchus

Antidiatribes et Crucei Muscarium. Edidit et annotationes adiecit Ferd. Handius. 2 Vol. 8 mai. 1812.

Charta impress. 5 thlr.

Charta script. 6 thlr.

Hermanni, G., Observationes criticae in quosdam locos Aeschyli et Euripidis. 8 mai. 1798. 18 gr.

— de emendanda ratione Graecae Grammaticae Libri I. et II. Vol. I. Accedunt Herodiani aliorumque libelli nunc primum editi. 8 mai. 1801.

Charta impress. 2 thlr.

Charta script. 2 thlr. 8 gr.

Poppo, E. F., Observationes criticae in Thucydidem. 8 maj. 1815. 1 thlr. 12 gr.

Sophoclis Tragoediae septem ac deperditarum fragmenta. Emendavit, varietatem lectionis, Scholia notasque tum aliorum tum suas adiecit C. G. A. Erfurdt. Accedit Lexicon Sophocleum et Index verborum locupletissimus. Vol. I—VI. 8. mai. 1802—1811.

Charta impress. 14 thlr. 16 gr.

Charta script. 17 thlr. 20 gr.

— Tragoediae. Ad optimorum librorum fidem iterum recensuit et brevibus notis instruxit C. G. A. Erfurdt. Vol. I et II. 8. 1809—1811. 1 thlr. 12 gr.

Anonymi oeconomica, quae vulgo Aristotelis falso ferebantur. E libris scriptis et versione antiqua emend. et enarravit I. G. Schneider, Saxo. 8. 1815. 12 gr.

Plantii, M. Acci, Trinummus, recensuit et praefatus est G. Hermannus. 8 mai. 1800. 12 gr.

Plutarchi Agesilaus et Xenophontis encomium Agesilai. In scholarum vsum edidit, notis et indice instruxit D. C. G. Baumgarten-Crusius. 8 mai. 1812. 16 gr.

Persius, Aulus Flaccus. Uebersetzt und mit Anmerkungen begl. von Franz Passow. 1r Bd. gr. 8. 1809. 2 thlr.

— Textum recensuit F. Passow. 8 mai. 1809. 6 gr.

Musaios. Urschrift, Uebersetzung, Einleitung und kritische Anmerkungen von Fr. Passow. 8. 1810. 1 thlr.

Iohannes Secundus Küsse. Aus d. Lat. übers. mit beigedrucktem Original von Fr. Passow. gr. 8. 1807. 10 gr.

Seidler, Aug., de Versibus dochmiacis Tragicorum graecorum. 2 Vol. 8 maj. 1811 et 1812. 2 thlr. 8 gr.

Ruhnkenii, David, Lud. Casp. Valckenaerii et aliorum ad Ioh. Aug. Ernesti Epistolae. Accedunt D. Ruhn-

- kenii Observationes in Callimachum, L. C. Valckenaerii Adnotationes in Thomae Mag. Eclogas et Ioh. Aug. Ernesti Acroasis inedita. Ex Autographis edidit Ioh. Aug. Henr. Tittmann. 8 mai. 1812. 1 thlr. 8 gr.
- Plüschke, M. J. G., das lateinische Verbum nach einer noch wenig bekannten, vollständigen, ganz naturgemäßen und sehr fasslichen Ordnung der Temporum ausgearbeitet und in 14 Tabellen für den Elementarunterricht in der latein. Sprache systemat. dargestellt. Fol. 1814. 1 thlr.
- Ciceronis, M. Tullii, Opera omnia, deperditorumque librorum fragmenta. Textum accurate recognovit, potiozem lectionis diuersitatem adnotauit, indices rerum et verborum copiosissimos adiecit Chr. Godofr. Schütz. Vol. I — VII. 8. 1814 et 1815. 5 thlr. 16 gr.
- Oratio Philippica secunda, übersetzt und mit einem nach Handschriften berichtigten Texte von M. G. G. Wernsdorf. gr. 8. 1815. 20 gr.
- Valckenaerii, Lud. Casp., Opuscula philologica, critica, oratoria, nunc primum conjunctim edita. Accedunt indices. T. I et II. 8 mai. 1808, et 1809.
- Charta impress. 5 thlr. 8 gr.
- Charta script. 4 thlr.
- Thiersch, Fr., Griechische Grammatik zum Gebrauch für Schulen. 8. 1815. 10 gr.

28. —. ne

